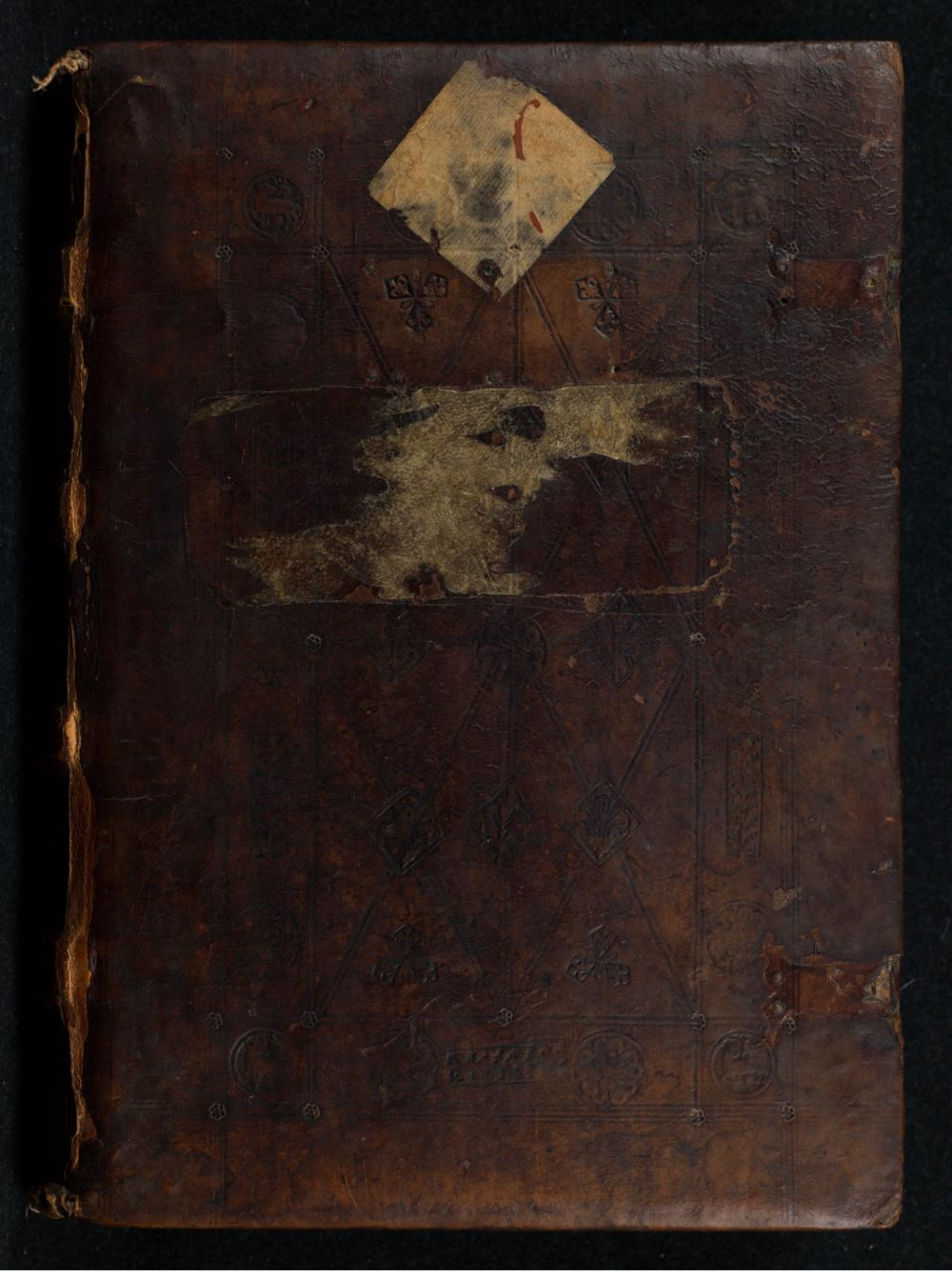

Arguebat herodem johannes propter
herodiadem. quam tulerat fratri suo
philippo uxorem. ℣ora e. ℟ Johannes
maior homine. par angelis. Legis
summa. evangelij sacro. apostolorum
uox. fideiumum prophetarum. xpi me
tator. domini testis. uocius medius.

Fuit de ordine [illegible]

268. Folium.

fuit philippi uxorem. ℣ Illi dicebat
herodes spiculatore. precepit amputa
ri caput johannis in carcere. ℟. Qua.
Johannes baptista arguebat herod
dem. propter herodiadem quam tu
lerat fratris sui uiuentis uxo
rem. ℣ Herodes enim timuit et

Panzer Annal. I. 292. nº 120.

1

Liber sancti Ludgeri epi in werdena. In quo continet hec que sequuntur

Primo breuiloquium sancti bonauenture in sacra scptura.

Secda itinerarius mentis in deu. eiusde sancti bonauenture.

Tercio parum boni siue regimen conscie sancti bonauenture.

Quarto soliloquium sci bonauenture de quatuor exercitijs

Quinto tractatus sancti bonauenture. q dicit lignum vite.

Sexto sermones de principalioribus festiuitatibus tocius anni tam de tpe q de scis. hymnici toessfeldie. cartusiensis ordinis

Item primo eiusde hymnici factus in taplo gnali.

Item alius sermo eiusde hymnici. in solemnitate sci hugonis

qualit q is se habe debeat ad deu ad se et ad prximu.

Hec continet in hoc volumine

B. 191

B. 191

Liber sancti ludgeri epi in Werdena. quē p salute aīe
sue ac parentū suorū contulit religiosis fratribus pdicti mōsterij
martini dictus moler ciuis eiusdē ciuitatis Anno dni. ay. mcc.
lxxxiii.

der 1. Druck ist
aber erst von
1484.

Prologꝰ sancti Bonauēture in suū breuiloquiū.

Incipit breuiloquiū sancti bonauenture de ordine minorū.

Flecto genua mea ad patrē dn̄i nr̄i Jhū christi ex q̄ oīs patrnitas in cēlo et in ēra nominat vt det vobis ꝑm diuitias gloriē sue v̄tutē corroborari p spm̄ eiꝰ in iteriorē hoīe habitare xp̄m p fidē i cordibus v̄ris In caitate radicati ⁊ fūdati vt possitis cōprehendere cū oībus sc̄is q̄ sit latitudo·longitudo·sublimitas ⁊ ꝓfūditas Scire etiā supeminētē scīētie caritatē xp̄i vt ipleamini in ōni plenitudine deiāē·Magnus doctor gentiū ⁊ predicator veritatis dīno replet spiritu tanq̄ vas electū ⁊ sāīficatū·in hꝫ verbo aperit sacre scp̄turē q̄ theologia dr·ortū ꝓgressū·⁊ statū Insinuās ortū scp̄turē attendi ꝑm influentiā beatissime trinitatis Progressū aūt ꝑm exigentiā hūane capacitatis Statū v̄o siue frūz ꝑm supabūdātiā supplenissimē felicitatis Ortꝰ nāq̄z nō est p hūanā iuestigationem ꝯ p dīnā reuelationē q̄ fluit a patre luc̄ ex q̄ oīs patrnitas in cēlo ⁊ in ēra noīatur·a q̄ p filiū eꝰ Jhū xp̄m manat ī nos spūsāīs ⁊ p spm̄·s·diuidentē ⁊ distribuētē dona singul̄ sicut vult·dat̄ fides ⁊ p fidē habitat xp̄s in cordibus nostris·Hec est noticia Jhū xp̄i ex quo originat̄ manat firmitas et intelligētia totīꝰ scp̄ture sacre·

Vn̄ etiā īpossibile est q̄ aliq̄s in ipsam īgrediat̄ agnoscendā·nisi p̄us xp̄i fidē habeat sibi infusam tāq̄ ipsīꝰ totīꝰ scp̄ture lucernā et ianuā ⁊ etiā fūdamētū Est etiā in ipsa fides oīm supnaturaliū illuminationū q̄ diu peregrinam a dn̄o ⁊ fūdamentū stabiliēs·⁊ lucerna diriges·⁊ ianua ītroducēs ꝑm cuius mensurā necesse est etiā mēsurari sapiētiā nob dīnitꝰ datā ne q̄s sapiat plus q̄ oportet sapere. ꝫ ad sobrietatē et vnicuiq̄z ꝑm q̄ deus diuisit mensurā fidei Mediāte igit̄ hac fide dat̄ nob noticia sacre scp̄ture ꝑm influētiā beatissime trinitatis. iuxꝫ qd̄ exp̄sse insinuat apl̄s in p̄ma pte autoritatis p̄us inducte Progressus sacre scp̄ture nō ē coartatꝰ ad leges ratiocinationū diffinitionū ⁊ diuisionū iuxta morē aliar̄ scīar̄ et nō est coartatꝰ ad partē vniūsitatis·ꝫ potius cū ꝑm lumē supnaturale p̄ēdat ad dandā hoī viatori noticiā rer̄ sufficientē ꝑm q̄ expedit ei ad salutē· ptim p plana v̄ba· parti p mistica describit totīꝰ vniūsi cōtinētiā q̄si in quadā sūma in q̄ attendit̄ latitudo De scribit decursū in q̄ attendit̄ longitudo·Describit excellentiam finalit̄ saluādor̄ in q̄ attendit̄ sublimitas·Describit ⁊ miseriā damnator̄ in q̄ ꝓfunditas cōsistit·nō solū ipsīꝰ vniūsi. verū etiā diuini iudicij ⁊ sic describit vniūsū q̄ tū expedit de ipso habere hoī noticiā ad salutē·ꝑm ipsīꝰ latitudinē.lon

BIBLIOTHEEK DE WESTERSE

gitudinē altitudinē ⁊ ꝓfunditatē
Ipsa etiā habz ī suo ꝓgressu hec
q̄tuor ꝑm q̄ posteriꝰ declarabit.
qz sic exigebat ꝯditio capacitatis
hūane q̄ magna ⁊ multa nata est
magnificē et mgrālit cape tamq̄
speculū qdā nobilissimū in quo
nata ē describi·nō solū naturalit·
rerū etiā supnaturalt rerū vniūsi
tas mūdanay· vt sic ꝓgressꝰ sa-
cre scp̄ture attēdat ꝑm exigentiā
capacitatis hūane· Statꝰ vo siue
fructꝰ scp̄ture nō est q̄ālqz ꝗ ple-
nitudo etne felicitatis Nā hec est
scp̄tura in q̄ vba sūt vite etne·q̄ iō
scripta est· nō solum vt credamꝰ
rerū etiā vt vitā possideamꝰ etnā
In q̄ quidē videbimꝰ· amabimꝰ·
et vtilit oīa desideria mā iplebūt
q̄bus ipletis rere tūc sciemꝰ sup-
eminētē scie caritatē ⁊ ita ipleti eri
mꝰ in oēm pleitudinē dei· ad quā
quidē pleitudinē conat nos dīna
introducē scp̄tura·iuxꝰ p̄dictā sme
aplicē veritatē· Hoc igit fine·hac
etiā intētione sacra scp̄tura pscru
tanda est et docenda· et etiā audi
enda·et vt ad istū fructū ⁊ tminū
recto pueniamꝰ ꝓgressu p viam
recti itineris scripturay inchoan-
dū est ab exordio. hꝰ ē vt cū mera
vel vera fide ad patrē luminū acce
damus flectendo genua· cordis
nri vt ipse p filiū suū ī spūsancto
det nobis verā noticiā Jhesu xp̄i·
et cum noticia amorē ipsi· vt sic
ipsū ꝯgnoscētes ⁊ amātes. ⁊ tāq̄
in fide solidati ⁊ ī caritate radicati
possimꝰ ipsius scripture nosse la-
titudinē·lōgitudinē·altitudinē.et
ꝓfunditatē.et p hāc noticiā pue
nire ad plenissimā noticiā ⁊ excel
lētissimū amorē beatissimē tmitatis
q̄ scōy tendūt desideria in quo est
status ⁊ cōplemētū oīs veri ⁊ boni

De latitudine sacre scripture

Duus sacre scripture fine
cōcupito ⁊ intēto ⁊ pnci-
pio credito simul ⁊ inuo-
cato videndꝰ est ꝓgressꝰ q̄ tū ad
ipsius latitudinē·lōgitudinē·alti-
tudinē·⁊ ꝓfunditatē ꝑm viā ⁊ or-
dinē aplicī documēti Cōsistit aūt
ipsiꝰ latitudo in mltitudine suarū
ptiū·Lōgitudo vo in descriptione
tēpoy ⁊ etatū Altitudo in descrip
tione iherarchiarū gradati ordi-
natay Profūditas in multitudine
misticoy sensuū ⁊ itelligētiay· Si
igit velimꝰ latitudinē sacre scp̄tuē
speculari.pma frōte ocurrit nob
scp̄tura secanda in duo testamēta
scz in vetus ⁊ nouū Vetus aūt oc-
currit in mltitudine libroy·habet
em libros historiales.legales·sa
piētiales·⁊ ꝓphetiales.ita q̄ pmi
sūt·v·secūdi·x·tertij·v·quarti·vi·
ac p hoc in vniūso·xxvi· Nouū
silt testamētū hz libros hijs cor-
respōdētes ꝑm q̄drupliē formā
Nā legalibꝰ corrūdent libri euā-
gelici· Historialibꝰ·actus aplici·
Sapiētialibꝰ·epl'e aplorū ⁊ maxi
me pauli Prophetialibꝰ·lib apo
calipsis·vt sit ꝯformitas inter vetꝰ
⁊ nouū testamētū·nō solū in cōti-
nētia sensuū· vey etiā in q̄drifor-
mitate ptiū In cꝰ figurā ⁊ cōsigni

ficationē preuidit ezechiel rotas ꝗtuor facieꝫ & rotā ī medio rote. qz vetꝰ est in nouo, & ecōuerso. Et in libꝭ legalibꝰ et euāgelicis ē facies leonis ꝓpter excellentiā autoritatis. In historialibꝰ: ē facies bouis: ꝓpt excellentiā virtutis. In sapiētialibꝰ. est facies hoīs ꝓpt prudētiā sagacē. In libꝭ ꝓphetialibus. est facies aq̄le. ꝓpt intelligentiā ꝓspicacē. Recte aūt sacra scp̄tura diuidit in nouū & vetꝰ testamētū. & nō ī theoricā & practicā sic phīa. qz cū scp̄tuā fūdet ꝓprie sup cognicōz fidei q̄ virtus ē & fūdamētū mor & iusticie. ac totiꝰ recte vite. nō pt in ea seq̄strari noticia rerū siue credēdor a noticia mor. Secꝰ aūt ē de phīa q̄ nō tm̄ de veritate mor. vel etiā agit de veronuda speculacōne ꝛsiderata. Qm̄ igit scp̄tuā sac̄ est noticia mouēs ad bonū & reuocās a malo. et hꝰ ē p timorē & amorē. iō diuidit ī duo testamēta. q̄r breuis dr̄ia ē timor et amor. Et qz q̄drupliciter pt aliq̄s mouei ad bonū & reuocai a malo. s. p pcepta potētissimē maiestatis. vel p documēta sapiētissimē veritatis vel p exēpla & bnficia inocētissime bonitatis. vel ex hijs oībus in vnū collectis. Iō tā in nouo q̄ in veteri testamēto sūt q̄drifoꝛmit traditi libri continētes sacrā scp̄turā fm coꝛrñdētia ad q̄tuor pmissa. Nā libri legales mouēt p pcepta maiestatis oīpotētissimē. Historiales. p exēpla bonitatis inocētissimē. Sapiētiales. p documēta veritatis sapiētissime. Prophetiales. mouēt ex oīm pdictor aggregacōe. sicut in eis manifestissimē apparet. Vnde ipsi sūt q̄si rememoratiui totiꝰ legalis sapiē & doctrine. Est igit scp̄tura sac̄ fluuio latissimo. qui ex cōcursu aq̄r multar aggregat magis ac magis fm q̄ lōgius decurrit. Nā cū p° in scp̄tuā eēnt libri legales. postea supueīt aq̄ sapie historialiū libror. & tcio vo supaduenit doctrīa sapiētissimi salomonis. Postꝰ etiā doctrīa sōr ꝓphār. Et tandē doctrina euāgelica reuelata. p os carnis xpi plata. p euāgelistas cōscpta. p sōs apl̄os diuulgata. Additis etiā documētis q̄ spūsancis sup eos veniēs docuit nos p eos. vt sic oēm veritatē per spm̄scm̄ iux dīnū pmissū edocti. oīs veritatis salutaris doctrinā ecclesie xpi darēt. & sacrā scp̄turā cōseruādo veritatis noticiā dilatarēt.

De lōgitudine sacre scp̄ture

Habet etiā hꝰ scp̄tuā sacra lōgitudinē q̄ ꝛsistit in descp̄tiōe tā tēpor q̄ etatū a pn° mūdi vsq̄z ad diē iudicij. Describit em̄ p tria tpa. mūdum decurrē. s. p tps legis naturē. legis scp̄te. et legis grē. et in hijs tribꝰ tpibꝰ septē distinguit etates q̄rū pma ē ab adā vsq̄z ad noe. secda a noe vsq̄z ad abraham. tercia ab abrahā vsq̄z ad dauid. q̄rta a dd vsq̄z ad trāsmigtionē babilonis. q̄nta a transmigtione babilonis vsq̄z ad xpz. sex̄ a xpo vsq̄z ad finē mūdi. septīa decurrit cū sexta que

incipit a q̃ete xpi ī sepulcro vsqz
ad resurrectōnē vniuſalē qñ inci-
piet resurrectōis 8ª Et sic septuā
est lōgissiā·q̃ ī ciipit a mūdi ⁊ tpis
exordio·in pn° genes ⁊ pueitvsqz
ad finē mūdi ⁊ tpis·s·ī finē apoc·
Recte eñ vniuſū tp̄s qd̄ decurrit
ꝑz ēpliē legē inditā· datā exterꝰ
⁊ īfusā decurrit p·vij·etates·⁊ cō-
sūmatꝰ ī fine sexte· vt sic maioris
mūdi decursꝰ cōrrñdeat decursui
mīoriꝰ mūdi·s·hoīs ꝓpt quē etiā
factꝰ ē Nā pma etas mūdi in q̃
facta ē ipsiꝰ mūdi fortio·casuꝰ de
monū·⁊ ꝯfūtio ãgeloꝝ·rē rñdet
pme diei· ī q̃ fcā ē lux·⁊ distincta
a tenebs·sed a ī q̃ p archã ⁊ diluu-
iū saluati sūt boni·⁊ deleti mali·
rñdet sede diei in q̃ p firmamētū
fcā ē distictio aq̃ꝝ ab aq̃s·ciia ī q̃
vocatꝰ ē abraã ⁊ īchoata synago
ga: q̃ fructificaē ⁊ gnare debebat
plem ad dei cultum·cōrrñdet diei
tcie·ī q̃ apparuit tra ⁊ ptulit her-
bā virētē·qrta ī q̃ viguit regnū et
sacdotiū·qz dd ex āpliauit cultū
dinū·cōrrñdet qrte diei·in q̃ fcā ē
forcio lūmariū ⁊ stellaꝝ·q̃nta·ī q̃
tñsmigrātes int̄ pplos mltos vsati
sūt ⁊ tbulati·cōrrñdet diei q̃nte ī
q̃ fcā ē fortio piscīū ex aq̃s· sexta
etaꝰ ī q̃ natꝰ ē xp̄s ī effigie hoīs q̃
vere est imago dei· cōrrñdet sexte
diei ī q̃ fortus ē hō pmꝰ. septia ī
q̃ ē q̃es aīaꝝ ñ hñs finē·cōrrñdet
septie diei ī q̃ req̃euit deꝰ ab omi
ope qd patrarat Et sic distīguūt
he septē etates p īsignia facta· q̃
fuerī ī eaꝝ exordijs·vōne q̃ꝝ cōr-
rñdet diebꝰ fortionis mūdi Vōt
aūt pma etas īfantia· qz sic īfan
tia tō oblitione delet·sic illa pma
etas p diluuiū ē ꝯsūpta· sed a pu
ericia·sic·n·ī puericia loq̃ ciipimꝰ
sic ī sed a etate fcā ē distinctio lin-
guaꝝ·ciia dz adolescētia· qz fiat
vis gnatiua tūc ciipit in actū suū
exire·sic tcvocatꝰ ē abraã ⁊ data ē
ei cāuisio·⁊ fcā ē ei pmissio de se-
mine·qrta dz iuuētꝰ· qz sic ī iuuē
tute floret hoīs etas·sic ī qrta eta
te sub regibus floruit synagoga·
q̃nta dz senectꝰ· qz sic ī senectute
vires minuūt·⁊ decidit pulchtu-
do· sic ī trāsmigtione factū ē de iu
deoꝝ sacdotio· sex etas dz seniū·
qz sic illa est q̃ copulat cū morte
hñs tñ magnā lucē sapie· sic sex
etas mūdi ēminat cū die iudicij ⁊
in ea viget sapia p doctrinā xpi·
Sic igit totꝰ ille mūdꝰ ordīatissiō
decursu a scriptuā sacra describit
pōdē a pn° vsqz ad finē·ad mo-
dū cuiusdā pulchrimi carmīs or-
dinati·vbi pt q̃s speculari ꝑm de-
cursū tpis varietatē·⁊ multiplicē
eq̃tatē ordinē rātudinē· et pulch
tudinē· vt mltitudinē multoꝝ di-
uinoꝝ iudicioꝝ pōdētiū a sapia
dei·gubnante mūdū Vñ sic nullꝰ
pt vidē pulchtudinē carmīs nisi
aspectꝰ eiꝰ ferat sup totū vsū· Sic
nullꝰ videt pulchtudinē ordīs ⁊
regimīs vniuſi·nisi eā totā specu-
let Et qz nullꝰ hō tā longeuꝰ ē q̃
totā possit vidē oculi carmis sue-
nec futura pōt p se pūidē· puidit
nob spūsancus libꝝ scriptuē sacre·

cuiꝰ longitudo ꝛmetiꝯ se decursui
regiminis vniuersi

De sublimitate sacre scriptuē.

Habet nichilominꝰ scriptura sac̄ i suo p̄gressu sb̄limitatē q̄ ꝛsistit in descp̄tione iherarchiay g̃dati ordinatay. q̄ sūt iherarchia eccl̄iastica angelica. ⁊ dīna seu supœlestis. Ita q̄ p̄mā describit patēter. sed̄ aliq̄tulū magis occulte. tcīā adh̄ magis occulte Ex descripcōe iherarchie eccl̄iastice ē alta Ex descp̄tione ā̄geliœ altioœ. Ex descripcōe dīne altissima. ita vt possim⁹ dicē id p̄phete Mirabil⁹ fcā ē sc̄ia ac̄. ⁊ h̄ q̄dē satis⁹ rcē. nā cū res habeāt eē in materia. ⁊ habeāt eē i aīa p sc̄iam adq̄sitā. habeāt etiā eē i ea p g̃tiā. habeāt etiā eē i ea p gl⁹am ⁊ habeāt etiā eē i arte etna Pb̄ia q̄dē agit de reb⁹ vt sūt i natuā seu in aīa. p̄m noticiā naturalē insitā. vl⁹ etiā ad q̄sitā Bz theologia tāq̄ sc̄ia sup̄ fidē fūdata. et p spm̄ sc̄m reuelata. agit ⁊ de ei⁹ q̄ spectāt ad gr̄ām ⁊ gloriā. et etiā ad sapiētiā etnā Vñ ipa substernēs sibi philosophicā cognicōez ⁊ assumēs de naturis rey q̄ñtū sibi op⁹ ē. ad fabricādū speculū p qd̄ fiat rep̄sentatio dīnoy. q̄si scalā erigit q̄ i sui ūimo tāgit tcīā. h̄ i suo cacumie tāgit œlū. ⁊ h̄ totū p illū vnū ierarchitū Ibm xp̄m q̄ nō tm̄ nature hūane assūpte est iherarchitū in eccl̄iastica iherarchia. ⁊ etiā i angelica ⁊ media p̄sona. i illa supœlesti ierarchia dīne tcīnitatis. ita q̄ p ipsā a sūmo capite deo descēdit vnctionis grā. ñ solū i barbā. ⁊ etiā in oā vestimenti. qz nō tm̄ in ihzlm supnā. ⁊ etiā vsqz i eccl̄iaz mlitātē. Est. n. pulcb̄tudo magꝭ i machīa mūdana. h̄ lōge maioœ i eccl̄iastica pulcb̄tudine. sc̄oy cariſ matū adornata. maxīa āt i ihzlm supna. supmaxīa āt i illa sūma ⁊ b̄tissima tcīnitate Iō ipa scp̄tuā nō tm̄ hz altissimā materiā p quā delectat p quā in altū leuat ītelligētiā mētis ⁊ etiā ipa ē venustissiā et mīro q̄dāmō ītellectū meū delectat. et sic magis ac magis. delectādo assuefacit ad dīnoy spectaculoy cōtuitus ⁊ anagogias

De p̄fūditate sacre scriptuē.

Habet postremo ipa scp̄tura p̄fūditatē q̄ ꝛsistit i mltiplicitate misticay intelligētiay Nā p̄ter lrālē sensū hz in diūsis locis expomi triplē. allegoriœ. moralitē. et anagogiœ. Est aūt allegoria. qñ p vnū factū indicat⁹ aliud factū. p̄m qd̄ credēdū est Tropologia siue moralitas ē qñ p id qd̄ factū ē dat⁹ ītelligi id qd̄ faciendū ē. Anagogia q̄si surſū ductio ē qñ dat⁹ ītelligi. qd̄ desiderādū ē. s. etna felicitas beatoy Recte aūt b̄ triplex sens⁹ dz eē in scp̄tura p̄ter ītelligentiā lrālē. qz sic cōpetit ipsi⁹ scriptuē subiecto. ipsi⁹ auditori seu discipło. ⁊ ipsi⁹ origini. ipsi⁹ etiā fini Subiecto in quā cōpetit. qz ipsa ē doctrina q̄ est de deo de xp̄ō. de opib⁹ reparationis. ⁊ de credibili Subiectū. n.

illius q̃ ad substātiā Deꝰ quo ad
veritatē Xp̄us quo ad opationē
Sacrepationis opus quo ad omia
q̃ est ipsū credibile. Deꝰ autē est
trinꝰ et vnꝰ. in essentia vnꝰ. in p-
sonis trinꝰ Ideo scriptuā q̃ est de
ipso habet in vnitate ꝛrē triformi
tatem intelligētie Xp̄s etiā cū sit
vnū verbū oia p ipsū facta dicāt
et in ipso relucēt. ita q̃ eiꝰ sapīa
est multiformis cū vna Opa repa
tionis cū sint mlta. oia ad xp̄i ob
lationē p̄ncipalē habent aspectū
Credibile aūt vt credibile diuer
simode ēluet. ꝑm diūsū statū cre
dentiū. Ido ppt cōformitatē ad
oia p̄mssa. sacē scriptuā in vna ltā
multiformē parit itelligētiā Cō-
petit etiā q̃ auditori. qz nullꝰ cō-
uenies est eiꝰ auditor. nisi humil
mūdus. fidel. cū studiosꝰ Ido sub
cortice ꝛrē apte ocultat mistica
cū p̄funda itelligētia. ad oprimē-
dū supbiā: vt ipsi p̄ fūditate. in
hūilitate ꝛrē latēte. cū supbi cōpri
mātur. cū īmūdi repellant. cū frau
dulēti declinēt. cū negligētes exci-
tētur. ad itelligētiā misterioꝝ. Et
qz auditor doctrīe istiꝰ nō ē vniꝰ
gnis q̃ cuilibet. oēs em̄ saluādos
optet aliq̃ de doctrīa hac scire Io
ipsa multiformē q̃ intelligentiā
vt sic oem̄ itellectū capiat cū oi in
tellectui cōdescēdat. oem̄ itellectū
superexcedat. cū oēz itellectū sibi di
ligēter intēdentē. mltitudine radi
ositatis sue illumīet. parit cū acce-
dat Cōpetit etiā pn° a q̃ est. qz ē
a deo p xp̄m cū spm̄scm̄ loquētē p
ora ppha cū alioꝝ q̃ hāc doctri-
nā scp̄serūt Qm̄ aūt deꝰ nō tm̄ lo
q̃tur p̄ ba. vꝝ etiā p facta. quia
ipsi dicē facē est. cū ipsi facē dicē
cū oia creata tāq̃ dei effectꝰ inuit
suā causā Io in scp̄tuā d'initꝰ tra-
dita. nō tm̄ debēt significare verba
vꝝ etiā facta. Xp̄s etiā doctor licz
esz humil carne. altꝰ tū eāt d'ini-
tate Ideo docebat ipsū cū eiꝰ doctri
nā ꝛrē hūilitatē in ꝑmone cū p̄fū
ditate sm̄e. vt sic xp̄s fuit pāniau
lis īuolutꝰ Ita sapīa dei ī scp̄tura
figuris q̃busdā hūilibꝰ īuoluat.
Spūs aūt scūs diuersimode illus-
trabat. cū reuelacōnes faciebat in
cordibꝰ pphetaꝝ. et ipsū etiam
nullꝰ latē pōt intellectꝰ. q̃ missus
erat oem̄ docē veritatē Ideo cōpe-
tebat eius doctrine. vt in vno ser
mone mltiplices laterēt itelligē-
tie Cōpetit nichilominꝰ ipsi fini.
qz p ipsū scp̄tuā data ē vt p ipsā
dirigat hō in cognoscēdis cū agē-
dis. vt tandē pueniat ad optata.
Et qz oēs creatuē ad q̃ fāē sūt vt
ꝑuiāt hoī tēdēti ad supnā patriā
io scp̄tuā assumit ipāꝝ creaturaꝝ
spēs diūsas. vt sic p ipsa doceat
nos sapīam dirigēte ad etna. Et
qz homo nō dirigit ad etna. nisi
cognitiua cognoscat. vꝝ credēdū
cū opatiua faciat. bonū opandū cū
affectiua suspiret ad deū videndū cū
amādū cū pfruēdū. hīc est q̃ scrip
tura sacē p spm̄scm̄ data assumit
libꝝ creature referēdo in finē ꝑm
triplicē modū itelligētie. vt sic p
tropologiā habeaꝰ noticiā agen

dorū vtualiť. Insup p allegoriā credēdo ꝯ veracť. p anagogiā desiderando ꝯ delectabilit. vt sic purgati pvtuosā opationē Illumīati p radiosā fidē. ⁊ pfecti p ardētissimam caritatē. pueniam⁹ tādē ad brauiū felicitatis eterne.

De mō pœdēdi ipsi⁹ sacre scp̄tuē

In tanta igiť multiformitate sapie q̄ in ipsi⁹ sacre scriptuē cōtineť latitudīe longitudine. altitudine. ⁊ pfunditate. vn⁹ est cōis mod⁹ pœdendi videlicet autēticus Intra quē cōtinetur mod⁹ narratiu⁹. p̄ œptori⁹ phibitori⁹. exhortatori⁹. p̄dictorius. cōminatori⁹. pmissiu⁹. dep̄catori⁹ ⁊ laudatiu⁹. ⁊ oēs hij modi sub vno mō autentico reponūtur. et hꝰ satis recte. qz em̄ doctrīa est. vt boni fiam⁹ ⁊ saluem⁹ ⁊ hoc nō fit p nudā cōsiderationē. ꝗ potius per inclinationē volūtatis Iō scriptura dīna eo mō debuit tradi q̄ magis possem⁹ inclinari. ⁊ quia magis mouet affectu⁹ ad exēpla q̄ ad argumēta. magis ad pmissiones q̄ ad rōcinationes magis per deuotiones q̄ per diffinitiones. Ideo scriptura ista nō debuit hrē modū diffinitiuū ⁊ diuisiuū ⁊ collectiuū ad pbandū passiones aliq̄s de subiecto ad modū aliay scīētiay. ꝗ oportuit q̄ habēt modos pprios p̄ mvarias inclinationes aīay diūsimode aīos inclināte. vbi si q̄s nō mouet per p̄œpta et phibita. saltē moueat per exēpla narrata. Si q̄s nō mouet per hꝰ moueat per beneficia sibi ostensa. Si q̄s nec per hꝰ mouet mouea⁹ p monicōnes sagaces. p pmissiones veraces. p cōminationes terribiles. vt sic saltē excitet ad deuotionē ⁊ dei laudē. in q̄ percipiet gratiā p quā diriga⁹ circa opera vtuosa. Qm̄ igit⁹ hij modi narratiui nō possūt fieri p viā certitudinis rōnū. qz ptcularia gesta pbari nō possūt. Ideo ne scriptuā ista tāq̄ dubia vacillaēt ac p hoc min⁹ rationis loco certitudinis mouēt. puidit de⁹ huic scripture certitudinē auctoritatis que adeo magna est. qz oēm pspicuitatē hūani ingenij superexcellit. et qz nō est certa auctoritas ei⁹ qui p̄t fallē vel falli Null⁹ aūt est qui falli nō possit ⁊ fallē nesciat. nisi deus ⁊ spūssāūs. hic est q̄ ad hoc q̄ scriptuā sacē mō sibi debito eſ̄ pfecte auctoritatis. vel autētica. q̄ nō p hūanā iuestigationē est tradita. ꝗ per reuelationē dīnā Ideo nichil in ipsa cōtemnendū tanq̄ inutile. nil respuendū tanq̄ falsū nil respuendū tanq̄ irritū vel iniquū. p eo q̄ spūssāūs eiu⁹ auctor pfectissim⁹. nichil potuit dicere falsū. nichil supfluū. nichil diminutū. et pp̄terea ælū et ēra transibūt verba scp̄tuē sacre nō p̄teribūt q̄n īplean⁹ donec. n. ælū ⁊ ēra trāse. Iota em̄ vnū aut vn⁹ apex nō p̄teribit a lege donec oīa fiāt saluatore testāte. q̄ ergo soluerit ea q̄ scriptura docet ⁊ docuerit sic hoīes mīm⁹ vocabi⁹ ī ēgno cælorꝰ

¶ De mō exponēdi sacrā scp̄turā

Quemadmodū scriptuā hꝫ spūalē hz modū pædēdi sic inter suū pædēdi modū spūali suo mō dz itelligi ⁊ exponi Cū em ipa sub vna lrā mltiplicē tegat itelligētiā. expositor dz ab scōdita pducē ī lucē. ⁊ illā eductā manifestaē p aliā scp̄turā magis patentē. sicut si exponēt illd. ps. Ap̄hēde arma ⁊ scutū aē. et si velim explicaē q̄ sūt arma dīna. dicam q̄ ei? veritas ⁊ bō volūtas. et q̄ ita sit pbat p scpturā apertā Nā describit alibi Sauto bone volūtatis tue Et iterꝫ Sauto circūdabit te veritas ei?. ad qd nō pt q̄s de facili ptingē. nisi p assuefactionē lectionis. textū ⁊ lrāz biblie cōmēdet memorie. alioq̄n in expositione scp̄turaꝫ nūq̄ poterit eē potens. Vñ sic q̄ dedignat pria addiscē elemēta. ex q̄b? dictio integtur: numq̄ pt nosse. nec dictionū sigficatū. nec rectā legē ostructionū Sic q̄ lrām sacre scp̄tuē spmit. ad spūales ei? intelligētias nūq̄ assurgit Attēdat āt expositor q̄ nō vbiqz req̄rēda ē allegoria. nec oia sūt mistice exponēda. ppt q̄ notādū ē q̄ scp̄tuā q̄tuor hz ptes

Vna im q̄ fm lrām agit de mūdanis naturis. et p illas sigficat repationē nrāz. sic appaēt ī descptione formacōnis mūdi Alia ē im q̄ agit de actib? ⁊ pæssibō illi? ppli israhelitici ⁊ p illos sigficat reparationē gnis hūani. tcia ē im q̄ nudis verbis sigficat ⁊ exp̄mit ea q̄ ptinēt ad nrāz salutē q̄tū ad fidē vl mores. qrta ē in q̄ pnūciat nrē salutis misteriū parti enigmaticis ⁊ obsauris Et pp̄terea scp̄tuā in hijs locis varijs nō ē vniformiter exponēda Debet āt expositor dirigi in exposicōe sacre scriptuē fm triplicē regulā. q̄ trahi pōt de vbis bti Aug. ī li. de doct. xpiana

¶ Prima hꝫ ē. vbiaūqz ī hac scpturā. pma vbōꝝ sigficatio. significat res creacōis. siue singulas res hūane ꝯuersacōis. ibidē res significate p vba. pō sigficāt. deīde nrē repationis misteria. Vbi vo pma sigficatio vbōꝝ exprimit fidē siue caritatē. ibi nulla ē allegoria q̄rēda. sēda regula ē illa. vbi vba hꝫ scp̄tuē sigficāt res creacōnis aut ꝯuersiois pplī israhelitici. ibi q̄rat ex alio scriptuē locō q̄cq̄d q̄libet res sigficat. et deinde sigficationē suā elicīat p vba nude sigficantia fidei veritatē vel moꝝ honestatē. vt si dicat. oues pariūt gemellos fetus. oñdit q̄ oues sigficant ibi hoīes. et gemin? fet? geminā caritatē. tcia regula ē ista. qñ aliq̄ scptura hz aliquā itellectū lrālē ⁊ spiritualē. dz exautē expositor. vtrū illa attributio ꝯueniat historicō. aut spūali sigficato Si forte vēqz nō pt cōueniē. ⁊ si vtriqz cōpetit. tūc lrāliter ⁊ spūalr dz affirmari Si vo altero mō tm. tūc spūalr solū debet itelligi sicut sabbatū legis eē ppetuū. sacēdotiū eternū. possessio tre eterna. ⁊ pactū circūcisionis eē eternū. q̄ oia ad spūale sigficatū

referēda sūt. Ad hꝰ aūt vt p sacrū scp̄tuay siluā q̄s seuē incidēdo. ⁊ exponēdo iœdat. opꝰ ē vt p̄us nouerit ipsi? sacre scp̄ture veritatē p vba explicita. videlz. vt attendat qñ scp̄tuā d̄scribit initiū. pgressū ⁊ d̄sumationē duplicis cœrpis q̄i ex opposito se ēspiciētiū bonoy. s. q̄ hic se hūiliāt vt exaltētur sempiēnaliē ī futuro. Et maloy q̄ b̄ se exaltāt ⁊ eēnaliē depmūt. Vñ ipsa agit de toto vniūso. q̄tū ad sūmū ⁊ imū. pimū ⁊ vltimū. ⁊ q̄tū ad decursū inēmediū sub forma cuiusdā crucis ītelligibil. in q̄ describi hz. ⁊ q̄dāmō videri luīe mētis. tō machina vniūsi ad quā q̄dē intelligendā optet nosse rey p̄ncipia. s. deū ipsay rey creationē. lapsū. redēpcōz p sāguinē ihū xpi. ēformationē p grāz. cuātionē p sacra ⁊ tādē retrūbucōz p penā ⁊ gloriā sēpitnā. ⁊ qz hꝰ doctrīa tā in scp̄tis scōy q̄ doctoy. sic diffuse tradita est. vt accēdētib? ad scp̄turā sacrā audiēdā nō possꝭ p lōga tpa videi nec audiri. ppt qd̄ noui theologi freq̄nt ipsā scriptuā exhorrēt tāq̄ quādā siluā opacā. Rogat? a socijs. vt de paupcula scie nrē aliq̄d breue ī sūma dicrē de veritate theologie. cōrūqz p̄cib? d̄uictus assensi. breuiloq̄ū qd̄dā facē ī q̄ sūmati nō oia ꝭ aliq̄ magis optuna tenēdū breuiē tāgentur addēs sil rōnē. cū hꝰ aliquā ad intelligēdū hz q̄ ocurrebat p tpe

Quia vo theologie? hmo est de deo ⁊ de p̄mo p̄n°. vtpote. qz ipa tāq̄ scīa ⁊ doctrīa altissima. oia resoluit ī deū tāq̄ ī p̄n^m p̄mū ⁊ sūmū Jō in assigtione rōnū. ī oib? q̄ in hꝰ tractatulo d̄tinent. cōnat? sū rationē sumē a prio p̄n°. vt sic ostēdere veritatē sacre scp̄tuē eē a deo et de deo. ⁊ hm deū. vt merito ista scīa appareat vna eē ⁊ ordinata ⁊ theologia nō īmerito nūcupata. Si q̄d igit ipfectū vel obscuy. vel supfluū vel min? rectū ibi fuerit. venia occupationi. ⁊ brevitati tē poris. ⁊ paupcule scie d̄cēda. Si quod vo rectū ibi fuerit. soli deo honor ⁊ gla referat. Vt aūt sequē tia clari? eluēscāt titulos spāles capituloy p̄mittē curaui ad facilioē mēoriā et lucidioē cōtuitū dicēdoy q̄. vij. ptitionib? et. lxxij. capitul distinguūtur

Prima pars de trinitate dei habet capitula. ix.

. j. De q̄b? est theologia ī sūma
. ij. Quid tenendū est de trinitate p̄sonay ⁊ vnitate essentie.
. iij. De istī? fidei ītelligētia sana
. iiij. De istius fidei exp̄ssione catholica
. v. De vnitate natuē diuine in multiformitate apparitionū.
. vi. De vnitate d̄ine nature in multiplicitate appropriatoy
. vij. De oīpotentia diuina
. viij. De dei p̄destinacōne sapīa et p̄scientia.
. ix. De volūtate dei ⁊ p̄uidētia

Secunda ps de creatura mūdi habet capitula. xij.

·j· De ꝓductione mūdi totalis
·ij· De natura corporali ꝗtum ad fieri·
·iij· De natura corporali ꝗtum ad esse
·iiij· De natura corporali ꝗtum ad operari et influere
·v· De modo scribendi ꝑdicta in sacra scriptura·
·vi· De ꝓductione supnoꝝ spirituum·
·vij· De apostasia demonū
·viij· De confirmatione bonorū angeloꝝ.
·ix· De ꝓductione homīs ꝗtū ad spiritū·
·x· De ꝓductione homīs ꝗtū ad corpus
·xi· De ꝓductione eius ꝗtum ad totū coniunctū.
·xij· De completione et ordinatione totius mūdi consūmati

Tertia ps d corruptela ꝑmi hominis capitula·xi·

·j· De origine mali in cōmuni.
·ij· De ꝑmoꝝ pentū tēptacōe·
·iij· De eoꝝ transgressione
·iiij· De eorundē punitione·
·v· De originali ꝑcti corrupcōe
·vi· De originali ꝑcti tīnfusione
·vij· De originali ꝑcti curatione·
·viij· De origine ꝑctoꝝ actualiū
·ix· De origine et distinctione capitaliū
·x· De origine et qualitate peccatoꝝ venialiū
·xi· De origine peccatoꝝ finaliū que sūt in spīnscīm·

Quarta pars de īcarnatione verbi in q̄ sunt·x·capitula·

·j· De rōe q̄ decuit vbū īcarnari
·ij· De incarnatione ꝗtum ad vnionē naturaꝝ
·iij· De īcarnacōe ꝗtū ad modū
·iiij· De incarnatione ꝗtum ad plenitudinē temporoꝝ·
·v· De plenitudine gratie xpi ꝗtū ad carisma ta in effectu
·vi De pleitudīe sapīe in ītellcū
·vij· De pfectōe meriti ī effectu·
·viij· De passione xpi ꝗtum ad statū patientis
·ix· De passione xpi ꝗtum ad modū patiendi·
·x· De passione ꝗtuz ad exitū passionis.

Quinta pars de gratia spūsscī habet·x·capitula

·j· De gratia inꝗtum est donū diuinitus datum·
·ij· De gratia inꝗtū educit liberum arbitriū extra peccatū·
·iij· De gratia inꝗtum adiuuat ad bonū meritoriū
·iiij· De ramificacōe grē in habitus virtutū·
·v· De ramificatione ipsi? ī habitus donoꝝ
·vi· De ramificatione ipsius in habitus beatitudinū·
·vij· De exercitio grē respectu credendoꝝ· ·viij·
De exēcitio grē ēspaī diligēdoꝝ
·ix· De exercitio grē respectu agendoꝝ ꝑceptoꝝ et cōsilioꝝ·
·x· De exēcitio grē ēspaī petēdoꝝ

Sexta pars de medicina sac̃mētali cui⁹ capitula sūt ·xiij

·j· De sacramentoꝝ origine·
·ij· De sac̃mentoꝝ variatione·
·iij· De sacramentoꝝ numero ⁊ distinctione
·iiij· De sac̃mentoꝝ institutione
·v· De sac̃mētoꝝ dispēsatione·
·vi· De sacramentoꝝ iteratione
·vij· De integritate baptisimi
·viij· De integ̃tate ꝛfirmationis
·ix· De integ̃tate eukaristie.
·x· De integritate penitētie
·xi· De integ̃tate vnctionis extreme·
·xij· De integritate ordinis·
·xiij· De integritate matrimonij

Septima ps de statu finalis iudicij hñs capitula·vij

·j· De iudicio in cōmuni
·ij· De anteceddētib⁹ ad iudiciū cuiusmodi est pena purgatoria·
·iij· De añceddētib⁹ ad iudiciū cuiusmodi sūt suffragia eccīastica
·iiij· De concomitātib⁹ sicut est cōflagratio igniū
·v· De cōcomitantibus sicut resurrectio corpoꝝ
·vi· De cōsequentib⁹ scilicet de igne infernali·
·vij· De gloria paradisi·

Capitulū p̄mū·

Incipit ps p̄ma illaꝝ septē

In p̄ncipio intelligēdū ē q̄ sac̃ doctrina·s·theologia que p̄ncipalit agit de p̄mo principio·s·de deo trino ⁊ vno·de septē agit in vniuerso·s·de trinitate dei·de creatura mūdi. de corruptela peccati.de īcarnacōne verbi·de gratia spūsc̃a· de medicina sac̃mētali· de statu final iudicij· Ro aūt hui⁹ veritatis ad intelligētiā p̄dictoꝝ h̄ est·qz cū sac̃ scriptuā siue theologia sit sciētia dās sufficiētē noticiā d̄ p̄mo p̄n° ꝗz statū vie ꝗz q̄ ē nccē ad salutē ⁊ de⁹ ñ tm̄ sit reꝝ p̄mū p̄n'''·⁊ exē plar ⁊ effectm̄ ī creacōe.ꝗ etiā refectiuū ī redēpcōe·⁊ pfectiuū ī retribucōe Jō nō tm̄ agit de deo creatorē·ꝗ de creatorē ⁊ creatuā Et qz creatuā rōnal q̄ est q̄dāmō finis oīm nō stetit·ꝗ suo casu indiguit repari Jō agit de corruptela pcti ⁊ medicina.medicō.⁊ tādē de curatione pfecta q̄ ē in glia.īpijs piectis in pena Et iō ipa sola ē scia pfecta·q̄ icipit a p̄mo qd̄ ē p̄'''p̄n''' et pueīt ad vlti''' qd̄ ē p̄miū ēnū Incipit a sūmo qd̄ ē de⁹ altissim⁹ creator oīm·⁊ pueīt ad īfimū qd̄ est īfernale suplicīū·Jpa ec̄ sola est sapia pfcā· q̄ icipit a cā sūma vt ē p̄n''' creaturarū. vbi īminal cognitio philosophica ⁊ transit p eāvt ē remediū pctoꝝ·⁊ reducit ī eāvt ē meritoꝝ p̄miū ⁊ finis desiderioꝝ Et ī hac ꝛgnicōe ē sapor pfect⁹ vita ⁊ salus aīaꝝ Et iō ad eā addiscēdā inflāmari dz desideriū oīm xp̄ianoꝝ Ex hijs pz q̄ lz theologia sit de tota tā varijs·est tm̄ scia vna cui⁹ sbm Pt a quo oīa est deus·vt per qd̄ omnia xp̄us.

vt ad qd oia opus repatriū·vt circa qd oia vniuā caritatis vinculum quo cælestia ⁊ terrestria connectūtur·vt de q̄ omnia·in libris canonicis cōphensa·credibile vt credibile Vt de q̄ oia in libis expositoy·credibile ⁊ intelligibile. qz fm Aug̃·in libro de vtilitate credendi·qz qd credim? ·debem? autoritati qd intelligim? rationi

Quid tenendū de trinitate psonarū et vnitate essentie·

Capitulū scdm.

Primo igit de ēnitate dei sūt tria ꝛsideranda·s·q̄lit vnitas substātie ⁊ natuē simul stet cū pluralitate psonay· scdo q̄lit cū pluālitate apparitionū·tercio q̄lit cū pluālitate appropriatoy De pluālitate psonay in vnitate natuē h dictatr cā fides eē tenēdū·qz ī vnitate natuē st tres psone·pr·filij·⁊ spūsc̄ Quay pma a nullo ē·scda ē a sola pma p gnatōnē·tercia a pma ⁊ scda p spirationē siue pcessionē·ita q̄ trinitas psonay nō excludit ab essētia dina sūmā vnitatē·sūmā simplicitatē·īmēsitatē·⁊ ētnitatē·incōmutabilitatē·necessitatē·⁊ etiā pmitatē·q̄nptiu? includit sūmā feāditatē·caritatē·liberālitatē·eq̄litatē·germanitatē·ꝛformitatē ⁊ insepabilitatē·q̄ oia sana fides intelligit esse in btā ēnitate Nō aūt hui? veritatis h est·qz fides cū sit pncipiū ault? dei ⁊ fūdamētū eius q̄ fm pietatē est doctrine·dictat de deo eē sentiēdū altissiē ⁊ pijssiē

Nō aūt sentiēt altissime si nō crederet q̄ de? possz se cōicare sūme· Non sentiret pijssime si credēt q̄ possz ⁊ nollet·et ideo vt altissime ⁊ pijssime sentiat dicit deū se sūme cōicaē ētnalit habēdo dilectū ⁊ cōdilectū·ac p hoc deū vnū et trinū Huic āt fidei ingēnitū dictat de deo pijssime sentiendū esse attestat tota sac̄ scp̄tuā q̄ dz doctrina fm pietatē q̄ deū fatet hrē plē· quā sūme diligit·verbū sibi coeq̄le qd ab ētno genuit·in q̄ cuncta disposuit·p qd cūcta pduxit ⁊ gubnat p qd etiā carnē factū p sūma benignitate hoīem redemit p̄cioso sāguine redēptū qz ābauit·p qd etiā in fine mūdi sūmā misericordiā ptiēdo ab oī miseria liberābit· vt p xpm oēs electi sint filij sūmi pris·in q̄ erit oīs pietatis ꝛsūmatio·⁊ dei ad nos ⁊ eōnūso Ingēnitū autē dictat de deo sentiendū altissime·nō tm̄ attestat ei sac̄ scp̄tura verū etiā oīs creatuā iux̄ qd dicit Aug? ·xv·de ēnitate·c·iiij· Neq̄ dinoy libroy tātūmō auctoritas p̄dicat eē deū. ꝗ oīs creatura que nos circūstat·ad quā nos etiā pertinem? ·vniūsa ipsay rey natura pclamat· hrē se p̄stātissimū cōditorē q̄ nobis mentē rōnēq̄z dedit q̄ viuētia nō viuētibo·sensu p̄dita nō sentientibo· intelligētia nō intelligentib? . immōālia mortalibo potētia īpotentib? . iniustis iusta speciosa deformib? . bona malis incorruptibilia corruptibilibus· īmutabilia mutabilib? . īuisibilia

visibilib⁹. incorporalia corporalibus. beata miseri⁹ pferenda iudicam⁹. ac p hoc qm̄ reb⁹ creatis creatorē sine dubitacōe ponim⁹ optetvt eū a sūme viuē a uncta sentiē atqz intelligē. mori āt a corrūpi mutariqz ñ posse nec corp⁹ eē ꝗ ipsū ōnipotentissimū iustissimū speciosissimū optimū beatissimūqz fatem². Ecce ī hijs duodecī includūtur altissiē nobilitates eē dīni q̄ tñ reducunt⁹ ad tria. s. eternitatē. sapientiā et beatitudinē. et hec tria ad vnū. s. ad sapiam in q̄ includūtur mens generās. verbū ples a amor nectēs vtrūqz. ī q̄b⁹ fides dictat beatissimā ꝑsistē trinitatē. et qm̄ sūma sapia ponit trinitatē. ponit michilominⁿ oēs pus habitas nobilissimas cōditiones videlicet vnitatē simplicitatē. a ceteras sequētes necesse est oēs p̄dictas nobilitates dīni esse simul stare cū nobilissima trinitate

Capitulū. iij.

De istius fidei intelligentia sana

Ad istius autē fidei intelligentiā sanā docet doctrina sacē q̄ in dīnis sunt due emanacōes. tres ypostases. q̄tuor relacōes. q̄nqz notiones Et ex hijs tm̄ tres ꝓprietates psonales Ad ō autē ad p̄dictoꝝ intelligentiā hec est. qz cū p̄mū a sūmū pnc̄ipiū hoc ipō q̄ primū sit simpliciissimū. ꝗ ipso q̄ sūmū sit pfectissimū. ideo pfectissime se cōicat. qz pfectōnē a īdiuisionē oīmodā ꝗuat ꝗ ipso q̄ simpliciissimū. a iō saluavnitate nature sūt ibi modi emanādi pfecte. Modi aūt emanādi pfecte sūt duo tm̄. s. p modū nature a wolūtatis p̄m⁹ est gnatio sed⁹ spiratio siue pcessio. a iō hij sūt ibi. Et qz duab⁹ emanationib⁹ substātificī⁹ necesse ē emanaē duas ypostases necesse ē etiā ponere ypostasim primo pducentē ab aliq̄ nō emanaē ne fit in infinitū abire. et ideo sūt ibi tres ypostases Et qz cuilibz emanationi respondet duplex hītudo relacōnis ido sūt ibi q̄tuor relationes. s. pnitas. filiatio. a pcessio. a spiratio Et qz p has habitudines innotescūt nob⁹ dīne ypostases. a p̄ter hoc etiā ypostasis illa in q̄ ē prima ratio pnc̄ipiādi īnotescit nob⁹ qz nō pducit⁹. qz hoc ē nobilitatis in ipsa Ideoqz sūt q̄nqz notiones. s. q̄tuor relacōes p̄dicte cū innascibilitate Et qz q̄libet psona vnā hz ꝓprietatē p quā pnc̄ipaliter īnotescit Ido tm̄ tres sūt ꝓprietates psonales q̄ hijs noib⁹ exprimūt⁹ ꝓprie a pnc̄ipalr. s. pnitas a filiⁿ a spūsscūs Cū em̄ ꝓpriū sit patris eē inascibile siue ingenitū. eē pnc̄ipiū ñ de pnc̄ipio. eē prēm Innascibilitas notificat ipsum p modū negacōis. hz ex cōsequēti p modū positionis. qz inascibilitas in prē ponit fontalē plenitudinē. pnc̄ipiū nō de pn⁰ p modū positionis cū negatione. eē prēm p modū positionis a habitudinis complete a determinate. Similr cū filiⁿ fit ymago. verbū. et filiⁿ. ymago

noiat illā psonā vt similitudinem expssā Verbū aūt vt similitudinē expssiuā· filiꝰ vt similitudinē ypostaticā Rursus imago vt similitudinē cōformē· verbū aūt vt similitudinē intellectualē· filiꝰ vt similitudinē cōnaturalē Per hūc modū cū proprīū sit spūssci eē donū· eē nexum seu caritatē ābo· eē etiā spūscī· donū noiat ipsū vt datū volūtariū caritas siue nexꝰ· vt datū volūtariū pncipuū a ypostaticū hinc est q̄ p hec tria noia q̄ sūt pr̄ a filiꝰ et spūssciis triū psonarū pprietates psonales insinuātur· Hec igitꝰ attendātur ad fidei trinitatis intelligentiā sanā·

Capitulū· iiij·

De fidei expssione catholica

Hoīstiusꝰ etiā fidei expssionē catholicā tenendū est ꝓm scōrū doctorū documēta: q̄ in dīis sūt· Duo modi pdicandi· s· p modū substātie a relationis· Tres modi supponēdi· scz essētie· psone· notionis· Quatuor modi significādi sbam· s· noie essentie· substātie· psone· a ypostas Quinq modi dicēdi· s· q̄s· q̄· q̄· qd· et q̄d· et tres modi differendi· s· ꝓm differentē modū existendi ꝓm differētē modū se habēdi a ꝓz differentē modū intelligēdi· Ho aūt pdictorū hec ē· qz cū pmū pncipū sit pfectissimū· sit et simplicissimū· oīa q̄ pfectionis sūt de ipso dicūtur pfecte· ppre· a vere q̄ autē ipfectionis sūt aut nō dicunt· aut si dicūtur· ꝓm assūptionē hūane natuē dicūt· vel trāsūptiue· Cū igitꝰ deō sint pdicamēta· s· substātia· quātitas· relatio· q̄litas· actio· passio· vbi· q̄n do· situs· habē· q̄nq vltima spectāt ppre ad corporalia seu mutabilia· ido nō attribuūtꝰ deo nisi trāsūptiuo mō a figuātiuo Alie vo q̄nq pōdentia deo attribūtꝰ· ꝓm id q̄ cōmplectionē dicūt· ita tn q̄ dīnā simplicitatē nō ipediūt Oīa ergo hec pdicamēta sūt idipsū qd est id de q̄ pdicātur· et ita p cōpationē ad subiectū in q̄ sūt oīa dicūtur trīsiē in substātiā· relatione tn exceptā· q̄ cū dupliē habeat cōpationē vt ad subiectū in q̄· et vt ad terminū ad quē primo mō trāsit ne faciat cōpositionē· scdo manet vt faciat distinctionē· a hinc ē q̄ substātia ꝛtinet vnitatē Relatio multiplicat trinitatē· et ido manēt ibi hij tm duo modi pdicādi differētes de q̄bus talis datꝰ regula Qd que dicūtur ꝓm substātiā de oībꝰ dicūtur a singillatī simul: a singularitē Que vo ꝓm relationē· aut nō de oībus dicūtur· aut si de pluribus pluralitē· vt relati distincti· similes eq̄les· ppter relationē intrinsecā Et qm̄ plures pnt eē relacōes in vna psona, sicut sūt plures psone in vna natura Ideo distinctio i notione nō infert diuisificationē psone· nec distinctio psone plurificationē natuē· et ppterea nō q̄cq̄d ꝛuenit essētie cōuenit notioni vel psone nec ecōuerso· a hic ē q̄ sūt ibi tres modi supponēdi de q̄bus

tak ꝛsueuit dari ꝛegula Suppositа essentia nō supponit notio nec p sona·et suppositа notione nō supponit psona nec essentia·et suppositа psona nō supponit essētia nec notio· sic pz p exēplū· Et qm̄ vera distinctio est ī suppositis sbe manēte essentia vna· idō necesse est ibi multiplr figficaī substātiā ·s·vt cōicabilē ꝛ incōicabilē·vt cōmunicabilr p modū abstractōnis· p nomē eēntie·ꝛ per modū cōcretionis p nomē substātie·vt incōicabilē vel vel distinguibilē p nomen ypostasis · vel distinctā p nomē psone·vl alit·vel distictā ꝗlitercūqz ꝛ sic ypostas·vel notabiliter ꝛ pfecte ꝛ sic psona exēpla hoy ꝗtuor sūt in creatuā·videlicz hūanitas·hō·aliqs hō.petrl.p̄m eēntiā·sdm substātiā· ꝛciū ipostasim·ꝗrtū psonā dicit· Et qz in psona q distinguit nō solū ē ꝛsidere cū q distinguit·ꝗ etiā illud q distinguit·ꝗ est ꝓpprietas siue notio·iō necessariū ē q in dīmis sint ꝗnqz modi dicēdi parit ꝛ ꝗrendi ·s·Quis rōne persone Qui rōne ypostas·quia dicit suppositū substātie īdistincte·Que rōne notionis·Qd rōe substātie Quid siue q rōne eēntie dīne Et qm̄ oēs hij modi i vnitate eēntie radicāt·qz q̄cq̄d ē in deo est ipse deꝰ vnꝰ ꝛ solus Idō nō ponūt ibi drīam nec ꝗm eēntiā nec ꝗm eē·ꝛ ꝓpꝛea sūt ibi tres modi differēdi.s·ꝗm modū eēndi siue emanādi·sic differt psona a psona·ꝗm modos se habendi·sic differt psona ꝛ essentia· qz vna psona ad aliā refertur·et idō distinguī·eēntia vō ñ referꝰ ad alterꝰ. ꝛ idō nō distīguī·ꝗm modū etiā ītelligendi · sic differt vna ꝓprietas substātiat ab altera vt bonitas ꝛ sapīa·Prima drīa ē pfectissima ꝛ sūma· q̄ possit reperiri in dīmis Est em̄ ī suppositis ita q vnū nō dz de altero. sd a drīa est minor q ē in attributis · licz em̄ vnū possit dici de altero vt psona de eēntia aliq̄d tñ dz de vno qd ñ de altero·vt q psona distinguit ꝛ refert·eēntia vō ñ·ꝛcia vō drīa mūma ē·qz ē in cōnotatis·licz vnū de altero dicat ad ūuicē·ꝛ idē possit dici de vtrisqz·ñ tñ idē cōnotat vtrobiqz.nec p idē ītelligi datur vtrūqz Ex p̄° mō differēdi oritur pluralitas psonaꝝ Ex sdo modo pluālitas p̄dicationū sbstātialiū ꝛ relatiuaꝝ Ex ꝛcio pluālitas ꝓprietatū eēntialiū ꝛ notionū siue ab eterno siue ex tpe siue ꝓpprie. siue trāsuptiue siue cōiter siue appropriate·dictoꝝ exēpla manifesta sūt Hijs ītellectis claet satis ꝛ q̄d sentiēdū ꝛ q̄lit loq̄ndū ē de sūma trinitate personaꝝ diuinaꝝ·

Capitulū·v·

De vnitate dīne natuē in multiformitate apparitionū·

Seaūdo aūt de pluralitate apparitionū doet dīna doctrina hoc eē tenendū Cum deus sit incōprehensibilis. invisibilis ꝛ iōmutabilr nichilominꝰ tñ hītat in sās viris spūalr

apparuit patriarchis ⁊ ꝓphetis
descendit de cælis·misit etiã ⁊ filiũ
et spm̃ scm̃ ad salutẽ hũani gn̄is·
⁊ licz ĩ deo sint ĩdiuisa· natuã·vir
tus·⁊ opatio·trinitatis missio·tũ
vel apparitio vnius psone nõ est
missio vel apparitio alteri?. licet
sit ibi sũma eq̃litas Solius tũ est
patris mittẽ et nõ mitti·spũsscũs
est tm̃ mitti respectu d̃inay perso
narũ·nisi forte dicat mittẽ hoiez
assũptũ·filij aũt est mittẽ ⁊ mitti
sicut ex p̃dictoy h̄ est
qz licet p̃mũ p̃ncipiũ sit ĩmensũ ⁊
incircũscꝑtibile· sit incorporeũ et
ĩuisibile·sit eternũ ⁊ ĩcõmutabile
p̃ncipiũ tũ est rey spũaliũ ⁊ cor-
poraleũ·naturaliũ ⁊ g̃tuitay ac p
hoc etiã rey mutabiliũ.sensibiliũ
et circũscꝑtarũ per q̃s licet ipse
immutabil·insensibilis· incircum
scꝑtus·seipsũ reddit manifestũ ⁊
notũ Qui reddit aũt se manifestũ ⁊
notũ gn̄alit· per vnĩũsitatẽ suoy
effectuũ ab ipso emanãtiũ In q̃-
bus dicit esse p essentiã· potẽtiã·
et p̃sentiã· qd̃ se extẽdit ad oĩa
creata Reddit etiã se specialit
notũ per aliq̃s effectus q̃ in ipsũ
specialit ducũt rõne q̃y dz inha-
bitare·apparẽ·descendẽ·mittere·
vel mitti Habitare namq; dicit
effectũ spãlẽ cũ acceptacõne·sicut
effect? grẽ gratũ facẽtis q̃ est dei
formis ⁊ in deũ reducit·et deũ fa-
cit nos habẽ· et haberi a nob· ac
p hoc inhabitẽ in nob·⁊ qz grẽ
effect? cõis est oĩbus psonis·ido

vna psona non habitat sine alia
ymo simul tota trinitas Apparẽ
vo dic effectũ sensibilẽ cũ exp̃ssa
significatione. sicut spũsscũs ap-
paruit in colũba Et qm̃ sicut pso
ne d̃ine distincte sũt. sic distincte
significari possũt·et signis et no-
minib?. ido q̃libet psona p̃t p se
apparere·⁊ apparitio p̃t cuilibz
cõpetẽ siue oĩbus simul·siue cuili
bet p se· Qm̃ q̃ spũsscũs dz in lin-
guis igneis ⁊ colũba apparuisse
hoc non est ꝓpter nouũ vinculũ
vel effectũ spãlẽ·h̄ ꝓpter vnionẽ
q̃ est int signũ et signatũ sibi spe
cialiter·⁊ mõ ⁊ origine deputatũ·
Descẽdere aũt dicit vtrũlibet ef
fectuũ p̃dictoy cũ inchoacõe·de?
em̃ beatissimis angel semp ẽ pns
in cælis·qz in eis sp habitat ⁊ ap-
paret· Peccatorib? aũt in terris.
est mõ vt absens·⁊ q̃tũ ad grãm
et q̃tũ ad noticiã · ido cũ incipit
apparẽ vel inhabitẽ de p̃sente in
cælis·et q̃si absente nob fit p̃sens
terris· et ido licet in se nõ mutet
tũ dz descendẽ nob Mittit vo di
cit effect? p̃dictos cũ etna ꝓduc-
tione·tũc em̃ pr̃ mittit filiũ cũ fa-
ciendo eũ nobis p̃sentẽ p noticiã
vel gratiã ĩuuit·q̃ ab ipso ꝓcedit
et quia pater a nullo procedit ·
ido nũq̃ dicit mitti·qz vo filius
ꝓducit ⁊ ꝓducit·ido mittit ⁊ mit
titur·qz vero spũsscũs eternalit ꝓ-
ducitur sed nõ ꝓducit nisi ex tpe
ido ipsi? est ꝓprie mitti·mittẽ vo
nõ cõpetit sibi nisi respectũ creatuẽ
ex q̃ appaet q̃y he sũt ĩproprie et

exponēdo·spūssaīs mittit se· spūs
saīs mittit filiū·filiꝰ mittit seipsū·
nisi ītelligat'inq̃tū ē dev̄gine na-
tus. Patet etiā q̃re mittēa mitti
nō ꝓpetit oībꝰ· qz licz dicat effec
tū in creatuā dicit tū relationē in
trinsecā· ita q̃ mittē dic̄ auctorita
tem· mitti subauctoritatē rōne p
ductōis eterne interiꝰ impoītate

Capitulū·vi·

De vnitate nature in multipli
citate appropriatoꝝ

Ertio vo de pl'alitate ap
propriatoꝝ ꝗ docet sacē
scp̄tura eē tenēdū · q̃ licz
oīa eēntialia oībꝰ psonis eq̃lit̄ et
indifferēter cōuenāt·tū patri dz
appropāri vnitas·filio veritas·spi
ritusscō bonitas Et iuxꝗ hāc sumit'
scda appropatio hilarij·s·eternitas
in prē·spēs in imagine·et vsus in
munē Juxꝗ hāc sumit'tcia·s·in prē
rō pncipiādi·ī filio rō exēplādi·ī
spūscō rō finiēdi·a iuxꝗ hāc sumi-
q̃zta·s·oīpotētia pri. oīscia filio·
wlūtaꝝ seu beniuolen^a spiritusscō
Hec aūt dicūt'appropāri nō qz
fiāt ppria cū sp sint cōia·ꝗ qz du-
cūt ad ītelligētiā·a noticiā ꝓpriorꝝ
·s·triū psonaꝝ Intelligētia āt a
rō p̄dictoꝝ ꝗ est· qz em p'''pn'''ē
nobilissimū·a pfectissimū·ido cō-
ditiones entis nobilissime·a gna-
lissime ī eo repiūtur ī sūmo·ꝗ aūt
sūt vnū vez bonū q̃ nō ōhūt ens
ꝑm suppōsita ꝗ ꝑm rōnē Nā vnū
noīat ens vt cōnūabile et ꝗ hz p
īdiuisionē sui in se· vez ꝑm q̃ cog
noscibile·et ꝗ hz p īdiuisionē sui
appria spē Bonū ꝑm q̃ cōicabile
et ꝗ hz p indiuisionē sui a ppria
opatione Et qz hec triplex īdiui-
sio se hz ꝑm ordinē q̃tū ad rōnē
intelligendi·ita q̃ vez p̄suppōnt
vnū.et bonū p̄suppōnt vez·a vnū
Hinc ē q̃ hec attbuūt'pmo pnº
in sūmo·qz pfecta·a gnalia attri-
buūt'trib^ꝰ psonis·qz ordinata·a
ido sūme vnū patri q̃ est origo p
sonaꝝ · sūme vez filio q̃ est a prē
vt verbū·sūme bonū spiritusscō q̃
est ab vtroqz vt amor et donū·et
qz sūme vnū ē sūmū pmū·qz caēt
oī inceptione·a q̃a sūme vez ē sū-
me eq̃le·a pulchr·et q̃a sūme bo-
nū sūme vtile·a pficuū·Hinc orit'
scda appropatio hilarij q̃ ē Eter
nitas in prē· q̃a nō hz initiū ꝗ est
oīo pmū Spēs ī imagine·i·in pbo
q̃a sūme pulchr Vsus in munē·i·
in spūscō·q̃a sūme pficuū·a cōica-
tiuū qd p aliaꝝba īsinuat Aug^ꝰ
In prē vnitas·in filio eq̃litas· in
spūscō vnitatis eq̃litatisqz cōcor-
dia Rursus q̃a sūme vnū·a pmū
tenet rōnē pncipiādi·a origināti
q̃a sūme pulchr et speciosū tenet
rōnē exp̄mēdi·a exēplādi qz sūme
pficuū·a bonū tenet rōnē finiēdi
q̃a bonū·a finis idē Hinc orit'tcia
rō appropandi.efficaciā pri·exē-
plaritatē filio· finalitatē spūiscō.

Rursus· quia a sūme pmo pnº
fluit oē posse·a pº·a sūmo exem-
plari oē scire · ad sūmū finē tēdit
oē velle· iō nccē ē p'''pn'''eē oīpo-
tētissimū·oīsapiētissimū·a oībeni
uolētissimū·Vnitas āt pª et sūma

rediens sup̄ seipsā reductionē cō
pleta ⁊ pfecta est oīpotētissiā·sic
et veritas oīsapiētissiā et bonitas
oībeniuolētissiā· et ḣ appropant
qz ordinē īsinuāt·Volūtas eī dat
p̄intelligē cognicōnē·⁊ volūtas ⁊
cognitio p̄supponūt potētiā ⁊ vir
tutē·qz posse sciē ē aliq̄d posse Ex
hijs appaēt q̄ ē appropāta ⁊ q̄b⁹
et q̄ de cā. Hec ēm vltīa·s·potētia
et sapīa et volūtas sunt illa potissi
me·In quib⁹ scp̄turis laudat trī
tas sūma· et ideo de hijs aliq̄d
diendū est breuiē ⁊ sūmatim·

Capitulū·vij·

De omnipotentia dei

Igitur de oīpotētia dei ḣ
ḣz doctrinā sacrā tenēda
sūt q̄ de⁹ ē oīpotēs ita tñ
q̄ ei nō attēbuunt act⁹ culpabiles
vtpote mētiri ⁊ malevelle Nec ac
tus penales·vt metuē ⁊ dolē Nec
act⁹ corpales siue materiales·vt
dormiē ⁊ ābulaē·nisi forte tñ sūp
tiue·Nec act⁹ incōuenientes· vt
posse facē maiorē se vel aliū deū si
bi eq̄lē vel īfinitū actu et ꝯsilia·qz
vt dt Anselm⁹·qd libz puū īcōue
nīēs apd deū ē īpossibile·licz tñ ḣ
nō possit·ē tñ oīpotēs vere ⁊ p̄prie
et pfecta Intelligētia aūt ⁊ rō p̄
dictoꝝ ḣ est. qz p̄mū p̄ncipiū est
potens potētia que est potentia
simplr·et iō distributio addita ei
distribuit p hijs q̄ posse: ē posse
simplr Hec āt sūt q̄ egrediūt a po
tētia ꝯpleta ⁊ ordīata·Potētiā āt
ꝯpletā dico q̄ nō p̄t deficē nec p̄t
sucūbē·nec p̄t īdigē. Potētia āt
incōpleta ī peccādo deficit·ī pati
endo sucūbit·ī corpalib⁹ actioni
bus īdigētiā īcludit·Diuīa āt po
tētia qz sūma ⁊ pfectissiā·idō nc ē
de nihilo· nec ē sub aliq̄· nec eget
aliq̄ alio. ac p ḣ nc culpabilia·nc
penalia nec materialia p̄t·⁊ ḣ·qz
oīpotēs potētia ꝯpleta ē Potē
tiā āt ordinatā ꝯtingit triplr dici
vel ḣm actū vel ḣm aptitudinē·vel
ḣm possibilitatē·q̄ q̄dē possibili
tas ē ex pte soli⁹ v̄tutis increate·
qd possibile ē Potētie p̄oo dicte
nō est tm possibile·ḣ etiā actuale
Qd secdo mō et nō p̄o ē possibile
simplr·ḣ ñ actuale Qd tcio mō
⁊ ñ p̄movl secdo ē possibile deo ḣ
impossibile creatuē Qd nullo p̄
dictoꝝ modoꝝ ē possibile·sicut id
qd directe repugt ordini ḣm ra
tiones ⁊ cās p̄mordialissiās ⁊ eter
nas: simplr ē īpossibile·sic q̄ de⁹
faciat aliq̄d actu īfinitū qd sil fa
ciat aliq̄d ē ⁊ nullo mō ē q̄ fa
ciat id qd fuit etiā ñ fuisse ⁊ ētea
talia q̄ posse ē ē ordinē·⁊ ꝯple
mētū dīne potētie·Ex hijs p̄z q̄ꝝ
est dīna potētia· p̄z etiā q̄ debent
dici simplr possibilia et q̄ simplr
impossibilia. ⁊ q̄ aliq̄ꝝ īpossibili
tas simul stet cū vera oīpotentia

Capitulū·viij·

De sapientia dei·

Se sapīa v̄o dei ḣ tenēda
sunt·s·q̄ ipsa dīna sapīa
lipidissimū ꝯgnoscat oīa
bō ⁊ mala p̄terita p̄ntia· ⁊ futura
actualia ⁊ possibilia·ac p ḣ incō
p̄hensibilia nob· et īfinita· ita tñ

q ipsa in se nullo mō diuisificatur licet diuersa noia sortiat. Ingītū aūt ē cognoscitiua in se oīm possibiliū dz scia siue cognitio Ingītū est cognoscitiua oīm q̄ in vniuso fiūt dz visio Ingītū ē cognoscitia oīm q̄ bene fiūt dz approba° Ingītū ē cognoscitiua eorq̄ futura sūt dz prescia siue p̄uisio Ingītū cognitiua eorq̄ que ab ipso deo fienda sūt dz p̄destiatio Ingītū vo est cognoscitia eorq̄ dānāda sūt dz reprobatio. et qz ipa nō tm ē cognoscitia. ſ etiā rō cognoscēdi oia. Ingītū est rō cognoscēdi oia cognita dz lux Ingītū rō cognoscendi visa a approbata speculū Ingītū p̄uisa a disposita dz exēplar Ingītū ē rō cognoscēdi p̄destinata a approbata dz liber vite. Est igit liber vite. respū rerū vt redeūtiū. Exēplar vt exeūtiū. Speculū vt euntiū. Lux vo respū oīm Ad exēplar āt expectat idea. vbū ars a rō Idea fm actū p̄uidēdi Verbū fm actū ꝓponēdi Ars fm actū p sequēdi. Rō fm actū pficiēdi. qz supaddit intētionē finis. qz vo h oia vnū sūt i deo. idō freq̄nt accipitur vnū p alio. Et lz dīna sapia rōne diuisitatis. scitorq̄ et cōnōtorq̄ diuisa sortiat. vocabula. nō tū diuisificat fm rōnē itrinsecā. cognoscit eā contingētia ifallibilit. mutabilia imutabilit. futuā p̄ntialit. tpalia eternalit. depēdētia idepēdent. creata icreate. alia a se. in se. et p se. et cū ifallibilit contingētia cognoscat sil stat libtas a vertibilitas voluntatis cū p̄destinacōē a p̄scia Intelligētia āt et rō p̄dcōq̄ h ē. qm p'''' p''''n'''' hipō q p'''' a sūmū. cognicōz hz simpliciſſimā a pfāſſimā. Qz pfectissiā. idō cognoscit oia simul distinctissie sub oib? cōditionib? q̄s res hūt vl hrē possūt. a ꝓtea futura scit eē futuā a pūtia pūtia. a bō scit approbāda. mala reprobanda. Hic ē q diuisa sortit vocabula fm q ē supdictū. ſ qz simul stat pfectio sapie. cū sūma simplicitate. Hic ē q oia alia a se cognoscit in se. a p se. ex q̄ seq̄tur sēdm q creata cognoscit i create Ex q̄ seq̄tur ēciū qd dependētia cognoscit in dependent Ex q̄ cōit q̄rtū q tpalia cognoscit eternalit Ex q̄ q̄ntū q futura cognoscit pūtialit. Ex q̄ sextū q mutabilia cognoscit imutabilit Ex q̄ septimū q contingētia infallibilit. a ita contingētia manētia contingētia. sūt dīne sapie prsus infallibilia. tā i contingētib? q̄ subiacēt nāe q libtati volūtatis hūane Vñ q̄vult h rex itelligē quō simul stet libtas volūtatis create cū infallibilitate p̄destinacōis et ne. reuoluēdo ab h vltio pcedat p illos septē gd? vsq; ad p'''' p''''n''''. qd p'''' p''''n'''' pfectissie cognoscit oia p se. ipsū. qd ē rex certissimū ex q̄ cetera p̄dicta rōcinādo ifallibilit conducūtur Sicut aūt dīne cognicōnis certitudo sil stat cū contingētia rerū cognitarū. qz sil ē simplex. a pfectissima dīna sapia. sic vnitas simul stat cū multiformitate rōnū. ideārū ex eadē causa. qz em pfectissiā ē. iō

distinctissime et perfectissime cognoscit oia a singula distinctissie a pfectissime repñtat a iõ singulay dicit habere rõnes et ideas tanq̃ rerum similitudines pfectissime exp̃ssiuas Quia vo simplicissiã ẽ· ido oẽs situdines ille sũt vnũ in ipsa Vñ sic de exvna vtute oia p ducit ex tpe ꝑm oimodã rey inte gritatẽ· sic vna vtute oia exp̃mit sempitnakr Sicut vna ẽ i deo altissimo opatio actiua ꝑm rẽ· dicũ tur tñ plues rey pductiones rõe pluralitatis pductoy· sic vna est veritas vmi intelligẽtie act in deo· Dicũt tñ plues situdines idee· a rõnes rõne pluralitatis ideatoy vl exñtiũ vel futuroy vel possibiliũ· He aũt rõnes vel idee· lz sint vna veritas· a lux in eẽntia· nõ tñ dicũ tur vna rõ vel idea Rõ em vel idea dz vt ad alteyꝑm rõnẽ itelligẽdi noiat em situdinẽ cognitã q̃ rea liter tenet se expte dei· lz ꝑm rõnẽ intelligẽdi dicẽ videatur aliq̃d ex pte ideati· Si ãt hui simile i crea tura req̃rat· ddm q̃ h̃ ẽ ipsi exẽ plais ꝓpriũ· qz sic dictũ ẽ sit ẽ sim plex a ifinitũ a pfectissimũ· q̃ pin tellecto cetaã ꝛseq̃nter inotesaãt. Qz em exẽplar illd ẽ pfectissimũ et simplicissimũ· ideo act purus. Quia vo infinitũ a imẽsũ· ideo ex oẽ gen Et hinc est q̃ existẽs vnũ pt eẽ situdo exp̃ssiua multoy

Capitulũ· ix·

De voluntate dei·

Ev lũtate dei h̃ tenenda sũt· q̃a ipa sic ẽ rcã vt nul lo mõ possit obliq̃ri Sic ẽ efficax vt nullo possit ipediri Sic ẽ vna· vt tñ multiformit hẽat significati. Sig̃ficat· n· dina wlũtas q̃ est wlũtas beneplaciti per wlũtatẽ signi ꝑm q̃nq; drias signoy· que sũt p̃ceptũ· phibitio· ꝛsiliũ· ꝛple tio· pmissio· ꝑm q̃ disponũt a wlũtate bñplaciti q̃aũq; in vnio so fiũt Est em wlũtas dei p̃ma a sũma cã oim spẽy corporaliũ a no tionũ· Nichil em fit visibile aut intelligibile in ista toti creature ãplissima q̃dã imẽsaq; republica qd ñ de illa impiali aula sũmi im patoris· aut iubat· aut pmittat ꝑm ieffabilẽ iusticiã p̃mioy atq; penay a retbutionũ a grãy Et qz ista wlũtas rõne recta dz puidẽ tia· hinc est q̃ oia q̃ in vnio so fiũt· agũtur a regũt dina puidentia q̃ p oia ẽ irrep̃hensibil· q̃ nichil p̃ cipit· phibet a consulit· nisi iuste nihil agit nisi bene· nihil permit tit iniuste Intelligentia aũt et rõ p̃dictoy h̃ est p̃m pn̄m aũ sit sũ me nobile· a wlũtatẽ hz· a nobili mõ hz Cũ igit wlũtas de se dicat illd ꝑm q̃ in agẽtib a ꝓposito at tendi regula rectificacõis a effica cia opacõis necesse ẽ q̃ i deo wlũ tas sit rectissiã a efficacissiã· Ideo aũt rectissima· qz idẽ sũt i deo wlũ tas et veritas Ideo efficacissiã· q̃a idẽ prsus est wlũtas et vtus siue ptãs Et quia nõ p̃t dina wlũtas carẽ veritate· iõ nõ tm dz rcã· vey etiã regula rectitudinis· qz vo nul lo mõ p̃t carẽ vtute· iõ nõ tm est

efficax wy etiã fons ⁊ origo toti⁹ efficacie ita vt nihil sine illa possit effici. Nihil ꝯ illã possit fieri. Nihil eĉ fit a q̃ possit ĩpediri. Et qz rectissima est. nullꝰ ꝑt eĉ rectꝰ nisi ꝯformetur ei. Nullꝰ aũt ꝑt ei ꝯformari nisi wolũtas illa ĩnotescat ei. Oportuit ergo wolũtatẽ dĩnã vt regulã rectificacõis notificari nobis. Rectitudo aũt q̃dã ẽ necessitatis. et hꝰ est ĩ faciẽdo bo⁹ⁿ necessariũ. et declinãdo malũ. Quidã ẽ pfectõis. ⁊ hꝰ ẽ insuperogãdo vltr̃ debitũ. ⁊ ꝓm hꝰ ĩnotescit nobꝰ p triplex signũ. s. p̃ceptionẽ. phibitionẽ. et cõsiliũ. qd q̃dẽ sigficat dĩmũ placitũ acceptaẽ tanq̃ iustũ. q fit ꝓm dĩmũ p̃ceptũ. qd declinat ꝓm dĩnã phibitionẽ ⁊ adiplet ꝓm dĩuinũ ꝯsiliũ. Signa vo hꝰ infallibilia signa sũt dĩne wolũtatis. vt est regula rectitudĩs. Kursꝰ qz efficacissima ẽ. nullo mõ ꝑt aliq̃s aliq̃d efficẽ. nisi ipsa oĩo cooperãte ⁊ coefficiẽte. Nullꝰ deficẽ vl peccaẽ ꝑt nisi iuste ipsa deserẽte et ꝓm hꝰ duo sũt signa eiꝰ. s. ĩpletio qd est signũ wolũtatis vt efficiẽtis. Permissio qd ẽ signũ wolũtatis iuste deserẽtis. Juste ãt deserit qz iustũ est vt sic ãministret res q̃s ꝯdidit vt nõ infringat leges q̃s indidit. ⁊ sic cooperet rebꝰ q̃s creat. vt eas agẽ motꝰ ꝓpos sinat. ⁊ iõ si liberum arbitriũ adv trũq; wertibile de lege natuẽ ĩ malũ dimittat eadẽ. hꝰ nõ pmittit nisi iuste. Kursꝰ et si p grãm p̃ueniat ⁊ sustentet. nulli iũriã facit. idꝯ nõ agit iũste nec oĩo iuste ꝓm exigẽtiã meritoꝝ. qz merita ad hꝰ nõ sufficiũt ꝯ g̃tis et misericordiã ⁊ q̃dãmõ iuste q̃ tũ ẽ ex cõdecẽtia bonitatis sue. Cũ ergo dãnata reprobat opat ꝓm iusticiã. Qñ vo p̃destinat ꝓm mĩam q̃ nõ excludit iusticiã. Qz ergo oẽs ꝓm q de massa pditionis erãt debebant dãnari. iõ pluẽs reprobãtur q̃ eligãtur. vt ostẽdat q salvatio ẽ ꝓm grãm spũsci spãlẽ sed dãnatio ꝓm iusticiã cõem. Nullꝰ ergo ꝑt cõqueri de dĩna wolũtate qz oĩa agit rectissimẽ. imo in oĩbus debem⁹ grãs agẽ ⁊ honorificari regimen dĩne p̃uidẽtie. Si q̃s autẽ q̃rat q̃re magis vni pctori minus grẽ q̃ alteri largiat. hꝰ oportet silẽtiũ imponẽ hũane lo q̃atati. ⁊ exclamaẽ cũ apꝰ. O altitudo diuitiarũ sapie ⁊ scie dei ⁊c. Quis em ꝯnouit sensũ dm̃ aut q̃s eiꝰ cõsiliariꝰ fuit. aut q̃s prior dedit illi ⁊ retribuet ei. qm̃ ex ipõ ⁊ p ipsũ ⁊c.

Incipit pars secunda

Capitulũ. p̃mũ.

De pductione mũdi totalis.

Is sũmati preintellectis de ĩnitate dei dicẽda sunt aliq̃ de creatura mũdi. Cir̃ quã hꝰ tenẽda sũt in sũma. videlicꝫ q vniũsitas machĩe mũdialis pducta ẽ in eĉ ex tpe. et de nihilo abvno p̃ⁿ pnⁿ solo ⁊ sũmo. Cuiꝰ potẽtia lz sit ĩmẽsa disposuit tñ oĩa ĩ certo nũo. põdẽa mẽsura. Hc gnaliẽ intelligẽda sũt cir̃ rerũ pductionẽ ex q̃bus veritas

colligit. a error repudiat. Per hoc em̄ q̄ dr ex tpe excludit error po nentiū mūdū eternū. Per h̄ q̄ dr de nihilo. excludit error ponētiū etnitatē circa p̄n'm materiale. Per h̄ q̄ dr ab vno p̄n°. excludit error manicheor ponētiū pluralitatē p̄ncipior. Per h̄ q̄ dr solo et sūmo. excludit error ponētiū deū p̄duxisse īferiores creatuās. per misteriū itelligētiar. Per h̄ q̄ in certo nūo pondē. a mēsura. ostendit q̄ creatura ē effect. ēnitatis creantis sub triplici gne causualitatis. Efficiētis a q̄ est in creatura vnitas. mod. et mēsura. Exēplaris a q̄ est in creatuā. veritas. spēs et nūs. Final. a q̄ est in creatura. bonitas ordo. a pond. q̄ q̄dē reperiūtur in oib. creaturis. tāq̄ vestigium creatoris. siue corporalib. siue spūalib. siue ex vtrisq̄ cōpositis. Rō aūt ad intelligētiā predictor. h̄ est. qr ad h̄ q̄ sit status in reb. et ordo pfect. necē est q̄ oīa reducant. ad vnū p̄ncipiū q̄d sit p̄mū. vt det ceteris. a statū. a pfectissime vt det ceteris oībus cōplemētū. Qm̄ igit. p̄mū p̄ncipiū in q̄ est status nō p̄t esse nisi vnū solū. si mūdū p̄ducat cū nō possit ipsū p̄ducē de seipso. necē est q̄ p̄ducat ipsū ex nihilo. Et qr p̄ductio ex nihilo ponit eē p. nō eē ex pte p̄ducti. a īmēsitatē inv̄tute p̄ducētis ex pte p̄ncipij. cū h̄ sit soliu dei. necē ē q̄ creatuā mūdi sit p̄ducta ex tpe ab ipsa v̄tute īmēsa agētis p se. a īmediate. Rursus q̄m p̄n'm pfectissimū a q̄ manat pfectio vnūsor. necē ē agē a se. a p̄z se. a p̄p̄t se. et qr nullo ī agēdo indiget ex se. necē ē q̄ h̄eat ītētionē ēplicis cause respectū cuiuslibz creature. s. efficiētis. exēplaris. a final. Necesse est etiā oēm creaturā p̄m hāc ēplicē hitudinē. cōparī ad cāz p̄mā. Qis em̄ creatuā cōstituī in eē ab efficiēte. a cōforma ad exēplar. a ordinat. ad finē. ac p hoc ē vna bō. vera. modificata. speciosa. ordinata mēsurata. discreta. a pōderata. Est em̄ pondus inclinatio ordinata. et h̄ quidē gnalit. dicta sūt de oī creatuā. siue corporea. siue incorporea. siue ex vtrisq̄ constituta. sicut est natura hūana.

Capitulū. ij.

De natuā corpali q̄ tū ad fieri

Natura v̄o corporea nob̄ cōsiderāda ē q̄ tū ad fieri et q̄ tū ad eē. a q̄ tum ad opari. De natuā v̄o corpea q̄ tū ad fieri h̄ spāliter tenēda sūt. s. q̄ sex dieb. sit in eē p̄ducta ita q̄ in p̄n° añ oēm diē creauit de. cēlū. a terrā. p̄ma v̄o die fōta ē lux. sed firmamētū factū ē in medio aqēū. tcia die separate sūt aq̄ a tra. a ogregate ī locū vnū. q̄rta cēlū ē ornatū luminarib. q̄nta aera. a aq̄ volatilibus. a piscib. sex. tra aīalib. a hoī bus. septīa die reqēuit de. nō a labōe n° ab ope cū vsq̄ nūc ope. h̄ a nouar spēr cōditione. qr oīa fecerat vel in silī. sic illa q̄ p̄pagātur in semīali rōne. sic illa q̄ alijs mo

dis ĩtroducũtur in eẽ Nõ aũt ad intelligẽtiã p̃dictoꝝ hꝫ ẽ·qz·n·res manant a p̃ᵒ p̃nᵒ ⁊ pfectissiõ·tale aũt est oĩpotẽtissimũ·sapiẽtissimũ et benivolẽtissimũ Iõ oportuit q̃ sic p̃ducerẽ in eẽ·vt ĩ eaꝝ p̃ductione relucẽat ẽplex nobilitas p̃dicta ⁊ excellẽtia·Et iõ triformis fiũt opatio d̃ina ad mũdanã machinã p̃ducẽdã·s·creatio q̃ appropriate rñdet oĩpotẽtie·distinctio q̃ rñdet sapiẽ·ornatꝰ q̃ rñdet bonitati largissime· Et qm̃ creatio ẽ de nihilo·ideo fuit in p̃nᵒ añ oẽm diẽ·tãq̃ oĩm reꝝ ⁊ tẽpoꝝ fũdamẽtũ Rursus·qz distinctio corporꝝ mũdi attẽdit̃ ꝯm ẽplicẽ modũ·iõ facta fuit p triduũ Est em̃ distinctio natuẽ luminose a pspicua ⁊ opaca·et hꝫ facta est in p̃ma die in divisione lucis a tenebris·sẽda est distictio natuẽ pspicue a pspicua ⁊ bꝫ sẽda die fcã est ĩ divisiõe aq̃ꝝ ab aq̃s Et ẽ distinctio natuẽ pspicue ab opaca·⁊ hꝫ facta ẽ ẽcia die in divisione aq̃ꝝ a tris In hijs ãt ĩplicite datꝰ intelligi distinctio celestiũ ⁊ elemẽtaliũ ꝯm q̃ pꝰ declãbitur Sic igitꝰ distinctio fieri debuit p triduũ· ⁊ qz ẽt̃ꝰ corrñdet distinctioni·ideo sitꝰ tribꝰ diebus debuit cõsũmari Est ei ornatꝰ nãe luminose· et bꝫ factꝰ ẽ q̃zta die in formacõe stellaꝝ ⁊ lune·Est etiã ornatꝰ natuẽ pspicue·et bꝫ factꝰ ẽ q̃nta die q̃ ex aq̃s facti sũt pisces et aves ad ornatũ aeris et aque Et est ornatꝰ nature opacẽ·s·tẽre et bꝫ factꝰ est sexto die in q̃ facte sũt bestie· facta sũt et reptilia fcã est etiã ad cõsũmacõz oĩm natura hũana Hec aũt oĩa licẽz potuerit facẽ in instãti·maluit tñ p sucẽssionẽ tẽpoꝝ·tũ p̃ter distinctã et clarã rep̃tationẽ·potẽtie·sapiẽ· et bonitatis·tũ p̃ter cõuenientẽ corrñdentiã diei siue tpm ⁊ operationũ·tũ etiã·vt in p̃ma mundi cõditione fieri debebãt seminaria operꝝ fiẽdoꝝ·sic fierẽt ⁊ p̃signationes tẽpoꝝ futuroꝝ Vñ in ilꝰ sex diebꝰ q̃si seminalꝰ p̃ẽssit distinctio oĩm tẽpoꝝ q̃ explicãtur p decursũ sex etatũ Et hinc ẽ q̃ sex diebus operꝝ addit̃ septimꝰ q̃etis·q̃ dies nõ scribitꝰ hrẽ vesperã·nõ qz nõ habuit dies illa noctẽ sucẽdẽtem·ꝫ ad p̃signandã aiaꝝ q̃etẽ q̃ nũq̃ habebit finẽ Si aũt dicẽretꝰ alio mõ q̃ oĩa eẽnt sitꝰ facta·tunc oẽs hij septẽ dies referuntꝰ ad cõsiderationẽ ãgelicã Verũtñ p̃mus modꝰ dicẽdi magis ẽ scp̃ture consonꝰ ⁊ autoritatibꝰ sõoꝝ ⁊ q̃ p̃cesserũt·⁊ q̃ secuti sũt beatũ Aug̃·

Capitulũ·iij·

De natura corporali q̃tũ ad esse

Oẽ ná vo corpea q̃tũ ad esse tenẽda sũt q̃ corporalis mũdi machina tota cõsistit ĩ ná celesti ⁊ elemẽtali· ita q̃ celestis distincta ẽ in tres celos p̃ncipales·s.ẽpireũ·cristallinũ·⁊ firmamẽtũ Intẽ firmamẽtũ qd̃ ẽ celũ stellatũ ꝯtinẽt̃·vij·orbes·vij planetaꝝ·que sũt· saturnꝰ·iupit̃ mars·sol· venus·mercuriꝰ· luna·

Natura ꝛo elemẽtaris ĩ q̃tuor speras distiguit · s · ignis · aeris · aque terre · ⁊ sic p̃ędendo a sũmo cardine cęli vsq; ad cẽtrũ tre. decẽ cõcurrũt orbes cęlestes. ⁊ q̃tuor spẽ elemẽtales ex q̃b⁹ integrat et constituit tota machina mũdi sensibilis · distincte · pfecte · et ordinate

Nõ aũt ad ĩtelligẽtiã p̃dictorũ h̃ est · qz cũ nã corpal ad pfectionẽ sui et expssionẽ sapie multiformis p̃mi p̃ncipij req̃rat multiformitatẽ formarũ · sic appaet in mineralib⁹ plãtis · et aĩalib⁹ · necẽ fuit ponẽ aliq̃ corpora simplicia · q̃ multiformiter posset miscri ad ĩtroductionẽ formarũ multiformiũ · et tal ẽ natura subiecta ꝯtrarietati · ⁊ hec est elemental

Necesse etiã fuit fieri naturã p quã hrẽnt h̃ ꝯtraria immixta cõciliari · ⁊ tal natuã elõgata ẽ a ꝯrietate · cuiusmodi ẽ natuã lucis ⁊ corpis supcelestis. Et qm̃ mixtio fieri nõ p̃t nisi p ꝯria agẽtia ⁊ patiẽtia · iõ necẽ fuit duplicẽ ꝯrietatẽ fieri in elemẽtis q̃ꝯtũ ad q̃litates actiuas. q̃ sũt calidũ frigidũ · ⁊ q̃ꝯtũ ad passiuas q̃ sũt humidũ · siccũ · Et qz qd̃libz elemẽtũ agit ⁊ pati · ideo qd̃libet hz duas q̃litates · vnã actiuã ⁊ aliã passiuã · ita tũ q̃ vnã p̃ncipalẽ ⁊ ꝓpriã · alteriã accidẽtalẽ vl ac q̃sitã · ac p̃ h̃ necẽ ẽ tm̃ eẽ elemẽta q̃tuor sed̃z q̃tuor q̃litates p̃dictas q̃drupl̃r cõbinatas

Naturã aũt supcelestis aut est vniformis ⁊ ĩmobil. ⁊ h̃ ẽ empireũ · qz lux puã · aut mobil ⁊ multiformis. ⁊ sic firmamẽtũ · aut mobilis vniformis. ⁊ sic cęlũ mediũ int̃ ẽpireũ ⁊ stellatũ · qd̃ ẽ cęlũ crystallinũ · q̃ꝯtũ mẽbr⁹ · s · q̃ sit multiformem ⁊ ĩmobile ñ p̃t stare · qz multiformitas disposit ad motũ varietatẽ ñ ad vniformẽ q̃etẽ

Sũt igit tres cęli q̃ꝯ p̃mũ p totũ est lũinosũ · s · empireũ · sed̃m p totũ pspicuũ · i · crystallinũ · tertiũ exvtrisq; ꝯiunctũ · s · firmamẽtũ

Cũ igit ttes sũt cęli incorruptibiles. ⁊ q̃tuor elemẽta variabilia vt fiat debita cõnexio cõcordia ⁊ corrñdẽ disposuit de⁹ septẽ orbes planetarũ q̃ sua varietate motuũ ⁊ ĩcorruptibiltate formarũ q̃si qd̃ dã vinculũ esset · et iunctura inferiorũ elemẽtaliũ orbiũ · et superiorũ cęlestiũ ad pficiẽdũ ⁊ decorandũ vniũsũ q̃ p̃m mirabiles ꝓportiones ordinatũ d̃z ⁊ ꝯnexũ denario cęlestiũ orbiũ · et q̃ꝯnario elemẽtorũ reddẽtib⁹ ipsũ ꝓportionalit tã pulcr q̃ pfẽm · ⁊ ordinatũ vt suo mõ suũ repñtet p̃n

Capitulũ · iiij ·

De natura corporali q̃ꝯtum ad operari et influere.

Dẽ nã ãt corpali q̃ꝯtũ ad operari · h̃ tenẽdũ ẽ · qz cęlestia ĩfluũt ĩ terrestria ⁊ elemẽtalia q̃ꝯtũ ad distictiuã sigñficationẽ tpm. s · dierũ mẽsiũ · ⁊ ãnorũ Sic em̃ dicit scp̃tuã q̃ sic in signa et tpa et dies et annos. influunt q̃ꝯtũ ad effectiuã ꝓductionẽ rerũ gñabiliũ et corruptibiliũ. s · mineraliũ · vegetabiliũ · sensibiliũ ⁊ corporũ hũanorũ. sic tũ sẽ ibi sig̃ tpm ⁊ r̃gimẽ opationũ · vt ñ sint certa

signa futurorꝝ ꝓtingentiū nec influat
sup liberꝝ arbitriū p vim cōstella
tionū quā dixerunt aliq̄ phi esse
fatū Sed ad intelligentiā pdic
torꝝ hec est. qa cū in corporib⁹ celes
tibus ꝓpt ꝓximitatē ad primū pn̄
fit lux·motus·calor·virtus Lux rōe
sue forme a speciei· Motus respectu
supioris influentis Calor respectu
natuē inferioris suscipientis. Virtus
vo oib⁹ modis pdictis Cū in quā
ita fit·celestia corpora p lumen a
motū·suta distinctōnes tēporꝝ·s·
diei sm lucē sola motū firmamēti
Mēsis sz motū lune i circulo ob
liquo·Anni sm motū sol in eodē
circulo Tēporꝝ vo sz variū motū
planetarꝝ distātiā et cōcursū·ascē
sū et descēsū retrogdationē a sta
tum ex q̄bus oriūt diūsitas in tem
poribus Per virtutē aūt a calorē in
fluunt ad pductōnē eorꝝ q̄ ex ele
mētis generātur·excitādo. pmouē
do cōsiliādo· ita q sm ꝓsiliationē
contrariorū ab eq̄litate remota flu
unt mineralia sm conciliatorē ab
eq̄litate lōgin q̄·iuegetabilia· sm
cōciliationē eq̄litati ꝓximantē in
sensibilia·sm vo cōciliationē eq̄lē
in corpora hūana q̄ disposita sūt
ad nobilissimā formā q̄ est aīa ra
tionalis ad quā ordinatur a terminatur
appetitus oīs natuē sensibilis et cor
ruptibilis·vt p eā q̄ est forma·ens
a viuēs·a intelligēs· q̄si ad modū
circuli intelligibilis·reducta ad suū
principiū in q̄ pficiatur et bēatificetur
a q̄ tū in illud tendit p liberꝝ arbi
triū ·ideo q̄ tū ad arbitrij libtatē
pōssit oēm virtutē corporalē·ac p
hēc cūcta nata sūt s̄ seruiē· nihil āt
sibi dñari hz nisi solus deus· nō fatū
seu dispositio sydereꝝ·a ꝓpterea in
dubitāter ꝓcedit q sum⁹ finis oīm
eorꝝ q̄ sūt·et oīa corporalia facta
sūt ad obsequiū hūanū·a ex hijs
oīb⁹ accēdat hō ad laudandū et
amādū factorē vniūsorꝝ cui⁹ pui
dētia cūcta disponūt Hec aūt sen
sibilis corporaliū machina ē tāq̄
dom⁹ q̄dā a sūmo opifice hoī fa
bricata donec ad domū veniat. nō
manufactā in cēl. vt fiat aīa mō
rōne corporis·et stat⁹ meriti nūc
est in terris· sic aliqñ corp⁹ rōne
aīe et stat⁹ pmij sit in celis cē·

Capitulū·v·

De modo scribendi predicta in
sacra scriptura·

Exiam dictis colligit q̄ si
cut deus res ordinate cōdi
dit q̄ tū ad tēps a ordina
te disposuit q̄ tū ad situ·sic ordina
te gubnat q̄ tū ad influentiā. a scp̄
tura ordinate narrat q̄ tū ad doc
trine sufficientiā· hz nō ita explicite
describat distictionē orbiū· nec ce
lestiū·nec elementaliū· et pay aut
nichil dicat de motib⁹ et virtutib⁹
corporꝝ supioꝝ et de mixtionib⁹
elementorꝝ a elementatorꝝ· et q̄ pl⁹
est nihil explicite narrat de cōdi
tione supnorꝝ spirituū·maxime cū
describit id vniūsū in eē pductū·
Sed nō aūt ad intelligentiā horꝝ hēc est
qz cū pmū pn̄ reddat se nob ꝓ
nosabile·a p scp̄turā a p creaturā
p liberꝝ creature se manifestat vt

pn'' effectm·p libz scp̃tuē vt pn''
repatiuū pt cognosci·nisi cognos
caturvt effectiuū Ido sac̃ scp̃tura
licz pncipalr agat de opib? repa
tionis·dz nichilominꝰ agē de ope
ditionis inq̃tū ducit ī cognitio-
nē pmi pncipij efficiētis·a reficiē
tis· a idō ipsa ē cognitio sblimis
a salutaris sblimis·quia de pmo
principio effectiuo qd est de? cre
ator Salutaris·qa de pn° repati
uo qd ē xps saluator a mediator
Iurs?·qa sblimis est vtpote· qa
agit de pmo pn° a ente sūmo idō
nō descēdit ad describēdas spāles
entiū natuás mot?·vtutes a diffe
rētias Sz cōstat in q̃dā gnalitate
in q̃ iplicāt spālia·describēdo·s. cō
ditionē mūdi q̃tū ad dispositōez
a influētiā· q ad naturā luminosā
opacā·a puā·ī gnalitate q̃dā Et
qm̄ p'' pn'' d q agit hz ī se ordinē
natuē·in existēdo· ordinē sapie in
disponēdo. ordinē bonitatis·ī in-
fluēdo·ita q ordo náe hz filitatē a
eq̃litatē ordo sapie cōsiderat porī
tatē et posteritatē·ordo bonitatis
influētis supioritatē a īferioritatē
Ideo ad īsinuādū ordinē náe·det
minat scp̃tuá iux̄ qd deū opari de
bat. q ī pncipio añ tpis deursū
fuit illa tplex ná de nō ē in ē p-
ducta cū dicit In pn° creauit de?
celū a terrā·spūs dm̄ ferebat sup
aq̃s·vbi noie celi īsinuat ná lumi
nosa· noie tre ná opaca· noie aq̄
ná pua. siue pspicua. siue ōrietati
sbiecta siue sup ōrietatē eleuata·
Vbi etiā īsinuat trnitas etna·s·pē

in noie dei creātis·filis? ī noie pnci
pij·spiritꝰ·s·ī noie spūs dm̄·a sic
itelligendū est qd dz·Q viuit in
eternū creauit oia sil·nō qz crea
uit in chaos oīmode ōfusionis hz
q finxerit poete cū p duxerit hāc
tpliē naturā sūmā ī sūmo· mediā
in medio·et infimā ī īfimo· n' etiā
creauit in eē oīmode distinctōis
cū celū esz pfectū a tm ī cōposita·
natuá vo media q̃si mediū tenēs
nōdū esz ad pfectā distinctionē
deducta Ad insinuādū ordinē sa
pietie· in disponēdo determinat q
hec tplex natuá ñ sil fuit distīcta
a ordinata·sed iux̄ tplicis nature
create exigētiā·p triduū distīcta
a p triduū ad aliq̃d ornata vt sic
de? tripliē naturā in pn° creauit
simul in pmordio tpis·sic sucessi-
one tpis·s·in tplicī mēsuá tpis·s·
tplicis dici·tpliē facēt distinctio
nē natuē tplicis create Et rursus
in alio triduo tpliē ornatū tpli-
cis natuē distīcte· Ad insinuādū
vo ordinē bonitatis ī influēdo de-
terminat q̃ hec tplex ná collocā-
ta ē in mūdo·hm sub mediū a sup
iux̄ suā dignitatē a īfluētiā Et qz
luminosū plūmū hz de spē · iō sibi
describit circūferētia Et qz opacū
mīmū hz de spē·iō s describit cētr
Et q̃a puia mediū tenz·iō mediū
sortit sitū · Et qm̄ ná corpis puij
a pspicui cōis ē natuē·celestia ele
mētali·a rursus lūmosa vtrisqz cō
uenit. iō recte dz firmamētū fēm
in medio aq̄y·nō qz aq̄ sup celos
sint aq̄ pfluxibiles· frigide· gues

corruptibiles Sz qz sbtiles a incorruptibiles a pure a sup oez ordinata tē sblimate ac p h celestis náe. a i celestib? collocāde. rōne nobilitatis forme collocant. etiā rōne virtutis a influētie. Quia em̄ ois actio corpalis in reb? inferioribus. pmā originē sumit a ná celesti. cui due qlitates sint actiue. s. calidū a frigidū a aliqd fit celū pncipalr influens in calidū sic celū sideriū rōe luminositatis. cōgruū fuit q aliqd influēt sup frigidū. a sic cristallinū et sic celū sideriū licz influat ad caloē. nō tn ē fōzlit calidū Sic etiā celū qd dz aqueū siue cristallinū nō ē eēntialr frigidū Vn̄ q sci dicunt q aq̄ sūt ibi ostitute ad rep̄mendū caloē superioz corpoz. a cteá osilia. n̄ fm fōzlē pdicacōnē ꝯ fm efficiētiā a influētiā lt intelligēda Cōpetit ergo oditio creature fz ordinē pdcm a ordinē creatis sapie a dine scptuē q̄ est scia sblimis Rursus qz scia salutaris. iō nō determinat de ope cōdicōis nisi ꝓt op? repationis. et qm̄ ageli sic cōditi sūt vt labētes nullaten? reparēt. sic apparebit i seqntib? idō tacet fm hām exterioē angeloz̄ lapsus a cōditio. qz nō debebat subseq̄ repatio Quia vo sblimitatē scptuē nō deebat prorsus reticē de cōditione sblimissiē creature. ideo sic sac scptura describit rez cōditiones iux̄ qd exigit scia sblimis a salutaris vt tn̄ fm spālē intelligētiā. tota oditio hālit descpta spūalit referat ad describendā ierarchiā a āgelicā a ecclesiasticā ideo fm spūalē intellectū describit in illis trib? naturis pmo pductis iherarchia āgelica noie celi. a ecclesiastica noie terre. a grā p quā irrigat vtrq̄z noie aque Rurs? p septenariū diez intelligi septiformis eccie stat? fm cursū septē etatū. Per eundē em̄ septenariū intelligi septiformis ouersio angelorz a creatura ad deū et sic ex pdictis apparet sufficiētia et veritas scpture in diūsis opiniōib? sanctorz. s. Aug. et aliorz q̄ sibi n̄ odicūt. quē fint si rōe intelligam

¶ Capitulū. vi.

De pductione supnorz spirituū

Onseqnt vo agendū ē d natuá spūali a incorpoea cuiusmodi ē angelica de q̄ considerari optet q̄tū ad cōdicōz supnorz et spirituū. q̄tū ad ruinā demonū. et q̄tū ad cōfirmationē bonorz āgelorz Sciēdū ē igit q angelis a pmordio sue oditionis q̄tuor sūt attbuta. s. simplicitas essentie. psonalis discretio. ꝓt rōnē insitā. meoria. intelligētia. et voluntas. et libtas arbitrij ad eligēda bōa respuēda mala Hec āt q̄tuor attributa pncipalia alia q̄tuor comitātur. s. vtuositas in opando. officiositas i mīstrando. pspicacitas in cognoscēdo. a imutabilitas p electionē siue i bono siue in malo Rō aūt ad intelligētiā pdictorz h̄ est. qz pmū pn̄ hipō q pmū oia de michilo pduxit. ideo nō tm̄ ꝓ michil. ꝯ etiā ꝓ se. et nō tm̄ sbam

a se lōginquā·s· naturā corporeā
pducē debuit reyetiā a ppinquā
a hec est substantia itellectualis
incorporea q̄ h̄ ipso q̄ deo simili
ma est simplicitatē hz natuē a dis
cretionē psonalē·vt deo assiketur
ex pte sb̄e siue cōis siue īdiuidue·
Hz eē ī mēte imaginē ēnitatis p̄m
meoriā a itelligētiā a wolūtatē·Hz
etiā wolūtatis lib̄tatē vt assiket deo
ex pte potentie·siue natural siue
electiue vt sic potē nális īsignita
sit dei imagīe. electiua vo arbitrij
lib̄tate. neq̄q̄ em pueniēt merito
rie ad p̄miū glosū qd̄ facit quēqz
beatū·nisi hrēt libeyy wolūtatis ar
bitriū·h̄ āt eē nō p̄t nisi ī sba rō
nali quā comitat meoria·itelligē a
a wolūtas·vbi āt ē rō·optet q̄ sit
rōnal natuē·sba īdiuidua·ncce ē
ec q̄ sit spūal sba a īcorporea·ac
p h̄ simplex oī carēs diuisiōe qñti
Tal āt substā h̄ipō q̄ simplex ē
v̄tuosa ē ī opando. h̄ipō q̄ v̄tuosa
ē a psonalr distincta·opetit ei dis
tinctio officij in mīstrādo·h̄ipō q̄
simplex a v̄tuosa·opetit ei pspica
cítas ī discernēdo·h̄ipō āt q̄ pspi
cax a simplex ē·hñs itellectū dei
formē·iō stabilitatē hz p̄ electōz
ī electo siue ī bono siue ī malo. Et
he oditiones ipsā gnalē oditicōz
supnoy spirituū gnalr comitant

Capiīlū·vij·

De apostasia demonum

De apostasia vo demonū
h̄ ē tenēdū·s·q̄ del angelos oēs fēc bonos·tñ me
dios int se sūmū bo a omutabile
bonū qd̄ ē creatū·ita q̄ si oūterēt
ad amādū qd̄ ē sup·ascēderēt ad
statū grē a glie Vivo ad bo omu
tabile qd̄ ē īfra·h̄ipō ruerēt ī ma
lū culpe a pene. qz nō ē dedecl pcti
sine decore iustiae p̄m lucifer īmē
āgelos p̄sumēs de p̄uato bono. p̄
uatā appetijt exellētiā wolēs alijs
supferri·a iō cēcidit cū cēteris con
sentiētib sibi Cadēs āt fact ē im
penitēs·obstinat·et execrat·et
exclus a dei oteplacōe·a deordi
nat in opatione toto nitēs cōna
mine ad subūtēdū hoiem p tēpta
tionē multiplicē Nō āt ad itelligē
tiā p̄dictoy h̄ ē·qz cū p̄mū p̄n fit
sūme bonū·nihil fac q̄ ñ sit bonū
qz a bono nō p̄cedit nisi bonū qd̄
tñ fit ab ipso·h̄ipso min est eo. a
ido nō p̄t eē sūmū bonū·fuit igit
āgel a deo cōdit·bon q̄dē·ḡ nō
sūm pficiēd tñ si affcū tendēt in
sūmū·a qm p libeyy arbitriū wolū
tatis poteāt tendē in bonū sūmū
vel ouerti ad bonū p̄uatū Lucifer
sue pulcb̄tudinis a altitudinis cō
sideracōe execrat ad se diligēdū·
et suū p̄uatū bonū p̄sūpsit de alti
tudine hīta·a ābiuit exellētiā p
priā·nō obtentā ac p h̄ p̄sumēdo
ostituit se sibi p̄n ī seipō gloriādo
a ābiēdo·ostituit se sibi sūmū bo
nū ī seipso q̄escēdo·Cū āt ipē nec
sūmū esz p̄n nec sūmū bo. ncce
fuit q̄ ī ordinato ascēsu·descensu
ruēt pari rōne·a oēs in h̄ o sentiē
tes·et qz nō est dedecus pcti·siue
de decore iustiae. iō stati cū cēcidit
in pctm cū cēteris adherētib sibi

pdidit locū sūmū·s· empireū·des-
cendēs ad imū. s· caligīosū aerē
vel infernū· ita q̃ lapsus in culpā
fuit p libēr arbitriū·lapsus vo in
penā p dīnū iudiciū·a qz īmuta-
bilē habebat ītellectū p? electio-
nem·ido stati obstinat? ē in malo
et p hoc execrat? a vero. a deordi-
natus est in opatione·a īfirmat?
in vtute·ideo volūtas ei? impia et
auersa a deo·conuersa ē ad hoīs
odiū et invidiā·et pspicacitas ra-
tionis·a vero lumine execrata·con
uersa est ad deceptiones p dīna-
tiones a cautelas a officiositas in
mīstrando. a vero mīsterio amota
cōuersa est ad tēptamēta·et vtuo
sitas īmutata a cōartata q̃ tū per
mittit·cōuertit ad miracula faci-
enda p triāsmutacōnes repētinas
q̃s facit cū corporeas creaturas
Et quia hec oīa fuerūt deordina
ta p voluntatē depuatā·p supbiā
ideo hec oīa cōuertit ad fomentū
sue supbie q̃rens ab oīb? coli · et
honorari vel adorari ad modū dei
hinc est q̃ oīa male agit qd tamē
iusto iudicio deus pmittit ad vin
dictā malefactor laudē vo bono
rū· sic apparebit p finale iudiciū

Capitulū·viij·

De ofirmatione bonor angelor

De ofirmatione vo bonor
angelor tenēdū est q̃ si
cut angeli a deo auersi ·
statim sūt obstinati p īpenitētiā·
sic ad deū cōuersi stati fuerūt con
firmati p grām et gloriā in volun-
tate pfecte illuminati in rōne p̃m
cognitionē matutinā a vespertinā
pfecte fortificati in vtute·siue mo
tiua siue opatiua·pfecte ordinati
in opatione siue otēplatiua· siue
mīstratiua·a h̄ p̃m tripliē iherar
chiā·s·supremā·mediā· et infimā
Ad supmā aūt spectant throni·
cherubin·a seraphin· Ad mediā
aūt dnacōes· vtutes·ptātes Ad
infimā vero pncipat? ·archāgeli·
angeli·ex q̃b? pkimi sūt ī mīsterīū
missi ad custodiā hoīm deputati
q̃b? mīstrāt·purgādo·illuīando a
pficiēdo p̃m īperiū volūtatis dei
Rō aūt ad ītelligētiā p̃dictor h̄
est. qz cū āgeli ppē expssā simili-
tudinē a ppinqtatē ad pmū a sū-
mū pn^m hēant ītellectū deiformē
a īmutabilē·p? cōsensū ex libtate
arbitrij dīna supueniēte grā ad
sūmū bonū cōuersi cū totaliter ī deū
tenderēt p gloriā fuerūt cōfirmati
pariter a perfecti. ido q̃ tū ad vo
luntatē fuerūt stabiles a felices ·
q̃ tū ad rationē perspicaces·itavt
nō tantū ognoscerēt res in ꝓprio
gne sed etiā in ipsa arte·ac per h̄
nō tm̄ habēt cognitionē vesperti
nā· ꝗ etiā matutinā · vel etiā dīnā
ppter illius lucis plenitudinē·et
oīmodā puritatē respcū eui? oīs
creatura merito pt dici tenebra ·
Qūtū āt ad vtuositatē pfcē for-
tificati siue in īpando·siue in exe-
quēdo·siue in otēplādo. l' assūpto
corpore vl' etiā nō assūpto Qūtū
vo ad operacōnē pfectissimē ordi-
nati·vt iam nō possint deordinari
nec ascēdendo ad cōtemplationē

dei · nec descendendo ad ministrandū
hoī · qz cū deū facie ad faciē cōtē=
plētur ꝗnq; mittātur · intra deū
currūt · agūtur eīm a agūt ꝑm ordi=
nē iherarchitū · in eis iniciatū p
naturā a cōsūmatū p gloriā · q̄ sta
biliendo liberi arbitrij vtilitatē ·
illustrāuit pspicacitatē · ordinauit
officiositatē · a roborauit vtutē ꝑm
q̄tuor attributa superi? noiata Per
spicacitas aūt rōnis in cōtēplādo
aut ꝑncipalr respicit ad maiesta
tem dīnā venerādā · aut ad veritatē
intelligēdā · aut ad boitatē deside=
randā · a ꝑm hꝰ sūt tres ordines in
ꝑma iherarchia · s · troni ad ꝗs re
uerētia · cherubin ad ꝗs sapīa · et
seraphim ad ꝗs spectat beniuolē=
tia Ad pfectā aūt vtuositatē spec
tat vtus impatiua · a vtus expedi
tiua ꝑma ad dnationes · sed a ad
vtutes · tcia vo ad ptātes expectat
quay ē arcē ptātes cōtrarias Ad
pfectā vo officiositatē spectat re=
gere · reuelaē · a releuaē · ꝑm ē ꝑn=
cipatuū · sedm archangeloy · tciū
āgeloy · qz custodiūt ne stātes ca
dant a cadētes adiuuāt · vt resur=
gant · a sic pz q̄ hec oia sūt in bea
tis angelꝰ ꝑm plus a min? gdatim
a superioribꝰ descēdendo vsqz ad
ima ordo āt denoiari dz ab eo qd
excellētius accipit in munē

Capitulū · ix ·

De ꝓductione hoīs q̄tū ad spm̄

POst naturā corporeā et
incorporeā dicēda sunt
aliq̄ d natuā ex vtrisqz cō
posita · ꝑmo ex parte mētis · sedo
ex pte carnis · tcio ex parte totiꝰ
hoīs. De aīa igitꝰ rōnali · hec in
sūma tenēda sūt · ꝑm sacrā doctri
nā · s · q̄ ipsa ē forma ens viuēs in=
telligēs a libertate vtens · Forma
quidē ens ñ a seipsa · nec de dīna
natuā · ꝯ a deo de nihilo p creatio
nē in eē deducta Forma āt viuēs
nō ex natuā intrinseca ꝯ seipsa nō
vita mortali · ꝯ vita ppetua · Fōr
vo intelligēs nō tantū creaturā ·
sed etiā creatricē essentiā · ad cuiꝰ
imaginē facta ē p memoriā · itelli
gentiā a volūtatē Forma libtate
vtens · qz sp est libera a coactōne
A miseria vo a coactōe libera fuit
in statu innocētie · licet nō ī statu
natuē lapse · hec aūt libertas a co
actione michil aliud ē q̄ facultas
volūtatis a rōnis q̄ sūt potētie aīe
ꝑncipales · Rō āt ad itelligētiā
p̄dictoy hec est · qz cū ꝑmū ꝑnm
fit btissimū a beniuolētissimū · ido
sūma beniuolentia btitudīnē suā
cōicat creature · non tm̄ spūali et
prime · ꝯ etiā corporalia lōginq̄ ·
corpali tm̄ a lōginq̄ cōicat media=
te · qz lex deitatis hec est · vt īfima
p media reducātur ad sūma a iō
nō tm̄ spm̄ āgelicū · et separatū fecit
btificabilē sed etiā spm̄ cōiunctū
· s · hūanū Est igiꝰ aīa rōnalis fōr
btificabilꝰ · Et qz ad btitudīnis p
miū puenire ñ est gloriosū nisi p
meritū · nec meritū cōtingit nisi in
eo qd volūtarie et libē fit · ido aīe
rōnali libtatē arbitrij dari oportuit · p remotionē oīs coactōnis
quia hoc est de natura voluntatis

vt nullatenꝰ possit cogi·licet per culpā misera efficiat·a serua pcti·

Rursꝰ qz forma btificablis est capax dei p memoriā itelligētiā a volūtatē · et ꝗ est eē ad ymaginē trinitatis·ꝑ vnitatē i eēntia·trinitatē i potētia·iō aiaz nēce fuit eē·deū et oia intelligentē· ac p ꝗ dei imagine insignitā· Et qz nihil beatū pōt btitudinē amittē·nihil poterit eē btificabile nisi esꝫ incorruptibile a immortale Necesse igiꝫ fuit aiaz rōnalē i mōrli vita de sui natuā.eē viuentē· Postremo qz oē qd ab alio btificabile ē a immortale ē mutabile fm bñ eē· a incorruptibile fm eē·ido nec aia a se ē nec de dīna nā·qz mutabilꝭ·nec p ducta de aliq nec p naturā gnata qz ē immortalꝭ a incorruptibilꝭ· et ita ꝗ forma nō pt p gnationē i eē introduci.qz oē naturalr gnabile ē naturalr corruptibile Ex hijs apparet qliē finis btitudis necitatē iponit pdictay oditionū ipsi aie ad btitudinē ordinate Qm autē natuā btificabilꝭ ē immortalꝭ· ido cū vnicꝭ corpori mōrli pt ab eo separari·ac p ꝗ ñ tm forma ē· wy etiā ꝗ aliqd·a nō tm vnicꝭ corpi vt perfectio·wy etiā vt motor·a sic pficit p eēntiā· qz monet pitet p potentiā Et qm ipsa nō tm dat esse· wy etiā viuē·sentire·a itelligē·iō potētiā hz wegetatiuā a sensitiuā a itellectiuā Ita q p potētiā wegetatiuā gnat·nutrit·a augmentat· gnat vt qd·nutrit vt qle·augmētat vt qtū Per sensitiuā vo appehendit sensibilia.retinet appehēsa oponit a diuidit retēta·appehēdit qdē p sensitiuā exteriorē qnqz ptitā fm corrndentiā ad qnqz mūdi corpora pncipalia·retinet p memoriā oponit a diuidit p fātasiā q ē pmavtus collatiua Per itellectiuā autē discernit wy·refugit malū·et appetit bonū·wy qdē discernit per rōnalē·malū repellit p irascibilē·bonū appetit p oupiscibilē Rursus·qz discretio veri est ognitio·fuga a appetitꝰ ē affectio ideo tota aia diuidit in cognitiuā et affectiuā·Amplius qm cognitio veri ē duplex·vel veri vt veri. vel veri vt boni·et ꝗ vel etiā qd ē ū aiam. vel tpal qd ē ifra Hinc ē potentia cognitiā vt pote itellectꝰ a rō diuidūtur·ita q itellectꝰ i speculatiuū a practicū. rō in supiorē portionē et iferiorē q potiꝰ noiant diuersa officia q diūsas potētias Postremo qm appetitꝰ duplr pōt ad aliqd ferri·s·fm naturalē instictū vel fm deliberacōz a arbitriū. Hic est q potētia affectiua diuidit in volūtatē naturalē·a volūtatē electiuam q ꝑ ewoluntas dr Et qm talꝭ electio indifferēs ē ad vtrāqz ptē ideo ē a libero arbitrio Et qm indria osurgit ex deliberacōe pambula a volūtate adiūcta·hinc ē qd libey arbitriū ē facultas rōis a volūtatis·qd sic dt Augꝰ·oēs pdictas rōnales potētias cōprehēdit cū em de liº· arbitrio loqmur nō de pte aie loqmꝫ·ꝗ erte de tō Ex cōcursu nāqz illay potētiay rōis

sup̄ seipsā redeūtis·et volūtatis cō
comitātiꝰ ꝯsurgit integritas liber
tatis q̄ est p̄ncipiū meriti vl deme
riti ꝑm electionē boni vel mali·

Capitulū·ix·

De p̄ductōe hoīs q̄ tū ad corp̄

DE corpore aūt hūano in
statu p̄me cōditionis te
nēda sūt hꝰ ꝑm doctrinā fi
dei ortodoxe videlz q̄ corp̄ p̄mi
hoīs sic cōditū fuit· et de limo ēre
formatū vt tm̄ esꝫ aīe subiectū·et
suo mō p̄portionale·p̄portionale
īquā q̄ tū ad ꝯplexionē eq̄lē·q̄ tū
ad organizacōz pulcbrimā a mlti
formē. a ad q̄ tū statuē rēitudinē
subiectū aūt vt esꝫ obtemperās
siue rebellione esꝫ etiā p̄pagās et
p̄pagabile sine libidine·esꝫ vege
tabile sine defectōe esꝫ a īmutabi
le ad oīmodā corruptōnē nō īmē
uenīēte morte ei·a ꝑm hꝰ datꝰ est
sibi locꝰ padisi ērestris ī hītatio
nē trāquillā formata ē mulier de
latē viri ī ꝯsortiū a adiutoriū ad
p̄pagationē īmaculatā· datū est
lignū vite ad vegetationē ꝯtinuā
a tādē ad īmutacōez pfectā·p īm
mōālitatē p̄petuā Ñ nō āt ad in
telligētiā p̄dictoꝝ hꝰ est·qz cū p̄m
p̄ncipiū sit in p̄ducēdo potētissi
mū·sapiētissimū· et optimū· et in
oīb̄ effectib̄ suis. hꝰ aliq̄ mō ma
nifestet·potētissīē debuit hꝰ mani
festare ī vltio effāū a nobilissimo
cuiusmodi est hō·quē īt cēteras
creatuās p̄duxit vltio vt īt hꝰ po
tētissime apparēt a relucēt dīnoꝝ
opeꝝ ꝯsūmatio Vt igit ī hoīe ma
nifestaret dei potētia·iō fēc eū ex
naturis maxīe distātib̄ cōiūctis
īvnā p̄sonā a naturā cuiusmodi
sūt corp̄ a aīa q̄ꝝ vnū ē sba cor
porea·altera vo·s·aīa sba spūal a
īcorpea q̄ distat maxīe ī gne sbe
Vt si ibidē manifestaret dei sapia·
fecit tale corp̄ qd̄ p̄portionē suo
mō hrēt ad aīaz Qm̄ ergo corp̄
vnit aīe vt pficēti a mouētia ad
btitudinē sursū tēdēti·iō vt cōfor
maret aīe viuificāti·hūit ꝯplexio
nē eq̄lē·nō a pōdē k mole·ꝫ ab eq̄
litate natural iustīcie q̄ disponit ad
nobilissimū modū vite Vt āt cōf
formaēt mouēti p mltiformitatē
potētiaꝝ·habuit multiformitatē
organoꝝ cū sūma venustate a ar
tificiositate·a ductibilitate·sic pz
in facie a ī manu q̄ē organū orga
noꝝ Vt aūt ꝯformaret aīe sur
sū tendēti ad cēlū· habuit rectitu
dinē statuē· et sursū erectū caput
vt sic corpal rectitudo attestaret
rectitudinī mētis Postremo vt in
hoīe manifestaret dei bonitas et
beniuolētia· idō fēc hoīem absq̄z
oī macula a culpa·a absq̄z oī pena
siue miseria Cū enī p̄mū p̄n'm fit
fit optimū a iustissimū Qz opti'm
nō debuit facē hoīez nisi bonū ac
p hꝰ īnocentē a rectū Qz vo iustis
simū non debuit īfligē penā ei q̄
nullū oīo hēbat peccatū·ac p hoc
illi aīe rōnali tale corp̄ cōstituit
qd̄ eēt ita obtēperās vt nulla eēt
in eo pugna rebellionis·nulla p
nitas libidinis·nulla īmutaᵒ vigo
ris·nulla corruptio mortis Ita eē

esset aie cōforme. vt sicut aia erat innocēs. et tñ poteat cadē in culpā. sic corp? esset ipassibile. vt tñ posset cadē in penā. a idō poteat nō mori a poteat mori poteat hrē sufficiētiā. a poteat hrē indigētiā poterat obtēperaē. a poterat hrē rebellionē a pugnā Et ꝓpterea in statu illo corp? erat tale. vt ab eo fiēt decisio seminal' ad ꝓpagacōez ꝓlis p āminiculū sex? muliebris. piē ꝛpncipiātis. fieret etiā humoris nutrimētal' ꝛsūptio p actionē caloris sfieret nichilomin? restauratio p alimētū lignoꝝ padisi. restaurato seu pseruato p lig'm vite humido radicali. qd qdē lig'm hāc vtutē hūit. ob quā vt dt Aug?. fuit nō solū i cibūweꝝ etiā in sacramentū Incorruptio igit' a īmōrtalitas corpis ade pncipal' weniebat ab aia sic a ꝛtinētea īfluēte. a corporis bō a eqli ꝛplexiōe. sic a disponētea suscipiēte. a ligno ātvite. sic a vegetāte et āminiculāte. a regimine vo dīne puidētie sic interius ꝛseruātea exteri? ptegēte

Capitulū .xi.

De pductione homis q̄ tū ad totū cōiunctū

DE toto aūt hoīe in paradiso collocato h tenēda sūt videlz q dat? ē ei duplex sens?. s. iterior a exterior. mētis a carnis Dat? ē ei duplex mot?. s. ipatius? iwolūtate. a executius? in corpoē. Datū ē ei duplex bonū vnū visibile. a alteꝝ īuisibile. Datū est ei duplex pceptū. s. natuē a discipline. pceptū naē. crescite et multiplicami. pceptū discipline. de ligno scīe boī a mali ne comedas. Iuxt q datū ē sibi qdruplex adiutoriū. s. scīe. ꝛscīe. sinderesis. a grē ex q̄bus sufficiēter hūit vt posset staē i bono a pficē. a a malo cauē et declinaē Fiō aūt ad itelligētiā pdictoꝝ h ē. q p'm p'n'm fec mūdū istū sensibilē ad declarādū seipsū. videlz vt hō p illū tāq̄ p speculū a vestigiū reducēt in deū artificē. amādū a laudādū a sm h duplex ē liber vn?. s. scpt? int? q ē dei eterna ars et sapīa. et ali? scpt? foris. s. mūd? sensibil'. Cū igit' eēt vna creatura q sensū habebat int?. ad cognicōez libri iteriōris. vt āgel? et alia q totū sensū hēbat foris. vt qdlibet aīal brutū. ad pfectionē vniūsi debuit fieri creatiā. q h sensu duplicī eēt pdita ad cognitionē lib scpti int? a foris. i. sapīe a sui opis. a qz in xpō sil' cōcurrit etna sapīa a ei? op? in vna psona idō dz liber scpt? int? et foris ad repationē gnis hūami. a qz cuilz sensui corrñdet mot?. iō duplex ē hoī dat? mot?. vn? sm instinctū rōnis in mēte. ali? sm īstinctū sensualitatis i carne. pmi ē ipare. secundi vo ē obtēperaē sm rectū ordinē Qñ aūt fit ecōuerso. tūc rectitudo a ꝛdīmē aīe pcipitat' de statu suo. a qz cuilibz motui a sensui rñdet appetit? ad aliqd bonū. idō duplex bonū pparatū ē hoī. vnū. s. visibile. et alteꝝ īuisibile. vnū tpale. aliud etnū. vnū carni. alteꝝ

spiritui Ex hijs aūt bonis dē dē dit vnū·altery aūt pmisit vt vnū ḡtis possideret·altery vo p meritū acqrēt Et qz frustra bonū datur nisi custodiat·frustr pmittit nisi ad ipz pueniat·iō duplex ē pœp tū hoī datū·s·vnū natuē ad custo diēdū bonū creatū·aliud discipli ne·ad pmerēdū bonū pmissū qd nullo° poterat mereri meli? ḡ p veta obediētiā Obediētia āt mera est qñ pœptū ex se solo obligat. nō ex aliq causa alia· et tale dz p œptū disciplinę · qz p ipsū disciplinę qñta sit vtus obedie· q sui merito ducit ad ælū·suo āt de merito p cipitat in ifernū·Nō ergo datū ē illd mādatū hoī ppt indigētiā ali quā quā dē hrēt de hūano obse quio· ꝗ ad dandā viā merēdi coronā p meta volūtariā obediam Et qm hō rōne natuē d fectiue ex nihilo formate·nōdū p gloriam ofirmate·poteat cadē·benignissi m? dē qdzuplex otulit ei adiuto riū·s·duplex natuē a duplex grē· Dupliē·n·ididit rectitudinē ipi natuē·Videlicet vnā ad recte iudi cādū·a h ē rectitudo cōscie Aliā ad recte volēdū·a b ē rectitudo fin dēsis·cui? ē remurmuraē ꝯ malū a stimulaē ad bonū Dupliē etiā supaddidit pfectionē grē· Vnā grē ḡtis date·qd fuit scia illumi nās itellectū ad cognoscēdū seip sū a deū suū·et mūdū istū q fact? fuerat ppt ipsū Aliā vo·grē ḡtū facientis·q fuit carita habilitās affectū ad diligēdū deū sup oia a primū sic seipsū·a sic ante lapsū hō pfecta hūit nália supuestita· michilomin? gtā dīna Ex q mani feste colligitur q si cecidit nō ali unde fuit nisi ex sua culpa·qz obe dire cōtēpsit Capitulū·xij·

De cōpletione et ordinatione toti? mundi cōsūmati·

Ex predictis colligi pt q creatura mūdi ē qsi qdā liber ī q relucet repntat a legit tnita fabcatrix bm ēplicē gdū expssiōis·s·p modū vestigij imaginis a filitudinis. Ita q rō vestigij repit ī creaturis oib? Nō imaginis ī sola itellectualib? siue spiritib? rōnalib? Et rō filitudīs ī sol deiformib·ex qbo qsi p qsdā scalaē gd? nat? ē itellcāis hūan? gdati ascēdē ī sūmū pn qd ē dē Nō āt ad itelligētiā pdcōy h ē. qz cū oēs creatuē respectū hēant et depēdētiā ad suū creatorē·pnt compari ad ipsū·s·aut sic ad pn creatiuū·aut sic ad obiectū moti uū·aut sic ad donū inhitatm·p° cōpat ad ipsū oīs ei? effcāis· z° oīs intellect? ·z° oīs spūs iust? a do acept? ·oīs ei effcāis q tūcūqz pay hns de ec.hz deū sic pn ·oīs itellect? q tūcūqz pay hns de luie nat? ē p cognicōz a amorē dm ca pere·oīs spūsscāis a iust? hz donū spūsscā infusū sibi Et qm creatura hrē nō pt deū sicut pn qn ofigu retur ei·bm vnitatē·veritatē·a bo nitatē.n deū sicut obiectū qn eū capiat p mēoriā itelligētiā a volū tatē·nec deū sicut donū infusū·qn

cōfigurē ei p fidē·spē· et caritatē
siue p tripliē dotē·et pma cōfor-
mitas est longinq·scda ppinq·tcia
prima·Hinc est q pma dzwesti-
giū trinitatis·scda imago·tcia simi
litudo·Est igit spūs rōnal medi
inter pma et vltima·ita q pma hz
inferi.scdam interi.tcia supius
et ido in statu inocētie aī imago
nō eat vitiata·ꝗ deiformis p grāz
effecta·sufficiebat liber creature
in q seipsū exercet hō ad ꝛtuēdū
lumē dine sapie vt sic sapiēs esꝗ
aī vniūsas res videt i se·videt in
prio gne·videt i arte·ꝑm q tri-
plicit hnt eē·s·in materiali i na-
tura ppa·in itelligētia creata·a in
arte eterna·ꝑm q tria dt scptura
dixit dei fiat·fēa factū ē Propt
quā etiā tpliē visionē acepit hō
tripliē oculū·sic dt Hugo de sō
victore·s·carnis·rōnis·a cōtēpla
tionis Carnis q videt mūdū et
ea q sūt in mūdo Oculū rōnis q
videt aīa·a ea q sūt in aīa Ocu
lū ꝛtēplacōis q videt deū a ea q
sūt i deo·vt sic oculo carnis videt
hō ea q sūt ex se·oculo rōnis·ea
q sūt intra se.oculo cōtēplationis
ea q sūt s se·q q dē oculi contēpla
tionis actū suū ñ hz pfectū nisi p
gloriā quā amisit p culpā·recupe
rat autē p gratiā a fidē a scptura
itelligētiā·qbi mens hūana pur
gatur·illuīat a pficit ad celestia
cōtēplāda.ad q lapsi hō pueniē
nō pt nisi pus defecti a tenebras
ppas tēgnoscat·qd nō facit nisi
ruinā hūane nature diligēter cō
sideret et attendat

Explicit scda pars

Incipit tercia de corruptela pcti

Capitulū pmū·

De origine mali in cōmuni·

Pre dētiminatis aliq
bus de trinitate dei a
creatura mundi re-
stat nūc breuiē tan
gere de corruptela
pcti·de q tenēdū in sūma q pctm
nō est natuā aliq. ꝗ defecti a cor-
ruptela q·s·corrūpit·modi·spēs
et ordo in wlūtate creata·ac p hi
pcti corruptio·est ōtria ipsi bono
ñ tñ hz eē nisi i bono. nc ortū trhit
nisi a bono·qd q dē bonū ē liber
arbitriū wlūtatis·et ipsū nec ē sū
me malū·aī possit velle bonū nec
sūme bonum aī possit declinaē in
malū Rō aūt ad itelligētiā pre-
dictor hi est·qz p' pn' aī fit ens
seipso nō alio ncē ē q fit ens ppt
seipsū·ac p hi sūme bonū.nullum
prsus hns defectū Nō est igitur
pctm aliqd nc eē pt qd sit pmū et
sūme malū·qz pn' pmū dt sūmū
ꝛpletētū a sūmū malū dt defectū
pmaximū· Qm ergo pmū pn'
vt sūme ens a ꝛpletū·nec i essēdo
nec in opando deficē pt·qz nec sū
me malū ē·nec aliqd malū ē·nec
aliq mō malū pncipiaē pt. qz tñ
oipotēs ē pt bonū de ñ eē in eē de
ducē·etiā sine āmiciulo alicui
materie.qd etiā aī creaturā finxit
cui dedit eē viuē a itelligē a velle·
q q dē qz a sūmo bono fuit ꝑm tri
plicis cause hitūdinē oportuit q

habet ī sua sba a wolūtate modū
specie a ordinē. Nata ergo fuit
agē opa sua a deo. fm deū. a ppt
deū. a h hz modū. spēz a ordinē s
insitū Sz qz de michilo fuit a de-
fectiua. potuit deficere ab agēdo
ppt deū. vt. s. aliq̄d facēt ppt se-
nō ppt deū. ac p h nec a deo. nec
fm deū. nec ppt deū. et h ē pctm
qd est modi. spēi. a ordīs corrup
tiuū Q qz defect ē. nō hz causam
efficiētē. sz deficiētē. videlz defectū
wolūtatis create Qz vo corruptio
est a nō nisi boni. et oīs corruptio
in recorrruptibili ē. idō nō nisi in
bono est. ac p h cū wolūtas libera
corrūpat in seipsa modū. spēm. a
ordinē deficiēdo a vero bono. pec-
catū oē inq̄tū hmōi est a wolūtate
sicut a pma origine. et ē in volun-
tate. sicut in ppio sbiecto. qd q̄dē
facit wolūtas qū sua defectibilitate
mutabilitate. a vtibilitate spreto
bono in deficiēte. et in cōmutabili
inhesit bono cōmutabili Ex q̄bus
colligit q pctm ñ ē appetitio ma-
lay rey. sz desertio melioy. et idō
in appetitu wolūtatis ē. modi spēi.
et ordinis corruptīm. ac p h adeo
wolūtariū. q si non ē wolūtariū iā
nō est pctm. Hijs āt pintellectis
manifeste cadit īpietas maniche
orū ponētiū sūmū malū. omniū
maloy pn̄ pmū. appaēt etiā q̄ sit
mali origo a q̄d mali subiectū.

Capitulū. ij. tione

De pmoy pentū tēpta-
D itelligendū aūt q̄liter
corruptela pctī itrūit in
mūdū. cōsideranda est optet lapsū pmi
pentis. traductōz culpe originalis.
et ortū siue radicē pctī actualis
Cir lapsū igit pmi pntis. h tria
nob occurrūt cōsideranda. s. tēpta°
dyabolica. culpa cōmissa. et pena
inflicta. Hec igit de tēptacōe sūt
tenēda videlz q cū deus hoīez cōdi
disset hz in felicitate padisi. in du-
plici sexu. s. virili a muliebri dya-
bolus inuidēs hoī assūpta spē ser
pentina aggressus ē mulierē. pmo
q̄rēdo aut pōpit wob deus ne come
deretis. z° asserendo dicēs. neq̄q̄
moriemini. z° pmittēdo. eritis sic
dij sciētes bonū a malū. wolēs ista
tēptacōe deicē mulierē īfirmiorē.
a p illā postea psternē sexū virilē
qd et fecit dño pmittēte Ñō āt
ad intelligētiā pdcōy h est. qz sic
p'm pn'm ē potētissimū in opando.
siue pducēdo. sic etiā ē rectissimū
in gubnādo. a iō sic res q̄s cōdi-
dit āministrat vt eas agere ppos
mot finat Qm igit hō sic fact
erat vt p victoriā pugne pueniēt
ad pmiū q̄etis etne licz deus sciret
hoīem tēptacōni sucūbē. debuit
tñ hoīem pmittē tēptari ab eo q̄
sciret. posset. et vellet Qm ergo
dyabolus q̄ pus eāt sciēs a rectus. p
supbiā cadēdo factus ē vsutus a iūs-
dus. idō p iuidiā tēptare volebat.
a p astuciā sciebat. et iō tēptauit
iuē qd potuit a deus pmisit Q igit
in tēptādo spēz serpētinā assūpsit
dispēsationis dīne fuit vt nō solū
dephendi eū vsutia posset. vey etiā
vt ex illa effigie. vsutia diabolica

m tēptando cūctis filijs ade innotescē posset. Rursus qz tēptauit de pōcepto disciplinē. ꝗ sibi fuit dispēsacōis dīne. vt siue vincēt siue vincēt cūctis innotescēret meritū obedie. siue demeritū inobedientie. Qz āt īcepit a mulie ꝗ fuit vsutie sue. qz facilius ē deuincē min⁹ forte. Vna vsutia hostis exīfirmiori pte aggredit cītatē. Sibi mod⁹ q̄ in tēptacōe pōssit. maxie vsutie fuit qz expiendo. īpellēdo. a allicēdo pōssit. Expiētiā em sūpsit ī interrogatione. īpulit ī assecuratione. allexit āt in pmissiōe. p⁹ em interrogauit. a de cā mādati vt rōnē ducēret ī dubiū. z⁹ āt dubitacōe habita. ne forte moriam⁹ cōassecuta uit vt irascibilē ducēt ī cōtēptū. z⁹ pmisit vt concupiscibilē ducēt ī appetitū. a sic hijs trib⁹ modis libertatē arbitrij trahēt ad cōsensū. q̄ facultas ē rōis a volūtatis complectens nichilomin⁹ tres predictas vires. s. rōnabilē. irascibilē. et cōcupiscibilē. respcū q̄ diabol⁹ allexit mulierē. p triplex appetibile. s. p scīam q̄ ē appetibile rōnali. Per excellētiā q̄ ē appetibile irascibili. Per suauitatē ligni q̄ ē appetibile cōcupiscibili. a sic tēptauit oē qd erat ī mulie tēptabile. p oē illd qd poterat ī tēptacōz inducē. qd ē triplex appetibile mūdi. s. ꝗz cōcupiscētiaz carnis. concupiscētiaz oculorū. a supbiā vite. ꝗm q̄ tria attēdit omis tēptacōnis origo. siue a mūdo. siue a carne. siue a diabolo.

Capitulū. iij.

De pmoꝝ pentū trāsgressione

De culpa vero pmoꝝ pentū fuit ꝗ tenēda. s. q̄ mulier assentiēs tēptacōi diabolice. appetiit scīam et excellētiā ad modū dei. Appetiit nihilomin⁹ expiti suauitatē ligni vetiti. a tādē incēdit ī trāsgressionē mādati. nec ꝗ tēta offerēdo fructū ligni vetiti induxit viꝝ. q̄ nolēs suas delitias contristaē. mulierē nō corripuit sed poti⁹ cōsensū pbuit male suadēti oblatū pomū gustādo. effect⁹ est trāsgressor dīni pōcepti. Rō autē ad īteligētiā pdcōꝝ ꝗ est. qz cū a p⁹ pn⁹ vt pdictū fuit dat⁹ eēt hoī duplex sens⁹ a appetit⁹ respcū duplicis libri. a respcū duplicis boni vt ꝗm libtatē arbitrij hō posset ad vtrūqz cōuerti. mulier audita suggestiōe serpētis exteriōris nō īcurrit ad libꝝ īteriorē q̄ legibilē se pbet recto iudicio rōis. ꝗ poti⁹ sensū suū cīr exteriorē libꝝ tenuit a cīr exteri⁹ bonū negociari cepit a qz sens⁹ eius ñ accessit vsqz ad rem īfallibile. appetit⁹ ei⁹ conuerti cepit ad bo⁷ⁿ commutabile. Appetiit igr qd diabol⁹ pmisit a iō consensit vt facēt qd suggessit. Appetēdo igr excellētē scīaz erecta ē a erecta in supbiā ꝗ ipso illecta ē ad gulā ac p ꝗ ēcio pstrēta ē p inobedīam p⁷ⁿ fuit in mēte. z⁷ⁿ in sensualitate z⁷ⁿ in opatione a sic temptatio ab inferiori incipiēs. puenit vsqz ad sūmū. qz ab auditu p appetitū puenit ad gustū siue ad consensū. sic ecōuerso. decōdina⁹ a supiori incipiens puenit vsqz ad imū. a fecit

vnū pctm ꝛsūmatū qd in hūana natuā ē oīs pcti initiū ⁊ origo malo. Nā mulier illecta illexit viꝝ q̄ fiēt ad libꝝ exteriorē ꝛuersus ⁊ ad tempus cōmutabile nimis appetendo mulieris ꝛsortiū ⁊ sue societatis solaciū. n' mulierē voluit corripere. nec ꝓpas delicias ꝛtristare.

Et qm debuit eā corripere ⁊ ñ corripuit. idcirco īputat' ei pctm mulieris. Qr vo noluit suas delitias ꝛtestare a se expellēdo mulierē. cepit nimiū diligere seipsū. ac p h exēdēs a dīna amicitia. incidit i gulā ⁊ in obedientiā. Fuit ergo trīsgressio p̄ceptī vtriq; cōis. lz ex alia ⁊ alia cā. qr ñ vir q̄ mulier fuit seducta.

Inv tro qz trī. s. viro ⁊ mulie fuit deordinatio a sūmo vsq; ad imū. qr p° i mēte siue rōe. deinde in sensualitate. ⁊ postremo i ope. Idoq; em vtriq; pstrat? fuit p iobediaz ⁊ illect? p gulā. qr vtriq; erectus fuit i supbiā. Mulier q̄dē appetēdo ⁊ ābiendo. qd nondū acepat. Vir āt nimis amādo ⁊ appetēdo qd iā habebat. Vñ mulier māducādo credit sblimari. Adā vo existimās se aliq̄d magnū et deo cay min? ḡuiter credidit se puniēdū. nō dū em expt? fuerat rigorē dīne iusticie ⁊ seueritatis. ⁊ sic vtq; dū inordiate erexit se ꝑ se. cecidit miserabilit ifra se a statu. s. ino cētie ⁊ grē. ad statū culpe ⁊ miserie.

Capitulū. iiij.

De pmoꝝ pentū punitione.

De pena vo pmoꝝ pentū h est tenēdū. videlz q̄ vir ⁊ mulier stati p? culpā senserunt penā rebellionis ⁊ erubescētie in carne. ⁊ iō ad opiendū verēda fecerūt sibi perizomata. postea vo dīno iudicio vir incurrit penā laboris ⁊ āgustie. penā famis ⁊ indigētie. penā mortis ⁊ resolucōis in cinerē. Iuxt qd dt scriptuā. Maledicta ētra i ope tuo. Mulieri vo duplicata ē penalitas mltipliciū erūnay i ꝛceptu pena doloris in ptu. pena sbiectioīs adviꝝ in cōuictu. ac p h fm q̄ appaet satis ḡuit punitū fuit pctm illd. s. ligni vtiti esus. lz fuerit facit ppetratū.

Rō āt ad itelligētiā p̄dictoꝝ h est. qr cū p'm pn'm fit punidētissimū in gubnādo. ⁊ rectissimū i p̄sidēdo nihil pesus īordinatū dimittit in vmiuso. et qr culpa recte ordinat' ad penā. ꝛueniēti? em iust? dolet i supplicio q̄ letat? ē i delicto. qm meli? ē dolere dānū salutis q̄ letari in dāno eq̄tatis. ido stati i pmis peccātib? de dec? pcti sbsecutū est dec? iudicij. vt qd īordinatū fuit cadēdo ab ordine náe. cadet stati in ordinē iusticie. Hic em duplex ordo sic cūcta cōplectit. vt qd ab vno ceciderit stati i alterā drīaz relabat'. Qm ergo vtq; parēs supbiēdo i mēte. ⁊ gustādo i carne in obediēs fuit supiori iusto dei iudicio factū ē vt s fiet iobediēs suū inferiori ⁊ maxie q̄ tū ad ptes illas fm q̄s ē cōiūctio vtusq; sex? q̄ sūt mēbra vtuti gratiue debuiētia. Et qr h inerat eis ñ ex ná sed ex ꝓpa culpa. iō erubescēbāt ⁊ cooperiebāt

Rursus·qz vir spreto sūmo de lectabili q̃fruit in carne delectatiō iusto dei iudiº ĩflictꝰ ē ei laboz a defectꝰ famis a sitis Postremo qz ꝓ bonū carnis separi elegit a bono mētis·iusto dei iudiº aīa ĩ vita separat a carne p mortē a ĩcarnationē· ac p ꝗ sic deꝰ dederat hoī ſm ordinē nāe ozp ꝰ sbiectū aīe· ꝓpagabile sine libidine·vegetabile sine defectōne immutabile sine morte intuemēte. sic hoīe peccāte ſz ordinē iustiae fcm ēvt sbtrhēt ceteā p̄dcāa ĩfligēt oppositavt sic culpa ñ remanēt ipunita a mordinata·qd̄ neq̃q̃ pati dz dīna puidētia Et qm̄ pcēz a muliē exordiū sūpsit·iō pena eꝰ debuit duplicaī Qz igr ĩ mēte supbiēs fuit sbiectionē ĩaurrit Qz lignū ad vesēdū suauevidit a appetijt doloē ĩaurrit ¶ Postremo quia fregit iugū obedie·ĩaurrit vīculū a pōdꝰ mltiplicꝰ erūne. a sic pz qñto ordine dīne puidētie ĩflicte sūtviro pene mltipliceꝰ a duplicate ĩ muliē·vt sic dedecꝰ pcti ñ esſ sine decoē iustiae·tāta ē ei btitudo iustiaevt nemo ab ea misi ad miseriam possit abscedere·

Capitulū·v·

¶ De original pcti orruptione·

POst lapsū p̄mi pntis diōēda sūt aliq̃ de trductōe pcti original·Cir qd̄ pº cōsideraādꝰ ē modꝰ orrupcōis·zº modꝰ trductōis·3º modꝰ aiacōis ¶ Modꝰ āt q̃ genꝰ hūanū p originale pctm̄ orrupit b ē Nā q̃libz p̄caubitū gnatꝰ nasit nā filiꝰ ire qz p̄uat rectitudīe original iustiae·ꝓpter cuiꝰ absentiā ĩaurrimꝰ q̃ tū ad aīaz q̃dzupliceē penā·s·infirmitatē·ignorātiā·malitiā·a cōcupīam· q̃ q̃tuoz ĩflicta sūt ꝓpter originale pctm̄ · q̃s sane penas spūales comitat ĩ ozpe mltiplex penalitas · mltiplex defectꝰ multiplex laboz·mltiplex mozbꝰ·a mltiplex doloz ¶ Ad has q̃z penas sbseq̃t pena mortis a ĩaneracōis pena carētie visiois dīne· a āmissiois glie celestis·ñ solū ĩ adultis vetētā ĩ puul ñ baptizatis·q̃ q̃dē puuli pena mitissiā imē ceteos puniūt qz solā penā dāmi hñt sine pena sensꝰ Rō āt ad ītelligētiā p̄dcōy ꝗ ē·qz cū p̄m p̄nm oia agat a se.a ſz se·a ꝓt se·necē ē eē optim a rectissimū·ac p ꝗ pijssimū a iustissimū·a inde ē q̃ v miūsevie eius mia a veritas siue iudiciū. Si em̄ deꝰ a p̄nº hoīem in tātis miserijs odidisset nec pietas esſ· nec iustiaq̃ tāta opꝰ suū oppmēt miseria·nulla p̄cedente culpa Sicr si tātis miserijs nos replēt repleri pmittēt sine culpa nec pie a iuste gubnaret nos dīna puidētia· Si ergo certissimū ē p̄m p̄nm.a ĩ p̄ducendo rectissimū a clemētissimū eē necē est q̃ genꝰ hūanū talit fecit vt a p̄nº nulla eēt in eo culpa·nec miseria· Necē est etiā q̃ talit āmimistret vt ñ pmittat ĩ nob eē miseriā·misi ꝓt aliquā culpā pābulā·

Qm̄ igr certissimū est q̃ a ntā

origine multiplicē cōtrahimus miseriā pene· certū est q̃ oēs nascimur natuā filij ire·ac p hꝰ puati rectitudine originalis iustitie·quā puationem vocamus originalē culpā·a qua oīs culpa dicit recessū a bono incōmutabili·et accessū ad bonū cōmutabile·et recedē a bono īcōmutabili est recedē a sūma virtute·a bonitate·accedē aūt ad bonū cōmutabile ē plus debito ī illd p amorē tendē Hinc ē q̃ pdens originalē iusticiā incurrit infirmitatē· ignorantiā·malitiā·et concupiam Rursus·qa deserēs bonū incōmutabile ꝓpt bonū cōmutabile · efficitur indignus vtroq; Hinc ē q̃ rōne carentie originalis iustitie·pdit aīa quietē tēporalē ī corpore p multiplicē corruptionē a mortē·a tādē separatur a visione lucis etne·amittendo felicitatē glorie·tā in aīa q̃ in corpore Postremo·qa carētia huius iustitie·in nascētibus nō est p motū volūtatis ꝓpe·nec p actualē delectationē Hinc est q̃ originali pus hanc vitā nō debet pena sensus in gehēna· pro eo q̃ non sup cōdignū·ꝗ citra punit dīna iustitia quā sp comitat suphabūdās misericordia. Hoc credendū est sensisse beatū Aug·licet verba ipius exterius ppt detestationē erroris pelagianorū q̃ aliqualē felicitatē eis cōcedebāt aliud sentiē videāt vt scz eos reducēt ad mediū abūdantius declinauit ad extremū.

Capitulū·vi·

De originali pcti trāsfusione.

Modus aūt traductionis culpe originalis hꝰ est q̃ lz aīa nō fit extraducē·originalis tū culpa ab aīa ade trāsit ad aīas posterorū mediāte carne p cōcupiscētiā gnata· ita q̃ sic ab aīa peccāte infecta fuit caro ade· et prona effecta ad libidinē·sic p libidinē seminata·et secū trahens infectionē vitiosā inficit et vitiat animā. q̃ q̃dē infectio ī aīa nō tm est pena ꝗ etiā culpa. et sic psona corrupit naturā·et natura corrupta· corrupit psonā· salua ī oībus dīna iustitia cui nullo mō poteāt īputari infectio aīe. licz eā creādo infundat·et infūdendo vniat cum carne infecta Sic ō autē ad intelligentiā pdictorū hꝰ est·q̃ cū primū pncipiū fecerit hoīez ad imaginē suā·ꝓter sui ipius exprssionē · sic eū cōdidit ex pte corpis · vt oēs hoīes ꝓpagarētur a pmo homine tamq̃ ab vno radicali pnō·sic ex pte aīe. vt ꝓpt exprssā similitudinē tā in eēndo et durādo·q̃ intelligēdo a amādo ī mediate emanarēt oēs spūs rōnales ab ipso deo tanq̃ a pmo pnō et īmediato Et qm̄ spiritus tanq̃ excellētior magis accedit ad pmū pncipiū· sic condidit deus hominē vt spūs pesset corpori· et corpus subesset spiritui creato q̃diu ille subesset spiritui increato· et econtra si spūs nō obediēt deo iusto dei iudicio · corpus suū incaperet sibi rebellare qd et factū est cū adā peccauit · Sicut igit si adam stetisset corpus suū spūi obe

diens esse. et tale ad posteros transmittet. et deus animam sibi infuderet ita quod unita corpori immortali et sibi obedienti haberet ordinem iustitie et immunitatem omis pene. sic exq adam peccauit et caro facta est rebellis spui oportet quod tale ad posteros transmittat. et quod deus secundum institutionem primam aiam infundat Animam vero cum unitam carni rebelli incurrit defectum ordinis naliter iusti et qd debat omibus inferioribus imperare. ¶ Et qz aia carni vnita est. oportet quod ipsa trahat et trahat ab ipsa. et qz ipsa non potest trahere. tamen rebellem non est eut ab ipsa trahat. et incurrat morbum concupiscie. et sic incurrit sine carentia debite iustitie. et morbum concupiscie. ex qbus duobus tamen ex auersione et conuersione. dz item gri hz Aug. et anselmum peccatum originale. Quum igitur ordinatissimum fuit quod natura humana ita condeat. et quod condita sic propagare. et quod peccatis ita punire. sicut dictum est prius. ita quod in conditione huiusmodi ordo sapiencie. in propagatione ordo naturae. in punitione ordo iustitie. pz quod non est omis debita iustitia. si ad posteros transmittitur culpa. Rursus. qz culpa originalis peccati in aiaz transfundi non posset nisi pena rebellionis in carne poederet. et pena non esset nisi culpa precessisset. nec culpa precessit a voluntate ordinata sed inordinata ac per hoc non a voluntate dina sed a voluntate humana. pz quod originalis culpe transfusio est a peccato primi homis. non a deo. non a natura condita. sed a vitio perpetrato. et sic verum est qd dt Aug. quod peccatum originale non transmittit ad posteros propagatio sed libido

Capitulum. vij.

¶ De originalis peccati curatione

Postremo diligenter attende quod modus curationis culpe originalis est ille. s. quod sic curatur a culpa quod remanet pena tpalis sicut pz in pueris baptizatis. sic curatur quantum ad reatum pene eterne. qd remanet quantum ad actum et motum concupiscie. sic curatur in pente quod nihilominus ab eo qui curatur est per baptismum transmittitur in plem originale peccatum sic tollitur originalis peccati massa. qd remanet sequela. cum quod oportet pugnare quantum diu viuimus in hac vita. qz in nullo perfectus extinguitur concupiscia per gratiam communem. qd dico propter virginem beatissimam Mariam in qua in concepcione filij dei extincta fuit per gratiam singularem. ¶ Rō aut ad intelligentiam predicorum hoc est. qz sicut infectio deriuatur in omes a primo creato. a quo fuit propagatio corporis. et hoc a parte inferiori. s. carnis. sic curatio fieri hz a primo primo increato. a quo fit infusio aiae et hoc a parte superiori. s. mentis Quum igitur ex parte mentis distinctio est in omibus ita quod secundum illam vnum non propagatur ab altero. sed immediate exit a deo. gratia curatiua mentis nre a deo infusa. respicit vnumquemqz in quantum tenet rationem persone singularis et indiuidue. non in quantum tenet rationem producti iuxta suam naturam ¶ Quum igitur originale peccatum est morbus inficiens personam piter et naturam. persona in voluntate. natura in carne. ido sic curatur macula originalis in mente. quod remanet infectio et sequela in carne.

Et qz hō gnat nō fm q curatus est in mēte · ꝗ q corrupt? ī carne nō fm q spūal· ꝗ fm q carnalis hīne est q q̄ uis baptizat? · fit ab originali mūdat? ī se · tūsmittit tū in plē originale Rurs? · qz reatus pene etne ēspicit deformitatē mētis a psone · mot? āt respicit inclinationē carni a natuē · iō trāsit originale p sbam q̄tū ad reatū

Postremo qz afflictio tpal' cōditionē respicit ex pte carnis · cū caro remaneat sp sbiecta cuidā infectioni. remanē dz subiecta penalitati · a idō sic penalitas a corruptio p grāz ñ auferun' a carne. sic seq̄la illa siue cōcupīa et languor mēbroy sil' stae pt cū grā cuātiua et ideo q̄ uis paulatī minuat' · qz tū radix ñ tollit' · nūq̄ oīo aufert' inviatoē misi p grām singularē vt in v̄gine Qz em v̄go cōcepit eū q̄ erat expiat' oīs culpe · iō data fuit sibi grā singularis q̄ extincta fuit in ea radicit? oīs concupīa · ad cōcipiendū dei filiū absqz oīs pctī labe a corruptela · nempe decēs erat vt ea puritate q̄ maior sb deo nequit ītelligi v̄go illa mitēt cui dei? pater vnicū filiū quē de corde suo genuit sibi eq̄lē · a tāq̄ seipsū diligebat · ita dare disponebat vt naturalit esꝗ vn? idē qz cōis dei pris a v̄ginis fili? a quā ipē fili? sbalit facere sibi matrē eligebat · a de q̄ spūssāis volebat · opatur? erat vt concipetur a nascētur ille de quo ipse cōcepit.

Capitulū · viij ·

De origine pctōy actualiū

Postq̄ āt dictū est de traductōne original' · dicēda sunt aliq̄ de origine pctī actual' De ortu igit' pctī actual' ꝗ tenēda sūt ī sūma · videlz q pctm actuale originē trahit a libera voluntate vniuscuiusqz · p suggestionē · delectationē · cōsensū · a operationē · iuxt qd dt scp̄tuā Vnusq̄sqz temptat' a concupīa sua abstract? a illect? · deinde cū cōcupīa cū concepit pctm parit · pctm āt cū cōsūmatū fuerit gnat mortē · Si autē suggestio et delectatio sistat citra consensū · est veniale pctm Si v̄o cōseq̄t' consensus a op? in hijs q̄ dina lege ꝓhibita sūt · pctm ē mōrale cōsūmatū · Qd si medio mō fit · vt consensus sine ope sit · aut qz vult ī op? pcedē ꝗ nō pt · tūc volūtas p facto reputat' tū min? culpabil' ē q̄ si ī ipō facto deꝓhendēt' Aut qz ñ vult ī op? pcedē · ꝗ qz vult interi? voluptari ī delectacōe. et tūc mādūcat mulier ꝗ nō vir. a licz ñ sit pctm plene cōsūmatū · est tū int mōrālia cōputādū · qz mulie mādūcāte tot? hō dānari merek' · quod maxīe ītelligi hz in pctis carnalibus Rō āt ad ītelligētiā pdcōy ꝗ est · cū pctm dicat recessū volūtatis a p̄mo p̄n° imq̄tū ipa volūtas nata ē agi ab ipso · a ꝗz ipsū · a ꝓpt ipsū · oē pctm ē inordinatio mētis siue volūtatis · cū quā nata sūt eē virt? a vitiū · peccatū igit' actuale est actualiter inordinatio volūtatis

Inordinatio autē illa aut tanta

est q̃ ordinē iustitie exterminat. et
ꝗ mō dr mōrale pctm· qr natū est
auferre vitā · separando ipsā a deo
p quē viuificat aīa iusta· Aut est
tā modica q̃ ordinē illū nō pimit
ꝗ tm in aliq̃ pturbat· a tūc dr ve=
niale pctm· qr de ipso adipisci pos
sum? cito veniā· p eo q̃ gtā nō tol
litur p ipsū nec ĩimicitia dīna in=
currit. Est autē ordo iustitie vt bo
nū incōmutabile pferatur ꝛmuta
bili· vt bonū honestū pfera² vtili
a volūtas dei pfera² voluntati ꝓpe
vt iudiciū rōis ræ psit sēsualitati
hūane Et qm̄ lex dei iustū ordi=
nē pcipit· et vetat oppositū· qm̄ bo
nū cōmutabile pfer² honesto · et
volūtas mā pfertur dīne volūtati
et sensualis appetit? pfertur rōni
recte· tūc cōmitti² mortale pctm·
de quo dicit Ambrosi? q̃ ē puari
catio legis etne siue dīne et celes=
tiū inobediētia pæptoꝝ vel man=
datoꝝ Hoc autē cōmitti² siue ob
mittatur qd lex dīna pcipit · siue
fiat id qd phibet. exq̃ duplex ge
n? pcti oritur. delictū· s· a cōmissū
Quādo vo bonū cōmutabile pl?
debito diligit. ꝗ nō prefer² incō=
mutabili· a vtilitas ñ pfert hōes=
tati· volūtas mā pl? debito ama=
tur· ita tm̄ q̃ nō pfert dīne· a caro
ꝛcupiscit· nō tm̄ pfert iudicio rō=
nis recte· tūc nō est mōrale ꝗ venia
le· qr licet ꝗ fit ꝑter legē nō tm̄ di
recte est ꝛ legē Sensualit āt appe
titus rōni recte non prefert nisi
qm̄ ei ratio ꝛsentit. et ido peccatū
mortale citra cōsensū nō cōmittit
si tm̄ sensualitas īordīate mouea
tur cū illa īordinatio ad malū in=
clinet· licet ratio ñ cōsentiat· pctm̄
est aliqd· qr aliq̃ mō ledit ordinē
iustitie· Et qr in statu īnocētie nō
mouebat sensualitas nisi ꝗm ra=
tionis motū· ido stāte hoīe nō po
terat ibi esse veniale pctm̄· Nūc
autē qr rōni repugnat sensuali=
tas· velim? · nolim? · iō necesse ha
bem? cōmittē aliqd veniale pctm̄
p pmos mot? · q̃ et si pticulariť a
sigillati possit declinari· oēs tamē
nullo mō possūt cauteri· qr sic sūt
pctā que sūt etiā pene pcti· a ido
merito dicūtur venialia· qr ꝗ ipso
digna sūt venia Dey qr ratio hijs
cōsentire nō cōpellit si p? cōsensū
delectationis ꝛsentiat in op? · tūc
est plen? ꝛsensus · ac p ꝗ pctm̄ cō
sūmatū· qr puenit vsqz ad viy· et
vsqz ad partē supīmā rōnis · ex q̃
pendet plenitudo ꝛsensus Qr vo
nō solū ꝛsensus in op? wy a etiā
in delectationē est ꝛsensus in q̃ in
ferior portio seq̃tur sensualitatē.
ido si in delectationē sensualē rō
sensualitati succumbat· et mulier
serpēti obedit· ac p ꝗ fit sbuersio
recti ordinis · et ita subūsio iusti=
tie· ꝓpter ꝗ cōmittit mōrale pctm̄·
licet mim? gue qd non solū īputa
tur mulieri. wy etiā viro· a q̃ mu=
lier compesci debuit a cohiberi ne
obtēperaret serpēti· et sic pz q̃ in
ꝓpetratione oīs pcti actualis· fit
aliqlis imitatio pmi pcti· ꝗm ex=
planacōez decoris pcipui Aug?
· xi· de trinitate dei·

Capitulū·ix·

De origine ⁊ distinctōe capitaliū

Onseqnt descēdēdū ē ad ortū pctōy in spāli· int q qdā sūt capitalia·qdā penalia· qdā finalia· siue irremissibilia·qsi ꝑma·media.⁊ postrema Circa ortū vo pctōy capitaliū·h est ī sūma tenēdū· videlz q pctōy actualiū vnū ē initiū· duplex radix·triplex fomētū septiforme caput siue capitale pctm. Vnū īquā ē capitale initiū·s·supbia· iuxt qd dt scptura· initiū oīs pctī supbia Duplex radix·s·timor male humiliās·et amor male acēdēs Triplex fomētū ꝑm tria q sūt ī mūdo ·s·concupīa carnis·concupīa oculoy. et supbia vite Septiforme vo caput·s· supbia·invidia·ira· accidia· auaitia·gula·luxuria Int q qnqz pōcēdētia sūt pctā spūalia·duo vo vltima sūt carnalia Nō autē ad intelligētiā hoy h est·qz cū pctm mōale fit actual a p° pn° recessus recessus aūt a p° pn° nō pt ēē nisi p cōtēptū ipsi· vel in seipso vel in suo pōcepto cōtēpt aūt pmi pnci pij cū fit supbia·necē ē q oīs mortalis culpa siue offensa initiū sumat a supbia Qz vo null cōtēpnit sūmū pn^m vel eius pōcptū p se nisi p h q aliqd aliud ab ipso vel vult acqrere vel timet pdē·hinc ē q necē ē oē pctm actuale originē trahē a duplici radice·s· timore et amore q radices sūt maloy· lz nō eq pme Nam oīs timor ortū hz ab amoē·null·n.timet aliqd pdē misi qz amat illd hrē·⁊ iō p ea hz foueri timor p q fouet ⁊ amor. Amor āt īordinat ē respcū commutabil boni· Et qm illd ē triplex·s· interi excellētia·exteri pecunia· inferi carnal lasciuia· Hinc ē q necē ē eē tria pctōy actualiū radicalia fomēta· q supius sūt ptacta ad q dū aīa īordinate fert· omia pcta actualia oriūt· Et qz h fit hz septiformē modū· iō septē sūt pctā capitalia ex qb gnat vniūsitas vitioy· Volūtas em mā aut deordinat·qz appetit q nō ē appetēdū· aut qz refugit qd nō ē refugiendū· Si qz appetit qd nō est appetēdū·vtpote bonū vt nūc·siue commutabile·siue apparēs bonū· aut ē iteri·et sic ē ꝑuata excellentia quā amat supbia·aut exteri et sic ē sufficiētia quā amat auaritia·aut iferi·⁊ sic aut dlectabile qz ad cōseruacōz īdiuidui·sic alimentū qd ē delcābile ꝑm gustū.⁊ appeti a gula·aut qz ad conseruationē spei·⁊ sic coit q est delectabilis ꝑm tactū·et appeti a luxuia Si āt volūtas deordina·qz refugit qd nō est refugiēdū·h pt esse triplicit ꝑm tripliē modū refugiendi Aut em refugit ꝑm puersū instinctū ipsi rōnat· et sic ē invidia Aut ꝑm instinctū irascibilis et sic ira Aut ꝑm istinctū concupiscibil·⁊ sic accidia. Vñ qz qtuor sē ꝑncipalia appetibilia·⁊ tres viēs ꝑm qy istinctū ē fuga·ido tm sūt septē capitalia pctā Rursus qz sensus appetibil ē cū delectatione

sensus aut rei fugiende e cū dolore hinc e q quor hnt diuctā letica tria vo alia hnt adiuctā tristicia a penā Dia tn dicūt capitalia. qz deordinacōes sūt pnapales a mk tay aliay deordinationū sūt pna suo mō influetia Dn licz qdā ex hijs pnapalt fugā respiciāt. hnt tn a ipsa delcabilia sua Na inui dia vult puatū bonū possidē sine socio. a ita integliē Ira sine ōrio a ita īpturbabitr. Accidia sine la bore aliq. a ita infatigabitr Et qz h nō de facili obtinēt. iō magnū exercitū vitioy secū trahūt. ad hl q appetūt exequndawel ad ea q respiciūt declināda. respcū qy dicū tur capitalia pctā qsi capita ex q bus manāt aliq q plurima.

Capitulū. x.

De origine et qlitate penaliū

Epcti penalib? h tenēdū est. q lz malū culpe a malū pene sint diuse maloy differētie. qdā tn sic sūt pctā. q et sūt pcti pena. Spāliē nā qz pctā a pene pcti dicūtur illa q hnt ad iunctū dolorē a mestica. sicut acci dia iuidia. a cōsilia Mim? spāliē dicūt illa. q hnt adiuctā vl merā depuationē natuē. vel ignorātiā si aut sūt illa ꝓpter q dz pctōz in re probū sensū tradi. Gnaliē autē pctā q sūt int pmā apostasiā a vlti mā gehēne penā. a pctā pnt dici et pene pcti. iuxt qd dt Gregori? Crimina criminib? vindicari licz aut idē dicat pctm a pene pcti. te nendū tn est q oīs pena ingytū pena iusta est a deo Nulla vero culpa iusta est nec a deo ꝗ tm a li bero wolūtatis arbitrio Pena vo q mere e pena a deo e iflicta Que vo e culpa vel inclinās ad culpā. culpa e ꝛtracta vel acta Ro autē ad intelligētiā pdictoy b est. qz cū malū dicat recessū a pmo pno p h q noet bono ñ aut noet bo no nisi aliqd adimēdo de bono. bo nū aut ꝛsistit in mō. spē. a ordine nullū em e malū qd nō sit modi. spēi et ordinis corruptiuū. Ordo aut duplex est. s. nature a iusticie. Ordo āt natuē e in bono natuāli Ordo iusticie in bono morali. Et q bonū natuāle in oī natuā bonū morale in wolūtate hz ꝛsistē. iō or do natuē e i oī nā. ordo āt iusticie in wolūtate electiua hz ꝛsistē. a qz wolūtas est instrm seipsū mouēs. nā vo nō. hinc e q ordo iusticie e ordo nō tm fact? sed etiā factiu?. ordo āt nāe ordo fact? Qm ergo malū puare ordinē nāe a ordinē iusticie. hinc e q duplex e malū. s. culpe a pene Rurs?. qz ordo iusticie e ordo wolūtari?. hic est q malū culpe est affectio wolūtaria. malū aut pene e affectio iuolūta ria Postremo ordo iusticie. qz wo lūtari? i wolūtate e ordo factiu?. iō malū culpe qd e ei? puatio. e ma lū qd facim?. a malū pene e ma lū qd patim? Et qz nō est passio nisi nātr pcedat actio. nec e actio ad quā nō seqtur aliq passio. hic est q nulla est pena sine pcēdēte merito culpe. nulla est etiā culpa

q̃n cõmitet aliq̃ pena Et qm̃ qd̃ facim? a nob est·qd̃ nos vo patimur p̃t eẽ a nob a ab alijs vtpote a causa supiori vel ifeiori·iõ licet oĩs culpa fit a nob·nõ tñ oĩs pena est a nob. ymo q̃dã est a nob acta·q̃dã inflicta·quedã ꝯtracta· Et qz eũ q̃ facit qd̃ nõ debz·iustũ est pati qd̃ debet·ideo oĩs penam ingẽtũ pena iusta ẽ·et a dina pui dentia·qz ad culpam ordinata·et ipsi? culpe ordinatiua·quia vero passio illa p̃t eẽ p adeptõnẽ boni natural·vel boni moral cũ natuali hinc ẽ qd̃ q̃dã pena ẽ mere pena q̃dã vo est pena a culpa·qz bonũ morale qd̃ ẽ iustitia nõ amittitur nisi p iniustitiã q̃ est culpa Pma igit pena ẽ a deo·a bm qd̃ pena a bm id q̃ ẽ a deo ẽ. a deo inquã nõ instituẽte ꝫ vindicãte·sed a vo cũ sit culpa bm id qd̃ ẽ· a deo nõ ẽ· ꝫ solũ q̃tũ ad originẽ ipsa vo vel ẽ acta si seq̃t ad actualia ẽ ꝯtracta si seq̃tur ad originale Si igit ꝓpe accipiat malũ bm qd̃ ẽ puatio boni natural·et affectio inuolũtaria et malũ qd̃ patim² sic nõ cõcidit cũ malo culpe ĩ idẽ licet sit ãnexũ eidẽ Si vo accipias large·vt dicatur malũ.qd̃ patim² siue a nobis siue aliũde·siue in nã·siue ĩvolũtate·sic cõcidunt in idẽ· ꝫ nõ ad idẽ· vel bm idẽ. qz qd̃ ẽ in se culpa. dz p̃ædẽtis culpe pena· vel culpa ratione actionis·pena dz esse rõne passionis a sic pz q̃ mõ. p quãto et q̃liter aliq̃d simul dicatur esse pctm̃ et pena peccati·

Capitulũ ·xi·

De origine peccatoꝝ finaliũ que sũt in spm̃scm̃·

De pctis aũt finalib? siue irremissibilib? cuiusmõi sũt pctã in spm̃scm̃· h̃ est tenẽdũ q̃ licet oẽ pctm̃ gnalit sit ꝑ deũ trinũ et vnũ· appropate tñ dz pctm̃ aliqd̃ eẽ in patrẽ. aliqd̃ in filiũ·aliqd̃ in spm̃scm̃ Hoc ãt peccatũ ĩ spiritũscm̃ irremissibile dz in h̃ seculo a ĩ futuro· nõ qz in h̃ seculo ñ possit dimitti·ꝫ qz raro dimittit· aut vix in h̃ seculo q̃tũ ad culpã modicũ· aut et q̃si nihil fiet remissio sibi ĩ futuro q̃tũ ad penã Huiꝰ aũt pcti sex sũt drie seu spes·s·inuidia·fratne grẽ·impugnatio veritatis agnite·desperatio·p̃sũptio·obstinatio mẽtis· a ipm̃a final· Rõ aũt ad intelligẽtiã p̃dcoꝝ b̃ ẽ·qz cũ pctm̃ dicat recessũ a p̃mo p̃n° trino a vno·oẽ peccatũ imaginẽ trinitatis· deformat.a ipsã aiam fedat q̃tũ ad triplicẽ potẽtiã·s·irascibilẽ rõnabilẽ et ꝯcupiscibilẽ· et a li°·ar·pædit qd̃ gerit in se· in signe ẽnitatis ·s· p̃ris rõne facultatis filij rõe rõis spũsscã rõne volũtatis Licet autẽ b̃ tria concurrãt sic ad oẽm culpã q̃libet tñ hay p suũ defectũ p̃t eẽ rõ deordinãdi alias · defect? autẽ cũ facultatẽ ẽ ipotẽtia· ꝑ rõnẽ est ignorãtia cũ volũtatẽ est malicia· Et hinc est q̃ cũ q̃dã sint pctã ex ipotẽtia·q̃dã ex ignorãti· q̃dã ex malicia·et potẽtia attbuit patri. sapia filio · et volũtas spiritusco

q̃ quedã dicũtur eẽ in patrẽ·q̃dã in filiũ·quedã in spm̃scm̃ Et qm̃ nihil magis ẽ in wlũtate q̃ ipsa wlũtas·et wlũtas ipsa est ꝛigo pcti· nullũ pctm̃ ẽ adeo wlũtariũ ⁊ mere sic ẽ illd̃ qd̃ puenit ex ꝛuptione exñte in wlũtate·Cum em̃ dupl̃ dicat̃ inuolũtariũ ·s· p violẽtiã ⁊ p ignorãtiã·p̃m p defcm potẽtie·scd̃m p defectũ sũe qñ wlũtas sola ꝛuptõne sua. licet possit resistẽ·et sciat hoc malũ eẽ aliq̃d eligit· tũc d̃z peccaẽ ex ꝛta malicia· et tale pctm̃ mere p̃ꝛedit ex iprobitate wlũtatis liberi arbitrij ⁊ directe ipugnat gratiã spũsscã p quã fit remissio pcti· et qz mere p̃ꝛedit ex lib̃tate arbitrij ido ñ hz ꝛolꝛẽ excusacõis·⁊ ꝓpte rea modicũ ⁊ q̃si nihil dz ei q̃ punit̃ de pena relaxari·qz vo directe impugt̃ grãm spũsscã p quã fit remissio pcti· ideo d̃z irremissibile· nõ qz nullo mõ possit remitti· sed qz q̃ tũ est de se directe ẽ ipugnatiuũ medicamẽti et remedij p qd̃ fieri hz remissio pcti· Et qm̃ pcti remissio fit a deo p grãm pñialẽ int̃ ecclesiasticã vnitatẽ·ideo differẽtie hui̇ pcti acẽpiũt̃ ꝑm qd̃ directe ipugnãt illa tria· Aut eni ipugnat ipsã grãm pñialẽ in se Aut in ꝓpatione ad deũ a q̃ dat̃ Aut in ꝓpatione ad ecclesiã in q̃ suscipit̃ Sivo i cõpacõe ad vnitatẽ ecclesie·sic qz vnitas ecclesie ꝓsistit i spe. fide·⁊ caritate. siue in grã et veritate· sic ẽ duplex pctm̃ ·s·inuidia frne grẽ·⁊ ipugtio veritatis agnite Si i ꝓpatione ad deũ dãtẽ·cũ vmũse vie ei̇ q̃ tũ ad iustificationẽ maxie sint mia ⁊ vitas sic ẽ duplex pctm̃· vnũ qd̃ ipugt̃ mia· et h̃ est desperatio·aliud qd̃ ipugt̃ iusticiã·⁊ h̃ est ipñitatis p sup̃ Sivo ipugt̃ ipsã gtiã pñialẽ in se l̃ ꝑm se·sic ẽ duplex·qz grã pñial̃ facit resilire a pctis ꝓmissis ⁊ p̃cauẽ a ꝓmittẽdis Cõtra p̃mũ est obstinatio mẽtis ꝗ scd̃m ẽ inpñia final̃· ꝑm q̃ final̃ ipñia d̃z ꝓpositũ nõ penitẽdi·sic em̃ ẽ spes pcti in spm̃scm̃ Scd̃m ãt q̃ final̃ ipñia dicit ꝓtinuacõnẽ pcti vsq; i finẽ· sic ẽ seq̃la oim̃ mortaliũ q̃ in hac vita ñ remittũt̃·⁊ maxie oim̃ spẽ p̃ pcti i spm̃scm̃. et sic oẽ pctm̃ initiũ sumit a supbia ⁊ ꝓsũmacõe siue finẽ hz in finali ipñia·iquã q̃ puenerit ꝛuit i gehẽnã·a qua quidẽ inpñia finali nullus peccãs mortalr̃ p̃t liberari· nisi inueniat grã mediatoris xp̃i·⁊ iõ incarnationẽ ipsi̇ desiderabat vnũsitas saluando p̃·cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ Amen·

Explicit tercia pars·

Incipit q̃rta ps de icarnacõe v̄bi

Capitulũ·p̃mũ·

De ratione q̃ decuit v̄bũ icarnari

Postq̃ p̃dicã sũt alia q̃ de trinitate dei de creatura mũdi ⁊ ꝛuptela pcti·restat nũc aliq̃ breuit dicere de icarnacõe v̄bi p qd̃ quidẽ v̄bũ icarnatũ·facta ẽ sal̃ et reparatio gnis hũani·nõ qz alit̃ deus

nō potuerit hūanū genꝰ saluare vl liberare. ꝗ qz nullꝰ aliꝰ modꝰ ita ꝯgruꝰ ⁊ ꝯueniēs erat ipsi repatori ⁊ repabili. ⁊ repationi Ro autē ad ītelligētiā p̄dcōr ꝯ h ē. qz cū p̄m p̄n̄m effectiuū rerꝯ nō potuerit nc deficere nisi deū. ⁊ ñ minꝰ sit res cōditas repare q̄ in eē p̄ducere. sic nō minꝰ ē bñ eē q̄ simplr eē. decētissimū fuit rerꝯ p̄n̄m repatiuū eē deū sūmū. vt sic oīa creauerat deꝰ p verbū ī creatū. sic oīa recreaēt p verbū ī carnatū Qm ergo deꝰ oīa facit potēter. sapienter ⁊ optime. siue benīuolēter. decuit vt sic reparet repanda. q suā potētiā ⁊ sapiaz ⁊ benīuolētiā oīndēt Quid āt potentiꝰ q̄ diūgere extrema sūme distātia īvnā p̄sonā Quid sapiētiꝰ ⁊ ꝯgruētiꝰ q̄ q ad p̄fectōez totiꝰ vniūsi fieret diūctio p̄mi ⁊ vltimi vbi. s. dei. qd ē oīm p̄n̄m. et hūane natuē q̄ fuit vltīa oīm creaturaꝯ. Quid benīuolētiꝰ q̄ q dñs p̄pter serui salutē accipiat formā seruiīmo h tante benīgtatis ē. vt nihil clementiꝰ. nihil amicabiliꝰ. nihil benīgniꝰ cogitari possit. ueniēntissimꝰ ergo erat h modꝰ do reparori. p̄pter ōmēdandā dīmā potētiā sapiaz benīuolētiā Rnrsꝰ qz hō cadēs ī culpā aūferat se ⁊ recesseat a p̄n° potētissiō. sapiētissimo ⁊ benīgnissiō. iō corrueat ī īfirmitatē ignorātiā ⁊ malignitatē. ac p h de spūali effectꝰ ē carnalis ⁊ sensualis. iō īeptꝰ ē ad dīmā virtutē imitandā. ad lucē cognoscēdā ad bonitatē diligēdā. ad h igr q hō ab isto statu repetit. cōgruētissimꝰ fuit. vt ei ōdescēdēt p̄mū p̄n̄m reddēdo se illi. noscibile. aīabile. ⁊ imitabile Et qz hō carnalis aīalis. ⁊ sensualis nō noueat. nc amabat. nc seqbatur nisi sibi ꝓportionalia ⁊ ōsilia. ideo ad ēpandū hoīez de h statu. vbū caro factū ēvt ab hoīe q̄ caro eat et cognosci possit ⁊ amari ⁊ imitari ac p h ⁊ hō deū ōgnoscēs ⁊ amās ⁊ imitās ēmediaret a morbo pcti Postremo qz hō pfecte reparari nō poteat. nisi reuparet mētis īnnocētiā dei amicitiū ⁊ suā excellētiā q̄ soli do subeat. ⁊ h ñ potuit fieri nisi p deū ī fōē fui. iō cōgruū fuit vbū ī carnari Excellētiā nāqz reupare nō poteat nisi repator est deꝰ. qz si mera creatuā tūc hō est sbiectꝰ mere creatuē. et sic nō reuparet statū p̄oris excellentie Amicitiā q̄z dei reupare ñ poterat nisi p mediatorē ueniētē qui manū posit ponē īvtrūqz. ⁊ vtriqz pti ōformis eē. ⁊ vtusqz amicꝰ. et ido sic filis do p dīmitatē. sic filis hoī p hūanitatē. Innocentiā vo mētis ēcupaē ñ poteat nisi dimissa culpa quā dmittē nō deebat dīmā iusticiā. nisi p satisfactōz cōdignā. ⁊ qz satisfacē ñ poteat nisi deꝰ p toto hūano gne. nc debebat nisi hō q̄ peccaueat. iō ōgruētissimū fuit hūanū genꝰ repari. p deū hoīez natū de gne ade Qm ergo excellētia reuparī ñ poteat nisi p reparorē excellētissimū. nec amicitia reformari poteat nisi p mediatorē amicabilissimū. nec inno

cœntia recuperari poterat nisi p satisfactorē sufficiētissimū·excellentissim? autē repator nō est nisi sit de? amicabilissim? · mediator nō est nisi sit homo · sufficiētissim? satisfactor nō est nisi sit de? piter et hō·ꝛ grauissima fuit nrē repacōnis īcarnatio v̄bi·vt sic gen? hūanū ī eē exierat p v̄bū īcreatū.ꝛ ī culpā cœciderat deserēdo v̄bū īspiratū sic a culpa resurgēt p v̄bū incarnatū

¶ Capitulū·ij·

¶ De incarnatione verbi ꝗ̄tū ad vnionē naturay

Circa igit v̄bū incarnatū tria nob ꝛsiderāda occurrūt·s·vnio naturay plenitudo caritatū·ꝛ ppessio passionū. ꝓpter redimēdū gen? hūanū

¶ Cir naturay vnionē b tria cōsiderāda sūt· ad ītelligēdū īcarnationis misteriū·s·op? mod? ꝛ tp̄s

¶ De tpe aūt b tenēda sūt hz fidē ꝓpianā.s.ꝗ īcarnatio ē opatio trinitatis p quā fit assūptio carnis a dīnitate·ꝛ vnio dīnitatis cū carne· ita ꝗ assūptio nō tm̄ ē carnis sensibil·hz etiā spūs rōnal hm potentiā vegetādi·sentiēdi·et intelligendi·ita etiā ꝗ vnio nō fit in vnitate natuē hz p̄sone·nō hūane sed dīne· nō assūpte hz assumētis· nō p̄sone cuiuslibet hz p̄sone soli? v̄bi in q̄ tāta fuit vnio vt q̄cq̄d dr de filio dei·dicat de filio hoīs ꝛ eōnuerso·hijs tn̄ exceptis· in q̄b? exp̄mitur vnio vel claudit negatio·

¶ Nō aūt ad ītelligētiā p̄dcōr h̄ est·qz īcarnationis op? nō solū ē a p̄o p̄n̄o in ꝗ̄tū ē effectiuū in ꝓducendo·vey etiā in ꝗ̄tū repatiuū remediādo·satisfaciēdo·ꝛ recōsilianado Qm̄ ergo īcarnatio in ꝗ̄tū dicit aliquē effectū ē a p̄mo p̄n̄o qd oīa facit rōe sūme v̄tutis·et sūma v̄tus ꝛ opatio vnita est et īdiuisa oīmode in trib? p̄sonis· hinc ē ꝗ ncœ est īcarnacōnis opationē a tota trinitate manaē· Qz v̄o est a p̄o p̄n̄o in ꝗ̄tū ē repatm̄.remediādo ꝛ totū gen? hūanū lapsū fuerat·ꝛ viciatū nō solū rōne aīe·vey etiā ꝛ carnis·hinc ē ꝗ ncœ fuit ꝗ totū assumeret vt totum curaret

¶ Et qm̄ nob magis nota ē pars carnis ꝛ magis a deo distat·vt exp̄ssior fiat noīa ꝛ maior exp̄mat hūiliatio ꝛ p̄fūdior explicet diḡtio· hinc ē ꝗ op? illd nō aīatio hz īcarnatio noiat Rurs? ·qz est a p̄o p̄n̄o in ꝗ̄tū ē repatiuū satisfaciendo·et satisfactio ñ fit nisi ab eo q̄ debet ꝛ p̄t·ꝛ ñ debet nisi hō·nec p̄t nisi de? . oportuit ꝗ ī satisfactione sic eēt ꝛsus v triusqz nāe dīne·s·et hūane Et qz īpossibile ē ꝗ dīna natuā cōcurrat cū alia· sic ps ad ꝛstitutionē ēcij.nec ꝗ ipsa tīnseat ī aliā naturā nē alia natura tīnseat in ipsā· ꝓpt simplicitatē et īmutabilitatē ipsi? perfectissimā· Hinc est ꝗ deitas ꝛ hūanitas nō vniūtur in vnitate natuē·nec acœdētis·vniūtur igit in vnitate p̄sone ꝛ ypostas Et qm̄ dīna natuā ī nullo supposito p̄t sbsistē p̄ter ꝗ̄ in ꝓpa ypostasi·id ovnio illa non p̄t eē in ypostasi seu p̄sona hoīs

sed dei·ac p hoc per vnionē·pmū
pn^m in vnā suay ypostasiū fert
seipsū suppositū humane natuē a
ita vna tm est ibi personalitas et
vnitas psonal' ex pte·s·assumētis

Postremo·qz ē a p^o pn^o vt est
repatiuū reconciliādo·a ꝛconciliās ē
mediator·mediatio aūt ꝓpe conue
nit dei filio·idoa incarnatio·Me
diatori namqz est esse mediū inē
hoīem a deū ad reducēdū hoīem
ad dīnā cognicōz a ad dīnā ꝛfor
mitatē·ad dīnā filiacōnē Nullū
aūt deēt magis eē mediū q̄ pso
nā q̄ pducta pducit·q̄ triū ē me
dia psonay Nullūqz magis de
ēt reducē ad dīnā cognicōz q̄ ver
bū·q̄ se pē declarat·qd est vmbile
carni·sic a vbū voci Nullūqz ma
gis deēt reducē ad ꝛformitatē q̄
eū q̄ est imago patris Nullūqz
magis deēt ad filiationē adopti
uā reducē q̄ filiū naturalē ac p h
nullū magis deēt fieri filiū hoīs
q̄ ipsū filiū dei ·Qm igit idē oīo
est filij hoīs a dei rōne incarnatio
nis·a q̄amqz vni idē sūt eadē·inē
se sūt eadē·hinc est q̄ necessario
fit cōiratio ideomatū·nisi fit voca
bulū in q̄ aliq̄ ꝓpugnātia īcludat
sic sūt illa in q̄b' īcludit respect
vnionis vni natuē ad alterā·sic
vnire·incarnari·assumē·a assumi
vel negacio alicui·cui opositū
alteri cōpetit. sic incipe eē·creari
et ꝛsilia·in q̄b' instātia fert 3 re
gulā p̄habitā ꝓpē causā p̄dictā·

Capitulū·iij·

De incarnatione q̄tū ad modū

De modo īcarnacōnis hoc
tenēdū ē·q̄ angelo nūci
antiv gini misteriū incar
nationis pficiēdū ī ipsa· vgo cre
didit·appetijt·a ꝛsensit·spūsscās
in eam supuenit ad sanctificādū·
ad fecūdandū·cui vtutev go cō
cepit dei filiū·quev go pepit·a p
partū vgo pmāsit Cōcepit aūt
ñ solū carnē· wy etiā carnē aiatā
a vto vnitā·nulli pctō obnoxiā·q̄
oīo scām a īmaculatā·rōne cuius
mē dei dz·et est vgo a mē Rō āt
ad intelligētiā p̄dictoy h ē· qz in
carnatio est op' manās a p^o pn^o
in q̄tū ē repatiuū·mō cōgruissimō·
mō ꝛueniētissimo·a mō ꝛpletissi
mo· Deēt em ei sapiam opari
cōgrue·largitatē·cōiter·a virtutē
opari pfecte Qm ergo incarna
tio est a p^o pn^o repante mō con
gruissimo·a ꝛgru' mod' ē q̄ me
dicina ex opposito respōdeat mor
bo·et reparatio lapsui·a remediū
nocumēto. cū gen' hūanū lapsū
fuerit p diabolicā suggestionē· et
p cōsensū mulieris deēpte·et per
gnationē ꝛaupiscētialē tūsfūdētē
originale in plem oortuit q̄ eō
trio esset āgel' bon'·suadēs bonū
et vgo credēs et ꝛsentiēs in bonū
suasū. et caritas spūsscā·s·sanctifi
cans a fecundās ad cōceptū īma
culatū·vt fic ꝛtia ꝛtijs curarētur

Ac p h sicut mulier p dyabolū
deēpta·et pviy ꝛaupiscibile cog
nita et ꝛrupta tūsfudit in oēs
culpā·morbū·a mortē Sic mulier
p angelū erudita. et p spiritū scm

sanctificata a fecundata absq; omi corruptone·tā mētis q̄ corporis plem generaet q̄ oib? ad ipsā rementib? daet gtiā·sanitatē a vitā ¶ Rursus·qz incarnatio est a pmo pn° repante modo ocueniētissimo nā p verbū incarnatū repat lapsi? hoim a angelo? vtpote celestiū et terestriū a hoim lapsus repat fmv trūqz sexū·vt medicamentū sit cōe oib?·decētissimū fuit q̄ ad incarnationis misteriū fieret concursus angeli·mulieris a viri An gelivt denūciātis·mulieis vgimis vt cōcipiētis·viri vero vt cōcepte plis vt sic angel? gabriel est nun cius patris eterni·virgo imaculata eet templū spūsci·ples cōcepta eet ipsa psona vbi·ac p h in cōi repatione oim cōis fieret ocurs? triū de triplici iherarchia·s·dīna angelica·et hūana.ad insinuādū nō solū eternitatē dei·vez etiā generalitatē bnficij·a liberalitatē repatoris sumi·¶ Et qm liberalitas spirituis cō approp at·et sanctificatio vgimis in q̄ pacta fuit vbi concep tio. Hinc ē q̄ licet op? illud sit a tota trinitate·p approp ationē tū dzvgo cōcepisse de spūsco Postremo qm est a pmo pn° repante mō opletissimo·hinc est q̄ in con cepto ne opletio debita fuit in ple fuit in oceptu·fuit a in virtute cōcipiente ¶ Qz oceptio debita debet eē in ple. Hinc est q̄ in instāti cō ceptionis nō tm fuit seminis deci sio·vez etiā osolidatio·cōfigura° vivificatio p animā·et deificatio p deitatē vnitā·vt sicvgo dei filiū vere concipet p vnionē carnis ad deitatē·mediāte spū rōnali p quē tanq̄ p mediū ogruētie caro erat ydonea ad vnionē Qzvo cōple tio debuit debita eē in cōceptu·tū ex q̄tuor modis·tres modi pduc endi hoīem p cessissent ¶ Pmus nec de viro.nec de mulie sicut ad ā scdo de viro sine mulie sicut i eua. tera? de mulie a viro·sicut in oib? cōcupiscibile natis. decuit aūt ad oplementū vmūsi q̄zū modū in troducā·q̄ scz eet de mulie sine se minevirili pvtutē sūmi opatoris ¶ Qz vero opletio debuit eē in virtute Hinc est q̄ in oceptione filij dei simul ocurrit vtus inata a vt? infusa·et vtus increata Virt? in nata materiā pparauit·vtus infusa purificādo segregauit·virt? increata subito pfecit·qd nō poterat a virtute creata nisi succesiue fieri et sicvgo Maria mat fuit·cōple tissimo mō ipsū dei filiū ocipiēdo absqz viro·fecundāte spūsco Qz em in mēte virginis amor spūsci singularie ardebat·ideo in carne ei? virt? spūsci miracula faciebat grā spūsci ptim excitāte·et ptim adiuuāte naturā·pti eleuāte·iuxt qd oept? ille mirabile exigebat·

¶ Capitulū·iiij·

¶ De incarnatione q̄tū ad plenitudinē tempoz

DE tpe vero incarnacōnis h tenendū ē q̄ licet deus in pn° potuerit incarnari noluit tū nisi in fine tpm pēdēte

lege natuē·et lege figuē·p⁹ patri archas ⁊ ꝓpheta⁹ q̃b⁹ ⁊ p q̃s fuit incarnatio repromissa· p⁹ q̃s incarnari dignat⁹ est tamq̃ in fine tēpoꝝ ⁊ plenitudine·iuxꝯ qd dicit apl's At vbi venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū·s· factū ex muliere· factū sub lege· vt eos q̃ sub lege erāt re· Rō aūt ad intelligentiā p̄dictoꝝ hic est·qz incarnatio est op⁹ p̄m p̄nc̄pij repantis iuxꝯ qd dcet ⁊ ꝓuenit p̄m lib̄tatē arbitrij p̄m sb̄limitatē remedij·⁊ p̄m integritatē vmūsi Nā sapientissim⁹ artifex in agendo oia hic attēdit qm̄ ergo lib̄tas arbitrij h̄ req̃rit vt ad nihil trahat' in vita· sic debuit de⁹ gen⁹ hūanū reparevt salutem iueniret q̃ vellet q̃rere saluatorē·q̃ vero nollet q̃rere saluatorē.n' salutē p ꝓsequēs iueniret null⁹ autē q̃rit medicū nisi recognoscat se egrotā.null⁹ q̃rit adiutorē nī recognoscat se ipotētē Qz igr hō in p̄n° sui laps⁹ adhuc subiebat·de sc̄ia et v̄tute·ideo premisit de⁹ legē natuē in q̃ vincerēt' de ignorātia Et p⁹ cognita ignorantia sed pmanēte supbia·de virtute q̃ dicebant nō deest q̃ ipleat sed deest q̃ iubet addidit legē preceptis moralib⁹ erudientē ⁊ cerimonialib⁹ aggrauantē vt habita sc̄ia· et cognita ipotentia·ꝓfugēt ad d̄inā miserico⁷diā ⁊ grāz postulandā q̃ data est nob in aduentu xp̄i· ideo p⁹ legē natuē et sc̄pture subsequi debuit incarnatio verbi· Rursus·qm̄ sub̄limitaꝝ remedij req̃rit vt credat' fide firmissima·⁊ ametur caritate ardētissima tāq̃ misteriū secretissimū ⁊ salub⁷imū ideo cōgruētissimū fuit vt añ xp̄i aduentū p̄irent mlta testimonia ꝓphetaꝝ tam explicita in v̄bis·q̃ iplicita in figuris·vt multis ⁊ firmis testimonijs qd erat secretū. fiēt certū ⁊ idubitabile ad credēdum Preirēt etiā multiplicia p̄missa ⁊ ardētissima desideria·vt p̄missū beneficiū expectaret'. expectatū differret'· dilatatū amplius desideraret'. et diu desideratū. feruēti⁹ amaret'·⁊ g̃tiosi⁹ suscipet' et susceptū sollicitu⁹ ꝓuaret' Postremo qm̄ itegr̄tas ⁊ pfectio vmūsi req̃rit vt vmūsa sint cōdinata q̃tū ad loca ⁊ q̃tū ad tpa·et h̄ op⁹ incarnationis eāt pfectissimū inter oia opa d̄ina·et p̄cessus debet eē ab ipfecto ad pfectū·⁊ nō ecōuerso Hinc ē q̃ op⁹ illud debuit fieri in fine tēpoꝝ vt sicut p̄m⁹ homo q̃ erat tot⁹ mūdi sensibilis cōnamentū· vltimo fuerat conditus·s· sexto die ad tot⁹ mūdi ꝓpletionē sic sed's hō tot⁹ mundi reparati cōplemētū in q̃ p̄mū p̄n^m iūgitur cū vltimo·s·de⁹ cū limo fieri d̄buit in fine tēpoꝝ h̄ est in sexta etate. que est etas apta ad exercitiū sapientie· et ad eneruationē conaupiscentie· et ad trāsitū a statu turbinis ad q̃etē q̃ oia cōpetūt sexte etati decursu⁹ mūdi ꝓpt̄ icarnationē filij dei Qm̄ ergo aduēt⁹ xp̄i fuit in tpe legis grē ⁊ in exhibitione miserico⁷die repromisse. et in

pn° etatis sexte. et hec oia dicunt plenitudinē. qz lex gratie implet legē scp̄ture. a solutio pmissi implet pmissionē. a sexta etas rōne pfectionis senarij sonat in plenitudinē. Hinc est q̄ in aduētu filij dei dz eē plenitudo tēpoz. nō ꝓpt hoc q̄ in eiꝰ aduētu tp̄s finiatur sed qz tpalia ministeria ipleātur Sicut aūt xp̄s nō debuit venire int̄ pn° tpis. qz aduētus eius nimis fuisz festinꝰ. sic nec differre vsqz in finē vltimū. quia tūc nimiū eēt tardꝰ ¶ Deæbat em̄ saluatorē venire int̄ tp̄s mœbi. et tp̄s iudicij vt in medio introducat tp̄us remedij. ¶ Deæbat mediatorē q̄dā suoz mēbroz p̄ædē quedā sequi ¶ Deæbat ductorē pfectū tunc se ostendē cū eēt opōrtunitas currendi ad brauiū. a hoc est in fine tēpoz circa t̄minū approximatione ad finale iudiciū vt p timorē iudicij stimulati. et p spē p̄mij attracti. et p pfectionē exēpli aīati vigorose a pfecte seq̄mur ducem dev̄tute ī v̄tutē. vsqz ꝗ pueniamꝰ ad brauiū felicitatis eterne

¶ Capitulū. v.

¶ De plenitudine gratie xp̄i q̄ tū ad carisinata in affectu.

Postq̄ inotuit nob verbū incarnatū q̄ tū ad vnionē naturay. ꝛsiderandū ē q̄tum ad plenitudinē carisinatū spūaliū. Circa q̄ p̄mo cōsiderāda est plenitudo grē in affectu. deīde plenitudo sapie in ītellectu. a postremo plenitudo meriti in opa et in effectu De plenitudine igitur grē in affectu in xp̄o hec tenenda sūt. q̄ in xp̄o a sui cōceptione fuit plenitudo oīs grē q̄tū ad gratiā singularis p̄sone. q̄tū ad ḡtiā capitis. a q̄tū ad ḡtiā vnionis Ita q̄ p gratiā singularis p̄sone habuit oīs culpe īmunitatē. et q̄tū ad actū. et q̄tum ad posse. qz nō peccauit. nec potuit pctm̄ habē. ¶ Per ḡtiā vnionis dignꝰ ē nō tm̄ felicitate glorie. wz etiā adoracōe latrie q̄ est cultꝰ reuerētie soli deo debite Per ḡtiā v̄o capitis īfluit motū et sensū in vniūsos q̄ ad eū acēdūt. vel p fidē rectā. vel p fidei sacramēta. siue aduētū eiꝰ p̄cesserint siue fuerint sb̄secuti. nā et qui p̄ibant. et q̄ seq̄bant clamabant osanna filio dauid. ¶ Rō aūt ad intelligentiā p̄dictoz h̄ est. qz reparatio ē opatio p̄mi p̄ncipij ita q̄ ab ipso emanat p̄m libertatē. a ad ipsū reformat p̄m ꝛformitatē ido oportet q̄ fiat p ḡtiā a deiformitatē. ḡtia em̄ emanat a deo liberaliter. et reddit hoīez deiformē. ¶ Qm̄ ergo repatiuū p̄n'' p ḡtiā repat. a oīs res plenꝰ a pfectꝰ ē in suo fonte a origine q̄ in suo triuulo a effectu. necesse ē q̄ in p̄n° nrō repatiuo. s. xp̄o dño fuerit oīs grē plenitudo. ¶ Et qm̄ repatiuū p̄n'' in repando nō tm̄ tenet rōnē p̄ncipij wz etiā medij et extremi. extremi q̄dē in satisfaciēdo. medij in reconciliādo. a p̄ncipij ī influēdo Ideo necē est q̄ in xp̄o fuerit plenitudo ḡtie rōne extremi satisfa-

cētis medij reconciliātis·⁊ principij supinfluētis Cum igitur extremū ad satisfaciēdū idoneū. necē ē esse deo placēs ac p ꝗ ab oī pcto pfōē immune·et ꝗ nō pōt eē nisi p donū dīne grē in aliq hoīe necē fuit ponere in xpo gtiā ipsū sānificātē⁊ cōfirmātē quā vocam⁹ gtiā singularis psone. Rursus qm medium ad reconciliādū ꝓueniēs nō ē·nō habeat in se vtiāq; naturā·supioēē⁊ inferioēem·s·adorabilē⁊ adorantē·et ꝗ nullo° fieri pt nisi p sūme dignatiuā⁊ gtuitā vnionē·iō necē est in xpo ponē gtiā sup oēm gratiā. et oīmodā reuerētiā venerādā· quā vocam⁹ gtiā vnionis· rōne cui⁹ ē xps hō sup oīa bnēdict⁹ de⁹ ⁊ idō cultu latrie venerād⁹ Postremo qz pn^m ad īfluendū efficax nō est nisi hz in se fontalē plenitudinē ⁊ oēiginalē·q nō tm ē plenitudo sufficiētie ꝗ etiā suphabūdātie·iō necē est vbū incarnatū eē plenū grē et veritatis·ita ꝗ de plenitudīe eius accipe valeāt vniūsi iusti·sic vniūsa mēbra a capite accipiūt īfluentiā mot⁹ et sensus·⁊ pt ꝗ vocat ꝗ grā·grā capitis· p eo ꝗ sic caput hz ī se sensuū pleitudinē·⁊ cēteris mēbris ē ꝓforme·cēterisqz pēsidet ac cēteris ⁊ bnficiū pstat īfluētie q ipi capiti ꝓnectūt·sic xp⁹ hns ī se grē supabūdātiā·⁊ nob cōsilis est in nā·p cēteris saīs⁊ iust⁹·cēteris q ad ipsū accēdūt pstat beneficiū grē⁊ spūssā. p q fit sens⁹ ⁊ mot⁹ in spūalib⁹·⁊ qm ad ipsū accēdē ē p fidē vt p fidei sacmētū. et fides xpi eadē ē in pteritis pnti bus ⁊ futuris·iō rō influēdi ī xpo ponit respaū oīm· tā pteritoz q pnti ū q etiā futuroz in xpm credētiū·⁊ ī ipso renatoz q p fidē copulātur xpo·⁊ p gtiā īfluētē fiūt mēbra xpi ⁊ tēpla spūssā. ac p ꝗ filij dei pris cōnexi ad inuicē p indissolubile vinculū caritatis q sic distā^a locoz ñ diuidit· sic n^c diuturnitate tpm separat· ac p ꝗ ōnes iustificatiq; sūt·⁊ qñcunqz sūt· vnū efficiūt cōzp⁹ xpi misticū sensū ⁊ motū suscipiēdo de vno capite īfluēte secdm fontalē· radicalē et oēiginalē plenitudinē oīs grē in ipso habitātis sicut in fonte.

Capitulū·vi·

De plenitudine sapientie xpi in intellectu

De plenitudine vo sapie xpi in itellectu ꝗ tenēdū est q in vbo īcarnato xpo scz dno nro fuit oīs sapie plenitudo·nō solū q tū ad cognita·vez etiam q ad cognoscēdi modos et differētias In ipso nāqz fuit cognitio spūalis ex pte deitatis·cognitio sensualis ex pte sensualitatis et carnis·cognitio scietialis ex pte mētis et spūs Et hec fuit triplex q dā·s·p naturā·q dā p gtiā· et q dā p gloriā Vñ sapiam habuit vt de⁹·et vt hō·et vt ꝓphē soz·et vt viatoz·et vt illuminat⁹ p gratiā·⁊ vt recte format⁹ p naturā·⁊ ita invniūso sūt ī xpo q nqz modi cognoscendi· Qm⁹ est fm dīnā naturā·et ꝗ modo cognouit

oia actualia ⁊ potētialia finita. ⁊ infinita· cognitione actuali ⁊ cōp hēsiua·sed's p gloriā. ⁊ h mō cognouit oia actualia·et finita cognitione actuali et cōprehēsiua Infinita vo cognitione habituali vel exessiua·tercio est p gratiā·et hoc mō cognouit oia spectātia ad humani gnis redēptionē·qztus ē fm naturā integrā cuiusmodi fuit in adā·et hoc mō cognouit oia que spectāt ad vniūsi ostitucōez·qnto est fm sensibilē experiētiā. ⁊ hoc mō cognouit oia q̄ veniūt ad organa sensuū fm quē modū dz q̄ didicit ex hijs q̄ passus ē obediētiā Ro aūt ad itelligētiā pdcōz h est·qz sicut repatiui pncipij est nos repare p liberalissimā grām. sic etiā p pnidētissimā sapiam Qz eñ fm ordinē sapie cōditū fuit ñ pt absqz luce ⁊ ordine sapie reparari·et ido sicut xps debuit eē immunis ab ōni culpa·sic elōgatus debuit eē ab oī ignorātia · ac p h totaliter replet? supne sapie·luce et īrāūfulgētia· q̄ ꝓpter cognitionē pfectā habuit fm vtiāqz naturā et potentiā ognoscitiuā. fm oīm rez existētiā Qz ergo res habēt esse in eīna arte · in hūana mēte· in ꝓpo gne· necesse fuit xpm hrē hanc triformē rez cognitionem· Qzvo res duplit pōt cognosci i arte·s· vel ab ipso artificie· vel ab alio contēplante artē·⁊ sic habz esse duplicit· et cognosci in mēte· etiā pter acq̄sitionē que xpo nō cōpetit ꝓpter iperfectionē. s· vel fm habitū inatū· vel fm habitū infusū Hinc est q̄ necessariū fuit ad pfectā sapie plenitudinē q̄nqz modos pdcōs reperiri in xpo deo et hoie vt in arte eīna cognoscēt res p naturā deitatis · et p gloriā cōprehēsionis In mēte aūt sua p habitū naturalē et inatā· sic cognouit adā et angeli·et p habitū gratuitū et infusū· sicut sancti dei p spm sez illuminati In ꝓpo vo genere cognoscēret via sensus memorie ⁊ experiētie·q̄ in nob facit rem incognitā ognosci In xpo vo rem notā fm vnū modū ognosci facit sedm aliū modū · Qm autē dīna substātia vtus et opatio est īmensa· Hinc ē q̄ fm p^m modū q̄ est p naturā deitatis·īfinita actualiter cōprehēdit. qdā eñ infallibili mō sume īfinito · oīs īfinitas est finita· qz vo sbstantia virtus et opatio creatuē q̄tumcūqz sublimate finita est· ita tñ q̄ mēs humana nō quiescit nisi in bono infinito·nec tñ illud cōprehendit. qz infinitū nō cōprehendit a finito acepta cōprehēsione ꝓpe· Hinc est q̄ q̄tū ad sedm modū ognoscendi anima xpi p gloriā cōprehensionis capit q̄tūcumqz pt capere natura finita p bonū īfinitū btificata·cui est sume vnita· ac p h ad finita se extēdit actualit apprehendēdo·ad īfinita vo habitualiter vel etiā extēdendo· nō pt eñ aīa xpi equari vbo·nec in scientia nec in aliq̄ alio. Rursus qz gtia maxime respicit op? repationis.

Hinc est q̃ ꝑm terciū modū cōg
noscēdi p ḡtiā pfectissimā cōgno
uit xp̃s oia q̃ spectāt ad repatio
nē nostrā lōge excellētius ⁊ meliꝰ
q̃ aliq̃s ꝓphetaꝝ vel etiā ãgeloꝝ.
qz natuā hoīs bene īstituta. nata
erat oībꝰ creaturis p̃esse et ipsas
nosse tanq̃ eas q̃ debebāt sibi ser
uire. sic patuit ī p̄mi hoīs ꝛditio
ne. Hinc ē q̃ q̃tū ad q̃ztū modū
cōgnoscēdi cōgnouit xp̃us oia q̃
spectāt ad mūdanā machinā cō-
struendā lōge excellētius q̃ adā
Postremo qz sensꝰ ñ est pcepti
uus rerꝝ n̄ ad obiecti p̄ñtiā Hinc
est q̃ ꝑm cōgnitionē sensitiuā. nō
silꝛ cōgnoscebat oia. ꝗ mō hec. mō
illa. iuxꝫ qd optimū eāt ad repa-
tionē hūani gēris faciendā.

Capitulū. vij.

De pfectione meriti in effectu
E plenitudine aūt meriti
xp̃i ꝗ tenēdū ē. q̃ in xpo
dño fuit oīs meriti pfec-
tio ⁊ plenitudo. pꝰ q̃tū ad eū qui
merebat. qz non tm̄ erat hō. vꝝ
etiā deꝰ. sed o q̃tū ad tp̃s in q̃ me
rebat. qz ad instanti ꝛceptionis
vsqz ad horā mortis. tcio q̃tū ad
illd p qd mēbat. qz p pfectissi
habitū caritatis. et perfectissimū
exercitiū vtutis in oādo. ī agēdo
ī patiēdo. q̃zto q̃tū ad eū cui me
rebat. qz ñ tm̄ sibi vꝝ etiā ⁊ nob
īmo oībꝰ iustis. q̃nto q̃tū ad illd
qd merebat nob. qz nō tm̄ gliaz
vꝝ etiā ḡtiā ⁊ veniā. ⁊ nō tm̄ gliaz
spūs. ꝗ etiā stolā carnis ⁊ apertio
nē ianue celestis. sexto q̃tū ad id
qd merebat sibi. qz lz nō merebat
glorificationē mentis quā hēbat
merebat tm̄ glorificationē carnis
et accelerationē resurrectionis. et
clarificacōnē sui noīs ⁊ dignitatē
iudicarie ptātis. septīo q̃tū ad
modū q̃ merebat. cū enī triplr di
catur aliq̃s mereri. vl de īdebito
faciēdo debitū. vl de debito magis
debitū. vel de debito vnoꝰ. faciēdo
debitū alio mō. oībꝰ hijs modis
meruit nob. ꝛ°° tm̄ meruit sibi fa
ciendo ꝗ plenitudīe grē spūsscī p
quā xp̃s silꝛ eāt btūs. ⁊ ī statu me
rēdi. ita q̃ s̄ eiꝰ meritū oia merita
nrā habēt fūdari Nō āt ad intel
ligētiā p̄dcōꝝ ꝗ ē. qz cū in p̄nꝰ re-
paratiuo xpō. s. dño nrō necāria
fuit plenitudo grē ⁊ sapīe q̃ sunt
nob origo rōis ⁊ scēviuēdi. necē est
q̃ ī xpō fuerit plenitudo ⁊ pfectio
oīs meiti ꝗz oēz modū pleitudīs
Quia. n. ī xpō fuit plenitudo grē
vnionis p quā eāt deꝰ ab īstāti
ꝛceptōis hñs gloriā ꝛphēsionis
⁊ motū liberi arbitrij Hinc est q̃
necāria fuit ī xpō pfectio meriti.
⁊ q̃ñtū ad excellētiā et dignitatē
merētis. ⁊ q̃tū ad celerrimā op-
tunitatē tpis Rursꝰ qz fuit ī eo
plenitudo grē singlaris psone. p
quā habuit firmissimā caritatē. ⁊
oēs vtutes pfē q̃tū ad habitꝰ ⁊
exercitia. necesse fuit q̃ ī eo fuerit
pleitudo meiti q̃tū ad id p qd cō
tingit mereri. cuiusmōi ē radix ca
ritatis ⁊ actꝰ mltiplicis nobilitatis
Amplius qz fuit in eo plenitudo
grē capitis p quā plenissimā ha-

buit influentiā in mēbra sua. Hinc est q̃ plenitudinē habuit meriti nō tm respectu sui. ꝗ etiā respectu nri. q̃b? sicut oia spūalia q̃ hēm? influit rōne d'mitatis. sic meruit rōne assūpte hūanitatis. siue sint bona stat? pūtis. siue eīne felicitatis. Postremo qz tātoꝝ carisma tū plenitudo. necessario ponebat in xpō sūmā a pfectā felicitatē p̄m sui ptē supioꝝ. licet dispensatiue ꝓpt nos esꝗ in statu vie Hinc est q̃ pfectionē habuit meriti q̃tum ad id qd meruit sibi. qz ñ gloriā a btitudinē aīe cōcreatā q̃ naturaliter in ipso oē meritū añcedebat ꝗ solū illa cū q̃b? stat? vie stare ñ poteāt. sic stolā corporis cū glorificatione sue excellētissime dignitatis. Hinc ē q̃ pfectionē habuit meriti quēadmodū merēdi Qz em in ipso ab instāti cōceptionis fuit pfectissima plenitudo. statim meruit oia q̃ potuit mereri ēspaū sui. ac p ꝗ de debito vno mō. facē potuit debitū alio mō. de īdebito aūt debitū. vel de debito magis debitū facē nō potuit sibi. qz nullo mō potuit ī scītate pficē cū a pn° esꝗ sanctissim? fecit tm ꝗ nob qui merito ipsi? iustificam² p g̃tiā pficim? in iustitia a p eīnā gloriā coronam². ac p ꝗ ī merito xpi radicata sūt oia merita nra. siue satisfactoria pene. siue meritoria vite eīne. qz nec ab offensa sūmi boni digni sum? absolui. nec īmēsitatē eterni p̄mij q̃ de? est. digni sum? luctari. nisi p meritū hoīs dei. cui dicere possim? et debem? oia opa nra opat? es in nob dñe. ipē īquā est de?. cui ꝓpheta dixit. dixi domino de? meus es tu. q̃. b. m.

Capitulū. viij.

De passione xpi q̃tū ad statū patientis.

Postq̃ cīr̄ vbū incarnatū ꝓsiderata ē vnio naturaꝝ ꝓsideāta ē nihilominus plenitudo carismatū. deīde ꝓsideānda est tolerantia passionū Cīr̄ quā ꝓsiderand? ē stat? patiētis. 2° modus cōpatiēdi. 3° exit? passionis.

De statu vo patiētis ꝗ tenēda sūt. s. q̃ xps assūpsit ñ tm hūanā naturā. ꝗ etiā defect? circa naturā Assūpsit em penalitates corporales. vt famē. sitī. et lassitudinē. Assumpsit a spūales vt tristiciā. gemitū. et trorē. Nec tm oēs corporales assūpsit. sicut sūt defect? egritudinū mltiformiū. Nec oēs spūales. sic sūt ignorā^a a rebelliones carnis ad spm Nec q̃lītātēqz qz sic necītatē susepit. vt tm nihil pati posꝗ īuite. nec p̄m voluntatē deitatis. nec p̄m volūtatē rōis licet passio fuerit ō volūtatē sensualitatis a carnis. sic exp̄mit oro saluatoris q̃ dt nō sic ego volo ꝗ sicut tu vis Ro aūt ad ītelligentiā p̄dictoꝝ ꝗ est. qz cū pn^m repatiuū ī recōciliādo. necario habeat mediatoris officiū. ideo necesse ē q̃ habeat cōuenientiā cū vtroqz extremoꝝ. ñ solū q̃tū ad naturā. sed etiā q̃tū ad ea q̃ sūt cīr̄ nām.

Qm ergo de? ē iust? et btūs im-

mortal· et ipassibil· hō vo lapsus est peccator. a miser passibil mortalis necesse fuit mediatorē dei et hoīmvt posſ hoīes reducē ad deū cū deo cōicāt in iusticia a btitudīe cū hoīe vo īpassibilitate et morte vt sic trāseuntē habēdo mōrlitatē a btitudīnē pmanētē· hoīes reducēret de pnti miseria ad vitā beatā

Sicut ecōtra angel? mal? hnēdo īmortalitatē cū miseria a iusticia fuit mediator facēs cadē ī culpā a miseriā· p suggestionē suā· Qm ergo xp̄s mediator debuit hrē in nocentiā a btitudīnē fruitōnis cū mōrlitate a passibilitate Hinc est q̄ simil debuit eē viator a ꝯpheſor De oī etiā statu aliq̄d habuit in se ꝑm q̄ dr assūpsisse de statu innocētie pctī īmunitatē· de statu natuē lapse mōrlitatē· de statu vo glorie btitudīnē fruicōnis pfecte

Rursl? qm penalitates vitiose sic sūt ille q̄tuor. ꝓpt pctm originale īflicte· s· ignorātia· īfirmitas et malicia· et concupiscētia stare nō pnt cū pfectissimā īnocētia Hinc ē q̄ has assumē nō debuit n̄ assūpsit Pene vo que sūt exercitatiue vtutis pfecte a testificatie humanitatis vere nō simulate· potissime ille sūt q̄ respiciūt nrāz naturā in cōi sicut fames et sitis in absentia alimenti· tristicia a timor in pnti nocumēti Hinc est q̄ illas debuit assumē a assūpsit Postremo qr nullī inocēs debet īuit? aliquā penā sustinē· qr ḣ eēt ꝯ ordinē dīne iusti· nullī etiā mortal vult mori a pati ꝑm appetitū natuē q̄ naturalit refugit mortē Hinc ē q̄ xp̄s dbuit hrē hmōi pēalitates· sic tn̄ vt nihil posſ pati īuite ꝑm rōnē· nō solū ꝓpt btitudīnē et dīnitatē oīpotentē sibi vnitā· p quā poterat repellē oīa· ſ etiā ꝓpt pfectissimā īnocentiā· q̄ ꝯz ordinē natural iusticie· nihil pmittit pati īuite· sic etiā pateret vt tn̄ ḣ eēt contra naturalē īclinationē a appetitū nature q̄ est in sensualitate et carne· Et hinc ē q̄ xp̄s ora ns ꝑm rōnē. volūtatē carnis exp̄mebat q̄ passionē refugiebat cū dicebat. transeat a me calix iste· volūtatē tn̄ rationis volūtati p̄ris cōformabat a appetitui carnis ꝓponebat· cū dicebat nō mea volūtas ſ tua fiat· a sic vna volūtas nō erat alteri ꝯria qr ꝑm volūtatē dīnā· iustū qd eāt voluit· ꝑm volūtatē rōis iusticie cōsenſit· ſ ꝑm volūtatē carnis penā recusauit· ſ tn̄ iusticiā nō accusauit· a sic vna q̄qz voluntas qd suū erat opabat· a qd ad se ptinebat seq̄batur volūtas dīnā iusticiā· voluntas rōnalis obediētiā· volūtas carnis naturā Ac p ñ eāt in xpō colluctatio a pugna· ſ pacata ordinatio a tranq̄llitas ordinata

Capitulū· ix·

De passione xp̄i q̄tum ad modū patiendi·

Dē mō patiēdi ḣ tenendū est q̄ xp̄s pass? ē passione generalissimā· passione acerbissimā passione ignominiosissimā passiōe īterēptoria ſ viuificatiua

Passione inquā gnalissiā. ꝓtū ad naturā hūanā. nō solū ꝑm oia mēbra pncipalia corpis. vel etiā ꝑm oēm aīe potētiā. licz nihil pati possz ꝗz dīnā naturā ¶ Pass? ē etiā passione acerbissima. qz nō solū dolēdo vt patiēs p vulnera. ꝗ etiā cōdolēdo put ꝛpatiēs ꝓpt nrā delicta Passus ē etiā passiōe ignominiosissima. q ꝓpt patibulū crucis. qd erat supliciū pessimoꝝ. et ꝓpt ꝛsortiū iniqꝝ videlz latronū cū qb? fuit deputat? ¶ Passus est vo passione interēptoria p separationē aīe a corpe. salua tūvnione vtusqz cū deitate Anathema. n. est q dicit dei filiū naturā quā semel assūpsit aliqn ēliqsse. Nō āt ad īcelligentiā pdcōꝝ hec ē. qz repatiuū pn'm. sic ordinate pduxit. sic q ordinate repaē debuit gen? hūanū. sic igit repare debet vt salua sit libertas arbitrij. salu? sit nihilomin? honor dei. saluus etiam ordo regimīs vniūsi Qz ergo reparare debuit salua lib tate arbitrij repauit dādo exēplū efficacissimū. exēplū aūt illd efficacissimū est qd īuitat q īformat ad culmē vtutū ¶ Nihil autē magis īformat hoiez ad vtutē ꝗ exēplū tolerandi mortē ꝓpt iusticiā q obediētiā dīnā. mortē inquā ñ quāūqz ꝗ penalissimā. Nihil vo magis īmitat ꝗ tanta benigtas q p nob altissim? dei fili?. absqz nris meritis. īmo cū multis nris demeritis posuit aīam suā q benigtas tāto maior ondit ꝗ ꝓ p nob guior q abiectior pati voluit de? Qui em ꝓprio filio suo nō pepcit. ꝗ p nobis oibus tradidit illū. quō non etiā cū illo oia nob donauit. exq īuitat ad ipsū amādū et amatū imitandū. ¶ Rursus qz repare debuit saluo honore dei. ideo repauit offerēdo obsequiū satisfactoriū. Est aūt satisfacē honorē deo debitū īpendē. honor aūt deo sbtract? p supbiā q inobedientiā respectu rei ad quā hō astringitur. nullo mō meli? restituit ꝗ p humiliatōnē q obediētiā ad eā rē ad quā nullaten? tenet. Qm ergo xps Jhs īnocētū de? eqlis erat pri ī forma dei īnocētū hō īnocēs nullaten? erat debitor mortis. dū semetipsū exinaniuit. et fact? ē obediens vsqz ad mortē. exoluit deo qd nō rapuit. p obsequiū satisfactionis pfecte. et obtulit sacrificiū suauitatis sūme p pfecta dei placatione ¶ Postremo. qz reparare debuit saluo ordine regimīs vniuersi. ido p mediū ouenientissimū repauit Cōueniētissimū āt est vt ꝛria ꝛrijs currētur Qz ergo hō volēs eē sapiēs vt de? peccauit in ligno vetito. volēs delectari. ita q īclinat? ē ad libidinē erect? in p sūptionē. ac p ꝗ totū gen? hūan īfectū ē. q pdidit īmōrtalitatē. q incurrit debitā mortē. hīc ē q ad ꝗ q hō repare ouenienti remedio de? fau? hō voluit hūiliaiā ī ligno patiā ꝛ vniūsalē īfectōz pati passione acerbissiā ꝛ p sūptionē passione ignominiosissiā ꝛtra mortē

debitā et inuitā·pati voluit mortē debitā nō inuitā·sed volūtariā Qz ergo gnalitas corrupcōis in nob infecāt ñ solū corpl̄ a aiaz·ḡ etiā oēm corporis ptē. a oēm aie potētiā · Hinc ē q xp̄s passl̄ ē in oi corporis pte·et in oi potētia aie· a in supiori portione rōis q̄ sūme in deo delectabat·vt rō·et ppter vnionē sui ad supius·et sūme patiebat vt natuā·a ppt̄ ꝓiūctionē ad inferiōr·qz xp̄s erat viator a cōp̄hensor sil̄ Rursl̄·qz libido vehemēter ifecerat ī nob aiaz a carnē·et q̄tū ad carnalia· et q̄tū ad spūalia pctā Hinc ē q xp̄s a acerbissimā passionē passl̄ ē in carne a amarissimā cōpassl̄ ē in aia Et qz in carne erat maxie eq̄litas cōplexionis. et pfecta viuacitas sensuū·in aia vo sūma caritas ad deū a sūma pietas ad pximū·Hinc ē q vtq̄z doloz fuit ītēsissimū Amplius qz tumoz supbie aliqñ consurgit interiōr ex p̄sūptione·aliqñ exteriōr ex ostētacōe. a aliena laude·ido ad ēmediādū oēm supbiā xp̄s passl̄ ē vtrūqz genl̄ ignominie·et in se patiēte· et in comitatu quē habuit ī passiōe Postremo qz hec oia ñ attingebāt dīmā natutā īpassibilē·ḡ solū hūanā Hic est q ī morte xp̄i·sic facta ē diuisio aie a carne·vt tñ salua eētvnitas psone·a vnio tā carnis q̄ aie ad deitatē. a qz vnio aie cū corpe facāt hoiem a facāt viuū Hinc ē q xp̄s ñ fuit hō ī illo ēduo·licet aia a caro eēnt vnita cū verbo·Vñ qz mors in hūana natuā nō potuit mortē inducē in psonā q̄ sp̄ fuit viua·et ido mortua ē mors īuita a p xp̄i mortē·absorta ē mors in victoria·a deuictl̄ pnceps mortis ac p ḡ hō a morte·a causa mortis p meritū mortis xp̄i tāq̄ p remedium efficacissimū liberatus·

Capitulū·x·

De passiōe q̄tū ad exitū passiōis

De exitu āt passionis xp̄i a fructu·ḡ indubitanter tenēda sūt· q aia xp̄i pl̄ passionē descēdit ad infernū siue ad limbū·ad liberacōz ñ oīm · sed eoz q̄ int̄ mēbra xp̄i decesserūt per fidē viuā vel fidei sacra Pl̄ ḡ tcia die resurrexit a mortuis· resumēdo corpl̄ viuificatū·sed ñ tale q̄le p̄us fueāt·qz p̄us fueāt passibile mōrle. postea aūt resurrexit impassibile et īmortale·viuēs ī sempiternū Deinde pl̄.xl·dies ascēdit ad celos· vbi sup oēm creatutā exaltatl̄ sedet ad dexterā dei patris qd̄ dictū intelligit· nō q̄ītū ad sitū q̄ nō cōpetit deo patri.sed q̄ītū ad excellētiā bonoz · qz· sez residet in poticoribl̄ bonis patris·

Postremo interiectis decē diebz misit in apl̄os pmissū spūscū p quē ꝓgregata ē ecclesia gentiū. a ordinata sēdm diūsas distributiones officioz et grāz· Rō aūt ad intelligentiā p̄dictoz ḡ est· quia sicut xp̄us īq̄tū verbū increatū pfectissīē oia formauit· sic īq̄tū incarnatū oia pfectissime reformare debuit Decet em pfectissimū p̄n

cipiū op⁹ nō dimittē citra pfectū
Debuit ergo repatoriū pn'm re
dēptiom⁹ hūane p remediū ducē
ad pfectū. ad ḥ ēt q̃ esẽ pfectissi
mū oportuit q̃ eēt sufficiētissimū
et efficacissimū ¶ Qz sufficiētissi'm
iō se extēdit ad cælestia·terrestria·ꝛ
ifernalia Quia ergo p xp̄m sūt
ifernalia reapata·terrestria reme
diata·cælestia reintegrata·ita q̃ p'm
hoy fecit premiā·secdm per gratiā·ꝛ
teciū p gloriā·ido p⁹ passionē aia
descēdit ad iferos · ad liberādū in
inferno detētos·deinde resurrexit
a mortuis·ad viuificādos ī pctis
mortuos·ascēdit ad cælos reduce
do captiuitatē ad reintegrādū ihzlim
cælestē. misit spm̄scm̄ ad edificandū
ihzlim terrestrē·q̃ oia necessario
ꝛsequūtꝛ exegūtur ad sufficiētiā
repationis hūane Hurs⁹·qz re
mediū illd fuit efficacissimū tā in
eos q̃ xp̄i aduentū p̄cesserūt q̃ in
eos q̃ sequūtur·q̃ tñ ad ipsū xp̄m
accēdūt et accesserūt·ꝛ ei⁹ mēbra
fuerūt et sūt·tales aūt sūt q̃ adhe
rent ei p fidē·spem·ꝛ caritatē·ideo
remediū illud hrē debuit efficaciā
primo in eos q̃ in xp̄m crediderūt
credēdo speraverūt.ꝛ sperādo ama
verūt·ac p ḥ stati debuit ad infe
ros descendē·ad ipsoy liberacōnē
Vñ apta ianua cæli p xp̄i passio
nē qui satisfaciendo āmouerat rū
pheā·mutādo sm̄am dīnā eripuit
de iferno oia mēbra sua Debuit
etiā habē efficaciā p̄cipuā in eos
q̃ xp̄i aduentū sequūtur vt attra
hendo ad fidē·spem et caritatem·
tandē ad gloriā pducēt cælestē·vt
igitur edificaēt ad fidē q̃ credim⁹
xp̄m vey hoiem·q̃ credimus eum
voluisse nos redimē per mortē·et
ad vitā nos reducere posse p re
surrectionē·ideo voluit resurgere
ad vitā immortalē. interiecto tñ
spacio tpis debito·s·xxxvi·horay
in q̃ ostendit·qz vere mortu⁹ fuit
nec magis accellerare. ne si citius
resurgēt crederet q̃ nō vere mor
tuus fuisset·sed se mortuū finxisẽ·
nec āplius differre· ne si sp iacēt
in morte crederet ipotēsꝛ q̃ nul
los posset ad vitā reuocāē·ideo re
surrexit tcia die ¶ Ampli⁹ vt eri
geret ad spem · ad cælestē ascēdit
gloriā quā speram⁹. ḥ qz spes nō
oritur nisi ex fide īmōbilitati⁹ futuē
ido nō stati ascendit· ḥ spacio·xl·
diey intiecto·in q̃ p mlta signa et
argumēta verā astruēt resurrectio
nē p q̃ anim⁹ solidaret in fide· et
sbleuaret ad sperandā gloriā cæ
lestē Postremo vt inflāmaēt ad
caritatē misit ignē spūsc̄ī in die
pēthecostes Et qz null⁹ ḥ igne
replet nisi q̃ q̃rit· petit· et pulsat
cū instāti ꝛ īportuno spei defideio
ideo nō stati p⁹ ascensionē misit·
ḥ decē diey spacio interiecto in q̃
discipuli ieiunātes orātesꝛ gemē
tes·disposuerūt se ad spūsc̄ī sus
ceptionē · ac p ḥ sic debitā seruā
uit horā ī patiēdo·sic ī resurgēdo
sic in ascendēdo ī cælū·sic īmittēdo
spm̄scm̄ et ꝓpter fundationē triū
vtutū p̄dictay·ꝛ ꝓpē mlta miste
ria q̃ in hijs tēporib⁹ implicātur

Et q̃mã spũsscãs q̃ caritas est. ⁊ p caritatẽ habet. est oim origo carismatũ. ideo cũ descẽdit spũsscãs effusa est plenitudo carismatũ ad corpꝰ xpi misticiũ ꝯsũmandũ Et qz diusa mẽbra debẽt eẽ in corpore perfecto. ⁊ diuersoꝝ mẽbroꝝ diusa sũt officia ⁊ exercitia. et diuersoꝝ officioꝝ diusa carismata Hinc ẽ qvm datur p spiritũ ꝑmo sapie. alij sermo scie. alij fides. alij gtia sanitatũ. alij opatio vtutũ. alij pphetia. alij discretio spirituũ. alij gna linguaꝝ. alij interptatio sermonũ. q̃ oia opatur vnꝰ atqz idẽ spũs. diuidẽs singulꝭ put vult ꝑm suã liberalissimã puidẽtiã et puidentissimã largitatẽ.

Explicit quarta pars

Incipit ps q̃nta de gtã spiritus

Capitulũ pmũ.

De gtã ingtũ ẽ donũ dimitꝰ datũ

POst tractatũ de incarnacõne vbi qd ẽ origo ⁊ fonꝭ ois doni gtuiti. dicẽda sũt aliq̃ de gtia spũsscã circa quã nob quedã considerãda q̃dzupꝭ occurrũt. pmo ingtũ ẽ donũ dimitꝰ datũ. scdo in opatione ad libeꝝ ad arbitriũ. tcio in cõparacõne ad habitus vtutũ. q̃rto in opatione ad exercitia meritoꝝ

De gtã igitꝭ ingtũ est donũ dimitus datũ ꝗtenẽda sũt. s. q ipa est donũ qd a deo imediate donatꝭ et infũditꝭ ⁊ eẽ cũ ipa datꝭ ⁊ i ipa spiritussãs q̃ ẽ donũ lucreatũ optũm fectũ qd descẽdit a prẽ luminũ p verbũ icarnatũ. ꝑm qd Johes i Apoc. vidit flumẽ aque viue splẽdidũ. tanq̃ cristallũ pcedentẽ de sede dei ⁊ agni Ipsa nihilominꝰ est donũ p qd aia efficitur spõsa xpi. filia pris etm. ⁊ tẽplũ spũsscã qd nullo mõ fit nisi ex odigna cõdescẽsione ⁊ cõdescẽsiua dignacõe maiestatis eterne p donũ grẽ sue

Ipsa denq̃z ẽ donũ qd aiaz purgat. illuminat. et pficit. viuificat. ꝗformat. et stabilit. eleuat. assimilat. et deo iũgit. ac p ꝗ acceptabilem facit. ppt qd donũ hmõi grã gtũ facẽs recte dzꝰ debuit appellari Cõsiderãdũ ãt ad itelligẽtiã pdcõꝝ ꝗ est. qz cũ pmũ pn̄ pductiuũ p sua sũma beniuolẽtia fecerit spm rõnalẽ capacẽ btitudinis eterne. ⁊ repatiuũ pn̄. capacitatẽ illam ifirmatã p pctm̄ repauerit ad salutẽ. ⁊ btitudo etna cõsistit in habendo sũmũ bonũ. et ꝗ ẽ deꝰ ⁊ bo̅ excellẽs ipropcionalit oẽm humani obsequij dignitatẽ. nullus oio ad illud sũmũ bonũ dignꝰ est puenire cũ sit oio sup oẽs limites natuẽ nisi deo odescẽdente sibi eleuetur ipse sup se. deꝰ aũt nõ odescendit p sui essentiã icõmutabilẽ. ꝗ p influẽtiã ab ipso manãtẽ. nec spũs eleuatꝭ sup se p sitũ localẽ. ꝗ p habitũ deiformẽ. Necesse ẽ igit spiritui rõnali vt dignꝰ fiat etne btitudinis. q pticeps fiat ifluentie deiformis. ꝗ aũt influẽtia deiformis. qz est a deo. et ꝑm deũ. et ppt deũ. ideõ reddit imaginẽ nrẽ mentis oformẽ btissime trinitati.

non tm̃ ꝑm ordinẽ originis · verũ etiam ꝑm rectitudinẽ electionis · et ꝑm q̃etudinẽ fruitionis · Et qm̃ q̃ ꝗ habet ĩmediate ad deũ reducitur · sicut ĩmediate ei cõformat ideo donũ illud ĩmediate donat a deo · tangꝫ a pn° influxiuo. vt sicut ĩmediate emanat a d̃o dei imago sic ĩmediate emanat ab ipso dei similitudo q̃ est d̃ine imaginis perfectio deiformis · et ideo d̃z imago recreationis Rursus qm̃ q̃ fruit deo · deũ hz · ideo aũ g̃tia q̃ sua deiformitate disponit ad dei fruitionẽ datur donũ ĩcreatũ qd̃ ẽ spiritussaũs · qd̃ q̃ habet · hz deũ · et qm̃ nullꝰ deũ hz q̃n ab eo specialiꝰ habeatur · nullꝰ hz a habet a deo · q̃n ipsũ p̃ápue a ĩcõpabilit diligat et diligat ab eo · sic spõsa a spõso nullꝰ sic diligit q̃n ad eternã beatitudinis hereditatẽ adoptet p filio Hinc est q g̃tia gratũ facẽs facit animã tẽplũ dei · sponsã xpi · et filiã patris eterni Et qz ꝗ nõ põt eẽ nisi ex sũma dignatione et cõdescẽsione dei · ideo illud nõ põt eẽ p habitũ aliquẽ naturalr ĩsertũ · ꝗ solũ p donũ d̃initus g̃tis ĩfusũ · qd̃ expẽsse apparet · si q̃s poneret q̃tũ est eẽ dei tẽplũ · dei filiũ deo nihilomin̄ indissolubilit et q̃si matrimonialr p amoris a grẽ vinculũ copulatũ Postremo · qz mens mã nõ efficit cõformis beatissime trinitati ꝑm rectitudinem electionis · nisi per vigorẽ v̄tutis a splendorẽ veritatis · et feruorẽ caritatis. et vigor v̄tutis animã purgat · stabilit a eleuat Splẽdor veritatis aĩaz illumĩat · illustrat · reformat · et deo assimilat Feruor caritatis · animã pficit · viuificat. a deo iũgit · et ex hijs oĩbus hõ deo placens a acceptꝰ existit. Hinc est q illa influẽtia deiformis d̃z habẽ oẽs actꝰ · s · decẽ p̃dictos · ita tũ q denoĩatur ab vltimo sicut a cõpletissimo seu cõpletiuo · d̃z em̃ g̃tia gratũ facẽs · qz habẽtẽ facit deo g̃tũ aũ nõ solũ g̃tis det a deo · vel etiã sit ꝑm deũ a ꝓpt deũ · aũ ad hoc fit vt p ipsã opꝰ manãs a deo · reuertat ad deũ ĩm q̃ ad modũ circuli ĩtelligibilꝰ ꝗsistit oĩm spiritualiũ rõnaliũ cõplementũ

Capitulũ · ij ·

De gratia ĩmꝗtũ educit liberũ arbitriũ extra peccatũ ·

Secundo de spũssã gratia occurrit nob ꝗsiderandũ ad li · ar · et ꝗ ꝑm duplicẽ modũ · ꝑmo · s · ĩmꝗtũ ipsa ẽ adiutoriũ ad meritũ · sed d̃o v̄o ĩmꝗtũ ẽ rmediũ ꝗ pctm̃ De grã ergo dei ĩmꝗtũ est adiutoriũ ad merẽdũ hec tenẽda sũt · q g̃tia d̃z gnalit et specialr · et ꝓpe Gnalit d̃z adiutoriũ d̃inũ creature liberalit · et g̃tis ĩpensũ · a ĩdifferẽter ad quẽcumqz actũ · a fine huiꝰ adiutorio grẽ · nec possumꝰ aliq̃d efficẽ · nec durare ĩm eẽ · aũcta em̃ ĩ nihilũ tendunt. sic de nihilo creata sũt nisi manꝰ cõditoris sua g̃tuita bonitate ea ꝗseruaet ĩm eẽ ꝓpter qd̃ detꝰ oĩa d̃z portare verbo v̄tutis sue · et v̄bũ patris dicit · sine me nihil po

testis facē·et oīs creatura q̃tum-
cūqz nobis·dz g̃tia nō natura im-
mortalitatē suscipe ꝑm q Damas-
cen? ⁊ alij dicūt Specialr dz grā
adiutoziū dimit? datū· vt q̃s ꝓpa
ret se ad suscipiēdū spūssā donū·
q̃ pueniat ad meriti statū. ⁊ talis
dz grā g̃tis data·⁊ sine hac null?
sufficiēter facit qd ī se est vt se p-
paret ad salutē· ꝓpt qd dictū est
q nō sum? sufficiētes cō· aliq̃d a
nobis q̃si ex nob ꝗ sufficiētia mā
ex deo ē Propē vo g̃tia dz adiu
toziū datum dimit? ad merendū·
qd quidē dz donū grē gratū faci-
entis sine q̃ null? pt mereri nc in
bono ꝓficē·nec ad eternā pueniē
salutē Ipsa em tāq̃ radix merēdi
ōnia merita anteædit· ꝓpter qd
dictuz est q puenit voluntatē vt
velit·subseq̃tur ne frustra velit·vñ
null? ipsam mereri pōt merito cō
digni sed ipsa merer augeri a do
in via·vt aucta mereat et pficī in
patria·et gloria sempiterna·ab ipō
deo cui? est gratiā infundē augē
et pficere ꝑm cooperationē volun
tatis nrē·et ꝑm ꝓpositū siue bene-
placitū p̄destinationis eterne Nō
autē ad intelligentiā predictorū
hec est· quia cum primū p̄ncipiū
sua oīpotenti virtute·et benignissi
ma largitate creaturā oēm de ni-
hilo ꝓduxit ad ē·ac p ꝗ creatura
de se habet nō ē· totū aūt ē ha-
beat aliunde·sic facta fuit vt ipsa
ꝓ sua defectibilitate semp suo p̄n
cipio indigēt· et p̄mū p̄ncipiū ꝓ
sua benignitate influē nō cessaēt

Cū ergo spūs rōnal hoc ipso q
de nihilo ē sit in se defectiu?·hipō
q natura limitata ⁊ egena·sit in se
reuruus·amās ꝓpriū bonū ꝗ hipō
q tot? sit a deo sit totalr deo ob-
noxius·⁊ qz defectiu? ē de se tēdit
in nō ē·qz vo ꝛeuru? p se ñ assur
git ad rectitudinē pfecte iusticie.
qz vo totalr deo obnoxi?·et deus
bonis ei? nō indiget·nihil p̄t facē
de se ex ꝓpa virtute ꝓpt qd deū sibi
ꝛstituat debitorē·et maxime mer
cedis eterne q̃ de? est nisi p dinā
cōdescēsionē Hinc ē q ad ꝗ q sal
uetur in ē·cū sit defectiu? indiget
semp adiutorio dine pnitie· ma-
nutenētie ⁊ influētie·p quā manu
teneat in esse Que q̃tuis sit ge-
neralis in creaturis oēs· noīatur
tñ noīe g̃tie·quia nō ex debito ꝓ
cedit sed ex libertate bonitatis di
uine·Hinc ē q ad ꝗ vt se p̄paret
ad donū supne grē cū sit reuru?
indiget dono alterius grē gratis
date· maxime p? naturā lapsā p
quā habil efficiat ad bona mora
lia q̃ sūt bona ex circūstantia que
nullo mō pnt dici bona nisi ꝓce-
dant ex intētione recta videlicet·
q nō ꝓpt nos ꝗ ꝓpt sūmū bonū
fiant· ad qd nō assurgit spūs nr
reuru?·nisi p̄ueniat a deo p ali-
quā g̃tiā g̃tis datā Hinc nihilo
min? est q ad ꝗ q faciat bō opa
meritoria mercedis eterne· cū tota
liter sit deo obnoxi? ⁊ debitoz sui
toti?·indiget dono grē g̃tū facē
tis·p quā de? sibi ꝛdescēdat· p̄us
acceptās suā imaginē ⁊ volūtatē

q̃ operationē ex ipso manātē·qz
cū causa nobilior sit effectu·nullꝰ
pt facē se meliorē nꝗ facē opꝰ do
placens nisi ꝑ ius placeat ipse· vt
deꝰ ꝑ ius ipsū ēspiciat q̃ ad muneā
eius· et ideo oīs radix merēdi fun
datur in grā gratū faciēte·cuiꝰ est
facere hominē deo dignū·ꝓpter
qd̄ nullꝰ pt eā mereri merito con
digni·sed solū merito ꝛgrui Ipsa
aūt habita mereꝯ suij ipsiꝰ augmē
tū in statu vie·p bonū eius vsum
merito cōdigni Nā cū solꝰ deus
sit ipsiꝰ gratie fontale ꝓncipiū in
fluendi·ipse solꝰ est ꝓncipiū aug
mētandi p modū influētis·et grā
p modū meriti ꝛ dignitatis. et li
bery arbitriū p modū cooperantis
et merētis ꝓ eo q̃ libery arbitriū
cooperatur grē. et qd̄ est grē suum
facit·et ideo nō tm̄ libery arbitriū
p gratiā mereꝯ grē augmentū in
statu vie merito cōdigni·very etiā
cōplemētū in statu patrie merito
cōdigni·tū ꝓpter sb̄limitatē domi
sanctispūs in merito cooperantis·
tū ꝓpter dei veracitatē ꝓmittētis
tū ꝓpter liberi arbitrij cōsentiētis
vertibilitatē. et finaliꝯ pseuerātis·
tū ꝓpter difficultatē stat̄ meren
tis·tū ꝓpter dignitatē xpi nostri
capitis inhueniētis·qd̄ debet glo
rificari cū suis mēbris·tū etiā ꝓpt
liberalitatē dei retribuētis quē nō
decet pua reddē ꝓpter obsequiū
sibi fideliē obtēperātis·tū ꝓpter
nobilitatē opis qd̄ ex caritate ꝓ
cedit· qd̄ tantū pōdeāt in ꝛspectu
iudicis q̃ tū amor ex q̃ ꝓcedit. q̃
deū incōpabiliter ꝓponit ceteris
creaturis· et ideo nō sufficiēter et
cōpetēter pt · nisi in deo sūmo et
bono ēmunerari·ex q̃b̄ oīb̄ tā q̃
ex septē rōnib̄ gloriā eternā me
rito·nō tm̄ cōgrui·ꝫ etiā cōdigni
mereri facit gratiā septiformis·

Capitulū·iij·

De gratia inq̃tū iuuat ad bo
num meritoriū·

Ē grā vo inq̃tū est reme
diū cōtra pctm̄ q̃ tenēda
sūt·s· q̃ libery arbitriū· ꝫ
sit sub deo potētissimū·pt tū p se
in pctm̄ corruē · sed nullatenꝰ pt
resurgē sine adiutorio dīne g̃tie
q̃ dz grā gratū faciēs·illa aūt grā
licet sit sufficiēs remediū ꝗ pctm̄·
nō tū infūdit adulto·nisi assit li
beri arbitrij ꝛsensus·ex q̃ colligit
q̃ ad iustificatōnē impij q̃tuor cō
currāt·s·infusio grē·expulsio cul
pe·ꝛtritio·et motꝰ·expellit ergo
culpa a dei dono·nō a libero arbi
trio·nō tamē sine libero arbitrio·
Nā gratie g̃tis date est libery ar
bitriū reuocaē a malo·et excitare
ad bonū ꝛ liberi arbitrij est cōsen
tire vel dissentire. ꝛ cōsentiētis est
gratiā susape · et suscipiētis coo
perari eidē . vt tandē pueniat ad
salutē· Sō autē ad intelligentiā
p̄dictor hec est . qz cū ꝓmū ꝓn
hoc ipso q̃ ꝓmū ꝛ potētissimū sit
creatiuū oīm q̃ fiūt i vniuso ꝓter
q̃ peccatorꝫ q̃ sūt trāsgressiones
legis dīne·ꝛ celestiū inobedientie
mādatorꝫ nihil hz sibi rebelle in
iuriosū et offensiuū nisi pctm̄ qd̄

cõtemnendo dei preceptũ et auer
tendo nos a bono incõmutabili ·
offendit deũ · deformat libẽ arbi
triũ perimit donũ gratuitũ. et ob
ligat ad suppliciũ eternũ Cũ igit
deformatio imaginis et pemptio
gratie fit quasi adnihilatio messe
moris a vite gtuite cũ offensa dei
sit tm̃ ponderãda. quãtus est ipse
cũ reatus pene eterne · rationẽ te
neat infiniti ĩpossibile est q̃ ho
mo resurgat a culpa nisi recreat
in vita gratuita remittat offensa
et pena relaxet eterna Solꝰ igit
q̃ fuit p̃ncipiũ creatiuũ ẽ · et p̃nci
pium recreatiuũ verbũ . s. patris
eternũ qd̃ est xp̃s Jhesus media
tor dei et hoĩm qz oĩa ex nihilo
creat · ideo creat seipso solo sine
aliq̃ intermedio · Quia vo deforma
tum per vitiũ culpe recreat refor
mando p habitũ grẽ a iusticie · ob
ligatũ ad penã absoluendo · p sa
tisfactionẽ condignã. Hinc est q̃
nos repat sustinẽdo p nos penã
in natura assumpta · et infundẽdo
gratiã reformatiuã · q̃ qm̃ ꝯtinuat
nos sue origini · facit nos mẽbra
xp̃i · ac p h̃ animã peccatricẽ que
fuerat inimica dei · pstibulũ dya
boli · et serua pcti · facit sponsam
xp̃i · templũ spũsscã · a filiã patris
eterni · qd̃ totũ fit p gratuitã a cõ
descensiuã infusionẽ dni gratuiti
Kursus qm̃ deꝰ sic reformat q̃
leges natuẽ inditas nõ infirmat
ideo sic hanc gratiã tribuit libero
arbitrio · vt tm̃ ipsũ nõ cogat · sed
eius ꝯsensus liber maneat · a ido

ad hoc q̃ culpa expellat: nõ solũ
necesse est q̃ gtia ĩtroducat · vez
etiã q̃ liberũ arbitriũ · in adultis
dico qz in puuulis sufficit fides ec
clesie a meritũ xp̃i · a excusat ĩpo
tentia sui · necesse est inquã q̃ cõ
formet se expulsioni culpe p de
testationẽ oĩm p̃dcõẽ quã vocã
mus ꝯtritionẽ Est ec̃ necesse q̃ cõ
formet se introductioni grẽ · p cõ
placentiã a acceptionẽ dni dĩni
quã vocam̃ motũ liberi arbitrij ·
et sic necesse est ista q̃tuor ꝯcurrẽ
ad iustificationẽ impij Postre
mo · qz p̃dispositio ad formã cõ
pletiuã debet esse ei cõformis · ad
hoc q̃ libẽ arbitriũ se disponat
ad gratiã gratũ facientẽ · indiget
adminiculo grẽ gtis date · et qz
grẽ est libẽ arbitriũ nõ cogẽ · sed
p̃uenire et simul vtriusqz in actũ
p̃dire Hinc est q̃ in nrã iustifica
tione cõcurrit actꝰ liberi arbitrij ·
et grẽ cõsone q̃dẽ et ordinate · ita
q̃ grẽ gtis date est excitatẽ liberũ
arbitriũ · liberi arbitrij aũt ẽ hu
iusmodi excitationi ꝯsentiẽ vel dis
sentire · et cõsentiẽtis est ad gratiã
gratũ facientẽ se p̃parare · qz h̃ est
facẽ qd̃ in se ẽ · et sic aĩe disposite
grã gratũ faciẽs habet infũdi · cui
libẽ arbitriũ p̃t cooperari si vult
et tũc merek · vel ꝯtrariari p pctm̃
et tũc demerek Si ergo cooperetur
ei vsqz in finẽ meretur p̃uenire ad
eternã salutẽ · Dez ẽ igit qd̃ dĩt
Augꝰ · q̃ creauit te sine te · ñ iusti
ficabit te sine te · Dez etiã ẽ q̃ ñ
est volentis · neqz currentis sed dei

miserētis Vex est etiā q̃ nullus p̃t supbire de meritis. qz nihil in nobis de⁹ p̃ter sua dona cōronat Si reseruauit eim sibi de⁹ munera grē liberalit̄ largiēda vt discat hō nō esse ingratus nec in se. q̃si non acceperit ꝗ in dño gloriari Vex est etiā q̃ licet libex arbitriū p se legē impleri nō possit. nec gratiā in se efficē. inexcusabile tñ ē si nō facit qd̄ in se est. qz grā gratis data semp est presto ad cōitationē cui⁹ āminiculo facē p̃t qd̄ in se ē quo facto habet gratiā gratū facientē. q̃ obtenta. d̄inā ipleat legē et faciat voluntatē dei. q̃ facta tandem ad b̄tūdinē pueniat sempiternā. ꝓpter opa meritoria q̃ totalit̄ sūt a grā. totalit̄ etiā a libero arbitrio. licet p̄ncipali⁹ a g̃tia. qz vt dicit Aug⁹. g̃tia cōpatur ad liberū. sicut sessor ad equū. q̃ q̃dē sessor libex arbitriū dirigit. deducit ad portū felicitatis eēne exercendo nos in opib⁹ pfectē virtutis ꝗm donū ipsi⁹ grē septiformis

Capitulū. iiij.

De ramificatione gratie in habitus virtutū.

Tertio restat agē de g̃tia in cōpatione ad habitus v̄tutū. circa quā cōsideranda sūt tria. P̄mū est q̃liter g̃tia vna ramificat̄ in habit⁹ virtutū. sēdm q̃liter ramificat² in habitus donox. tercio q̃liter ramificat² in habit⁹ beatitudinū. De ramificatione igitur grē in habit⁹ virtutū hec tenēda sūt. s. q̃ cū vna sit grā gratificās animā. septē tñ sūt virtutes g̃tuite q̃b⁹ regitur vita humana. tres q̃dē theologiē. s. fides spes. et caritas. et q̃tuor cardinales. prudētia. tpantia. fortitudo. et iustitia. q̃ vno mō est v̄tus cōis et general̄. a alio mō spālis a ꝓpa Hee autē septē virtutes licet sint distincte. et ꝓpas excellētias habentes sunt tñ cōnexe a eēles ad invicē in eodē. a licet sint g̃tuite p g̃tiā īformate. pñt tñ fieri īformes p culpā sola caritate excepta a itex reformari p pmāz adueniente grā que est habituū v̄tualiū origo. finis a forma. Ad hō aūt ad intelligentiā p̄dictox ꝗ est. qz sic p̄ncipiū p̄ductiuū sua sūma pfectione in dando vitā nature. nō tm dat viuē q̃ntū ad actū p̄m̄ vex etiā q̃ntū ad actū sēdm q̃ est opari. sic necesse est q̃ p̄ncipiū reparatiuū vitā tribuat spiritui in eē g̃tuito. et q̃ntū ad esse. a q̃ntū ad opari. et qm̄vmi⁹ viuētis ꝗmvnā vitā p̄mā mēbrox multe sūt opationes vitales ad illi⁹ vite pfectā manifestationē cū act⁹ diuersificētur per obiecta. a diuersitat̄ actuū requit diūsitatē siue distinctionē habituū Hinc est q̃ licet vna sit g̃tia viuificās. ramificari tñ necessario habet in varios habit⁹ ꝓpter varios opationes. Et qm̄ q̃dā sūt opa moralia p̄maria. sicut credē. quedā media. sic intelligē credita quedā postrema. sic videē ītellecta et in p̄mis. aīa rectificat̄. in sēdis expeditur. in tercijs pfica². iō grā

gratū faciens ramifica² in habit⁹ vtutū· q̃ est animā rectificare in habit⁹ donoꝝ· q̃ ē aiaz expediē & in habit⁹ btitudinū· q̃ ē aiam pficere· Kurs⁹ qm̄ rectitudo aie pfecta req̃rit q̃ ipsa rectificet⁹ ꝑm duplicē faciē·s·supioꝝē et iferioꝝē et respcū finis· & respcū eoꝝ q̃ sūt ad finē· id⁹ necesse ē aiaz q̃ꝑtū ad supioꝝē faciē ī q̃ cōsistit imago trinitatis et ne rectificai ꝑ tres theologicas vtutes· vt sic imago creationis ꝯsistit in ūnitate potētiaꝝ cū vnitate eēntie· sic imago recreationis ꝯsistit in ūnitate habituū cū vnitate grē ꝑ q̃s aia ferr⁹ recte in sūmā ūnitatē· ꝑm tria appropatoria trib⁹ psonis· ita q̃ fides dirigit in sūmū ꝝ credēdo & assentiendo· spes in sūme arduū ī intēdendo & expectādo· caritas ī sūme bonū in desiderādo & diligēdo Necesse est etiā q̃ꝑtū ad iferioꝝē faciē aiam rectificari· ꝑ q̃tuor cardinales vtutes Nā prudētia rectificat rōnalē· fortitudo irascibilē tpantia ꝯcupiscibilē· iusticiaꝝ o rectificat oēs has vires in ꝯpatione ad alterꝝ Et qz illd alterꝝ determinate ꝑt eē ꝓprim⁹· ꝑt etiā idē hō ꝯpari ad seipsū vt ad alterꝝ· ꝑt etiā esse ipse de⁹ Hinc ē q̃ iusti⁹ circuire dz oēs viēs Est·n·ñ tm vtus cardinalis· spālis· ꝝ etiā gnalis cōprehendēs tot⁹ aie ēctitudinē· cū ipa dicat⁹ rectitudo volūtatis. Dñ ipsa nō tātū ꝯprehēdit vtutes ordinātes ad primū· sic est eq̃tas· liberalitas· ꝝ etiā ad seipsū· sic ē pnā et inocētia· necnō ad deū sicut est latria· pietas· & obedīa Postremo qz oīs rectitudo vtutū ꝑm esse gtuitū manata grā tāq̃ ab origie & radice· & ꝑm eē meritoziū ꝯpat⁹ ad caritatē sic ad originē· formā· & finē Hinc ē q̃ cetere vtutes gratuite q̃ ad habit⁹ sūt cōnexe· et q̃ ad act⁹ meritorios s̄t eq̃les Hinc est etiā q̃ ceteri habit⁹ vtutū pñt eē informes sola caritate excepta q̃ est vtutū forma Cū em̄ habēt⁹ fine grā & caitate ī q̃b⁹ ꝯsistit vita vtutū· & tūc sūt īformes· Cū aūt supinfundit⁹ grā tūc formāt⁹ & decorātur· & d⁹o acceptabiles fiūt sic colores absq̃z lucē· sūt inuisibiles supueniēte aūt luie sūt lucidi· pulchri & aspectui ꝯplacētes Dñ quē admodū ex lucē & colorib⁹ fit vnū in rōe motiui· & vna lux suffic ad multos colōs illuminādos· sic ex grā & habit⁹ informib⁹ cū formā² fit vnū ꝑm rōnē meritoziij· et gratuiti· et vna mihilomin⁹ grā suffic ad informationē & gratificationē habituū diuersoꝝ·

Capitulū·v·

De ramificacōe grē ī hīt⁹ donoꝝ

DE ramificacōe aūt grē in hītus donoꝝ htenēda s̄t q̃ licz plurima sint dona grē gtis date· & gnalit⁹ oēs hītus dimit⁹ dati dō dei nō absurde dici possint· spālit⁹ tñ & appropate· vij· sūt dona spūsscā q̃ enūat & noīat· Ysayas loquēs de floce q̃ pcessit de radice yesse· i· xps· de q̃ dt q̃ requiescet sup eū spūs dm̄· spūs sapie

et intellect⁹ · spūs · cōsensi · et for · spūs scīe et pietatis · ⁊ re · e · s · ti · de · In hac aūt enūatione desōdēdo pœdit a sūmo ⁊ cōbinādo · vt sit oñdat donoꝝ distinctio · cōnexio · ordo · ⁊ ordo Rō aūt ad intelligentiā pdictoꝝ ḣ est . qz cū pn̄ repatiuū p sūmā liberālitatē non tm̄ det ḡtiā ad rectificandū ꝯ obliquitates virtoꝝ p habit⁹ vtutū · weꝝ etiā ad expediēdū ⁊tra īpedimēta finthomatū · p habit⁹ donorū · idō plurificari debēt dona gratuita · ꝥm q̄ necessariū ē ad expeditionis sufficientiā Qm̄ igit aīa nrā indiget septiformit expediri · Hinc ē q̄ ex septiformi causa necesse est spūsscī dona esse septiformia Indiget nāqz expediri cōtra vitioꝝ obliq̄tates · q̄tū ad vires naturales · ⁊ q̄ ad supadditas vtutes . in patiēdo · agēdo · ⁊ tēplādo ⁊ vtroqz mō · pmo igit ꝓpt vitioꝝ obliq̄tates expeditissime repellēdas septē sūt dona spūsscī vtpote timor ꝯ supbiā · pietas ꝯ iuidiam scīa ꝯ irā · q̄ q̄si est q̄dā īsania · fortitudo ꝯ accidiā · q̄ mentē reddit ad bona īualidā · ⁊ filiū ꝯ auaritiā īntellect⁹ ꝯ gulā · ⁊ sapīa ꝯ luxuriā scdo ꝓpt expediētias vires⁹ natuāles debent septē dona spūsscī esse · Nā irascibil indiget expediri a bono · tā in psperis q̄ī adūsis · in psperis expedit p timorē · in adūsis . p fortitudinē Cōcupiscibilis aūt īdiget expediri q̄tū ad affectū respectu pximi · ⁊ ḣ fit p pietatem · ⁊ q̄tū ad affectū ēspectu dei · et ḣ fit p gustū sapīe Rōnal vo indiget expediri in veritatis speculatione · electione · ⁊ executione · p donū aūt intellect⁹ expeditur ad weꝝ speculādū · p donū consilij ad weꝝ eligēdū · p donū scīe ad electū exequēdū · p donū em̄ sapīe ⁊ scīe recte cōuersamur in medio nationis praue ⁊ puerse . tercio ꝓpt expediēda septē vtutū officia · septē debēt esse spūsscī dona . Nā timor expedit ad tēperantiā · timor em̄ carnes cōfigit · vñ ⁊fige ti · tuo ca. pietas⁹ ad veritā iusticiā . scīa ad prudentiā . fortitudo ad patientiā · cōsiliū ad spem · intellect⁹ ad fidē · sapientia ad caritatē Vñ sicut caritas est mata ⁊sūmatio oīm vtutū sic sapīa oīm donoꝝ · ita vt vere dicat sapiēs · venerūt mihi oīa bona pariter cū illa · ⁊ innūabil honestas p manū illius · q̄zto ꝓpt expeditionem in patiēdo ⁊formit ad xp̄m septē sūt habit⁹ donoꝝ · xp̄m aūt ad patiendū mouit patna voluntas · humana necessitas · et vtutis strēnuitas . Diuina q̄dē wlūtas mouit vt cognita p intellectū · vt amata per sapīam vt in reuerētia habita p timorē · Mouit etiā nrā necessitas ad quā cognoscēdā necessaria ē scīa · ad quā miserandā supaddit pietas Mouit nihilominus⁹ vtutis strēnuitas · vt prudā in eligendo · p ⁊filiū · vt vigorosa in pferēdo p fortitudinē · ⁊ sic dona debēt eē septē · q̄nto ꝓpt expeditionē ī agēdo septē dona dantur a spūsancto · Nā ad actionē

expediendā·necesse habem? expe
diri ad declinandū a malo qd fit
p timorē Necesse etiā habemus
expediri ad pficiendū in bono du
plici vel necessitatis·vel superoga
tionis·Circa pmū expedim² per
scientiā a pietatē·ita q vnū est di
rigens a aliud exequēs· Circa se
cundū expedim² p cōsiliū dirigēs
a p fortitudinē exequētē Necesse
etiā habem? qesere in optimo·a
h q̄tū ad intellectū veri·a q̄tū ad
affectū boni· pmū fit p donū in
tellect?·sedm p donū sapie i quo
est qes·sexto ad expeditionem in
cōtemplādo dona spūsscī in septe
nario nūo sūt· Nā advitā iherar
chicā a cōtēplatiuā necessariū est
aiam purgari illuminari et pfici·
Purgari autē oportuit a cōcupis
centia·a malicia·ab ignorātia·ab
infirmitate·seu ipotētia·pmū fa
cit timor·sedm pietas·ēciū scīētia
qz tū fortitudo Illuiari aūt idige
mus in opibus repationis a pri
marie oditionis·pmū dat cōsiliū
sedm intellect? Perfici aūt habe
mus p acessū ad sūmū qd oistit
in vno a h p donū sapie.a sic ar
chanū cōtēplationis ab alto con
sumatur q̄si in cubito·q̄nto ad ex
peditionē in actione a otēplatio
ne septē debēt esse dona spūsscī·
Nā cōtemplatiua ppter cōuer
sionē ad trinitatē tria debēt habē
dona expedientia·s· q̄tū ad reue
rentiā maiestatis timorē· q̄tū ad
intelligentiā veritatis intellectū.
q̄tū ad sapiam siue gustū bonita
tis sapiam Actiua vo q vsatur
in agendis a sustinēdis· debz hrē
q̄tuor·scz pietatem ad agendū·et
fortitudinē ad sustinēdū·a direc
tiua hoy duoy·s· scīētiā a cōsiliū
vñ qz ad expeditionē necessaria
est directio·ido fit donoy cōbina
tio· et plurima sūt dona ad intel
lectū spectātia.qz lux cognitionis
vehemēter expedit ad dirigēdos
pedes inviam rectā·

¶ Capitulū·vi·

¶ De ramificatione grē in habi
tus beatitudinū

De ramificatione aūt g̃tie
in habit? beatitudinū h
tenēda sūt·s· q̄ septē sūt
btitudines· q̄s saluator enūat in
⁊monē·de mōte·s· pauptas spūs
mititas·luctus·et esuries iusticie·
misericordia·munditia cordis·et
pax·ad has btitudines ppter sui
pfectionē a plenitudinē· duodecī
fruct? spūs·a q̄nqz spūale? sens?
cōsequūtur q̄ nō dicūt nouos ha
bitus h stat? delectationū.a vsus
spūaliū speculatōnū q̄b? replen²
a consolātur spūs viroy iustoy
Rō aūt ad intelligētiā p̄dictoy
hec est·qz cū repatiuū principiū
sit pfectissimū a pfectissime repa
ratiuū a reformatiuū p donū gra
tuitū· ideo grē donū ab ipso ma
nans liberalē habūde ramificari
debet vsqz ad habit? pfectionū·q
cū fini approximēt·recto vocabu
lo nūcupant ex noie beatitudinū
quay sufficētia nūs a ordo colli
gitur ex integritate pfectionis·et

ex modis pfectionū. et ex dispositionib? ad pfectionē. ꝓmo igitur ad integritatē pfectionis reqritur necessario pfect? recessus a malo pfectus pæssus in bono. pfectus status in optimo Qm aūt malū aut pædit ex tumore supbie. aut ex rancore malitie. aut ex lāguore cōcupiscētie. ideo ad pfecte elongandū ab hoc triplici genere mali tres sūt necessarie btitudines. scz pauptas. spūs. elongans a malo tumoris. mititas elongās a malo rancoris. et luct? elōgans a malo libidinis et lāguoris concupiscētiae

Qz vero pfect? pæssus in bono attendit? ꝑm dīnā imitationē. et vniuse vie dm. mia et veritas Hinc est q̃ duplex est btitudo ꝑm has duas vias. s. esuries siue zel? iustitie. et effectus misericordie Qm aūt stat? in optimo vel est p limpidā cognitionē. vel tranquillā affectionē. Hinc est q̃ sūt duo vltie btitudines. s. mūditia cordis ad deū videndū. et pax mētis ad pfcē fruendū. sedo si modi pfectionū attendātur debēt esse septē habitus beatitudinū. Nā est pfectio religionis. prelationis. et interne sanctitudinis Ad pfectionē aūt religionis necessario reqrit² abdicatio boni ꝓuati. acceptabo boni fratni. et appetitio boni eterni. primū fit p pauptatē spūs. sedm p mititatē affect? tertiū p amaritudinē luct? Ad pfectionē vero plationis duo necessario reqruntur. scilicet zelus iustitie. et affect? misericordie

mia em et veritas custodiūt regē. secūdū hec duo disponi debet regimē plationis ī ecclesia militāte

Ad pfectionē vero intne scītudīs necessario reqritur puitas cōscie et tranqllitas toti? aīe p pacē dei omnē humanū sensū exuberantē. tertio si attendant? dispositiones pambule septē debēt esse beatitudines Timor em facit recedē a malo. et a mali occasione. et qz radix malorꝝ oīm ē cupiditas. idō timor disponit ad spūs pauptatē. in q̃ sit? iūgit? hūilitas? cū pauptate vt sic elōget? vir pfect? a fomite oīs culpe. s. a supbia et cupiditate Et hinc ē q̃ pauptas spūs ē fundamētū toti? pfectōis euāgelicæ Dñ p° optet h? fūdamentū sternē q̃ vult ad culmē pfectōis pueniē ꝑm illd Math. xix. Si vis pfect? ē vade et vende oīa q̃ habes. ecce pfcā pauptas q̃ nihil sibi pæsus retinet. et sequē me. ecce hūilitas q̃ facit q̃ hō abnegādo seipsū tollat crucē suā et seqtur xpm qui est toti? pfectionis pncipalissimū fūdamētū. Disponit ergo timor ad spūs pauptatē. Pietas āt ad mititatē Nā q̃ pie ad aliquē afficit? nec illū irritat. nec ab illo irritat? Sēa vero disponit ad luctū qm p scīam cognoscim? nos a statu btitudinis relegatos ī hāc vallē miseriē et lacrimarꝝ Fortitudo āt disponit ad esuriē iusti^e. q̃. n. fortis ē tā auide se tenet cū iusti^a. vt malit a vita corpali q̃ a iusti^a separari Cōsiliū disponit ad misericordiā

Nihil em deus magis consulit in scriptuā q̃ facere misericordiam qd sup oia reputat holocaustū.
Intellectus autē disponit ad cor dis mūditiā·nā speculatio veritatis mūdat cor nostrū ab ōnibus fantasijs Sapiētia vo disponit ad pacē·nā sapia iūgit nos sūmo ac vero bono·in q̃ est tranq̃llitas a finis totius nostri rōnalis appetitus q̃ pace adepta necessario seq̃tur suphabundās delectatio spūalis q̃ in duodenario fructuū spūs cōtinētur· ad īsinuandā suphabundantiā delectationū Est em duodenarius nūs abundās in q̃ īsinuatur spūaliū carisinatū exuberātia q̃b fruit ac delectat aīa scā·et tūc est hō ad cōtēplationē idoneus et ad aspectus ac amplexus spōsi ac spōse q̃ fieri habet vm sensus spūales quibus videtur spōsi xpi sūma pulchritudo·sub rōne splendoris audit sūma armonia·sub rōe vbi gustatur sūma dulcedo·sub rōne sapie cōprehēdētis vtrūq· vbū ·s·et splendorē·odorat sūma flagrantia·sub rōne verbi īspiāti in corde·astringit summa suauitas·sb rōne vbi īcarnati int nos habitantis corporat· et reddētis se nob palpabile·osculabile·āplexabile· p ardētissimā caritatē que mentē nostrā p extasim ac raptum transire facit ex h mūdo ad prēm
Ex dictis igit colligit q habitus vtutū ad exercitiū pnapat disponūt actiue· Habitus vero donoy ad actū cōtēplatie Habitus āt vtūtudinū ad pfectionē vtusq
Fructus vo spūs q̃ sūt caitas gaudium·pax·patiētia·lōgammitas bonitas·benignitas· māsuetudo· fides·modestia·cōtinētia· castitas· dicūt delectacōes osequētes opa pfecta Sensus vo spūales dicūt pceptiones mētales circa veritatē cōtēplandā·q̃ q̃dē cōtēplatio fuit in ꝓphetis p reuelationē q̃ tū ad triplicē visionē·s·corporalē·imaginatiuā ac īteellectualē·in alijs vo iustis repitur p speculationē q̃ incipit a sensu ac puenit vsq ad imaginationē·et de imaginatione ad rōnē·de rōne ad īteellectū·de intellectu ad intelligētiā·de intelligētia vero in sapiam·siue noticiā excessiuā q̃ incipit hic in via·q̃ cōsūmatur ī gloria sempiterna In hijs gradibus consistit scala iacob.cui caumē attingit ad ālū·ac tronus salemonis in q̃ residet rex sapientissimus·et vere pacific et amorosus vt sponsus speciosissimus ac totus desiderabil·in quē desiderant angeli ꝓspicere·ac ad quē suspirat desiderū scāy aīay·sicut cervus desiderat ad fōtes aq̃y·q̃ q̃dē desiderio ferventissimo ad modū ignis· spūs nē nō solū efficit agit ad ascensū vey etiā q̃dā ignorantia ducta s̄ seipsū rapit in caliginē ac excessū vt non solū cum sponso dicat in odorē vnguentoy tuoy curremus ꝗ cū ꝓpheta psallat·ac nox illuminatio mea in de·m·quā noctur nā ac delitiosā illuminatōnē nemo nouit nisi qui probat· nemo aūt

pbat nisi p gratiā dīnitus datā. q̄ nemini datur nisi ei. q̄ se exercet ad illā. ideo deinceps considerandā sūt exercitia meritoy.

Capitulū. vij.

De exercitio grē respectū credēdoy

Quarto igit' ēstat considerare gtiā q̄ tū ad exercitia meritoy Cir qd considerāda sūt q̄tuor. primo de exercitio grē in credēdis. cuiusmodi sunt articuli fidei. secdo in diligēdis. cuiusmodi sūt illa q̄ spectāt ad ordinē diligēdi. tercio in exequēdis cuiusmodi sūt p̄cepta legis dīne. q̄rto in postulādis cuiusmodi sūt orationis dīne petitiones. De credēdis āt h̄ tenēda sūt. q̄ licet p fidē astringamur credē plurima q̄ sunt sup̄ rationē. et generalit oia q̄ cōtinentur a asserūtur ī canone sacre scp̄ture. spālit tū a ppie articuli fidei sūt credēdi q̄ cōtinētur in serie simboli aplici. qui quidē vno mō sūt duodecī si habea' respect' ad eos q̄ simbolū ediderūt. alio mō q̄tuordecī si cōsiderem' q̄ radicalit sūt credēda tanq̄ oīm credēdoy fundamēta. Rō aūt ad intelligētiā p̄dictoy hec est. qr cū p̄mū p̄n'm in seipso sit sūme vera a bonum. in ope vo suo sit sūme iustū et misericors. et sūme vo debeat firma assensio. sūme bono feruēs dilectio. sūme iusto vniūsalis sbiectio sūme misericordi fiducialis inuocatio. et gratia sit ordinatiua mētis nrē ad p̄mi p̄ncipij cultura debitā. Hinc est q̄ ipsa dirigit a regulat ad debita a meritoria exercitia in credēdis. amādis. a exequēdis. a postulādis. sm q̄ req̄rit sūma veritas. bonitas. misericordia. a iustitia. in trinitate beata. Qm igit' veritati est credēdū. a maiori veritati magis credendū. et sūme veritati p cōsequēs sūme credendū. et veritas p̄mi p̄ncipij in infinitum maior est oī veritate creata. a luminosior oī lumīe itellect' nostri Hinc ē q̄ ad h̄ q̄ intellect' nr̄ sit recte ordinat' in credēdis. necesse est q̄ plus credat sūme veritati q̄ sibi. a q̄ se redigat in obsequium xpi. ac p h̄ q̄ nō solū credat q̄ sūt sm rōnē. verū etiā q̄ sūt sup̄ rōnē et circa sensuū expientiā. qd si recusat. nō exhibet sūme veritati debitā reuerētiā. dū iudiciū idustrie ppe p̄fert dictami lucis etne qd eē ñ p̄t absq̄ tumo ē supbie. a elationis īprobe Rurs'. qr vita' s rōnē siue p̄ter rōnē ē veritas ñ visa nec apparēs. h̄ magis occulta. a ad credēdū difficillima. ideo ad h̄ q̄ firmit credat' necessaria est illustratio veritatis. aīam eleuās necessaria ē etiā testificatio auctoritatis. aīam firmās. p̄mū fit per fidē infusā. secdm p scp̄turā autētica. quay vtrūq̄ ē a veritate sūma p Jhēm xp̄m q̄ est splēdor a vbū a p spm̄scm̄ qui veritatē oñdit a dt et nihilominus credere facit. Hinc est q̄ auctoritas p̄bet fulcimentū fidei. et fides assentit auctoritati.

Et qr auctoritas p̄ncipalit residet in sacra scriptura. q̄ p spm̄scm̄

est condita tota ad dirigendam fidē catholicā Hinc ē q̃ vera fides a scp̃tuā nō dissonat. ꝗ ei assentit assensione ñ ficta. Postremo qz veritas ad quā credēdā artam' p fidē. a de qua sacra scriptura agit p̃ncipaliē nō est veritas q̃ tunqz. ꝗ veritas d̃ina. vel vt est in natuā p pria. vel in natuā assūpta. Nā in hui? veritatis cognitione. cōsistit a p̃miū patrie. a meritū vie Hinc est q̃ articuli fidei q̃ sūt fidei fūda menta. aut spectāt ad deitatē. aut ad hūanitatē xp̃i Et qm̄ d̃initas habet cōsiderari in trib? p̃sonis. s. in prē genetāte. filio genito. a spi ritusancto pœdente. a q̃ drifoemi opatione. s. creatione in esse natu re. recreatione in eē grē. resuscita tione. a repatione vite. a glorifica tione. in collatione glorie Hinc ē q̃ articuli spectāte? ad deitatē sūt septē Sicut qz hūanitas xp̃i ha bet cōsiderari vt cōcepta de spūsc̄o vt nata de v̄gine. vt patiēs ī cru ce. vt descendēs ad infernū. vt re surgens a morte. vt ascēdens in celū. vt veniens ad finale iudiciū Hinc est q̃ septē sūt articuli spec tantes ad hūanitatē. et sic sūt in vniuerso. q̃tuordecī ad modū sep tem stellarū a septē candelabrorū aureorū in quorū medio fili? hoīs ambulabat. Qm̄ ergo vnus est xp̃s ī natuā d̃ina a hūana. a vna tm̄ est verita? sūma. q̃ est ratio cre dendi. vna. p̃ma. sūma. a sola. que nō mutatur p tpa Hinc est q̃ de oībus p̃dictis articul' vna tm̄ est fides a eadē. nō mutata. tā in pre sentibus. p̃teritis q̃ futuris. licet magis clara sit a explicita. in eis q̃ xp̃m sequūtur. q̃ in eis p̃cesserūt eius aduentū. sicut nouum testa mentū clarius est q̃ vetus in q̃b? p̃dicti articuli cōtinētur. Et quia spūssaīs hos articulos fidei ī scp̃ tura q̃ p̃funditate ꝛtentos in vnū compegit p duodecī apl̄os tanq̃ p testes firmissimos. Hinc est q̃ predicti articuli in vnū simbolum apl̄orū collecti fuerūt. et ideo ꝗm apl̄os cōponentes duodecī arti culi dici p̃nt qz q̃libet apl̄s in edi ficatione fidei posuit vnū articu lum quasi lapidē vnū viuū. quod spūssaīs recte p̃figurauit in. xij. vi ris. qui. xij. lapides de iordanis al ueo extraxeruut. ad altare deo cō struendum.

Capitulū. viij.

De exercitio gratie respectu di ligendorū.

DE diligendis autē hec te nēda sūt. q̃ licet oīa opa d̃ina sint valde bona. q̃ tuor tm̄ p̃ce sūt ex caritate diligen da. s. deus eternus. qd nos sumus p̃rim? noster. et corp? p̃ximū. in quorū dilectione seruādus ē ordo a mod? Vt deus p̃mo diligatur et sup omnia. a p̃pter se. scdo q̃ nos sum? sub deo. et p deo. tercio q̃ p̃rimus noster sicut a nos. q̃ tuo corp? nostr̄ infra nos. et infra p̃rimū. tamq̃ bonū min? p̃cipuū ad hoc aūt exequēdū datur vn? caritatis habitus et duplex man

datū in q̃ pendet vniuersitas legis et ꝓphetarꝫ nō solū q̃ ad vetus testamētū · verꝫ etiā q̃ ad nouū

¶ Ratio autē ad intelligētiā predictorꝫ hec est · qz primū principiū hoc ipso q̃ primū est sūmū · et hipō q̃ sūmū est sūme bonū · hipso q̃ ē sūme bonū est sūme beatū et sūme beatificatiuū et hipso q̃ est sūme beatificatiuū · est ipō sūme fruēdū et hipō q̃ ē ipso sūme fruēdū sūme est ei inherēdū p amorē · et in eo est q̃escendū tāq̃ in fine Qm̄ ergo amor rectꝰ et ordinatꝰ q̃ caritas appellat · principalit fertꝰ in illd bonū q̃ fruit · et ī q̃ qesciit · et hipsū est rō diligēdi. Hinc ē q̃ illd precipue diligit tāq̃ bēficiatiuū et cetera p ꝯsequēs q̃ ꝓpt illd idonea sūt beatificari. Qm̄ igitꝰ nobis cū ad bēitudinē natꝰ est primꝰ pueri re · natū est etiā puerilē corpus nostꝫ tāq̃ bēficabile cū spū Hic est q̃ q̃tuor tm̄ ex caritate diligēda eē dicuntꝰ · s · deꝰ et primꝰ · spūs nr̄ et corpꝰ · Rursꝰ qm̄ deꝰ ē sup̄ nos tanq̃ bonū sup̄mū Spūs nr̄ intra nos tanq̃ bonū ītrinsecū · et primꝰ nr̄ iux̄ nos tāq̃ bonū cognatum · corpꝰ vo nostꝫ infra nos tāq̃ bonū subiectū · Hinc ē q̃ hic debet seruari ordo ī diligēdo · Vt primo deꝰ diligatꝰ sup oīa ꝓpter seipsū · secdo spūs nr̄ sub deo sup̄ oē bo⁹ caducū · tcio primꝰ nr̄ iux̄ nos ad ꝯsile bo⁹ · q̃rto corpꝰ nr̄m infra nosꝰ sic bonū īfinitū et in eodē gradu ꝯtineri debet corpꝰ primi qz vtrumqz tenet rōnē inferioris boni · respectū spūs nri · Postremo qz amor est pondꝰ mētis et origo oīs affectionis mētalis · q̃ defacili reflectitur in se · et difficilit tendit in primū · et difficilit eleuatꝰ in deū Hinc est q̃ licet q̃tuor sint diligēda ex caritate · duplex tm̄ datꝰ mādatū · vnū qd dirigit in deū · aliud qd dirigit in primū Et qz omnia p̄ceptarel ad deū referūtur tanq̃ in finē · vel ad primū tanq̃ in illud qd est ad finē · Hinc ē q̃ in hijs duobꝰ mādatis claudit collectio mādatorꝫ et cōprehensio oīm scp̄turarū et caritas ipsa est radix et formaq̃ finis virtutū · iūgens ōnes cū vltimo fine et ligās oīa · cōiūgit simul et ordinat · ac p hoc ipsa ē pondꝰ inclinationis ordinate et vinculū colligationis perfecte · ordinem quidē seruās respectū diligendorꝫ · diuersorꝫ q̃ tū ad affectū pariter et effectū. vnitatē aūt habēs in habitu q̃ tū ad vnū finē · et vnū principale dilectū qd est ratio diligendi respectū oīm aliorꝫ dilectorꝫ q̃ p amoris vinculū nata sūt colligari in vnū xp̄m q̃ tū ad caput et ad corpꝰ qd vniuersitatē cōtinet in se saluādorꝫ q̃ vniuersitas nūc inchoatur in via · sed cōsūmatur in eterna gloria · iuxta qd dñs orat vt sint vnū sicut et nos vnū sumꝰ et ego in eis · et tu in me vt sint cōsummati in vnitate · q̃ vnitate consummata p vinculū caritatis erit deus omnia in omnibꝰ eternitate certa · et pace perfecta · erūtqz oīa p amorē cōmunia cōione ordinata

et ordinatione conexa. et conexione indissolubilit alligata.

Capitulū ix.

De exercitio grē respectu agendorū pceptorū et cōsiliorū.

De pceptis aūt legis dine hoc tenēdū est q̄ in lege mosayca sūt pcepta iudicialia. figuralia. ⁊ moralia. vtpote decē pcepta decalogi in duabus tabulis cōscripta digito dei. lex aūt digito dei. lex autē euāgelica iudicialia tēperat auferēdo. figuralia euacuat adīplendo. moralia cōsumat adijtiēdo. Adijcit aūt doumēta instruētia. pmissa exercitātia ⁊ cōsilia pficientia. cuiusmodi sūt cōsiliū pauptatis. cōsiliū obedientie. et cōsiliū castitatis. ad q̄ implenda iuitat dūs nr̄ Jhs xps eū q̄ vult esse pfectus. Sed ō aūt ad intelligentiā predictorū h̄ est. quia pmū pncipiū fiat est sūme bonū in seipso. sic est sūme iustū in opere suo. ⁊ in vniūsi regimīe disponēdo Qm̄ ergo sūme iusti ē seruare iusticiam nō tm̄ in se. vere etiā in altero iusticia autē cōsistit in cōformādo se regulis iuris Hinc est q̄ dine iusticie ē regulas iusticie homini impmēa ⁊ expmē nō tm̄ dictādo p modū veritatis erudiētis. ꝗ etiam precipiēdo ⁊ obligando p modū volūtatis iperantis. et qm̄ grā facit volūtatē nostrā dine cōformē ipsi est disponē nos ad obtēperandū ⁊ sbiacēdū illis regulis iusticie fm dictamē legis dīmis date

Rursus qm̄ dīmis imperijs duplicīter obtēpare ꝛtingit videlicet ex timore pene. vel ex amore iusticie. ⁊ pmū est ipfectorū. scdm aūt pfectorū. ideo duplicē dr̄ hoī contulit legē. vnā timoris. et alteram amoris. vnā in fuitutē generātē. alterā ī adoptionē filiorū dei tīnsferentē. ac p hoc qz timētib⁹ et impfectis cōpetit vt terreātur p iudicia. ⁊ mādūcātur p signa. ⁊ dirigātur nihilomin⁹ p pcepta Hinc est q̄ lex mosayca q̄ ē lex timoris cōtinet iudicialia ⁊ figuralia ⁊ moralia. pfectis āt ⁊ amātib⁹ cōpetit pfecta instructio doumētorū. larga pmissio pmiorū. ⁊ alta pfectio cōsiliorū Hinc est q̄ lex euāgelica cōtinet illa tria. ⁊ ideo dr̄ lex mosayca differre ab euangelica. qz illa figure. hec veritatis. illa lex pene. hec gtie. illa litteral. et ista spiritual. illa timoris. ⁊ illa amoris. illa fuitutis. et illa libertatis. illa occidens. et illa viuificās. illa oneris. et illa facilitatis. Postremo qm̄ regule spectātes ad iusticie necessitatē. cōtinētur in dīmis pceptis. et iusticie est ius suū vnicuiq; reddē. necesse ē q̄ pcepta moralia quedā sūt q̄ ordinēt nos ad deū. q̄dā ad pximū. fm duplex caritatis pceptū qd spūssaīs voluit insinuare. p duarū misteriū tabularū ⁊ idō digito dei septe dicūtur Et qz deus est trin⁹. pater. s. ⁊ filius et spūssaīs cui cōpetit sūma maiestas adorāda. veritas pfitēda. ⁊ caritas acceptanda. fm irascibilē rationabilē ⁊ cōcupiscibilē. p actū

operis·oris⁊ cordis·ideo triplex est mādatū p̄me tabule cōprēdēs trib⁹ p̄missis·s· adorationis subiectiue·iurationis veridice·⁊ sabbatizacōis sacte Qz vo prim⁹ ē imago trinitatis·⁊ ei ing̃ tū p̄fert imaginē p̄ris debet pietas·ing̃ tū imaginē filij debet vēcitas·ing̃ tū imaginē spūsc̄i debet benignitas Hinc ē q̄ septē sūt mādata q̄ ad sēdam tabulā spectāt Mā penes pietatē sūt duo · vnū qd pietatē mādat·s·de prē honorādo·alterū qd ipietatē vetat·s·de nō occidēdo

Penes veracitatē vo q̄ p̄ncipaliter ꝛsistit in vbo·accipit vnū·s·de falso testimonio nō ferēdo Penes benignitatē vo cui opponit cupiditas⁊ ꝛcupiscentia·q̄ vtraq; p̄t esse in ope vel in corde·accipiūtur q̄tuor·s·nō mechaberis.nō ꝛcupiscēs vxorē·nō furtū facies·⁊ nō cōcupiscēs rē alienā· et habēt h̄ ordinari p̄m maiora⁊ minora nouā mēta·p q̄ infringi p̄t iusticia·⁊ sic regule spectātes ad iusti[e] necessitatē· debēt ꝛtineri in decē p̄ceptis Qm aūt iusticia ad pfectionē p uenit dū pfecte se elōgat a malo et g̃ tū ad culpam·et g̃ tū ad causam · et omne malū oritur ex triplici radice·s· cōcupiscentie carnis⁊ concupīe oculoy·⁊ supbie vite

Hinc est q̄ tria sūt ꝛsilia euāgelica·pfecte nos elongātia a triplice radice p̄dicta· q̄ ideo sūt cōsilia qz vt pfecte faciāt recedē a malo ñ solū sepant ab illicitis· vey etiā a licitis et cōcessis·q̄ p̄nt esse occasio mali.ac p hoc nō solū iusticiā cōtinent sufficientē· vey etiā superhabūdantē p̄m q̄ cōpetit pfectioni euangelice legis · et exercitationi gratie pficientis.

Capitulū·x·

De exercitio grē respectu petendoy et orandoy

DE petitionib⁹ aūt orōnis dōnice h̄ tenendū est·q̄ hz deus sit liberalissim⁹ et p nior ad dandū q̄ nos ad accipiendū·tū a nob vult orari·vt occasionē habeat largiendi dona grē spūsc̄i Vult autē orari nō solum orōne mētali q̄ est ascensus mētis in deū·vey etiā.vocali q̄ est petitio decētiū a deo. nō solū p nosipsos vey etiā p sc̄os tanq̄ p adiutores nobis d̄initus datos · vt qd min⁹ digni sum⁹ ipetrare p nos ipetrare valeam⁹ p sanctos· Et qz quid oremus p̄m q̄ oportet nesciimus·ne vagarem⁹ incerti·formā nobis tribuit dñs⁊ de⁹ nē xp̄us in orōne quā composuit. in q̄ sub septenario petitionū nūo mūsitas ꝛprehēdit petēdoy Rō aūt ad intelligentiā p̄dictoy h̄ est·qz p̄mū p̄n^m sicut ē sūme vey⁊ bonū in seipso·sic misericors et iustū in ope suo·⁊ qz misericordissimū ē· iō libētissime ꝛdescēdit hūane miserie p ifusionē grē sue· qz vo sil cū h̄ iustū ē· iō donū pfectū ñ dat nisi desideranti· nō dat gratiā nisi regratianti·nō ipendit misericordiā ñ cognoscēti miseriā· vt salua sit libertas arbitrij.et nō vilescat

nobilitas domi. et integre pseuet cultus honoris dmi. Qm ergo oratis est dmu affectae subsidiu. ppriu allegare defectu. a gratias age ppter beneficiu gtis datum. Hinc est q oro disponit ad susceptione dmoy carismatu. et de? oratvult ad hvt munera largiat

Rursus. qz ad hoc q desideriu efficacit sursu tedat ad ipetrandu dona dma. necesse est q affectio nra sit feruida. a cogitatio in vnu collecta. a expecta° nra sit certa a firma. a qz cor nostr frequeter e tepidu. freqnter dispersu. freqnt etia pauidu ppt pcti remorsu. n audes p seipsu opere an dei conspectu Hinc est q dns voluit nos no tm oraet metalit. vey etia vocaliter ad nostri affect? excitatione pvba. et ad collectione cogitationu p sensu vboy. Voluit etia nos oraet p scos. a scos p nob ad dandu fiducia pauidis. vt qd no audent vel no pnt ipetrare p se. per y doneos ipetratres obtineat. ac p hoc in oratib? humilitas conseruetur. in scis interdetib? dignitas declaret. in oib? etia xpi mebris caritas a vnitas ondatur. q q inferiora sut ad supiora fiducialr recurrta a supiora inferioribl? literalr condescendant Postremo. qz deus iust? et miserior exaudie no dz nisi in hijs q spectat ad suu honorem et ad nostra salute. hmi? aut sut q spectat ad premiu patrie. a adviaticu vie. et pma sut tria. sequetia qtuor Hinc e q petitiones dmne oronis q docet qd pete vtiliter deberam? sut septe. q em spectant ad dmu honore e a pmiu patrie sut tria. s. itelligetia veritatis. reueretia maiestatis. et concordia volutatis. Siue p alia vba. vel est visio sumireri qd no videt nisi a mundis a scis. et hoc petit cu dz sactificet nome tuu. i. tui nois noticia pfectis sanctis et mundis donetur Vel est tetio sumi arduu q reges facit. et p qua regnu habetur. a h petitur cu dz aduenia t regnu tuu. vt est fruitio sumi boni q no datur nisi hijs q voluntates sua? habet dme volutati conformes et h petitur cu dz. fiat volutas tua

Que aute spectat ad tnsitu vie. aut respiciut collatione boni conferetis. aut amotione mali nocetis. Collatio aut boni conferetis petitur in pane qtidiano siue sbali. in q petitur qcqd necessariu e ad conseruatione vite pntis. siue bm spm siue bm corp? Amotio aut mali nocetis petit i trib? vltimis qz oe malu aut tenet rone pteriti aut futui. aut pntis Vel alit. aut tenet rone mali culpe. aut pugne aut pene. pmu petit amoueri in dimissione debitoy. scdz in victoria teptationu. tciu a vltimu in liberatione ab oppssione maloy. et sic septe ivniuso sut peticones i qb? vniusalit petit qcqd petendu e a hoc quide satis recte. vt septenarius petitionu respodeat septenario dmoy caismatu a donoy gre septiformis. Propter quod

notandū est q̃ septiformē septenariū p̃ponit nobis sacra scp̃tura cōsiderandū·s·vitioꝝ capitaliū sacramētoꝝ·v̄tutū·donoꝝ·et b̄tūdinū. petitionū·et dotū gloriosarū·triū scz spūaliū·a q̃tuor corporaliū·sicut inferiꝰ apparebit ¶ Proponit ergo septenariū vitiorum tanq̃ primū·a q̃ debemꝰ recedere

Septenariū sacmentoꝝ. sēdm p quē debemꝰ incedē Septenariū dotū vltimū quē debemꝰ appetere Septenariū petitionū penultimū· q̃ debemꝰ petē. Septenariū aūt v̄tutū donoꝝ a b̄tūdinū triplicē intermediū·p quē debemuꝰ trāsire· vt sic septies in die laudātes nomē dm̄·a orātes ipetremꝰ gratiā septiformē donoꝝ·virtutū et b̄tūdinū·q̃ vincamꝰ septiformē pugnā vitioꝝ capitaliū·et p̃uemamꝰ ad septiformē coronam dotū gloriosaꝝ adiuuāte mihilomin⁹ septiformi medicina sacmētoꝝ d̄initus ad repationē humani generis statutoꝝ·

Explicit q̃nta pars·

¶ Incipit pars sexta de medicina sacramentali

Capitulū p̃mū·

¶ De sacramētali origine

Postq̃ actum est de ēnitate dei·a de creatura mundi·de corruptela pcti·et de incarnatione v̄bi·a de grā spūsci·iam nūc sexto agendum est de medicina sacramētali ¶ Circa quā cōsiderāda sunt septē

Agendū est em̄ de sacmētoꝝ origine·variatione·distinctione·institutōne·dispēsatione·iteratione et vniuscuiusq̃ integritate· De origine igit⁹ sacmētoꝝ h̄ tenendū est q̃ sacmēta sūt signa sensibilia d̄initꝰ institutā tāq̃ medicamēta in q̃bus sub tegumēto rerū sensibiliū·d̄ina v̄tus secretiꝰ operatur ita q̃ ipsa ex filitudine repūtant ex institutione significāt·ex sanctificatione cōferūt aliquā spūalem g̃tiā p quā aīa curat⁹ ab infirmitatibus vitioꝝ·a ad h̄ p̃ncipaliꝰ ordinātur tanq̃ ad finē vltimū·vadent tm̄ ad hūiliationē eruditōnē et excitationē. sic ad finē q̃ est sub fine ¶ Hō aūt ad ītelligentiā predictoꝝ hec est· qz p̃ncipiū reparatiuū qd̄ est xp̃s crucifixus. v̄bū incarnatū qd̄ sapiētissime dispensat oīa·qz deuiū clementissime curat· qz d̄initꝰ incarnatū· sic debet reparare a sanare humanū genꝰ egrotū p̃m qd̄ cōpetit ipsi egrotāti egritudini· et occasione egritudini·et ipsiꝰ egritudinis curationi

Ipse aūt medicus est v̄bū incarnatū deꝰ. s·iuisibil⁹ ī natuā visibili Homo egrotās ē nō tm̄ spūs n̄ tm̄ caro sed spūs in carne mortali Morbus autē est originalis culpa q̃ p ignorātiā inficit mētē·et p cōcupiscētiā īficit carnē Origo autē huiꝰ culpe licet p̃ncipaliꝰ fuerit ex cōsensu rōnis·occasionē tm̄ sūpsit a sensibꝰ carnis· ad h̄ ergo q̃ medicina corrīdēs esset oībꝰ sup̄ dās oportuit q̃ nō tm̄ esset spālis· vel

etiã aliq̃d habet de sensibilibus signis. vt sicut hec sensibilia fuerunt aie occasio labendi. ita essent ei occasio resurgendi. Qm igitur signa sensibilia ꝓtũ ẽ de se nõ habent efficacẽ ordinationẽ ad gratiã licet habeãt lõginquã repũtationẽ de sui natuã. Hinc ẽ q optuit q ab auctore grẽ istituerẽtur ad significãdũ. et bñdicerẽtur ad ꝛãificandũ. vt sic eẽnt ex natuãli similitudine repũtãtia. ex adiũcta institutione significantia. et ad gratiã ꝓparantia. p quã curet. et sanaret aiã nrã Rursꝰ qm gratia curatiua nõ datur elatis. ꝛcredul. et fastidiosis. ido optuit ꝗ signa sensibilia dimittꝰ dari. q nõ solũ sãificarẽt et gratiã cõferrẽt. ac p ꝗ sanarẽt. vel etiã significatione erudirẽt. et suscẽptione humiliarẽt. et diuisificatione exãtarẽt. vt sic p exãtationẽ exclusa accidia a concupiscibili p erudicõz exclusa ignorãtia a rõnali. p hũilitatẽ exclusa supbia ab irascibili. tota aiã curabil fiet a gratia spũsscã q reformat nos ꝑm has tres potẽtias ad imaginẽ trinitatis et xpi Postremo qm p hmõi signa sensibilia dimittꝰ istituta gratia spũsscã suscipit. et in eis ab accedẽtibus inuenit. Hinc ẽ q hmõi sacmẽta dicũt gratia. vasa et causa. non qz gratia in eis sbalit contineat. nec causalit efficiat. cũ in sola aiã habeat collocãi. et a solo deo habeat infũdi Sed qz in illis et p illa gratia curationis a sumo medico xpo. ex dino decreto optet hauriri. ꝗ deꝰ nõ alligauerit suã gratiã sacmẽtis

Ex pmissis igit apparet nõ solũ qs sit sacroy ortus. wy etiam qs vsus et qs fructꝰ Nã ortꝰ eoy est xps dñs Vsus autẽ ẽ eoy actꝰ exercitatiuꝰ. eruditiuꝰ. et hũiliatiuꝰ Fructꝰ aũt ẽ hoim cura et salꝰ Patet etiã q sit cã efficiẽs sacroy. qz dina istitutio Que materialis. qz signi sensibil repũtatio Que formalis. qz gratuita sãificatio Que finalis. qz hoim medicinal curatio Et qz denoiatio fit a forma et a fine Hinc ẽ q dicunt sacmẽta q̃si medicamẽta sãificãtia. ac p ꝗ em aiã a feditate vitioy reducitur ad sãificationẽ pfectã. et ido licet sint corporalia et sensibilia. sũt tũ venerãda tãq̃ sãã. qz sac significãt mysteria et ad sac ꝓparãt carisinata. et a sactissimo do data. sac istitucõe et bñdictõe dimittꝰ oscẽcta. ad cultũ sactissimũ dei in sac eccia ostituta ita vt merito dici debeãt sacmẽta.

Capitulũ. ij.

De variatione sacramẽtoy.

De variatione sacmẽtoy. ꝗ tenendũ ẽ. q sacmẽta ab initio ad curationem hois sũt istituta. et sp cũ morbo hominis cucurrẽ. et vsq; in finẽ seculi pdurabũt. ꝗ alia fuerũt ĩ lege nature. alia sub lege scpta. alia sub gratia. et ĩ hijs oibꝰ illa q posterioã sũt significacõe st euidẽtiora. et effcãi grẽ digora. In lege em náe fuerũt oblationes. sacrifitia. et decimationes In lege aũt scpta itroducta ẽ circũcisio. supaddita ẽ expiatio. et

supadicta oblationū decimatione·a sacrificioꝝ multiformis distinctio In lege autē noua statuta sūt sacra nūo paucioꝝ·vtilitate potioꝝ·virtute efficacioꝝ·pēminētia digmioꝝ·in q̄b⁹ ē ipletio ſil⁹ a euacuatio sacrōꝝ oīm p̄dictoꝝ

Rō aūt ad ītelligētiā p̄dcōꝝ h̄ est·qz vbū īcarnatū qd est repationis nrē p̄n^m a fons a origo sacramētoꝝ aū sit clemētissimū a sapientissimū·eo q clemētissimū est nō p̄misit q curreret mōrb⁹ pctī sine remedio sacmēti. eo vo q sapientissimū ē·ido iuꝝ dictamē sue īmutabil⁹ sapie cūcta ordinatissiē gubernātis diūsa adhibuit medicamēta.a varia sedz mutationē variā tpm diūsoꝝ Qm ergo ab initio p̄currēte tpe et aduētu saluatoris magis ac magis appropinquāte·sp magis ac magis effectus salutis·creuit a cognitio veritatis cōgruū fuit a ipa sig̃ salutis p̄ sucessionē tpm·alia p⁹ alia variari· vt effect⁹ grē dīne in salutē crescēt·simulqz a ipa sig̃ficaᵒ in ipsis signis visibilib⁹ euidētior apparēt·et iō p̄mū p oblationes· a postea p circūcisionē·ad vltimū p baptismalē ablutionē expiationis a iustificacōis sacm̄ fōēr ī stitutū ē·qz eiusdē mūdatiois fōē et fiūtudo ī oblacōe q̄dē occulte inuenit·in circūcisione vo euidētius exp̄mit·p baptismū āt maīfestiꝰ declaraᵗ Et hinc ē q illa p̄mi tpis sacra sicut dt Hugo fuērt sic veritatis vmbra. medij tpis·sic figura seu imago· postremi sez grē cui⁹ sacra intra se veritatē a g̃tiā aura triē cōtinēt quā p̄ntāt·a p̄ntiak⁹ oferūt qd p̄mittūt Rursus qm̄ p̄ntia veritatis a grē q in lege grē exhibet rōne sue excellētie a multiformitatis in opera vtute. p vnū signū exp̄mi ñ potēat vt dicebat· Hinc est q in oī tpe a lege plura fuērt sacra data ad illā veritatē, a g̃tiā exp̄mēdā·ꝗ p̄cipue in tpe legis figure cui⁹ ē figuraē·mlta sig̃ a varia p̄ēsserūt q sua varietate xp̄i g̃tiā multiplic exp̄merēt a excellētius omēdarēt·a multiplic cō mendādo nutrirēt puulos· exercerent pfectos· a duros onerādo fiāgerēt·et ad iugū g̃tie domarēt et q̄dāmō emollirēt· Postremo qm̄ supueniēte veritate cessat vmbra·a figura p̄nūcians sortit⁹ finē intētū·q habito cessaē dz ei⁹ vsus et act⁹·Hinc ē q grā supueniēte vetera sacra a signa īpleta sūt pariter a sublata Et qz signa erant p̄nostica futuroꝝ a q̄si p̄nūciātia de lōgim q̄·et noua nihilomin⁹ instituta tang̃ demōstratiua p̄ntis gratie·et rememoratia q̄dāmodo passionis dm̄ē q fons ē et origo g̃tie cuātiue· siue ī nob siue ī hijs q p̄ēsserūt xp̄i aduentū· ꝗ ī hijs q p̄ēsserūt tang̃ p̄ciū p̄missū in hijs q sequūt⁹ tang̃ p̄ciū p̄solutū

Et qm̄ nō debet g̃tī a p̄missioni p̄cij nisi rōne p̄solutiois· a abundātior debet⁹ p̄soluto p̄cio q̄ p̄misso Hinc ē q passio xp̄i īmediati⁹ sūficet sacra legis noue·a plenioi

gratia in eis redundat. ꝓpter qd illa ꝓparauerūt & pduxerūt ad h̄ sic via ad ĩminū·sic sig^m ad sig̃tū sicut figura ad veritatē·et sic imp fectū reducit et ꝓparat ad pfectū·

Capitulū·iij·

De nūo sacrōr̄ & distinctione·

De distinctione aut nūo sacrōr̄ noue legis hoc tenendū ē·q̄ ipa sūt septē ꝑm cōrrūdentiā ad g̃tiā septiformē. q̄ p septenariū typis nos reducit ad p̄ncipiū·quietē & circulū eternitatis·sicut ad octauā resurrectionis vniūsal·Hoc sacrōr̄ ianua est baptism?·deinde confirmatio·eukaristia·pnā·vnctio extrema·ordo·et mr̄imoniū·qd licz vltimo collocet̄ ppē morbū cōcupiscētie ānexū·ipsū tn̄ fuit ant̄ oia ĩtroductū in paradiso etiā ant̄ pctm

Rō aūt ad ĩtelligentiā p̄dictor̄ h̄ est·qz p̄ncipiū nostr̄ repatiuū & cuātiuū nrōr̄ morbor̄ xp̄s dn̄s verbū icarnatū·cū sit deivirtus et sapia & misericordia nā sic potē ter·sic sapienter·sic clemēter·sua debet instituē sacra in lege grē·vt nihil ꝓsus desit curationi nostre q̄tū cōpetit statui vite p̄ntis Ad pfectā aūt curationē egritudinis cōcurrūt hec tria·s·expulsio egritudinis·introductio sanitatis·et cōseruatio ĩtroducte sanitatis vel salutis·Primū igit̄ qm̄ ad pfectā curationē pfecta & vniūsal̄ req̄rit̄ morbi expulsio·et morb? ē septiformis·triplex culpabilis·s·culpa original·mortal̄ et venialis·q̄dzu plex penal̄·s·ignorantia·malicia infirmitas.& cōcupia·et nō sanat oculū qd sanat calcaneū·sicut dt Jhero·Hinc ē q̄ optuit adhibēi ctra h̄ septenariū medicamētor̄ ad hūc septiformē morbū plenē? expellēdū·s·ctra originalē baptismū·circa mortalē pnam·cōtra venialē extremā vnctionē·cōtra ignorantiā ordinē·ctra malicia eukaristiā.circa ifirmitatē cfirmationē et ctra cōcupiaz mr̄imoniū qd eā tēpat & exausat Rurs? qz pfecta curatio nō p̄t eē sine restitutione integre sanitatis·et sanitas aīe integra cfistit ĩ vsu septē v̄tutū·triū scz theologicar̄·et q̄tuor cardinaliū·Hinc ē q̄ ad hanc vsū integrū sane restituēdū instituī oportuit septiforme sacrm Nā baptismus sanādo disponit ad fidē·cfirma° ad spem·eukaristia ad caritatē·pnā ad iusticiā·vnctio extrema ad pseuerantiā q̄ est fortitudinis cplementū·& sūma.ordo ad prudentiā·matrimoniū ad tēperātiā cseruādā quā maxie pseq̄t infirmitas carnis sed honestas remediat nuptiar̄ Postremo q̄niā p fecta curatio eē nō p̄t sine cseruatione salutis introducte·et salus introducta cōseruari nō p̄t in cōflictu certamīs nisi in acie ecclesie q̄ est terribil̄ vt castror̄ acies ordinata·et h q̄dē fit p septiformis grē armaturā·Hinc ē q̄ necesse ē septē esse sacra·Nāvt h acies sit pfecte & ctinue cmunita.cū cstet ex ptibus corruptibilib? indiget

sacramētis munientib⁹·releuātibus·et renouantib⁹·munientib⁹ pugnātes·releuātib⁹ cadentes.ꝛ renouātib⁹ moriētes· Sacmētū aūt munies aut munit ingrediētes·et sic est baptism⁹·aut stātes et sic est cōfirmatio·aut exeūtes. et sic ē extrema vnctio· Sacmētū aūt releuās.aut releuat a casu veniali.et sic ē eukaristia·aut a mortali sic est pnā Sacmentū autē renouās aut renouat in esse spirituali·et sic ordo· cuius est administrare sacramēta·aut in esse naturali·et sic matrimoniū·qd quia renouat hoiez in eē natuē qd est oīm fūdamentū· Ideo ꝑmo fuit ante oia introductū·licet ꝓpter morbū cōcupie ānexū Et qz minime scificatiuū·q̄uis significatione fit sacmentū magnū int̄ medicamēta spūalia vltimo collocatur et locū sortit⁹ extremū· Vnde qz baptism⁹ est ingrediētiū·ꝛfirmatio pugnātiū·eukaristia vires resumentiū·pnā resurgētiū·extrema vnctio exeuntiū·ordo nouos milites ītroducētiū·matrimoniū nouos milites p̄parantiū. patet ex hijs sufficientia ꝛ ordo medicamentoꝝ sacmentaliū ꝛ armoꝝ·

Capitulū·iiij·

De institutione sacmentoꝝ

DE institutione aūt sacmētoꝝ h tenendū ē·q̄ septē sacra legis grē xp̄s instituit tanq̄ noui testamēti mediator·ꝛ precipu⁹ legislator.in quo vocauit ad ꝓmissa eēna·dedit p̄cepta dirigentia·ꝛ instituit sacra scificātia Institutio ea in vbis et elemētis·ad euidentiā significationis·ꝛ efficaciā scificacōis.ita q̄ semp hnt significantiā veritatis ꝗ nō sp̄ efficaciā cuationis·non ꝓpt defectū a pte sui·ꝗ a pte suscipiētis Instituit aūt predicta sacra diūsimode Quedā scz ex eis cōfirmādo·approbādo·et cōsūmando· vt mr̄imoniū ꝛ pnam Quedā āt insinuādo ꝛ initiādo vt ꝛfirmationem ꝛ vnctionē extremā·Quedā vo initiando ꝛ cōsūmando·ꝛ in semetipso suscipiēdo· vt sacmentū baptismi·eukaristie.et ordinis·h ēm tria plene istituit·et etiā ꝑm⁹ suscepit· Rō aūt ad itelligentiā p̄dictoꝝ h est·qz ꝑncipiū reparatiuū nostꝝ est xp̄s crucifix⁹·vbū scz icarnatū·q̄ qz verbū est patri coeq̄le ꝛ cōsbale·est vbū sūme virtutis·sūme veritatis·ꝛ sūme bonitatis·ac p h et sūme auctoritatis. ideo ipsi⁹ est ꝓpe nouū testamētū introducē ipsi⁹ etiā est legē dare integrā·et sufficiētē ꝗm exigentiā sūme vtutis ꝛ veritatis ac bonitatis sue Rōne igit̄ sūme bonitatis ꝓmissa ꝓposuit beneficia· Rōne aūt sūme veritatis p̄cepta dedit dirigentia Rōne vo sūme vtutis sacramēta statuit adminiculātia vt sic p sacmēta vtus repetur ad implenda p̄cepta dirigētia·ꝛ p̄ precepta dirigētia pueniēt ad ꝓmissa eterna·faciēte hoc vbo eterno xp̄o scz dño in lege euangelica ingītū ē via veritas ꝛ vita Rursus

quomã repatiuũ ꝓnꝯpiũ non solum est verbũ incarnatũ verbũ·ꝫ etiã incarnatũ ĩcarnatũ hipso q̃ ĩcarnatũ oibus se offert q̃tũ ad noticiã veritatis·et oibus digne accedẽtibus se exhibet ad gratiã curationis Hic est q̃ tanq̃ plenũ grẽ et veritatis ad maiorẽ euidẽtiã significãdi·et efficaciã scãificandi·sacra istituit ĩ elemẽtis simk·a vbis·vt dũ elemẽta ocul·et vba auribꝰ se offerrẽt·q̃ sũt duo sensus maxie cognoscitiui·euidẽtiã darẽt significacõnis exp̃sse·deĩde etiã q̃ vba scãificarẽt elemẽta vt plenior fiẽt efficacia curationis hũane·q̃ qm̃ nulli datur repugnãtia ipugnãti interiꝰ fontem grẽ in orde. ido sic instituta sũt vt significarẽt sp̃a vniũ sakr·ñ aũt scãificarẽt nisi digne accedẽtes et absq̃ omi fictione Postremo qm̃a si verbũ incarnatũ fit fructꝰ grẽ sacmẽtalis·aliq̃ tũ grã sacmẽtalis fuit añ ĩcarnationẽ·aliq̃ vo nõ·nisi pꝰ spũsscã missionẽ quedã autẽ medio mõ se habẽs. Hinc ẽ q̃ oportuit sacra istitui diũsimode· Nã ante ĩcarnatõnẽ necessaria fuit a cõpũctio pm̃ak·a gnatio mrimoniak·ido h duo sacra ñ de nouo istituit· ꝫ iã a se instituta·et náli dictamĩ q̃dãmõ impssa cõsũmauit a cõfirmauit ĩ lege euãgelica·dũ pm̃am p̃dicauit a nuptijs intẽfuit·a legẽ cõiugij approbauit ꝫm q̃ colligik ex diũsis euãgelij locis· Ante vo spũsscã missionẽ· nec fuit plena spũsscã donatio ad cõsũmationẽ·et mois xp̃i publicã confessionem. nec vnctio mentis plenaria ad eleuationem. Ideo hec duo sacra·s·ofirmtionẽ a extremã vnctionẽ xp̃ꝰ solũ initiauit a ĩsinuauit Cõfirmatõnẽ manuũ puulis iponẽdo a p̃dicendo discipulos baptizãdos spũsco Vnctionem vo extremã discipulos ad curandũ mittẽdo q̃ infirmos vngebant oleo·sicut ĩ marco Medio autẽ tpe a fuit regnatio a ecclesie ordinatio·et spũalis cibatio·ideo xp̃s h tria sacra·s·baptismi·eukaristie·et ordinis·a cõplete a clare instituit·pmo baptismũ suscipiẽdo·deinde formã dando et ceteris publicãdo· Ordinẽ vo dãdo·pmo ptãtẽ ligandi et soluẽdi pctã hũani gnis·a ptãtẽ cõficiendi sacramentũ altaris Eukaristiã vo cõpando se grano frumẽti a cõficiendo a dando discipulis iminẽte passione sacrm corpis a sanguinis sui· a ideo h tria sacra p xp̃m distincte a integre debuerũt instituti·et in lege veteri multiplr figurati tanq̃ sacra sbalia noui testamẽti ꝓpa legislatoris vbi·s·incarnati

Capitulũ·v·

De dispẽsatione sacmentoꝝ.

De dispẽsatione ãt sacmẽtoꝝ hoc tenendũ est·q̃ ptãs dispẽsationis sacmentoꝝ regulariter spectat ad solũ genꝰ hũanũ In oibꝰ sacmẽtis dispensandis necessaria est intẽtio ĩ dispensante In aliq̃bꝰ etiã necessaria cũ intẽtione reqrik ordo sacerdotis pontificalis vel sacerdotalis.

Pontificalis inquā necessari? est dispēsationi ꝛfirmationis ⁊ ordinis Sacerdotali inquā necessari? est dispēsationi eukaristie·et pme et vnctionis extreme· Baptism? autē et mrimoniū·lz ad sacēdotes spectēt·pnt tñ pter ordinē sacerdotalem dari ⁊ dispēsari de facto· maxie in articulo necitatis· Hijs aūt exedētib? sacra dispēsai pnt a bonis ⁊ a mal. a fidelib? ⁊ ab hereticis·intra ecclesiā ⁊ ex·hz itra fm veritatē ⁊ ad vtilitatē·ex vo nō ad vtilitatē·lz dispēsent fm veritatē· Ihō aūt ad itelligentiā pdictorꝝ h est. qz repatiuū pn'm nrm·vbū ·s· icarnatū ingtū de? et hō sacra instituit· et ad salutē hoim ordinauit sic ⁊ ꝛgruū fuit vt homib? dispēsarētur p misteriū hoim ꝓpter seruādā ꝛformitatē dispēsatoris ad saluatorē xpm ⁊ ad ipsū hoiez saluādū·Qm ergo saluator xps hūanū gen? saluauit· fm q exigebat eqtas iuris· dignitas ordinis·et securitas salutis· opat? em est triplex salutē nostrā · mō recto ordiatur ⁊ ꝛto Hinc ē q fm horꝝ triū exigētiā sacra cōmisit hoib? dispēsanda·pmo igit qz ēcitu do iuris exigit vt opa hois fm q hō nō fiāt pcipitāter·⁊ opa hois vt mistri xpi aliq mō referāt ad xpz ⁊ opa hois vt mistri salutis. aliq mō referātur ad salutē· vel in generali vel in spāli·et dispēsatio sacramētorꝝ est hois opus·vt rational·vt mistri xpi·⁊ vt mistri salutis Hinc ē q necesse ē q fiat ex intentione q quis intēdat facē qd xps istituit ad hūanā salutē. vel saltē facē qd facit ecclesia In quo claudit in gnali·intentio pdicta· qz ipsa ecclesia sicut sacra a xpo accepit·sic ad fideliū salutē dispēsat· Rursus qz ordo dignitatis exigit vt maiora maioribꝰ·minora minoribꝰ·⁊ media mediocribꝰ cōmitant Et qdā sūt sacra q preci pue ēspiciūt excellētiā vtutis siue dignitatis·vt sacrm cōfirmacōis ⁊ ordinis Quedā q respiciūt indigentiā necitatis· vt baptismus et mrimoniū·qꝝ vnū gnat·alterꝝ ēgnat ad exnitiā debitā Quedā aūt media. vt eukaristia· pma·et vnctio extrema Hinc est q pma tāq supma nō pnt dispēsari nisi ab epis ⁊ pontificib? qtū ē de iure cōi· Alia vo tāq ifima pnt a quibusāq ordinib? ⁊ psonis inferioribus maxie in articulo necitatis qd dico rōe baptismi Media vo a solis sacerdotib? q int epos ⁊ inferiores psonas sūt qsi i medio cōstituti Postremo qz securitas salutis exigit vt sic fiat res vt idubiū nō cadat·et null? est q cert? fit de crudelitate· ⁊ bonitate dispēsatoris·et idē ipse nō ē cert? de se vtrū odio vel amore dignus sit· ideo si sacra dispēsari tm posset a bonis null? esz certus de susceptione sacramēti·et sic oportēt sp iterari·⁊ sic malicia vni? pīudicaēt aliene saluti Nulla eē esz stabilitas in gradib? iherarchie· ecclesie militātis q maxie cōsistit in sacmētis

dispēsandis·⁊ ideo ꝛgruū fuit vt sacrōꝝ dispensatio cōmittēt hoī nō rōne sūtatis q̄ variat p̄m wlū tatē·ꝫ rōne auctoritatis q̄ sp manet q̄ tū ē de se·ac p h̄ oportuit q̄ se extendēt ad bonos ⁊ ad malos ad eos q̄ sūt int̄ ⁊ ad eos q̄ sūt ex̄ ecclesiā Dey qz ex̄ vnitatē fidei ⁊ caritatis q̄ facit nos filios ecclie et mēbra·nullī pōt saluari·ideo si sacr̄a ex̄ recipiūt nō ad salutē recipiūt·q̄ uis vera sint sacr̄a·ꝫ vtilia p̄nt fieri si q̄s redeat ad sām matrē ecclesiā vnicā xp̄i sponsam cuī filios tm̄ xp̄s spōsus ēputat dignos hēditate eēna Dñ Augī· cōtra donatistas· ecc̄ia padiso cōparata īdicat nob posse q̄dē baptismū eiī hoīes foris acipe· ꝫ salutē btitudinis ex̄ eā neminē pāperevt tenē. Nām flumīa de fōte padisi sic scp̄tura testat etiā foās largit manauerīt noiatī q̄ppe cōmemorāt·et p q̄s ēras fluāt·et q̄ ex̄ padisū ꝛstitute sint oībī notū est nec tñ ē in mesopotamia wel in egipto q̄ illa fluīa pueniūt·est felicitas vite q̄ ī padiso cōmemoratur·ita fit vt cū padisi aq̄ sit extra padisū· btitudo tñ nō sit nisi int̄ padisū Sic ergo baptismī p̄t eē ext̄ ecclesiā·munī āt baptismi wl btē vite ñ nisi int̄ ecclesiā repit q̄ sup̄ petrā etiā fūdata ē·q̄ ligandi et soluēdi claues acepit h̄ ē vna q̄ tenet ⁊ possidet oēm spōsi sui et dm̄ ptātē p quā coniugalē ptātē etiā de ālīs parē filios p̄t.q̄ si ñ supbiāt ī sortē hēditatis wcabū² si vo supbiāt extra remanebūt·

Magis ergo qz p honoē ecclesie atqz vnitate pugm̄·nō ēbuam̄ hēticis q̄cq̄d apd eos eiī cognoscim̄·ꝫ eos arguētes docēam̄ q̄ ex vnitate hñt·nec valē ad salutē nisi ad eandē venerīnt vnitatē

Capitulū·vi·

De iteratione sacramentorū

De iteratione āt sacrōꝝ h̄ tenēdū est·q̄ licet cōe sit oībī sacr̄is ñ iterari sup eādē p̄sonā·⁊ naturā ⁊ ex eadē cā ne fiat cōtumelia sacrō·spāliē tñ tria sūt sacr̄a q̄ nō sūt aliq̄tenus iterāda.s·baptismī·ꝛfirmatio·et ordo·. In hīs nāqz tribī triplex caracter īprimit interior q̄ nō deletur·int q̄s caracter baptismalis tenet fūdamētū nec alij p̄nt imp̄mi ñ ille p̄mitī īprimat· Dñ si q̄s ordinat ñ baptizatī nihil p̄sus efficit· ꝫ est totū de nouo faciēdū qz nō ītelligit iteratū qd ꝛstat ñ fuisse factū Rō aūt ad ītelligentiā p̄missoꝝ h̄ ē·qz p̄n̄ nostꝝ repatiuū v̄bū·s·īcarnatū·lz rōne sūme v̄tutis ⁊ sapīe·et bonitatis sue nihil agat inefficacit nihil īepte nihil infructuose·potissime tñ h̄ fuaē dz ī nobilissimis opibī suis cuiusmōi sūt illa p q̄ repat genī hūanū. Qm̄ ergo sacr̄a sunt de gne hmōi opeꝝ dīnoꝝ hinc ē q̄ ꝛtumelia q̄dāmodo fit eis·quādo sup eādē materiā ⁊ p̄sonā ex eadē cā iterā²·qz ex h̄ oñdi² q̄ p̄us dispēsata fuerīt īefficacia·inepta·et infructuosa.cū id qd exigebat

ipsi? repatiui p̃ncipij v̄tusq; sapia
et bonitas summa. q̃ sp assistit ad
opandū ī illisq; p illa sacra Rur
sus qm̄ int̄ h̄ sacra repan^a in q̃bo
est gn̄alit efficacia d̄ine v̄tutis ad
repationē hūani gn̄is. q̃dā sūt q̃
tm̄ ītroducta sūt ꝓt ēmedia mor
bor. q̃dā q̃ nō solū ad h̄ ꝗ ad sta
tuendū discernēdū q; ordinādū in
eccl̄ia iherarchicos g̃d? et morbi
p̄ntvariari. expelli. q; iter ītrodu
ci. g̃d? aūt eccl̄e debēt eē firmi so
lidi q; ī cōcussi Hinc ē q; sacra q̃ re
spiciunt morbos iterabiles habēt
effect? tūseūtes. ac p h̄ iterabiles
rōne noue cause Sacra v̄o illa q̃
respiciūt g̃d? iherarchicos q; sta
tus fidei determinatos. nec ē q; p̄
ter effect? remediātes aliq̃s effec
tus tribuāt pmanētes ad g̃duū
q; statuū ecclesie distinctionē fixā
et stabilē. Et qm̄ h̄ nō p̄t fieri p
dona nālia. vl dona g̃tuita g̃tū fa
cientia. nec ē q; fiat p aliq̃ sig̃ sbe
icorporal. s. aīe īcorporalē a p̄n^o
īcorporāli p̄m ꝓformitatē ad īcor
porale indelebilit q; g̃tis impssa.
q̃ caractēs appellā^r. q̃ qm̄ nūq̃ de
len^r. ido n^c iterari p̄nt. nec illa sa
cramēta ī q̃b? modi hui? caractēs
impmū^r Postremo qm̄ triplex
est stat? fidei p̄m quē hz fieri dis
tinctio in ꝓlo xp̄iano ī acie eccle
siastice iherarchie. s. stat? fidei ge
mite. roborate. q; multiplicate. p̄m
p̄mū fit distinctio fideliū ab incre
dulis. p sēdm fit distinctio fortiū
ab infirmis q; debilib? p̄m ēciū fit
distinctio clericor a laycis. Hinc
ē q; illa sacra q̃ ēspiciūt ēplicē fi
dei statū p̄dictū caractēs impmūt
p q̃s īdelibilit īpssos sp distīguūt
ac p h̄ nūq̃ iterari p̄nt Qm̄ ergo
baptism? ēspicit statū fidei gemite
in q̃ ꝓl̄s dei distīgui^r ab īcredul
vt isrl̄ite ab egiptijs. q; ꝓfirmatio
ēspicit statū fidei roboāte. in q̃ dis
tinguit ꝓl̄s fortis ab īfirmis. sic
pugiles ab hijs q̃ ad pugnā nō
sūt idonei. ordo ēspicit statū fidei
mltiplicate. in q̃ distinguit cler?
a laycis. sic leuite ab alijs ēbub?
Hinc ē q; ī hijs tm̄ sacrīs caracte
res impmunt Qr v̄o distinctio
ꝓli a nō ꝓlo p̄ma est. et radical
Hinc ē q; caracter baptismal est
fūdamētū alior caracter. et ideo
illo sbtracto nihil poterit supedi
ficari. ac p h̄ optet de nouo fieri
si aūt substernat alij impmi p̄nt
nec vnq̃ vlteri? iterādi sūt. nec sa
cmēta tria p̄dicta q̃ hos impmūt
ex causa aliq̃ iterātur. q; grauis de
facto iterātib? dz p̄ma īpomi. ꝓt
d̄ini cōtumeliā sacmenti licet alia
q̃tuor ex causis diūsis possūt sine
sui cōtumelia iterari Ca. vij.

De integritate baptismi.

Iam nūc septio loco res
tat vidē de ītegritate vni
uscuiusq; sacri q̃ eū sint ī
nūo septifozmi p̄^o dd̄m ē de bap
tismi integritate qd ē ianua ōniū
alior sacrōr De ītegritate igit
sacri baptismi h̄ tenēdū ē q; ad h̄
q; aliq̃s baptizet v̄ē plene. reqri
tur exp̄ssio fozme vocalis a dño
institute q̃ est hec. ego baptizo te

in noīe patris ⁊ filij ⁊ spūsscī amē absqz omissione vocabuli · et sine mēpositione vocabuli · absqz ꝓposteratione ordinis supdicti. ⁊ sine cōmutatione noīs pnotati Hēq̄ritur īmersio vl ablutio p elemētū aque in toto corpe · vel saltē ī digniori pte ita q̄ expressio ⁊ mersio fiat ab vno simul ⁊ eodē ⁊ in eodē tpe · q̄b? cōcurrētib? si ñ fit fictio ī baptizādo · dat ei gratia regnans rectificās · ⁊ purificās ab oī culpa qd vt efficaci? fiat catheciſmus ⁊ exorcism? tāq̄ ꝓparatoriij pmittūtur in paruul q̄ ī adultis · ita tñ q̄ in adultis req̄rit fides ꝓpa · ī puul aūt sufficit fides aliena Ro autē ad itelligētiā pdictoꝝ h est · qz cū pncipiū nostrū repatiuū vbū scz īcarnatū · tāq̄ pfectissimū ⁊ sufficientissimū pn'''repare habeat gen? hūanū p medicamēta sacrōꝝ · ita q̄ nihil in eis supfluū · nihil in ordinatū · nihil etiaz sit diminutū ita disponē debuit · q̄ sacrm baptisimi ⁊ alia reītegrēt hm q̄ exigebat sua virtus · mā salus ⁊ etiā nē morb? Qm ergo vtus nos reparans ē vtus toti? ēnitatis quā sca mater ecclesia credit in animo · cōfitetur in verbo · et profitetur in signo. sub triū psonaꝝ distinctione ⁊ ꝓpetate · ordine ⁊ origine naturali Est etiā vtus passionis xpi q̄ mortu? ⁊ sepult? fuit et die ēcia resurrexit Hinc est q̄ ad hoꝝ expressionē ī sacrō baptisimi qd primū oīm sacrōꝝ ē · in q̄ pmo ⁊ pncipalt hvtus opatur · debuit fieri expssio ēnitatis distincta ꝓpa ⁊ ordinata noīatōne q̄ptū ē de forma cōi · lz in tpe pmitīe ecclesie potuerit fieri in noīe xpi in q̄ itellectus claudit totū ēnitatis Debuit etiā fieri ꝓpa ⁊ ordinata noīatio vbi baptizandi cū trina mersione ad expssionē mortis xpi · et sepultuē et resurrectōis p? triduū fōē q̄ptū est de cōgruitate · ⁊ qz fimt opat vtraqz vtus · et ī vno xpō saluatoē vtrūqz hoꝝ dz fiei ab vno ⁊ eodē fit ⁊ eodē tpe ꝓpē seruādā vnitatē ī sacrō ⁊ figficādā ēnitatē ī mediatore nrō Rursus qm̄ sal? mā req̄rebat īchoari p regnationē seu renouationē ī eē grē oferētis spirituale esse · abstergēdo īmūditiā · fugando tenebras · et refrigerādo ocupiscētia q̄ vniūsalt labefeceāt oēm hoīem descēdētē semialit ab adā Hinc ē q̄ sacrm pmū qd est regnatm̄ debuit fiei ī elemēto qd hrēt ofoꝝmitatē ex nāli ēpñtacōe ad tripliē effectū pdictū grē inchoātis · nostrā salutē Qm̄ ergo aq̄ sua puitate mūdat · sua diafaneitate luis ē delatiua · sua trigiditate refrigeāt. et maxie cōis est oīb? int oīa liq̄da Hinc ē q̄ sacramētū ēgnationis nrē pfica debuit in elemēto aque īdifferēter · quia oīs aqua oī aque est eadē specie elemēti · et etiā ne ibi aliq̄s ꝓpter defectū elementi piculū salutis incurrere posset · Postremo q̄nā morbus nē cōtra quē pncipalt ē baptisimus est originale peccatū qd animā puat vita grē ⁊ omniū

virtutū rectitudine habilitate. et
pnā q̃dāmō reddit ad oē genus
culpe. et traducit a limite. et par-
uulū facit cōcupiscibilē. a adultū
actu concupiscētē redigit etiā ī dya
bolicā ꝓuitutē. et in ptātē pncipis
tenebray. Hinc ē q̃ ad hꝰ q̃ p illd
sacrm p ōriū sufficiēs adhibeat
remedij medicamētū. cgruit ī eo
dari gtiā regnantē cōtra puatio-
nē vite gtuite. gtiā rectificantē in
septiformi virtute. cōtra puationē
vtutis habilitatiue. gtiām purifi-
cantē ab omni culpa cōtra pnitatē
ad oēm deordinationē vitiosā in-
clinantē. Et qm originale pctm
trahit aliūde. et puulū facit cōcu
piscibilem. a adultū cōcupiscentē
actu. necessaia ē adulto fides ꝓpa
et pma. ꝗ puulo sufficit aliena q̃
scz est in vniūsali ecclesia. Qz vo
baptisin? debet eruere de ꝓuitute
dyaboli a de ptātē pncipis tene-
bray. tā puulos q̃ adultos. Hinc
est q̃ vtriqz exorizari debēt ad ex
pulsionē ptātis cōtrariē vtriqz etiā
cathezizari. adulti vt expulsa cali
gine errorīs informent ad fidem
Paruuli vo vt sciāt patrini quid
eos debēt edocē. ne p hūano de-
fectu īpediant baptismi sacmētū
q̃ min? habeat finē suū.

Capitulū viij.

De integritate cōfirmationis.

DE sacrō cōfirmationis hꝰ
tenēdū ē. q̃ ad ipsi? inte
gritatē reqrit forma vo-
calis. q̃ ꝓm morē magis cōmunē
est Signo te signo crucis. cōfirmo
te crismate salutis. ī no. pa. a fi. a
s. s. amē. Reqrit etiā crisma qd cō
ficitur ex oleo oliuay et balsamo
de q̃ cū p man? epi. signū crucis
fronti impmit sub p̃dicta forma
vbay. cōfirmacōis suscipit sacrm.
Propter qd cōfirmat hōvt pugil ad
nomē xpi audacter a publice cō-
fitendū. Ro aūt ad itelligentiā
p̃dcōy hꝰ ē. qz repatiuū pn'nrm
vbū. s. icarnatū. sic etnalit cōceptū
est in corde pris a tpalit in carne
sensibilit apparuit hoī. sic nemīnē re
parat. nisi ipsū a corde credēdo cō
cipiat. et creditū exteri? cōfitēdo
depromat. cōfessione debita. cuius
modi est cōfessio veridica. veritate
plena q̃ ñ tm ē veritas speculatiua
vey etiā practica. hꝰ āt ē ī q̃ nō tm
est adequatio itellect? sermonis rei.
vey etiā in q̃ tot? hō veritati cōforma
fm itelligētiā rōis. fm cōpla
centiā voluntatis. et fm adherētiā
vtutis. vt sicut ex toto corde. tota
aia. a tota mēte. sic ex corde puro
et cōscia bō. a fide ñ ficta. a tal est
cōfessio īegra. placita a intrepida
vt integra sit rōne ei? de q̃ ē placi
da. rōe ei? cōtra q̃ sit itrepida. rōe
ei? a q̃ habz fieri illa cōfessio. Qm
ergo ad hꝰ hō pusillanimis nō est
idone? nisi p manū supne grē cō
firme. ido hꝰ sacrm cōfirmatiōis
fuit d'mit? istitutū tāq̃ imediate
sequēs baptisinū. Qz vero finis
īponit necēsitatē hijs q̃ sūt ad finē
ido integri debet hꝰ sacrm fm exi
gentiā cōfessionis p̃dicte. et suarū
cōditionū triū videlicet predictay

primo ergo qm̃ cõfessio habet esse integra· et integritas cõfessionis nõ est nisi q̃s cõfiteatur xp̃m rex hoiem p hoib⁹ crucifixũ· eũdẽq; rex dei filiũ· in vnitate ⁊ trinitate xp̃i ⁊ spũisc̃ p oia cœq̃le Hinc ẽ q̃ i forma vocali· ñ tm̃ fit exp̃ssio act⁹ cõfirmãdi· rex etiã ipsi⁹ signi crucis· ⁊ nois btissime trinitatis.

Amplius· qz cõfessio debet esse placida rõne ei⁹ cõtã q̃ fit· et fieri habet cõtã deo et hoib⁹· ⁊ deo nõ p̃t placẽ nisi assit lumẽ itelligẽtie et mitor cõscie. nc̃ primo· nisi assit odor bone fame ⁊ vite honeste· iõ ad hoy deligtionẽ elemẽto exterioi cõmisceat oleũ oliuay qd̃ est nitidũ· ⁊ balsamũ qd̃ ẽ odoriferũ vt p ꝗ sigficat q̃ cõfessio ad quã ꝗ sacrm̃ ordiat ⁊ disponit diuũctũ debet hrẽ mitorẽ dscie ⁊ itelligẽtie cũ suami odore tã vite q̃ fame ne cõtrarietas aliq̃ fit inter linguã ⁊ cõsciam· vel int̃ linguã ⁊ famã· per quã tal cõfessio nec acceptet ab hoie· nec approbet a xp̃o Postremo qm̃ tal dfessio debet esse intrepida vt nec pudorẽ nec timore dimittat q̃s dicẽ veritatẽ ⁊ tpe pseutionis xp̃i ignominiosã mortẽ xp̃i in cruce confiteri publice formidat q̃s ⁊ erubescit. p̃apue horens icidẽ in dsimilẽ penã ⁊ ignominiã passionis· ⁊ hmõi timore et pudor potissime appaet in facie ⁊ maxie in fronte· ido ad rẽm verecundiã ⁊ formidinẽ ꝓpulsandã et man⁹ potestatiua ponit q̃ cõfirmet· et crux fronti impmit vt non erubescat eã publice cõfiteri· nec formidet p cõfessione nois xp̃i· si op⁹ fuerit q̃tãcũq; penã vel ignominiã sustinẽ tãq̃ ver⁹ pugil limitus ad p̃liũ ⁊ tanq̃ strenu⁹ miles ferẽs in fronte regis· sui signũ et crucis eius triũphalem vexillũ cũ q̃ cuneos fit parat⁹ penetrare ostiũ secur⁹· Nõ em̃ pot crucis gloria libere p̃dicari· si crucis penam ⁊ ignominia formidet· iuxꝫ qd̃ sanct⁹ dicebat Andreas Ego si crucẽ expauescerẽ. glia; crucis mime predicarẽ

Capitulũ· ix

De integritate eukaristie

De sacrõ eukaristie ꝗ tenendũ ẽ· q̃ in ꝗ sacmẽto vere xp̃i corp⁹ ⁊ ver⁹ sanguis nõ tm̃ significat· rex etiã cõtinet veraciter sub duplici spẽ panis scz ⁊ vini tãq̃ sub vno ⁊ nõ sb duplici sacmẽto· ꝗ aũt p⁹ cõsecrationẽ sacerdotalẽ q̃ fit ĩ platione vocalis forme a dño istitute· sup panẽ· s· ꝗ est corp⁹ meũ· sup vinũ vo· b ẽ calix sanguis mei· q̃b⁹ vb cũ intẽtione cõficiẽdi a sacerdote platis trãsbstantiat vtrũq; elementũ ꝓm sbam in corpus ⁊ sanguinẽ Ibu xp̃i· remanẽtib⁹ spẽb⁹ sensibilib⁹· in q̃rũ vtraq; cõtinet totaliter nõ circũscptibiter· ꝯ sacmẽtaliter tot⁹ xp̃s. In q̃b⁹ etiã ꝓponitur nob vt cibus· quẽ q̃ digne accipit· nõ solũ sacmẽtaliter· rex etiã p fidẽ ⁊ caritatẽ spũaliter mãducãdo corpi xi mistico magis incorpat· et i seipõ efficax ⁊ purgat· q̃ vo indigne accedit· iudiciũ s mãducat ⁊ bibit

nō diiudicās sāissimū corp⁹ xpi.
Rō āt ad itelligētiā pdcōy h ē.
qz pnāpiū nostr repatiuū. vbū
sez icarnatū a sufficiētissimū in vir
tute. et sapiētissimū ē in sensu. ido
fic nob cōtulit sacra bm q exigit
sua sapia a sufficiētia. Et qz suffi
cientissimū ē. ideo largiēdo medi
camēta morbor a carismata grār
nō tm instituit sacmētū qd nos i
esse grē gnaret vt baptismū a ge
nitos augmētaret a roboraēt vt
confirmatio. wr etiā genitos a aug
mētatos enutriēt. vt sacrm auka
ristie. ppt qd hec tria sacra om
nib⁹ dant q accēdūt ad fidē. Qm
ergo nutrimētū nrm ḡtū ad esse
ḡtuitū attēditur in vnoqz fideliū
p conseruationē deuotionis ad deū
dilectionis ad primū. a dilectio
nis intra seipsū. et deuotio ad deū
exercet p sacrificij oblationē. di
lectio ad primū p vnio sacmenti
cōionē. et delectatio intra seipsū p
viatici refectionē. Hinc ē q pn
nostr repatm istud sacrm euka
ristie dedit in sacrificiū oblacōis
et sacrm cōionis. et viaticī refec
tionis Qz vo pn nostr repati
uū nō tm ē sufficiētissimū wr a sa
piētissimū. cui ē oia agē ordinaē
ideo sic dedit a disposuit nobis sa
crificiū. sacrm a viaticū exhibere
bm q cōpetit tpe gratie reuelate
statui vie a capacitati nrē. p° igit
qm tps grē reuelate reqrit. q iā
nō offerat oblatio q̄lisciū qz. h pu
ra placida a plenaia. a nulla alia
oblatio ē talis nisi illa q in cruce
fuit oblata. scz corp⁹ xpi a sāguis
Hinc ē q necessario optet i hoc
sacmēto nō tm figuātiue wr etiā
veracit corp⁹ xpi tāq oblationē.
huic tēpori debitā cōtineri Silr
qz tpi grē cōsonat q sacrm cōio
nis. nō tm fit cōionē a dilectionē
significās. wr etiā ad illā inflam
mās vt efficiat qd figuāt a quod
maxīe nos iflāmat ad dilectionē
mutuā. a maxīe vnit mēbra cū vni
tate capitis a q p vnīn amoris dif
fusiuā. vnitiuā. et trāsformatiuā
manat i nos dilectio mutua. Hic
est q in h sacmēto cōtinetur wr
corp⁹ xpi et caro īmaculata. vt se
nob diffundēs a nos iuicē vniēs
et in se trāsformās p ardētissimā
caritatē p quā se nob dedit. se p
nobis obtulit. et se nob reddidit
et nobiscū existit vsqz ad finē mū
di. p hūc etiā modū refectio com
petens statui grē. est refectio spi
ritual cōis a salutaris Refectio
aūt spūs est verbū vite. ac p h re
fectio spūalis. spūs in carne est
vbū icarnatū seu caro vbi. q cib⁹
est cōis a salutaris. qz licz sit vna
oēs tn saluātur p ipsā Qz ergo
nō est dare aliū cibū spūalē. cōem
et salutifer nisi ipsū wr corpus
xpi Hinc ē q necesse est ipsū in h
sacmēto veracit eē cōtētū exigēte
hoc pfectione sacrificij placatiui
sacramēti vnitiui a viaticī refecti
ui. que debent esse in tēpore noui
testamenti et gratie reuelate a ve
ritatis xpi Rursus quia statui
vie nō competit xpm apte videri

ꝓter releuamē enigmatis. ⁊ ꝓt̄ meritū fidei· nec ꝑuenit xp̄i carnē dentib⁹ attractaē· tū ꝓt̄ horrorē cruditatis· tū ꝓpter īmortalitatē ipsi⁹ corporis. iō nccē fuit corp⁹ xp̄i ⁊ sanguinē xp̄i tradi relatū sacratissimis simbol⁹ ⁊ filitudinib⁹ cō gruis ⁊ expressis· Et qm̄ nihil magis idoneū ē ad refectionē q̄ cib⁹ panis. ⁊ pot⁹ vini nihil ē etiā magis idoneū ad sig̃ficationē vnitatis corporis xp̄i veri et mistici q̄ panis fact⁹ de mundissimis g̃nis et vinū expressū de purissimis acinis in vnū collectis· ido sub hijs specieb⁹ magis q̄ sb̄ alijs debuit h̄ sacr̄m exhiberi Et qr xp̄s sub illis specieb⁹ eē debebat· ñ fm mutationē factā in ipso· ꝗ poti⁹ ī eis ido ad ꝓlationē duplicis vbi p̄dicti· in q̄ isinua² existētia xp̄i sb̄ specieb⁹ illis· fit cōuersio vtriusq; sb̄e in corp⁹ et sanguinē. remanentibus sol⁹ accēdētib⁹ tā q̄ signis ipsius corporis cōtētiuis ⁊ etiā expressiuis Qr vo corp⁹ xp̄i btm̄ et gloriosū nō pōt diuidi in ꝑtes suas nec separari ab aia· nec a dīnitate sūma· ideo sub vtraq; spē est vn⁹ xp̄s ⁊ tot⁹ indiuisus· s· corp⁹ aia· et de⁹· ac p h̄ vtrobiq; ē vnū et simplicissimū sacmentū ꝑtinēs totū xp̄m· Et qm̄ q̄libet ꝑs spēi significat corp⁹ xp̄i Hinc ē q̄ totū sic ē in tota spē· q̄ in q̄libet ei⁹ ꝑte· siue sit integra· siue diuisa· ac p hoc nō est ibi vt circūscr̄ptū· vel occupās locū· vel hñs sitū· aut ꝓceptibile p aliquē sensū corporeū et humanū· ꝗ oēm latēs sensū vt fides habeat locū ⁊ meritū· ꝓpter qd̄ etiāvt nō deꝑhenda² · accidētia illa hñt oēm operationē quā etiā habebāt ꝑus licz sint preter subiectū q̄ diu ꝑtinēt intra se xp̄i corp⁹· qd̄ q̄dē est· q̄ diu durāt in suis ꝓpetatib⁹ nālib⁹ ⁊ sūt idonee ad cibandū Postremo q̄mā capacitas nrā ad xp̄m efficacit̄ suscipiendū nō est in carne ꝗ in spū ñ in ventre ꝗ in mēte. et mens xp̄m nō attingit nisi per cognitionē et amorē p fidē ⁊ caritatē ita q̄ fides illuminat ad recogitationē· et caritas inflāmat ad deuotionē· ido ad h̄ q̄ aliq̄s digne accēdat· oportet q̄ spūalit̄ comedat vt sic p recordationē fidei mastticet· et p deuotionē amoris suscipiat· p quē nō in se trāsformet xp̄m· sed ipse poti⁹ trahitia² in eius misticū corpus· ꝓpter qd̄ manifeste colligi² qd̄ q̄ tepide. īdeuote· et incōsiderate accēdit· iudicū sibi māducat ⁊ bibit· qr tāto sacmēto cōtumeliā facit· et ido est hijs qui se sentiūt min⁹ mūdos mente vel carne· vel etiā indeuotos· vt differāt q̄usq; parati ad esum veri agni· mūdi· deuotia circūspecti accēdāt Propt̄ qd̄ etiā hoc sacr̄m p̄ceptū est celebrari cū solēnitate· p̄cipua q̄tum ad locū q̄tū etiā ad tēp⁹· et q̄tū ad verba et orationes· et q̄tum ad vestimēta· in celebratione missarū· vt tam ipsi sacerdotes conficientes q̄ etiā suscipiētes participent grē donū p quā purgentur

illuminetur. pficiant². reficiatur. vivificet. ⁊ in ipsu xpm p excessiuum amore ardentissime referatur

¶ Capitulu. x.

¶ De integritate penitentie

Se sacmento pne h tenedu est. q ipa est sda tabula post naufragiu. ad qua naufragas p mortale pctm reaurrere pt q diu e in statu pnitis vite qnaunqz ⁊ qtiensaqz dna clementiam voluerit iplorare. Ipsi autem ptes integles sunt ⁊ tritio in aia. cofessio in vbo. ⁊ satisfactio i facto ex qbus tuc pna integet au pctoz oem mortale culpa ppetrata ⁊ fo deserit. et vbo acusat. ⁊ aio detestatur. Ponens nunq iterare pctm. hijs aut debito mo cocurrentib? au absolutione facta ab eo in q est ordo et ptas clauiu et iurisdictio. absolut ho a pcto. ⁊ reunit ecce et reconciliatur xpo mediante claue sacerdotali. p cui? etia iudiciu no tm fieri hz absolutio. vey etia excoicatio ⁊ relaxatio q ppe hz fieri ab epo tanq ab ecclesie sponso.

Sno aut ad intelligentia pdicto hec est. qz pnapiu nrm repatiuu vbu scz icarnatu eoipso q verbu est fons veritatis et sapie. eoipso q icarnatu. fons est pietatis ⁊ indulgetie. ido repare debet genus huanu p medicamenta sacro. ⁊ pcipue circa morbu papuu. q scz est mortale pctm. Juxta qd decet potificie piu. pitu. medicau. ⁊ iudice equu. vt sic in curatione nta appareat verbi icarnati suma clemetia ⁊ suma prudetia. et suma iustitia

Pmu igit q tu in curatione nta a moali culpa p penitetia apparere debet ipsi? xpi pontificis pijssimi suma clemetia. et suma clementia potificis superxadit oia pcta humana qliacaqz et qtucaqz sint. et qtiensaqz fuerint ppetrata Hinc est q peccates suscipe ad venia e ipsi? potificis clemetissimi. no solum semel. nec bis. s qtiensaunqz iplorauerint clemetia dei Et quia dna clemetia tuc vere et supplicit iplorat qn intuemit pne lametu ⁊ ad h pt ho se couerte q diu est in statu pnitis vite. qz ouertibil e i bonu ⁊ i malu Hic e q qtucaqz ⁊ qncaqz. ⁊ qtiensaqz pcto pecauerit. ad sacmetu pne pt hre refugiu p qd s fiat emissio pcto.

¶ Rursus qz in cuatione nta debz apparere ⁊ manifestari ipsi? xpi medici peritissimi suma prudetia. et suma prudetia medici est in adhibendo remedia ⁊ traria. p que no tm morb? auferat² vey etia pscindatur causa. au peccæ² in deu delectatione. consensu. ⁊ ppetratione. scorde. ore. opere Hinc e q prudentissim? medicus instituit. vt cotra de ordinatione peccatoris fm triplice vim. s. affectiua. iterpatiua ⁊ opatiua q fit p delectationis complementu et complacentia occulta esset reformatio penitetis fm triplice vim predicta p dolore pne conceptu in corde. p copunctione expressam in ore. p cofessione. co summata in ope p satisfactione.

Et oia qz pcta mortalia ab vno deo auertūt·a vni grē opponūtur et vnā pncipalē hois rectitudinē puertūt Hinc est q ad h q pme sacmentū fit sufficēter ex suis pti bus integratū·necesse ē q pma habeat de oibus pctis·a q tū ad pteritū p displicētiā de ppetratis a q tū ad pnis p cessationē de ppe trandis·et q tū ad futuz·p ppositum nunq recidiuādi vel in idē vel in idē vel aliud genus pcti·vt sic to taliter recedēdo a culpa p pnam dina grā suscipiat per quā opti neatur venia oim pctoz· Postre mo qm in curatione nia manifes tari debet ipsius xpi iudicis recta iustitia·et ipsius in ppa psona nō est iudicaē ante iudiciū vltimū fi nale·ideo ad particularia iudicia ante finē iudices debuit cōstituē

Sed qz iudices isti int deū offen sum a hoiem offendētē sint quasi int medij vt primi xpō·et ppositi populo· dno autē illi pcipue sūt primi a familiares rōne officij q sūt eius pcipue misterio cōsecrati sz sacerdotes· ideo oib in sacer dotali ordine cōstitutis a sok dat ptās duplicis clauis.s.scientie ad discernēdū·a clauis q est ptās li gandi a soluēdi ad iudicandū·et absolutionis bnificiū ipendēdēdū Quia vo ppter cōfusionē vitan dam nō qlibet cuilibet ē plat in ecclesia militāti cū ipsa ecclesiasti ca ierarchia debeat eē sm ptātē iudiciariā ordinata · ideo h ptās ligandi a soluendi cōcessa est vni primo sūmo sacerdoti cui collata ē tanq sūmo capiti ptās vniūsalis et inde sm pticulares ecclesias di uiditur in partes·ita q primo in epos·et deinde in psbiteros descē dit a capite vno Ideo licet vnus quisq sacerdos habeat ordinē et clauē·ad eos tn vsus clauis tm se extēdit·q sibi ordinarie sunt sub iecti·n sibi ab eo q hz iurisdictōez ordinariā cōmittat Cū vo illa iu risdictio sit pncipalr in capite sū mo·et deinde in epō·et postremo in sacerdote cuāto·pt q dē a qlibz eoz cōmitti alteri. sufficēter q dē ab ifimo·magis a medio·a maxi me a supmo Et qz in pontificē sū mo et etiā in epis est huiusmodi iurisdictio · nō tm ad iudicandū int deū et hoiem in occulto · Vez etiā ad iudicandū int hoiem a ho minē in aperto tanq in illis in q bus cōmissū est ecclesie regimē et custodia sic sponso cōmittit spon sa Hinc est q gladiū habet pla ti quo possūt pcutere ad iuris de fensionē·in excōicatione. Itē hnt ptātē largiendi de thesauris me ritoz ecclesie quos sūmus ponti fex habet repositos a cōmenda tos tam a capite q a membris. a hoc in relaxatione· vt sic prelati tanq veri dei iudices·ligandi a sol uendi integrā possident potesta tem per quā ipenitētes feriant· a cōpescant rebelles·et nihilomi nus absoluant · et reconsiliēt deo et sancte matri ecclesie vere ter penitentes·

Capitulū·xi·

De integtate extreme vnctionis

DE sacrō extreme vnctionis ḥ in sūma tenēdū est ꝙ ipa est sacrm exeūtiū ex hac vita ꝓparans ⁊ disponens ad sanitatē pfectā Valet etiā ad delendā venialia·⁊ ad recupandā sanitatē pnte si infirmo expediat Ad huiꝰ sacmēti integritatē requritur oleū simplex· sed cōsecratū vocalis expssio verboꝝ ⁊ orationū inunctio infirmi in septē ptibus determinatis·s· in oculis·auribꝰ naribus·labijs· manibꝰ·pedibꝰ·et lūbis Nec debet illd sacrm dari nisi adultis ⁊ postulantibꝰ imminēte piculo mortis·⁊ hoc ꝑ manꝰ ⁊ ministeriū sacerdotis ex q̄ colligitur ꝙ int̄ hoc sacrm ⁊ cōfirmationē est dria septiformis· scz in efficacia·in forma·i materia·in suscipiente·in dante·in loco· et in tpe Ad hō aūt ad itelligentiā p̄dictoꝝ hec est· qz pncipū nostꝝ reparatiuū·verbū scz incarnatū·nos reparat in ꝙ tū mediator dei ⁊ hoīm hō xps Ibs in ꝙ tū Ibs hz saluaē in ꝙ tū aūt xps vnctos hz vnctionis gratiā in alios deriuare Hinc est ꝙ ipsiuꝰ est in sacramētis suis vnctionē mēbris suis tribuē salutarē Qm aūt aīa ad ḥ ꝙ pfecte sanetur· indiget triplici gne sanitatis scz ad strēnuitatē actionis· ad suauitatē contēplationis ⁊ ad felicitatē cōprehēsionis·et pma ē intrātiū in acie ecclesie·sed a est p̄ fidentiū in eadē quoꝝ ē alios erudire·⁊ tercia ē exeuntiū de eadē p̄ mortē Hinc est ꝙ nō solū vnctionē sacmētalē instituit dns in confirmationē· vel etiā mediā in ordine pōtificali·et extremā vnctionē imminentē piculo mortis Qm ergo finis īponit necitatē hijs q̄ sūt ad finē Hinc ē ꝙ ꝑm exigētiā huiꝰ finis debet hoc sacrm opari debet etiā integrari·suscipi ⁊ dispēsari Pmū igitꝰ qz huiꝰ sacri debz opatio regularia fine· et finis est qz introductū ē ad salutē felicitatis ppetue facilius ⁊ expediētius cōsequendū· et ḥ fit ꝑ deuotionē sursū leuantē·⁊ ꝑ exonerationē a culpis venialibꝰ ⁊ alijs sequeliꝰ q̄ decursū depmūt Hinc est ꝙ sacrm istud efficaciā hz ad deuotionē excitandā·et ad venialia dimittēda et ad pctōꝝ scoriā faciliꝰ abolēdā Et qz plurib̄ ifirmis expedit ad hucviuē ad suoꝝ cumulū meitoꝝ Hinc ē ꝙ sacrm istud ⁊ animā vigorando in bono·⁊ exonerando a malo· freqnt̄ etiā alleuiat a morbo· et ḥ est qd dt btūs Jacobꝰ ꝙ oratio fidei saluabit infirmū· et si in pctis fuerit dimittent̄ ei Rursus qz huiꝰ sacmēti istitutio debz esse ꝑm exigētiā finis Et ḥ est acq̄sitio spūalis salutis ꝑ ēmissionē culpaꝝ· et ḥ salꝰ respicit sanitatē et munditiā cōscietie iterioris ꝑm quā iudicat ille iudex celestis Hic est ꝙ in isto sacrō debet esse oleū simplex ⁊ ꝛsecratū·qz scitatē ⁊ nitorē designat. in ḥ habitaculo cōscientie Quia vo sup illā salutem

mortalis hō nō habz ptātē Hinc est q̃ ordō a forma vocat' exp̃mit' p verbū depcatiuū ad ipetrandū grē donū Et qm̃ aīa īfirmitates spūales contrahit in corpore p̃m q̃tuor vtutes ipsi' corporis regitiuas·s·sensitiuā·et iterp̃tatiuā generatiuā·et pgressiuā Hinc est q̃ mēbra hijs vtutib' deseruiētia sūt vngēda Qz igit' q̃nqz sūt mēbra deseruiētia quinqz sensib'·s·oculi visui·aures auditui·nares olfactui·manus tactui·et os gustui·et etiā alij vtuti interp̃tatiue·s·et pedes deseruiūt pgressui·a lūbi generationi·qz genitalia indignū a pudēdū ē cōtrectari et etiā noīari Hinc est q̃ inunctio debet fieri in septē locis p̃dictis vt sic disponatur hō p hoc sacrm̃ ad plenitudinē sanitatis p deletionē oīs venialis pcti Postremo qz istī' sacramenti susceptio a fine dependet a finis est velocior trāsitus ad ēlū· p depositionē oīm venialiū·et cōuersionē mētis ad deū·ideo nō dz dari nisi adultis·q̃ venialit' peccāt nec aliq̃bus nisi petētib' q̃ deuotionis sursū erigūtur·nec aliq̃bus nisi in periculo ōstitutis·et quasi in trāsitu ad aliū statū Et qz h̄ est sacrm̃ pcitātiū. ideo hz materiā sacrā·s·oleū ōsecrtū. Hinc ē q̃ ꝓpt periculū euitādū cōiter ōmittī debz sacerdotibz·a ꝓpter ōsecrationē olei nō est nisi a ōsecratis manib' contrectādū·p̃m variationē igit' finis in ōfirmatione·et vnctione extrema oritur diuersitas in efficacia. in materia·et in forma·in loco et in tpe·in suscipiēte a in dispensante In efficacia·qz illud sacramētū disponit ad melī' agonizandū. h̄ ad celerī' euolandū· In materia qz illud in oleo pmixto balsamo h̄ vero in oleo puro In forma·qz illud in īdicatiua·h̄ vo in depcatiua In loco qz illud ī frōte·h̄ vo in multiplici pte In tpe qz illd' in sanitate·h̄ vo in egritudine In suscipiēte·qz illd' nō solū adultis·vel etiā in puuulis.h̄ nō nisi tātū adultis In dante·qz illd' ab ep̃is·hoc aūt a sacēdotib' q̃busdā q̃qz a h̄ oīs diuersitas a fine p̃cedit·qz sicut claruit diuersitas in finib' p̃rimis diuersitatē itroducit in hijs q̃ ad fines illos habēt finalit' ordinari

Capitulū·xij.

De integritate ordinis

DE sacrō ordinis h̄ ī sūma tenēda sūt. q̃ ordo ē sig̃ aculuz qd'dā q̃ spūal' ptās tradit' ordinato· licet aūt ordo sit vnū de septē sacrīs septiformis·ē tū ordinī' g̃dus·p̃m' in ostiarijs sed's ī lectorib'. tcius ī exorcistis q̃rtus ī acolitis·q̃nt' in subdiaconibus.sext' in diaconib'·septim' in sacerdotib' Hijs aūt q̃si p modū cuiusdā p̃paratorij supponitur clerical' tonsuā a etiā psalmistrat' Per modū aūt cōplemēti supponitur ep̃at'. patriarchat'·a etiā papat'·a q̃b' manāt ordines. et dispensari debēt debitis signis·tū ex pte visus·q̃ ex pte audit'·solēnitate debita nihilomin' conser

uata· q̃tũ ad tp̃s·locũ·officiũ· et
psonã. Hõ aũt ad intelligentiã
p̃dictoꝝ hꝫ est·qz p̃ncipiũ nostrũ
repatiuũ verbũ·s·incarnatũ·quia
vt dr̃ et hõ sacrõꝝ medicamenta
ad salutẽ hoim istituit ordinate
et discrete·potestatiue·ꝓm exigẽ
tiam sue vomitatis·sapie et vtutis
Hinc ẽ q̃ ipsa medicamẽta sacra
mẽtoꝝ cõmisit hoib̃ dispẽsanda
nõ q̃literãqz·ꝫ eo mõ q̃ exigebat
ordo· discretio· et ptãs· oportuit
ergo aliq̃s psonas ad hmõi offi-
ciũ exequẽdũ distiguia segregari
q̃b̃ ordinatio iure ptãs hmõi cõ
mittere² Et qz hmõi discretio ñ
debuit fieri nisi p fig̃ sacra cuius-
modi sũt sactã Hinc ẽ q̃ debuit eẽ
aliqd̃ sacr̃m qd̃ est sacrũ fig̃aulũ
ordinatiuũ·distinctiuũ· ptãtiuũ·
ad sacra ceteá dispẽsanda modo
distinctiuo·ptãtiuo·a ordinatiuo
Et ideo ordo diffinit² signaculũ
qd̃dã in q̃ spũalis ptãs traditur
ordiato·ita q̃ fit in ei̇ notificatio
ne claudũtur tria p̃dicta· ex q̃b̃
colligi pñt ĩ sũma q̃ ad ĩtegritatẽ
ordinis exigũtur Pmũ igit² qm̃
ordo est fig̃aulũ distictiuũ seq̃stra
tiuũ ab oĩ pplo vt q̃s totaliẽ dĩmo
sit cultui mãcipat̃. ideo ordines
p̃cedit distinctio q̃dã in tõsura et
corona·p quã intelligit appetit̃
tpaliũ resecatio·et mẽtis eleuatio
ad supna·vt tot̃ oñdat clericus
deputat̃ eẽ ad dĩmũ cultũ·a iõ dr̃
in susceptione corone·dñs ps he
reditatis mee Et qz tal dz esse in-
struct̃ in dĩmis laudib̃ q̃ maxie
distũt in psalmis·ido psalmistẽ
tus tanq̃ p̃ambulãs·alios ordi-
nes p̃cedit·quẽ tñ largo mõ Isy-
doꝝ int ordines nũcuit· sed vo
qz ordo ẽ signaculũ ordinatm̃· et
in seipso etiã ẽ ordinatũ a ordo cõ
sistit in g̃duũ disparitate a distin
ctione cõpleta ꝓm q̃ exigit septi-
formis gr̃ã·ad cui̇ dispensationẽ
sacr̃m ordinis p̃ncipaliter ordinat̃
Hinc ẽ q̃ septẽ sũt ordines g̃dati
ordinativsqz ad sacẽdotiũ in q̃ sta
tus est ordinũ·qz ipsi̇ ẽ cõsecrare
sacr̃m corporis xp̃i in q̃ ẽ plenitu
do oĩm g̃tiaꝝ · vñ alij sex sũt tãq̃
submistratiui · et q̃si g̃dus q̃dã p
quos ad g̃dũ ascẽdit̃ salomonis
Quia sex sũt ꝓpt̃ nũi pfectionẽ
qz senari̇ est p̃m̃ nũs pfectõnis
et ꝓpter hꝫ sic exigit pfectio a suffi
cientia officij mĩstrãdi . nã optet
aliq̃s mĩstrare q̃si a remotiori. ali-
q̃s a ꝓpinq̃ori·et aliq̃s de ꝓximo
vt nihil deſit in mĩsterio ordina-
to. Et qz qd̃libet hoꝝ mĩsterioꝝ
gemina² ꝓm actũ purgãdi·a illu
minãdi·a pficẽdi Hinc est q̃ sex
sũt ordines mĩsteriales a septim̃
est oĩm pfectissim̃·in q̃ altari̇ cõ
ficitur sacr̃m · q̃ cõsũmatur in or-
dine vno tanq̃ in ẽmino vltimo a
cõpleto· Postremo qz ordo est
signaculũ ptãtiuũ . nõ tm̃ respectũ
alioꝝ sacrõꝝ dispensandoꝝ·verũ
etiã respectu sui·a ptãs sup ptãtẽ
est ptãs excellens·ideo sibi nõ tm̃
cõpetit ptãs simpliciter cuiusmodi ẽ
in ordine simplici. vꝝ etiã eminẽ
tia ptãtis cuiusmodi ẽ in hijs q̃ꝝ

est ordines ordinarie dispensare
Et qz excellētia qñto magis descendūt tāto magis deletat· et q̃to magis ascēdit tāto magis vnitur
Hinc ē q plures sūt epi. paucores archiepi· paucissime patriarche· ⁊ vn? pē paty· q̃ papa merito appellat· tanq̃ vn? pm? ⁊ sūm? pē spūalis oīm paty. pastor oīm fideliū. et tetrarcha p̄cipu? · sponsus vnicus· caput īdiuisū· pōtifex sūm? · xpi vicari? · fons ⁊ origo regula cūctoz pncipatuū ecclesiasticoz· a q̃ tanq̃ a sūmo deriuat· ordinata ptās· vsqz ad īfima ecclie mēbra· pm q exigit p̄ellēs dignitas ecclesie in ecclesiastica iherarchia Et qz hec dignitas p̄cipue manet in ordine· ido ꝗ sacrm nō debet dispēsari nisi cū mag̃ discretione ⁊ solēnitate· ac p hoc non a quolibet· nec cuilibet· nec in quolibet loco· nec quolibet tēpoē. sed psonis lrātis· honestis· ⁊ a cūctis irregularitatibus alienis· ieiuno stomacho· loco sacro· tpe misse· ⁊ tpib? ab ecclesiastico iure statutis· debēt hmōi ordines dispēsari et ꝗ ab epis q̃b? ꝓpt sui eminētiā reseruat· dispēsatio ordinū cōfirmatio p īpositionē manuū cōsecrtio noīaliū ⁊ abbatū· et dedicatio ecclesiaz q̃ ꝓter sui celebritatē ñ debēt dispensari· ñ ab hijs q̃ hnt p̄eminētiā ptātis Ca· xiij.

De integritate matrmonij

Oe sacrō mrīmonij ꝗ in sūma tenēda sūt· q mrīmoniū est diūctio legittima maris ⁊ femine īdiuiduā vite consuetudinē retinēs· ꝗ aūt diunctio non solū fuit p? pctm wy etiā aī pctm· ꝗ pus istitutū fuit sacrm cōiugij in officiū· nūc aūt nō solum in officiū· wy etiā ī remediū otra libidinis mozbū Pus significabat cōiūctionē dei et aīe nūc autē pter ꝗ significat diūctionē xpi et ecclesie· ⁊ duaz naturaz īvnitate psone· Introducit· aūt ꝗ cōiūctio in eē· p libez cōsensū aīoz ex pte vtriusqz psone exteri? expressū ī aliq̃ signo sensibili· dsumati autē hz in copula carnali Nā pba de futuro hz mrīmoniū initiari· per ba de pñti ratificari· ꝗ p carnalē copulā hz dsumai· hui? aūt sacrī tria sūt bona· fides· ples· ⁊ sacrm

Et· xij· īpedimēta q̃ īpediūt contrahendū ⁊ diuimūt iā cōtractū· q̃ in hijs bib? cōtinēt Error. oditio wtū. cōgtio· crimē· Cult? · dispitas· vis· ordo· ligamē· honestas· Si sis affinis· si forte coie neq̃bis Hec faciēda wtāt· cōiugia iuncta retractāt Ñō aūt ad ītelligentiā p̄dictoz ꝗ est· qz pn'm nostz reparatiuū wrbū· s· īcarnatū· eoipso q bū dei· est fons sapīe in excelsis eoipso q īcarnatū ē clemētie fōs in terris· ⁊ ideo eoipso q bū incarnatū ē hūani gnis formatiuū ex sūma sapīa· eoipso q īcarnatū est ipsi? reformatiuū ex sūma clemētia· ido hūanū gen? repat per clemētiā· qz pus repabile fcat ex sapīa q̃ p suo sūmo ordine exigebat q gen? hūanū facēt· potens

stare·potēs labi·potēs etiā repa
rari·sic ī pœdētib? oñsū fuit Qm
ergo vbū dei in sua sapia fecit ho
minē sicā ogruū fuit potēs stare
cadēā surgē Hic ē q gen? hūanū
eo mō ꝓpagādū ordinauit q ipō
mō ꝓpagādi hrēt qd māducaret
ipsū ad stādū·hrēt etiā qd mādu
cēret ad remediū·sic etiā in ꝓpa
gatione illa est aliqd p pctm·s· li
bido qd trducit morbū Et qz sta
tus hois eāt ex cōiūctione ipsius
aīe ad deū p amorē vnitiuū modo
castissimo·singulaīa īdiuiduo·re
mediū veniebat ex oiūctōne dīne
natuēā hūane ī vnitate ypostas
et psone·vnitatē inq̄ dīna grā in
troductāvt singularē ā īdiuiduā
Hinc ē q dē? ab initio istituit vt
ꝓpagatio fiēt p oiūctōnē maris
ā femine īdiuiduā et singularē·q̄
sig̃ficaēt añ pctm oiūctionē dei ā
aīe·seu deiā supælestis ierarchie
p? pctm vo oiūctōnē xp̄iā hūane
natuē·seu xp̄iā ecc̄ie·et ido vtro
biqz ē sacr̄z·s·añā p?·lz alioā alio
mō q̄tū ad sig̃ficationē ā vsū Cū
em̄ est sacr̄z añq̄ supueniēt mor
bus·libido q̄ supuenit per pctm·
poti? hz p mr̄imoniū excusari q̄
ipsū habeat vitiare·qz nō morbi
medicamētū orrūpit· ꝗ medica
mentū hz curē morbū.ex q̄ mani
feste appaēt q̄d fit mr̄imoniū ā q̄
liter dīnit? fit introductū in esse.
¶ Iurs? qz q̄libet p̄dictay spāliū
vnionū·et ī sacrō mr̄imonij signi
ficataz ē vnio vni? sic agētis ā in
fluētis·ā alteri? sic patiētis ā susci
piētis·et h̄ facētē amoris vinculo
q̄ ex mera wolūtate pœdit. Hinc ē
q mr̄imoniū dz eē oiūctio dupli
cis psone differētis fm rōnē agē
tis ā patiētis·s. viril sex? ā mulie
bris·ā h̄ ex mero cōsēsu wolūtatis
Et qz wolūtas exteri? nō appaēt
nisi p sig̃ ipsā exp̄mētia Hinc est
q necē ē vt osens? mutu? exteri?
exp̄mat Qz vo osensus vt de fu
turo nō est ꝓpe osensus ꝗ ipsi? p
missio·osensus vo añ cōmixtionē
nō fac plenariā vnionē·qz nō dū
sūt vna caro Hinc ē q pba de fu
turo dz mr̄imoniū esse initiatū·de
pñti ofirmatū·ꝗ ī carnali copula
osūmatū.qz tē sūt vna caro ā vnū
corp? fūt·ac p h̄ plene significat
vnionē illā·q̄ ē int nos et deū·tūc
em̄ plene traducit corpus vni? in
corp? alteri?·s. sui cōpatis ptātē
ad pcreādū plē·et ido ipsi? mr̄i
monij sūt tria bona·s·sacr̄m ꝓpter
vinculū īsolubile·fides ꝓpt debiti
solutionē·ples vo sicut effect? ad
vtrūqz cōsequēs· ¶ Postremo·qz
dicta oiūctio mr̄imonial debet eē
ex libero osensu. pœdēs ad copu
lationē psonay distantiū in vnā
mr̄imonialē legē·et h̄ pt·xij·mo
dis īpediri Hinc ē q·xij·sūt īpedi
mēta mr̄imonij qd patz sic· Ad
mr̄imonialē nāqz cōsensū req̄rit
libertas ī osensuā libtas ī osensi
ente ā idoneitas ad oiūctionē Bz
libtas in cōsensu tollit p duo fm
duas ptes īuolūtarij·s· p ignorā
tiā·ā p violētiā·ā sic sūt duo īpe
dimēta·s·error ā violentia·libtas

aūt in cōsentiēte tollit p hī q̄ q̄s ē alligat? alteri· et hī vel deo· vel hoī Si deo hī est p votū exp̄ssū· vel per aliq̄d qd̄ hz votū ānexū. p̄mū ē in voto. sēdm ī ordine· Si aūt hoī· hī duplr· aut p ligamē existens· aut p ligamē p̄ædēs Pmū ē ligamē q̄ q̄s ligat? est vxori· sēdm ē in crimine qñ mech? vel mecha machinat? est in mortē cōiugis· vel ipso viuēte fidē de ꝓtrahendo dedit· et sic sūt q̄tuor īpedimēta· s· votū· ordo· ligamen· et crimē Idoneitas aūt ad vnionē ē distātia p̄sonarū ꝓueniēs q̄ tollit p nimiā p̄ximitatē· et p nimiā elōgationē· Nimia aūt p̄ximitas venit p gnationē siue p aliq̄d sile gnationi· vt ē cognatio legal· a spūal· aut venit p cōmixtionē sexuū· aut p ꝓtractōnē spōsaliū· et sic sūt tria īpedimēta ·s· cōgtio affinitas· a pblice iustie honestas· nimia aūt distātia. aut attēdit q̄tū ad ea q̄ sūt natuē· vt cū nō p̄nt cōmisceri carnalit· aut q̄tū ad ea q̄ sūt fortune q̄ nō sūt in nrā ptāte· vt pz cū est vn? bu? et alt liber· aut q̄tū ad ea q̄ sūt religionis xp̄iane· vt cū q̄s ē baptizatus· alt nō· et sic sūt tria īpedimenta· s· īpotētia cœūdi· et error cōditionis· a dispitas religionis· ac p hī sūt ī vniūso· xij· īpedimēta q̄ spūsō dictāte īducta sūt ī ecclesia dei· cui a si oīa sacra sint commissa· potissime ꝓuigij sacrm cōmissū ē regulādū ꝓpt varietates q̄ ar hī sacrm incidē p̄nt· a ꝓpter morbū ānexū· q̄ ē maxie īfectiu? et mime tenēs modū· a iō ē ipsi? ecclesie gdus cōgtionis limitare· sic p̄ type expediē videt· a p̄sonas legittimas vel illegittimas iudicē et diuortia facē ḡ nūq̄ dz nec pōt legittie mrmoniū qd̄ ītroductū est ānulare· qz q̄s de? ꝓiūxit ñ pt hō q̄tūcūq̄z sit magne potētie separare· cū ipsi? dei iudi° iudicādi remaneāt vniuersi iudicij

Incipit septia ps de statu final· De iudicio in cōmuni Ca·j·

POstq̄ aliq̄ breuiē dicta sūt de ēnitate dei· d̄ creatuā mūdi de corruptela pcti· de īcarnacōe v̄bi· de grtia spūscī. a de medicīa sacrali restat nūc septio a vltio aliq̄ breuiter tāgē de statu final· iudicij. de q̄ in sūma tenēdū ē q̄ sine dubio iudiciū vniūsoꝝ futuꝝ ē in q̄ de? pr̄ p dñm nrm Ihm xp̄m iudicabit viuos a mortuos· bonos a malos· tradē do vnicuiq̄z p̄m exigētiā meritoꝝ In hoc aūt iudicio fiet aptio librorꝝ· s· ꝓscīarꝝ· q̄b? merita et demerita vniūsoꝝ sibij p̄b a cētris īnotescēt faciente hī v̄tute illi? libri vite v̄bi· s· īcarnati· q̄ ī forma deitatis nō videbit· nisi a bonis In forma v̄o hūanitatis in q̄ a sīnaꝝ p̄mulgabit· videbit· tā a bonis q̄ a mal· hz terribilī ī eadē forma appareat ēprob a blād? iustis Ihō aūt ad ītelligētiā p̄dcōꝝ hī est· qz p̄mū p̄n'' cū hipsoꝝ p'' fit a seipō p̄m seipsū· et ꝓpt seipsū· hipō ipsū est efficiēs· forma a finis· vniūsa

pducēs·regēs ⁊ pficiēs·ita q̃ fiē
pducit ꝑm altitudinē sue vtutis·
fic etiā regit ꝑm rectitudinē veritā
tis.⁊ ꝯsumat ꝑm plenitudinē bo-
nitatis Qm̄ ergo sūme vtutis re
q̃rebat vt ñ tm̄ esset pductio crea-
ture ad vestigiū vel etiā ad imagi
nem·nō solū creatuē irrōnal·vel
etiā rōnal.ñ solū creatuē q̃ moue
tur ꝑm ipetū nālē·vel ec ꝑm liber
tatē volūtatis·⁊ creatura q̃ est ad
imaginē·qz capax ē dei·ē btificā-
bil creatuā rōnal ē disciplinabil·
creatuā hñs libtatē volūtatis ē ꝯ
legē iustiē ordinabil· Hic est q̃
rectitudo veritatis legē hoī ponē
debuit ī q̃ ad btitudinē inuitaret·⁊
ad veritatē erudiret·⁊ ad iusticiā
obligaēt·ita tñ q̃ libtatē volūta-
tis nō cogēt q̃n ꝑ suo libito volū-
tatis iusticiā reliquē posset ⁊ sequi
cū sic res q̃s cōdidit administrat vt
eas agē ꝓprios mot⁹ finat Et qz
pleitudo bonitatis ī ꝯsumādo opat
ꝑm q̃ exigit altitudo vtutis·⁊ recti
tudo veritatis Hic ē q̃ ꝯsūma bti
tudinis ñ dat a bonitate sūma·ñ
hijs q̃ ꝑuauerī iusticiā a rectitudi
ne veritatis ipsita·q̃ susciperunt
disciplinā ⁊ amauerī illā ꝑpetuā
felicitatē plusq̃ bō tñsitoia Et qm̄
q̃dā ꝯ agūt·q̃dā autē oppositū ꝑ
suax varietate volūtatū·q̃ interi⁹
occultāt·et ī statu vie ꝯ suū arbi-
triū currūt Hic ē q̃ ad manifesta
tionē altitudīs vtutis·rectudīs ve-
ritatis ⁊ pleitudīs bonitatis·ncē ē
vniūsale iudiciū seq̃ ī q̃ fiāt iuste
retbucōes p̄mioꝝ·apte declātio-
nes meritoꝝ ⁊ irreuōbiles latioēs
sūmax·vt iustis retbucōib⁹ stipē-
dioꝝ sūme bonitatis appareat ple
nitudo·ī aptis declātionib⁹ meri-
toꝝ·veritatis appareat rectitudo·⁊ in
irreuocabilib⁹ lationib⁹ sūmax sū
me vtutis·⁊ ptātis appareat altitu
do· Pmū igit qm̄ iusta retbutio
respicit culpā cui debet pena·vel
iustiē cui debet gliā ⁊ vniūsi filij
ade habeāt hāc illā Hic ē q̃ ncē
ē iudi° retbucōis oēs iudicari· vt
iusti glificē·⁊ ipij cōdēnē Rur
sus qz apta declātio meritoꝝ req̃
rit q̃ sit appareat q̃d agēdū ē ⁊ q̃d
actū ē·vt omissū a libtate volūta-
tis hūane ꝯ varietatē cōstātiax
Hic ē q̃ ⁊ libri ꝯscīax aperiēt vt
appareāt merita ⁊ liber vite vt ap
pareat ipsa iusti·ꝑm quā appro
bādavt ēp probāda sūt merita illa
Et qm̄ ille liber vite est liber in
q̃ sit scripta sūt oia sit·et lucidis-
sime·q̃ in ꝯscētijs scribū veracit·
iō ex ꝯcursu aptioīs hoꝝ libroꝝ
fiet apta declātio oīm meritoꝝ ita
q̃ occulta cordis cuiuslibet ⁊ sibi
et cēteris innotescāt Vnde vt vult
Aug⁹·liber ille ē vis q̃ fiet. vt ad
mēoriā cuiuslibet secreta cūcta mi
rabilit reuocē·vt lucide appareat
eqtas dīnoꝝ iudicioꝝ ī aptissiō lu
mine veritatis Postremo qz irre-
uocabil latio sūmax dz fieri ab eo
q̃ possit audiri ⁊ videri·et a q̃ non
possit appellari·et videri ab vniū-
sis nō pt sūma lux quā tenebrosi
oculi videē nō pnt ꝑ eo q̃ facie ad
faciē videri ñ pt sine difformitate

mentis et iocunditate cordis·ne-
cesse ē q̃ iudex appareat in effigie
creatuē Quia vo pura creatura
auctoritatē nō hz sūmā a q̃ appel
lare nō possit· Hinc ē q̃ necē ē q̃
iudex nr̄·a de? fit vt iudicet p au-
ctoritatē sūmā a hō fit vt videat·a
discepter cū pctōrib? ī effigie hu-
mana Et qz vna vox disceptatio
nis terret culpabiles·et assecurat
innocētes· Hinc est q̃ vna eis effi
gies iustos letificabit·a ecōtrario
īpios deterrebit Ca·ij·

De antecedētib? ad iudiciū ca
iusmodi est pena purgatoria

Deinde in spāli circa statū
finalis iudicij cōsiderāda
sūt q̃dā sic p̄ambula q̃dā
sicut cōmitātia.a q̃dā sicut cōtia

Preābula aūt sūt duo.s·pena
purgatoria·a suffragia ecclesiasti-
ca·p̄mo igit de pena purgatorij
h̄ tenēdū ē·q̃ ignis purgatori? ē
ignis corpal q̃ tātū spūs iustoz
q̃ in hac vita nō īpleuerī pnam
a satisfactionē cōdignā affligētur
p̄m plus a min? ·p̄m q̃ pl? de cre-
mabili secū ex hac vita traxerunt
affligūtur autē min? gūit q̃ in in
ferno·a magis gūit q̃ in h̄ mūdo
nō tū ita gūit q̃n sp sperēt a scīāt
se in īferno nō eē·lz forte p̄ penaz
magnitudine. h̄ aliqtiēs nō auer
tant· hac aūt afflictione ab igne
corpali eis īflicta·purgātur spūs
a reatib? a sordis a etiā reliquijs
pctōz·q̃b? sufficiēter expurgatis
īmediate euolāt a ītroducūtur in
gloriā paradisi Sō aūt ad ītelligē
tiā p̄dictoz h̄ est· qz cū p̄mū p̄n
eoipso q̃ p̄mū sit optimū a perfec-
tissimū. a eoipso q̃ optimū sit sū
me amatiuū boni· a sūme detesta
tiuū mali·sic sūma bonitas nō pa
titur q̃ bo maneat irremuneratū
sic etiā nō dz pati q̃ malū rema-
neat īpunitū Qm̄ ergo viri iusti
aliqn̄ decēdūt q̃ in hac vita nō to
talie pnam īpleuerūt · cū meritū
vite eīne in eis non posz remanē
irremuneratū· a vitiū culpe ñ pos
sit remanē īpunitū·ne vo pturbe
tur pulchitudo ordinis vniūsi·ne-
cesse ē q̃ ipsi finalr p̄miētur· necē
est etiā q̃ tpalie punīt̄ p̄m suaz
culpaz exigētiā a ratū Et qz cul
pa cōmissa a offensiua fuit maies
tatis dīne a dānificatīa eccīe·a de
formatīa imaginis dīne mēti nrē
īpresse·maxīe si fuit culpa mōtlis
a venialis etiā disponit ad h̄·a de
offēsa reqrit punitio·de dāno vo
agēda ē satisfactio· a de deforma
tione reqrēda ē expurgatio Hinc ē
q̃ necē ē q̃ pena illa sit iuste pu-
nitiua·digne satisfactoria·et suffi
ciēter expurgatīa P̄mū igit qm̄
pena illa dz eē iuste punitīa spūs
q̃ cōtēpto bono eterno a sūmo·se
sbiecit īfimo·iuste dz īferiori sbijci
vt ab eis suscipiat penā ex q̃z oc
casione ppetrauit culpā· a rōe q̃z
et deū cōtēpsit·et seipsū vilē fecit.
Hic ē q̃ ordo dīne iusti exigit vt
spūs ab igne māli hēat puniri.
vt sic p̄z ordinē nāe aīa vm corpi
vt īfluat vitā ipsi corpi·sic vniat
igni māli·p̄m ordinem iustīcie· vt

punibile puniẽti a q̃ suscipiat pe
nã Et qz viri iusti q̃ sũt in gratia
nõ sũt digni nisi pena trãsitoria.
et tanto maiori digni sunt pena.
qñto maiora ꝛmiserũt pcta. ⁊ mi
nora egerũt pnaz Hinc est ꝙ ab
igne materiali puniũtur tpaliter
quidã tñ diuti? ·q̃dã vo breuius
q̃dã acerbi? ·q̃dã leui? ·ꝓm ꝙ rea
tus exigit offensay magtudo Ne
esse em̃ est vt ꝯt egregius doctor
Aug? ·ꝙ tm̃ vrat dolor q̃tũ inhe
serat amor· Tãto ei difficili? q̃s
purgat· q̃to medulla ꝛ dis eius
intim? amor ihserat mũdanoy.
Ampli? qm̃ pena illa debet esse
satisfactoria· ⁊ satisfactio respicit
libertatẽ volũtatis· ⁊ statũ vie po
tissime cũ ibi iã ñ sit stat? merẽdi
⁊ pene ille mime teneãt rõnẽ volũ
tarij· necesse ẽ ꝙ illd qd deficit ex
pte libertatis in volũtate sbsistere
suppleat ĩ acerbitate ex pte pene
Qz vo gtiã hñt q̃ purgãt· quã
q̃dẽ vltra pdẽ nõ pnt Hinc ẽ ꝙ nc
a tristicia penit? absorberi· nec in
desperationẽ incidẽ· nc in blasphe
miã pñt· neqz volũt aliq̃ten? pfi
lire· ac p ꝗ licet gũit punãt· lõge
tñ aliter ⁊ min? q̃ in iferno ⁊ sta
tum illũ etiã idubitãter sciũt aliũ
eẽ q̃ illũ ĩ q̃ sũt illi q̃ ĩ iferno irre
mediabilir cruciãt Postremo qz
pẽa illa dz eẽ expurgatoia· ⁊ pur
gatio illa ẽ spũal· ncẽ ẽ l ꝙ ignis
ille spũalẽ hẽat vtutẽ dimit? sibi
datã· vel vt magis credo ipa vtus
grẽ interi? habitãtis ad iuta a pe
na extrinseca· ipsã aiaz iã p offen
sis punitã· ⁊ a reatuũ onẽ alleui
atã purget purgacõne sufficiẽte.
vt iã nulla remaneat dissiritudo
ad gloriã Et qm̃ tales spũs dispo
siti sũt i sũmo· ad iforzmitatẽ glo
rie suscipiendã in se· cũ ianua sit
aperta· ⁊ purgatio cõsũmata· ne
esse est illos spũs euolaẽ· in q̃b?
est caritatis ignis sursũ leuans ⁊
nihil retardãs ex pte ipunitatis
aie vel reat? Nec em̃ decet dĩnã
miam seu iusticiã vt ãpliu? desideãt
gloriã· cũ iuenãt receptaculũ ido
neũ· ⁊ magẽ sit pena ĩ dilacõe pre
mioy· nc ãpli? puniri debeat spũs
iã purgat? Capitulũ iij·

De suffragijs ecclesiasticis.

DE suffragijs ãt ecclesiasti
cis ꝗ tenẽdũ est· ꝙ suffra
gia eccie p sunt mortuis·
suffragia dicũ· q̃ p mortuis eccia
facit· sic sũt sacrificia· ieiunia· ele
mosinea alie orõnes· ⁊ pene volũ
tarie assũpte p eoy culpis celeri?
⁊ facili? expiãdis· Prosũt ãt mor
tuis nõ q̃busq̃ ꝗ mediocrit bo
nis· vt pote illis q̃ sũt ĩ purgato
rio· Nec valde mal· sic illis q̃ sũt
in iferno· nec valde bonis· sic hijs
q̃· s· sũt in celo· q̃n poti? ecõuerso
eoy merita ⁊ orõnes suffragãtur
ecclesie militãti· cui? mẽbris mlta
bñficia ipetrãt btis Prosũt aũt ꝓm
magis ⁊ min? · vel p diũsitate meri
toy in mortuis· vel p caritate vi
uoy q̃ magis sollicitat p aliq̃b?
q̃ pro alijs· et hoc vel ad penay
mitigationẽ· vel celeriorẽ liberatio
nẽ ꝓm ꝙ supne puidentie dispen

satio melius eis viderit expedire.
Ro aut ad intelligetiā pdictorū
ꝗ est. qm̄ pmū pn̄m cū fit optimū
ac p ꝗ sume seueritatis cū malū.
debet piter sume suauitatis ad bo
nū. a ideo cū rone seueritatis iusti
cie iusti. in qb? est reat? culpe. de
beant p? hac vita in purgatorio
tormetari a expiaē debet etiā roe
suauitatis mie eleuari. a hrē auxi
liū a munimē. maxie qz in miseria
sūt cōstituti. et suis operib? a me
ritis non pnt amplius se iuuare.
Disponē igit debuit regimē di
uine puidētie suffragia eis oferri
ab eis q̄ pnt. salua tn̄ rectitudine
iusticie. aqua n̄c debet nec pt dul
cedo mie dissentiē nec aliqtenus se
parari Qm̄ igit rectitudo iusticie
exigit cōseruationē honoris dīni
regimīs vniusi qlitatis meriti hu
mani. et pmi pncipij puidētia sū
ma disponit hec suffragia valē de
fictis. fm dulcedinē mie. rectitu
dinē iusticie seruātis honoris di
uini dignitatē. et vniusi regimē et
humani meriti qlitatē. pmo igit
qm̄ in hmōi suffragijs seruari dz
iusticia. q̄ dīni pcipue est cōserua
tiua honoris. et honor dīni? nihi
lomin? exigit opa satisfactoria et
penalia sibi psolui p culpis Hinc
est ꝗ illa opa hnt suffragia fieri
p q̄ potissime fit satisfactio a ho
nor recōpensat deo Qm̄ igit sūt
tres ptes satisfactionis. ieiunīū.
oratio. et altaris sacrificiū. in quo
maxime. reddit honor debit? ppt
placētiā illius q̄ in sacrificio illo
offertur Hinc ē ꝗ suffragia eccle
sie cōsistūt in hijs opib? satisfac
tionis a maxie ī missis celebrādis
fm ꝗ Greg?. in q̄rto dialogorū
īsinuat aliqs ppt missarū bnficia
de penis magis celerrime libera
tos. ac p ꝗ popa exequarū a accu
ratio funeris a hmōi nō debet int
suffragia ecclesie cōputari ppter
qd a saīs Aug? dt in li. de cura. p
mortuis agenda ꝗ cura funeris
cōditio sepulturē. et popa exequar
magis sūt solacia viuorū q̄ subsi
dia mortuorū Ampli? qz dz sibi
seruari iusticia ꝛ seruatia ordinis
et regimīs vniusi. et ꝗ exigit vt in
cōicatione īfluentiarū serue ordo
a simbolū int ea. in q̄bus a in q̄ in
fluētie ille manāt. ac p ꝗ inferi? ñ
debrāt influē ī illd qd ē sup̄. neqz
ī illd qd ē p oīmodā distātiā. elō
gatū. Hinc ē ꝗ suffragia ecclesie
nō pntvalē hijs q̄ sūt in inferno
qz sūt a corpe xpi mistico penit?
separati. vñ nulla spūal īfluētia ad
eos puenit nec eis pdest sicut n̄c
īfluentia capitis pdest mēbris a
capite āputatis Hinc ē etiā ꝗ nō
pdest beatis qz sūt oīo supiores
fm statū. et iā in tmino existētes
nō pnt ad altiora cōscendē. ꝗ ma
gis ecōuerso. ipsi psunt nobis et
eorū orōnes. nā et hoc meruerūt
in carne ideo disposuit ordo diui
nus. vt etiā ipsis sanctis dei orō
nes offerātur. vt a ipsi suffragen
nobis ad dīna beneficia īpetrāda
nō psūt ergo eis ecclesiastica suf
fragia. sed magis nob psunt sua

Restat igit' q̃ p̃ sunt sol' iustis q̃ sūt in penis purgatorijs · nā ipsi rōne penē ī potētie se iunādi sūt viuis īferiores · rōne vo iustice cæteris mēbris ecclesie sūt cōiuncti. itavt merito ecclesie sancte merita p̃nt eis ꝓpter simbolū ordinē suffragai Postremo q̃m debz ī hijs seruari iustica q̃ pensat p̃m exigētiā meritorū · Hinc est q̃ suffragia illa q̃ cōiter fiunt p̃ defūctis · licet oīb' bonis valeāt p̃ modulo suo hijs tñ āpli' valēt q̃ magis meruerūt vt sibi valerēt ꝓdessent dū erāt in statu vie Illa vo q̃ spāliter fiūt p̃ aliq̃b' · qz ītentio faciētis est recta · ꝓ p̃m deū p̃ædit ꝓ ecclesiastica īstitutio absq̃ dubio nō ē cassa · ideo plus valēt illis p̃ q̃b' dēminate fiūt · licz etiā alijs aliq̃ mō cōicentur · nec tñ p̃nt ita alijs subuenire sicut illi p̃ncipali p̃sone p̃ eo q̃ licet sint spūalia tñ dīna iustica p̃ maiori culpa maiorem exigit emēdā · et p̃ plurib' culpis plures emēdas · Vñ exēplū de lumine qd' eq̃liter illumīat ad vnā mensā sedētes · nō placz · qz hmōi suffragia magis assimilari habēt p̃ cijs redēptiuis · q̃ hmōi influencijs diffusiuis Q̃ñtū aūt cuilibz dēminate valeāt · ille ærituudinaliter diffinite hz · cui' est in reatibus ꝓ penis ꝓ suffragijs attendē pond' numerꝰ ꝓ mensurā

Capitulū · iiij.

De cōflagratione igniū · Inde aliq̃d dicendū est de ꝯmitātib' iudiciū q̃ sunt duo · scilicet cōflagratio igniū mūdanorū · et resurrectio cōporū

De cōflagratione igit' hoc tenē dū est. q̃ ignis p̃ædet facē iudicis q̃ terre facies exuret' · ita q̃ figura hui' mūdi mūdanorū igniū cōflagratione pibit · sicut factū ē inundatione diluuij · Dicit' autē trāsire figura hui' mūdi nō q̃ tū ad dstructōnē totalē hi' mūdi sensibil' ꝗ qz p̃ actionē illi' ignis oīa elemēta flāmis cōsumēt' vegetabilia ꝓ alia purgabūt' · inouabūtur elemēta · maxime aer ꝓ tra · purgabūtur iusti. adurētur ꝗ probi · q̃b' factis cessabit etiā mot' cælivt sic cōpleto nūo electorū · fiat q̃dāmō īnouatio ꝓ p̃miatio cōporū mundanorū Rō aūt ad ītelligētiā p̃dictorū hec est. qz p̃ncipiū reꝝ vmi ūsale cū sit sapiētissimū. et si ī omnib' q̃ agit attēdat ordinē sapīe potissime aūt in hijs debet attendere q̃ spectāt ad cōsūmationē vt sic nō discordet p̃m a medio · neqz mediū a postremo · ꝗvt ī cūctis cōgruissime ordīatis appareat illi' p̃mi p̃ncipij sapīa ordinās · et bonitas ꝓ altitudo Q̃m ergo de' p̃m sapīaz suā ordinatissimā maiorē mūdū istū sēsibilē fecit ꝓpt mūdū minorē · s · hoīem q̃ inter deū ꝓ res istas īferiores ī medio collocat' est Hinc ē q̃ vt oīa sibijnuicē cōgruāt · et habitatio cū habitatorē habeat armoniā. hoīe bene īstituto debuit mundus ille in bono et q̃eto statu īstitui · hoīe etiā labēte debuit etiam mundus deteriorari

homine pturbato debuit pturbari· hoie expurgato debuit expurgari·hoie innouato debuit innouari·et hoie cōsumato debuit q̃etari·p̃mo ergo qm̃ mūdus ille pturbari debet hoī pturbato· sicut stetit cū stante·et quodāmodo cecidit cū labente. et in futuro iudicio ꝓpter seueritatē iudicis oīndendā necesse ē hoīm corda terreri·a pctōr maxime q̃ vniūsor dominū contēpserūt. vt sic oīmis creatura dīnū accipiat zelum a cōformet auctori· et cōformet etiā habitatori· necesse est totis orbis cardines horribilissime cōmoueri Et qz nihil intēsius a velotius a horribilius in agendo cōmouet alia elemēta q̃ ignis· Hinc inde ex oī pte cōcurrēs Hinc ē q necesse est q ipsis iudicis facie ignis p̃cedat nō ex vna pte·sed ex ōni pte mūdi·vt sit ibi cōcursus ignis elemētaris a ẋrestris·ignis purgatorij et infernal·vt p ifernalē reprobi adunātur p purgatoriū iusti purgētur· per terrestrē hec ẋre nascētia cōsumātur· per elemētarē elementa subtiliētur ad inouationis facie disponātur·a simul cū hic cētera cōturbētur· vt nō solū hoies et demones sed etiā angeli videntes terreātur Rursus qm̃ mūdus ille purgari debet cū hoie expurgato·et homo in statu final temporis indiget purgari a scoria auaritie a malicie sicut in p̃mo tēpore a fece luxurie Indiget etiā purgari et velocita intimea pfecte Hinc est q sicut mūdus p̃us deletus est· et quodāmodo purgatus per elementū aque qd est frigidū cōtra ardorē. et fetorē luxurie· sic final mūdus per ignē ꝓpter refrigeriū caritatis·et frigus malicie a auaricie que regnabunt in fine q̃si in ipsius mūdi senectute· que quia maxime sūt adherētie·necesse est q purgās sit actionis intime violencie a acelerate·qd nō cōtingit reperire ī elemēto alio q̃ in igne ido sicut factū est aquay inundatione diluuiū· sic p actionē ignis huius mundi sensibil facies exuretur· Amplius qm̃ mundus ille innouari debet cū hoie innouato nec innouari p̃t aliquid in nouā formā nisi perdat vetustam·et q̃dāmodo disponatur dispositōne noua supinducta. Hinc est q cū ignis maxime habeat virtutē expulsiuā forme extranee. habeat etiā vim subtiliatiuā·et celesti nature cognitā q per ipsū debet fieri purgatio simul a inouatio· ita q cū geminā habeat efficaciā q̃ītū ad aliquā iudicis facie aduentuz p̃cedet·q̃tū aūt ad reliquā hz seq

Et cū innouatio sit ad nouitatē que amplius nō redit ad vetustatem·ac p hoc ad nouitatē incorruptibilē quā dare nō est in potentia alicuis creature Hinc est q hz in illa purgatione a inouacōe ignis aliq̃d agat per naturalem vtutē vt inflāmare. purgaē·rarefacere·et subtiliare·tn̄ necesse ē q cū illa virtute naturali· sit virtus

operan⁹ sup̄ naturā·cui⁹ imperio
fiet conflagrationis initiū·q cui⁹
etiāv tute fieret nihilomin⁹ cōple
mentū Postremo qm̄ mūd⁹ ille
debet cōsūmari hoie cōsūmato·et
tūc est hō ꝛsūmatus qñ in gloria
cōpletus erit nūs electoꝝ ad quē
quidē statū oia tendūt sicut ad fi
nem vltimū·q cōpletū necesse ē ter
rā ꝛpletione illi⁹ nūi ēminari·q cō
quietari motus naturē celestis·est
etiā necesse ēminari·trāsmutacōes
elementales·ncē est etiā ēminari
gnationē q ē in aialib⁹·q ī plātis
Cū em̄ oia ista ordinētur ad for
mā nobilissimā·que quidē est aia
rōnalis· posito statu in aialibus
necesse est et statū·q cōplemētū po
ni in ceteris p̄dentib⁹·q idō cor
pora celestia habita q̄tenq lumis
plenitudine dicūtur remunerari,
elemēta vo q āplius nō hnt vim
multiplicādi p trāsmutationē mu
tuā dicūtur interire·nō q̄tum ad
sbam ꝫ q̄tū ad actionē·q passio
nē mutuā·q h̄ maxīe q̄tū ad q̄lita
tes actiuas Vegetabilia vo·q sen
sibilia·qr nō hnt ptātē·q vitā p
petuā· et durationē sempiternā·
q̄lis cōpetit statui illius nobilita
tis necesse est in ꝓpa natura ꝛsumi
ita tñ q saluētur in pncipijs·q q
dāmodo in simulidelz in hoie q
similitudinē hz cū oi gne creature
et ideo in ipsis inouatione·q glori
ficatione possūt dici oia inouari·
et quodāmodo premiari

Capitulū·v·

De resurrectione corpoꝝ

De resurrectione aūt corpo
rū h̄ tenēdū ē· q oīm
corpora hoīm ī gnali re
surrectione resurgent nulla in eis
existente distātia quātū ad ordi
nacōez tpis ꝫ magis q̄tū ad ordi
nationē dignitatis Nā mali sur
gent cū suis deformitatib⁹ et pe
nalitatib⁹ miserijs et defectib⁹ q̄s
habuerāt in statu vie. In bonis
aūt natura seruabit⁹·q vitia detra
hētur·et oēs resurgēt integro cor
pore·et plena etate·et debita mē
sura mēbroꝝ. vt sic oēs sēl occur
rant in viꝝ pfectū·in mēsurā etatis
plenitudinis xpi· Surgēt vo tā
in bonis q̄ in malis·eadē corpora
nūo q pus ex eisdē ptib⁹ ꝛstituta
salua toti⁹ veritate naturē nō solū
q̄tū ad mēbra pncipalia·q humi
ditatē radicalē·vel etiā saluis ca
pillis·q ceteris mēbris q faciunt
ad decētiā corpis·ita q in q̄sāq qz
auras·vel fin⁹ naturē pulvis hūa
ni corporis cedat·ad eā animā re
dibit q ipsū pmit⁹ vt viuēt·q cres
ceret aiauit Rō aūt ad itelligē
tiam p̄dictoꝝ h̄ est· qr pmū pn'm
eoipso q pmū·q sūmū est vmūsa
lissimū·q sufficiētissimū· ac p hoc
pn'm est naturaꝝ grāꝝ.·q pmioꝝ·
pn'm etiā potētissimū·q iustissi'm.·q
licet sm quādā appropationē sit
potētissimū in ꝛstitucōe naturaꝝ
·q clemētissimū in collatione grāꝝ
et iustissimū in retributione stipē
dioꝝ· tñ sigillati singulas sūt in
singul⁹·qr sūma potētia· clemētia
et iustitia·nullatenus p̄t ab inuicē

separari. et idꝰ in ope retribucōnis
necesse ē q ipsa fiat ꝑm q exigit
rectitudo iusticie. et reformaᵒ grē
et cōpletio natuē. Qm̄ ergo iusticia necessario reqrit vt hō q me
ruit vel demeruit nō solū in aia nᵗ
in corpore solū. ꝗ in aia simlᵗ cor
pore puniatᵗ. vel pmietᵗ in vtroqz
Reformatio aūt grē reqrit vt totū corpꝰ assimilet xpō capiti cuiꝰ
corpus mortuū necessariū fuit re
surgē cū vnitū esꝗ inseparabilr dei
tati. cōpletio vo natuē requirit vt
hō constet ex corpore simul. a aia
tāq ex materia. a forma q mutuū
hnt appetitū. a ēclinationē mutuā
necesse est resurrectionē eē futurā
exigente hꝰ constitutōne natuē. infusione grē. et retributione iusticie.
ꝑm q tota vniūsitas hz regi. et iō
ex hijs trib ꝰ oia clamāt hoīem re
suscitādū vt oīs tollatᵗ excusaᵒ ilᵗ
q ō hāc veritatē fidei obsurdescāt. a
merito ō tales vniūsuᵗ pugnet ordō
terrarū. pmo igitᵗ qm̄ resurrectio
debet eē ꝑm exigētiā ordinis dine
iusticie. et dina iusticia redditvni
cuiqz qd suū ē p loco. a tpe. a oīs
aia semel. a ad punctū tpis vnita
corpori. vel hz in eo culpā vel gtiā
necesse ē q oēs resurgāt. Et quia
distinctꝰ dz eē status retbutionis
a statu vie. resurrectio spectat ad
statū retbutionis. vt nō cōfūdatᵗ
ordo vniūsi. et vt fides habeat me
ritū q credit qd nō videt. a vt certius. a clariꝰ appareat eqtas dine
iusticie. a vt simul fiat cōsūmatio
et retbutio finalᵗ in angelᵗ hoībꝰ
reqrit hec dina iusticia. vt oēs re
surgāt simlᵗ. q tū ē de lege cōmuni

Qd dico ꝑ xpm et eiꝰ scissimā
matrē gloriosā v̄ginē Mariā Qz
vo malᵗ debetᵗ pena. a miseria. a bo
nis gloria. ideo. a si silᵗ resurgāt in
tpe valde tū dissimiles erūt in cōditione Nā qz malᵗ resurrectio nō
est ad vitā ꝗ ad supplicū necē est
q ipsi cū deformitatibꝰ. a ēfirmitatibus. a defectibꝰ suscitētᵗ Rursꝰ
qz resurrectio debet eē ꝑm exigētiā cōsūmationis grē. a pfecta grā
facit nosᵗ conformes xpō capiti nrō
in q nullꝰ fuit defectꝰ mēbroꝝ. sed
pfecta etas. a statua debita. a effigies formosa. opportunū ē q bomi
suscitētur in optimis cōditionibꝰ
ac p hꝰ necesse est q in eis vitia de
trahātur. a natua seruetᵗ Oportu
nū etiā ē vt si aliqd mēbꝝ deerat
suppleatᵗ. si aliq eāt superfluitas au
feratur. si aliq mēbroꝝ deordinaᵒ
corrigiatᵗ. si puulꝰ eāt ad qntitatē
etatis x quā hēbat ī resurrectōe. hz
nō mole dina v̄tute deducatᵗ. si de
crepitus ad eandē etatē reducat
si gigas vel gnanꝰ ad mēsurā con
gruā limitētur. vt sic oēs integri
et pfecti occurrāt in viꝝ pfectū. et
mensurā etatis plenitudinis xpi.

Postremo qz resurrectio debz eē
ꝑm exigētiā pfectionis natuē. natura spūs rōnalᵗ exigit q vivificet
corpꝰ ꝑprium. qz ꝑprius actꝰ ī ꝑpa
materia hz fieri. nec ē q idē corpus nūo resurgat. alioqn nō esꝗ
resurrectio vera Sic reqrit. a natura
aīe rōnalᵗ. a immortalᵗ. q sicut hz esse

ppetuū·sic corp⁹ habeat·cui ppe
tuo influat vitā. ac p hoc corpus
qd̄ amime vnitur ex ipsa vnione
ordinationē habeat ad incorrup
tionē ppetuā · ita tñ q illud in q̄
cōsistit sb̄a totius corporis sicut
sunt mēbra pncipalia·et etiā hu
mnditas radical⁹. et caro ꝓm specē
habeat ordinationē necessariam·
alia vo·s·caro ꝓm materiā·a ptes
que sūt de bene esse corporis ha
beant ordinationē de congruo·et
ido pme ptes sūt ordinate ad re
surrectionē ꝓz ordinē necessitatis
alie vo oēs ꝓm ordinē ꝛgruitatis
¶ Quē q̄dē ordinē qz de⁹ ipressit
nature·a natura non pōt pficere·
qz nō pt mortuū suscitare. et ipsa
dīna pnidētia nihil debuit facere
frustra·necesse est q ipsius vtute
reparet⁹·idē corp⁹ nūo a immortale
et ex oibus ptibus cōstitutū· etiā
salua tota veritate hūane nature
¶ Cū autē hec natura nō habeat
in ptāte sed solū ī appetitu·qz nec
idē corpus nūo destructū repare
pt cum nō possit in totā rei sb̄am
neqz corp⁹ immortale possit efficere.
auz omne p naturā generabile fit
corruptibile· nec dispersa colligere
necesse est q resurrectio nō semi
nalib⁹ nec naturalib⁹ causis· sed
pmordialib⁹ attribuat⁹·vt fiat ꝓm
cursū mirabilē· et supnaturalē· et
ꝓm dīne imperiū volūtatis

¶ Capitulū·vi·

¶ De igne infernali·

Onsequenter de ꝛsequenti
bus ad iudiciū ē dicendū
que sūt duo·pena infernal⁹·a glo
ria celestis De pena igit⁹ iferna
li h̄ tenendū ē q pena infernalis
est ī loco corpali decorsū in q̄ eter
naliter affligētur oēs reprobi·tñ
hoīes q̄ spūs mali Affligētur āt
eodē igne corporali q̄ cremabit·a
affliget spūs·a etiā corpora·n⁹ tñ
corpa illa cōsumet sed sp affliget
aliget alios plus·et alios minus
ꝓm exigētiā meritorū Huiusmo
di autē afflictioni ignis cōiuncta
erit afflictio ꝓm oēs sens⁹ ꝛiūcta
erit pena vermis·a carētia visionis
dei·ita q ī hijs penis erit varietas
a cū varietate acerbitas·a cū acer
bitate intēmiabilitas·vt ad repro
borū supliciū tormētorū fum⁹ ascē
dat in seula seulorū ¶ Nō āt ad in
telligentiā p dictorū h̄ est·quia cū
pmū pncipiū sūmū sit·eo q pmū
sit q̄ cq̄d habet. habet ī sūmo·ido
necesse est ipsū esse rectissimū Cū
ergo ī retribuēdo agat ꝓm recti
tudinē·sicut ꝛtra se facē nō pt· n⁹
se negare· nec suā iusticiā ipugre
fic necessario sua rectitudine exigē
te·optet q pctm puniat⁹ ꝓm qñ
titatē culpe· in hijs maxie q̄ legē
mie cōtēnētes. p ipenitētiā impe
gerunt in seueritatē iusticie Qm
ergo seueritas iusticie ē cōsideranda
culpā nō solū q̄tū ad radicē·verū
etiā q̄tū ad circūstātias aggūan
tes·cōgruissimū ē vt iudex iustus
penas debitas ab impijs exigat
vsqz ad vltimū q̄drantē·vt sic nō
remaneat dedecus pctī sine decore
iusticie· et sicut manifesta ē ptās

in creādo · et sapīa in gubernādo
et clementia in repando sic mani
festetur sūma iustīcia in punīēdo
¶ Qm̄ ergo dīna iustīcia pctōrē
impiū debet punīē ſm exigētiam
culpe · et culpa mōālis ad quā sue
cēdit final ipm̄a · ipsa hz rōnē de
ordinationis ppetue · deordinatio
nis libidinose · deordinatiois mlt
timode · necesse ē q ipsa puniatur
penay etnitate · acerbitate a mul
tiformitate · pmo igit deordina
tionis ppetue pena debet eē ppe
tua · qz pctm̄ qd q̄s cōmittit · et de
q nūq̄ penitet · ppetuo in aio du
rat · a vita ppetua · s · deo sepat · a
volūtate pcedit · q̄ in pctō vellet p
petuo delectari · ¶ Et licet delecta
illa trāsiēs sit a momētanea · qz tñ
deordinatio tenet rōnē ppetuita
tis · pena deordinationi rñdens
debet habē carētiā finis · vt sic hō
in suo ppetuo finē nō apposuit a
peccato recēdēdo · sic del in suo p
petuo nō desistat a punīēdo · a sic
hō cōtra īfinitū peccauit · sic penā
habeat infinitā · Et qz nō p̄t hrē
penā īfinitā intētione · habeat sal
tē duratione · et sic volūtas eius p
mortē sp malū malo addēt · sine
suscepcōe pm̄e · sic del sp affligat
sine īmutatione sm̄e reqrēte hoc
ppetuitate deordinationis in im
pijs dānatis · ¶ Rursus qm̄ deor
dinationis libidinose · pena debet
eē afflictiua · qz delectatio punit
p tristīciā contrariā · a spūs rōnal
in peccando ouertit se ad bonum
ꝓpriū · vt nūc a ptiale · libidinose

amādū · et ex h contēmit dīnū im
periū et dominiū · Hinc ē q ad h
q illa delectatio improba pfecte
puniat in q̄ fim l est delecta aū cō
tēptu · necesse est q ad punitionē
illi cōtēptus a delectatiois pctōr
siue sit hō siue spūs · p̄cipitetur ī
locū infimū · et maxīe a statu glie
longinquū · h est in pfundissimū
infernū · necesse ē etiā q ibi expo
natur affligēdus · infime nature ·
ac p h nō a sba spūali patiat · ſ
a corporali a īfima · h est a frcib
corporū mūdanorū · vt in frcib de
figatur a igne a sulphure concre
metur ¶ Et qm̄ spūs q̄ p naturā p
ponitur corpori · a in corp habz
influē · et ipsū mouē dignitatē na
ture p culpā puertit · et se subiecit
q̄dāmodo vilitati a nihilitati pec
cati · Hinc ē q ſm ordinē iustīcie
debz ordinari · vt tam pctōr spūs
q̄ hō igni corporeo alliget · non
vt in illū influat vitā · ſ vt dīno de
creto suscipiat penā · aū ei rei quā
horret per timorē dīnit īmissū a
quā sentit p vim nāl sensus sic in
separabilit alligat · necesse est q
acriter tormentet · a qz ille ignis
nō agit nisi p dispositionē pctī · et
reatus a macule · ex īprobitate li
bidinis p̄cedētis · a h nō est eqlit
in oibus Hinc est q ab eodē igne
alij cremātur plus · alij vo minus
sicut sub eodē igne alit vritur pa
lea · a alit cōburit lignū ¶ Qm̄ āt
illa peccati dstinctio a reatus ſm
quā actio ignis moderatur · est in
eodem vniformis neqz crescit nec

decrescit. nec mutat. Hinc est q̃ dño imperio ordinãte ignis ille sic agit q̃ sp vrit ⁊ nõ consumit. sp affligit ⁊ nõ interimit. qz nõ agit ad sue forme multiplicationẽ. ꝗ ad aĩe et corporis purgationẽ. siue ipsius spũs ĩ seipso. vñ nõ fit noua adeptio. ꝗ adepte pacis continuatio vt sic in eadẽ pena nec acerbitas eternitatẽ. nec eternitas tollat acerbitatẽ. Postremo qm̃ deordinatio nis multimode. pena debet eẽ multimoda ⁊ in oi peto actuali mõali et deordinata est auersio a sũma luce ⁊ bonitate. ⁊ inordinata cõuersio ad bonũ cõmutabile. et deordinatio wlũtatis cũ dictamẽ rõnis recte. Hinc ẽ q̃ oes actualit peccãtes q̃ erũt dãnati punietur pena triplici ꝓpt aũsionẽ carẽtia visionis dei. ꝓpt auersionẽ ad bonũ cõmutabile. pena incẽdij materialis ꝓpter pugnã wlũtatis ⁊ rõnis. pena vermis. vt sic ex hac multiplicitate penarũ afflicti varie. et acerbe. et eternaliter crucietur. et tormentoꝝ funus ascendat in seculasseculoꝝ Amẽ. Ca. vij.

De gloria paradisi

De gloria autẽ celesti ꝗ in sũma tenẽdũ ẽ. q̃ in ipsa est pmiũ sbale cõsbale ⁊ accñtale Premiũ inquã sbale cõsistit in visione. fruitione. ⁊ tẽtione vni⁹ sũmi boni. s. dei quẽ bti videbũt facie ad faciẽ. ꝗ est nude et sine velamine q̃ fruẽtur. auide ⁊ delectabilit. quẽ etiã tenebũt sempiternaliter. vt sic verificet illd bernardi. q̃ de⁹ futur⁹ ẽ rationi. pleitudo lucis wlũtatis multitudo pacis ⁊ memorie cõtinuatio eternitatis Premiũ vo consbale consistit in gloria corporis q̃ sedã stola dz. q̃ resũpta perfecti⁹ aĩa btã tẽdit ĩ sũmũ bonũ. et ꝗ stola cõsistit in q̃druplici dote corporis. s. in dote claritatis sbtilitatis agilitatis. et ĩpassibilitatis. q̃ erũt ꝓm plus ⁊ min⁹ in diuersis. ꝗz maioritatẽ ⁊ minoritatẽ ꝓpus habite caritatis Premiũ ãt accidẽtale consistit in q̃dã decorẽ speciali supaddito. q̃ q̃dẽ aureola nũcupat. ⁊ ꝓm doctoꝝ sm̃az debetur ꝓplicã gñi opm. s. martirio pdicationi. et cõtinẽtie vginali. et ĩ oib⁹ pdictis ꝓuabit grad⁹ et distictio ꝓm exigẽtiã meritoꝝ Ad hõ aũt ad intelligẽtiã pdictoꝝ ꝗ ẽ. qz pmũ pn̄m hipso q̃ pmũ ꝗz sũmã vnitatẽ. veritatẽ. et bonitatẽ. ⁊ ꝗipso in eo etiã ẽ ponẽ sũmã potẽtiã et sapiẽtiã. et clementiã. et iusticiam. Qm̃ igit hec iuisibilia dei manifestari decet p opa. ido de⁹ mũdũ istũ sensibilẽ. pnãpiãs sic pduxit sic gubnat. sic repat. sic ꝓmuneãt et cõsũmat. qd̃ in pductione manifestet sũma potẽtia. in gubnatione sapia. in repatione clementia. in retributione iusti⁹ cõsũmata Vt ergo manifestaret potentia ad suipsius laudẽ ⁊ gloriã ⁊ honorem. oia pduxit de nihilo facies aliq̃d ꝓpe nihil. s. materiã corpalem. ⁊ aliq̃d ꝓpe se. s. sbaz spũalẽ et sicꝗ iũgẽs ĩ vno hoie ĩunitate náe ⁊ psone. s. rõnalẽ aĩaz ⁊ materiã corpalẽ. Vt maifestaret sapia ipse q̃dẽ ꝓuidẽtissime gubnat et

ordinate Nā ipse supremū hoīs
regit p seipsū mētē·s. quā illustrat
et īfimū·s· corp? p libēr arbitriū
volūtatis· vt sic corp? a corpalia
q̄ ad ēgimē sbiacēt spūi·spūs vo
deo Vt manifestaret clementia·
lapsū hoīem repauit·assumendo
hoīs naturā suscipiēdo penalita-
tes· et tandē pferendo penā· a sic
sūma misericordia misericordē mi
sero facēt eē oformē ad ēleuatio
nē miserie·nō solū in dignitate náe
cōdite·rēr etiā in defectib? náe in
miseria ostitute·Vt tādē manifesta
ret iusti^a·rebuit vnicuiq; ꝓ exi-
gentiā meritorēr·ñ solū mal' penā·
rēr etiā iustis glia; sēpiternā Sic
em exigit rebutio eq̄· et repatio
gtuita·a gubnatio ordinata·a p
ductio vtuosa·nā oīm hōr ostūma
tio ē ī fine Pmū igit' qm oīz iusto
rū pmiatio fieri dz ꝓ q exigit reb
utio iusta·a etiā pductio vtuosa
a pductio dei frē rōnalē spm ppe
deū dei capacē·s·ꝓ vim īdite ima-
gini ipsi? btissime ēnitatis·cui in
iusti tot? hoīs spūs ꝓm itegtatē
imaginis debuiuit Hic ē q nullo
mō mm? deo pt rōnal' spūs pmia
ri·n^c ipleri·nec ei? capacitas ēmi-
nari·idō īpremiū dat' ei deiformi
ta glie p quā do effect? ofōmis
a rōne ipsū videat clare·a wolūta-
te diligat plene a mēoria ēnineat
ī eternū·sicvt tō aīa viuet·a tō do
tetur ī trib? aīe virib?·tō deo cōsi
guret·tō illi vniat·tō reqescat in
ipso. sic ī oī bono iuenies pacē·lu
cem· sufficiētiā sēpiternā p quā ī
statu oīm bonorēr ogregacōe pfē

ostituta a ēnavita viuēs dicatur
btā a etiā gliosa Hurs? qm retri
butio illa dz fieri ꝓm q exigit nō
solū rebu^o iusta·a pductio vtuo
sa·rēr etiā gubnatio ordinata·et
de? ī pductōe corp? aīe alligauit
et náli et mutuo appetitu īuicē co
pulauit Ad gubnationē vo sbiec-
tit a ī statu meriti fecit·vt spūs cō
descēdēt·a ītendēt corpori·et gu-
bernādo p exercitiū in merēdo·n^c
nál' appetit? patit' q aīa fit plene
btā nisi restituat' ei corpus ad qd
resumēdū hz īclinationē naturalē
insertā·nec regimīs ordo sustinet
q restituat' corp? spūi btō· nisi p
oīa illi cōformē a sbiectū q̄tū pt
corpus spūi cōformari Qm ergo
spūs ēvisione lucis ēt'ne clarifica
tus·idō dz in ei? corpe claritas p
maxīa resultaē Qrvo dilectōne
illi? sūmi spūs ē sūme spūal' effaūs
idō ī corpe hrē dz corrñdētē sbti
litatē a spūalitatē Et qz tētione
ēternitatis fact? ē oīo īpassibil·idō
in corpe ei? dz eē īpassibilitas oī-
moda tā int' q̄ ex Qrvo ex hijs
oīb? spūs pmptissim? ē ad tēden-
dū ī deū·iō ī corpe gliso dz sūma
agilitas repiri· Qm igit' p has
q̄tuor ꝓpetates fit corp? spūi con
formē a etiā sbiectū Hic ē q i hijs
q̄tuor pcipue dotari dz rōne q̄rū
ydoneitatē hz seq̄ spm et locari in
regione celesti·q̄ ē regio btōr In
istis em ꝓpetatib? celestib? corpo
rib? assimilat' p q̄s q̄si gdati distat
corp? celeste a q̄tuor elemētis· et
sic dos corporis q̄druplicata·a cor
pus in se pfectū reddit a cōformē

habitationi cœlestia spūi btō. per
quē a sūmo capite deovsqz in cōā
restimēti. s. corporis pleitudo dul
cedinis et btūtudinis ebrietas re-
dundat. a q̄ tū ē possibile deriua
tur. Postremo qm̄ illa p̄miatio
debet fieri ſm q̄ exigit retributio
iusta a pductio vtuosa. et guber-
natio ordinata a etiā repatio glo
riosa. et in diūsis xpi mēbris di-
uersa sūt carisinata grāy nō solū
q̄ tū ad iteriora dona. wy etiā q̄-
tum ad exercitia exteriora. ñ solū
ad habit?. wy etiā q̄ ad stat?. nō
solū q̄ ad pfectionē caitatis in mē
te wy etiā q̄ ad pfectionis decorē
et pulcbtudinē in ope corporali
Hinc est q̄ aliq̄b? mēbris nō so-
lū stola aīe cū trib? eius dotib?. a
stola corporis cū q̄tuor. wrū etiā
excellentia q̄dā decoris et gaudij
debet? ppter excellētiā pfectionis
et decoris habiti in corpore vtuo
so Qm̄ igit² triplex ē gen? opis
p̄ellēter pfectū et pulchy. et spi
rituali formositate formosuz ſm
triplicē vim aīe. s. rōnabilē p̄dica
tio veritatis. pducens alios ad sa
lutē. ſm concupiscibilē. pfecta deci
natio cōcupiscentiay p integrita-
tem ppetuā cōtinētie vginal. ſm
irascibilē ppessio mortis. ad ho-
norem xpi. Hinc ē q̄ hijs tribus
generib? iustoy. s. p̄dicatoribus.
vginib? et martirib? debetur illa
excellentia premij accidētalis. qd
aureola nūcupat². qd ad decorē
facit. nō solū aīe. wrū etiā corpis
qz nō redditur volūtati tm̄ ſ opi
extrinseco substernēs sibi meritū

et p̄miū caritatis qd cōsistit i sep
tiformi dote. triplici aīe. et q̄drupli
ci corpis in q̄b? claudit² cōsū-
matio integritas a plenitudo oīm
btōy spectātiū ad glie cōplemētū
qualia āt a q̄ ta sint illa bō ñ vba
mea. ſ anselmi ponātur. ayt em̄ i
fine psologion Excitate nunc aīa
mea. et erige totū itellectū tuū. et
cogita q̄ tū potes. q̄le a q̄ tū sit il-
lud bonū Si em̄ singula bō delec-
tabilia sūt. cogita ītēte q̄ delecta-
bile sit illd bonū qd cōtinet iocun
ditatē oīm bonoy. et nō q̄lē in cō-
creatis reb? sum? expti. sed tanto
differenter q̄ tū differt creator a
creatuā Si em̄ bonū ē vita creata
q̄ bō est vita creatrix Si iocūda ē
sal? facta. q̄ iocūda ē sal? q̄ fecit
oēm salutē. Si amabil? ē sapīa in
cognitione reyditay q̄ amabil?
est sapīa q̄ oīa cōdidit ex nihilo.
Denīqz si multe a magne delecta
tiones sūt in reb? delectabilibus.
q̄lis a q̄ ta ē delectatio in illo q̄ fec
ipa delectabilia O q̄ ḡ bono frue
tur q̄d illi erit. et quid illi nō erit
Certe q̄cq̄d volet erit. et qd no-
let non erit Ibi quippe erūt bona
corporis a aīe q̄lia nec oculus vidit
nec auris audiuit. neqz cor hoīs
cogitauit. Cur ergo p mltavaga
ris homuntio q̄rendo bō aīe tue
et corporis tui. ama vnū bonū in
quo sūt oīa bona et sufficit. deside
ra simplex bonū qd est oē bonū a
satis ē Quid em̄ amas caro mea
q̄d desideras aīa mea. ibi ē q̄cq̄d
amas. q̄cq̄d desideras Si delectat
pulchritudo fulgebūt iusti sic sol

Si velocitas aut fortitudo·aut libertas corpis tui·cui nihil obsistere possit·erūt sicꝯ angelꝯ dei·qz seminaꝯ corpꝯ aiale· et ēsurget corpꝯ spūale·ptāte vtiqz nōnulla Si lōga ⁊ salubs vita·ibi erit sana etnitas ⁊ etna sanitas. qz iusti ī ppetuū viuēt. et salꝯ iustoꝝ a dño Si sacietas sociabunꝯ eū apparuerit gīa dei Si ebrietas īebriabūt ab vbertate domꝯ dei Si melodia ibi ãgelicā chori cānūt sine fine deū laudãtes Si q̃libz ñ īmūda ꝗ mūda voluptas·torrēte voluptis tue potabis eos deꝯ Si sapia ipsi dei sapia oñdit eiꝯ seipsã Si amicitia diligēt deū plusq̃ seipsos et iuicē tãq̃ seipsos ⁊ deꝯ illos plusq̃ illi seipsos·qz illi illū·⁊ se iuicē p illū et ille se·et illos p seipsū Si cōcordia oibꝯ illis erit vna volūtas·qz nulla illꝯ erit ñ dei volūtas Si ptãs oīpotentes erūt sue volūtatis · vt deꝯ sue Nã sic poterit deꝯ qd̄ volet p seipsū. ita poterūt illi p illū qd̄ volūt·qz sic illi ñ aliud volēt q̃ qd̄ ille·ita ille volet q̃cq̃d illi volūt·et qd̄ ille volet ñ poterit ñ eē Si honor ⁊ diuitie. deꝯ seruos suos bonos et fideles sup̄ multa cōstituet ymo filij dei ⁊ dij vocabūt et erūt. et vbi erit filiꝯ eiꝯ ibi erūt ⁊ illi heredes quidē dei·cohēdes ãt xpi Si vera securitas· certe ita certi erūt· nūq̃ ⁊ nullatenꝯ istam vel potiꝯ illd̄ bonū sibi defuctuꝝ. sic certi erunt se ñ sua spōte illd̄ amissuros· nec dilectorē deū·illd̄ dilectoribꝯ suis inuitis ablatuꝝ· nec aliq̃d deo potentiꝯ inuitos deū. et illos separatuꝝ

Gaudiū vo q̃le aut q̃tū est ibi vbi tale ac tm̄ bonū ē cor hūanū· cor īdigēs. cor exptū erūnas·īmo obrutū erūnis· q̃tuz gauderes si hijs oibꝯ abūdares· interoga intima tua si tape pūt gaudiū suū de tāta btitudine sua. ꝗ certe si quis aliꝯ quē oio sic teipsū diligēs·eādē btitudinē hrēt·duplicaēt gaudiū tuū·qz nō minꝯ gaudēs p eo q̃ p teipso Si vo duo ꝯ tres ꝯ multo plures idipsū hrēnt tātūdē p singulꝯ q̃tū p teipso gaudēs si singulos fiant teipsū amaēs ergo in illa pfecta caritate ⁊ inuabilū angeloꝝ ⁊ hoīm btōꝝ·vbi nullꝯ minus aliū q̃ seipsū diligit·et ñ alit gaudebit q̃sqz p singuꝯ alijs q̃ p seipso· Si ergo cor hoīs de tanto suo bono vix capiet suū gaudiū· quō capax erit tot et tātoꝝ gaudioꝝ·Et vtiqz q̃tū q̃s diligit aliquē. tātū de bono eiꝯ gaudet·sic in illa pfecta felicitate vnusq̃sqz plꝯ amabit sine cōpatione deū q̃ se ⁊ oēs alios seaī· ita gaudebit plus absqz estimacōne de felicitate dei q̃ de sua ⁊ oīm alioꝝ seaī·ꝗ si deū sic diligēt toto corde·tō mente tō aīa·vt tñ totū cor·tō mēs· tō aīa ñ sufficiat digtati dilectōis p fecto sic gaudebūt toto corde·tō mēte· tō aīa·vt tñ totū cor·tō mens·tō aīa ñ sufficiat pleitudī gaudij·ñdū ergo dñe dixi aut ꝯgnoui q̃tū gaudebunt illi beati tui. vtiqz tm̄ gaudebūt q̃tū amabūt tātū amabūt q̃tū cognoscēt te·tātū ꝯgnoscent te·et q̃tū amabunt te· certe oculꝯ nō vidit nec auris audiuit·

nec in cor homis ascendit in hac vita q̃ tũ te cognoscẽt. ⁊ amabũt in illa vita. ꝯo deus cognoscã te amem te. vt gaudeã de te. et si nõ possũ ad plenũ in hac vita vel pficiã indies vsqz dũ veniat illud ad plenũ pficiat ꝗ in me noticia tui. et ibi fiat plena. crescat amor tuꝰ et ibi fiat plenꝰ. vt ꝗ gaudiũ meũ sit i spe magnũ. ⁊ ibi sit in te plenũ. dñe p filiũ. tuũ iubes ĩmo cõsulis petẽ ⁊ pmittis acãpere vt gaudiũ nostꝝ plenũ sit. deꝰ vera petio acãpiã vt gaudiũ meũ plenũ sit. petio dñe q̃ p admirabile ꝛsiliariũ nostrũ cõsulꝰ acãpiã qꝫ pmittis pueritatẽ tuã vt gaudiũ nostꝝ plenũ sit. meditet interim mẽs mea. loq̃tur inde lingua mea amet illud cor meũ. sermocinet os meũ. esuiat illꝫ aĩa mea. sitiat caro mea. desideret tota sba mea donec intrez gaudiũ dei mei. q̃ est trinꝰ ⁊ vnꝰ deꝰ benedictꝰ in seula seulorꝝ. Amen ·:· ·:· ·:· ·:· ·:·

Finit hic Breuiloquiũ fratris Bonauenture ordinis minorꝝ

DEO GRATIAS ·:·

B. D. V.

Anno dñi Mcccc. lxxxiiij.

60

Incipit prologus Bonauēture in itinerariū mentis in deū

IN principio. primū principiū a q̄ cuncte illuminationes descēdunt tanq̄ a prē luminū/ a q̄ est omne datū optimū a donū perfectū. prēmsez eternū iuocō p filiū eius dōm nostr̄ Jhesū xp̄m: vt ī ter cessione sālissime v̄ginis Marie genitricis eiusdē dei et dōm nostri Jhesu xp̄i et beati frāciscī ducis a patris nr̄i det illuminatos oculos mētis nrē ad dirigendos pedes nrōs in viā pacis illius. q̄ exurgat oēm sensum quā pacē euāgelisauit et dedit dominus noster ihs xp̄s. Cuius p̄dicationis repetitor fuit pat̄ noster sanctus frāciscus in ōni sua p̄dicatione pacē in principio a fine annūcians. in omni salutatione pacem optans. in ōni contēplatione ad extaticā pacē suspirās. tanq̄ ciuis illius ihrlm de q̄ dicit ille vir pacis. qui cū hijs q̄ oderūt pacē erat pacificus. Rogate q̄ ad pacē sūt iherusalē Sciebat em q̄ tron? salomonis nō erat nisi in pace cum scriptū sit In pace fact? est locus eius. et habitatio eius in syon. Cū igit' exēplo beatissimi patris nr̄i francisci hac pacē anhelo spiritu quererē. ego peccator q̄ loco illius patris btissimi/ p? eius trāsitū septimus in generali fratr̄ ministerio/ p oia indignus succedo. contigit vt nutu dīno āno p? ipsius beati p̄ris trāsitū. xxxij°. ad montē aluerne tanq̄ ad locū quietū. amore querendi pacē spiritus declinarē ibiq̄ existens. dū mente tractarē aliq̄s mētales ascēsiones in deū. int̄ alia occurrit illud miraculū/ qd̄ in predicto cōtigit loco ipsi beato francisco de visione videlicet seraph alati instar crucifixi. in cuius considerātione stativisū ē mihi/ q̄ visio illa p̄tendēt ipsius patris nostri suspēsionē in cōtemplādo/ et viā p quā venitur ad eā Nam p senas alas illas recte intelligi p̄nt sex illuminationū suspēsiones q̄bus aīa q̄si q̄busdā gradib? a itineribus disponitur vt transeat ad pacē p extaticos excess? sapie xp̄iane. Via aūt nō est nisi p ardētissimū amorem crucifixi. qui adeo paulū ad tertiū celū raptū trāsformauit ī xp̄m/ vt diceret xpō Confix? sū cruci. viuo ego iam nō ego. viuit aūt in me xp̄s/ qui etiā adeo mentē francisci absorbuit. q̄ mens in eius carne patuit. dū sacratissima passionis stigmata in corpore suo aī mortē p biēniū deportauit Effigies igr sex alarū seraphicar̄ insinuat sex illuminationes scalares. que a creaturis incipiūt. et p ducūt vsq̄ ad deū. ad quē nemo intrat recte nisi p crucifixū Nā qui nō intrat per hostiū in ouile. sed ascēdit aliūde ille fur est et latro Si q̄s vero per hostiū ītroierit. ingrediet' a egredietur a pascua īueniet/ ꝓpter qd̄ dicit iohānes in apocalypsi. Btī q̄ lauāt vestimēta sua in sanguine

agni: vt sit potestas eorꝝ in ligno vite. et ꝑ portas ingrediãtur ciuitatem. q̃si diceret. q ꝑ cõtẽplationem ingredi nõ põt in iherusalẽ supnã/ nisi ꝑ sanguinẽ agni itret tanq̃ ꝑ portã Nõ em̃ dispositus est aliq̃ modo ad cõtẽplationes dĩnas q̃ ad mentales ducunt excessus/ nisi cũ daniele sit vir desiderioꝝ Desideria autẽ ĩ nobis inflãmãtur dupliciter. scz ꝑ clamorem oõmis/ que rugire facit a gemitu cordis. a ꝑ fulgorẽ speculationis q̃ mens ad radios lucis directissime et intẽtissime se cõuertit. Igit ad gemitũ oõmis per xp̃m crucifixũ. per cui sanguinẽ purgam̃ a sordib vicioꝝ. ꝑmũ quidẽ lectorẽ inuito. ne forte credat q̃ sibi sufficiat lectio sine vnctione. speculatio sine deuotõne. iuestigatio sine ãmiratione. circũspectio sine exultatione. ĩdustria sine pietate scĩtia sine caritate. ĩtelligẽtia sine hũilitate. studiũ absqz gtã. speculum absqz sapĩa dĩnitus ĩspirata Preuenti igit dĩna g̃tia hũilib et pijs/ cõpunctis a deuotis/ vnctis oleo leticie et amatorib dĩne sapĩe/ a eius desiderio inflãmatis vacare volentib ad deũ magnificandũ amandũ a etiã degustãdũ speculationes sbiectas ꝓponõ. insinuans qd̃ pauꝝ aut nihil est speculũ exterius ꝓpositũ/ nisi speculũ mẽtis nostre versũ fuerit a politũ Exerce igitur te hõ dei ꝑ ꝑus ad stimulũ conscĩtie remordẽtẽ antẽq̃ oculos eleues ad radios sapĩe in eius speculo relucentes/ ne forte ex ipsa speculatione radioꝝ ĩ graviorẽ incidas foueã tenebrarũ. Placuit autẽ distinguẽ tractatũ in septẽ capitula ꝑmittendo titulos ad faciliorẽ ĩtelligentiã dicẽdoꝝ. Sicogo igit q̃ magis pẽsetur intentio scribẽtis q̃ opus. magis dictoꝝ sensus q̃ sermo inaultus. magis veritas q̃ sermonũ venustas. magis exercitatio affectus q̃ eruditio intellect Quod vt fiat nõ est hꝝ speculationũ ꝑgress ꝑfunctorie trãsurrẽd. sed moroissime ruminãdus Pmũ capitulum de g̃dibus ascẽsionis in deũ a de speculatione ipsius ꝑ vestigia eius in vniuso Sedm de speculatione dei in vestigijs suis in h̃ sensibili mundo Tercũ de speculatione dei ꝑ suã imaginẽ naturalibus potencijs ĩsignitã Quartũ de speculatione dei ĩ sua imagine donis g̃tuitis refoemata Qntũ de speculatione diuine vnitatis per eius nomen primariũ quod est esse. Sextũ de speculatione beatissime trinitatis in eius noĩe quod est bonũ Septimũ de excessu mentali et mistico in quo requies dat ĩtellectui/ affectu totaliter in deũ ꝑ excessum trãseunte.

Incipit speculatio pauperis in deserto.

Primũ capitulũ de gradibus ascensionis in deum et de speculatione ipsius per vestigia eius in vniuerso.

Beatus vir cui? est auxiliū abs te ascēsiones in corde suo disposuit in valle lacrimay in loco quē posuit. Cū beatitudo nichil aliud sit q̄ sūmi boni fruitio. et sūmū bonū sit sup̄ nos. null? pōt effici beat? nisi sup̄ se ipsū ascendat. nō ascensu corporali/ sed ascensu cordiali. Sed sup̄ nos leuari non possum? nisi virtutē superiorē nos eleuantē Quātūcunq; em̄ grad? inferiores disponātur nichil fit. nisi diuinū auxiliū cōmitet. Diuinū aūt auxiliū cōmitat² eos. q̄ petunt ex corde humilit. et deuote. et h̄ est ad ipsū suspirare in hac lacrimay valle. qd̄ fit per feruentē orōnē Oratio igitur mater et origo ē sursū actionis in deū. Ideo dyonisi? in libro de mistica theologia volens nos instruē ad excessus mētales p̄mo p̄mittit orationē Orem? igitur et dicam? ad dominū deum nostrū. Deduc me domine in via tua. et ingrediar in veritate tua. Letetur cor meum vt timeat nomen tuū In hac orōne illuminam² ad cognoscendū d̄ine ascensionis ḡdus Cū em̄ p̄m statū conditionis nrē ipsa rerū vniuersitas sit scala ad ascendendū in deū. et in reb? q̄dā sint vestigiū. quedā imago. quedā corpoālia. quedā spūalia. quedā tēporalia. quedā euiterna. ac p hoc quedā extra nos/ quedā itra nos. ad hoc q̄ pueniam? ad primū p̄ncipiū cōsiderandū. quod ē spūalissimū et eternū et supra nos oportet nos transire per vestigiū qd̄ est corporale et tēporale. et ex nos. et hoc est deduci in via dei. Oportet etiā nos ītrare ad mētē nostrā q̄ est imago dei euiterna et spūalis et intra nos/ et h̄ est ingredi in veritatē dei Oportet etiā nos trēscendē ad eternū spūalissimū et sup̄ nos aspiciēdo ad p̄mū p̄ncipiū/ et hoc est letari ī dei noticia et reuerentia maiestatis. Hec est igitur via triū diey in solitudine Hec est triplex illuminatio vni? diei et p̄ma est sicut vespera. sēda sicut mane. tercia sicut meridies. Hec respicit triplicē rey existentiam sc̄z in materia in ītelligentia et in arte diuina sēdm quā dictū est fiat/ fecit/ et factū est. Hec etiā respicit triplicē substantiā in xpō qui est scala nrā. sc̄z corporalē/ spiritualē et diuinā Sēdm hunc triplicē p̄gressū mens nrā tres habet aspect? p̄ncipales. Vn? est ad corporalia exteriora. sēdm quem vocatur aīalitas seu sensualitas. Alius ad eterna intra se et in se/ sēdm quē dicit spūs. terci? est ad eterna sup̄ se sēdm quē d̄z mens. Ex quib? omnib? disponē se debz ad cōscendendū in deū vt ipsū diligat ex tota mēte. ex toto corde. et ex tota aīa. in q̄ consistit pfecta legis obseruatio et simul cū h̄ sapia xpiana Qm̄ autē q̄libet p̄dictoy modoy geminat. sēdm q̄ ōtingit cōsiderare deū vt alpha et o. seu in quantū cōtingit videē deū in vnoquoq; p̄dictoy modoy. vt p spe-

culū/ et vt in speculo/ seu qz vna-
queqz istarū cōsiderationū habet
cōmiscēri alteri sibi diuīcte· et ha-
bet cōsiderari ī sua puritate Hinc
est q̄ necesse est hos tres gradus
p̄ncipales ascendē ad senariū· vt
sicut deus sex diebus perfecit vniū-
sum mundū· a in septimo reqeuit
sic minor mundꝰ sex gradibꝰ illu-
minationum sibi succedentiū ad
quietē cōtēplationis ordinatissi-
me p̄ducatur· In cuiꝰ rei figura/
sex gradibus ascendebat ad tronū
salomonis Seraphin q̄ vidit ysa
ias· senas alas habēt pꝰ sex dies
vouit deꝰ moysē de medio caligi-
nis· a xp̄s post sex dies vt dicit in
Matheo duxit discipulos ī mō-
tem et transfiguratꝰ est ante eos·
Iuxta igitꝰ sex gradus ascēsionis
in deū sex sūt gradꝰ potētiay aīe/
p quos ascendimꝰ ab imis ad sū
ma/ab exterioribꝰ ad intima/a tē
poralibꝰ ad eēna sez sensus ima-
ginatio/ratio intellectꝰ· itelligen
tia et apex mentis seu synderesis
scintilla Hos gradus habemꝰ in no
bis plantatos p naturā/deforma
tos p culpā/ reformatos p grām
purgandos p iusticiā/ exercēdos
p scientiā/perficiendos p sapientiā
Sed in eīm p̄mā nature institutio-
nem creatus fuit homo habilꝰ ad
contēplationis quietē· et ideo po
suit eū deus in paradiso deliciay/
sed auertens se a vero lumine ad
o mutabile bonū incuruatꝰ ē ipse
p culpā ꝓpriā· et totū genꝰ suū p
originale peccatuz/qd dupliciter
infecit hūanā naturā/sez ignoran-
tia mentē/et cōcupiscētia carnem·
ita q̄ execratꝰ hō et incuruatus in
tenebris sedet/a celi lumē nō vidz
nisi sibi succurrat grā cum iusticia
cōtra cōcupiscentiā. et scientia cū
sapīa contra ignorantiā. qd totū
fit p ihesū xp̄m q̄ factus est nob
a deo sapīa a iusticia a sanctifica-
tio et redēptio Qui cū sit dei vtus
et sapīa· fit verbū īcarnatū plenū
gracie et veritatis· gratiā a veritatē
fecit· gratiā sez caritatis infudit· q̄
cū sit de corde puro/ a conscientia
bona· a fide non ficta totā ammā
rectificat sēdm triplicē aspectum
sup̄ dictū· Scientiā veritatis edo-
cuit ꝑm triplicē modū theologie
sez symbolice/ ꝓprie/ a mistice· vt
p symbolicā/ recte vtamur sensibi
libus· p ꝓpriā/ recte ītelligibilibꝰ
p mysticā/ rapiamur ad supmen-
tales excessus · Qui ergo vult in
deū ascēdē. necesse est vt vitata
culpa deformante naturā/ natura
les potētias exercēat ad grām re
formantēa hoc p ordīnē· ad iusti
ciam purificantēa hoc in cōuersa
tione· ad scientiā illuminātēa hoc
in meditatione· ad sapīaz pficien
tem a hꝰ in cōtēplatione Sic igitꝰ
ad sapīam nemo venit nisi p grātiā
iusticiā et scīam/ sic ad cōtēplatio
nem nemo venit nisi p meditatio-
nem pspicaā/ cōuersationē scām/
et ordīnē deuotā Sicut igitꝰ gratia
fundamentū est rectitudinis volū
tatis a illustrationis pspicue ratio
nis/sic p̄mo orandum est nobis.

deinde sancte viuendū. tercio speculo veritatis intēdendū. et intendendo gradatī ascendendū quisq; veniat ad montē excelsū/ vt videatur deus deorū in syon ¶ Quoniā igitur ꝑius est ascendē ꝙ descēdē in scala iacob· ꝑimū gradū ascensionis collocem⁹ in imo/ ponendo totū istuz mundū sensibilē nobis tanq̄ speculū ꝑ qd transeam⁹ ad deū opificē sūmū vt fim⁹ veri hebrei transeūtes de egypto ad ēiā patrib⁹ repromissā· fim⁹ et xpiani cū xpo trāseuntes ex hoc mundo ad patrē· fim⁹ et sapie amatores q̄ vocat a dicit Trāsite ad me oēs q̄ concupiscitis me· et a generationib⁹ meis adiplemini A magnitudine nāq; speciei a creatuē/ cognoscibilit poterit hoc creator videri Reluet autē creatoris sūma potētia· sapiētia· a beniuolētia in rebus creatis sēdm q hoc triplicit nūciat sensus carnis sensui interiori Sensus em carnis aut deseruit intellectui rōnabilit inuestiganti aut fidelit credenti· aut ītellectualiter cōtemplāti ¶ Contēplans/ cōsiderat rem existentiā actualem credens rem deursū habitualem/ ratiocinās rem p̄ellentiā potentialem· Primo modo aspect⁹ cōtemplantis res in seipsis cōsiderans. videt in eis pond⁹/ numerū a mensurā· Pond⁹ q̄ ad situ vbi inclinātur. numer q̄ distinguūtur· a mēsurā qua limitātur. Ac p hoc videt in eis modū speciē et ordinē necnō substantiā/ virtutē et operationē ex quib⁹ cōsurgere potest sicut ex vestigio ad intelligendū potētiā sapientiā a benignitatē creatoris imensā· Secdo modo aspect⁹ fidel cōsiderans hūc mundū attendit originē decursū a terminū· Nam fide credim⁹ aptata esse seculaverbo vite· fide credim⁹ triū legū tempora scz nature scp̄ture a grē sibi succedere a ordīatissime decurrisse fide credim⁹ mundū p finale iudiciū terminandū fore· In primo potētiā· in secdo prudentiā· in tcio iusticiā sūmi principij aduertētes· Tercio mō aspect⁹ rōcinātis inuestigans videt quedā tantū esse· quedā aūt tm esse et viuere· quedam vero esse viuere a discernē· Et prima quidē esse minora· secūda media· tercia meliora Videt iterū q̄dā esse corporalia· quedā partī corpōlia· partim spūalia/ ex quo adūtit aliq̄ esse mere spūalia tāq̄ vtrisq; meliora a digniora. Videt nihilomin⁹ quedā esse mutabilia a corruptibilia vt terrestria· q̄dā mutabilia a incorruptibilia vt celestia· ex quo aduertit quedā esse īmutabilia a incorruptibilia vt superælestia Ex hijs ergo visibilib⁹ cōsurgit ad cōsiderandū dei potētiam sapiam a bonitatē vt entem viuentē a ītelligētē/ mere spūalē/ a incorruptibilē a intrāsmutabilē ¶ Hec aūt cōsideratio diūsificat sēdm septiformē cōditionē creaturarū q̄ est d̄ime potētie sapie a bonitatis testimoniuz septiforme· si cōsideret aūctay rem origo/ magni

tudo/multitudo/pulchitudo/plenitudo opatio et ordo. Origo nãq; rerꝝ scdm creationẽ/distinctionẽ/et ornatũ quãtũ ad opa sex dierꝝ dinã pdicat potentiã/aicta de nichilo pducentẽ/sapiam/aicta lucide distinguẽtẽ/et bonitatẽ aicta largiter adornantẽ. Magnitudo autẽ rerꝝ scdm molẽ lõgitudinis/latitudinis/et pfunditatis. scdm excellentiã vtutis longe lateq; et pfunde se extendẽtis: sicut patet in diffusione lucis fm efficaciam opationis intime cõtinue a diffuse/sicut pz in opatione ignis/manifeste indicat imensitatẽ potẽtie sapie a bonitatis trini dei/q in aicetis creaturis p potẽtiã pnitiam a essentiã i circũscptus existit. Multitudo vo rerũ scdm diuisitatẽ generalẽ/specialẽ/et idiuidualẽ i substãtia/in forma seu figura a efficaciavltra oẽm hũanã estimationẽ manifeste triũ pdcãrũ cõditionũ in deo imensitatẽ isinuat a ondit. Pulchitudo aut rerꝝ fm varietatẽ luminũ/figurarꝝ a colorꝝ in corporibus simplicib?/mixtis/et etiã cõplexionatis sicut in corporib? celestibus a mineralib? sicut lapidibus a metallis/plãtis a aialibus tria pdicta euidenẽ pclamat. Plenitudo autẽ rerꝝ scdm q materia est plena formis scdm rõnes seminales. Forma est plena vtute seminuz actiuã potentiã. vtus est plena effectib? scdm efficientiam id ipsũ manifeste declarat. Operatio multiplex scdm q ẽ natural scdm q est artificial/ scdm q est moralis/sua mltiplicissima varietate/ostendit imensitatẽ illi? vtutis/artis et bonitatis/q quidez est ommib? causa essendi/ratio itelligendi a ordo viuẽdi. Ordo aut secundũ rõnẽ ducationis/ situationis a ifluẽtie scz p pus a posteri? superi? a inferi?/ nobili? et ignobiliꝰ in libro creatuẽ isinuat manifeste pmi pncipij/pmitatẽ/sublimitatẽ/et dignitatẽ quãtũ ad infinitatẽ potẽtie. Ordo vero dinarꝝ legũ pceptorꝝ a iudiciorꝝ in libro scripture imensitatẽ sapie. Ordo autẽ dinorꝝ sacmentorꝝ bñificiorꝝ et retributionũ in corpore ecclesie immensitatẽ bonitatis/ ita q ipse ordo nos in pmũ a sũmũ potẽtissimũ a sapiẽtissimũ a optimũ euidẽtissime manuducit. Qui igitur tantis rerũ creaturarꝝ splẽdoribꝰ nõ illustrat̃ cecus est. q tantis clamoribꝰ nõ excitat̃ surdus est. q ex ommib? hijs effectib? deũ nõ laudat mutus est. q ex tãtis indicijs pmũ pncipũ nõ aduertit stult? est. Aperi ergo oculos. aures spirituales admoue/labia tua solue a cor tuũ appone. vt in omnibus creaturis deũ tuũ videas/audias/laudes/diligas a colas. magfices et honoẽs. ne forte cõtra te vniũsus orbis terrarꝝ isurgat. Nã ob hoc pugnabit orbis terrarꝝ otra insensatos. a econtra sensatis erit materia glorie q scdz pphetã pnt dicere. Delectasti me dñe i factura tua et in operibus manuũ tuarũ

exultabo. q̃ magnificata sũt opa tua dñe. oia in sapia fecisti: iplet a est terra possessione tua.

¶ De speculatõne dei in vestigijs suis in hoc sensibili mũdo.

Capitulũ secundũ

Sed qm̃ cũ speculũ sẽsibiliũ nõ solũ ꝛtingit ꝛtẽplari deũ p ipsa tãq̃ p vestigia vrtutiã in ipsis ĩ quãtũ est ĩ eis p essentiã potẽtiã ⁊ pñtiã. et h̃ cõsiderare ẽ altiꝰ q̃ p ꝓdẽs/ideo hmõi cõsideratio sc̃dm tenet locũ tanq̃ sc̃ds cõtẽplationis g̃dus. q̃ debemus manuduci ad cõtẽplandũ deũ in cũctis creaturis q̃ ad mẽtẽ nostrã intrãt p corporalesꝰ sensus

¶ Notandũ igitꝫ q̃ iste mũdus sensibilꝭ qui dr megacosmꝰ intrat ad animã nostrã q̃ dr microcosmus. i. minor mũdꝰ p portasꝰ q̃nq; sensuũ sc̃dm ipsoꝝ sensibiliũ appehensionẽ oblectationẽ ⁊ diiudicationẽ. Quod pz sic. nã in eo q̃dã sunt generantia. quedã generata quedã regentia hec et illa. Generantia sũt corpoꝛa simplicia scilicꝫ corpora cælestia ⁊ q̃tuor elemẽta. Nã ex elemẽtis p vtutẽ lucis reconciliantis cõtrarietatẽ elemẽtorꝝ in mixtis habẽt generari ⁊ pduci quecũq; generãtur ⁊ pducũtur p opationẽ vtutis naturalꝭ Generata vo sũt corpora ex elemẽtis cõposita. sicut mineralia vegetabilia sensibilia ⁊ corpoꝛa hũana Regẽtia hec ⁊ illa sũt substãtie spũales siue õmino cõiunctevt sũt aĩe brutales. siue cõiũcte sepabiliẽ vt sũt spũs rõnales. siue õmino sepate. vt sũt spũs cælestes q̃s pbi intelligentias. nos ãgeloꝰ appellamꝰ Quibꝰ sc̃dm pbos cõpetit mouẽ corpora cælestia. ac p h̃ eis attribuitur administratio vniũsi suscipiendo a prima causa. scꝫ deo vtutis influentiã. quã refundũt secũdu op̃ gubnationis qd̃ respicit rerꝝ cõsistentiã naturalẽ. Sc̃dm autẽ theologos attribuitꝰ eisdẽ regimẽ vniũsi sc̃dm ĩperiũ sũmi dei/qñtũ ad opa repationis. sc̃dm q̃ dicũtꝰ ãministratorij spũs missi ꝓpt eos qui hereditatem capiunt salutis

¶ Homo igitꝫ q̃ dr minor mũdꝰ hz q̃nq; sensus q̃si q̃nq; portas p q̃s intrat cognitio oĩm q̃ sũt in mũdo sensibili in aĩaz ipsiꝰ Nã p visũ ĩtrat corpora sublimia luminosa ⁊ cetera colorata. p tactũ vo corpora solida ⁊ terrestria. Per tres vero sensus intẽmedios intrãt intẽmedia vt p gustũ aquea. p auditũ aerea. p odoratũ vaporabilia/ q̃ aliq̃d habẽt de natura humida aliq̃d de aerea/aliq̃d de ignea seu calida/sicut pz in fumo ex aromatibus resoluto. Intrãt igitꝫ p has portas tã corpora simplicia q̃ etiã ꝛpositaꝰ etiã ex hijs mixta Ꝓ vo sensu pcipimꝰ/ñ solũ h̃ sensibilia pticularia q̃ sũt lux. sonꝰ. odor sapor. et q̃tuor primarie q̃litates q̃s appehendit tactꝰ. vrtutiã sensibilia cõia/q̃ sũt nũs magnitudo figura q̃es ⁊ motꝰ. ⁊ oẽ qd̃ mouetꝭ ab alio mouetꝭ ⁊ q̃dã seipsis mouẽtur ⁊ q̃esãt/vt sũt aĩalia Dũ p

hos q̃nq; sensus/ mot⁹ corporū
apprehendimus manuducim² ad
cognitionē motorꝝ spūaliū tanq̃
per effectū in cognitionē causarꝝ
Intrat igit quātū ad tria rerū
gna in aiaz hūanā p apphēsionē
tot⁹ mūd⁹ iste sensibil p sēsibiliū
apphensionē. Hec aūt sensibilia
exteriora sūt. q̃ ꝑmo ingrediūtur
in animā p portas q̃nq; sensuū.
Intrant inquā nō p substantias
suas ꝯ p similitudines suas/ ꝑmo
generatas ī medio/ a de medio in
organo exteriori/ a de organo ex
teriori in interiori/ et de hoc in po
tentiam apprehensiuam. Et sic
generatio speciei in medio. et de
medio in organo. et cōuersio po
tentie apphensiue sup illā facit
apphensionē oīm eorꝝ q̃ exteri⁹
anima apphendit. Ad hāc app̄
hensionē si sit rei ꝓuenientis sequi
tur oblectatio. Delectat autē sen
sus in obiecto p similitudinē ab
stractā pcepto/ vel rōne speciosita
tis sicut ī visu. vel rōne suauitatis
sicut in odoratu a auditu. vel rōne
salubritatis sicut in gustu a tactu
appropate loquēdo. Omnis autē
delectatio est rōne ꝓportionalita
tis. Sed q̃m spēs tenet rōnē forma
me vtutis/ et opationis. sēdm q̃
habet respectū ad ꝑncipiū a quo
manat/ ad mediū p quod transit
ad terminū in quē agit. Ideo ꝓpor
tionalitas aut attendit in simili
tudine sēdm q̃ tenet rōnē speciei
seu forme. et sic dr speciositas. qr
pulchitudo nichil aliud ē q̃ equa
litas numerosa. seu quēdā partiū
situs cū colorꝝ suauitate. Aut at
tendit ꝓportionalitas inquantū
tenet rōnē potētie seu vtutis a sic
dr suauitas/ cū vtus agēs nō im
proportionaliter excedit recipiē
tem. qr sensus tristat ī extremis
a in medijs delectat. Aut attēdit
ꝓportionalitas ī q̃tū tenet rōnē
efficacie impssionis q̃ tūc est p
portional qn̄ agens ī primēdo re
plet indigētiā patiētis a h̄ est sal
uare a nutrire ipsū. qd maxīe ap
paret in gustu a tactu. Et sic appa
ret quō p oblectationē delectabi
lia exteriora sēdm triplicē rōnem
delectādi p similitudinē intrāt in
animā. Post hāc apphensionē a de
lectationē/ fit dijudicatio/ qr non
solū dijudicat vtrū h̄ sit albū vel
nigr. qr hoc solū ptinet ad sensū
ptiularē. nō solū vtrū sit salubre
vel nociuū/ qr h̄ ptinet ad sensum
interiorē. vrtiā q̃ dijudicatur a
ratio reddit q̃re h̄ delectat/ a in h̄
actu inq̃ritur de rōne delectacōis
q̃ in sensu pcipit ab obiecto. Hoc
est autē cum q̃ritur ratio pulchri
suauis a salubs/ et īuenī² qr hec ē
ꝓportio eq̃litatis. Rō aūt eq̃lita
tis est eadē in magnis et paruis/
nec extendit² dimensionib⁹/ nec
succedit seu transit cū trāseuntib⁹
nec motib⁹ alterat². Abstrahitur
igitur a loco tpe a motu. ac p hoc
est incōmutabil/ incircūscptibil et
interminabil a ōmino spūalis. Di
iudicatio igi² est actio q̃ spēm sen
sibilē sensibilit p sensus acceptā

introire facit depurãdo/ et abstra
hendo in potẽtiã itellectuã Et sic
tot? iste mũdus itroire hz in aiaz
hũanã p poetas q̃nqz sensuũ ꝑm
tres opationes p̃dcãs Hec autẽ
oia vestigia sũt in q̃bus speculari
possum? deũ nostꝝ Nam cũ spẽs
appẽhensa sit similitudo in medio
genita/ et deinde ipsi organo im-
pssa ꝛ p illã impssionẽ in suũ pn-
cipiũ scz in obiectũ cognoscendũ
deducat·manifeste ĩsinuat ꝙ illa
lux eterna generat ex se similitu-
dinẽ seu splendorẽ coeq̃lẽ consub
stantialẽ ꝛ coeternalẽ·Et ꝙ ille q̃
est imago ꝛ similitudo iuisibil' dei
et splendor glorie / et figura sb'e
eius q̃vbiqz est p pmã sui genera
tionẽ·sicut obiectũ in toto medio
suã generat similitudinẽ·p gtiam
vnionis vnitur/sicut spẽs corpoꝝ
organo idiuiduo rõnalis natuẽ
Vt p illã vnionẽ nos reducẽt ad
patrẽ sic ad fõtale pn'm ꝛ obiectũ
Si ergo oia cognoscibilia habẽt
sui speciẽ generaẽ·manifeste ꝓcla
mant·ꝙ in illis tangꝝ in speculꝝ vi
deri p̃t eterna generatio vbi ima-
ginis ꝛ filij a deo prẽ eternalꝝ ema-
nantis·Sedm hũc modũ spẽs de
lectans vt speciosa/suauis/ꝛ salu
bris ĩsinuat ꝙ in illa pma spẽ est
pma speciositas/suauitas ꝛ salu-
britas in q̃ est sũma ꝓporcionali
tas ꝛ eq̃litas ad generantẽ·in q̃ ẽ
vtus nõ p fantasma·ꝯ p veritatẽ
appẽhensionis illatẽs·in q̃ est im
pssio saluãs ꝛ sufficiẽs/ꝛ oẽm ap
pẽhendẽtis indigentiã expellens

Si ergo delectatio ẽ cõiũctio oue
nientis cũ cõueniẽte·ꝛ solis dei simi
litudo tenens rõnẽ sũme speciosi-
suauis ꝛ salubs vnit' sedz veritatẽ
ꝛ sedm ĩtimitatẽ ꝛ sedm plenitudi
nẽ replentẽ oẽm capacitatẽ/ ma-
nifeste videri p̃t ꝙ in solo deo est
fontal' ꝛ vera delecta° ·ꝛ ꝙ ad ipsã
ex oib? delectationib? manuduci
m' req̃rendã Excellẽtiori aũt mõ
et ĩmediatori dijudica° ducit nos
in eternã veritatẽ cert? speculãdã
Si em dijudicatio hz fieri p rõnẽ
abstrahẽtẽ a loco·tpe· et mutabi
litate·ac p h a dimẽsione successi
one ꝛ tũsmutacõne·p rõnẽ ĩmuta
bilẽ ꝛ ĩcircũscꝑtibilẽ ꝛ ĩmẽminabilẽ
nihil aũt ẽ õmino ĩmutabile incir
cũscꝑtibile et ĩmẽminabile nsi qd
est eternũ·õne aũt qd ẽ eternũ/ẽ
deus vel in deo Si ergo õnia que-
cunqz dijudicam? cert? p hmõi
rationẽ dijudicam?·patet ꝙ ipse
est rõ oim rex·ꝛ regula infallibil'
et lux veritatis·in q̃ cũcta relucẽt
infallibilit indelibilit indubitan-
ter irrefragabilit indijudicabilit
incõmutabiliter incoartabiliter
interminabiliter idiuisibiliter et
intellectualiter Et cum leges ille
per quas iudicamus certitudina
liter de omnibus sensibilibus in
nostrã considerationẽ veniẽtib?·
sint infallibiles et indubitabiles
intellectui apprehendentis. sint
indelebiles a memoria recolẽtis.
tanquam semper presentes/ sint
irrefragabiles·ꝛ indijudicabiles
intellectui iudicãtis.quia vt dicit

vt dicit Aug⁹ · nullⁿ de eis iudicat
q̃ p illas/ necesse ē eas eē incōmu-
tabiles ⁊ incorruptibiles tanq̃ ne
cessaias ⁊ incartabiles/ tāq̃ ictrai
septas/ intrinsabiles/ tāq̃ etnas · ac
p ꝗ idiuisibiles tāq̃ itellectuales
et incorporeas · nō factas q̃ increa
tas eternaliter existētes i arte etna
a q̃ ⁊ p quā ⁊ secm quā formantur
formosa oia · ⁊ iō n̄ cōtitudinaliter
iudicari pūt nisi p illā q̃ nō tātuz
fuit forma cūcta p ducēs · vey etiā
cūcta cōseruās et distinguēs tāq̃
ens in oib⁹ formā tenēs/ ⁊ ēgula
dirigēs/ et p quā diiudicat mens
mā cūcta q̃ p sensus intrāt i ipsā.
Hec aūt speculaᵒ dilatat secm cō
sideracōez septiformē differētiay
nūoy q̃b⁹ q̃si septē g̃dib⁹ ascēdi²
in deū · secm qd ondit aug⁹ · in li.
de vera religione/ et i sexto musice
vbi assignat drias nūoy g̃datim
cōscendentiū ab hijs sensib⁹ vsqz
ad opificē oim/ vt in oib⁹ videat
de⁹ Dicit em nūos eē i corporib⁹
et maxie i somis ⁊ vocib⁹ · ⁊ hos vo
cat sonantes Nūos ab alijs ab-
stractos/ ⁊ i sensib⁹ nrīs receptos
⁊ hos vocat occursoes · Nūos ab
aia p̄edēs in corp⁹ sic pz in gesti
culatorib⁹ ⁊ saltatorib⁹ ⁊ hos vo
cat p̄gressoes Nūos i delectatio-
nib⁹ sēsuū ex cōfusione intētionis
sup specē ēceptā · ⁊ hos vocat sen
suales Nūos i mēoria retētos · et
hos vocat mēoriales. Nūos etiā
p q̃ de hijs oib⁹ iudicam⁹ ⁊ hos
vocat iudiciales. q̃vt dictū est ne
cessario sūt sup mētē tāq̃ ifallibi-
les ⁊ idiiudicabiles · Ab hijs aūt
iprimūt mētib⁹ nrīs nūi artificia
les. q̃s trī int illos g̃ d⁹ nō ennat
Aug⁹ · qz onexi sūt iudicialib⁹ · ⁊
ab hijs manāt nūi p̄gressoes · ex
q̃b⁹ creant nūose forme artificia
toy · vt a sūmis p media/ ordīat⁹
fiat descēsus ad īfima Ad hos eē
g̃dati ascēdim⁹ a nūis sonātib⁹ ·
mediātib⁹ occursorib⁹ sensualibo
⁊ memoralibo Cū ergo oia sint
pulchra ⁊ q̃dāmō delectabilia/ et
pulchitudo ⁊ delectaᵒ/ ñ sint absqz
p̄portione/ et p̄portio pᵒ sit i nūis
necesse ē oia eē nūosa/ ac p ꝗ nūs
est p̄cipuū in aio cōditoris exem
plar/ ⁊ in reb⁹ p̄cipuū vestigiū du
cens in sapiam · Qd cū sit oibus
euidētissimū ⁊ deo p̄pinq̃ssimū · p-
pinq̃ssime q̃si p septē drias ducit
in deū ⁊ facit eū ognosci in cūctis
corporalib⁹ ⁊ sensibilib⁹/ dumqz
nūosa appēhēdim⁹ i nūosis ppor
tionib⁹ delectam² · ⁊ p nūosay p-
portionū leges irrefragabiliter iu-
dicam⁹ Ex hijs duob⁹ g̃dib⁹ pri
mis q̃b⁹ manuducim² ad speculā
dū deū in vestigijs. q̃si ad modū
duay alay descēdentiū cū pedes/
colligere possum⁹ q̃ oēs creatuē
istī sensibilē mūdi · animū cōtēplā
tis ⁊ sapiētis ducūt in deū eternū
p eo q̃ illi⁹ p̄mi p̄ncipij/ potētissi
mi/ sapiētissimi ⁊ optimi/ illi⁹ eter
ni originis lucis ⁊ pleitudīs/ illi⁹
in quā artis efficictis exēplātis et
ordinantis sunt vmbre resonan-
tie ⁊ picture · sunt vestigia simula-
chra et spectacula · nobis ad con-

tuendū deū ꝓposita a sig̃ d̃mitus
data Que in quā sūt sicut exēpla
ria vel potiꝰ exēpla/ ꝓposita mēti
bus adhuc rudibꝰ a sensibilibꝰ.
vt p sensibilia q̃ videt trāseant ad
intelligibilia q̃ nō videt tanq̃ per
signa a sig̃ta. Significāt āt hmōi
creature huiꝰ mūdi sensibil' invi
sibilia dei/ partim. qz deꝰ est ōmis
creatuē origo exemplar a finis. a
oīs effectꝰ ē sig'n' cause a exēplatū
exēplaris/ a via/ finis ad quē du
cit/ partī ex ꝓpa repētacōe/ partī
ex ꝓphetica p̃figuracōe. ptim ex
angelica opatione. ptim ex sup
addita istitucōe Oīs em̃ creatura
ex natura ē illiꝰ cui ne sapie quedā
effigies a similitudo sed spāliter illa
q̃ in libro scp̃ture p spm̃ ꝓphetie
assūpta ē ad spūaliū p̃figuracōez
Specialiꝰ āt ille creatuē i q̃y effi
gie deus angelico mīsterio voluit
apparē. Specialissime vo ea quā
voluit ad signādū instituē q̃ tenz
nō solū rōnē signi. sed nomē cōe
wy etiā sacmenti Ex q̃bꝰ ōmibus
colligit q̃ invisibilia dei a creatuā
mūdi p ea q̃ facta sūt intellecta cō
spiciūtur / ita q̃ q̃ nolunt ista ad
uertere/ et deū in hijs ōmibꝰ cog
noscē/ benedicē a amaē ieꝛausabi
les sint/ dum nolūt trāsferri de te
nebris i admirabile lumē dei De eo
aūt grās p ihesū xp̃m dn̄m nr̄m
q̃ nos de tenebs trāstulit in admi
rabile lumē suū/ dū p h̄ luia exte
riuꝰ data ad speculū mētis nrē i q̃
elucet d̃ina dispoim' ad reitēdū

De speculatione dei p suā ima
gine naturalibꝰ potētijs insignitā

Capitulū terciū.

Quoniā autē duo gradus
p̃dicti ducē do nos in deū
præstigia sua p q̃ i cūctis
creaturis reluet/ manuduxerūt
nos vsqz ad h̄ vt ad nos reintra
remꝰ/ i mentē. s. nostrā/ in q̃ d̃ma
reluet imago Hinc ē q̃ iā ercio
loco. ad nosmetipsos intrātes. et
q̃si atciū forinsecus relinquētes/
in scīs scz anteriori pte tab̄naculi
conari debremꝰ p speculū videē deū
vbi ad modū cādelabri reluet
lux veritatis in facie nrē mētis. in
q̃ scz resplēdet imago btissime tri
nitatis Intra igit' ad te/ et in te/ et
vide qm̄ mēs tua amat feruētissi
me semet ipsā. nec se posz amare
nisi se noscēt. nec se noscēt nisi sui
meminisset. qz nichil capimꝰ p in
telligētiā qd̃ nō sit pēs apd̃ nrāz
memoriā Et ex h̄ adūtis aīaz tuā
tripliē hrē potētiā. nō oculo car
nis ꝗ oculo rōnis Considera igit'
hay triū potentiay opationes a
habitudines. et videē poteris deū
p te tāq̃ p imaginē. qd̃ est videē p
speculū a ī enigmate Opatio aūt
memorie ē retētio a repētatio/ nō
solum pēsiū tpaliū a corporaliū
veyetiā succedētiū simpliciū a sem
piternaliū. Retinet nāqz memoria
p̃terita p recordationē/ pēsia per
susceptionē/ futuā p ꝓuisionē Re
tinet eē simplicia sic pn' qēitatū
cōtinuay et discretay vt punctū/
instās/ vt vnitatē. sine q̃bꝰ ipossi
bile est meminisse aut cogitare ea

q̃ p̃ncipiãtur p h̃· Retinet nihilo
min⁹ scia⁹ p̃ncipia a dignitates
vt sempitnalia et sempitnalit qz
nũq̃ p̃t sic obliuisci co⁹. dũmodo
ratione vtat· q̃n ea audita approbet a eis assentiat· nõ tanq̃ de no
uo p̃cipiat/ ſ tanq̃ sibi ĩnata a fa
miliaria recognoscat Sicut patet
si ꝓponatur alicui/ de q̃libet affir
matio vel negatio vera/ vel oẽ totũ
est maiu⁹ sua pte· vel q̃ãnqz alia
dignitas cui ñ est cõtradicere ad
interius rõnẽ ¶ Ex p̃ma igit retentione actuali oĩm temporaliũ
p̃teritoꝝ sez presentiũ a futuroꝝ·
habet effigiẽ ẽtnitatis/ cuiu⁹ p̃ns
indiuisibile ad oĩa tpa se extẽdit
Ex secda appaet q ipsa nõ solum
habz ab exteriori formari p fan
tasmata· wꝝ etiã a superiori susci
piendo a in se habendo simplices
formas· q̃ nõ p̃nt intuire p por
tas sensuũ a sensibiliũ fantasias·
Ex tercia habet q ipsa habz lucẽ
incõmutabilẽ sibi p̃ntem· in q̃ me
minit inuariabiliũ veritatũ· Et sic
p operationes memorie apparet q
ipsa aĩa est imago dei a similitudo
adeo sibi p̃ns a eũ habẽs p̃sentẽ·
q eũ actu capit· et p potentiã ca
pax eius est a pticeps esse potest
¶ Operatio aũt v̊tuti⁹ ĩtellectiue
est in pceptione intellectus termi
noꝝ ꝓpositionũ a illationũ Capit
aũt intellect⁹ terminoꝝ significa
ta cum cõprehendit quid est vnũ
quodqz p diffinitionẽ Sed diffi
nitio habet fieri p superiora diffi
niri habent v sqz q̃ veniatur ad su

pernaa generalissima/ quib⁹ igno
ratis/ nõ p̃nt intelligi diffinitiue
inferiora. Nisi igitur cognoscat
quid est ens p se· nõ potest plene
sciri diffinitio alicuiu⁹ spãli⁹ sub
stantie Nec ens p se cognosci p̃t
nisi cognoscat cũ suis ꝓditionib⁹
que sũt vnũ/ verũ/ bonũ· Ens autẽ
cũ possit cogitari· vt diminutũ/ et
vt cõpletũ· vt imperfectũ a vt per
fectũ/ vt ens in potentia· a vt ens
in actu· vt ens p̃m quid/ a vt ens
simplicit· vt ens in pte/ a vt ens
totaliter· vt ens tũsiens/ a vt ens
manens· vt ens p aliud/ a vt ens
p se vt en⁹ pmixtũ ñ enti/ a vt ens
purũ· vt ens dependens/ a vt ens
absolutũ vt ens posteri⁹/ a vt ens
prius · vt ens mutabile/ a vt ens
ĩmutabile vt en⁹ simplex/ a vt ens
cõpositũ· cũ p̃uationes et defect⁹
nullaten⁹ possint cognosci nisi p
positionẽ/ nõ venit ĩtellect⁹ noster
vt plene resoluẽs ĩ intellectũ ali
cuius entiũ creatoꝝ nisi iuuetur
ab ĩtellectu entis purissimi· actua
lissimi cõpletissimi et absoluti q̃d
est simplicit a eternũ/ in q̃ sunt ra
tiones oĩm in sua puritate· Quõ
autẽ sciret intellect⁹ hoc esse ens
defectiuũ a incõpletũ· si nullã ha
beret cognitionẽ entis absqz oĩmi
defectu Et sic de alijs cõditionib⁹
p̃libatis Intellectũ ãt ꝓpositionũ
tũc intellect⁹ noster d̃z veracit cõ
prehendẽ· cũ certitudinaliter scit
illas veras esse· et h̃ scire/ est scire/
q̃m non potest falli in illa cõpre
hensione Scit em̃ q veritas illa ñ

et illa pz supriora

potest aliter se habere. Scit igitur veritatem illam esse incommutabilem. Sed cum ipsa mens nra sit commutabilis illam sic incommutabilitet relucentem non potuit videre nisi per aliquam aliam lucem omnino incommutabilitet radiantem/quam impossibile est esse creaturam mutabilem. Scit igitur in illa luce que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. quod est lux vera et verbum in principio apud deum.

¶ Intellectum autem illationis tunc veraciter percipit noster intellectus quum videt per conclusio necessario sequitur ex premissis. quod non solum videt in terminis necessarijs/verum etiam in contingentibus/vt si homo currit/homo mouetur. Hanc autem necessariam habitudinem percipit non solum in rebus entibus. verum etiam in non entibus. Sicut enim homine existente sequitur si homo currit/homo mouetur. sic etiam non existente. Huiusmodi igitur illationis necessitas non venit ab existentia rei in materia quae est contingens. nec ab existentia rei in anima. quae tunc esset fictio si non esset in re. Venit igitur ab exemplaritate in arte eterna secundum quam res habent aptitudinem et habitudinem ad inuicem secundum illius eterne artis repraesentationem. Omnis igitur vt dicit augustinus in libro de vera religione. vere rationantis lumen accendit ab illa veritate/et ad ipsam mittitur puenire. Ex quo manifeste apparet quod disiunctus sit intellectus noster ipsi eterne veritati. dum non nisi per illam docentem nihil verum potest certitudinaliter capere. Videre igitur per te potes veritatem quam te docet. si te concupiscentie et fantasmata non impediant. et se tanquam nubes inter te et veritatis radium non interponant.

¶ Operatio autem voluntatis electiue attenditur in consilio iudicio et desiderio. Consilium autem est in inquirendo quid sit melius/hoc an illud. Sed melius non dicitur nisi per accessum ad optimum. Accessus autem est secundum maiorem assimilationem. Nullus igitur scit vtrum hoc sit illo melius nisi sciat illud optimo magis assimilari. Nullus autem scit aliquid alij magis assimilari nisi illud cognoscat. Non enim scio hunc similem esse petro nisi sciam vel cognoscam petrum. Omnis igitur consilianti necessario est impressa notio summi boni. Iudicium at certum de consiliabilibus est per aliquam legem. Nullus autem certitudinaliter iudicat per legem/nisi certus sit quod illa lex rectam sit et quod ipsam iudicare non debet. Sed mens nra iudicat de seipsa. Cum igitur non possit iudicare de lege per quam iudicat. lex illa/superior est mente nra. et per hanc iudicat secundum quod sibi impressa est. Nihil autem est superius mente humana. nisi solus ille qui fecit eam. Igitur in iudicando deliberatiua nra pertingit ad diuinas leges si plena resolutione dissoluat. De desiderium autem principaliter est ipsius quod maxime ipsum mouet. Maxime autem mouet: quod maxime amatur. Maxime autem amatur esse beatum. Beatum autem esse non habetur nisi per optimum et finem vltimum. Nihil autem appetit humanum

desideriū nisi sūmū bonū/ vel qd ē ad illd/ l qd hz aliquā effigiē illi? Tanta est vis sūmi boni/ vt nihil nisi p illius desideriuz a creatura possit amari. Que tūc fallitur et errat/ aī effigiem et simulachy p veritate acceptat/ Vide ergo quō anima deo est ꝓpinqua· et q̄modo memoria in eternitatē/ intelligentia in veritatē/ electiua potētia ducit in bonitatē summā/ sēdm operationes suas· Sēdm autē harū potentiay ordinē· originē et habitudinē· ducit in ipsā beatissimā trinitatē· Nā ex memoria oritur intelligentia vt ipsius ꝓles/ quia tunc intelligim? cum similitudo q̄ est in memoria resultat in acie intellectus· que nihil aliud est q̄ verbū· Ex memoria a intelligētia spiratur amor tanq̄ nexus āboy. Hec tria scz mens generās/ verbū et amor/ sūt in anima q̄ ad memoriam intelligentiā et voluntatē· q̄ sunt cōsubstātiales/ coeq̄les/ a coeue se inuicē circūincedētes Si igr deus perfectus est spūs· habet memoriam intelligentiā a voluntatē habet et verbū genitū et amorem spiratū qui necessario distinguūt cū vnus ab altero ꝓducatur/ non essencialit/ nō accidētaliter/ ergo psonalit· Dū igitur mens se ipsā cōsiderat· p se tanq̄ p speculū consurgit ad speculandaz trinitatem beatā· patris/ vbi et amoris/ triū psonay coeternay/ coequaliū/ et substantialiū. ita q̄ q̄libet triū in q̄libet est alioy· vnus trī non est alius sed ipsi tres sūt vnus deus·

Ad hanc speculationē quā hz anima de suo pn° trino a vno per trinitatē suay potētiay p quas ē imago dei· iuuat p lumina sciarū q̄ ipsā pficiūt a informāt a trinitatem beatissimā triplī repūtant Nā oīs philosophia aut est naturalis/ aut rational/ aut moralis Pma agit de causa essendi· et ido ducit in potentiā patris. Sēda de rōne itelligendi a ideo ducit in sapiētiā filij· tercia de ordine viuēdi et ideo ducit in bonitatem spūsci Rursus pma diuidit in methaphysicā· mathematicā· et phisicā Et pma est de rerū essentijs· sēda de numeris a figuris· tercia de naturis v tutib? a operationib? diffusiuis· Et ido pma ī pmū pncipū patrē· sēda in eius imaginē filiū· tercia ducit in spūsci donū Sēda diuiditur in grāmaticā que facit potentes ad exprimendū· logicā que p spicaces ad arguendū. rethoricā que facit habiles ad persuadēdū siue monēdū· Et hec sicī insinuat misteriū sūme trinitatis Tercia diuidit in monasticā iconomicā a politicā Et pma insinuat pmi pncipij innascibilitatē· sēda filij familiaritatē· tercia spūsci liberalitatē· Omnes autē iste scientie habēt regulas certas a infallibiles· tanq̄ luminaa radios descēdentes a lege cēna in mentē nrām Et ideo mens nrā tantis splendoribus irradiata et supfusa nisi sit cecā manuduci pōt p se ipsam ad

ꝛtẽplandã illã lucẽ eternã Hui⁹ autẽ lucis irradiatio et cõsideãtio sapiẽtes suspendit in admirationem. et ecõtra insipiẽtes q̃ nõ credunt vt intelligãt. ducit in pturbationẽ vt impleat illd ꝓphetiaã Illuminãs tu mirabilit a montibus eterni⁹ turbati sũt omnes insipientes cõrde.

De speculatione dei in sua imagine domis ḡtuitis reformata.

Capitulũ quartũ

Sed qm̃ non solum p nos trãseundo. vry etiã in nobis cõtingit cõtemplari pmũ pncipiũ. a hoc maius est q̃ p̃ędens. ido hic mod⁹ cõsideran di. quartũ optinet cõtẽplationis gradũ Mirũ autẽ videt aã ostensum sit q de⁹ ita ꝓpinquus sit mẽtibus nostris. q tã paucry est in seipsis primũ principiũ speculari Sed ratio ẽ in promptu. qr mẽs hũana sollicitudinib⁹ distracta/ nõ intrat ad se p memoriã. fantasmatibus obnubilata nõ redit ad se p intelligentiã. cõcupiscẽtijs illecta neq̃q̃ reuertit ad seipsã per deseriũ suauitatis interne. et leticie spũalis Ido totaliter in hijs sensibilib⁹ iacẽs. nõ p̃t ad se tãq̃ ad dei imaginẽ reintrare Et qm̃ vbi q̃s ceciderit. necesse hz ibidem reãibẽ nisi apponat q̃s a adijciat vt resurgat. nõ potuit anima nrã pfecte ab hijs sensibilib⁹ releuari ad cõtuitũ sui a etne veritatis in se ipsa/ nisi veritas assumpta forma humana in xpõ/ fieret sibi scala reparans pricẽ scalam que fracta fuerat in adã. Vnde quãtũcunq; fit illuminat⁹ q̃s lumine nature a scientie adq̃site nõ p̃t intrare ĩ se vt in seipso delectetur in domino nisi mediante xpõ q̃ dicit. Ego sũ ostiũ. p me si q̃s itroieit saluabit et ingrediet² a egrediet a pascua inueniet. Ad hoc autẽ ostiũ non appropinq̃mus. nisi in ipsũ credamus/ sperem⁹ et amem⁹ Necesse est igitur si reintrare volumus ad fruitionem veritatis tamq̃ ad paradisum q ingrediamur per fidẽ spem et caritatem. mediatoris dei et hominũ Jhesu chzisti / qui est tanq̃ lignũ vite in medio padisi. Supuestiendo est igit imago mẽtis nrẽ trib⁹ vtutib⁹ theologicis/ q̃bus aĩa purificat illuminat et pficitur/ et sic imago reformatur et cõformis supne ihzlm efficitur et ps ecclesie mlitãtis q̃ est ꝓlessedm apostolũ iherusalẽ cęlestis Ayt em̃. ea q̃ sursũ est iherusalẽ libera est. q̃ est mat nrã Anima igitur credens/ sperans/ a amans Jhesũ xp̃m q̃ est verbũ ĩcarnatũ increatũ a inspiratũ. sczvia veritas et vita Dũ per fidẽ credit in xp̃m tanq̃ p verbũ increatũ. qd est verbum et splendor patris. reaupat spũalem auditũ a visũ. auditũ ad suscipiendũ xp̃i ꝓmones. visũ ad cõsiderandũ ipsi⁹ lucis splendorẽs Dũ autẽ spe suspiat ad suscipiendũ verbũ inspiratũ. p deseriũ et affectũ spũalẽ/ reaupat spiritualẽ olfactũ Dum caritate cõplectitur

verbū incarnatū. vt suscipiēs ab ipso delectationē·et vt trāsiens in illum p extaticā amorē recuperat gustū et tactū Quib? sensib? recuperatis dū sponsū suū videt a audit/odorāt a gustat a āplexatur decātare pt tanq̄ sponsa canticā cāticorū· qd factū est ad exercitiū cōtēplationis sēdm hūc quartū gradū· quē nemo capit nisi q̄ accipit. quia magis est in experiētia affectuali q̄ in cōsideratione rationali In hoc nāq; gradu recuperatis sensib? interioribus·ad videndū sūme pulchrū·ad audiendū sūme armonicū·ad odorādū sūme odoriferū· ad degustādū sūme suaue ad aplhēdendū sūme delectabile disponit aīa ad mētales excessus· scz p deuotionē/āmirationē exultationē· sēdm illas tres exclamationes. q̄ fiunt in canticis cāticorū Quarū pma fit p supabundātiā deuocōis. p quā fit aīa sic vgulas fumi ex aromatib? mirre a thuris Secda p excellentiā admiātionis p quā fit aīa sicut aurora·luna·et sol/sēdm pcessū illumiationū suspendentiū animā ad āmirandū sponsū cōsideratū· Tercia p supabundatiā exultatōnis·p quā fit aīa suauissime delectationis delicijs affluēs immixa totaliter sup dilectū suū Quib? adeptis efficitur spūs nr̄ ierarchicus ad cōscendendū sursū/sēdm conformitatē ad illā ierusalē supnā in quā nemo intrat. nisi pius p gratiā ipsa ī descendat· sicut vidit iohānes in apocalypsi sua. Tūc autē in corde descendit· qn̄ p reformationē imaginis·p virtutes theologicas·et p oblectationes spirituales sensuū et suspensiones excessuū/efficitur spūs nr̄ ierarchicus scz purgat? illuminat? a perfect? Sic etiā gradibus nouē ordinū insignit· dū ordinate in eo interi? disponitur nūciatio/dictatio/ductio/ordinatio/roboratio/ iperatio/ suscepcio/ reuelatio/vnctio/q̄ gradatim correspōdēt nouē ordinib? angelorū ita q̄ primi triū p̄dictorū grad? respiciunt in mente hūanā naturā· tres sequentes industriā. et tres postremi gratiā· Quib? habitis aīa intrando in se ipsā intrat in supnā ierusalē·vbi ordines angelorū cōsiderans· videt in eis deū q̄ habitās in eis omnes eorū operatur operationes·Vnde dicit bernard? ad eugeniū q̄ deus in seraphim amat vt caritas. in cherubim nouit vt veritas·in throno sedet vt eqtas. in dominationib? dominat vt maiestas·in principatib? regit vt principiū. in potestatib? tuet vt salus in virtutib? operatur vt virtus·in archangel reuelat vt lux· in angel assistit vt pietas. Ex q̄bus omnib? videtur deus oia in omnib? p contēplationē ipsius·in mentibus in q̄bus habitat p dona affluentissime caritatis Ad huius autē speculationis gradū·spālitera papue āminiculat cōsideratio/sacre scpture diuitus īmisse· sicut philosophia ad pædētē Sacē em scpturam

pnćpaliter est de operibus repa
rationis. vnde ⁊ ipsa pāpue agit
de fide spe et caritate. p q̄s vtutes
habet anima reformari ⁊ specia-
lissime de caritate De q̄ dicit apls
q̄ est finis pæpti. secundū quod
est de corde puro. et conscientia
bona. ⁊ fide nō ficta Ipsa est ple-
nitudo legis vt dicit idē Et salua-
tor noster asserit totā legē ꝓphe-
tasq; pendē in duob⁹ preceptis
eiusdē. s. in delectione dei ⁊ primi.
q̄ duo vniūtur in vno sponso eccle
sie Jhesu xpō. q̄ simul est primus
et deus. simul frater et dnūs. simul
etiā rex ⁊ amicus. simul verbū in-
creatū et incarnatū. formator nē
et ēformator. alpha ⁊ o Qui etiā
sūmus iherarcha est/purgās illu
minans/et pficiens sponsā scilicet
totam ecclesiā. et quālibet animā
sanctā. De hoc igit iherarcha. et
ecclesiastica iherarchia est tota sa
cra scriptura p quā docemur pur
gari/illumiari ⁊ pfici. ⁊ hoc sēdm
triplicē legē in ea traditā scz natu
re scpture ⁊ grē. Vel potiⁿ ꝑm tri-
plicem partē eius principalē. scz
moysayca purgantē/reuelatōnē
ꝓphetica illustrantē/ et eruditio-
nē euangelicā pficientē. Vel po-
tissimū sēdm triplicē eius intelli-
gentiā spūalem scz/tropologicā q̄
purgat ad honestatē vite. allego
ricam q̄ illuminat ad claritatē in-
telligentie/ anagogicā q̄ pficit p
excessus mētales. ad sapie pæp-
tiones suauissimas/sēdm tres vir
tutes pdictas theologicas/et sen
sus spūales ēformatos. ⁊ excess⁹
tres supradictas. et actus mētis
iherarchicos. quib⁹ ad interiora
regredit mens nrā. vt ibidē speci
letur deū in splendorib⁹ sanctoy/
⁊ in eisdē tanq̄ in cubilibus dor-
miat in pace ⁊ requiescat. sponso
adiurāte q̄ nō excitetur donec de
eius voluntate pædat Ex hijs
duob⁹ gdibus medij⁹ p q̄s ingre
dimur ad contēplandū deū intra
nos tanq̄ in speculū imaginū crea
tarū. ⁊ hoc quasi ad modū alarū
expansay ad volandū. q̄ tenebāt
mediū locū. itelligere possum⁹ q̄
in diuinis manuducim² p ipsius
anime rationalē potētias/naturalē
insitas quātū ad eay opationes
habitudines. et habitus scientia
les ꝑm q̄ appaet ex tercio gradu.
Manuducim² etiā p ipsius ani-
me potentias reformatas. et hoc
gtuitis vtutibus et sensib⁹ spūali-
bus/⁊ mentalib⁹ excessibus/ sicut
patet ex quarto Manuducimur
nihilominⁿ p iherarchicas opa-
tiones scz purgationis illumina-
tionis ⁊ pfectionis mentiū huma
nay. p iherarchicas reuelatōnes
sacray scpturay nobis p ālgelos
datay ꝑm illud apostoli q̄ lex da
ta est p angelos/ in manu media
toris Et tandē manuducim² p ihe
rarchias ⁊ iherarchicos ordines.
q̄ in mente nostra disponi habēt
instar supne iherusalē. Quibus
omnib⁹ luminib⁹ intellectualib⁹
anima nrā repleta a dīna sapien
tia. tanq̄ domus dei inhabitatur.

effecta dei filia· sponsa· et amica·
effecta xpi capitis mēby sororis et
cohēs/effecta nihilominus spūssci
templū·fundatū p fidē·eleuatū p
spem·a deo dicatū p mentis a cor
poris sanctitatē Quod totū facit
fineerissima caritas xpi. q̄ diffun
ditur in cordibus nris p spm̄scm̄
qui datus est nobis sine q̄ spiritu
scire nō possumus secreta dei Sicut
qm̄ q̄ sūt hominis nemo scire pōt
nisi spūs hois q̄ est in illo·ita a q̄
sūt dei/nemo scit nisi spūs dei· In
caritate igitur radicemur a fundem
vt possimus cōprehēdere cū oibus
sanctis·q̄ sit lōgitudo eternitatis·
q̄ latitudo liberalitatis/q̄ sublimi
tas maiestatis·et qd̄ profundū sa
pientie iudicantis.

De speculatione dīne vnitatis
p eius nomē primariū qd̄ est esse·

Capitulū quintū

Quoniā autē cōtingit con
templari deū nō solū extra
nos a intra nos·verūetiā
sup̄ nos·Extra nos per vestigiū/
intra nos p imaginē/ et sup̄ nos
p lumen/qd̄ est signatū sup̄ mētē
nostrā/qd̄ est lumenveritatis eter
ne/cū ipsa mens nrā īmediate ab
ipsaveritate informet· Qui exer
citati sūt in primo mō/intrauerunt
iam in atriū ante tabernaculū. q̄
vero in secdo intrauerūt in sancta/
q̄ autē in tercio ītrant cū summo
pontifice in sancta sanctorū. vbi
sup̄ arcā sūt cherubin gloriae ob
umbrantia·propiciatoriū/p q̄ intel
ligimus duos modos seu gradus
contēplandi dei īuisibilia a etna/
quorum vnus vsatur circa dei essen
tialia·alius vero circa ppa psonarū·
Primus modus primo a principalitē de
figit aspectū in ipsū esse/ dicēs q̄
qui est/est pmū nomē dei Secūdus
modus defigit aspectū ī ipsū bonū/
dicēs hoc esse pmū nomē dei Pmū
spectat potissime ad vetus testa
mentum qd̄ maxime pdicat dīne
essentie vnitatem·Unde dictū est
moysi Ego sū qui sū Secundū ad
nouū/ qd̄ determinat psonarū plu
ralitatē/ baptizando in noīe pris
et filij et spūssci Ideo magister nr̄
xps volens adolescentē q̄ seruaue
rat legē/ad euangelicā leuare p
fectionē/nomen bonitatis deo pri
cipaliter a pcise attribuit Nemo
inquit bonus nisi solus deus Damas
cenus igitur sequēs moysen dicit
q̄ qui est/est pmū nomē dei Dyo
nisius sequēs xpm dicit. q̄ bonū
est pmū nomē dei Volens igitur cō
templari dei īuisibilia/ q̄ ad essen
tie vnitatē·primo defigat aspectum
in ipsū esse·et videat ipsū esse.adeo
in se certissimū / q̄ nō pt cogitari
nō esse/quia ipsū est purissimū / nō
occurrit/nisi in plena fuga nō esse·
sicut et nichil in plena fuga esse.
Sicut igitur omnino nichil/nichil
habet de esse· nec de eius cōditioni
bus. sic econtra ipsū esse/nichil hz
de nō esse/nec actu nec potentia/
nec sedm veritatē rei· nec secundū
estimationē nostrā Cū autē non
esse/priuatio sit essendi·non cadit
in intellectū nisi per esse/ esse aūt

nō cadit p aliud/qz omne qd̄ in-
telligit/aut intelligit vt nō ens/
aut ens in potētia/ aut vt ens in
actu Si igit nō ens/nō pt itelligi
nisi p ens/a ens in potētia/ñ nisi
per ens in actu/a esse noiat ipsū
purū actū entis esse igitur est qd̄
primo cadit in intellectū. et illud
esse est qd̄ est purus actus. Sed
hoc non est esse ptiaulare. qd̄ est
esse artatū/ qz pmixtū est cū po-
tentia. nec esse analogū. qz mini
me habet de actu eo q minime ē.
Restat igitur q illud eē est eē di
uinū Mira igitur est cecitas intel
lectus q nō cōsiderat illud quod
pus videt/et sine q nichil pt cōg-
noscere Sed sicut oculus intentus
in varias colorū differētias. lucē
p quā videt cetera/nō videt. a si vi
det nō tñ aduertit. sic oculus mētis
nostre intētus in ista entia ptiau-
laria a vniūsalia. ipsū eē extra oēs
gen. licet pmo occurrat menti. a
p ipsū alia tñ nō aduertit. Vnde
verissime apparet q sicut oculus
vespertilionis se habet ad lucem.
ita se habet oculus mētis nostre
ad manifestissima nature. Quia
assuefactus ad tenebras entium a
fantasinata sensibiliū. cū ipsā lucē
sūmi esse intuetur/videt sibi nihil
videre/nō itelligēs q ipsa caligo
sūma est mentis nrē illuminatio/
sicut quādo videt oculus purā lucē
videtur sibi nichil videre Vide
igitur ipsū purissimū eē si potes/
et occurret tibi q ipsū nō pt cōgi
tari vt ab alio acceptū. ac p hoc
necessario cōgitatur vt ōnimode
pmū qd̄ nec de nihilo nec de alio
potest esse. Quid em est per se si
ipsū esse nō est p se. nec a se? Oc-
curret etiā tibi vt carens ōmino ñ
esse/ac p hoc vt nunq̄ incipiens
nūq̄ desinens/sed eternū Occur-
ret tibi vt nullo mō in se hñs/nisi
qd̄ est ipsū esse/ac p hoc vt nullo
modo cōpositū sed simplicissimū
Occurret etiā vt nihil habēs possi
bilitatis. qz ōne possibile aliquo
modo habet aliqd̄ de non eē. ac p
hoc vt sūme actualissimū Occur-
ret vt nihil habēs defectibilitatis
ac p hoc vt pfectissimū Occurret
postremo vt nihil habēs diūsifi-
cationis. ac p hoc vt sūme vnū. Esse
igitur quod est eē vnū a pux. a eē
simplicit/ a eē absolutū/est eē pri
mariū et nū/simplicissimū/actua-
lissimū/pfēctissimū a sūme vnū. Et
sūt hec ita certa q nō pt ab intel
ligente ipsū eē cōgitari hoc oppo
situ. et vnū hoc necessario infert
aliud Nā qz simplicit est eē/ideo
simplicit pmū. Quia simpliciter
primū. ideo nō est ab alio factū.
nec nisi a seipso esse potuit. ergo
eternū. Item quia pmū a eternū
ideo ñ ex alijs. ergo simplicissimū
Itē qz pmū eternū a simplicissi'm
ideo nihil est in eo possibilitatis
cū actu pmixtū a ideo actualissi'm
Quia pmū eternū simplicissimū
actualissimū iō pfectissimū. Tali
ōmino nihil deficit. n' aliq̄ pt fieri
additio. Quia pmū/eternū/sim-
plicissimū/actualissi'm/ pfectissimū.

ideo sumevnū Qd em p oīmodā supabundantiā dz dicit respectu oīm Quod etiā simplicit p supabundantiā dz īpossibile est vt cōueniat nisi vni soli Vnde si dez nominat eē primariū · eternū simplicissimū · actualissimū. īpossibile ē ipsū cogitari nō eē nec nisi vnum solum Audi igit israhel · dez tuus deus vnus est Si hoc vides in pura mētis simplicitate · aliqliter profunderis eē ne lucis illustratione Sed habes vnde subleueris in admiratione Nā ipsū eē est primū a nouissimū · est eternū a psentissimū · est simplicissimū a maximū · est actualissimū et īmutabilissimū · est perfectissimū a īmensū · et sūme vnū a trī ōnimodū · Si hec pura mente miraris · maiore luce perfunderis · dum vlteriz vides · qz ideo est nouissimū qz primū Quia em primū oīa operatur · ppter seipsū · et idcō necē est q sit finis vltimus initiū et cōsūmatio · alpha a o Ideo est psentissimū · quia eternū Quia em eternū nō fluit ab alio / nec deficit a seipso · nec decurrit a bono ī aliud ergo nec habet pteritū nec futurū sed eē psens tantū Ideo maximū / qz simplicissimū. quia em simplicissimū in eēntia / ideo maximū in virtute · quia virtus quanto plus est vnita / tanto plus est īfinita Ideo īmutabilissimū · qz actualissimū · quia em actualissimū · ideo ē actus purus Et qd tale est · nichil noui adquirit / nihil habitū pdit · ac p hoc nō pt mutari Ideo īmensū et perfectissimū. Quia em perfectissimū nichil pt cogitari vltra ipsū melius nobilius nec dignius · ac p hoc nichil maius · et ōne tale est īmensū Ideo ōnimodū qz sūme vnū Qz em sūme vnū · ideo oīs multitudinis vniūsale principiū Ac p hoc ipsū est vniūsalis oīm / causa efficiens exēplans et terminās sicut causa essendi / ratio intelligēdi a ordo viuendi · Est igitur ōnimodū nō sicut oīm eēntia / sicut cūctarū eēntiarū superexcellētissima a vniūsalissima et sufficiētissima causa Cui vtus quia sūme vnita in eēntia / ideo sūme infinitissima a multiplicissima in efficacia Rursus reuertētes dicam · qz igitur eē purissimū et absolutū qd est simpliciter eē / est primariū a nouissimū · ideo est ōniū origo a finis cōsūmās Quia eternum a psentissimū · ideo oēs durationes ambit a intrat · quasi simul existens earū centra a circūferentia Qz simplicissimū a maximū. ideo totū intra oīa / a totū extra oīa · ac p hoc est spera intelligibilis · cuius centra ē vbiqz a circūferētia nusqz Quia actualissimū a īmutabilissimū · ideo stabilis manēs / moueri vniūsa Quia perfectissimū a īmensum / ideo est intra oīa / nō inclusū / nō exclusū / supra oīa / nō elatū / infra oīa / nō prostratū Quia vero est sūme vnus a ōnimodū / ideo est ōnia in ōmibus · quis ōnia sint multa et ipsū nō sit nisi vnū / a ḡ quia p simplicissimā vnitatē / serenissimā veritatē / sincerissimā bonitatē · est i eo

ōnis vtuositas/ōnis exēplaritas et oīs cōmunicabilitas. ac p hoc ex ipso et p ipsū et ī ipso sunt oīa Et hoc qz ōmipotens / ōmisciens a ōnimode bonū/qd pfecte videre est eē beatū/sicut dictū est moysi. Ego ostendā tibi omne bonū.

De speculatione beatissime trinitatis in eius noīe qd est bonū

Capitulū sextū.

POst cōsideracōz eēntialiū eleuādus est oculus intelligentie ad cōtuitionē beatissime trimitatis vt alter cherub iuxta alterū statuat Sicut em visionis eēntialiū ipsuz eē est pncipium radicale/ et nomen p qd cetera innotescūt. sic cōtēplationis emanationū ipsū bonū est principalissimū fundamētū. Vide igit et attende qm optimū qd simpliciter est/quo michil melius cogitari potest. et hoc tale sic est. q nō pōt cogitari nō eē. quia ōmino melius ē eē q nō eē. sic est q non pt recte cogitari. qn cogetur trinū et vnū. Nā bonū dicit diffusiuū sui. Summum igitur bonū. sume diffusiuū est sui Sūma autē diffusio nō pt eē. nisi sit actualis a intrinseca. substantialis a ypostatica. naturalis a voluntaria liberalis et necessaria. in deficiens a pfecta Nisi igit in sūmo bono eēntialiter vel eternalit esz pductio actualis a cōsubstantialis. et ypostasis eque nobilis. sicut est pducēs p modū generationis a spirationis ita q sit eternalis pncipij eternalit cōprinci-

piantis ita q esz dilectus a cōdilectus. genitus sez a spiratz. Hoc est pat et filius et spūssūs/neqq esz sūmū bonū. quia non sume se diffundēt. Nā diffusio ex tpe in creatura/non est nisi centralis vel punctal respectu īmēsitatis bonitatis eterne. Vnde a nō pt aliqua diffusio cogitari maior illa videlz in q diffundens cōmunicat alteri totā substātiā a naturā Nō igitur sūmū bonū esset sire vel intellectu illā capere posz. Si igitur potes mentis oculo cōtueri puritatē bonitatis/q est actus purus pncipij caritatiue dilectionis amore gratuito. et debito/a ex vtroqz pmixto. q est diffusio plenissima p modum natuē a wlūtatis/q est diffusio p modū verbi in q oīa dicūtur et p modū doni in q cetera dona donātur/potes vidē p sūmā bonitī cōmunicabilitatē. necesse eē trinitatē patris a filij a spūssū In qb? necesse est ppter summā bonitatē esse sūmā cōmunicabilitatē / et ex sūma cōmunicabilitate sūmā consubstantialitatē. a ex sūma cōsubstantialitate sūmā cōfigurabilitatē. a ex hijs sūmā coequalitatē/ac p hoc summā coeternitatē. atqz ex omnib? p dictis summā cōmunitimitatez q vnus est in altero necessario p summā circūmessionē et vnz opatur cū alio p ōnimodā indiuisionē sbstātie a vtutis a operationis ipsius btissime trimitatis Sed cū hec cōtemplaris. vide ne te existimes cōprehendē incōpre

hēsibilē· habes ēm adhuc in hijs
sex conditionib? cōsiderare quod
vehemēter ī stupore ā̄ mirationis
indicat oculū mentis tue. Nā ibi
est sūma cōmunicabilitas cū psō-
narū ꝓpetate· sūma cōsubstātialī-
tas· cū ypostasū pluralitate· sūma
cōfigurālitas cū discreta psonali-
tate/ sūma cōeqlitas cū ordine/ sū
ma cōeternitas/ cuz emanatione/
sūma cōmunitimitas cū emissione
Quis ad tantoz mirabiliū aspec
tū nō cōsurgat in ā̄mirationē? Sz
hec oīa ēvtissime intelligim? esse
in beatissima trinitate si leuamus
oculos ad superēllētissimā boni
tatē Si ēm ibi est sūma cōmunica
tio est vera diffusio si vera ē ibi ori-
go vera distinctio· Et qz totū cō-
municatur nō ps· idē ipsuz datur
qd habetur/ et totū Igit emanās
et ꝓducēs/ et distinguūtur ꝓpeta-
tibus/ et sunt eēntialit vnū Quia
igitur distinguūtur ꝓprietatibus
ideo habēt psonales ꝓpetates. et
ypostasuz pluralitatē a originis
emanationē· ordinē/ nō posterio
ritatis ꝗ originis/ et emissionē nō
localiter mutationis/ ꝗ ḡtuite in
spiātionis· p rationē auctoritatis
ꝓducētis quā habet mittens re-
spectu missi· Quia vero sunt vnū
substātialiter · ideo oportet q̄ sit
vnitas in eēntia a forma a digni-
tate a eternitate a existētia a inci
āusēptibilitate· Dū ergo hec p se
singillatī cōsiderans · habes vnde
veritatē cōtēpleris Dū hec ad in-
uicē confers· habes vnde in admi
rationē altissimā suspendaris· Et
ideo vt mens tua p admirationē ī
admirabilē ascendat cōtēplatio-
nē· hec simul sūt cōsiderāda Nā a
cherubim ḥ designāt/ q̄ se mutuo
aspiciebāt Nec ḥ vacat a misterio
q̄ respiciebant se versis vultib? in
ꝓpiciatoziū/ vt verificēt illud qd
dicit dnīs in iohāne· Hec est dīta
eterna vt cognoscāt te vt solum
vez deū· et quē misisti ihesuz xpm
Nā admirari debem? nō solū con
ditiones dei eēntiales a psonales
in se· vez etiā p cognitionē ad sup
mirabilē vnionē dei a hoīs/ in vni
tate persone christi. Si ēm che-
rub es/ eēntialia dei cōtēplando a
miraris/ qz simul est dīnū eē/ pri-
mū et nouissimū/ eternū a presen
tissimū/ simplicissimū a maximum
seu īcircūsēptū. totū vbiqz a nusq̄
cōprehensū/ actualissimū et nūq̄
motū· pfectissimū a nihil habens
supfluū nec diminutū/ et tñ īmen
sum a fine t̄mino infinitū· summe
vnū a tamē ōnimodū· vt oīa in se
habēs vt oīs vtus vt oīs veritas
vt ōne bonū Respice ad ꝓpicia
toziū a mirare q̄ in ipso p̄ncipiū
p̄mū iunctū est cū postremo· dei
cū hoīe sexto qz die formato· eter
nū iunctū cū hoīe tpali/ in plenī-
tudine tpm de v̄gine nato/ simpli
cissimū cuz sūme cōposito· actua-
lissimū cū sūme passuo a mortuo
pfectissimū a īmensuz cū modico·
sūme vnū et ōnimodū cū indiui-
duo cōposito· et a ceteris districto
hoīe scz ihesu xpō Si autē alter

cherub es psona ꝓpa cõtemplãdo. et miratis cõmunicabilitatẽ eẽ cũ ꝓpetate. et cõsubstãtialitatẽ cũ pluralitate/ cõfigurabilitatẽ cũ psonalitate. coeqlitatẽ cũ ordine. et eternitatẽ cũ ꝓductione/ cõmunicitimitatẽ cum emissione. qz filius missus est a patre/ et spũsscãs ab vtroqz. qui tũ semp est cuz eis/ et nũqꝫ recedit ab eis. Respice in ꝓpiciatoziũ. et mirare quia in xpõ stat psonalis vnio cũ trinitate substantiay. et naturarum dualitate stat õnimoda cõsensio cum pluralitate voluntatũ/ stat dei et homis opredicatio/ cum pluãlitate proprietatũ. stat coadozatio cuz pluralitate nobilitatũ/ stat coexaltatio sup oia cum pluralitate dignitatũ/ stat cõdominatio cum pluralitate potestatũ/ In hac autẽ cõsideratione est pfectio illuminationis mentis/ dũ q̃si in sexta die videt hominẽ factũ ad imaginẽ dei Si em̃ imago dei est similitudo expressissima/ dũ mens nrã cõtemplatur in xpõ filio dei/ qui est imago dei inuisibilis ꝑ naturã/ humanitatẽ nostrã tã miãbilr exaltatãtã ineffabiliter vnitã/ videdo simlr in vnũ ꝑmũ a vltimũ sũmũ a imũ/ circumferentia a centy. alpha a o causatũ a causã/ creatorẽ et creaturã/ libzũ sez scriptũ intꝰ a extra iam puenit ad quandã rẽ pfectã vt cuz deo ad pfectionẽ suay illuminationũ in sexto gradu quasi ĩ sexta die pueniat/ nec aliquid iã ãplius restet. nisi dies requici in qua ꝑ mentis excessuz requiescat humane mentis perspicacitas/ ab omni opere quod patrarat.

De excessu mentalia mistico in quo requies datur intellectui affectu totaliter in deuz per excessũ transeunte.

Capitulũ septimũ

His igitur sex cõsiderationibus excursis tanqꝫ sex gradibus throni veri salomonis quibus puenit ad pacem vbi verꝰ pacificꝰ in mẽte pacifica tanqꝫ in interiori iherosolima requiescit/ tãqꝫ etiã sex alis cherub/ quibꝰ mens veri contẽplatiui plena illustratione superne sapiẽtie valeat sursũ agi. tãqꝫ etiã sex diebus ꝑmis in quibꝰ mens exercitari habz/ vt tãdẽ pueniat ad sabbatismũ q̃etis. Postqꝫ mens nrã cõtuita est deũ extra se ꝓpter vestigia. et in vestigijs intra se ꝑ imaginẽ. et in imagine sup se ꝑ dine lucis similitudinẽ sup nos relucentẽ et in ipsa luce ꝓm q̃ possibile ẽ ꝓm statũ vie. et exercitiũ mentis nrẽ. cum tandẽ in sexto gradu ad hoc puenerit vt speculetꝰ in principio sũmo. et mediatore dei a hominũ iheſu xpõ/ ea quoꝫ similia in creaturis nullatenꝰ reperiri possũt et que omnẽ pspicacitatez humani intellectus excedũt. restat vt hec speculando trãscendat a transeat nõ solũ mundũ istũ sensibilẽ. wy etiã semetipsã/ si q̃ trãsitu xpõ ẽ via a ostiũ/ xpõs ẽ scala a vehiculũ tãqꝫ

xpiciatoriū sup arcā dei collocatū · a sacmentū a seculis absconditū
Ad qd xpiciatoriū q aspicit plena cōuersione vultus/aspiciendo eū in cruce suspensū/ p fidē spem et caritatē/deuotionē/ āmirationē exultationē/appciationē/ laudē et iubilationē/ pascha hoc est transitū cū eo facit/vt p virgā crucis/ trāseat mare ruby ab egipto intrans desertum vbi gustet māna absconditū · et cū xpo requescat in in tumulo/q̄si exterius mortuus/ sentiens tū quātū possibile est sēdm statū vie/qd in cruce dictū est latroni cohereti xpo · hodie mecum eris in paradiso/ Qd etiā ostensum est beato francisco cū in excessu cōtēplationis · in mōte excelso/ vbi hec q̄ scpta sunt mente tractauit/ apparuit seraph sex alay in cruce cōfixus · vt ibidē a socio eius · qui tunc cū eo fuit/ ego et plures alij audiuimus · vbi in deū transijt p cōtēplationis excessū · et positus ē in exēplū pfecte cōtēplationis · sicut pus fuerat actionis · tāq̄ alter iacob israhel/vt oēs viros spūales deus per eū imitaret ad hmōi transitū et mētis excessum magis exēplo q̄ verbo In h autē trāsitu · si fit pfectus · oportet q̄ relinquātur oēs intellectuales opationes/ et aper affectus totus trāsferatur a trāsformet in deū Hoc aūt est mistica a secretissimū qd nemo nouit nisi qui acipit · nec acipit nisi q̄ desiderat · nec desiderat/ nisi quem ignis spūsā medullitus inflāmat · quā xps misit in terrā. Et ideo dt apls. hanc mistica sapiam ee per spm̄ scm̄ reuelata · Qm̄ igit ad h nihil potest natura · modicū pt industria · pay est dādū inq̄sitioni · a multū vnctioni · pay dandū est lingue/ et plurimū interne letitie · pay dandū est verbo a scripto. et totū dei dono scz spūiscō · pay aut nihil dandū est creature et totum creatrici eentie/patria filio a spiritusco dicēdo cū dionisio ad deū trinitatē/ Trinitas supeentialis a supdeus · et supbonus · et sup optime xpianoy ispector theosophie dirige nos in misticoy eloquioy supincognitū a supluceētē a supimissimū vertice · vbi nouā absolutā a icōrūtibilia theologie misteria sēdm supluceētē abscōdūtur occulte doctis silentij caliginē/in obscurissimo/qd est supmanifestissimū supsplendentē/ a in q̄ one fluet a invisibiliū supbeatoy splē doribus supimplentē invisibiles intellectus · hoc ad deū · Ad amicū autē cui h scribunt dicat cū eodē · Tu autē o amice cr̄ mistica visiones corroborato itinē · et sensus desere a intellectuales opationes/ a sensibilia a invisibilia · a one nō ens a ens · et ad veritatē vt possibile est inscius restituē ipsi qui est sup onē eentiā a scia · etem̄ te ipo a onibus imēsurabili a absoluto pure mētis excessu/ad supeentialem dinay tenebray radiū onia deserens · et ab onibus absolutus ascendes · Si aūt queris quō hec

fiant·interroga gtiã nõ doctrinã desideriũ nõ ĩtellectũ·gemitũ orationis nõ studiũ lectionis / spõsũ nõ magistr̃/deũ nõ hominẽ/ caliginẽ nõ claritatẽ·non lucẽ ꝗ ignẽ totaliꝗ inflãmantẽ·q̃ in deũ exessiuis vnitionib⁹/et ardẽtissimis affectionib⁹ trãsferentẽ Qui quidẽ ignis de⁹ est· et hui⁹ camin⁹ ẽ in ihrlm/ et xp̃s hũc acendit in fruore sue ardentissime passionis/ quẽ solu⁹ illeuere ꝓcipit qui dicit Suspendiũ elegit aĩa mea q̃ mortẽ ossa mea·Quã mortẽ q̃ diligit videt p̃t deũ/qr indubitãter vey ẽ nõ videbit me hõ q̃ viuet Moriamur ergo q̃ ingrediam² caliginẽ/ ĩponam⁹ silentiũ sollicitudinib⁹· cõcupiscẽtijs q̃ fantasmatib⁹/trãseam⁹ cũ xp̃o crucifixo ex h̃ mũdo ad patrẽ/vt ostẽso nob̃ prẽ/ dicamus cũ philippo sufficit nob̃ Audiam⁹ cũ paulo· Sufficit tibi grã mea Exultem⁹ cũ dauid dicẽtes. Defecit caro mea q̃ or meũ/deus ordis mei/et ps mea de⁹ ĩeternũ Benedict⁹ dñs ĩeternũ·et dicat omnis populus fiat fiat ·:·

Explicit itinerariũ mentis in deũ sancti Bonauenture ·:·

DEO GRATIAS

6

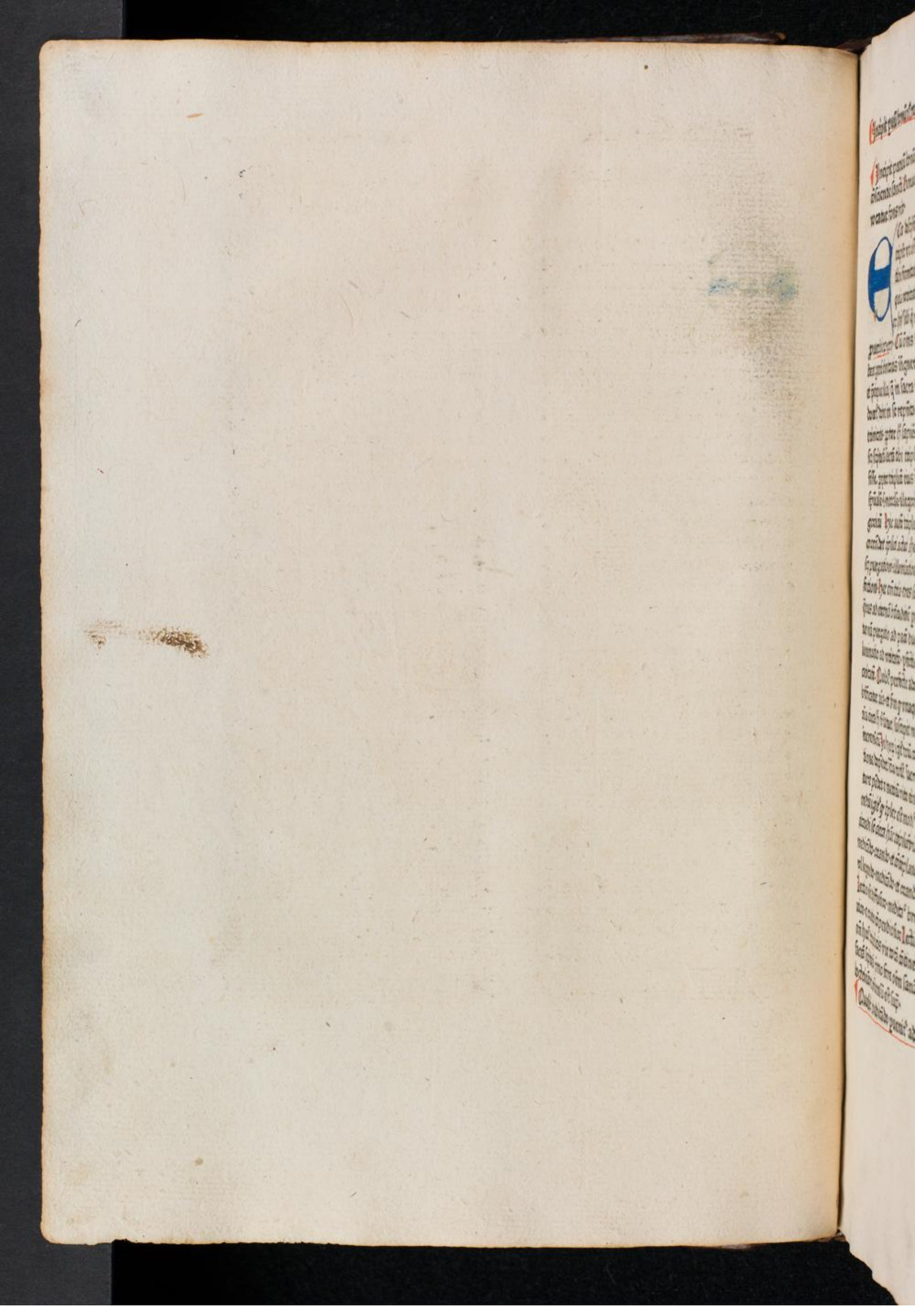

Incipit paruū bonū vel regimē cōscientie sancti Bonauentuē qd vocatur fons vite.

Cœ descripsi tibi eā triplīr vt ostenderē tibi firmitatē a eloquia veritatis. rndē ex hijs illi q̄ misit te puerbiorū. xxij. Cū ōmis scīa debeat gerē imitatis īsigne vestigiū/ et p̄cipue illa/ q̄ in sacra scriptura docet/ debet in se repnitare vestigiū trinitatis. ppter hō sapiēs dicit eā scz scripturā sacrā tibi triplīr descripsisse. ppter triplicē eius intellectū spūalē. s. moralē. allegoricū. a anagoricū. Hic autē triplex intellectus correndet īplicī actui iherarchico scz purgationi. illumīationi. et pfectioni. Hec em̄ tria. tres sūt vie q̄bus ad eternā beatitudinē puenitur. nā purgatio ad pacē ducit. illuminatio ad veritatē. pfectio ad caritatē. Quib? perfecte adeptis beatificatur aīa. et sm̄ q̄ vnaqueqz aīa circa hō versatur/ suscipit meriti incremētū. In horū igit triū cognitione depēdet scīa toti? sacre scripture pēdet a meritū vite etne. Sciendū igit q̄ triplex est mod? exercitandi se circa hāc triplicē viā. scz meditādo. orando. et cōtēplando. vel legendo. meditādo. et orando. Lectio est diffusior. meditatio brevior. a oratio cōpendiosior. Lectio em̄ hui? triplicis vie totā cōtinet sacrā scripturā/ imo fere oēm sanā doctrinā vt ostensū est sup̄.

Qualiē meditādo puenit ad scīam sacre scripture

Nunc vero meditacōis formam breviē licet intuerī. Sciendū igit q̄ tria sūt intra nos/ sm̄ quorū vsū/ hac triplicī via exercerī debem? s. stimulus cōscīe. radi? intelligētie. a igniculus sapīe. Si igit vis purgari. verte te ad stimulū conscīe. si illuminari/ ad intelligētie radiū. si pficī/ ad sapīe igniculū. sm̄ cōsiliū bti dyonisij in epla ad thitū vbi eū hortat dicens. Verte te inquit ad radiū solis.

De meditatione circa viā purgatiuā. et primo de stimulo cōscīe

Primo ergo meditādo in via purgatiua debet hō seipsū exercē ad stimulū cōscīe. s. vt primo seipsū exasperet. secdo vt exacuet. tercio vt rectificet. Nā exasperand? est stimul? conscīe primo ex recordacōe pcti. secdo exacuend? ē in circūspectione sui. tcio rectificādus ē in considerācōe boni. Primo igit exasperādus ē stimul? cōscīe ex pcti recordatione q̄ esse debet in hunc modū vt se arguat anim? de multiplici negligētia. de multiplici conaupia. de multiplici nequicia. fere em̄ oīa pctā a malā fiue cōtracta fiue acta. reduci pnt ad hec tria. Circ negligētiā aūt attende. q̄ primo debet hō cogitare si fuerit negligēs. s. cordis custodiēdi. tpis expēdēdi. et finis intēdendi. Hec tria sūt ab oībus cū sūma diligentia obseruāda. vt scz cor bene custodiat. vt tps vti

liter expēdatur ut finis debitus omni operi prefigatur. Scdo debet cogitare hō si negligēs fuerit in oratiōe. in lcōne. et in boni operis executione In hijs tribo debet sevnusquisq; diligētissime ac sollicite exercere ac excolere q̄ vult fructum bonū dare in tēpore suo Et nota qvnuz istoz neq̄q̄ sufficit sine alio. Tercio debet cogitare sollicite si negligēs fuerit ad penitēdū. ad resistēdū. et ad pficiēdū Debet em̄ vnusquisq; cū sūma diligentia sollicite deflere culpaz cōmissam. repellere tēptationē diaboli. et pficere de vna vtute ī aliā vt sic possit puenire ad patriam. Circa ꝛcupiscentiam debet hō cogitare. si in eo vigeat siue viuat ꝛcupiscentia voluptatis. ꝛcupiscētia curiositatis. et ꝛcupiscentia vanitatis. q̄ sunt radices ōmis mali. Primo igit recogitāda est cōcupiscentia voluptatis q̄ tūc in hoīe est. si viuit in eo appetit? dulciū. molliū. et carnaliū. h̄ est si homo q̄rat cibaria saporosa/vestimenta deliciosa/et oblectamēta luxuriosa q̄ oia nō solū reprhēsibile ē appetere cū cōsensu. sed ea debet hō respuere primo motu Scdo recogitāda est cōcupia curiositatis. si viuat vel vixerit in hoīe. hec autē in ipso viuit. si appetit scire occulta. videre pulchra. et habere rara. in oibus em̄ est vicium auaricie a curiositatis qd multū reprhēsibile est in hoīe. Tercio recogitāda est cōcupia vanitatis. q̄ tūc viuit in homine si in eo sūt appetit? fauoris/laudis/honoris/q̄ oia sūt vana/et hoīem vanū reddunt/et ita fugienda sūt sicut ꝛcupia muliez De ōni tali cōcupia. s. voluptatis curiositatis. et vanitatis. debet cōscientia asperime arguere oz hūanū. et oēs has cōcupias debet hō studiosissime fugere. Cir̄ neq̄cia debet hō cogitare. si in seviuat. vigeat aut viguit. vel aliqn̄ vixerit iracūdia. aut inuidia. aut accidia q̄ faciūt animā neq̄ Primo recogitanda est neq̄cia ire. q̄ ꝛsistit in aio. in signo. in verbo. in ore. de. in ore. in facie Scdo recogitāda est neq̄cia inuidie. q̄ in aliena felicitate tabescit. in aliena adūsitate hilarescit. et in aliena mēdicitate refrigescit. Tercio recogitāda est nequicia accidie. ex q̄ oriūtur suspitiones male cogitacōes. blasphemie. machinacōes detractiones maligne. oīs em̄ tal nequicia ad modū lepre detestāda est. Ex hac em̄ tripharia recordacōne. a triplicata debz exaspari stimulus cōscie. et amaricari aia penitētis vt sic possit cōsequi salutē

Ipso q̄lit exaspari debeat stimul? ꝛscie ex recordatione pcti. videndū ē q̄lit fit exaciend? stimul? in circūspectione sui Tria nāq; debz hō circa se circūspice. videlicet die mortis imminentē. sanguinē xpi recentē. a facie iudicis pnte. hijs trib? acuit stimul? cōscie ꝛ oē malū. Primo nāq; acuitur dū cōsideratur hō die

mortis·qm ē indeterminabile·immutabilis·et irreuocabile· Qd si diligenter ispiciat·efficacit laborabit vt aī tps hz purgetur ab oī negligētia·cupīa·a neqcia. Quis em remanē audebit in culpa·q nō est certus de die crastina Secundo acuit dū consideat sanguinē xpi effusū p hūana īmūdicia abluēda· p hūana morte viuificāda·p humana ariditate fecūdāda· Vel p hūano corde exercitādo· p eodē abluēdo·a p ipō mollificādo· Quis tā ebes vt pmittat ī se regnare culpā negligētie·cōcupie· vel neqcie q cogitat se pfusū illo pciosō sanguine Tercio acuit dū consideat facie iudicis·q est īfallibile·īflexibile.īeffugibile Nullū em pt fallere eiū sapīam·flectē iusticiā·effugere vindictā Cū ergo nullū bōm irremuneratū aī nullū malū maneat īpunitū. qs est q ñ fit acutū dū hec consideat ō malū· Pūhec considerādū est qliter stimulū cōscie fit rectificādus in consideracōe bonitatis autē bō considerāda sūt·in qzū consideracōe rectificat stimulū conscie benignitas ō neqciā·strēnuitas ō negligētiā· seueritas ō cōcupīam Hijs tribus habitis·hētur conscia bona·recta a mūda Hec tria inueniūtur ī eo qd dt pba Iudicabo tibi hō qd sit bonū a tē· Et ī illo q dt dñs·sint lūbi vrī pcincti Prio īchoandū est a strēnuitate·q viā pbet alijs·q describit sic Strēnuitas est vigor animi exercēs oēm negligentiā a disponēs aīam ad

faciēdū bō opa·a h vigilāter cōsiderant·elegāter·hec em sūt q viā pbent ad oīa bō seqntia Secdo seqtur seueritas q est vigor qdā mētis restringēs oēm cupīaz· et abilitās ad oēm amorē aspitatis pauptatis a vilitatis Tercio seqtur benignitas.q est qdā dulcor mētis excludēs oēm neqciam abilitans sensū a aīam ad beniuolentiā·tollerātiā a īternā leticiā·Et h est ēmīnū purgacōis fīn viā meditacōis· nā oīs cōscia mūda·leta ē a iocūda Qui ergo vult purgari vtat se pdcō mō ad stimulū conscie In pdicta exercitatione a qlibet pdictorū īchoari pt nrā meditacōnē Tñsecūdū aūt est ab vno ī aliud a tādiu īmorādū·qusqz tñ qllitas et serenitas recipiātur·ex q oritur spūalis leticia·q adepta pmptū ē aīmū vt sursū tēdat Incipit ergo via ista a stimulo conscie a ēmīnat īm affectū spūal leticie· exacuitur a exercet ī doloē a consumat ī amoē

Secundo loco pū viā purgationis·seqtur via illuīatiua· īm q debz se hō ad radiū īteligentie exercē·nā iste radius īntelligētie pmo est pten dēdus ad mala cōmissa·secdo distēdendus seu dilatādus ad bñficia cessa·ēcio reflectēdus ad pmia pmissa·ptēditur aūt pmo radius īteligētie·dū sollicite pēsatur mala q dñs indulsit q tot sūt a tāta qt sūt pctā q cōmisimus. a tā magē qntis malis eramus astricti a qntis bonis digni puarinec solū h considerandū est sed etiā

cōsiderandū est/ q̄ta mala ī cadisse
mus si dom⁹ pmisiss̄. Et cū hec di
ligēter pensant⁹ p radiū ītellīgē-
tie/ tenebre nrē illuminātur. ⁊ tal⁹
illumina⁰ dz eē cōiūcta g̃titudini
affectōnis/ alio q̄n nō est illuīatio
cœlestis ad cui⁹ splēdorē oportet
sequi calorē. Vnde h̄ grē agende
sūt p dimissione maloꝝ omissoꝝ
vel possibiliū omitti causa īfirmi-
tatis/ causa ætatis/ causa wlup-
tatis ⁊ puersitatis ¶ Secdo viden
dū est q̄liter radi⁹ iste dilatet⁹ in
osideratione bnficioꝝ cōcessoꝝ/ q̄
quidē sūt in ēplici dria. quedā em
sūt spectātia ad opleme ntū natuē/
quedā ad adiutoriū grē/ quedā
ad donū suphabūdātie Ad ople
mentū natuē spectat/ qd dedit ex
pte corpois. s. mēbroꝝ ītegritatē
oplectionis sanitatē/ ⁊ sexus no-
bilitatē Ex pte sensus dedit pspi-
cuum visū/ auditū acutū/ sermonē
disertū. Ex pte aīe dedit ingeniū
clarū/ iudiciū rectū/ aīm bonū ¶
Ad adiutoriū seu cōplemntū grē
spectat/ q dedit pmo grām bap-
tismalē/ q̄ deleuit culpā/ restituit
īnocentiā/ otulit iusticiā/ ⁊ dignū
facit vita etna. ¶ Secdo q dedit
grām spiritalē/ ⁊ pmalē q̄ spectāt
ad animi volūtatē ⁊ nobilitatē/ ad
tpis opportunitatē/ ⁊ ad religiois
sblimitatē ¶ Tercio q dedit g̃tiā
sacerdotib⁹ p quā nos dispēsato
res fecit/ doctrine/ eukaristie/ ⁊ in-
dulgētie/ in q̄bus oībus secdm pl⁹
⁊ min⁹ dispēsant⁹ vba vite ¶ Ad
donuz aūt supabundātie spectat
pmo q dedit totū vmiūsū/ iferiora
ad obsequiū/ paria ad meritū. su
periora ad pmiū siue patrociniū
¶ Secdo q dedit filiū suū in ofra
trē ⁊ amicū exultacōis/ in pciū re
deptionis/ et in viaticū ēfectionis
cotidie. pmū in īcarnatione. secdm
in passione. terciū in osecratione.
¶ Tercio q dedit spm̄scm̄ in fig
culum acceptationis/ in p̄uilegiū
adoptionis/ in anulū despōsacōis
⁊ ex h̄ fecit aīam xpianā/ suā filiā
amicā ⁊ sponsā Hec oīa mira sūt/
⁊ īestīabilia/ ⁊ in taliū meditacōe
debet aīa eē grata deo ¶ Quarto
circa viā illuīnari nā videndū est
q̄liter radius ītellīgentie p medi
tationē fit ēflectēdus vt ad fontē
oīs boni reuertat⁹ ⁊ reficiat⁹ cogi-
tādo p̄mia pmissa Cōsiderādū āt
et frequēter pensandū ē/ q dez q̄
nō mētitur/ credētibus ⁊ diligēti-
bus se/ pmisit amotionē oīm ma
lorū/ assecutionē oīm bonoꝝ/ ople
cionē oīm desideriorū/ q̄ fons ē et
finis oīm bonoꝝ Qui est tātū bo
nū q exœdit oēm petitionē/ oīme
desideriū/ et oēm estimationē. Et
nos tāto bono dignos reputat/ si
diligam⁹ ⁊ appetam⁹ eū sup oīa.
Et ideo xpt se cū oī desiderio ⁊ af-
fectu et benuolentia debemus in
ipsū tēdere.

¶ De via vnitiua et pfectiua.

POstremo sequit⁹ q̄liter se
debz hō meditādo exercē
ad igniculū sapie vt pfi-
ciamur Hoc autē faciendū est h̄
ordine. qz igniculū sapie sollicite

et sapient est ꝯgregād? inflāmā
dus et subleuand?. Cōgregatur
aūt p reductōnē affectiōis siue p
remotionē ab oī amore creature
a cui? amore debet reduci affect?
qm̄ amor creature nō pficit. et si
pficit non reficit. et si reficit non
sufficit Et ideo oīs amor tal ab af
fectu ōnino dz elōgari Sedo ī
flāmand? ē igniculus iste ex ꝯfu
sione affectionis sup amorē spon
si et h̄ q̄dē fit vl ꝯgregando ipsuz
amorē ad seipsū vel ad affectū su
pnoy ciuiū vel ad ipsū sponsū tūc
aūt hoc fit qn̄ attēditur q̄ p hūc
amorē pt suppleri ōnis indigētia
et p amorez ē in beatis ōnis boni
habundācia et p amorē habetur
ipsius sūme desiderabilis presen
tia. hec cm̄ sunt que affectū inflā
māt Tercio subleuādus ē iste
igniculus supra oē sensibile. yma
ginabile. itelligibile. a hoc ordine
mediante vt hō īmediate de ipso
ꝯgitet quē diligere optat. primo
q̄ non est visibilis audibilis odo
rabilis gustabilis tāgibilis sensi
bilis īmo ipse totus est desidera
bilis. sedo ꝯgitare dz q̄ ille quez
diligēdo q̄rit nō ē terminabilis.
figurabilis. nūabilis. circūscripti
bil ꝯmutabil. ymaginabil. tertio
ē ꝯgitādū q̄ ille quē diligit non
ē demonstrabilis. diffinibilis. opi
nabilis. estimabilis. inuestigabil
intelligibilis. ꝯ totus desiderabil.
Ex hijs aūt liq̄de pz q̄lit ad sapiē
tiam sacre scripture peruenirī pt
meditādo circa viā purgatiuā. il
luminatiuā. et pfectiuā Et non so
lū sacre scripture ꝯtinentia īmo ō
nis meditacō nostra versari debet
circa ista. nā oīs ꝯgitatio sapien
tis. aut ē circa hūana opera ꝯgi
tādo. s. q̄d hō fecerit. et q̄d debeat
facere. et que sit ratio mouēs. aut
circa opa dīna. s. q̄ tū deus hōi cō
miserit. et q̄ oīa fecerit ppter ho
minē. q̄ tū ei dimiserit. et q̄lia ei p
miserit. a in hoc claudūtur opera
creationis. repacōnis. et glorifica
tionis. aut circa vtraqz principia
que sūt deus et aīa q̄liter inuicem
sūt ꝯpulanda Et hic stare debet
ōnis nostra meditacō q̄a hic ē fis
ōnis ꝯgnitionis et opationis Et
ē sapīa vera. in qua est ꝯgnitio p
verā experiētiā. in huiusmodi me
ditatione tota aīa nostra debet eē
intenta ꝯm vires suas. s. ꝯm racō
nē finderesim. et ꝯsciētiam et volū
tatē Nā in huiusmodi meditacōe
ratio pcūctando offert ꝓposicōez
finderes sentētiando pfert diffini
cōnē cōscientia rectificando infert
conclusionem. voluntas preeligē
do defert solutionem Verbi grati
a Si quis meditari velit circa viā
purificationis | debet racō querere
quid debeat fieri de hoīe qui tem
plum dei violauerit Sinderesis re
spondet q̄ aut debz disperdi. aut
lamentis penitentie purgari Cō
scia asserit: tu es ille ergo oz te vl
dāpnari vl stimulis pnie affligi
Deinde voluntas preeligit. s. q̄ re
cusat dampnationem eternam a
assumit voluntarie lamenta pnie

Et iuxta hunc modū in vijs alijs est procedendū.

¶ De oratione

Postq̃ diximus q̃liter ad veram sapiam venit legēdo et meditando. dicēdū est nūc q̃liter ad ipsam pueniat oran do. Sciendū aūt q̃ in orōne tres sūt grad? siue tres ptes pficiētes quor̃ p̃m? est deploratio miserie sēd̃s īploratio mīe. tēio exhibitio latrie latrie aūt cultura nō possu mus exhibē deo/ nisi ab ipso gra tiam asseq̃mur. Misericordia aūt dei ad dandā g̃tiā nō possum? in flectē/ nisi p deploratione ā exposi tione nrē miseriē ā indigētiē ā im ploratione mīe. Nam oīs pfecta oratio debet hrē istas tres ptes/ nō em sufficit vna sine altera/ nec pducit ad methā pfectā/ et ido h̄ tria sp sūt coniūgenda. Deplora tio aūt miserie circa q̃cūq̃ mate riā fit/ siue p ppetratione culpe/ pro amissione grē/ siue dilatione glorie. hec tria dicūtur hrē in se dolorē ꝓpt dāpnū vel incōmodū pudorē ꝓpter opprobriū vel inho nestū. timorē ꝓpter periculū vl rea tū. Ex memoria em p̄teritor̃ oritur dolor cū recordatur q̃d omisit/ qr p̄cepta iustitie/ q̃d omisit/ qr phi bita culpe/ quid amisit/ qr g̃tuita vite. Ex intelligētia p̄ntiū/ oritur pudor dū attendit vbi sit/ qr lon ge in imo/ q̃ fuerat ꝓpe in sūmo. Qualis sit/ qr feda in luto q̃ fuit pulchrima ymago/ q̃d agat/ qr seruit inferiora/ q̃ p̃us erat libera.

Ex prudentia futuror̃ oritur timor dū cogitat q̃ tendit/ qr ad inferos q̃d occurrit/ q̃a iudiciū ieuitabile q̃d assequitur/ qr stipendiū mortis eterne. Imploratio aūt mīe cir q̃cunq̃ materiā iuocat/ debet eē cū effluentia desiderij q̃d habem? a spū q̃ postulat ꝓ nobis gemitib̄ ienarrabilib? cū fiducia spei quā habem? a xpō/ qui ꝓ nobis oīb? mortu? est/ cuz diligētia īplorādi subsidij q̃d q̃rimus a sēs oībus Qñ em hec tria ꝛueniūt tūc im plorat efficacit dīna mīa. Exhi bitio autē latrie ex q̃cunq̃ cā de? colatur/ debet hrē tria. s. p̃mo ob g̃tiā īpetrādā debet cor mouuari ad dei reuerētiā ā orōnē. Secdo debz dilatari ad beniuolētiā ā gra tiar̃ actionē. Tercio dz eleuari ad ꝛplacētiā ā mutuā allocucōnē q̃ est spōsi ā spōse. Q̃d docet spūs sās in cāticis. In q̃ si recto ordine fiat/ mira est exultac̄o ā iubilac̄o ita vt ducat hō ī excessū mētis ā fa ciat aiaz dicē. bo m ē nos h̄ eē. Et h̄ dz oro nā timinari/ nec aī dz de sistē donec īgrediat ī locū tabna culi āmiabil vsq̃z ad do m dei/ vbi ī voce exultacōis est son? epulātis.

Vt āt īclinaris ad reuentiā/ āmi rare imēsitatē dīnā ā ituē modica tē tuā. Vt āt dilateis ad beniuo lētiā/ attēde benigtatē dīnā ā vide indigtatē tuā. Vt aūt eleueris ad cōplacētiā recogita caritatē dīnaz et considera tepiditatez tuam. Vt huiusmodi collatione peruenias in excessum mentis.

Sciendū aūt q reuerētiā triplicē debem⁹ deo exhibere. Primo tāq patri a quo sumus formati. reformati et educati. Secdo tāq dño a quo ēpti redēpti ⁊ ꝛducti. Tertio tāq iudici cōtrā quo acusati cōuicti et ꝛdēnati. Acusat clamor cōscie. ꝛuincit euidentia vite ꝛfitetur ꝛspect⁹ diuine sapie. Vnde patet ꝛtra quos debeat de iure sentēcia pferri. Et pma reuerēcia dz eē magna. secda maior. tercia maxima. prima ē ad modū iclinacōis. secda ad moduz genuflectōnis. tercia ad modum pstrationis. in prima nos subitim⁹. in secda nos deitim⁹. in tercia nos abitim⁹. in prima nos puos in secda nos minimos. in tcia nos nullos reputam⁹. ¶ Beniuolētiā filr debem⁹ deo exhibē magnā in ꝛsideratione indigēcie nostre. maiorez in cōsideratione magnitudīs mīe sue. maxima in ꝛsideracōne immensitatis grē sue. vel magnaz p ꝛmissis. maiorē p dimissis. maxima p pimissis. vel magnā p ꝛplemētis nature. maiorē pro adiutorijs grē. maxiam p donis superogationis. in pma cor extēdit. ī se aūda aperit. in tercia effunditur secdm illd trenoy. effunde sicut aquā cor tuū añ ꝛspectū dm dei tui. ¶ Seqtur de ꝛplacēcia quā nos debem⁹ deo exhibere triplici modo. Primo vt acceptet ꝛplacēcia mā q̄ ad deū vt vniuiq; placeat et q solus de⁹ placeat sibi. Secdo vt ei hoc placeat q placz soli deo. Tercio vt hoc sibi placeat q in hac ꝛplacētia ceteri ꝛiacēt. prima ē magna: secda maior. tercia maxima. pma ē amor ꝗtituit⁹. secda est amor debit⁹. ctia ē amor ex vtraqz ꝛmixt⁹. In pma crucifigit mūdus hōi. in secda crucifigit homo mūdo. in tercia crucifigitur hō p mūdo vt pro ōnib⁹ velit hō mori vt ipsi deo placeāt ⁊ ipse deo placeat. Et hic ē gd⁹ caritatis pfecte añ cui⁹ assecucōez nemo se dz estimare pfectū. tūc em hō pfectōnē cōseqtur qñ cor suū inuenit nō solū volūtariū ꝫ auidissimū ad moriendū p salute primi. Secdm q apostol⁹ dicebat. ij. cori. xiij. Libēt ipendar ⁊ supīpendar ipse p aīabū⁹ vestris. Ad hāc dilcōnē primi pfectā nō puenitur nisi prius pueniatur ad dilectōnē dei pfectaz ppt quā diligitur prim⁹ q̄ nō ē amabilis nisi ppter deū. Et ppterea ad itelligēdā pfectā dilectionē dei. Sciendū q sex sūt gd⁹ q̄ b⁹ ordinate pōditur vt ad pfectionez pueniat. q̄z pm⁹ ē suauitas. secds auditas. terci⁹ satuitas q̄rt⁹ ēbrietas. qnt⁹ securitas. sextus trāquillitas. Prim⁹ itaqz gd⁹ est suauitas. vt homo adiscat gustaē qm suauis est domin⁹ ⁊ hoc quidē fit vacādo et sabatisando ei per sanctas meditationes secdz q dicitur in psalmo. Reliquie cogitationis diem festum agent tibi. Qd quidez fit qñ meditationes cū amorē aut de deo suauitatē pariunt in corde. ¶ Secds grad⁹ est

auiditas. qñ scz aīa assueā? ꝓpe-
rit circa illam suauitatē versari. et
tūc in ea nascit tāta esuries/ita vt
nichil eā possit reficē/nisi cū eum
quē amat possederit pfecte/quod
quidē nō pt in pñti attingē/ quia
adhuc longe ē/cōtinentie exœdit
et egreditur extra p amorē extati
cum/clamans et dicēs illud beati
Job. Suspendiū elegit aīa mea.
Et sm illud ꝓpbe. Sicut ceruus
desiderat ad fontes aquarum ita
desiderat anima mea ad te de? ¶
Tertia? gradus est saturitas que
oritur ex ipsa auiditate/q̄ em deū
vehemētissime desiderat a sursum
fertur/iā ōne qd deorsū videt vertī
tur ei in fastidiū / vñ q̄si saturat?
nō pt refectionē in aliq̄ recipere/
nisi in ipso dilecto a sicut saturat?
si sumat cibū/iaurit poti? abho-
minationē q̄ refectionē. sic in isto
gradu caritatis facit ō omē trenū
pub. Aīa satuata calcabit fauū
¶ Quart? gdus est ebrietas/q̄
oritur ex saturitate. ebrietas enīz
cōsistit in h q̄ q̄s tāto amore dili
gat deū/ vt iā nō solū nō q̄rat so-
laciū/ꝫ etiā fastidiata querat tor
mentū p solatio amore illius quē
diligit/et delectet i penis a oppro
brijs ac flagellis/cū apl̄o. ij. cori-
rij. Et sicut ebrius seipsū denudat
sine pudore/ et sustinet plagas si-
ne dolore/sic in illo amore itelligē
dū est ¶ Quint? gdus est saturi
tas/q̄ orit ex ebrietate /ex h ei q̄
aīa sentit se in tm amare deū/ q̄ li-
benter ꝓpter ipsuz sustinet omne

Securitas

dāpnū/et oē opprobriū. iā foras
mittit timorez/et tantā spem conci
pit aīa de adiutorio dei/ vt nullo
modo existimet se posse ab ipso se
parari. In hoc gradu eāt apls cū
dixit. quis nos separabit a caritate
xpi/an gladius ac. ¶ Sext? gra-
dus est vera et plena trāquillitas
p quā tanta pax et requies est in
anima. vt quodāmodo fit in silen
cio et in somno/et velud in archa
noe collocata/ vt nullo mō ptur-
betur Quis em pt inq̄etare mētē
quā nulli? cupiditatis stimulus
inq̄etat/nulli? timoris aculei? era
gitatur. In ista mente pax est et
status vltim?/a ibi q̄escit vr? sa
lomō. s. xps. quoniā in pace fact?
est locus eius Et nota q̄ valde cō
uenienter isti gradus signantur
per istos sex gradus quib? ascen
debatur ad thronuz salomonis.
tercio regum. ix. Et propter hoc
dicitur in canticis canticorum. as-
censum fecit purpureū. media ca
ritate cōstrauit/quia impossibile
est ad istam tranquillitatez pue-
nire nisi per caritatez. hac acqui-
sita/facilimum est homini facere
quod perfectū est a perfectionis
siue agere/siue pati/siue viuere/si
ue mori Studendum ergo est/ad
perfectum caritatis cum perfec-
tus caritatis inducat perfectio-
nē omnis boni et etiā ꝛplementū
¶ Vt ergo sint ad manū predicte
differēcie Nō q̄ qui ad hāc per-
fectionem vult proficere debet p
meditationem. primo stimulū cō-

sciēcie exasperare· scdo stimulus conscientie exacuere· tertio stimulum cōscientie rectificare Et sic ad radium intelligentie trāsire ipsus protendendo·dilatando·reflectēdo. ⁊ sic ad igniculū sapiēcie trāsire ipsum congregando·inflāmādo subleuando Et per orationem dz primo deplorare miseriam cū doloe ppe dāpnū·cū pudoe ppe opprbriū·cū timore ppe periculū Scdo debet iplorare dīnā misericordiā·cū vehementia desiderij p spūmscm·cū fidutia spei per xpm crucifixū· cū assistēcia patrocinij p suffragiū sanctorū Tercio exhibendo latriā debz exhibere deo· reuerēciā·beniuolenciam·⁊ cōplacēciam·vt primo ex pte dei procedat admiratio dīna q̄si maior proposicō scdo ex pte nostra seq̄tur cōsideratio q̄si assumpcō·tercio fiat latrie plena exhibitio q̄si conclusio· Qui āt exercitauerit se sic ꝯtinue ⁊ intente proficiet in caritate p̄m sex g̃dos predictos.q̄bus puenitur ad pfectionē trāquillitatis· vbi ē multitudo pacis ⁊ q̄si quidā finis quietis nostre·quā pacē dnīs reliquit apostolis Vnde nota q̄ apls in qualibz salutacōe optabat gratiā et pacē·grāz tq̄ primordialem· pacem tq̄ cōplementū·Ad tytuz aūt interposuit miaz que est vtriusq̄z principium

¶ Sequitur de contemplatione quomodo per eam peruenīendū fit ad sapiētiā·

Necesse est etiam ecclesiaz militantem ꝯformari triumphanti·et merita premijs et viatores beatis In gloria autem triplex est dos in qua consistit perfectio premij ·s· Sūme pacis tencio Summe veritatis visio Summe caritatis fruitio Et scdm hoc distinguitur triplex ordo in summa iherarchia scilz tronorum·cherubin atqz seraphim· Necesse est igitur vt qui vult ad illam beatitudinem per merita peuenire· istorum trium similitudines scdm q̄ invia possibile est sibi comparet vt scilicet habeat Soporem pacis Splendorem veritatis Dulcorem caritatis In hijs enim tribus requiescit deus ⁊ habitat tanq̄ in solio proprio Necesse est igitur ad vnumquoqz trium predictorum per septem gradus ascendere scdm triplicem viam scilicet Purgatiuam que consistit in expulsione peccati Illuminatiuam que consistit in imitacione cristi Vnitiuam que consistit in suscepcione spiritus sancti Ita q̄ quelibet habeat gradus suos p quos incipitur ab ymo et tenditur vsqz ad sūmū

Gradus autem veniendi ad soporem pacis sunt isti Primo occurrit pudor in recordatione flagicij Et hq̄tum ad quatuor. Scilicet q̄tū ad magnitudinem multitudinem turpitudinem et ingratitudinem

Secundo ocurrit timor in circūspectione iudicij Et hic est quadruplex ·s· timor dispensationis opis·timor execanonis rōnis/timor obduātionis volūtatis.timor ꝺdēpnationis final Tercio ocurrit dolor inestimatione dāpni Et hoc ꝑm q̄tuor.s·q̄tū ad amissionē dīne amicitie· q̄tū ad ꝑditionē inocētie· q̄tū ad vulnerationē nature·q̄tū ad dissipacionē vite ꝑterite· Quarto ocurrit clamor in ꝓlorationē subsidij q̄druplicis·s·dei patris· filij redēptois v̄ginis matris·ecclesie triūphantis Quinto ocurrit vigor ī extinctione fomitis q̄druplicis ·s· ariditatis q̄ est acidia · p̄ūsitatis q̄ est malicia. voluptatis q̄ est cōcupiscentia·vanitatis q̄ est supbia· Sexto ocurrit ardor in appetitu martirij ꝓpter q̄tuor·s·ꝓpter ꝑfectionē remissionis pene·purgationis culpe · satisfactionis in h̄ tpe·satisfactionis in ꝓpo sāguine Septimo loco seq̄tur sopor in obūbratione xp̄i vbi ē status ⁊ requies/qn̄ hō se sentit ꝑtegi sub vmbra alay dīnay· vt nō vratur ardore cōcupie/aut timore pene. Ad qd nō ꝑt puenire nisi p appetitū martirij Nec ad appetitū martirij· nisi extinxerit īcendiū concupiscentie· Nec ad h̄/nisi p̄us imploraverit subsidiū p opa meritoria superogationis· Nec ad h̄ nisi deploret dāpnū Nec ad hoc nisi timeat iudiciū Nec ad h̄/nisi erubescat flagiciū Qui ergo vult habere pacis soporē ꝓcedat ꝑm ordinem ꝑdictū·

Hij gradus sūt illuminatiui·

Gradus autē veniendi ad splendorē veritatis sūt isti assensus rōnis· affectus passionis· aspectus admirationis· excessus deuotionis· amictus assimilationis·āplexus crucis Et sic seq̄tur intuitus veritatis/ h̄ ordine ꝓcedendo Primo ꝺsidera q̄s est q̄ patitur ⁊ ei subdē p rōnis assensū vt credas firmissime ipsū veraciter eē dei filiū· p̄ncipiū oīm ·saluatorē oīm.retributorē oīm Secundo q̄lis est q̄ patit· et ei conformare p cōpassionis affectū· vt cōpatiaris·s·innocentissimo.mitissimo·nobilissimo.⁊ amātissimo Tercio quātus est q̄ patit·et ad ipsū egredere p admiātionis aspectuz·qz īmensus est·s· ptāte· speciositate· felicitate· et eternitate Admirare igit maiestatē ānichilai·speciositatē ꝺcolorai·felicitatē tormētari·eternitatē mori Qr̄to q̄ de eā patitur·⁊ teipsū obliuiscē p deuocōnis excessuz· qz patit p tua redēpcōne.illuminacōe·sanctione·et glorificacōne Quinto quali forma patit·et ipsū induē assimilacōnis amictu· passus ē efficiaut verus agnus·s·liberalissime respectu primi·seueissime respectu sui·obedientissime respectu patris· prudētissime respectu aduersarij Stude igit ad habendū habituz ꝑm effigiem imitacōnis xp̄i q̄ est benigtatis·seueritatis·hūilitatis

pspicuitatis ¶ Sexto q̃ta sunt q̃ patitur et crucem amplectere per passionis desideriuz. Passus ē em̃ xp̃s iniuriā vt ipotens qui est oīpotētia. ꝛuitia vt vilis qui est boītas. ludibria vt stult? qui est sapīentia. supplitia vt iniquus qui est iustitia Sic et tu passionē xp̃i imitando amplectere pro eo omnem passionem. plenam iniurijs in rebus. plenam conuicijs in verbis. plenaz ludibrijs in signis. plenā supplicijs in tormentis. ¶ Septimo cōsidera quid adhuc seq̃tur. et veritatis radiū intuere per contemplationis oculū Quoniaz ex hoc q̃ agnus passus ē septez signacula libri d'ni apta sūt. Apoc. v. Liber iste ē vniuersalis noticia veritatis. in qua septē erāt clausa homini. que quidem p passionis cristi efficatiam reserata sunt scilicet deus ammirabilis. spiritus intelligibilis. mūdus sensibilis. paradisus desiderabilis. īfernus horribilis. virtus laudabilis. reat? culpabilis ¶ Primo em̃ deus ammirabilis manifestat? ē p crucez xp̃i eē sūme a inscrutabilis sapīe irreprehēsibil' iusticie inenarrabilis misericordie Nā sūma sapienria decipit diabolu. sūma iustitia quesiuit redemptionis pretiuz. sūma mia pro nobis tradidit filiuz Que si diligenter considerentur. deum nobis clarissime maīfestāt ¶ Sedo spirit? intelligibilis manifestatus est per crucem xp̃i ꝑ m tripliem differenciaz. s. q̃te fit be

mignitatis q̃tuz ad angelos. q̃te fit dignitatis q̃tū ad homines. q̃te fit crudelitatis q̃tū ad demoēs Nā ā̃geli pmiserūt dn̄m suū crucifigi Nā dei fili? crucifix? ē ppē gen? hūanū. a hoc ad suggestionē crudelē demonū. ¶ Tercio mūd? sensibilis maīfestatus ē p crucē xp̃i. qm̃ est locus plenus tenebrarū. in quo regnat cecitas. qm̃ lucē verā nō ꝛgnouit In q̃ regnat sterilitas. qm̃ xp̃m tāq̃ infructuosū reputauit In q̃ regnat īpietas qm̃ sūme inocētez cōdēpnauit ¶ Quarto paradisus desiderabilis maīfestatur p crucē xp̃i: qm̃ ē fastigiū oīs glorie. ē spectaculū oīs letitie. ē pmtuariū oīs opulentie cū de? ppē restitucōez illi? hītationis fact? sit p nobis hō vilis miser et paup ¶ Quinto infernus horribilis maīfestatus est p crucem vtiqz plenus esse omni egestate omni penalitate omni calamitate Vnde cum necesse fuerit cristum ista pati propter dampnādoꝝ liberacōnem. multo magis necesse erit dāpnatos ista pati ppē iustam operum suorum retributionem ¶ Sexto manifestata est virtus laudabilis q̃ sit pretiosa q̃ sit speciosa q̃ sit fructuosa Vere pretiosa. quia āte voluit crist? vitam corporalē perdere q̃ virtuti contrairi. Vere speciosa quia in ipsis contumelijs reluebat. Vere fructuosa/ quia vnus actus pfectus vtutis infernū spoliauit celū aperuit perdita restaurauit.

Septimo manifestat ē reat culpabilis q̄ sit detestabilis · cum ad sui remissionē indigeat tā magno p̄cio tā grādi piaculo tā difficili medicamēto Ecce quō i cruce xp̄i oīa manifestātur cū oīa adhec septē reducūtur · Unde beata cruxere ē clauis · porta · a via · Est etiā splendor veritatis · qm̄ qui deuote sibi tollit crucem / et seq̄tur xp̄m iux modū p̄signatū nō ambulat ī tenebris / ꝫ habebit lumē vite quā p̄misit dē iustis vmūsis

Gradus aūt veniēdi ad dulcorē caritatis hij sūt · s. vigilantia sollicitās · cōfidentia cōfortans · cōcupīa inflāmans · excēdētia eleuās · cōplacētia q̄etans. letitia delectans · adherentia cōglutinans · In q̄bus h ordine p̄gredi debes q̄vis ad p̄fectionē caritatis attingē / et amorē spūsū · Primo ergo necesse est / vt vigilātia te sollicitet · propter sponsi p̄mptitudinem / adeo vt possis cū sponsa dicē cantic · q̄nto · Ego dormio et cor meū vigilat Et illd ysaie. xxvi Anima mea desideāuit te ī nocte sed et spiritus meū in precordijs meis de mane vigilabo ad te ·

Sed vt confidentia te cōfortet · propter sponsi cōtitudinem · vt vere dicē possis In dño cōfido ac · Et illud iob. xiij · Etiā si occiderit me sperabo in eū Tercio vt cōcupiscentia te inflāmet. propter sponsi dulcedinem · vt possis dicē Quēadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarū ac · Quarto vt excēdentia te eleuet · vt possis dicē illud cāticē · p̄mo · Trahe me post te · Et illud iob · vij · Suspēdiū elegit aīa mea Quīto vt cōplacentia te q̄etet · ppter sponsi pulchitudinē · vt possis dicē illd cantic · q̄nto Dilectus meus mihi ā ego illi. Sexto vt letitia te delectet · ppt sponsi plenitudinem · vt dicere possis · Secōm multitudinē dolor meorū in corde meo. consolationes tue letificauerūt aīam meā · Et illud pauli · ij · ad chor · vi · Repletus sū oī gaudio ac · Septimo vt adherentia te cōglutinet · ppt amoris spōsi fortitudinē · vt dicē possis ex sīna illd psalmiste Mihi aūt adherē deo bonū est, Et illud pauli Quis nos separabit a caritate christi · In quibus gradibus ordo est / nec vnq̄ venitur ad statū vltimū / nisi p istos gdus intermedios mutuo se cōplectētes In p̄mo em̄ viget cōsideratio · in ceteris sequētibus dñatur affectio · Vigilantia em̄ considerat q̄ honestū q̄ cōueniens / et q̄ delectabile est diligē · Ex hac em̄ nata cōfidētia parit concupiscentiā · et illa excēdentiā quousq; veniatur ad copulam a osculū dulcissimi a amplexū amantissimi ·

Distinctio graduū purgationis ·

Possunt autem dicti gradus aliter distīgui sic vt q̄si in idē redeant vt p̄mo distinguātur gdus purgationis

sic· ppt flagitiū tu erubesce· ppt iuditiū tu ꝯtremisce· ppt dāpnū tu ingemisce· ppt remediū tu clama subsidiū· ppt aduersariuz tu extingue īcēdiū· ppt brauiū tu ā hela ad martiriū· ppt vmbraculū approxima ad xpm· ¶ Grad? ptinētes ad illuminatōnē sic distīguūtur· ꝑmo q̄s patit̄ et credens tu captiuare· scdo q̄lis q̄ patitur· et ꝯdolēs tu amaricaē· ꝛcio quāt? q̄ patitur. et stupens tu admirare· quarto q̄ de cā patitur· et ꝯfidens tu p̄cae· quto q̄li fōr patitur· et sequēs tu assimilare· sexto quāta q̄ patitur· et ardēs tu āplexare· septimo quid adhuc sequitur· et intelligens tu contemplare·

¶ Gradus vie vnitiue sic distīguuntur·

¶ Agilātia te sollicitet ppt spōsi prōptitudiēz· cōfidētia te corroboret ppt ei? ærtitudiēz· cōcupiscētia te īflāmet ppt ei? dulcēdinē· exōdētia te subleuet· ppt ei? cælsitudinē· cōplacētia te alliciat ppt ei? pulchritudinē· letīcia te inebriet ppt ei? pleitudiēz· adherēcia te ꝯglutinz ppter amoris ei? fōtitudinez· vt dicat sp deuota aīa ī corde et ore suo ad dnm· te qro· in te spero· te desidero· ī te ꝯsurgo· te accepto· ī te exulto· tibi finalit adhereo ¶ Nō ꝙ gd? pficēdi pnt et alit distīguī ꝑm tripliē drāz triplicatā triplicī iherarchie ꝯsonā· Nā ciuilibet pficere volētī necessaria sūt ta

sez amaritudo filitudo et ḡtitudo· et ḥ p? lapsū· si eī hō nō peccassz duo sufficerēt· s· filitudo et ḡtitudo· filitudo ppt iusticiaz· ḡtitudo ppt grāz Sz nūc etiā necessaria ē amaritudo ppt medicīaz· pcca eī p delectacōez ppetrata nō pnt alī q̄ten? purgari aut deleri ñ ecōtrario p afflictōez et amaritudīez ¶ In ipa amaritudie dz eē pōderatio ꝯmissoꝝ ppt ꝑas neq̄tias p pessio doloꝝ propter xpi āgustias· postulatō remediorum propter proximi miserias ¶ In similitudine pari modo debet esse aspectus veritatis eleuatus ad superiora· affectus caritatis dilatat? ad exteriora· actus virilitatis ordinatus ad interiora ¶ Eleuatio ad superiora debet diligenter fieri p aspectum veritatis· et hoc per cōtemplationem diuinorum intelligenciam per circunspectionem vniuersorum scienciam· per captacionem iudiciorum fide formata ¶ Extētio circa exteriora dz diligēter fieri p affectū caritatis· a ḥ p appetitū deliciaꝝ cælestiū sapīa per āplexū rōnabiliū amititia· p ꝯtētū voluptatū carliū modestia· Ordinatio siue exercitatio circa interiora debet fieri p actū virilitatis/ et hoc p aggressū difficiliū strēnuitate· Per actū laudabiliū magnimitate· Per āplexū humilitatis/ humilitate In gratitudine autē simili modo debet eē admiratio beneficiorū ppter creationē de michilo/ annichilatio meritoꝝ

ꝓpter repationē de pctō·a actio
grāꝝ ꝓpter ereptionē de inferno
Nō fuit eī creaᵒ ad diē imaginē
redēptin p ꝓpriū sanguinē·erep
tio vsqz ad œli altitudinē Pur
gatio aūt in amaritudine·in q̄ est
ꝯtritio respectu sui dz eē doloꝛosa
p tristiciā ꝓpter mala p̄mētia scz
p̄mentia teipsū · xp̄m·et primū·
Cōpassio respcū xp̄i dz esse ti
moꝛosa p reuerentiā ꝓpt iudicia
latētia·a cū vera·licet incerta·sicut
tp̄s·dies·hora Cōmiseātio re
spectu primi debz esse clamoꝛosa
p cōfidētiā ꝓpt pꝛōcimia sp pata
p deū p xp̄ma suffragia scōꝝ Il
luminatio in fiktudine in qua est
aspect? veritatis p̄me· q̄ debz esse
erect? ad cōpꝛehēsibilia·extētus
ad ītalligibilia· eximanit? ad cre
dibilia In q̄ etiā ē affect? caritatis
erect? ad deū·extētus ad primū·
eximanit? ad ad mundū. Act?
virilitatis debz eē erect? ad cōmē
dabilia· extētus ad cōmutabilia·
eximanit? ad ꝯtemptibilia

Seq̄tur pfectio in g̃titudine·
in q̄ est vigilātia exurgens
ad tanticū ꝓpt bn̄ficioꝝ vtilitatē
leticia exultās ad iubilū ꝓpt do
noꝝ p̄ciositatē benuiolentia acœ
dens ad amplexū ꝓpt dantis libe
ralitatē Nō q̄ aspcūs veritatis
debz eē ad incōprehēsibilia· q̄ sūt
misteria sœ ītitatis·ad q̄ erigim²
ꝯtemplādo ea Et h̄ dupl̄r·vel per
positionē·vel p ablationē·primū
ponit aug?·z^m dyonisi? Prīo
ergo p positionē ītelligim? in di
uinis eē quedāvt·cōia q̄dāvt ꝓpa
q̄dāvt approꝑata·q̄ sūt q̄si media
inter hec et illa Intellige ergo
et ꝯtemplaē si potes cōia circa de
ū·et vide qm̄ de? ē essentia prima
natura pfecta et vita beata que ne
cessario habēt ꝯsequētiā Item
intende et vide si potes qm̄ de? ē·
eternitas presens·simplicitas re
plens·stabilitas moues·q̄ sik ha
bent ꝯseqnētiā et cōnexionē natu
ralē Postremo attende et vide
si potes qm̄ de? est lux īacessibil
mēs inuariabilis·pax incōprehē
sibilis. que non tm̄ eēntie vnitatē
ꝫ etiā īcludūt pfectissimā ītitatē·
Lux q̄dā tanq̄ parēs gnat splen
dorē·splēdoꝛ aūt a lux ꝓducit ca
loꝛē·ita q̄ caloꝛ pœdit ab vtroqz
licet nō p modū prol Si ergo vē
de? lux est īacessibil/vbi splēdoꝛ
et caloꝛ est sb̄a ibi ypostas vere ī
deo est·s·pr̄ filis et spūssāūs· q̄ sūt
ꝓpa dīnaꝝ psonaꝝ. Mens autē
tāq̄ p̄ncipū ꝯcipit a ꝓducit a se
verbū·a q̄bus emanat amoris do
nū·et h̄ in oī mēte pfecta ē repire
Si ergo de? ē mēs īuariabil· pla
nū est q̄ in eē dīno est p̄n^m p̄mū
verbū eternū·a donū pfectū· que
sūt ꝓpa dīnaꝝ psonarū· Pax etiā
īcludit nexū plurimoꝝ/ pfecte āt
necti ñ p̄ñt nisi fikes· fikes āt ñ sūt
nisi ābo a tercio·vel vn? ab altero
Sed in dīnis nō p̄ñt ābo a tercio
eodē mō· necesse ē igi² q̄ si ī dīnis
est vera pax q̄ tūc etiā ibi sit p̄ma
oꝛigo eis ymago a vtriusqz nexio
Deinde in diuinis sūt approꝑ-

ata ſm triplicē diāz· quay prima
eſt vnitas·que attribuitur patri·
quia eſt origo·veritas filio quia ē
eius ymago·bonitas ſpiritui san
cto quia eſt eius onerio ¶ Sedo
appropriata ſūt·ſ· ptās patri·qa
eſt principiū· ſapīa filio·quia eſt
verbum·bonitas ſpiritui ſcō·qz eſt
donū ¶ Tertio appropriata ſunt
altitudo patri ꝓpter vnitatem et
poteſtatē·nichil em̄ aliud eſt alti
tudo q̃ ſingularis et vnita ptās·
Pulchitudo filio·ꝓpter veritatē et
ſapīaz·nā ſapīa mltitudinē ideay
veritas aūt eq̃litatē īcludit Pulch
tudo nihil alid ē q̃ eq̃litas nūosa
Dulcedo ſpūiſcō·ppt voluntatē et
bonitatē· vbi em̄ ē ſūma bonitas
iūcta cū voluntate ibi ē ſūma caitas
cū ſūma dulcedine Eſt ideo in deo
altitudo terribilis·a hic eſt statꝰ
erectionis· Pulchzitudo mirabilis·
et hic eſt status contemplatiōis·
Dulcedo deſiderabilis·et hic eſt ſta
tus glorificationis Hic ē erectio p
viam affirmationis· Sed eſt alia
eminētior p viā negatōis qm̄ ſm
dyonisium affirmationes incom
pacte ſunt·negationes·vero licet
minꝰ videntur dicere plꝰ tam̄ dicūt
Et hic modꝰ erectionis ē p abne
gacōz oīm triū ita q̃ ī negacōibꝰ
illꝰ fit ordo incipiēdo ab īferioribo
ad ſupiora· Eſt etiā ſupeminētis
poſitionis ī deo·vt cū dz Deꝰ nō ē
q̃d ſenſibile· ſed ſupſenſibile·nec
imaginabile· ſ ſupimaginabile·
nec itelligibile·ſ ſupitelligibile·
nec exiſtens hꝰ vel hꝰ·ſ ſup oīa ens

Hic veritatis aſpectus eſt Et tunc
fertur in mentis caliginem·et alti
us eleuatur· et pfundius ingre
ditur·p eo q̃ excedit ſeipſū·et oē
creatū Et hic eſt nobiliſſimus ele
uandi modus· Sed tamē ad hoc
q̃ fit pfectus p̄exigit aliū· ſicut p
fectio illuminationē·et ſicut nega
tio affirmationē Hic aūt modus
eleuatiōis tāto ē vigorioſior q̃to
vis aſcendens eſt intimior· tanto
fructuoſior·q̃to affectus primi
or·Et ideo vtile eſt valde ī alia ex
erceri ¶ Vt ergo in hac eleuatiōe
veritatis aſpectus ſe valeat exer
cere· Notādū q̃ ī pma ierarchia
veritas eſt aduocāda p gemitū a
orōnē Et hꝰ āgeloy Audienda p
ſtudiū a deuocōz a hꝰ archāgeloy
Annūciāda p exēpla a p̄dicacōz
et hꝰ ē pncipatuū ¶ Itē in ſecūda
ierarchia veritas ē adeūda p refu
giū a cōmiſſionē·et hꝰ ē ptātū Ap
p̄hendēda p zelū et emulationē·
et hꝰ eſt virtutū Aſſotianda p ſui cō
tēptū et mortificationē·et hꝰ dña
cionū In tcia ierarchia veritas ē
Adorāda p ſacrifitiū et laudez·et
hꝰ thronoy Admirāda p exceſſū a
otēplacōez·et hꝰ cherubī Ample
ctēda p oſculū a dilcōez a hꝰ ſera
phim ¶ Nō diligent p̄dcā·qm̄ in
hijs ē fōs vite·ad quē nos pdu
cat q̃ fine fine viuit et regt ibus
xp̄s dñs nr̄·Amen·

¶ Explicit puū bonū vel regimen
conſciētie ſancti Bonauēture qd̃
vocatur fons vite ⁂ ⁂ ⁂ ⁂

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Incipit soliloquiū sancti Bonauēture de q̄tuor exercitijs.

¶ Prologus

Flecto genua mea ad prēm dm̄ nostri ihesu christi. a quo omnis paternitas in cēlo ⁊ in terra nominatur. vt det nobis sēdm diuitias glorie sue virtutē corroborari p spm̄ eius in interiori homine. xpm̄ p fidē habitare in cordibus vestris in caritate radicati ⁊ fundati. vt possitis cōprehendē cū omnibus sanctis q̄ sit longitudo. latitudo. sublimitas ⁊ profundū. Scire etiā supeminentē scientie caritatē xpi/ vt ipleamini in oēm plenitudinē dei. Apostol? paul? eterne electionis vas/ sacrariū dīne sanctificationis/ speculum ⁊ exemplar supne cōtēplationis. In verbis p̄missis ostendit nobis mentalis exercitationis ortū. obiectū ⁊ fructum. Mentalis exercitatio si debet esse pia ⁊ salutifera/ oportet q̄ habeat potentiā supnaturalit cōfortantē/ sapientiā regulantē/ et clementiā consolantē. Flectat igitur anima deuota dīne cōtēplationis amore accensa genua mētis ante thronū beatissime ⁊ incōprehensibilis trinitatis/ pulset humilit et postulet sapiēter dei patris cōfortatricē potentiā/ ne labore depssa succūbat. dei filij regulatricē sapientiā/ ne errore seducta a veritate deuict. dei spūsci cōsolatricē pietatē ⁊ clementiā/ ne tedio deuicta deficiat. Dīne em datū optīm ⁊ oē donū pfectuz desursū ē descendēs a patre luminū. Et sēdm Aug?. Dīne bonū nostr aut de? est. aut a deo est. Vnde nō imerito in ōni boni operis initio ille est inuocādus a quo omne bonū originalit pgreditur/ p quē omne bonū exemplariter pducitur/ et ad quem ōne bonū finalit reducit. Hec est illa ineffabilis trinitas pat/ fili?/ et spūsciūs/ quā tangit apostolus cū dicit. Flecto genua mea ad cē.

¶ Secūdo ostendit isti? salutifere mentalis exercitationis obiectū. Obiectū diuine exercitationis deuote mentis. dicunt esse interiora exteriora inferiora ⁊ supiora. Debet enim anima deuota per mētale exercitiū cōtēplationis radiū reflectere/ primo ad interiora sua/ vt videat qualiter sit creata per naturā/ deformata per culpā/ reformata per gratiā. ¶ Tercio debet conuertē radium cōtēplationis ad exteriora/ vt cognoscat q̄ instabilis sit mūd? ⁊ mūdana opulentia/ q̄ mutabilis mūdana excellentia/ et q̄ miserabilis mūdana magnificentia. Debet etiam tercio radiū cōtēplationis conuertere ad inferiora/ vt intelligat humane mortis ineuitabilē necessitatem iudicij finalis formidabilez austeritatē/ pene infernalis intollerabilē penalitatē. Debet etiā conuertē quarto radiū cōtēpla

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

tionis ad supiora vt cognoscat et sapiat celestis gaudij īestimabilē p̄ciositatē· atq; eiusdē ineffabilē deliciositatē ⁊ interminabilē eternitatē· Hec est illa crux beata quatuor fimbr̄ terminata In qua anima deuota cuz tuo dulcissimo spōso ihesu xpō debes iugit̄ pendere meditādo· Hic ē curr̄ ignei q̄tuor rotis ꝛsūmatus In q̄ debes p̄ tuū fidelissimū amicuz assidue cōtemplando celi palaciū cōscendere· Hec est illa q̄drupleꝛ regio videlicet oriētis/occidētis· aq̄lonaris/⁊ meridionalis/ quā tu o anima cotidie debes pegrinando intraē/ ⁊ tuū dilectū specialissimū in ea speculādo querē ⁊ īuestigaē vt possis dicē cū spōsa· In lectulo q̄siui p noctē quē diligit aīa mea hec q̄tuor tangit apl̄s/ cū subiungit/vt possitis cōprehendē cū omnibus sanctis q̄ sit longitudo· ⁊c·

Fruct̄ istius salutifere exercitationis si digne laudabilit̄ exequatur/ est felicitas eterna que est sūmū et pulcherrimū ⁊ p se sufficiētissimū nullo° extra se indigēs· In q̄ videbim̄ ⁊ amabimus wcabimus et laudabim̄ in eternū et vltra/ eū qui est benedict̄ in secla·

Hunc fructū p̄mittit apl̄s q̄n sermonē concludit dicens· Vt impleamini in oēm plenitudinē dei· Hanc plenitudinē tūc īueniem̄/ quādo dē̄ fact̄ fuerit volūtati mltitudo pacis/ rationi plenitudo lucis/ memorie cōtinuatio eternita tis· Tūc em̄ dē̄ erit oīa in oībus cū a ratione oīs error/ a volūtate oīs dolor/ ⁊ a memoria oīs timor recesserit Et successerit illa quam speram̄ mira serenitas/ dīna iocunditas eterna securitas· Hunc tractatū instigāte conscia ꝓpter simpliciores quosq; simplicibus verbis de scōy dictis copulaui p modū cuiusdā dyalogi. In q̄ aīa deuota veritatis eterne discipula meditanto interrogat ⁊ hō interior mētaliter loquēdo respōdet Vt āt ad īestimabilē contemplationē istius mētalis exercitationis pueniam̄ ab exordio incipiam̄ ⁊ ad prēm luminū hūiliter īuocando accedam̄ genua cordis deuote flectam̄ ante thronū lucis ⁊ eterne maiestatis ⁊ aī solū īdiuidue trinitatis lacrimis ⁊ gemitib̄ incessabiliter clamem̄/ vt deus pater p suū benedictū filiū donet in spiritu nobis gratiā vt possim̄ cognoscere q̄ sit lōgitudo/latitudo sblimitas ⁊ pfundū vt p hanc ptingam̄ ad eū qui est ōmis desiderij finis et cōplementū Amen·

Capitulū p̄mū Quō anima exercitabit̄ mentaliter vt videat q̄liter est formata p naturā

Anima

Dic queso o homo si post deuotā īuocacōnē dīne magnificētie ⁊ p̄ hūilē implorācōz eterne sapiēcie dīnū p̄ flebilē supplicacōez supne pietatis ⁊ clemēcie ḡtiā exercitādi mētalit ar

quadruplicē materiam videlicet longitudinis/latitudinis/sublimitatis ⁊ profunditatis obtinerē/quo ordine inchoarē/ ne meritū huius exercitationis amittā· si in debito ordine ignorant procedā· Ordinis em̄ ignorātia ꝓm Ambrosiū perturbat formā meritoꝝ/nec reputatur secdm eūdē pfecta rei cognitio in nobis existere/aut scimus quid sit faciendū / et ignoramus q̄ ordine sit prædendū ¶ Homo ¶ O anima secdm Bernardū ad Eugeniū papā. A te tua cōsideratio se inchoet / ne frustra extendaris ad aliena tui neglecta Idē in meditationib⁹· Multi multa sciunt ⁊ seipsos nesciunt/alios inspiciūt et seipsos deserūt· deū q̄rentes p exteriora/ deserētes sua interiora quibus interior est deus. Idcirco ab exterioribus ad interiora redeā et ab interioribus ad supiora conscendā vt possim cognoscere vnde veni aut quo vadā vnde sim ⁊ q̄d sim/et ita p cognitionē mei ascendā ad cognitionē dei. Itē eusebius super matheū dicit· Nō minima ps philosophie est cognitio sui. Itē Ambrosius in exameron· Cognosce o homo quātus sis vt cōsideres quid in te intret in cogitacōne/quid exeat in ꝓmone vitā ergo tuam o anima cotidiana discussione examinā/⁊ diligent attende quantū pficias/et quantū deficias/qualis sis in moribus/qualis in affectōnib⁹/q̄ similis sis deo ⁊ q̄ dissimilis/ q̄ prope et q̄ longe Illud semp agnosce q̄ multo laudabilior et melior es/ si te cognoscis q̄ si te neglecto cursus siderū· vires herbaꝝ· cōplexiones hoīm naturas animaliū cognosceres· ⁊ scientiā oīm celestiū et terrestriū haberes Redde ergo te tibi ⁊ si ñ semp saltē interdū/ rege tuos affectus/dirige actus/corrige gressus· Igitur aīa tene consilia scōꝝ et primo radiū contēplacōnis conuertere ad regionē orientalē hoc est ad cōsideracōnē tue cōdicōnis. Diligent igitur cōsidera q̄ generose a sūmo artifice fis per naturā facta· q̄ vitiose a tua volūtate deformata fis per culpā/q̄ gratiose a diuina bonitate sepe reformata fis per gratiā Generosita⁹ tua natuālis cōsistit in hoc vt estimo quia tibi naturaliter ad tui decorem impressa est imago bātissime trinitatis· Unde Anselmus· fateor dñe et grās ago. quia me creasti ad tuā imaginē vt tui memor sim te cognoscā/ te diligā Bernardus in meditacōnibus Secdm interiorem hoīem tria in me inuenio· p que deum recolo/cōspicio ⁊ concupisco Hec tria sunt memoria/intelligentia/et voluntas· Cū dei reminiscor in ipso cōdilector· Memoria em̄ eius super vinū Cū intelligentia ipsū intueor q̄ tū in se sit incōprehensibilis/ quia primū ⁊ finis/q̄ tū in āgelis desiderabilis. qr desiderāt in eū pspicere.

In sanctis omnib⁹ delectabilis⁹ in quātū in eo assidue delectātur·in creaturis ōnib⁹ admirabil⁹/ quia ōnia potēter creat sapienter gubernat·benigne dispensat·admiror·Cū deū per voluntatē diligo meipsū transformo Hec est enim virtus amoris vt talē te esse oportet quale est illud q̄d amas. Recognosce ergo o aīa mea q̄ mira est inestimabilis dignitas est· eē nō solū vestigiū creatoris q̄d est cōmune ōnibus creaturis·sed eē imaginē quod est ꝓprium creature rationalis·Lauda igitur aīa mea dominū/lauda deū tuū sponsum Expgisce rea lauda·exultaa gaude·q insignita fis dei imagine·decorata similitudine pticeps rationis·capax eterne beatitudinis. Sed qz hec modica nō inmerito forte iudicarent⁹ si forte finirent⁹·exulta et lauda·quia cū p̄dictis dedit tibi naturā immortalē·substantiā incorruptibilē·durationez intermina bilē·vitā perpetuā·imago em trinitatis nō esses si termino mortis p̄cludi posses Aug⁹·xv·de ciuitate dei· O anima adute q creator tuus post illud esse dedit tibi ppetuum esse·post hoc dedit tibi viuē sentire discernē·sensibus te decorauit·sapiētia illustrauit Tuā igitur pulchtudinē attēde·vt intelligas qualē debeas pulchritudinem diligere Q̄ si temetipsū vt expedit cōtēplari nō sufficis. cur saltē quid de te estimaē debeas ex iudicio alieno nō ppendis Sponsū habes de cui⁹ pulchritudine si nō dubitaēs·scires q tā pulcher tam formosus·tāvmicus dei filius tuo aspectu captus nō esset·si eum singularis decor et vltra cēteros admirād⁹ nō traxisset·hec Aug⁹ Sed hec fortasse o anima nimis ingrata tibi vident⁹ modica·Propterea audi tercio dignitatē admirabilē·q tante es simplicitatis q nichil potest domū mentis tue inhabitare·nichil potest in ea māsionē facere. nisi simplicitas a puritas trinitatis eterne· Ecce quid dicit sponsus tu⁹ Ego inq̄da pat⁹ ad eū veniem⁹ a mansionē apud eū faciem⁹·Et alibi in euangelio Zachee festinās descende·quia hodie in domo tua oportet me manere. Illabi em̄ menti illi soli possibile est/qui eā creauit·Ipse em̄ est q̄ intimior intimo tuo esse phibetur·vt dicit Aug⁹·Gaude igitur o felix aīa q potes eē tanti hospitis hospita Bernard⁹ O felix aīa q̄ cotidie cor suū mūdat vt inhabitantē deū suscipiat/ cuius hospes nullo bono indiget·quia auctorem oīm bonoꝝ in se habet O quā beata aīa apud quā deus sibi requiē iuenit·q̄ dicē p̄t·Qui creauit me req̄euit in tabnaculo meo·negare siquidē ei cēli requiē non pōt·q̄ sibi in hac vita requiē ꝓparauit Hec bernard⁹ O aīa nimis es auara·si ñ sufficit tibi tāti hospitis p̄sentia·qz scio q tā liberal⁹

est q̃ cõmunicabit tibi de bonis
suis/q̃ tã pius est q̃ ditabit te de
donis suis. Nullo em mõ deceret
tantũ p̃ncipẽ/si hospitã suã pmit
teret indigentẽ Adorna igit tha
lamũ tuũ ã suscipe regẽ factorem
tuũ/de cui? pũtia exultabit ã leta
bitur tota familia tua O vere miã
ã multũ admirabil sma Rex cui?
pulchritudinẽ sola luna mirãtur/
cui? magtudinẽ ælũ ã tra reuerẽ
tur/de cui? sapia ælestiũ spirituũ
agmina illuiant/de cui? clemẽcia
oim beatorũ collegia satiant. talis
tuũ o aia desideãt hospiciũ tuũ ã
naculũ plus q̃ ælestẽ palaciũ ap
petit ã exoptat Delicie em sue sũt
eẽ cũ filijs hoim Bz si hec adhuc
te nõ mouẽt ad laudandũ crea
torẽ tuũ cõuerte cõtemplationis
radiũ ad q̃rtũ bñficiũ ã cognosce
q̃ tãte capacitatis ẽ palaciũ tuũ.
q̃ nulla creatuã sufficit satiãe tuũ
desideriũ Hugo de sancto victore
Oĩs iocũditas/oĩs suauitas/ oĩs
potẽtia/oĩs opulẽcia rerũ creatu
rarũ afficẽ cor hũanũ p̃t/ saciare
nõ p̃t Anselm? Oĩs creatuã que
deus me? nõ est michi inopia est
Et q̃rere Reuera sẽdm gregoriũ in
moralib? Aia humana q̃ ad deũ
appetendũ facta ẽ. q̃ cõq̃d infra deũ
appetit min? est Ideoqz iure ei nõ
sufficit qd deus ñ est Iãvt estimo
aia sufficẽter vidisti tuã nobilita
tem q̃ est valde laudabil cõuerte
nũc radiũ contẽplationis ad tuã
sup æteras creaturas ptãtẽ. que
reuera est mirabil Hugo de arra
aie. O aia mea q̃d dedit tibi spon
sus tu? Respice mũdũ istũ oĩs
natura ad hũc finẽ cursũ suũ dirl
git. vt tuis vtilitatibus deseruiat
tuis oblectamẽtis sẽdm distribu
tionẽ tẽpoꝝ indefinẽter occurrat
Vide iã aia mea ã diligent ã fideã
q̃ creator tu? spõsus ã amicus to
tã machinã mũdialẽ ad tuũ ordi
nauit ministeriũ Ecce angeli pur
gant ã inflãmant tuũ affectũ. illu
minãt ã informãt tuũ intellectũ.
pficiũt et custodiũt tuũ subiectũ.
Magna dignitas est habẽ tales
doctores/cõsolatores ã tales con
seruatores. O aia si videre posses
q̃nto gaudio quãto q̃z trepudio
assistũt orantib? intersũt meditã
tibus/ quãto studio nos in bono
cõseruãt/q̃nto desiderio nos ã sa
lutẽ nostrã eternã expectãt Celũ
tibi deseruit p suũ motũ. lũmaria
æli per suũ influxũ. sol creat tibi
diẽ. luna illũmat tibi noctẽ ignis
tẽperat tibi aeris frigiditatẽ. aer
tibi mitigat ignis internã calidi
tatẽ. aqua tibi mũdat fetorẽ. mi
tigat tibi sicũ ardorẽ et fecundat
terre vigorẽ Terra vo te sustẽtat
sua soliditate. recreat sua fertili
tate. delectat sua amenitate. Ecce
aia breuit discurristi per singula
ab inferioribꝰ ad supiora ã inue
misti q̃ oĩs creatura ad hunc finẽ
ex dina ordinatione cursũ suũ di
rigit q̃tenꝰ tuis vtilitatibꝰ deseruiat
tuisq̃z oblectamẽtis indefinenter

occurrat Sed caue anima mea ne nō sponsa sed adultera dicaris si munera dantis plusq̃ affectum amātis diligis Aug⁹ in libro cōfessionū Ve tibi si oberras in westigijs suis · Si nutus suos pre eo amas a nō aduertis purgate mētis intelligentia/ quid innuat lux beatissima/ cuius nut⁹ et westigia sūt oīm creaturay deus a forma Adhuc si ignoras te o pulcherrima mulierū egredē et abi post westigia gregū id est irrationabilium creaturay q̃ sunt westigium creatoris tui Tu vero speculū beatissime trinitatis / ergo omnibus dignior a excellencior ꝛprobaris Et pasce edos tuos iuxta tabernacula pastoris id est cōuerte cogitationes tuas ad choros angelorū quib⁹ q̃dāmodo simil es in natuā et cōciuis eijs in gloria.

¶ Qualiter anima est deformata per culpam.

Anima

Iam satis silui diu tacui/ nūc cū verecūdia a rubore compellor cōfiteri a dicē q̃ hanc dignitatē modicā aduerti · Amorē meū heu ego infelix et misera nimis indigne prostitui factorē meū nō pro hijs omnib⁹ glorificaui/ deū meū ꝓpter dona sua nō benedixi/ et nō adoraui eū toto tēpore vite mee/ nimis indigne irreuerēter vanea negligēter vixi Et vt fateor sēdm Bernardū Quāto pfectius dignitatē meā aspicio/ tanto magis vitā degenerem me duxisse confundor et erubescō Timeo eīm q̃ tanto grauior fit culpa/ quanto dignior a nobilior fit natuā Formido q̃ tāto grauior est offensa/ quāto maior est illius q̃ offendit excellentia Pertimesco q̃ tanto peior est iniuria quāto maiora fuerūt illius cui iniuriā irrogaui beneficia Heu dñe deus me⁹ ex dignitate substantie iam perpendo vilitatē malicie · ex speciositate nature cognosco deformitatē culpe/ ex recordatione beneficiorū acceptorum/ intelligo magnitudinē factorū meorū · De michi misere/ iam video iam cognosco q̃ quicq̃d a sūmo datore accepi ad vsū vitē/ miserabiliter inflexi ad vsū prauitatis et culpe · Tranquillitatē hūane pacis ad vsum cōnūti vane securitatis · Peregrinationē terre pro inhabitatione dilexi/ patrie salutē a pulchtudinem corporis redegi in seruitutē voluptatis · Ubertatis habūdantiam non ad necessitatē corporis ꝫ ad supfluitatē expendi misere cupiditatis/ tpa serena et blandimenta aeris ad amorē michi seruire cōegi terrene delectationis · Timeo heu et valde ptimesco vt simil me ferire puniendo deuant que vicijs meis male subacta seruiebant · ¶ Homo ¶ O anima aliqualiter iam perpēdo q̃ bona est tua cognitio Ex vbis eīm tuis

sentio/ q̃ nõ fuit frustra mea ammonicio Videtur mihi q̃ lumine diuino sis aliqualiter illustrata. et tactu veri luminis mota. Quia secundũ Gregoriũ in moralibus Vnusquisq̃ dũ tactu veri luminis illustratur. sibi ipsi ostenditur. Vt vnde cognoscat quid est iusticia. inde erudiat quid est culpa Vnde sancti viri quo alcius apud deuz virtute dignitate proficiunt eo subtilius indignos se esse deprehendũt. quia dũ primi luci fuerint quicq̃d eis in seipsis latebat inueniũt. Hec gregorius. Igitur anima si luce veritatis tacta dignitatem tuã quã hatten? nõ attendisti cognoscis Si culpã qua creatorem tuũ offendisti intelligas. et vidisti quaz gracíose formata sis per naturã. Vide nunc quã vicíose deformata sis per culpã Anselmus. Reduc anima erũpnosa et misera ad memoriã enorme delictũ. et pduc in celũ vsq̃z rugituz et lamentũ. Cogita anima pfida dei/ adultera xpi quid feceris Dereliquisti in celo castum amatorẽ tuũ/ contẽpsisti factorẽ tuũ/ repudiasti sponsuz tuũ/ turbasti deum tuũ/ irreuerẽter tractasti angelũ custodẽ sanctũ tuũ. Eras templũ christi/ sponsa dei/ sacrariũ spũsci Que est ista subita cõuersio a repẽtina mutatio/ de deiṽgine facta est corruptio sathane/ de sponsa christi scortũ execrabile dyaboli. Hec anselm? Recordaẽ o anima

ꝓpter quid vendideris decorẽ tuũ et ꝓpter quid abiceris honorem tuũ/ pro q̃ tam turpiter fedaueis vultũ tuũ q̃ tanta bona pro tãvili precio vendidisti. O anima quaẽ te tot bonis spoliasti/ q̃re frustra tantis te honorib? priuasti/ q̃re tot bona opera neglexisti/ tot annos/ tot dies/ tot horas sine fructu vixisti. Anima. Recognosco homo q̃ verũ loqueris/ et non inerito me de tanta trãsgressione reprehendis Bernard? O domine deus meus quot tpa effluxerunt in quib? sine fructu vt aspicio vixi corã te q̃modo subsistã. Quomõ ad te leuare potero faciẽ meã in illo magno et terribili examine/ quando enumerari iusseris omes dies meos q̃rens fructũ in eis O domine de? cur intermisi te nullo tẽpore vsari in corde meo/ te tota mente amplecti/ in tua dulcedine delectari Omnia iteriora mea vbi tũc erant quando tecũ non erant cũ a te habeat oĩs creatura q̃cq̃d hz desiderabile laudabile/ delectabile. Hec bernard? Heu domine nũc intelligo sed ꝓfiteri erubesco species a decor creaturay decepit oculũ meũ/ et non adũti quia speciosior ommib? creaturis tu es/ q̃bus tantũmodo vnã guttã tue inestimabilis pulchitudinis cõmunicasti. Quis em ornauit celũ syderibus/ aerem volucrib?/ aquaz piscibus/ terrã plantis a floribus hoĩes in corpore diũsis coloribꝰ

in mente varijs virtutib? Nōne clementissime pater per te illa cælestiū spirituū agminavarijs donis sunt cœnata Nonne p te seraphin ardent dilectōne/cherubin lucent cognitione / de tuis donis iudicant throni/ de tuis muneribus dominant dominationes inditi/ex tua virtute presunt principatus/ex tua potestate demones arcent potestates/ex tua pfunda potentia miracula faciunt virtutes Ex tuo pæpto archangeli magnis nūciant maiora· Angeli vero minoribꝰ significāt minora · Sed quid sūt hec ōnia nisi tue pulchtudinis modica scintilla· O bone iheſu fons vniūse pulchtudinis ignosce michi misere q tuaz pulchrituditnē tam sero cognoui/tam tarde amaui ꝓpterea miserabilie obertaui· Dulcedo etiā creaturaz deæpit gustū meū/et nō aduerti q melle dulcior es· Tu em melli et omni creature dulcedinē suam ymo tuam cōmodasti/ et non est aliud in creatura dulcedo vel delectatio nisi tue dulcedinis/q̄ absconditi timentibꝰ te/ demonstratio· Vnde dulcedo oīm creaturaz si quis iuste aduertit nihil aliud facit/nisi q ad tuā dulcedinē eternā inuitat O iheſu fons vniuerse dulcedinis a pietatis/ignosce m/ q tuā inestimabilē et mellifluam dulcedinē increatā non cognoui nec degustaui · ꝓpterea miserabiliter obertaui et animā meā vsqz modo filiquis porcorū saturaui · Sed heu nunq̄ vt timeo de pane filioz tuoz manducaui/ideo semper in delicijs mūdi ieiuna et famelica pmansi Gregorius Quia intꝰ gustare nolumꝰ paratā dulcedinē. Propterea ieiunia famelici amamꝰ miseri famē nostram· O dulcissime iheſu modo video modo agnosco q omnis dulcedo tibi contraria/ fuit michi afflictio et magna miseria Augustinꝰ in libro confessionū· Tu em misericordissime deus etiam in peccatis meis semper michi aderas/pijssime cœrnens ōnes iniquas delectationes meas et malas / amarissimis respergens amaritudinibꝰ/ docens p flagella si velle sine amaritudine non possem nisi in te domine · Sed heu hanc doctrinam non intellexi· Propterea obertaui semperqz in delicijs meis iniquis timui proditorē tuū acusatorē tuū reprehensorē formidaui aliquociens conscientiā/ et expaui multociens infamiam/ non nūq̄qz horrui gehennā / et tamē heu ego misera inter tot tormenta non mutaui voluntatē ꝓpriam Deæpit etiam odor creature olfactum meū / et ignoraui q odor tuus O bone iheſu superat ōnia aromata O bone iheſu fons odoris cuius suauitas facit indesinenter post te currere et infatigabiliter laborare· Ignosce michi q tā sero te cognoui/ tā tarde in odore

vngentorꝝ post te cucurri · Puto tamen et per hoc me non exauso q odor illius celestis apothece huic terreno fetori quo infecta etiã non miscetur · Decepit etiã sonus falsarũ creaturarum auditũ meũ et nesciui nec sensi / q̃ dulcia faucib? electorꝝ tuorꝝ eloquia tua q̃ suauia aurib? amicorꝝ tuorũ cõsilia tua / q̃ leuia manib? sanctorꝝ tuorꝝ mandata tua O iheſu fons sapientie / auctor scientie / consilia tor casti consilij fac mewl saltem modo audire vocem tuam / sonet vox tua in auribus meis . Cum quanta amaritudine recogito q fefellit me illa vox miserrima / cantancium et dicentium Venite fruamur bonis que sunt / coronemꝰ nos rosis anteq̃ marcescãt / et nõ nos pretereat flos temporis · Vino precioso et vnguẽtis optimis nos impleamus nullibiq; relinquamus signa leticie · Hanc vocem audiui et non intellexi quoniam omnia vana sunt a visu digna · Omnia enim hec et hijs similia cito pertransierũt et velud vmbra euanuerunt · Quid enim viana hec omnia amatoribus suis contulerunt quem fructũ tũc habuerũt in illis in quibus nũc confundũtur a erubescunt O domine deus meus / lumen cordis mei / panis anime mee · Virtus amaricãs mentẽ meam non te amabam et fornicabar abste a fornicanti michi sonabant euge euge · Amicicia huius mundi fornicatio est abste O quid miserius misero nõ miserante sup seipsuz · Sed inter hec omnia tu amantissime deus michi semper aderas vocem tuã frequenter audiui inspirationem tuã salutiferã sensi et nõ consensi O quociẽs michi illud salutifer cõsiliũ inspirasti · Peccasti quiesce desine erubesce. Ad que ego misera morẽ secuta beati Augustini in libro Confessionũ Verba somnolenta aliquando respondi Domine expecta me modicũ sine me paululũ / modo a vanitate q̃scã modo de malignitate erubescam omnia et vana et mundana dere linquam Sed heu modicũ nõ habebat modum et paululũ in longum ibat · Item Augustinus de verbis domini Ipsa segnicies est res que multos eternaliter occidit et finaliter in peccatis detinet q se ad vocẽ domini nõ corrigũt peccatores · Vocem quidem occulte inspirationis audiunt sed vitã non corrigunt dicẽtes / cras cras et subito ostium clauditur / remanet qz peccator foras extra archam celestis patrie / cum voce corrina / quia pro peccatis gemere noluit cum columba · Gregorius · Heu quam multos in peccatis peius sua felicitas prostrauit · Multos diuturna pax inertes reddidit / eosqz mox manus hostis grauius pertulit / quos longe quietis vsu negligentes ·

negligentes iuenit Ita Gregorius
Quos deus vt conuitantur diuicius
tollerat/non conuisos durius dā-
nat Sed o homo vt tibi mee infe-
licitatis hystoriā perfectius mani-
festem/profitere quia hec omnia
mee infelicitati non sufficiebant/
sed ad tumulū damnationis heu
mūdana mollicies tactū meū mi-
mis miserabiliter decipiebat / et
ignorauī q̄ tā suauis o bone ibu
esset tuus amplexus / tā honestus
attactus tuus/tam deliciosus con
iunctus tuus Cum enim te amauero
munda sū/cū tetigero casta sū/cū
accepero virgo sū Tuus o domine
ihesu amplexus non maculat sed
mūdat/ tuus attactus non inquinat
sed sanctificat O ihesu fons vnū
se dulcedinis a suauitatis ignosce
michi q̄ tam sero credidi/ quātū
habet deliciositatis quātū hones-
tatis quantū iocunditatis/quādo
leua tue diuine sapientie a cogni
tionis est sub capite meo id est ra
tione et dextera tue diuine clemē-
cie et delectionis amplexabit me
id est volūtatē Heu me miserā q̄d
vmq̄ tā dulce tā suaue tā delicio-
sum et tā salutiferū potest expiri/
quam inter brachia tanti sponsi
quiescere/inter osculā tanti regis
et amici fideliter obdormire Hāc
dulcedinē senserat anima deuota
quando optabat dicens Osculet
me osculo oris sui·aē· Nunquid
has delicias anima deuota erat
experta quando orabat ardens a
iam pene deficiens pre dilecti sui
cōcupiscentia dicens in Canticis
Quis michi det te fratrē meū su
gentē vbera matris mee vt inue-
niam te solū foras a deosculer te
et iā me nemo despiciat Apprehē
dam te et introducam te in domū
patris mei et in cubiculū genitri-
cis mee ibi me docebis/ et dabo ti
bi poculum ex vino condito a ex
musto malagranatorum meorum Qs
enarrare sufficiat nisi qui mente
gustasset/ quantū habet verbum
dulcedinis a deuotionis/qui bene
ponderat et recte cribratur/deuo
ta mente. Unde expositionē deuo
te menti relinquo Sed o domine
deus si hec tā dulcia sunt cogitāti
q̄ dulcia esse possunt degustanti
Si tam suauia sūt legenti q̄ con-
solatoria erūt p affectū sencienti
Aug· Fac me dulcissime ihesu
int gustare p amorē quod extra
gusto per cognitionē/ fac me sen
tire p affectū quod sentio p intel
lectū Sed que vesania que infer-
nalis furia tanto tempore a me p
hibuit talia et tanta mentis mee
solacia tam diuina gaudia tā mel
liflua cōuiuia Dic queso o homo
que est tanti mali causa que tanti
piculi ratio que tanti damni oc-
casio Homo Video o anima
q̄ iam fatigata laboribus · iam
vexata doloribus vltra inuenire
non valeas/ cui tantū damnū il-
latū asscribas Peto igitur vt cum
patiētia audias si tibi tanti mali

causam demōstrauero si tibi tanti damni inimicū ostendero. Jam pro parte hostē tetigisti aliqualiter/tamē forte pre dolore mentis nō aduertisti Habes o anima mea inimicū domesticū hostē amicū/aduersariū ꝓpinquū/ qui tibi malū pro bono reddidit a sub specie amicicie crudelior existit inimicus Hijs omnib? et alijs infinitis bonis te ꝓuauit/hic hostis salua tua reuerētia est cara infelix a misera multū tamē tibi dilecta. Hāc cū pauisti inimicū pessimū contra te erexisti. Hanc cū honorasti hostem crudelissimū ꝓtra te armasti hanc cum foris varijs et pciosis vestib? induisti/ omnib? interioribus ornamentis spoliasti/nesciēs q̄ dicit btūs Gregori? in omelia. Vnde inq̄t caro ad temp? suauiē viuit inde spūs ineternū torquebitur a ingemiscit Et econtra quo plus caro p̄mitur eo plus de spe celesti anim? letatur. Vnde ꝓ tāta iniuria nobis ꝓ te illata cōtinere amplius me non valeo/ quin tm̄ malū huiusq̄z sb̄ silencio piculose ptransitū rep̄hendā Scio inq̄t Bernard? in meditationibus. o anima quenda q̄ ꝓ plures ānos tecū vixit/ ad mensam tecū sedit/ cibū de manu tua sūpsit/et in sinu tuo dormiuit/cū voluit tecū collo quiū habuit/hic iure hereditaio seru? tuus est/sed quia delicate nimis enutristi eū/ et te in seruitutē redegit et calcaneum suū leuauit sup caput tuū. O anima miserabilis et misera quis te liberabit de vinculo ꝓperij hui? Exurgat de? et cadat armat? et conteratur inimicus. Inimicus inq̄ contēptor dei amicus mūdi cultor dyaboli Q'd tibi videt' de illo. Si idē sentis me cū dicēs/re? est mortis crucifigat' Noli ergo dissimulare/noli differre noli pcē. crucifige crucifige eū Sz in qua cruce. In cruce dm̄ nr̄i iheſu xp̄i/in qua est salus vita et resurrectio nostra. Recole igitur o anima p̄mordia tua/attende q̄ es insignita dei imagine/decorata eius similitudine/ desponsata fide dotata spe/p̄electa caritate/redēpta sanguine/pticeps gēte/capax beatitudinis quid tibi cum carne. Vnde ista pateris si diligēter conditiones eius aduertis. Numq̄ vilius sterquilinū vidisti. si eius miseriā enumerare velis q̄ onusta sit peccatis. pruriens cōcupiscencijs. occupata passionib?. polluta illusionib?. confusione plena. ignominia repleta. quid de ea habes aliud q̄ cogitationes fedas a īmundas et in similitudinē porci cōnumerari. Hec bernard? Idem o anima deuota erubescē volutari in scēno que es de celo. Idem sup Cantica. O anima donec in carne es inter spinas versaris et necesse est vt temptationū tribulationes a pugnacōnū aculeos graviter patiaris. Vnde dicit' tibi in cāticis. Sicut lilium inter spinas

sic amica mea inter filias O candes liliū·o tener a delicate flos. incre duli et subuersores sunt tecum a cum scorpionibus habitas Vide ergo qmodo caute ambules inter spinas Caro a mundi plenī sunt spinis cōuersari cum eis a nō ledi dīne potentie est a non virtutis hu mane. Hec bernardi Est a alius inimicus fortis a crudelis q̄ mira caliditate oīm discutit cōsuetudi nes·ventilat curas·scrutat affectū et ibi semp querit causas nocēdi vbi qnq; viderit studiosius occu pari. Nouit em̄ hic hostis anti quus ab initio hūani gnis inimi cus/ cui ipse illecebras gule inge rat/cui viri inuidie infundat/ cui blandimenta luxurie obiciat/ cui vana supbie incitamēta pmittat nouit quē metu oppimat/quem gaudio fallat/ quē admiratione seducat Habet etiā aliqs sibi ob ligatos quoq; ad alios decipiēdos ī genijs vtitur a linguis O anima fragilis ad decipiendū/facilis ad capiendū/ difficilis ad surgendū q̄liter istius crudelis adūsarij la queos euadē poteris/ quē tantis subtilitatib; p̄ditū agnoscis Hec leo ꝓ̄ ¶ Anima Nūc video iā pmitū reco gnosco sicut dicit Augū. Consuetudo pcti est q nō facile cognoscit ab eo q̄ ipso p̄mit/sed mox cū cepit se q̄s ab illo alienare tūc demū cognoscit in qnta fedi tate iacuit Ingit quia iā aliq̄liter meipsam a pcto alienare incipio et p hoc me et pctm̄ agnosco/me āplius a planctu cōtinē nō valeo O dne deus meus tu impssisti m̄ amabilē imaginē tuā/ et ego sup induxi odibilē imaginē diabolicā Heu heu miser homuncio/ q de monis imaginē supimpssi super imaginē dei·Cur nō odi eius imi tationē cui abhorreo nomē Ille sponte cecidit/ego volens corrui· Ille nulla p̄cedēte vindicta pecca uit supbiens/ego visa eius pena peccaui contēnens/ ille semel ino centia est istitutus/ ego multociēs sū restituta/ille se erexit contra eū qui se fecit/ ego me erexi cōtra eū q̄ me ēfecit/ ille deū dereliq̄t pmit tentē/ego fugi deū psequētē/ ille pstat in malicia deo reprobante/ ego curro a deo misericorditer re uocante Et si ambo cōtra deū/ille tū nō cōtra requrentē se/ ego vero cōtra morientē p me Ego eius ima ginē horrebā/ tū in multis me in uenio horribiliorem Fuge fuge a me o horribilis sba·Si me video est horror itollerabilis/si nō video est mors ineuitabilis O q̄ felix qui sibi est horribilis/multo felicior cui mors eterna sensibilis Anselmus· O pater patientissime·o rex cle mētissime· tegē nō valeo·erubescē nequeo· et tū cōfiteri nō modicū erubescō·Iā causā tantoq; maloq; inuenio·iam quod prius latuit agnosco Bernardus in medita tionibus Cor meum miserū dum futurum non curauit gaudium·

nec diuinū quesiuit consiliū. a se ipso fuit elongatū & in amore terrestriū occupatū. dumq; elapsus fuit ab illis & inuolutum in istis vanitas ipsū recepit. luxuriā pollut. curiositas abduxit. cruciabatur inuidia. torquebat' iracūdia. diuidebatur auaricia. auxiebat' accidia. sicq; immergebat' ōmib' vicijs qz vnū bonū qd' sibi sufficere potuit deliqt. Abeant ergo mitissime dei in obliuionē cotiz te ōnia male consūpta mea tpa/et cōcede vt hoc tpis mei residuū forte minimis breue & momentaneū fit tibi honorificum/michi fructuosū/et primo edificatoriū. Iā pijssime deus ꝓpter magnitudinē dāni qd' inselix & misera miserabilis incurri Video & cognosco q meipsū & peccatū meū sufficiēter vt merui deplangere nō valeo/si tāta debet esse nō imerito pcti detestatio. quāta fuerat in misera volūtate delectat'

Homo O anima si pro te vt asseris nō potes nec sufficis delictū tuū deplangere/necesse habes te ad aliquē sanctor cōuertere. An ignoras q sc'd'm Bernardū. Secur habes accessū ad deū vbi matrem habes ante filiū. filiū aū patrem Mater pro te ostendit filio pectus et vbera. filius patri latus et vulnera. Putas q vlla poterit ibi esse repulsa/ vbi tot sūt caritatis indicia In piculis ergo & in angustijs ac in rebus dubijs mariā cogita/mariā inuoca Nō recedat a corde tuo. non discedat ab ore tuo Ipsam sequēs nō deuias. ipsam rogans nō desperes. ipsa tenente nō corruis. ipsa ꝓtegente non metuis. ipsa duce nō fatigaris. ipsa ꝓpitia ad remiā puenis. Hec Bernardus Anselmus Dic igitur o anima cū magna mentis fiducia. O dña si tuus filius p te factus est frater noster / nōne tu per ipsū facta es mater mea Exultabo & letabor. quia quicq̄d iudicabitur de me pendet ex sentētia matris & fratris mei. Anima Cum peccaui in filiū irritaui matrem Matrē offendere non potui sine iniuria filij Quid ergo o hō faciā Quis reconciliabit me Quis michi placabit matrē irritato filio. Homo O anima nō dubites si ambo sunt offensi. ambo sūt clementes. ambo pijssimi Cōfugiat ergo reus iusti dei ad piā matrē Refugiat reus offense matris ad benignū filiū & dicat. Dei qui factus es filius femine ꝓpter misericordiā Femina que facta es mater dei ꝓpter misericordiā aut miseremini mihi impie peccatrici aut oñdite mi magis misericordē ad quē ego misea cōfugere valeam Anima O q̄ sanū consiliū tuū q̄ consolatoriuz est michi misere verbū tuū Quia quando peccatū meū recte aspicio/tūc inuenio tūc agnosco q elementa per peccata mea pollui/ celos inq̄naui/ astra celi obfuscaui. Dampnatos in in

inferno cruciaui/scōs in cēlo ptur bani/angelos michi ad custodiā deputatos irreuerēter ptractaui Vnde ab omnib? hijs auxiliū pe tere ptimesco. Et quia iusti iuste michi indignati sūt ad ipsos con fugere nō p̄sumo ¶ Homo ¶ O anima nimia est trepidatio tua/ q̄ tuis placita sit humiliatio tua. An ignoras q̄ multi sancti pec cauerūt/qui qualit nobis peccāti bus misereri debeant in suis mag nis peccatis didicerunt. Cogita moysen ꝓphetam eximiū de dīna potentia desperantē. Cogita da uid regez sanctissimū contra dīnā legē adulterio a homicidio peccā tem. Agnosce salomonē sapien tissimū idola vana adorantē Cog nosce manasē regem iniquissimū qui plus q̄ omnes reges israhel peccauerat qui dicebat. Peccata mea sup numerū arene maris et nō sū dignus videre altitudinem cēli pre mltitudine iniq̄tatis mee/ hos semp cogita veniā impetran tes Sed quid plura de sanctis ve teris testamenti. Cogita nunc et aduerte paucos de sanctis noui testamenti. Vide Matheū seden tem ad theoloneū peccatorem a publicanū a assūptū in discipulū Vide paulū lapidantē stephanū a electū in aplm Vide petrū xp̄m abnegantē/a mox veniā impetrā tem. Vide militē xp̄m crucifigen tem et tamen de diuina misericor dia p̄sumentē. Postremo cogita o anima q̄ illa famosa a īmunda peccatrix maria magdalena fcā est singularis et specialis chzisti amatrix. Omīs em̄ quotq̄t mō cū deo regnāt/vel olim fuit nos pec cauerūt/ vel saltē peccasse potuis sent/si eos dīna clementia a pctō nō p̄seruasset. Quia cuicūq̄z do natū est vt peccaē penitus nō po tuerit/nō est hoc natuē humane sed diuine gratie ¶ Anima ¶ Jā nunc secure ꝓphetas a reges im plore Audacter martires a apo stolos inuocabo/cōfessores a vir gines et viduas cōstanter inter pello Sed tamē pre omnib? hijs dei genitricē sacratissimā virginē Mariā ꝛfidentius adorabo Scio enim q̄ tā pia dulcis et suauis est Maria/ q̄ nec nominari potest/ quin accendat nec cogitari/ quin recreet affectū diligentiū se. Hec est illa que salutem omnibus im petrauit/et totius mundi repara tionē inuenit Hec bernard? ansel mus O femina mirabiliter singu laris et singulariter mirabilis/ p quā elementa renouātur/infirmi medicātur/homines saluantur/a angeli reintegrantur. O femina gratia plena/de cui? pleitudinis habundantia respersa reuiuiscit omnis creatura Bernardus. O benedicta genitrix vite/inuentrix gratie/mater salutis/ p te accessū habem? ad filiū tuū/ vt p te nos suscipiat qui per te datus est no bis Exauset apud ipsū integritas

tua culpam corruptionis nostre humilitas tua o beatissima venia impetret vanitati nostre. ¶ Bene dicta per gracia quam inuenisti/ per misericordia quam peperisti/ fac vt qui mediante te dignatus es fieri participes miserie nostre te intercedente nos faciat participes glorie sue.

¶ Qualiter anima reformata est per gratiam

Homo

Iam nunc vt estimo o aia aliqliter meritorie conuertisti radium contemplationis ad videndum qliter formata sis p naturam a quo deformata p culpam conuerte nunc radium tuum/ iam vt spero p contritionem depurata ad intuendum qliter sis reformata p gratiam Scire tui debes/ q quanto perfectius p contricionis lauacrum caligo mentis detergitur/ tanto lucidius dine reparationis beneficium speculat. Peccatum enim sm Aug. est tenebra quib intellect obtundit et interior homo totus obtenebrat. Vnde necesse est vt tanto sollicitius mentales oculi a peccati tenebris p compunctionis lacrimas continue expugentur. quanto amplius per hanc contemplacionis radius obtenebrat. Ita igitur aia in affectionib serenata dirige radium contemplationis ad intuendum. qm profunda dei clemencia/ et qm alta dei sapia qm qz mira dei potentia/ sis p gratiam reformata. Considera primo qliter p beneficium redemp comis te a peccato originali liberauit An ignoras q per pcm originale eas bonis naturalibus a spualib spoliata/ p tati principis tenebrarum subiugata/ a patria tua repulsa a alienata. Vnde secdm Bernardum Singularis maiestas mori voluit vt viuerem/ seruire vt regnarem/ exulare vt repatriarem. Et ad vilissima opa inclinatus est/ vt nos constitueret sup oia opa sua Venit enim filius hois querere a saluum facere qd pierat Venit imq vt te superbum humiliaret Grego. in registro. Ad hoc vnigenit dei filius formam infirmitatis nre suscepit/ ad hoc non solum visibilis sz etiam despect apparuit Ad hoc contumelias ludibria illusionum probra passionum tormenta tolleauit/ vt superbum non debere esse hoiem doceret humilis dc Aug. ¶ Oia bona terrena contempsit deus/ vt contemnada monstraret/ a oia terrena mala sustinuit. vt sustinenda doceret/ vt neqz in illis quaretur felicitas/ neqz in istis timeretur adusitas. Venit secdo vt te patri reconciliaret Aug. Cum inimicus esses patri/ ego reconciliaui te/ cum longe esses ego venit vt reducere te. Cum inter montes a siluas errares qsiui te/ inter lapides a ligna inuenit te. in humeris meis portaui te patri meo reddidi te/ laborauit sudauit. caput meum spinis expo sui/ manus meas clauis obieci/ lancea latus meum aperire permisi/ sanguinem meum pro te fudi

Tot et que non dicam iniurijs a asperitatib? lacratus sū ꝓpter te sed heu ꝓpter peccatū tuū te diuidis a me Venit tercio vt tewendi tū repararet Aug? · Admirem² gratulemur/amemus/laudemus/adorem?/ quoniā per redēptoris nostri mortē de morte ad vitā/ de tenebris ad lucē/ de exilio ad patriā/de corruptione ad incorruptionē/de miseia ad gloriā/de luctu ad gaudiū vocati sum? Gregori? nazanzen? O mira et inaudita p̄mirtio qui creator est fit creatuā qui īmensus est capitur / q̄ diues est in omnes paup efficit Suscepit imaginē carnis mee/vt imaginem quā fecerat reparet · Vt carnem mortalē īmortalitate dotaēt Expgiscere nūc o anima mea respice in faciē xp̄i tui · Vide faciem illā quondā splendore luminosā ꝓpter tewlatā contra claritatē · de core speciosam inflatā/contra speciositatē dulcore gratiosā cōsputā contra graciositatē Amore desiderabilem abhominabilem/contra desiderabilitatē · Vide nunc o aīa mea mira a inaudita prodigia/et diligenē considera/ que fecit dñs sup terrā Deus illuditur vt honoreris · innocens flagellatur vt cōsoleris Justus crucifigitur vt libereris · Agn? īmaculatus occidit² vt epuleris/sanguis a aqua de latere lancati emittuntur/vt poteris · Respice igit in preciū redēptionis placan? offensam p̄uarica tionis · Aspice exemplū informationis/ p̄stans āminiculū sanctificationis · Aspice auxiliū ꝓtectionis/reserans ianuā īcarnationis suscipe p̄miū retributionis conferens gratiā iustificationis · Aspice o anima delicata contemplādo assidue/ et fac imitādo pfecte ꝗm exemplar consumate iustice/ qd tibi in monte monstratū est/ hoc est in xp̄i gloriosissima passione · an non consideras ꝗ delicijs corporalibus estuas/ a xp̄s domin? tuus/rex tu?/sponsus tu?/magister et amicus affligit omni genē penay · in omni parte sensuū ab omni statu hoīm · Rex illusit/preses iudicauit · discipulos wendidit Apostoli reliquerunt pontifices scribe et pharisei tradiderūt/ gentiles flagellauerūt/a turbe condēnauerūt/ac milites crucifixerunt Bernardus Caput illud angelicis tremēdū spiritib? densitate spinarū pungit: facies pulchra p̄ filijs hoīm sputis iudoy deturpat Oculi lucidiores sole caligātur in morte · aures q̄ audiūt angelicos cantus audiūt peccatoy insult? os qd docz angelos felle a acetw potatur · pedes quoy scabellū adoratur q̄nia sanctū est · cruci clauo affigunt: man? que formauerūt celos sunt ī cruce extense a clauis affixe · corpus verberat: latus lancea pforatur Et quid plura non remansit in eo aliquid liberū · nisi sola lingua/ut pro peccatoribus

exorarret et matrē discipulo commendaret Hec bernard⁹ O fidel⁹ anima saluator noster nullis aduersanciū tēptamentis potuit a nostre salutis cura reuocari. Sed quo magis eius nobis ostendit⁹ emulatio/ eo gratior nos si hanc spernim⁹ sequitur damnatio.

Anima O homo iā diu tacui quia que ꝓposuisti cū gaudio pariter a luctu deuota mente recepi Gaudens igitur gaudebo in dño quia me tm̄ dilexit vt vnigenito filio suo non parcere O inestimabilis dilectio caritatis/ vt ancillā/ imo nec nomine ancille dignā redimeres/ filium tradidisti. O dñe ihesu xpē qui ꝓpter me tibi nō peperasti/ cor meū tuis vulneribus ita saucia/ et mentē meā tuo sanguine ita inebria vt quocūqz me vertā semp te videā crucifixū. Et quicqd inspexero michi appareat tuo sanguine rubricatū/ vt sic totus in te tendens nil valeā preter te inuenire nil nisi tua vulnera intueri/ hec michi consolatio tecum mi domine crucifigi / et michi sit intima afflictio aliquid preter te meditari Hugo de sancto victore Nulla dilectio maior/ nulla caritas fineerior/ nullu⁹ amor forcior mortu⁹ est ꝓ me innocens/ nichil in me inueniens qd amaret. sed heu quocies hanc mirā circa nos diuine pietatis dignationē adūto/ de nimia ingratitudine mea nō modicā confundor a erubesco.

Homo O Hugo de arra anime. O anima dereliquisti sponsū tuū prostituisti amorē tuū et pro tantis beneficijs gratias nō egisti. qz vt releuaret te illuc vnde cecideras ipse descendē dignatus est/ et pie pati quod tollerabas Cogita ergo quātū diligat te/ qui nō nisi moriendo a morte voluit liberare te. Hec hugo. Vnde anima mea quanto beneficia redemptoris recognoscis digniora/ tāto peccata ingratitudinis sūt deteriora Vide ergo ne sis ingrata/ cui tāta beneficia sunt collata. Magnū em̄ est peccatū ingratitudo Quia ꝓm bernardū Ingratitudo est q̄si ventus vrens exsiccans riuulos diuine mīe/ fontem clemencie et fluenta gratie. Attēde igitur o anima frequenter volue et reuolue in mēte illud horribile verbū / qd contra ingratos ꝓfertur in ꝑsona saluatoris dicentis. O aīa vide quanta pro te pacior. ad te clamo q̄ pro te morior/ vide penas quib⁹ afficior/ vide clauo⁹ quib⁹ confodior audi improperia quib⁹ cōfundor Sed cuz sit tantus dolor exterior/ cruciatus tamen interior est gratior/ cum te ingratū experior. Et alibi Bernard⁹ Contra ingratos in ꝑsona xpi inuehit⁹ dicens Populi me⁹ quid fecī tibi aut in quo molestus fui tibi Responde mihi quid cause est ꝙ inimico meo magis libet seruire q̄ michi. Attēde ꝙ ego sū q̄ creauī te Ego ōnibus

bonis ditaui te. Et si hec modica
videtur ingratis/ ego pciosissimo
sanguine meo redemi te Eya aia
mea nō recedant hec a corde tuo
non discedant ab ore/semp grās
age/nūq̄ cessa vnigenitū dei filiū
pro tantis donis benedicē a mag
nificare. Sit tibi dilect? pro hijs
omnib? aliquando fasciaul? mir-
re in corde tuo / aliquando iubil?
in mente/laus in ore/melos in au
re ¶ Anima ¶ Iam diucius me
continere non valeo. Dic queso.
Quid retribuā domino pro om-
nibus q̄ retribuit mihi ¶ Homo
O anima sicut dicit Bernardus
in meditationib?. Totam vitam
tuā debes huic non immerito/qui
vitā suaz pro te posuit Et crucia
tus duros sustinuit/ne et tu eter-
nos cruciatus sustineres. Quid
tibi durū esse poterit cū recorda-
tus fueis/q̄ ille speciosus forma
dei pro te voluit crucifigi O q̄ in-
debita miseratio/ q̄ inopinata di-
lectio/ q̄ stupenda dulcedo/ regē
glorie pro despectissimo vermiculo
crucifigi O q̄ dulcis amicus o q̄
fortis auxiliator/o q̄ prudēs cō-
siliator ¶ Anima ¶ O homo fa
teor vt vere cognosco si essent in
me omnes vite filioz adam/om-
nes dies seculi/et labores oīm ho
minū qui sunt fuerūt et erunt/ ni
chil esset ad comparationē illius
quod sponsus meus pro me susti
nuit / quod pro peccatis meis fi-
lius dei tollerauit Cū ergo dona-
uero ei quicq̄d sū a quicq̄d possū
non erit sicut stella ad solez/ sicut
stilla ad fluuiū et sicut puluis ad
montē. Hec bernard? ¶ Homo
O anima quia iā considero q̄ de
purata contēplationis oculo gra
tiam diuine redēptionis qua te a
peccato originali sponsus tuus
liberauit agnoscis /adhuc modi-
cum pro deo loqui incipiā/ et tibi
ad cumulum diuine miserationis
qualiter per ipsā a peccato actu-
ali liberata sis ostendā Conuerte
igitur radium contēplationis ad
beneficiū iustificationis/ et consi-
dera domini tui gratiā/ q̄ paterne
per occultā inspirationē te a pec-
cato reuocauit/ q̄ dulciter a q̄ a-
micabiliter alloquendo per inte
riorem allocutionē te vocauit di-
cens. Reuertere reuertere sunam-
mitis/id est anima per peccatum
misera effecta/captiua et mortifi-
cata. Reuertere inquit ad me o
anima/ego creator tuus sum. Re
uertere ego sū redēptor tuus Re
uertere ego sum tuus consolator
Et si hec modica vident Reuertē
vltimo/quia ego sū tuus liberalis
remunerator. Reuertere igit ego
sū qui te tā nobiliter creaui. Re-
uertere ego sū qui te tā misericor
diter per mortē meā amarissimā
de morte eterna liberaui Reuertē
ego sum qui te bonis spiritualib?
et corporalibus tam multiplicit
ditaui. Reūtere vltimo o anima/
ego sum qui te iam p preparatā

felicitatē tam liberaliter remune-
raui. Reuerte inquit a peccato co
gitationis/a peccato locutionis/a
peccato actionis ⁊ a peccato assue
factionis. Reūtē ad me o anima/
te sancti cuz magno desiderio ex-
pectant ⁊ ad tuū aduentū angeli
exultant. Reūtere wocat te expan
sis in cruce manib? Jhesus xpīs.
Reūtere tuū reditū pstolatur to
cius trinitatis abissus. O anima
hec fuit wox si bene recolis dilecti
inuitantis Aduerte nūc que fue-
rit longanimitas expectantis O
quāto tēpore tuū aduentū expec
tauit. Heu quanto tempore te in
peccatis tuis tolleāuit O ḡt ⁊ qm
tos añ tuā cōfusionē dānauit/ ⁊ te
semp peccantē misericoziter ex
spectauit. Reūtere adhuc o aīa
xpīs in cruce expectans te habet
caput inclinatuz ad te peccatricē
et immundā deosculandū Habet
brachia extensa ad amplexandū
manus apertas ad remittendū.
Corp? extensū ad se totū impen
dendū. Pedes affixos ad comma
nendū. Latus apertū ad te in il-
lud intromittendū. Esto ergo o
anima iam colūba nidificans in
foraminib? petre in cauernis ma
cerie. puola man?/puola pedes/
puola lateri/ibi tuta requies/ibi
secuā quies Hec bernard? Hugo
de sancto victore. Hec ergo o aīa
si digne cogitare posses quot et
quales in tui cōpassione abiecti
sūt qui tibi dataz gratiā consequi
non meruerunt Elegit ergo te de
omnib?/assumpsit ex ōmib? ama
uit pre omnibus. An ignoras q̄
feda prius fuisti q̄ polluta et dis-
soluta prius extitisti Ipse te lauit
lauachro regenerationis / pauit
cibo dulcissimi corporis Ipse tibi
dedit vestimēta virtutū/quib? nu-
ditatē tuā tegeres/ et te adorna-
res Ipse contulit aromata bonor
operū/ q̄bus fetorē peccati effu-
gares/ dedit speculuz scripture in
q̄ speciē tuā agnoscēs Homo
O anima vidisti longanimitatez
expectantis/iam nūc conuerte ra
dium contēplationis ad benigni
tatē iustificationis Et cogita dili-
genter vnde tibi post hec omnia/
tā inestimabilis grāvt eius mere
aris esse sponsa in quē desiderant
angeli prospicere Bernard? Q'd
ergo retribues domino pro ōni-
bus que retribuit tibi. Tribuit
em tibi per gratiā vt sis socia mē
se/socia regis/socia thalami Vide
q̄bus brachijs a te fit amplexan
dus/ q̄bus labijs deosculandus/
q̄ te tanti estimauit/ vt te suo san
guine mūdaret ⁊ propter te som
num mortis exciperet Anima
Fateor iam ⁊ cognosco experior
et intelligo me multa plura hijs
a deo meo recepisse / sed pro hijs
omnibus nichil dignū beneficijs
tantis deo retribuisse Bernard?
in meditacōnib?. Misericordias
domini in eternum cantabo. quia
septē in me misericordias factas

considero/per quas suā inestimabilem pietatem euidentissime recognosco. Primo q̃ a multis peccatis me conseruauit Secundo q̃ me peccantē non statim dānauit sed me plogante iniquitatē ipse plongauit pietatē Tercio q̃ cor meū immutauit vt fierent dulcia que ꝓus erāt amara. Quarto qz me penitētē misericordit recepit Quinto q̃ cōtinendi ⁊ emendandi michi virtutē prestauit Sexto q̃ dedit michi gratiā ꝓmerendi. Septimo q̃ michi tribuit spem obtinendi ¶ Anima ¶ Dic mihi iam o homo ꝓter diuinā clemenciam quid ꝓ hijs omnib⁹ domino meo retribuā·ne fiam indigna ꝓcipiendis si ingrata fuero inuēta de pœptis. Quid ergo retribuā domino/ nisi q̃ diligaz et gracias agā/ confitear et laudem dicā nomini suo eterno et benedicto. Cum tam parat⁹ est michi dimittē mala/ et tā ineffabilia conferre bona ḡtie eius deputo q̃ peccata mea quasi glaciē soluit Gratie eius deputo q̃ quecūqz mala non feci/ et ideo ōnia michi reputo dimissa quecūqz a me ipso duce non sunt commissa· ¶ Homo ¶ O anima scito q̃ quicq̃d tibi dilectus tuus contulit/ ꝓter te quicquid sustinuit/ totū in caritare ꝑpetua qua te dilexit consūmauit· Vnde fiat estimo nec melius nec decentius/ q̃ per dilectionē retribuit quod ex sola dilectōe donat ¶ Anima

Eya mi domine de⁹ me⁹ si hec ita se habent/ quāto ego infelix et misera diligere deberez deū meū qui me creauit cū nō erā/ redemit cū perierā/ et de multis periculis liberauit me/ quando errabā reduxit me/ quando ignorabā/ docuit me quando peccabam corripuit me/ quando contristabar consolatus est me/ quādo steti tenuit/ me qñ cecidi erexit me/ quando iui duxit me/ quando veni suscepit me· Hec ⁊ multa alia fecit michi de⁹ meus de quib⁹ dulce michi erit semper loqui semp cogitare/ semp grātias agere/ vtinā pro omnib⁹ beneficijs suis possim eū laudare ⁊ amare Cū eēm cunctis sit p̄sidens/ singulos implens/ vbiqz presens cunctorū curā agens/ et tam singulis q̃ omnib⁹ prouidens/ ita tamen totū ad custodiā meaz occupatuz video/ quasi omnib⁹ oblitus fuerit/ et michi solum intendere velit Si eēm presentē se michi exhibet/ semper se paratū offert/ si me paratum inuenerit/ vt quocunqz me verto nō me deserat nisi ego ꝓus deseram eū. Nec pro ōnibus quo illi retribuā/ habeo/ nisi tantū vt diligā Hec auctor de spiritu ⁊ anima Bernard⁹ O bone iheſu quociens post īmensam et innumerabiles lacrimas/ quociens post varios singultos ⁊ gemitus me sauciatum et iam pene desperantem vnxisti vnctione misericordie tue et ōnino pene deficientē excepisti

gaudentem/nec dereliquisti de ve
nia presumente Sed sup hec om
nia michi te bone iheſu amabile
non immerito reddit calix passio
nis que bibisti op? nostre redep=
tionis quod susepisti Hoc enim
est q̃ totū amorē meum vendicat
sibi · hoc est q̃ meaz deuotionem
blandius allicit/a iustus stringit
et vehementius afficit · Etem vbi
te humiliasti vbi te naturalib? ra
dijs exuisti/ ibi caritas plus efful
sit/gratia amplius radiauit · Hec
Bernardus Adiuro vos inq̃t aia
in Canticis/filie iherusalē vt si in
ueneritis dilectuz nūciate ei quia
amore langueo Bernard? Non
operit anima que diligit quia p=
sentē omnib? credit/ qui de corde
suo nō recedit Augustin? · Amo
te domine et impatiens est amor
nec lacrimis sedatur donec amori
detur quod amatur · Nichil eius
mesticiā consolatur quousq̃z non
aspicitur qd desiderat · ¶ Anima
Sed nūquid o homo ille tenetur
deum diligere qui se gaudet talia
qualia ego cōmsi minime commi
sisse. ¶ Homo ¶ O anima nō te
quisq̃ irrideat ab eo egram sanai
a quo prestitū est/ut nō egrotaret
vel forsan vt maiores labores cau
tius euitaret · Et ideo deū tantū dē
ymo reuera amplius diligat/ qz
per eū me videt tantis peccatorū
meoz languoribz? exui/ per se eū
videt tantis doloribus nō impli=
cari · Hec augustin? in libro Con
fessionū Hieromin? · Sine amore
caritatis q̃uis quisq̃z recte credat
ad beatitudinē tamen venire non
potest/ quia tanta est caritas vt
etiā ꝓphetia et martiriū sine illa
michil esse credant/ nullū premiū
caritati cōpensatur · Caritas enim
omniū virtutū obtinet principa=
tum Augustin? · Da michi te de?
me? Redde te michi Amo te a si
pax est amē validius. Nō possū
metiri quantū desit michi amois
tui/ vt curratvita mea ī amplex?
tuos/nec auertat donec auertat
in absconditovultus tui · Hoc tū
scio q̃ male michi est preter te et
omnis copia que de? meus nō est
mihi egestas ē ¶ Anima ¶ Nūc
ergo o homo quia pro hijs om=
nibus dilectorē meū vt dixisti di=
ligere debeo/dic queso quātū aut
q̃modo ipsuz diligā/ quaten? sibi
vicissitudinē tante dilectionis re=
pendā ¶ Homo ¶ O anima sm
Bernardū q̃uis causa diligendi
deū deus est/mod? vero diligendi
eū/est sine modo diligere · Possu=
mus tamē modū aliqnē ex ipsis
sacrescripture locis inuestigare ·
Ipse em qui tibi dilectionem tri=
buit modum diligendi ostendit
quando dixit. Diliges dominum
deū tuū ex toto corde tuo/ ex tota
anima tua/ et ex tota fortitudine
tua · Dilige igitur anima amore
singulai deū patrē qui te tā nobi
liter ex michilo creauit. Deū filiū
qui te tam inestimabiliter pro te

moriendo reformauit. Deū spm̄ sanctū qui tam misericorditer et tam dulciter sepius te consolando a peccato conseruauit/ et in bono confortauit Dilige igitur deū patrem fortiter vt nullo alieno amore periculose vincaris Deum filiū sapienter vt nullo alieno vitiose infacias Vel aliter ꝓm Bernardū. Disce a christo o anima christiana quēadmodum debeas diligere christū. Dilige dulciter prudenter et fortiter Dulciter vt amore illius omnis amor alius tibi vilescat/ q ipse solꝰ sit tibi mel in ore/ melos in aure iubilꝰ in corde. Dilige prudenter vt amor tuꝰ in eo solo q in nullo alio continue inardescat. Dilige fortiter vt tua fragilitas omnia dura et aspera gaudenter pro ipso sustineat Vt dicas labor meꝰ vix est vnius hore q si amplius est non sentio pre amore Iheronimus. Ita christianus per amorē in christū iugiť intendat vt omnia libenter ꝓpter ipsū sustineat donec ad ipsū perueniat. Hec iheronimꝰ O anima semper in mente tua pertracta q̄ dulciter christus te dilexit in incarnatione/ q̄ prudenter in conuersatione/ et q̄ fortiter in passione. nulla dilectio maior. nulla caritas sincerior/ nullꝰ amor fortior. mor tuus est pro te innocens nichil in te inuenens quod amaret Hec hugo de sancto victore Anima Dic q̄so o homo salua reuerētia tua ñ ex curiositate/ ꝫ ex hūilitate nō humilitate/ non ex presūptione sed potius ex deuotione interrogo Et quid est quod amo/ cum deum meum amo Homo O anima si tua questio esset presūptuosa nimis esset vitiosa/ sed quia ex deuotione originatur deuotaz responsionem meretur Audi ergo quid dicit ille magnꝰ amator dei Augustinꝰ in libro confessionū Cū deū iq̄t amo ñ amo spēm aut decus/ non tp̄s/ nō candorem lucis istis amicā oculis/ non dulces melodias/ nō vnguenta suauiter redolēcia / nō māna nō mella non membra carnis amplexibus acceptabilia/ non hec amo cū deū amo Sed quid amo Amo lucem quandā/ quandā wcem quendaz odorem/ quendā cibum/ quendā amplexū interioris hominis mei vbi fulget anime quod nō capit locus/ vbi sonat quod non capit tempꝰ/ vbi redolet quod nō spergit flatus/ vbi sapit quod non minuit edacitas/ vbi heret quod nō diuellit satietas. Anima Dic queso o homo vel paululū de caritatis virtute/ qua cognita ad diligendū deum fortius animꝰ inardescat Homo Reuera o anima caritatis fructus magnus est sed occultus. Ipsa em̄ secundum Augustinū in aduersitatibꝰ tollerat in prosperitatibꝰ temperat in passionibus et fortis In bonis operibus q hilaris/ in temptatio

ne tutissima In hospitalitate liberalissima/inter veros fratres letissima / inter falsos patientissima. Ipsa est inter opprobria secura / inter odia beneficia/ inter iras placida/inter insidias innocens/ in iniquitate gemens/in veritate respirans Hec augustin? de laude caritatis. O amor ex quo oritur strenuitas morū/puritas affectuum/ subtilitas intellectuū/sanctitas desiderioy/claritas operū/ fecunditas virtutū/dignitas meritoy sublimitas premioy O dulcedo amoris/o felix amor dulcedinis/commedat te cor meū / et nectare tuo repleantur viscera anime tue Bernardus. O anima q̃ dulcis est cibus caritatis/qui fessos alleuiat/ debiles roborat/ mestos letificat. Iugum namq; veritatis facit leue et onus eius suaue Idem. Fateor domine non sustineo pond? diei et estus / sed iugū suaue et onus leue porto Opus em̃ meū vix est vnius hore/ et si plus est non sentio pre amore. Sed quid plura. Hugo de sanctovictore Tāta est vis amoris vt tale te necesse ē esse quale est illud quod amas Et cui per affectum cōiungeris in ipsi? similitudinem ipsa quodammodo societate trāsformaris Anima Iam video quoniam miser est omnis animus iunctus amicicia rebus tēporalibus/ que cum labore acquirūtur cum timore possidentur cum dolore amittunt Augustinus Sed beatus est qui amat te domine/ et inimicum propter te et amicū in te Solus em̃ nullū carū amittit/ cui omnes in te cari sunt te vero nemo amittit / nisi qui dimittit. Qui ante te dimittit/quo vadit nisi a te placido ad iratum. Idem. O caritas que semper ardes a nunq̃ extinguaris Caritas deus meus accende me. Iubes vt amem te / da quod iubes et iube quod vis Iubes certe q̃ contineā a concupiscentia carnis/ a concupiscentia oculoy a ābitione seculi augustin? Min? te domine amat qui aliquē tecum amat qd̃ propter te non amat. O homo amemus christū a eius inherere quaramus amplexibus/et facile videtur omne difficile

Capitulū secundū

Quoniam instabilis sit mundus a mundana opulentia

Homo

O Anima iam vt video recognoscis q̃ felix et q̃ beatus est qui in solo eternitatis desiderio per amorez figitur quia nec prosperitate extollitur. nec aduersitate quassatur. Et dū nichil habet in mundo quod diligat/nichil est in mundo quod pertimescat. Hec gregorius in moralibus. Conuerte igitur o anima

nunc radium cōtemplationis ad
ea que sunt iuxta te / hoc est ad
mundū istum sensibilem vt ipsū
et ea que sunt in ipso despicias/ a
eo despecto āpliūs in amore spon
si inardescas Minus eīm eū amas
si aliquit cū eo appetis quod ꝓpt
ipsum et in ipso nō diligas Tan
to enīz secundū gregoriū quis ab
illo superno amore disiungitur /
quanto inferiūs delectatur Et ꝑm
glosam super exodo · Tanto q̄s
ab inferioris amore disiungitur/
quanto ad sola eterna amanda
subleuatur Cetera igitur creatuā
tibi vilescat / vt creator in corde
dulcescat Augustin? Volue igit
semper a reuolue non tm̄ exaudi
tis/ sed etiam ex apertis / non tm̄
ex dictis/sed etiam ex factis/ q̄ꝑ in
stabilis sit mundana opulentia/
q̄ꝑ mutabilis mundana excellen-
cia/q̄ꝑ falsa et miserabilis munda
na excellentia/q̄ꝑ falsa et miserabi
lis mūdana sit gloria· Omne eīm
quod hic eminet multo plus me
rore afficitur q̄ꝑ honore gaudeat
Bernard? Ecce hui? mundi ama
tores nundinas hui? seculi per-
ambulāt/alij diuicias/alij hono-
res/alij gloriam querentes · Sed
quid deuicijs dicam que cum la-
bore acquirūtur cum timore possi
dentur/cū dolore amittunt Quid
de honore referam In loco subli-
mi positus es/numq̄ꝑ non eris iu-
dicandus ab omnibus / lacerandus ab omnib? Nunquit in ho-
nore sine dolore/ in prelatione si-
ne tribulatōne/ in sublimitate sine
vanitate esse quis poterit· Quid
de gloria · Nūquid aliud est nisi
quedam inflacio auriū·nunquid
et ipsa est sine iudicio · Respice
quos antecedis et cogita quia in
omnibus iuuidie semina prebes
Idem Totiens angelo apostate
similis esse volo/quotiens pre esse
desidero Hec Bernard? Jheroni
mus· Nichil namq̄z sub seculo re
busq̄z seculi fugacius est·quas cū
tenere cupimus amittim? Vidisti
imperatores· vidisti prefectos·vi
disti exercitus victorias a trium-
phas heri fuerunt et hodie non
sunt·heri quasi flos apparuerūt
hodie quasi fenum aruerunt Ni
chil itaq̄z bonum est nisi quod p
petuum est· ¶ Anima O ho-
mo si hec ita se habent quid est
quod miseri homines querūt dū
mundi vanitates appetunt · O
quantuz execrati sunt qui mundi
gloriam querūt Gregorius Nō-
nulli dū quorundā gloriā cernūt
magnū aliquod existimant/ atq̄z
vt talia mereant exoptant Cum
vero eos morientes aspiciūt·eoz
q̄ꝑ vana fit gloria cū gemitu faten
tur a dicūt Ecce quā nichil est hō

Homo O anima carissima et
quid sunt mūdana ōnia/nisi q̄dā
vana somnia Et quid pfuit sup-
bia aut diuiciarū iactancia ama-

tonibus suis · Transierunt enim omnia tanq̃ vmbra · ⁊ tanq̃ nauis que pertransit fluctuantem aquam · cui? non est inuenire vestigium In malignitate enim sua cõsumpti sunt. Heu q̃ plurimi etiã nullum signũ reliquerũt · Vbi sũt p̃ncipes gentium et qui dominati sũt super bestias que sunt super terram Qui argentum thesaurizauerunt qui ciuitates et castra extruxerunt. Reges et regna bellando deuicerũt Vbi sapiens/ vbi scriba vbi inq̃sitor huius seculi/ vbi salomon sapiẽtissim?/ vbi alexander potentissimus/ vbi sampson fortissimus/ vbi absolon speciosissimus · vbi assuerus gloriosissimus · vbi cesaẽs potentissimi/ vbi reges/ vbi p̃ncipes inciti · Quid profuit eis inanis gloria · breuis leticia · mũdi potentia. magna familia · carnis voluptas. diuiciarũ falsitas/ concupiscentie suauitas · Vbi risus · vbi leticia · vbi iactancia · vbi arrogancia Ecce generositas sanguinis · pulchritudo corporis. forma elegans · iuuenilis decor. predia · palacia ĩmensa · supplex. adde et mundi sapientiam. de mundo sunt hec omnia · ⁊ mundus quod suum est diligit · ⁊ cum mundo non diu non subsistunt · Transibit enim mundus et concupiscentia eius Bernardus Tu ergo si recte sapis si tecum lumẽ oculorum est/ desine sequi que sequi miserum est/ que possessa onerant/ amata inquinant et amissa cruciant · Tu ergo relinque hec omnia propter eum qui est sup omnia. Hec bernardus · Fuge ergo et confuge o anima adv̄ rem refugij hoc est ad vitam religiosam · vbi possis de p̃teritis agere penitentiam ⁊ ĩ presenti obtinẽ gratiam et feliciter prestolari futuram gloriam Nec te terret peccatorũ conscientia · quia vbi sup habundauit iniquitas · superhabundare consueuit et gratia Nõ penitentiay austeritas ipsa deterreat · Non em̃ condigne sunt passiones huius temporis ad preteritaz culpã que remittit/ ad p̃ntẽ g̃tiã q̃ ĩmittit/ et ad futurã gloriã q̃ p̃mittit Hc bernard? Anima Iam falsitatẽ et instabilitatẽ mũdi agnosco · ꝗ nescio quo vinculo detẽta adhuc aũtere mentẽ neq̃o Homo Certe si diligenter o anima et prudẽter periculũ tuuz quod de mundo ĩmuris aduertes/ proculdubio animuz a seculi vanitatib? cohiberes Grauis em̃ et nimis periculosa est mũdana conuersacio · Quia ꝑm bernardũ Periclitatur castitas in deliciis/ humilitas ĩ diuicijs/ pietas in negocijs/ veritas in multiloquio/ caritas in hoc neq̃ seculo O anima debilis ⁊ infirma que tam facilis es ad decipiendũ/ tã p̃na ad cadẽdum/ tã difficil ad surgendũ An

ignoras q̃ sicut difficile est arbo-
rem iuxta viam positā fructū pul-
cherrimos vsq̃z ad matuitatē ser-
uare. Sic difficile ē hominē iuxta
seculū viuentē iusticiā immaculā-
tam vsq̃z in finem cōseruare. Hec
Crisostimus. Item Augustinus
in epistola. O maula huiꝰ mundi
asperitatem veram/ io cunditatem
falsam/ certum dolorem/ incertaz
voluptatem/ durum laborem/ ti-
midam quietem/ plenam miseriā
nullam beatitudinez/ manē spem.
O anima si hec in mente pozta-
res mundum et ea que in mundo
sunt contemneres. Et quid est ca
rissima quod diligis/ quid est qd̃
appetis/ quid est quod in mundo
queris. Si prelacionem diligis
quid aliud facis nisi q̃ vitam tuā
confundis? An ignoras q̃ men-
struosa res est gradus summus
et animus infimus/ sedes prima et
vita yma/ lingua magniloqua/ et
manus ociosa/ sermo multus/ et
fructus nullus/ vultus grauis/ et
actus leuis/ ingens auctoritas/ et
nutans instabilitas Hec Bernar
dus. Sed forte dicēres prelacio
nem quidez appeto/ sed in ipsa be-
ne viuere et sancte intendo/ lau-
do. Sed raro quid laudare valeā
inuenio. Vnde semp timeo quod
dicit Gregozius in registro. Ita
sibi regencium et subditoz meri
ta connectuntur/ vt sepe ex culpā
presedentiū fiat deteriozvita sub
ditozum. Et sepe ex merito ple-
bium delinquat vita pastozū. Si
sapientiā mundi queris O quan
to periculo te committis Bernar
dus. Heu quot et quantos mun-
di maledicta sapientia supplanta
uit/ et conceptum in eis diuinum
extinxit spiritum/ quem vehemen
tius dominus accendi voluit An
ignoras q̃ sapientia mundi ter-
rena est animal et dyabolica Ini-
mica salutis suffocatrix salutis et
mater cupiditatis Augustinus.
Qui sine saluatore salutem vult
querere et sine vera sapientia esti-
mat se prudentem fieri posse/ non
sanus sed eger/ non prudens sed
stultus/ et in egritudine laborat as
sidue Qui enim crescit in scientia
et non in bona vita elongatur a
deo Sicut dicit algazel. Tu ergo
si sapiens esse desideras disceas in
terris quozuz scientia perseuerat
tecum in celis Iheronimus. Hic
studeas qualiter ad ipsum peruc
nias quem semel vidisse est om-
nia didicisse Hec est illa eternaw
tas sine qua omnia sapere desi-
pere est/ quam solam cognoscere
perfectum scire est Augustinus.
Infelix homo qui scit omnia alia
se autem nescit Si autez se et alia
nouit non propter illa beatoz/
sed propter se solum beatus An-
selm? Sed fortasse diuicias mun-
diales pōpas seculares et delicias
carnales aia mea diligis/ et ꝓpter

hoc mundum inuite derelinquis
Sed attende q̃ caduca et fragi-
lia sunt hec/dic vbi reges vbi pri-
cipes vbi omniũ peccatorũ delec-
tores Timeo ne milia ex ipsis ex
ipsis exterminati sunt/ et ad infe-
ros descenderũt. Q'd nũc eis p'dest
superbia/quid diuicia iactantia
Gregorii? Nec diuiti obsũt opes
si eis bene vtatur nec pauperem
egestas cõmendabilẽ facit / si inẽ
inopiã sordes peccati non caueat
Sed adhuc o anima iuenies qd
obicies dicens. Mundũ despicio
sed amicos et cognatos derelin-
quere nõ valeo. Friuola o anima
est hec obiectio Bernardi. Fidel
sermo et omni acceptione dign?.
Si impiũ est contemnere patrem
vel matrem/ ꝓpter christum pijssi
mũ est. O dirũ patrẽ o seuã ma-
trem/immo nõ parentes sed per
emptores qui te malũt perire cũ
eis/ q̃ regnare sine eis Jheroni-
mus. Licet sparso crine et scissis
vestibus vbera quib? te nutrierat
mater ostendat. Licet in lumine
pater iaceat/per contemptã ma-
trẽ/per calcatũ patrẽ perge sicis
oculis/et ad vexillũ crucis euola.
Soluz pietatis genus est in hijs
fuisse crudelem Crisostomus An
ignoras o anima q̃ qui habz ihe
sum/habet patrẽ a matrẽ a omnẽ
amicum/quid sequeris mortuos.
Sequẽ viuũ et dimitte mortuos
sepeliẽ mortuos suos ¶ Anima
Jã ex vrbis tuis o hõ ꝓpendo et
ex multis experimentis cognosco
q̃ etiam mũdus in seipso arruit.
Sed adhuc heu in multorũ cor-
dibus floret qui amaritudines
mundi diligũt fugientẽ sequũtur
labentẽ amplectũtur/ dic que est
tante ceitatis ratio. ¶ Homo
O anima an ignoras q̃ tam deli
cata a tam nobilis es a sponso tuo
auctore õnium condita/q̃ sine di
lectione esse nõ potes Jheronim?
in epistola ad eustochiũ. Diffici
le est humanã animã nõ amare.
Necesse est enim vt mens nostra
ad quosciũqz trahatur affect? Vñ
ꝑm Bernardũ etiã oportet q̃ aut
in sũmis aut in ĩfimis delectemur
Jgit ꝑm gregoriũ in moralib? qz
sũt nõnulli qui vitã suã negligũt/
dũ trãsitoria appetũt / et eterna nõ
intelligunt vel intellecta contem
nunt doloẽ nõ sentiũt/dũ vulne
rati sunt Vnde heu se miseri in bo
mis se esse putant/exiliũ quasi pa
triam diligunt/ a in ceitate quasi
luminis claritate exultant. E con-
tra electorũ mentes dum cuncta
trãsitoria quasi nulla conspiciũt/
et ad quid sunt condite requirũt
Cumqz eorum affectum michil
extra deum sufficiat/ in sola contẽ
platione conditoris quiescunt/su
pernis interesse appetunt / et ad-
huc in mundo positi extra mun-
dum surgunt Idem super Ezechi
leem. Dulcedo videtur in reb? hu
manis / sed eis qui nullam de ce-
lestibus dulcedinem experti sunt

Quia dū mens humana minus eterna diligit/tāto dulcior in tpalibus reqescit. Sed si quis iam cordis lingua gustauerit/ que sit illa dulcedo celestiū premiorū Huic quāto dulcius sit quod intus videt tantomagis in amaritudinē vertitur omne quod foris sustinet. Anima ¶ Nec queso o homo p crastinos michi aliqd de mūdano a celesti gaudio edisce qtenus vtrius q natura pfectius cognita vnū veri desperiā a ad altery exequendū studiosius me extendam/quia puto q sicut bonū non amat nisi cognoscatur ita malū nō deuitat nisi intelligatur. ¶ Homo ¶ O anima estimo q mundanū gaudiū si tamen potest dici gaudiū a nō potius flagellū ignitū/nūq pfecte cognoscitur/ nisi cū pfecte despicitur. Unde sicut a perfecte mundi contēptoribus traditur/mundanū gaudium potissime propter quinq contēptibile est habendū Primo q habet vtilitatem in obiecto Quid enim est seculi vita. Respondit Augustinus. Impunita nequicia/id est luxuriari inebriari/ comessationibus vacare/ vanitatibus intendere/ et p hijs in hac vita nichil mali sustinere. Putāt enim mali esse in delicijs cū non corriguntur pro suis nequicijs. Et ignorāt q sicut dicit Augustinus Nichil infelicius est felicitate peccantium/ qua penalis infirmitas nutritur a mala voluntas roborat. Secundo habet impuritatem in sbiecto ¶ Anima enim peccatis deformata/ est subiectū mūdani gaudij/que letatur cū malefecerit a exultat in rebus pessimis Unde bene dicit beat. Hieronimus q videre a gaudere in hoc seculo non est factū hominis sensati sed frenetici. Heuera o anima cor mundū non cum hoc seculo in mundo sed cum deo et in deo letū est et iocundū Tercio habet breuitatē in seipso quia gaudium ypocrite instar puncti quod nec latū n longum nec altum est nec profundū Augustinus super Johannē Leticia seculi vanitas cū magno desiderio speratur/vt veniat a non potest teneri cū venerit O anima q breuis q fragilis a q caduca est mundana leticia Breues enim dies hominis sūt Quarto habet tristiciam in termino quia ducunt heu miseri dies suos in bonis et in pūcto ad infernū descendūt. Extrema enim talis gaudij luctus occupat. Imo o anima si vales discernē tale gaudium habet semper tristiciā admixtā in actu suo/quia semper necesse est q p̄sumat seua perturbata conscientia. An ignoras o anima q non diutius perdurat leticia que est in commedendo et bibendo/ q durat tristicia que durat in esuriendo et sitiendo/ sic est de omnibus alijs Quinto habet miseriam magnā in effectu proprio. quia est spiritualis gaudij

impedimentū · O anima agnosce q̃ miser ē hic mundꝰ et q̃ miserrimi qui sequūtur ipsū Semper em̃ mūdana gaudia excluserunt homines a beata vita Heu heu igitꝰ o anima mea in mundo delectari sivis dedei memeoria consolari Augustinꝰ · Cetera creatura vilescat vt creator in corde dulescat · ¶ Anima ¶ Mundū despicio/iam falsam leticiaz/veram tristiciam/falsam dulcedinē/a veram mūdi amaritudinē agnosco/et ob hoc non imerito secundū tuū consiliū o homo ipsū contēno · Sed quia sicut asseriꝰ sine dilectione esse nō valeo · Dic queso quid agā quo me conuertā/ vt dilectionē conuenientem inueniā ¶ Homo ¶ O anima si teipsā perfecte cognoscere res/ ex tui cognitione munduz et omnia q̃ in eo sunt contēpneres et discere posses quā cōsolationē in tua dilectione affectare nō immerito deberes O anima si tu naturā celestē intelligēs/procul dubio terrenā cōsolationē abhorreres · Erubesce igitur cōsolari in sceno/q̃ es de celo · Erubesce in ymis delectari/que nō potes nisi in summo saciari Natura es puto celestis et celestem consolationē sicut estimo naturaliter si carnalis insania permittit appetis et reqris Bernardꝰ O q̃ dulce et delectabile esset adiunctio diuini amoris cōdimento ꝑm naturā viuere/si insania nos ꝑmitteret · Qua sanata statim naturalibꝰ naturā arridet ¶ Anima ¶ Et quid est propzie ꝑm naturā viuere ¶ Homo ¶ Secundū naturā viuere est in terris celestem vitam ducere/ab exteriorib⁹ ad interiora redire/ab interioribus ad superna ascendere et facere omnia secundū nobilissimū quod est in homine precellēs hoc est sēdm itellectū ¶ Anima Potest ne aliquis in terris in hac lacrimay valle celestē vitā ducere Homo ¶ O anima si de meis verbis tanq̃ hominis peccatoriꝰ dubitas et miraris audi Augustinū et apostolū de hoc dicentes Ecce quid dicit Augustinꝰ Cum eternū aliquid per cognicōnē a amorem capimꝰ mētes/ iam nō in hoc mundo sumus · Vnde quod dicit apostolꝰ · Vestra inquit conuersacio in celis est · O anima mea/puto igitur q̃ verius es vbi amas q̃ vbi aias Qz quicq̃d diligis ipsa dilectionis vi i eius similitudinē transformaris Si ergo celestia cōtēplaris / si celestia diligis q̃modo iam nō in celis cōmoraris que celestibꝰ spiritibꝰ in vita similaris ¶ Anima ¶ Heu heu iam me infelicem et miserā miserabiliter iam multo tēpore exercitā sentio quanto tempore per cognitionem in temporalibꝰ et terrenis obrauui · Mundanis et vilibus me per amorem alligauiꝰ de quibus paucam consolationem multam vero amaritudinem/ et desolatio

nem/modicā et valde exilem leti-
ciam/sed variā et sepe magnā cor
dis tristiciā sumpsi. Dic ergo q̄so
o homo que est celestis cōsolatio?
si quo modo possem ad ipsam p
tingere in hac valle lacrimarū et
miserie. Quid ē quod in deo meo
inuenio? cū tam libenter et tā faci
liter omnia propter ipsū contem
no. Cū dico intra meipsū cū gau-
dio deus cordis mei deus pars
mea in eternū Quid est q̄ in illa
brevissima hora in dilecto meo
degusto? cū omnia dura et amara
et aspera gaudenter et hilariter
ꝓpter ipsū sustinere totis viribꝰ
concupisco/et dico/Michi adhe-
rere deo bonū est. Et quis me se-
parabit a caritate xpi? ¶ Homo,
secundū Bernardū O anima hec
consolatio nichil aliud est q̄ grā
quedā deuocōnis procedēs de spe
venie et gustus boni licet exiguꝰ
et suauissima quedā delectatio q̄
benignꝰ deus afflictā recreat ani
mā. Qua omnia ad requirendū
inuitatur et ad diuinū amorē ac-
cenditur vehementer. Hugo de
sanctovictore. O anima quid pu
tas est tam dulce et tā suaue? qd
in recordacōe dilecti deuotas ani
mas solet tangē/et tā suauiē affi-
cere. Vt iam totaliē a seipsis alie
nari incipiant Exhilaratē conscia
et in obliuione venit omniū dolo
rum memoria exultat animꝰ cla-
rescit intellectꝰ/cor illuminatē af-
fectus iocundatur. Jam nesciunt
vbi se esse conspiciūt/et quasi am
plexibꝰ amoris aliquid intus te-
nent/et nesciunt quid sit et tamē
totis viribus tenere conspiciunt.
Luctatur quodāmodo delectabi-
liter animus ne recedat ab eo. q̄si
in eo finē omniū desideriorū inue
nerit Bernardꝰ Non nūq̄ quasi
clausis oculis ad te inhianti mit
tis michi in os cordis quod non
licet modo scire quid sit Saporē
q̄dem sentio dulcedinē adeo con-
fortantē/que si pficeretē in me mi
chil vltra quererē. Nōne hic est
iubilus cordis? Gregorius Jubi
lus dicitur ineffabile mētis gau-
dium qd non abscondi nō sermo
nibus aperiri potest. Sed tamen
q̄busdam motibꝰ aperitur/licet
nullis proprietatibꝰ exprimatur,
vnde ps, Beatus populus q̄ scit
iubilacōnē. Nō dicit qui loq̄tur
sed q̄ scit/quia iubilꝰ quidem sciri
potest intellectu sed dicto exprimi
nō potest Istū aūt gustū p̄dictū
accipio nullo corporis visu/nullo
anime sensu/nullo spiritꝰ intellec
tu. Adute me si vis q̄d sit cū acce
pero/a renūcare volo/et diuidicē
eius saporē/et statim transit dul
cor eius/deglutio quidem illud.
quicq̄d est in spe vite eterne Hec
bernardus. Que putas o anima
tam dulcis tāq̄ suauis delectatio?
certe hec est consolatio diuina.
Anima O homo q̄s michi det
vt in cor meū peruiniat et malor
meor obliuiscar/ac mūdanā con

solationem despiciam / et meipsa
feliciter alienari incipiam ¶ Ho
mo ¶ O anima magnū est quod
desideras / inestimabile donum
est quod exoptas · Unde vt esti-
mo humano studio non potest
obtineri / hūano merito vix potest
pmereri / sed a do hūilib? pcibus
et digne dispositis ex sola diuine
pietatis confidentia vix potest im
petrari Omne em̄ aurū in cōpara
tione illius arena est exigua / a ar
gentū illi comparatū nichilum re
putabit · ¶ Anima ¶ O homo
dic rogo qualis debet esse dispo-
sitio / qua ordinari debet ad impe
trandū oranti affectio ¶ Homo
De hac materia possit dici ab ex
pertis / sed inexptū me ꝛcognosco
etiā pauca dicere erubesco. Unde
timeo ne dicatur cōtra me quare
tu enarras qd̄ non degustas / qre
tamq̄ indign? laudas qd̄ igno-
ras ¶ Anima ¶ O homo noli ti
mere cū reuerētia a humilitate q̄
audisti et legisti deuote pponere.
Multi em̄ de rebus magnis a ar
duis alijs proposuerūt / qd̄ nō de
ppria sed alioꝝ scientia didicerūt
Homo · ¶ Jā cū aliqua audacia
loquar · Nam si vires impericia
denegat / caritas sbministrat · Dñ
sicut sentio sic refero · Puto saluo
melioꝝ iudicio si vis te ad hanc
celestem dulcedinē degustandaꝝ
pparare / debes esse depurata ex-
ercitata a eleuata. In pō h̄ celestis
dulcedo odoratur / in scdo degus-
tatur / et in tercio aliquando vsqꝫ
ad ebrietatē sumitur et potatur ·
Primo dico q̄ debes esse depura
ta a peccatis / ab affectōnib? inor
dinatis / a temporali consolacōne
a a creaturaꝝ inordinata dilecti-
one / quia ꝓm Bernardum Errat
ōmino si quis illā celestem dulce-
dinē huic cineri / diuinū illud bal
samū huic veneno so gaudio / caris
mata illa dona sanctispirit? huiꝰ
seculi illecebris / misceri posse arbi
tratur Sed postq̄ a talibus ani-
ma fuerit purgata lacrimosis ge
mitibus / depuata doloris fletib? /
quia dignū est sicut dicit Augus
tinus q̄ mens illa semp in se do-
loris inueniat · que derelicto crea
tore semp in se a in creatura gau
dia querebat · Pulchre igit gre-
gorius in moralib? capitulo qn-
to super illo verbo anteq̄ comme
do suspiro dicit · Cōmedere anime
est supne lucis contemplationi-
bus pasci · Suspirat ergo anteq̄
commedat / quia qui se in hoc exi
lio per desiderioꝝ celestiū lamēta
non humiliat / eterne patrie gau
dia non degustat · A veritatis em̄
pabulo ieiuni sunt qui in hac pe
grinationis inopia letantur · ¶
Secundo debet mens esse exerci-
tata in bonorum perpetratione / in
malorum perpessione · Beati em̄
qui lugent / quoniam ipsi consola
buntur · Quia quos cibus veri-
tatis afficit / refectio consolatio-
nis pascit Bernardus · O bone

O bone iheſu quociens poſt in-
mũabiles lacrimas et gemit? ſau
ciatã animã meã vnxiſti vnctione
miſericordie? et õmino quã pene
deſperantẽ excepiſti / conſolatam
autẽ et dewenia p̃ſumentẽ dereli-
quiſti Ecce q̃modo preciũ rex ho
neſtarũ in ipſis eſt. Vnde reuera
q̃uis initio arta ſit via que ducit
ad vitã / proceſſu tamẽ tẽporis in-
eſtimabilis dilectionis dulcedine
dilatatur O quantũ beata conſo-
latio diuinitus infundit laboran-
tibus pro xpo. ¶ Terciũ in quo
anima inebriatur hac dulcedine /
eſt mentis eleuatio / quãdo feliciter
anima a terrenis abſtrahitur / et
miro q̃dãmodo ſupra ſeipſum / ſup
mundũ / immo ſup oẽm creaturã
eleuatur / a iã dicere poſſit anima
Introduxit me rex in cellaria ſua
Hec eſt illa cella vinaria in qua
introducit anima vbi bibit de vi-
no condito ineſtimabilis deitatis.
et lacte albiſſimo incontaminabi
lis hũanitatis. O anima hoc bi-
bunt amici / ſed inebriant a cariſſi
mi. O felix inebrietas / q̃ ſequitur
mentis a corporis / tã caſta et ſcã
ſobrietas Hic efficit anima more
ebrij gaudẽs et letabũda / in adu
ſis fortis / a ſecura in periculis / pru
dens a diſcreta in proſperis / libe-
ralis et pia in condonandis iniu
rijs / a tã quieta a ſomnolenta re-
cumbens in ãplexionib? diuinis /
cũ leua ſponſi ſponſa capite ami
cabiliter ſuſtẽtat / a dextera dilecti
dilectam familiariter ãplexatur.
Anima O homo confiteor cũ
hũilitate a cũ reuerentia / quid ac
cidit aliquãdo licet heu per raro?
quia cũ per magnã violentiã circa
conuſionis mee p̃mordia / ani
mum a terrenis abſtraxi / et ad ce
leſtia contẽplanda cũ conatu ele
uaui Intrauí cũ tremore / circum-
ſpexi cũ rubore / vidi choros ange
lorũ / palacia et gaudia patriar-
charũ Apoſtolorũ aſpexi taberna
cula / a martirũ cõuiuia / virginũ a
confeſſorũ ſolacia / elemoſinã vide-
licet pecij conſolationis a ſingul
micas decidentes de menſa dñi
deſideraui nec obtinui Sed quod
auditu lamentabile eſt / mox ab
omnibus vt peregrina incognita
fui. Quid ergo p̃fuit michi labo
rioſa mentis eleuacio / quã nulla
ſecuta fuit conſolacio / igitur q̃ va
na a inſipida ſunt õnia trãſitoria
iam agnoſco / a ob hoc mundum
deſpicio / conſolationes ſeculi vili-
pendo / mundana quoq; gaudia
ſicut venena mortifera fugio a cõ
temno / vitã etiam p̃teritã quaſi
mortuã plango / et mentẽ meam
miſerã gemitibus a fletib? abluo
et repurgo / a ſi aliquãdo inter la
crimas et gemitus odorem diuine
ſuauitatis vel modicũ ſencio. At-
tamen cibum angelorũ et vinum
amicorũ infelix a miſera ieiuna et
ſitibunda nõ deguſto Bernard?
Non acceſſit adhuc domine de?
meus cor meũ ad multitudinem

dulcedinis tue / q̃ abscondisti timentibus te/ foris eius odorevtcunq; sustentor qd̃ est michi sup odorẽ balsami cunctis gñis suauia odoramenta ¶ dñe deus si tã nobilis est odor/ q̃ dulcis est tue dulcedinis sapor. Si tantev tutis est modica degustacio/ quãtũ iocunditatis habet felix inebriatio. ¶ quis michi detvt venias in cor meũ/ et inebrias illud vino tuo et ãplectar te deus me? ¶ Homo ¶ anima deuota loquar salua reuerentia nimis es auara et vtinã nõ presũptuosa/ vires vestras pependite/ merita cõsiderate/ vtutes discutite/ et si placet tunc sufficiat vobis magis odore dñi quam vnguẽtorũ aũ adolescentuli hũiliter currẽ q̃ presũptuose sup merita postulare ¶ Anima ¶ ¶ O hõ q̃ durus a onerosus es mihi aliqñ misere consolator/ q̃ parcus si fas est dicẽ dñe pietatis dispẽsator. Audacter dico/ tacere nõ valeo/ nã odor nõ sufficit / modicus gust? plene nõ reficit/ sed afficit/ ebrietatẽ affectus me? appetit et reqrit. Scio qui dicit. Bibite amicia ĩebriamĩ carissimi/ si depmit indignitas petentis/ spem vo erigit pietas promittentis. ¶ hõ q̃modo dubitaẽ valeo q̃n patris sit daẽ dona sua? q̃ p me dedignat? est pati mala. An ignoras q̃ multos de dei pietate docuisti/ qd̃ de beato Aug?o didicisti sic dicente. Erubescat humana pigricia/ plus vult de? dare q̃ audeat hõ postulaẽ. Idẽ de vera religione De? dedit nobis pign? spũs/ in q̃ sentiam? eius dulcedinẽ et degustem? ipsũ fontẽ vite/ in q̃ sobria ebrietate irrigemur/ tanq̃ lignũ qd̃ plantatũ est secus decursus aquarũ. Crisostim? Nil omnipotentiã dei clariorẽ reddit/ q̃ p õnipotens facit eos q̃ sperant in eo/ nã deo p spem mutuũ animũ nulla fraus/ nulla illecebra potest vel stantẽ deicere/ vel durantẽ superare. Erubescat nũc hũana desperatio et malledicta pusillanimitas trepidacio/ q̃ diuitẽ a nimis liberalẽ in omnib? q̃ inuocãt illũ/ estimãt illis q̃ spem perfectã ponũt in illus sua posse bñficia denegaẽ. Nũq̃d nõ pater eterni? apud quẽ nulla est tũsmutatio/ ex sola liberalitatis ĩmensitate filiũ suũ misit/ in q̃ dedit totũ qd̃ habuit/ totum qd̃ potuit/ totũ qd̃ ille fuit. Si vero sua liberalitas suam infinitã bonitatẽ nõ diminuet/ forsan ñ immeritorũ infirmitas trepidaet. Sed qr ex seipso nõ ex acidenti dono bonus est/ ex sue bonitatis omunicatione non diminuit/ ex aliene bonitatis additione nõ augetur ¶ Homo ¶ ¶ O aia magna est fides tua/ valde fortis es in spe a confidentia. Et q̃ uis spes q̃ p̃ædit ex meritis a dñe clemencie cõfidẽtia meritoria sit laudabilis a sancta? consulo tũ sane. Antẽ q̃ ad q̃rendã ebrietatẽ sup̃ te ascendas vt discas tuũ sponsũ reuerẽter timere/

antegꝑ incipias suū secretū cubi-
culū introire/ quē nō solū timere
debes cū irascitur· vry etiā cū sua-
uissime et delicatissime blanditur

¶ Capitulū terciū quō anima
radiū contēplationis debet cōuer
tere ad inferiora ꝓmo ad hūane
mortis necessitatē inuitabilē.

Anima

Oic queso o hō breuiter q̄
sint illa inferiora ad que
mea cōsideratio est adū-
tenda Ascendē festino/ ebrietatē
dīne consolationis quero/ in infe
riob? diu morari nō valeo Jā di-
lecta tabernacula tua dñe vtutū
inhabitare desidero/ in atrijs dñi
totis viribꝰ cōcupisco ¶ Homo
Hec inferiora sūt o aia vt te con-
uertas a videas mortis ieuitabilē
necessitatē a ingemisca? dīni iudi
cij ifallibilē veritatē a cōtremiscas
penaꝝ ifernaliū itollerabilē aspe
ritatē a expauescas Cōsidera igit
frequēter volue a reuolue diligē-
ter q̄ mors nō ꝑt declinari/ q̄ ho
ra mortis nō ꝑt iuestigari/ q̄ tps
a deo ꝑordinatū non ꝑt īmutari·
Ysidor? In rebus hūanis nichil
cerci? morte nichil incerci? q̄ hoā
mortis Non miserek inopie/ non
reueretur potentiam/ non respi-
cit morum aut generꝝ excellentiā
nō pāt iuuētuti vel etati/ semib? ē
in ianuis/ iuuenib? in insidijs.
Anima· ¶ Audio q̄ nostꝝ viuē
nichil aliud est q̄ ad mortē tīdē
tur tpalia diligūtur q̄ tā incerto
tpe possidētur ¶ Homo ¶ Sicut
dicit Gregorij? · Carnales mētes
o aia idcirco tpalia diligūt quia
vita carnis q̄ fugitiua sit minime
ꝑpendūt Nā si velocitatē trāsitus
eius aspicerent· hanc etiā ꝓsperi
tatē modice duraturā minime ama-
rent Aug? · Vita mea nauiganti
filis est siue dormiā siue vigilē sp
vado festin? ad mortē O vita pre
sens q̄ multos decipis q̄ dum ful
ges michil es/ dū videis vmbra es
dum exaltaris fum? es/ dulcis es
stultis/ amara sapientib? Qui te
amāt nō te ꝛgnoscūt/ q̄ te fugiūt
ipsi te intelligūt Alijs te ꝑmittis
longā vt decipias/ alijs breuē vt
in desperationē īducas Auctor de
spū et aia· Jugi meditatione aīm
nostꝝ exerceam? a miserias mās
cōsiderem? Cū dolore vitā istam
intrauim?/ cū labore viuim?/ cū ti-
more exituri sumus Bernardus.
Quotāt in hac regione vmbre
mortis in infirmitate corporis/ in
cōflictu a in loco tēptationis si di
ligēter adutim? triplici īcōmodo
miserabilit laboram? Faciles em
sum? ad seducendū/ debiles ad re
sistendū a fragiles ad opandū
Anima ¶ Jā vide q̄ inutilit in h
tpe viuit nisi ad ꝛpandū meritū
q̄ in eternū viuat Ideo nō est ai-
randū q̄ diu est viuendū ꝗ poti?
q̄ bene in hac vita opandū. Qz
si alicui q̄ bene viuat cōdonetur
tñ vt diu viuat certū est q̄ nulli

concedit Bernardus. Est igit vita secura vbi conscia pura/ vbi mors sine formidine accepta/ cū dulcedine adesse optatur/ et cū deuotione accepta. ¶ Homo ¶ O aia si hec ita se habe intelligis audi cōsiliū meū. Q̃ in hac vita q̃ diu durat cōpara tibi vitā illā q̃ semp durat. Dū viuis in carne more mūdo vt post deo viue incipias. Bernardus. Intellige q̃ venientē mortē nullus letus. Q̃ hilaris suscepit nisi qui se ad ipsam dum viuet bonis operib⁹ ꝓparauit. Attende q̃ ꝑm Senecā. Incipiens id est pctōr criminosus moriendo mortē incipit sed sapiens. Q̃ virtuosus moriendo mortē vincit. ¶ Anima ¶ O hō video q̃ bonorū mors est beata/ mors vero pctōr̄ infelix. Q̃ misera. Homo ¶ O anima ꝑm Bernardū. Bona est iusti mors ꝓter requiē/ melior ꝓter nouitatē/ optima ꝓter securitatē. Ecōtra mors peccator̄ pessima/ Q̃ bene pessima mala in mūdi amissione/ peior in carnis separatione/ ꝗ pessima in duplici vermis. Q̃ ignis cōtritione/ sed qd oīm pessimū est in dine contēplationis ꝑuatione.

¶ De iudicij finalis formidabili austeritate.

IAm satis de morte dixisti dic modo de statu finalis iudicij ¶ Homo ¶ O aia facio qd hortaris/ ꝗ rogo audi cū patiētia. Care debes q̃ quis de morte meditari sit horribile/ de statu iudicij cogitari vt estimo nō minus est formidabile. Quia nullus tunc fallere sapiam/ flectē iusticiā/ inclinare clemenciā/ declinare vlciōnis et iuste retributionis sentētiā. Bernardus. Considera igit aia mea cū tremore/ q̃d erit de te in die nouissimo/ q̃n cōtra te de cogitationib⁹ loquetur cōscientia/ q̃n de tuis actionib⁹ oib⁹ te accusabūt elementa q̃n ꝯ te crux portabit testionīū q̃n ꝯtra te clamabūt vulnera/ clauī loquētur/ cicatrices cōquerentur/ O angustie hinc erūt pctā accusancia. inde terrens iusticia. int⁹ vrens cōscientia. subtus horrendū cahos inferni. sup̄ iudex irat⁹ iusti iudicij. foris mūd⁹ ardens. atq̃ iusticia iudicātis terrens. Et si iustis vix tūc saluabit impius. Q̃ peccator vbi parebūt. latere erit ipossibile apparere intolerabile. Anselmus in meditationib⁹. O aia peccatrix lignū inutile et aridum etnis ignib⁹ deputatū. q̃d respondebis in illa die. q̃n exigetur a te vsq̃ ad ictum oculi oīne tp̄s tibi ipensū/ q̃liter fit a te expensū. Eya eya aia mea/ q̃ tūc erit de cogitationib⁹ vanis. Q̃ ociosis/ de verbis leuibus. Q̃ iocosis. Q̃ ridiculosis/ de opibus inutilib⁹ et infructuosis. Ambrosius sup lucā. Ve m̄ si pctā mea nō defleuero si media nocte ad cōfitendū tibi nō surrexero iā securis ad arborē posita est/ faciat fructū q̃ potest grē/ q̃ debet pinē. O hō siue vigiles siue dormias

semp in aurib? tuis illa horribil? tuba resonet/ surgite mortui venite ad iudiciū O aīa nūq̄ excidat a tua memoria Ite maledicti i ignē eternū · Venite benedicti pcipite regnū O q̄d pt lamētabili? a terribilius cogitari q̄ ite Et quid delectabilius exp̄mi q̄ venite · Due sūt voces quay michil horribili? vna/ a michil iocūdius altera pōt audiri · O anima separa te modo a mundo/ vt tunc possis manere cum christo · Fuge modo mundū vt sequaris deum · declina modo clauoy consorcia/ vt tunc valeas sequi beatorum agmina

De pene infernalis intolerabili penalitate

O Homo

POst hec omia conuerte radium contemplacōis ad reproboy tormenta/ vide q̄ sint varia q̄ aspera q̄ intolerabilia Bernard? ad eugeniū. Ego horreo vermē mordacem et mortem viuacem. O gehennalis regio ibi est ignis ardens/ frigus rigens vermis immortalis/ fetor intolerabilis/ et mallei percutientes/ vmbre palpabiles/ confusio peccatoy/ immoderatio vinculoy horribiles facies demonum Augustin? in sermone. De illis quibus preparatur dolor vermiū/ ardor flammarū/ sitis sine potu/ fletus a stridor denciū/ lacrime oculorum/ vbi mors optatur/ sed nō dabitur vbi nullus ordo/ sed sempitern? horror inhabitat · Quis putas tunc meror que tristicia quis luctus/ quando separabuntur iniqui a consorcio iustorum a tradentur potestati demonū/ et ibūt cum eis in supplicium eternum/ ibiq; semp erūt sine fine in luctu planctu et gemitu/ procul a gaudijs paradisi/ nunq̄ refrigerium suscepturi/ sed per multa milia annoy trucidandi/ nunq̄ tñ heu miseri liberādi/ ibi torques a pumies nō fatigabit/ ibiq; torquet nūq̄ moriet Sic em ignis ille cōsumet vt vitā tñ sp seruet Sic vtrā tormenta patient/ vt sp innouētur · Sic fine spe venie a mie sp viuēt vt nō moriant/ sic moriant vt tñ nūq̄ cōsumant · Anima ¶ O hō quare in inferno vt dicis mors q̄rit a nō inuenit Et quare punitur eternalit q̄d omittitur tpalit ¶ Homo ¶ Quia sm Gregoriū quibo in hoc seculo vita offertur et nolunt acipere/ in inferno q̄runt mortem a non poterunt inuenire Idem · Iniqui libenter voluissent sine fine viuere/ vt potuissent sine fine in iniquitatibus permanere Ad districti ergo iudicis iusticiam pertinet vt nunq̄ careant supplicio/ quoy mens in hac vita nunq̄ voluit carere peccato ¶ Homo ¶ O anima si hec p̄dicta vident tibi horribilia/ audi que sūt hijs ommib? graviora

Crisostim? sup matheū Si mille
gehēnas michi ꝓponas/ non tm̄
reputo sicut ab illius gloziose so
cietatis iocūditate expelli/ & exo
sum fieri creatozi. O aīa terribil
est gehēna / sed terriblioz facies
iudicis irata. ꝗ qd̄ oīm vincit ter
rorem est a beatissime & iocūdissi
me trinitatis cōtēplatione/ elon
gacio eterna Crisostim? Excludi
a bonis eternis & alienū effici ab
hijs que preparauit deus diligen
tibus se. tm̄ generat cruciatū. vt
si exterius nulla pena torqueret
hec sola sufficēt/ et meli? est mille
milia flāmay sustinē/ q̄ xpi facie
mansuetissimā iratā videre/ et ab
ipsa eternali discedē. O si de? sic
egit cū āgelo supbiente/ q̄d de te
erit terra & cinē Ille supbiuit in ce
lesti palacio/ ego aūt in sterquili
nio. Quis nō tolerabilioē in di
uite supbiā/ q̄ in paupere asserit
De m̄ si tā dure et potent est pu
nita supbia in angelo/ q̄liter ī me
misera paupcula est iudicāda. O
pie iheſu ꝓpt nomē tuū fac mecū
misericozdiā/ & obliuiscē superbū
puocantē. Respice miserū hūilit
inuocantē Et cognosce benignissi
me qd̄ est tuū/ absterge quod est
alienū. Miserē dū est tps miserē
di/ ne damnes in tpe iudicandi.
Vey est q̄ cōscientia meruit dam
nationē/ pna nō sufficit ad satis
factionē Sed certū est q̄ tua mia
oēm supat offensionē Gregori?
in omelia O si hō intelligē possit
q̄ āmirationis habz venit spōsus
q̄ dulcedinis/ q̄ pate erant intra
uerūt cū eo ad nupcias/ q̄d ama
titudinis & clausa ē ianua? ¶ Hō
O aīa q̄ plura. Cogita quātū sit
malū a facie xpi separi/ mori vite
eterne/ et viuē morti sempitne p
fundo fluctuātis gehēne īmergi
edadssimis vermib? in eternū di
laniari nec finiri tbulacōnes īcen
dij/ fluctuātis pati barat frigora.
fumigāti? amara calgine obcecai
oculos/ nō sentire qd̄ illūinat sed
sentire quod crutiat Augustin?.
Tanta erit ī inferno vis doloris
vt se nō ferat alias intentio cogi
tacionis ¶ Anima Eiam timoē
contremisco Iam horrore deficio
dic queso o homo ad quid valet
tam lamētabilis cogitatio Hō
O anima puto q̄ p̄dictoy conti
nua meditatio & deuota/ est pecca
toy medela/ et ad queq; lō agen
da/ & mala sustinēda/ salutifera ex
ercitatio Bernard? in epl̄is. Vigi
lias times manuūq; tuay labōes
Sed leuia sūt hec meditāti flam
mas ꝓpetuas. Recozdatio tene
brarū facit nō horrere solitudinē
si futurā de verbis ociosis cogitas
discussionē/ non displicebit silen
ciū. fletus ille et stridoz denciū ad
oculos mētis sepe reducti/ pares
tibi reddunt mattā & culcitrā Au
gustinus in sermone Mens hu
mana mundi hui? illecebris et cō
cupiscentijs deuicta/ fugit laborē
expetit voluptates/ et vix ad hoc

ducāturvt a se consuetudines vice
p̄oris excludat Sed cū cœperit co
gitare futurā iudicij necessitatē/et
penaꝝ eternaliū crudelitatē volū
tariū bellum inducit passionib?
Mota vel spe p̄mij vel timore sup
plicij/vim facit p̄stinis desiderijs
a violent vincē seipsā ꝓtēdit·vs?
¶ O felix mōāle gen? si sp habēt·
Et nū p̄ mente bonū finēq; timēt

¶ Capitulū quartū q̄modo aīa
radiū contēplationis debet conū
tere ad superiora

Anima

Am nūc o hō me miserā
in hac lacrimaꝝ valle p
iectā satis truisti / licz nō
infructuose doluisti· Miserē etiā
nūc mī misere/et fac iā sicut p̄mi
sisti· Propone paululū de felicita
te ppetua/si forte valeā ex h̄ ca
pere aliq̄ mētis solacia/qz alteri?
vti delcābile ē Qz ꝓm Aug?.siue
plectēdo siue ignoscēdo siue de ter
rēdo siue ꝓsolādo sp bñ agit vtvi
ta hoīm corrigat Attēde q̄ gene
rosus est anim? hoīs a sepe duca
tur leuib? et blandis sepe magis
allicitur p̄missis a cōsolatorijs/q̄
cogātur minis a terroribꝰ· Vnde
soror mā sponsa trahi cupiebat
odore cœlestiū vngentoꝝ/sapore
dīnoꝝ carismatū/et sic cuz sponso
currē/a viā mādatoꝝ iā ñ ex timo
re ꝗ ex amore delectabitur adimplē
Homo ¶ O aīa weꝝ esse p̄fiteor
qd loqueris/ ꝗ heu multi sūt qui
deū nolūt imitari in p̄speris· Vñ
necesse est eos deterreri in aduer
sis Multi em sūt q dīna carisma
ta vel p̄ter cœcitatē nō intelligūt·
vel p̄t negligēcia vanis occupa
tionib? perdūt Vñ vt estimo de?
ex sue infinite bonitatis īmensita
te sp patus est magis cōsolatio-
nibus fouē/ q̄ asperitatib? terrē
si homīes eque dispositi essent vt
suā dīnā consolacionē recuperēt·
Que adeo preciosa a delicata est
q̄ nullo modo decet vel expedit vt
indifferent omnib? tribuat· Tu
ergo si post hec tibi p̄posita ad
hanc aspiras oportet q̄ habeas
purgatū intellectū a bene dispoſi
tū affectū Quia ꝓm Aug?· Sum
mū bonū non nisi purgatissimis
mentib? cernit Et puto q̄ ad mi
nus nō nisi valde bene dispositis
affectib? degustet· A multis em
in hac vita valde limpide specula
tur a quib? a mūme degustat· Vñ
idē Augustin? Fac me dñe p̄or
degustare p affectū/qd sentio per
intellectū/fac me sentiē p amorē
qd sentio p agnicōz ¶ Aīa Dic
q̄so o hō q̄ debēt dispoſicōz i affec
tu a in itellectu p̄cedere vt vel sal
tem ad modicā mentis ebrietatē
valeam cœlestē dulcedinē contē-
plando degustare Jam em dudū
in speculatione mentē exercitaui·
et heu ad hunc nūq̄ vt timeo wi
modicā stillā illi? cœlestis dulcedi
nis sensi Multa de sōꝝ vita a cō
uersacōne legi. Multa de natura

de operationibꝫ et ordinibꝫ angelorum/nonnulla etiam legi de inestimabili dñitatis vnitate/ de incomprehensibili diuinitatis trinitate plura de beatorꝫ omniũ inestimabili felicitate. Et quando p̃dictis toto studio mente occupaui/heu adhuc ieiuna vt famelica pmãsi et semp cũ beato Augustino clamaui. Fac me clemẽtissime pater gustare p affectuꝫ qd̃ sentio per intellectũ/ et tamẽ nõ profeci sed sepius longo studio fatigata et michimetipsi irata clamaui cum propheta. Expectãdo micas que cadũt de mensa dominorꝫ in aula celica. Vsqꝫquo domine obliuiscaris me in finem. vsqꝫquo auertis faciẽ tuã a me. Quia et si me indignã ad manducandũ filiorum panẽ iudicaui/ manducare saltẽ micas minutissimas decidentes cũ magno desiderio expectaui. sed heu vt frequencius aperto ore inhians invacuũ laboraui. Hõ O anima predicta que lamẽtabiliter es conquesta accidũt ex duplici causa. Aliquando ex valde pia et salutifera diuine bonitatis dispensatione. Vnde Gregorius in moralib? Differre solet pater pius voces petenciũ ad tempus vt desideria crescant/ et eo magis exaudiam² ad meritũ/quo citius non exaudiam² ad votum. Idem in omelia Sancta desideria ex dilacione crescunt/ si aũt ex dilacione deficiunt desideria nõ fuerunt

Deus enim q̃uis per pietatem est clementissim?/tamen aliquando contingit vt hoc qd̃ libentissime tribuit ptrahit/vt discas magna multum et ardenter desiderare. et adepta sollicitꝫ cũ gratiarꝫ actione conseruare. Aliquando etiam beneficium protrahit ex postulantis indisposita decordinatione. Bernard? Errat omnino si quis illam celestẽ dulcedinẽ hinc cineri dñiũ illud balsamũ huic veneno so gaudio/ carissimata illa spiritus sancti huic seculi illecebris misceri arbitratur. Sed iam o anima ne diucius te protrahã nec amplius te per expectationẽ affligã/purga intellectũ a vanis a inutilibus fantasijs/a naturalibꝫ a curiosis rationib?/ ab extraneis et scientificis occupationibus Purga etiã affectũ a culpa/a culpe sequela/a culpe occasione vel causa Erige rationem/ dilata et expande affectionem intra in gaudiũ domini/ quod nec oculus in hac vita perfecte vidit/nec auris audiuit/nec in cor hominis ascendit Exardesce igitur o anima amore a desiderio superne vite sanctorꝫ/ vbi est actio non operosa/requies non desidiosa/ vbi vita sine defectione/ laus diuina sine cessatione. Hec Augustinus Bernard?. Gaude igitur a exulta ac mercedem laboris tui considera/ que reuera est tam multa/quod non põt nũari/ tã magna q̃ non põt mensurari.

tam preciosa q̃ nō potest estimaī
tam copiosa q̃ nō pōt terminari.
Anima O hō multa iā dixisti
in genē/dic queso per singula in
specie quia magis intelligimus q̃
specialē distinguūtur q̃ generalē
exp̃mūtur Homo O anima
q̃d dicere valeo/iā futuū gaudiū
aspicio/iā pene p̃amminatione de
ficio.qz gaudiū erit intus ⁊ extra
subtus ⁊ sup̃/circā ⁊ circa Gaude
bis igit in ōnibo/gaudeb de ōnibo
Gaudiū tuū vt puto p̃figuratū ē
in apocalipsi per illā mulierē bea
tam q̃ amicta fuit sole ⁊ luna sub
pedib? eius/et corona duodecim
stellaū ī capite eius Mulier ista
vt estimo est aīa beata eēni regis
filia spōsa ⁊ regina Filia p nature
creationē/ spōsa p grē adopcōnē
regina per glorie collationē Hec
bene dz amicta sole / qz decorata
splendōē claritatis deificē/coronā
ta dignitate felicitatis eēne. In q̃
felicitate ob spiritualē decorē sūt
duodecī gaudia p duodecim stel
las figurata/per que decoratur ⁊
coronatur felicitas supna Hec gau
dia debes tu/o aīa cotidie deuota
mēte trāsurrē/ et nullā pnitis mi
serie ⁊ incolat? cōsolationē querē
et spe illius gaudij omnez tribu ⁊
lacōnēvite pnitis patiēter ⁊ gau
dent sustinē Beda O aīa nō turbe
ris si mali in h mūdo florent et tu
pateris Ipsi gaudēt tu pturbaīs
Mali heu michil habēt in celesti
gaudio/nec cures tu si michil ha
bueris in h seculo/ꝗ spe illi? gau
dij q̃ tendis/q̃cq̃d in via adūsita
tis occurrit/affect? tu? gaudētē ⁊
patienter sustineat Bernard? O
aīa si te aliqn̄ delectant mūdana
gaudia/falsa huius seculi gloria
breuis ⁊ caduca potētia/illic mētē
euoca/et ōnia reputa vt stercora
Curre nō passib? corpis/ꝗ affec
tibus ⁊ desiderijs. qm̄ nō solū an
geli/ꝗ et angelorū dn̄s et mgr̄ te
expectat. Expectat te de? pr̄ tāq̃
filiā dilectissimā De? filius tanq̃
sponsā dilectissimā. De? spūssāūs
tanq̃ amicā sibi gratissimā Expec
tat te deus pr̄ vt heredē vniūsoū
bonoū te constituat De? filius vt
te fructū sue natiuitatis/ ⁊ preciū
sui sanguinis p̃ciosi deo patri of
ferat Deus spūssāūs vt sue eterne
beatitudinis ⁊ dulcedinis ptīcipē
te faciat Expectat te illa beatissi
ma ōniū celestiū spirituū eēni re
gis familia / vt te in suū collegiū
suscipiat Tu ergo ipsoū societa
tem sup ōnia desidera/ cū magna
vereūdia illuc veniēs/si eā in hac
lacrimaū valle nō amasses Jhe
ronimus in epla Quociens ergo
te vana huiū seculi delectant am
bitio quociens videris in h mūdo
aliquē gloriosū / statim ad celum
mentem transgredē/et esse incipe
qd futura es Heueā estimo o aīa
si hec celestia gaudia iugit in mē
te tenēs/de h exilio qddā suburbiū
celestis regni cōstrueres/in q̃
illā eternā dulcedinē/cotidie spi

ritualiter p̄libando degustaēs. Qz
tū aliq̄d eternū mēte capim? iam
nō in hoc mūdo ꝗ in celo habita
m? Aug? · Tāta est o aīa vis tue
dilectionis q̄ ibi verius habitas/
vbi p contēplacōnē amas/ q̄ vbi
p eēntiā animas Bernard? · Hoc
est carissima aīa ꝛegnū dei/ qd̄ ītra
nos est qd̄ heu miserabiliꝛ negli-
gimus/ cū foris ad inania ⁊ vana
fusi sum? Gregorius Fusi sumus
foras de regno dei qd̄ intra nos ē
nichil curantes/ foris querim? cō
solationē de reb? vanis ⁊ insanis
falsis/ita q̄ iam religionis antiq̄
deuocōnem amisim?/ adeo q̄ nec
spēm retinem? Tu ergo o anima
eterni regis filia audi mēte deuo
ta ⁊ inclina aurē tuā ad sancta de
sideria et salutifera cōsilia/ vide p
contēplacōnē cōlestis regni con-
solationē Obliuiscē per contemp
tum ⁊ detestacōnē populū tuū et
domū patris tui · hoc est mundū
dyabolū · teipsam ⁊ omnē vanaz
ambitionem Vide igitur ⁊ deuota
mente ptracta/ qualiter illi diuini ⁊
cōlestes spūs qui pūtis vite ⁊ mi
serie periculuz euaserūt q̄ uis ab
illius etiam solis splendore se nūq̄
possunt auertere/ aliquādo tamē
mdiuz contēplationis conuertūt
ad inferiora/ aliquādo ad superi-
ora/ aliquādo ad interiora/ aliq̄n
ad exteriora · Conūtunt inq̄ ad
īferiora ⁊ gaudēt ex triplici causa
Vident em primo q̄ impios hor
ribiles et crudeles hostes p dīnā
potentiā superauerunt Secundo
q̄ omnes defect? ⁊ peccata p diui
nam sapientiā vitauerūt/ vel iam
dudū cōmissa correxerūt Tercio
q̄ tam lamētabiles ⁊ īterminabi-
les cruciatus eterno? per diuinā
clemenciam euaserunt O anima
quāto putas gaudēt cotidie gau
dio qui tot vident a carne ⁊ mūdo
et dyabolo supari/ tot tam diuer
sis peccatis de quibo nunq̄ mere
tur veniā inquinari/ tot eternaliter
si fine damnari · Reuera tūc puta
de morte triāsisse ad vitā/ vite du-
plicat gaudiū O dūe deus si nūc
tam graue periculum est in bello/
quantū tunc erit gaudiū de triū-
pho/ cū post deuictū triūphatūq̄z
mundū/ submerso impio pharao
ne ⁊ exercitu eius in mari rubro/
tenēt omnes electi tympanū ⁊ cz
maria psallentes ⁊ cantātes/ lau-
dantes et benedicentes dominū/
vna voce dicentes Cantem? dūo
gloriosē · Tūc cōstituētur duo
cherubim/ ꝗ est duo chori electoꝝ
scz innocētes ⁊ penitētes claman
tes alter ad alterꝝ Sanctus sanctus sanctus
dūs de? sabaoth · Sanctus de? pr̄ q̄
nos a mūdo a carne ⁊ a dyabolo
tā potenter liberauit Sanctus de? filius q̄
nos a pena ⁊ a culpa tā sapiēter
iustificauit Sanctus de? spūsanctus/ qui
nos tā clemēter ab etiam tormē-
tis p̄seruauit Plena ē oīs ītra gra
cia/ q̄ nos de mūdo miseria ad cō-
lestis regni gaudia ꝛeuocauit O aīa
q̄lis tibi erit dies illa cū ad hanc

feliæm choreaz fueris assumpta et cum omne tormentū tibi si pie vixeris·si patient sustinueris con uertetur ímeternū iubilū Tūc de omnib? hijs laudabis dñm deuz tuū labijs exultationis dicēs Mi sericordias dñi ímeternū cantabo Quo cātico sēdm Aug? ·ím libro de ciuitate dei/qd cātatur in laudē glorie xpi/ cui? sanguine liberati sum?/michil erit iocūdius illi cíui tatia michil dulci?. Tu ergo cum tēptationib? pbaris/ cū pscutio mbus impūgnaris/cūqz ím hoc se culovarijs tēptationib? ifestaris tunc mente ím cælū euola a cogita q hoc nō est aliud nisi etni gau dij materia Et tūc fm Gregoriū· Consideātō pmij minuit vim fla gelli Gregori? · Si considerem? q et quāta sunt q nobis pmittūtur in cælis/ vilescūt aio oia q sunt ím terris si euera nō tm bona q delec tabiliter possidem?/rex etiā mala q lamētabilit sustinem? Bernar dus Nō sūt condigne passiones hui? tpis ad pterita culpā que di mittit/ ad pnte grām q ímittitur a ad futurā gloriā que pmittitur Quātū tūc o aia cū gaudio possi debis / qñ pfecte intelliges/q ím mundo cū tanto periculo· q pleriqz opprimūt vixisti/ q demonis fal laces astucias qbus mlti decipiūt viasti/ q cruciatus etnos quib? innumeābiles affligūtur euasisti Anima O homo q sana a sa lutifera est hec tua solacio/quia tū hec q apposuisti aduerto cōsola tione ex spe non modicā recipio· Sed o dñe deus qd puta? tūc erit cū hoc qd modo spero veracit pos sidebo Homo O aia modica sūt hec q audisti ímo patiue qsi nulla sūt/que mente pæpisti/ sed parūper oculos mētales erige/et quanta sint gaudia q de hijs pa pias/q iuxta te sūt deuota mente frequēcius volue a ruolue Atten de igitur a considera locū spaciosū quē tibi dna sapia edificauit At tende a victū delicioſū/ornatū au rioſū/thesaur pciosum/ quē tibi eterna potentia cōgregauit At tende etiā collegiū famosū cum q de dna clemēcia mens tua eter naliter exultabit · O aia attende q gloriosa q famosa q gaudio sa est ista dom? dei ciuitas cælestis mansio secura / patria continens totū qd delectat Attende q clara et luminosa q splendida est ciui tas que nō indiget sole neqz luna vt lucant ím ea / sed ipse dñs sol iustice candor lucis etne / lux ei? est/et lucerna ei? agn? · O anima attende q alta / et q spaciosa / q pulchra a speciosa/q decora for mosa est ciuitas illa·quā ornat p seipsam trinitas beatissima· O q gloziosa dicta sunt de cælesti ciui tate dei O israhel q magna ē do mus dei/ a ingēs loc? possessionis ei? O aia illic cōtemplare tabna cula patriarchay a prophetarū habitacula apostoloy a martirū

cœnacula confessorum virginum/ palatiū cœlestiū spirituū/ thronuz illū beatissimē ēmitatis speciosissimū. O aia b̄ licet sis corpore/ illic esto mēte O aia trāsuola oia/ scrutare oia/ visita oia Ingrede cūcta p ordinē hostia/ quisq puenias ad sūmi regis palacia/ ibi sit mensa hic erit requies Aug⁹. O aia in illa scā cōunitate libēter studeas morari/ libēter conuersari/ qz ibi est vita sine morte/ iuuētus sine senectute/ lux sine tenebris/ pax impturbabilis Sedebit em̄ popul⁹ meus in tabernaculo fiducie/ et in requie opulenta dicit dnūs. Secundo attende victū deliciosū / ornatū curiosū et thesaurū p̄ciosū. Et quis erit ibi noster cib⁹/ nisi ille agn⁹ beatissimus/ ille mūdus a ūmaculat⁹ ibs dei patris a Marie virginis filius/ de q̄ sancti spiritib⁹ mīstrabūtur ad omnē sufficientiā ferculā nobilissima Nobilia quidē de ipsis candidissima hūanitate/ ꝗ nobilissima de ipsius supbeatissima diuinitate. Tūc em̄ aia ingredit ad degustādū diuinitatē/ egredietur ad p̄liandū hūanitatē/ et pascua inueniet ad oēm suffientiā a satietatē O q̄ beati sūt q̄ ad cœnā nuptiarū agni vocati sūt. Ibi aūt btā vita in suo fonte bibitur. Unde huic hūane vite aliqn̄ aliq̄d aspergit. Dn̄ in tēptacōib⁹ fortit/ iuste/ tēperāt a prudēt viuat. Ibi sp aderit sitis atqz satietas/ sed mire q̄dāmodo lōge aberit a siti necessitas. longe a satietate fastidiū Inebriabūtur em̄ ab vbertate dom⁹ dei. a torrēte voluptatis sue potabit eos ꝓm ꝓphetā Anima Et qn̄do hec. Homo Estimo q̄ nō pus/ nisi qn̄ ille deliciosus pincerna sūmi regis/ splendor patne glorie/ candor lucis eterne/ figura divine sbe speculū sine macula claritatis deificē in quez desiderāt ōnes illi cœlestes spūs p̄spicere/ qn̄ talis a tātus p̄inget se/ et faciet illos discūbere/ et psonalit trāsiens mīstrabit illis. O anima hec deuota mēte ptracta/ quantuz gaudium tūc illi boni spūs cōcipiant/ ex tam stupenda dignitate mīstrantis. ex tā miranda caritate cuiuslibet sodalis cōuiuātis Ex ferculoz deliciosa opulentia. ex ministroz nūosa frequētia/ ex musicoz instrumentorū ac alioz psallentiū cantanciū a laudanciū regem glorie deū dei filiū dulcisona ēsonācia In hoc cœlesti magno stupendoqz cōuiuio/ audies angelos iubilātes. virgines chorizātes. apstos psallētes. martires tripudiātes. cōfessores laudantes. patriarchas a ꝓphetas iocūdātes Omnes scōs a electos deiunanimiter patrē a filiū a spm̄ sanctū collaudātes. et vna voce dicentes. Sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dnūs deus sabaoth. Plena est oīs terra gloria eius. O q̄ gloriosum est regnū in quo cum christo regnāt omnes sancti amicti stolis albis sequuntur agnū quocumqz ierit.

Q anima ꝗmodo poterit ibi esse alicui? carentia cū tā varia sit exultandi materia Tūc em̄ apient' omīs illi thesauri cēlī dei/ vbi sūt ōres diuicie omīs delicie absconditē/et dabūtur a prē eternovm cuiqz varia pciosa munera sēdm sua merita Sed si adhuc nō sufficiunt ista attende tercio iuxta te omne sanctoꝝ collegiū qd ad beatitudinis tue cumulū dīna clemēcia congregauit Quia nullī boni sine socio iocūda est possessio sic dicit Seneca Vide igitur q̄ lingua vel quis intellect? capere sufficit illius supne ciuitatis q̄ita sit gaudia/ angelorꝝ choris interesse/ cū beatissimis spiritib? glorie cōditoris semp assistē/ a ab illorꝝ beatissima societate nūqꝝ discedē/sed cōtinue cū ipsis et de ipsorꝝ gaudio imppetuū exultaē Anselm? · Ibi em̄ a singulis ōnes/ ibi ab ōnib? singuli cognoscentur Nec quēqꝝ latebit q̄ patria/q̄ gente/q̄ stirpe quis cōditus sit · Ibi em̄ erit tam beata a perfecta caritas iustorꝝ/ q̄ vnusquisqz intātū diliget primū sicut seipsū · Ex quo illud iestimabile seq̄tur bonū/ q̄ ita vnusq̄sqz de alteri? bono gaudebit vel gaudio/sicut de merito ꝓpo · Proinde cuz inenarrabilis sit nūs electorū quisputas narraē sufficit gaudiū beatorꝝ Jheronim? in fine epistole ad Eustochium describens ait · Egredere queso o aia paulisper de papilione corporis vt in ostio stans videas dei gloriā ptransire/ et pnitis laboris ante oculos pinge merede Qualis tibi erit dies illa/cū Maria mater dīi tibi occurret chorīs comitata v̄gineis/ cū a ipse spōsus tibi cū ōmib? sūis occurret dicēs · Surge veni ꝓpera amica mea formosa mea colūba mea · Jam hyemps trāsit ymber abijt a recessit Tūc angeli āmira būtur/de tua gloria dicētes Que est ista que ascendit de deserto delicijs affluens innixa super dilectum suū videbunt te filie sion a laudabūt · Tūc illa centū quadragintaq̄tuor milia in conspectu thronia seniorꝝ tenebūt citharas et cantabūt canticū nouū Tūc secura in āplexus sponsi euolabis cū iubilo dicēs · Inuenī quē diligit aia mea tenui eū n' dimittā · Hec Jheronim? Tūc filij septē illius magis Job/q̄ est magn? sup oēs q̄ morant' in illa beata orientalīū regione facient conuiuia singuli in die suo/a invitabūt sorōrē suā te consortē suā · Et dicent tibi singuli Bibe nūc a acūbe cū iocūditate quia inuenisti gratiam coram sūmo pncipe · Et respōdebis cum gaudio dicēs Bibā a hilarior fiā qz magnificata ē hodie aia mea/ pre ommib? dieb? vite mee O vē inaudita magnificentia · O leta a iocūda excellentia/q̄lis nūqꝝ in h̄ seculo est audita · Puto q̄ omnes hui? mūdi pompa in cōpatione illi? esset vix modica gutta · ¶ Aia

O hō q̃ diu tacui satis fuui/quia que ꝓposuisti cum delectatione et ãmiratione nimia audiui / ne q̃so perastimes/ q̃n speciali? ⁊ pfecti? mihi aliq̃ de h̄ cælestiũ spirituũ cõuiuio exponas·qz iã ꝓus aliquid de hoc tetigisti ꝗ nimis cito ptrãsisti ¶ Homo ¶ O aia malle ite rũ qd̃ petis sub silencio ptrãsire q̃ vl modicũ de hoc cælesti secreto misterio ore polluto conferre· vel etiã mẽte pcipe· quia qui adhuc mũdalib? et supuacuis reb? heu sepius ĩplicor · q̃ adhuc heu filiquis porcoꝝ cũ ceteris mũdanis pascor/ de familiaribꝰ d̃moꝝ spirituũ opaciomib? loqui erubescõ minuũ ⁊ cõfundor Quia cum pijs votis tuis cõtraire ñ valeo ꝓpono breuit q̃ aliqñ spũ instigante li ⁊ cet indign? mente ptracto· Quãtuis em̃ in illa cælesti aula vbi plenitudo omis boni in ōnib? illis p fecta est/q̃uis ibi ꝓ differẽtia meritoꝝ quedã date sũt excellenter nichil tñ ibi ĩestimabili d̃me pietatis ĩmẽsitate ꝗm Gregoriũ possidetur singularit̃ Oia em̃ sũt oib? cõmunia ꝓter euz q̃ in ōnib? est oia Ibi em̃ virgo gaudebit de sõe viduitatis merito/ibi vidua exultabit de caste v̄ginitatis p̄uilegio Ibi cõfessor de martiris iocundabit triũpho. ibi martir tripudiabit de cõfessoꝝ brauio·ibi ꝓpheta laudabit de patriarchaꝝ pia cõuersatione· ibi patriarcha exultabit de ꝓphetaꝝ fide ⁊ speculacõne ibi apostoli ⁊ angeli gaudebũt de merito oim inferioꝝ· ibi oẽs inferiores letabũtur de gloria ⁊ corona supioꝝ· Ex illius em̃ sancte et perfecte caritatis vinculo fiet/ vt vnusq̃sq; habitur? sit in alio qd̃ nõ habet ĩmerito ꝓpo. ¶ Anima O hō nec adhuc ista sufficiunt mentẽ meã quietaẽ· vnde quesone ptrãseas ñ aliq̃d de dicto conuiuio sigillatim distincte explicaẽ Homo ¶ O aia nosti q̃ balbuciendo vt possum? excelsa dei resonamus Nec miꝝ qz cũ sim? min? ydenei ad ĩtelligendũ quõ possumus esse sufficiẽtes ad loquẽduz· cuz illa q̃ lippiẽtib? oculis cõtẽplamur/veri? sint q̃ ĩtelligãtur/ ⁊ verius ĩtelligãtur q̃ exp̃mãtur vocibus Nec te tñ diucius ptrahã audi q̃d imaginat̃ ĩtellect? licet adhuc modicũ degustet affectus Puto q̃ illi septez filij de quibus sup̄ memoraui m? sũt omnes sci ⁊ electi dei spũ altissimi patri heredes Et hij filij conuiuia vnusq̃sq; in die suo faciunt/ q̃ñ se inuicẽ cælestib? gaudijs pasciũt In q̃ de meritis suis singuli iux̄ datã sibi gloriaz ferculla deliciosissima ꝓpmãt Primo igit̃ die p̄mogenit?/h̄ est ille cælestiũ angeloꝝ nũs/ q̃ ñ in merito noie p̄mogeniti cõsentit̃. qz p̄ores sũt creatione ⁊ conuersione ad deũ/a q̃ nũq̃ recesserũt·per pctm̃ et sp ĩmobili caritate sũmo patri adheserũt/ et illã hereditatẽ beataz cælestis regni p̄oris oibus

feliciter possederūt Isti tibi o aīa
in suo cōuiuio diuersa ferculā de-
liciosa ꝛ preciosa ꝓpināt/ cū vnus-
quisq; ordo de eo qd excellencī
recepit immunē gaudia specialia
administrat. Iam cogita o aīa/ q̄le
tibi ferculū ꝓpināt illi sūmi spūs
seraphici ordinis/ qui adeo vicini
illi eterno patri sūt / q̄ inē ipsos
ꝛ hūc nulli alij spūs sūt/ qui ipsū
ī mediacius cōtēplant ꝛ suis bo-
nis eternis pfectius pfruantur.
Quale putas hij ꝓpināt gaudiū
de natuē nobilitate/ q̄le de cōtem
plationis claritate/ q̄le de dilectio
nis fincēritate. hij ergo seraphin
istud ꝯuiuiū ornāt ardoē dīne ca
ritatis. Cherubin splendoē eīne
claritatis. Throni equitate dīne
maiestatis. Hoc etiā cōuiuiū or-
nant ꝛ glorificāt dñacōnes de do
mīnādi sup alios excellencia Pri
cipatus de p̄cipiendi inferioribꝰ
magnificēcia Ptātes de auctorita
te maligno spūs coercendi Hoc
etiā cōuiuiū honorificant vtutes
de ptāte miracula faciēdi Archā
geli de dignitate supiora nūcian
di. Angeli de agilitate minora di-
uine scientie secreta reuelādi Ecce
vides q̄liter singule mētes btōr
celestibꝰ gaudijs pascunt de hijs
q̄ ab illa celesti aula specialius in
munē receperūt Nec est mirādū
q̄ h̄ p̄dictaꝰ mlta alia nob occul
ciora adhuc illi spūs ī nostr gau
diū nobis ꝓpinant/ q̄ tā fideliē tā
dulcē tāq; amicabilē in hac lacri
marū valle nos custodiūt/ ꝛ nos
ad illā beatitudī patriā pducē to
tis viribus cōcupiscūt Bernardꝰ
O si quis ꝯgnoscēt quēadmodū
pueniūt ꝓncipes cōiūcti psallen
tibus in medio iuuēcular timpa
nistrias Videt itaq; q̄ cura/ quor
tripudio intersūt cantātibꝰ assūt
orantibꝰ/ insūt mediātibꝰ supsūt
q̄escentibꝰ/ p̄sūt ꝓcurātibꝰ O aīa
ꝛ ieiuna famelica/ si nihil vel vnā
micā q̄ cadit de mensa dñor in h
cōuiuio apto mētis ore sūpsisses
puto q̄ hāc pegrinationē ex tūc
ī patiēē toleraēs Pnto si vnā gut-
tā de vino potus eius degustasses
omnē huiꝰ seculi dulcēdinē fasti-
dires Gregorius in moralibꝰ Si
ꝛ semel ī celestibꝰ p degustatio-
nē subaudi figitur/ q̄ abiecta sint
mor cernit q̄ ꝓus alta videbātur
O aīa mea dilecta delectare de cō
uiuio patriarcharū prophetarū
apostolor martirū confessorum
virginū / qui per alios sex filios
non immerito p̄figurantur quid
dicam Vnusquisq; em hor tot in
cōuiuio suo ꝓponet ferculā/ quot
habuit in hac vita vtutū opeā Et
quis enarrāē sufficiat quātū gau
diū q̄libet aīa suscipiat. De sōrū
patriarchar hūilitate pfectissiā
De ꝓphetar credulitate certissi-
ma De aplor caritate ardentissiā
De martir stabilitate ꝛ patiēcia
De cōfessor pietate ꝛ clementia
De virginū castitate ꝛ continen-
cia Heu eram ꝛ lingua deficit qr

intellect? capere nō sufficit/ qñtū
sit gaudiū angelorū chorūs inter
esse/ cū beatissimis spiritib? glorie
conditoris assistē/ pñtē dei vultū
cernē/ incircūscriptū lumē videre/
nullo metu mortis afficī de incor
ruptionis ppetue munē letari O
q̄ felix tibi erit hec dies cū fueris
ad hereditatē patriū tuorū ēuer
sa/ et quādo ab hijs omnib? cum
inestimabili gaudio fuerīs assūp
ta ⁊ ad thalamū sūmi regis felici
ter introducta Jā nūc expgiscere
o anima mea ⁊ cū illa famosa re
gina saba cū aromatib? virtutū
ac thesauris bonorū operum/ cū
magno apparatu celestiū deside
riorū/ ascende in illā iherusalem
supernā ⁊ contēplare diligenter
singula ⁊ vide· q̄ veritas vincit fa
mam/ glorīa exsuperat omnē lo
quelā / si forte possis ex admira
tionis magnitudine extra huma
nū spiritū rapi/ et miro q̄dāmodo
in diuinū spm trāsformarīvt dicē
māperes cū petro in magno cor
dis iubilo Dñe bonū est nos hic
esse· hic pat hic soror hic frater
hic patria O dñe pmitte nos hic
esse ⁊ ab hinc nūq̄ discedē Am
brosius Fugiam? o aīa in patriā
verissimam / quia illic est patria
ad quā conditi sumus· pater a q̄
creati sum?/ ibi est iherusalē ciui
tas supna que est mat nrā Ansel
mus O anima tant? debet esse in
hac vita mortali amor et deside
riū pueniendi ad illud ad quod
facta es/ et dolor quia nondū ibi
es/ ⁊ timor ne forte ñ pueīas/ vt
nullā letīciam sentire debes/ nisi de
hijs que tibi aut auxiliū aut spem
conferūt pueniendi ¶ Anima
O homo hec aliqiīdo cogito dū
hec tacita mente meā pertracto
quid est qd tūc interluēt michi
⁊ perautit cor meū sine lesione/ et
inhorresco ⁊ ardesco Aug?· Jn
tromittor aliqñ mētalit in affec
tū multū iusitatū/ nescio quā dul
cēdinē/ q̄ si pficeret in me / nescio
q̄ erit qd vita ista nō erit· sed reci
diuiuo onerosis ponderibo/ et re
sorbebor solitis curis/ hoc esseva
leo nec volo/ illic esse volo nec va
leo/ miser vtrobiq; Hec Aug?· in
libro cōfessionū vndecimo ¶ Hō
puto q̄ hec celestia sine preliba
cione dulcēdinis non possunt a
digne dispositis cogitari Sz nes
cio quid tūc erit cū in te perfecte
sine enigmate poterit degustari·
Vnde nō est mirandū/ si plibacio
taliū tibi incutit huiūs exilij tedium
quia michil est magis amarum· q̄
postquā anima cōsuevit taliū p
gustacione consolari· si rursū in
cepīt mūdialib? et transitorijs
implicari· Hinc est q̄ aīa laborat
luctatur ⁊ anxiatur/ illic semp eē
cupit nec sufficit/ hic esse cōpelli
tur/ sed illic post hoc qd pgusta
tum est ascendere conat Jam em
gustato spiritu desipit omis caro
Vidisti gaudiū beatorū de hijs q̄
sūt infra te/ et de hijs q̄ sūt iuxt te

Vide modo si potes quale gau-
dium futuꝝ sit de hijs que sūt in-
tra te Homo em̄ remunerabit̄ in
corpore ⁊ in mente/ ⁊ istoꝝ eter-
na ⁊ inseparabili vnione Corpus
em̄ nostrū ex q̄tuor elementis est
compositū · Vnde q̄tuor dotibus
erit remunerandū . Terra tūc ha
bebit eternaꝫ īmortalitatē/ aqua
omnimodaꝫ impassibilitatē/ aer
maximā agilitatē ⁊ ignis splendi
dissimā claritatem Tūc fulgebūt
iusti sicut sol ⁊ tanq̄ scīntille ī ha-
rūdineto discurrēt· Absterget eī
deus omnē lacrimā ab oculi eoꝝ/
et iam nō erit amplius neqꝫ luc-
tus neqꝫ clamor / neqꝫ dolor sed
sempiterna pax ⁊ letīcia · In sem
piterna patria corda beatoꝝ sibi
inuicē ⁊ claritatē lucent/ et purita
te transluēnt/ ibi vnicuiusqꝫ vul-
tus aspicitur ⁊ conscīētia penetra
tur Ibi vnius cuiusqꝫ mentē ab al
terius oculis corpulēcia non ab
scondit Etiā morbi cūqꝫ voluerit
anim? statim aderit corp? Aug?
Sicut em̄ tunc anim? pfectissime
obedit creatori ita corp? promp
tissime obtēperabit suo motori ·
Tam potentē faciet de? animā/
vt ex eius beatitudine plenissime
redūdabit in corp?/ ex qua redū
dancia habebit vigorem īpassibi
litatis/ splendorē claritatis/ apti-
tudinē subtilitatis/ ibi erunt oēs
sensus in actibus suis/ ibi em̄ ocu
lus videbit decorē speciosissimū ·
gustus sentiet saporē dulcissimū
olfactus odorabit odorē suauis-
simū Tactus amplexabit̄ delicio
sissimū Auditus īmutabitur per
sonū iocundissimū/ ibi em̄ cū mēs
in exultatione rapitur/ lingua in
canticū laudis eleuat̄ ¶ Anima
O homo audiui iā dudū mira-
bilia/ et cum vera sint hec omnia
quid aliud est hec pñs vita nisi
quedā mortis vmbra ¶ Homo
O anima bene dixisti / qꝫ tpalis
vita eterne vite cōparata / mors
est potiꝰ dicenda q̄ vita Ipse em̄
cotidian? defect? corrupcōis / q̄d
est aliud nisi quedā plixitas mor
tis Ergo sci viri qꝫ hui? vite bre-
uitatē indefinēter aspiciūt/ quasi
cotidie morientes viuūt/ ⁊ ideo se
non mansuros sollicīa? p̄parant/
qꝫ oia michil esse ex fine semper
pensant Qꝫ carnales mētes ideo
p̄sentia diligūt/ qꝫ vita carnis q̄
fugitiua sit mīme ppendūt Nā si
velocitatē tūsit? ei? aspicerēt/ hāc
etiā pspera mīme amarēt H̄ gre
gori? Aug?. Recedat ergo o aia
vite pñtis amor/ ⁊ accedat amor
vite aduenientis/ vbi nulla aduer
sitas turbat/ nulla necessitas an-
gustat/ nulla molestia inq̄etat/ ꝗ
phēnis letīcia regnat Eleua iam
oculos mētis ⁊ considera/ quanta
sit felicitas futura/ vbi nullū erit
malū/ nullū latebit bo^m Vocabit̄
dei laudib? q̄ erit oia in oīb? Ibi
nulla desidia cessabit̄/ nulla indi
gēcia laborabit̄/ ibi eē nūꝫ ñ hēbit
mortē/ nosse nrm ñ hēbit errorē·

Amare nostr nō habebit offen
sionē· Ibi aberit omnis tarditas·
ōmis corrupcio·ōmis deformitas
ōmis infirmitas· Ibi cēlū nouū ⁊
terra noua. Ibi similes erim? an-
gelis dei ⁊ si ñ etate·certe felicita
te Augustin? O anima mea illā
vitā amplecti debueras· vbi vita
sine morte/iuuēctus sine senectute
gaudiū sine tristicia/ pax sine dis
cordia·voluntas sine iniuria·lux
sine tenebris·regnū expars com
mutacionis· ¶ Secūdo considera
quantū gaudeat anim? cū resūp
serit tale corp?· q̄le iā audisti·nō
tale q̄le cū ingenti dolore sustinu
isti· et cuz magno certamine deui
isti·de q̄ sepius tibimet · īpacēs
pacient ⁊ irascens clement dixisti
Quis liberabit me de corpore mor
tis huius? Non certe tale/sed iam
pfecte obediens·et spūale· Tale
inq̄ tale· qd tibi erit in contēpla
cionis solaciū· ⁊ ineterne felicita
tis augmentū ¶ Anima ¶ Mi
rari sup omnib? hijs nō sufficio·
et pre magnitudine āmirationis
in inquisitione deficio· vnū tamē
scire desidero·q̄liter mēs q̄ in pre
sentivita a dei contēplacione per
corp? deprimit· illic per ipsuz in
contēplacōne adiuuet ¶ Homo
O aia scrupulosa est hec questio
sed quia magis est curiosa/ q̄ de-
uota/ breuis erit responsio. Aia
em tūc virtute dīna aliū habebit
modū intelligendi/q̄ in via Nec
est mirandū si p loco ⁊ tpe mutat
ordinē et modū agendi creature
q̄ est fabricator ⁊ auctor vniūsal
nature. In reb? em mutabilibus
tota racio facti est potentia faci-
entis Certū est q ipsa aia nunq̄
resūptionē corporis appetēt si re
sūptū etiā quātūcūqz etiā glorio
sum dīnā contēplacōnē īpediret
Nā ꝑm Augustini sentētiā ⁊ doc
trinā/ipse aie sancte desiderāt cor
poris resurrectionem expectant/
item tāvnionē/quia ipsay sine eo
nō potest cōsūmari felicitas / nec
saciari iocunditas/adeo em wehe-
mēter aia corp? desiderat/q etiaz
aliq̄liter eius cōtēplacionē impe
dita ⁊ retardat Bernard? O miseā
caro fetida et feda· Vnde tibi hec
gloria/q aie sancte q̄s de? insig-
niuit sua imagine ꝓprio redemit
sanguine te desiderāt te expectāt
et ipsay sine te ñ pt cōsūmari feli
citas nec saciari iocūditas Aug?
Cum anima hoc corpus nō ani
male sed spirituale receperit per-
fectū habebit sue nature modū.
Obediens ⁊ imperās viuificata ⁊
viuificans Tūc inestimabili feli-
citate fiet/etiaz vt sit ei glorie/qd
fuit sarcine O anima cogita qual
tibi nūc erit gloria/ cū induta fue
ris illa stola nouaꝫ splendida or
nata omni lapide precioso/ id est
corpore glorificato In quo tot ful
gebunt gēme preciosissime quot
sunt virtutes in mente· Tunc vt
puto cantabis cum iubilo canti-
cum nouū domino dicēs Gaudēs

gaudebo in domino · quia induit me restimento salutis/ et indumēto leticie circumdedit me/ et tamq̃ spōsū decorauit me corona Adhuc vide tercio et diligenter cōsideā/ si tātum gaudiū habituā sis quasi de alieno/ quid hauries de proprio Quis enim enarrare sufficet quantum gaudiū q̃ stupendaz gloriā q̃ incomprehensibilē laudē et magnificēciā habitura sis a trinitate beatissima/ a sanctorū omniū societate felicissima/ pro eo q̃ corpus tuū propriū tam viriliter per clipeum castitatis et continēcie superasti/ pro eo q̃ mundū tam potenter per gladiuz pauptatis et indigencie debellasti · pro eo q̃ dyabolum pessimū tam fortiter per hastam humilitatis et obediencie effugasti/ pro eo q̃ omnib? cogitacionibus/ omnibus affectionibus/ singulis inordinati? motib? tam viriliter restitisti · Aduerte si potes quantā laudē habitura sis ab hijs quos verbo et exemplo ad meliora puocasti · Et quid plura pro singulis cogitationib? locuciōnibus actionib? virtuosis specialem et eternā laudē suscipies/ et id quod tibi in te defuerit illa celestis et diuina beatorū societas caritate mutua adimplebit · Quia vnusquisq̃ habebit ibi in proximo quod sibi deficit immerito O anima hec cogita hec mente pertracta/ cum tibi pie viuenti inferūtur aduersa/ ad hec mente euola

Cū premit corp?/ cū fremit mūdus/ cum insidiatur dyabol?/ ad hec recurre/ hijs mentē delinire. Quia id qd̃ in pūti est momentaneū et leue tribulacōnis nostre in sublimitate eternū glorie pondus in nobis opatur · Sed quia reuera solū est vere gaudiū/ quod nō de creatura/ sed de creatore cōcipitur cui ōnis compata aliūde iocunditas meroz/ omnis suauitas doloz est/ postremo omne qd̃ delectari potest molestum est p̃m Bernardū Igitur cōsulo qd̃ iam ad premissa exercitata disposita et inuitata ad auctorē tuū te conuertas/ et quantū gaudiū ab eo illi beati spiritus recipiant diligēter consideres/ et aduertas/ quia omne gaudiū tibi ꝓpositū hic est accidentale/ et ob hoc non saciat sed excitat/ vt est illud qd̃ de hijs que intra ipsos sūt accipiūt Hoc vero gaudiū qd̃ de superioribus hauriūt/ solū sb̃stantiale vocatur quia p hoc solū affect? rational' creatuē saciatur Hugo de sancto victore Omnis iocūditas omnis suauitas/ omnis dulcedo rerum creaturū afficē cor hūanū potest saciare nō pōt · Anima Dic queso o homo quale et quantū sit istud gaudiū/ qz ꝗ solū desidero hoc est qd̃ pre omnib? cōcupisco qz scio q̃ hec ōnia etiā si habētur sine illo/ nō solū nō sufficiūt/ sed etiā animā ieunā famelicā et miseram derelinquunt Homo

Anima tu queris quale ⁊ quãtũ sit istud gaudiũ Introgaui õnia intima mea ⁊ michi narrare non sufficiũt Anselm⁹. Si singula q̃ predicta sunt bona sũt ⁊ ioaunda cogita mente quantũ sit illud bonũ delectabile/ qd̃ continet ioaunditatẽ omniũ bonoꝝ in se/ nõ q̃le in reb⁹ creatis experti sum⁹ / sed tm̃ differentẽ / quantũ differunt creator a creatuá/ qui hij⁹ bonis fruetur quicq̃d wlet erit/ ⁊ q̃cq̃d nõwlet nõ erit Hec Anselm⁹ Cesarius. Beatam vitã facilius est consequi q̃ enarrare/ cui⁹ cursus sine termino / vsus sine fastidio. refectio sine cibo. sub antiquis perpetuisq; gaudijs semp noua ioũditas. ⁊ sine timore amittẽdi cõtinuata felicitas. Puto tamen ne diucius te protrahã. q̃ q̃uis inestimabile sit illud gaudiũ et ineffabile. estimo tamẽ q̃ de trib⁹ proueniat. quod triplex gaudiũ illos beatos spirit⁹ letificat et delectat Gaudent em̃ delectabiliter in pfecta ⁊ clarissima d̃ine claritatis contẽplatione Gaudẽt dulcẽ in melliflua et suauissima diuine bonitatis degustacõne. Gaudent sempiternaliter in tiãquilla ⁊ securissima diuine maiestatis sensione Scis em̃ o aia q̃ trib⁹ viribus naturalibꝫ pẽmines ĩ tua sbstantia. habes em̃ vim rationalẽ que nõ perfecte illuminatur. nisi per p̃sencie veritatis apertã cognicionẽ. ⁊ vim conuiscibilẽ que nõ sacia tur nisi p sume bonitatis perfectã dilectionẽ. vim q̃z irascibilẽ q̃ nõ quietat nisi p eẽne maiestatis securã cõprehensionẽ De hijs trib⁹ d̃t beat⁹ bernard⁹ sup Cantica Qui replet in boni⁹ desideriũ tuũ. ipse futur⁹ est rõni plenitudo lucis. voluntati multitudo pacis. memorie continuatio eternitatis Quare tristis es aia mea ⁊ q̃re cõturbas me. Spera in deo qm̃ adhuc cõfitebor illi Cũ oĩs error a rõne. õnis dolor a voluntate. et a memoria oĩs timor recesserit ⁊ illa successerit quã speram⁹ mira serenitas/ plena suauitas ⁊ eterna securitas O aia quãtũ putas gaudeant et letãtur q̃ illud eẽnitatis speculũ iugit cõtẽplãtur in q̃ oia p̃terita p̃ncia ⁊ futura q̃ sue beatitudini competũt. aptissime speculantur Augustin⁹ Dũ ad illã supernã lucem patris luminũ venerim⁹ totũ qd̃ in creaturis esse p̃t intelligim⁹ Anselm⁹. Tũc iusti scient cũcta q̃ deus fecit scienda. Et q̃ est qd̃ nesciẽ p̃nt/ qui scientem õnia vident. O aia ⁊ q̃modo simplicitas intellect⁹ hoc pmittit Anima ¶ O bta veritas iã video q̃ sapẽ sine te desipe ẽ. te vo nosse pfectũ scire est Fulget⁹. Biait p speculũ vitreũ trina nob visio demõstrat. qz nosipsos ipsũ speculũ ⁊ quicq̃d p̃ns est videm⁹. sic p speculũ diuine claritatis ipsum deũ. ⁊ q̃cq̃d p̃ns est. idest nosipos et creaturas alias cognoscemus

Homo ¶ O anima q̃ natuāliter
scire desideras hoc speculū videre
effecta/in illo studere⁊ legere de-
sidera / quia hoc semel vidisse est
ōnia didicisse Ibi reuera videbit⁹
et reputabitur stultitia/platonis
theorica/aristotilis philosophia
empedoclis theoreumata / ypo-
cratis scrutinia/ptholomei astro
logia⁊c̃·et quicq̃d hic de veritate
intelligim⁹ minima pars eorum
est que ignoram⁹·Sed tūc o ani
ma videbis⁊ afflues et mirabitur
et dilatabitur cor tuū Et quid vi-
debis/ regem regū in decore suo.
Beda Splendor eterne pulchri
tudinis est tante suauitatis tan-
teq̃ dulcedinis/ vt etiam ipsi an
geli qui sole sunt incomparabiliter
clariores/ eo saciari non possunt
Tūc ergo afflues in stupenda
diuine claritatis cognicōne/mira
beris in tuipsi⁹ delicio sa cōsidera
tione/dilataberis in ōniū creatu-
rarū perfecta speculacōne O con
templacio stupenda⁊ admirabi
lis·O consideracio delicio sa⁊ de-
lectabilis O speculacio gaudio sa
et ineffabilis O q̃ digne dictum
est de te deus meus · Melior est
dies vna in atrijs tuis sup milia
Quia ꝯm Augustinuz tanta est
pulchritudo iustitie/tanta est io-
cunditas lucis eterne/vt etiam si
nō licret amplius in ea delectai
q̃ vni⁹ diei hora/ propter hoc so
lum inumerabiles hui⁹ vite dies
plenī delicijs⁊ circumfluencia bo
noꝝ tēporaliū recte merito qz de-
spicerentur Tam pulchra em̃ est
et suauis vt ea visa nichil ampli⁹
posset desiderari/et ōnē vincit dul
cedinē⁊ ōnē exsuperat conaipis-
centiā. ¶ Anima ¶ Est ne aliq̃d
aliud/ cuius visio delectet/ cuius
cōtemplacio letificet ¶ Homo
O anima q̃uis hec sola sufficēt/
si ulla alia adesset/ ⁊ tamē adhuc
vna vt de alioꝝ ōniū pene innu-
merabiliū iocunda visione/tacā/
q̃ mirabilit ōniū celestiuz spirituū
mentes letificat⁊ miro q̃dāmado
nescio q̃ inestimabili gaudio om
nem beatā creaturā inebriat· Vi-
dere scilicet illius celestis regine
deificā claritatē· et sue beatissime
prolis glorificatā humanitatem
Quis o anima vel cogitare suffi-
ciat quantū gaudiū generat illaz
matrē misericordie regina pieta
tis⁊ clemencie videre iā nō reau-
dentē cū puulo vagientē ī p̄sepio
Jā nō lacrimātē circumeuntē que-
rentē⁊ dicētē Nūq̃d quē diligit
aīa mea vidistis.cū pdideāt dilec
tissimū infantulū in triduo· Jam
certe non eiulantē ꝯ cōferantē cla
mantē⁊ dicentē· Quis m̃ det vt
ego moriar p te fili mi absolon·
cū staret ꝓpe vnigenitū pendētē
et morientē in patibulo Jā nō fu
gientē lamētabilit/ recedētē lacri
mabilit·cū sibi daret discipul⁹ p
mgrō.seru⁹ p dño·q̃si alienus p
vnigenito⁊ dulcissimo filio Sed
hanc quōdā ꝓpter nos tā miseiā

tantis meroribꝰ plenā/iam nunc
inestimabilīr sup omnē creaturā
exaltatā/ regnantē cū xpō in trini
tatis sup benedicte palacio cantā
tem iubilantēq dicentem Tenui
illū nec dimittā/ venite ad me om
nes qui laboratisq onerati estisq
ego reficiāvos Et illud Transite
ad me omnes q̄ cōcupiscitis meq
a generationibꝰ meis adīpleamī
O anima mente deuota ptracta/
q̄ sit plenū omni suauitate gau
diū/ videre hoīem hoīs cōditorē
feminā oīm conditoris genitricē/
fratrē nostr quōdā pditū abiec
tūq despectū/nūc iuentū/nē reūsū
nūc regnantē/nūc ōnibꝰ impan
tem· O quis det te fratrez meū su
gentē vbera matris mee/vt inue
mā te foris q deosculer te/ labijs
deuocōnis / āplecter te brachijs
dilectionis/q iam me nemo despi
ciet/ cū introduxero te ī cubiculū
cū dulcedine suauissime fruicōis
Hanc fruicionē desiderabat ille
deuotus Anselmꝰ in meditacōni
bus quando dicebat· O dulcissi
me pater quando te videbo/q̄ndo
ante faciem tuā apparebo/quādo
saciabor pulchtudine tua/ quādo
videbo vultum tuū desiderabilem
in quē desiderant angeli pspicere
Ve anime te nō amāti/ te nō que
renti/que si mundū diligit/pecca
tis seruit/ nūq̄ est quieta nūq̄ se
cura Nichil queso sine te ī pla
ceat/ michil dulcescat/ michil spe
cosum/ michil preter te arrideat
preciosū · Vilescant ōnia p̄ter te
qd tibi sit aduersū michi sit mo
lestūq tuū beneplacitū sit meū in
deficies desiderū Tedeat gaudē
sine te/delectet gaudē teāq flere
teāī · O bone ihesu si tā dulce est
flere de te / q̄ dulce est gaudē de
te· Hec anselmꝰ ¶ Anima ¶ O
homo amore videndi dīm crea
torē meū languco Amore cernē
di Jhesū fratrē meū redēptorem
deficio/iam desidero intuendi illā
virginē gloriosaz matrē redemp
toris mei vulneratazꝝ ingemisco ·
O bone ihesu/quādo videbo gau
diū meū quod desidero O quādo
apparebit gloria eiusꝰ quā esurio
o quando veniet cōsolator meus
quē expecto · O si inebriabor ab
vbertate domꝰ eius/ad quā suspi
to Jam grauis est michi omnis
creatura ad videndū/qz nimis in
comparabiliter supeminet pulchzi
tudo / a qua processerūt hec om
nia ¶ Homo ¶ O anima expec
ta cū potencia vt crescant tua de
sideria/quia scriptū est modicum
et non videbitis me ꝛc. ¶ Ani
ma ¶ O modicum longū et ni
mis prolixum· quia et si modica
sunt merita/longa tamē sunt desi
deria· ¶ Homo ¶ O aīa si lon
gaq magna videtur tibi tua desi
deria quibꝰ estuas ad eternā glo
riāq claritatē contemplandā/q̄nto
desiderio estuare debeas ad etnā
bonitatē pfecte diligēdam ad sū
mā maiestatē eternalīr possidēdā

Si enim hec omnia sūme diligēs/ qmodo de visione gauderes/ et si bene videres et intelligeres/ et tū secum mente nō possideres/ quo beata pmaneres Augustin? Ibi igitur vacabim?/ videbim?/ amabimus ⁊ habebim? Ipse enim est finis desiderioꝝ nostroꝝ/ qui sine fine videbit/ sine fastidio amat/ sine fatigacione ineternū laudabitur/ vna enim ibi et tota virtus est amaē quod videas/ et summa eterna felicitas/ eternalit habē quod amas Ibi beata vita in suo fonte plene et perfecte bibitur/ vnde miro qdāmodo ⁊ delectabiliter impressa sitis simul atqz sacietas alternatur/ sed longe a siti necessitas repellitur/ longe a sacietate fastidium amouetur Hec Augustin? · Sed te ne iam o aīa diuicius protrahā/ audi q̄ de p̄dictis omnibꝫ celestibus gaudijs dicit ille deuotus Anselm? in fine prosologion Erecta te inquit nūc o anima mea/ et erige totū intellectum tuū/ et quantū potes cogita attente/ q̄ delectabile sit illd bonū quod continet iocunditatē omniū bonorum · Si iocunda est vita creata/ q̄ iocunda est creatrix essencia Si iocunda est salus facta/ q̄ iocunda est salus que fecit omnia · Si amabilis est scienciā de creaturis · q̄ delectabil est illa que est de rebus increatis : Cur ergo per multa vagaris · q̄rendo bona creata Ama vnum in quo sunt omnia · Si delectat pulchritudo/ fulgebūt iusti sicut sol · Si libertas aut fortitudo. similes erūt angeli dei in celis Si longa et salubs vita/ est ibi sanitas eterna Si sacietas aut ebrietas/ sacia būtur de gloria et inebriabūtur abvbertate domꝰ dei Si melodia ibi canunt angeli · Si societas et amicicia/ ibi est beatoꝝ societas ⁊ omniū vna voluntas Si honores et diuicie/ in domo eius glorie et diuicie · Si securitas et certitudo/ ibi omniū temporū eterna longitudo O cor humanū/ cor indigēs cor expertū erumnas/ immo obrutum erūmis/ quantū gauderes · Si hijs omnibꝫ habūdares Interroga intima tua si capere possint tm̄ gaudiū suū de tanta beatitudine sua Si hō de tanta beatitudine vir capit gaudiū ꝓpriū/ quo capax erit tātoꝝ gaudioꝝ/ quantus est numer? electoꝝ/ vbi vnusquisqz tm̄ dillgit ꝓprimū suū q̄ntū seipsum/ ⁊ tm̄ de suo gaudio gaudet quantū diligit Ita etiā quisqz plus absqz estimatione de dei q̄ de sua ⁊ omniū electoꝝ gaudet felicitate/ quia sicut deū toto corde/ tota aīa/ tota mēte diligit/ ita ad pleitudinē gaudij illius totū cor tota aīa/ tota menꝰ nō sufficit Qz tm̄ gaudebūt q̄ntū amabūt · tātū amabūt q̄ntū videbūt Certe nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit · q̄ntū te amabūt et cognoscent sancti dei.

Oro deus meus / cognoscam te / amem te / vt eternaliter gaudeam de te Et si non possum ad plenum in hac vita / crescat saltem hic noticia cum amore vt ibi sit plenum gaudium / hic sit in spe / vt ibi sit in re Domine pater per filium tuum hic iubes a consulere petere / a promittis accipere / vt gaudium nostrum plenum sit / peto domine quod per admirabile consiliarium tuum consulis petere et promittis accipere / vt meditetur de hac mens mea / per mocionem os meum / loquatur in de lingua mea / esuriat anima mea / sitiat caro mea / donec intrem in gaudium domini mei / qui est trinus a vnus benedictus in seculo Amen.

Explicit soliloquium Bonauenture de quatuor exercitijs.

DEO GRATIAS .:.

Incipit tractat? sancti Bonauenture q̄ vocatur lignū vite.

Christo crucifixus/ imo cōfixus sū cruci verus dei xp̄i q̄ discipulis/ q̄ saluator ōniū p se crucifixo pfecte configurari desiderat/ ad h̄ potissimū attento mentis conatu debet intendē/ vt xp̄i iheſu crucē circūferat iugiter tā mente q̄ carne. Quatenus p̄fatū apli verbū veracīter valeat in semetipso sentiē. Porro hmōi affectum et sensū is duntaxat apd se viuacit experiri meretur/ q̄ dīne passionis nō immemor. Nec ingratus laborē et dolorē amoremq̄ crucifixi iheſu tanta memorie viuacitate. Tanto intellect? acumine. Tanta volūtatis considerat caritate/ q̄ veraciter illud spōse p̄ferre potest eloquiū. Fasciculus mirre dilectus meus michi inter vbera mea cōmorabit. Vt igitur p̄fatus in nobis attendat affectus/ formet cogitatus. Impūmatur memoria. Ex sancti euangelij. Silua in qua de vita passione et glorificatione iheſu christi diffuse tractatur. Colligere studui hūc mirre fasciculum quem et paucis et ordinatis correspondentibus sibi verbis compegi/ ppter facilitatem memorie. necnon simplicibus cōsuetis et rudibus ppter declinandum curiositatis vitium. fouendāq̄ deuocionem. et edificandam fidei pietatē. Et q̄m ymaginatio iuuat intelligentiam. ideo ex multis pauca colligi. et in ymaginaria q̄dā arbore sic ordinari atq̄ disposui vt in p̄ma et in infima ramorū ipsius expansione saluatoris origo describat. et vita. in medio passio. et glorificatō in suprema. Et in p̄ma q̄d ramorū serie q̄tuor altrinsecus fm alphabeti ordinē ponentur versiculi. silt in secda et tercia. ex quorū quolibet instar fructus vnica pullulatio pendet. vt sic sint q̄i. xij. rami afferentes. xij. fructus iuxta misteriū ligni vite. Describe igitur in spiritu mentis tue arborem quandam. cuius radix irrigetur fonte scaturiciōnis ppetue. qui etiam excrescat in fluuiū viuū et magnū quatuor videlicet capitum ad irrigandū totius ecclesie paradisū. Porro ex huius arboris stipite. xij. rami frōdibus floribus fructibusq̄ adornati cōsurgāt. sitq̄ foliū eius ptra omne genus morbi medicamentum efficacissimū. tā preseruans q̄ reparans. p eo q̄ verbum crucis virtus dei est in salutem omni credenti. Flos aūt eius sit omnis colōris formositate decorus. ōnisq̄ odoris suauitate respersus. qui desideratiū anxia corda refocillet et attrahat. Fructus tandem sit duodecim. habens in se omne delectamentum. et ōnem saporis suauitatem. qui sic domesticis dei ad degustādū pponit. vt semp eo satient? edētes. et tū nūq̄ fastidiant. Et quidem fructus est. q̄ de vīginali vtero traxit originē/

et in ligno crucis ad maturitatē
saporosa p eēm solis calorē meri
dianū xpi videlicet caritatē pue=
nit/et in orto padisi mēsa cælestis
·s·dei desideratāb? ipsū pponitur
degustand? Et hꝰ insinuat prim?
versicul? q̄ dr O crux fructex sal=
uificus viuo fonte rigat?/ cuius
flos aromatic? fruct? desideratus
Verbū licet hic fructus vn? sit
et indiuisus/qz tñ sēdm eius mul
tiplices status dignitates vtutes
et opera multiformib? cōsolatio
nibus deuotaꝝ animas cibat·que
quidem ad duodenariū numerū
reducūtur Ido fruct? hꝰ lignivite
q̄si sub duodecī saporib? in duo=
decim ramis gustand? ꝓponitur
atqz describit Vt in pmo ramus
culo mens xpō deuota sapōē sua=
uitatis percipiat pclarā saluatoris
sui recogitando originē a dulcem
natiuitatē In secdo ramusculo·
dignatiue cōdescencionis conuer
sationē humilē In tercio celsi=
tudinē pfecte vtutis In quarto
plenitudinē habūdantissime pie
tatis In q̄nto cōfidentiā quam
habuit in periculo passionis In
sexto patientiā quaz exhibuit in
illatis iniurijs a cōtumelijs mag
nis· In septimo cōstantiā quā
seruauit in ipso cruciatu a dolore
asperrime crucis. In octauo
victoriā quā assecut? ē in cōflictu
et transitu mortis In nono re=
surrectionis nouitatē nūs dotibo
adornatā In decimo ascensio=
nis sublimitatē spūaliū raisinatū
diffusiuā· In vndecimo eq̄tatē
futuri iudicij In duodecio eter
nitatē dīni regni Hos aūt ido
neos fruct?/qz sua maxima suaui
tate delectant/et vtuositate cōfor
tant animaz medicantē in hijs et
diligētius singula ptractantē Si
tñ abhorreat exemplū pūaricā=
tis ade. qui lignū scie boni a mali
ptulit lignovite Qd quidē vitaē
nō pt/ nisi rōni fidē inuestigatio=
ni deuotionē / curiositati simplici=
tatem Tandēqz carnali sensui seu
prudētie carnis/sacratā pferat xpi
crucē/p quā scīspūs caritas in or
dib? deuotiꝝ nutrit/a septiformis
grā diffūdit Sic ī duob? supmis
a postremis vsiculis postulat
Ram? Ihesus ex deo genit?

Expergiscere pinde ani=
ma deo deuota Et singula
q̄ de ihesu dicūtur diligē
ter discute Attende ꝓsideraa mo=
rose ptracta Cum ihesū audis ex
deo genitū Caue ne mētis tue ocu
lis infirmū aliq̄d carnalis cogita
tionis occurrat· quin potius colū
bino· Et aquilino intuitu simplī
crede/ac pspicacit cōtēplare/quo
ab illa eēna luce simplī imēsaa sim=
plicissima a fulgētissima a summe
archana Coeterni? coeq̄lis·a con
sbstātialī splēdor orit/q̄ est vtus a
sapia pris generātis/ in q̄ pr oia
disposuit ab eēno/p quē fēc a scla
feāqz gubnat a ordīat ad gloriā
suā/pti p natuām/ pti p gtiā/pti
p iusticiā/ptim p mīam/vt nichil
mūdo inordinatū relinquat

¶ Ihesus prefiguratus

Principio quidem ꝓdicõ nis natuē collocatis ī paradiso parētib⁹ primis· de hinc ꝓpt esum ligni vetiti p diuini decreti seueritatem expulsis· supna mia nõ distulit hoīez errabēdũ reuocare ad penitēcie viã· spem venie dando p repromissuz saluatoris aduentũ Et ne forte p ignorantiam a inq̃titudinē tanta dei dignatõ nostre saluti foret inefficax· quinq̃ scli etatibꝰ p priarchas· iudices· sacerdotes· reges· et ꝓphetas ab abel iusto vsq̃ ad iohãnem baptistã filij sui aduentũ pronũciare· ꝓmittere ac prefigurare non destitit· vt p multa tẽporꝯ milia et ãnorꝯ· magnis miris a multiplicatis oraculis intelligẽcias nostras ad fidem erigeret et affect⁹ pviua desideria iflãmarz·

¶ Ihesus emissus celit⁹

Deniq̃ postq̃ venit plenitudo tpis sicut homo sexta die ꝓdit⁹ est de terra p dīne manus virtutem et sapiam. sic ī pnciplo sexte etatis· misso archangelo gabriele ad virginem· et virgine prebente illi assensũ· supuenit in eam spũs sanctus sicut ignis dīnus mentem eius inflammans· carnēq̃ ipsius pfectissima puritate sanctificãs Sed et virt⁹ eã obũbrauit altissimi· vt tm̃ ferre posset ardorẽ· qua opante in ī stãti corpus fuit formatũ· anima creata simul· vtrũq̃ dīnitati ꝓiũctũ· vt idẽ eēt de⁹ et hõ salua vtrũq̃ ꝓpetate nature ¶ O si valeres vtrũq̃ sentire q̃le q̃tũ fuerit illd e celo ĩmissum ĩcẽdiũ· collatũ refrigeriũ· ĩfusũ solatiũ· q̃ta sublimatio v̄gis matris· q̃ta nobilitatio hũani generis· q̃taq̃ ꝓdescensio maiestatis Si virginẽ canẽtez cũ iubilo posses audiẽ· Si cũ dña tua ĩ mõtana ꝓcẽdẽ· Si sterilis et virgis suauẽ ꝓtueri ꝓplexũ. et salutatõis offitiũ· ĩ quo seruul⁹ dñm· p̄cꝯ iudicẽ. vox verbũ ꝓgnouit· puto q̃ cãticũ sacrũ M̃gt aia mea ac cũ beatissima virgine suaui tũc modulacõe cõcineres· mirũ ꝓceptũ virgineũ vna cũ ꝓpheta puulo exultans et iubilãs adorares·

¶ Ihesus marie natus·

Sane cũ quietũ silentium vniuersalis pacis sub cesaris augusti ĩperio perturbata prius secula serenassz in tm̃ vt p ipsi⁹ edictũ describeretur vniuersus orbis· dīne factũ est p uidẽtie cura· vt ioseph virgis spõsus· pregnãtẽ puellã de regali orta psapia· ad bethleemiticã duceret vrbez· Et iã a ꝓceptu exactis mẽsibꝰ nouẽ· rex ille pacific⁹ tãq̃ spõsus de thalamo· pcessit de vtero v̄giali a sic absq̃ õi corrupcõe ī lucẽ edit⁹· sic̃ fuerat absq̃ õis libidis ꝓtagione ꝓcept⁹· q̃ cũ magn⁹ eēt et diues· p nobis effect⁹ p uu⁹ a paup extra domũ ī diuersorio nasci elegit· panniculis inuolui lacte virgineo pasci· a inter bouez a asinũ ĩ presepio reclinari·

Tūc illuxit nobis dies redēptio
nis noue repationis antique/felicitatis eterne· Tūc p totū mūdū
melliflui facti sūt cœli/plectē nunc
itaq; aīa mea diuinū illud psepe
vt pueri pedib⁹· labia tua figas
a osculā gemines Deinde pastor
exubiaⁿ mente ptracta·angelor
mirare cōcurrentē exercitū/ cœlesti
melodie tuas interpone partes
corde a ore decantās gloria in al
tissimis deo a in terra·p·h·b·v·

¶ Ihesus cōformis patrib⁹·

Octauo nempe die circūcidit
ur puer a vocat⁹ ihesus/vt sanguinis sui pre
ciū per te nō tardans effundere/
tuū serenissimū saluatorē ostēdit
patrib⁹ reprōmissū/tam verbo q̄p
signo/eisq; assimilatū/per omnia
pter ignorantiaz et pctm/ ppter
qd et circūcisionis accepit signa
culū/a sic veniens aparuit in simi
litudinē peccati carnis/vt de pctō
dāpnaēt peccatū Nobisq; fieret
sal⁹ et sempiterna iustitia/ ad hu
militate funeris initiū / q̄ omniū
est radix custosq; tutū· ¶ Quid
igit⁹ superbis terra et cinis/agn⁹
innocēs q̄ tollit pctā mundi·non
aborret circūcisionis cauterium Et
tu peccator cū sis dū ostendis te
iustū esse remediū refugis salutis
eterne Ad quā nullaten⁹ puenire
potes nisi sbsequ hūilē saluatorē

¶ Ihesus trib⁹ magis mōstrat⁹

Nato dño in bethleē iude
stella trib⁹ magis i oriēte
apparuit a vsq; ad domū
illius hūilis regis. Quia caritate
pduxit· ¶ Noli iā et tu ab illius
orientis et pēminētis stelle decli
nare fulgore/ q̄n potius sacrorū
regū comes effect⁹· iudeor scrip
turā xpō testimoniū phibentē/ac
cepta. Et fraudulenti regis hero
dis decina malitiā/cū auro a thu
re ac mirra·xpm regē· vt vere deū
a hominē venerare/ac dominū Et
cū primicijs gentiū vocandor ad
fidē humilē deū in cunis iacentē
adora/ et confitere et lauda/ vt in
sommis cōmonit⁹/ ne herodianā
sequēs superbiā/ p⁹ vestigia hūilis
dei. Fiēūtaris in regionē tuā

¶ Ihesus submiss⁹ legib⁹

Non suffecit magno hūili
tatis cū pri p oia esse eq̄
lis. q̄ seipsū sbderet Ma
rie v̄gini. misia se sbmittēt legi·q̄
tin⁹ eos qui sb lege erāt redimēt/
liberaret q; a seruitute corruptio
nis in libertatē filior dei / ppter
qd et matrē/ q̄p q̄p mūdissimā legē
purificationis voluit obseruare·
Et seipsū oīm redēptorē vt primo
genitū ēdimi In tēplo dei offerri
hostiā p se dari pñtib⁹ a exultāti
bus iustis ¶ Exulta igit⁹ a tu cum
illo bono sene simeone a āna lon
geua pōde i occursū mīsa puuli
vincat verecundiā amor/depellat
timorē affect⁹ Accipias a tu infā
tē ibm in vlnas tuas/ dicas q; cū
spōsa i cāticis·cāticē· Tenui eū nc
dimittā Tripudia cū illo/venera
bili sene simeone/et dic· Nūc di
mittis dñe ser·t·in p·q·v·o·m·s·t·

¶ Jhesus regno fugatus.

Quoniam autez humilitatem perfectaz trium specialiter adornari decet comitatu virtutum. s. paupertatis in fugiendo diuitias. vt fomenta superbie. pacientie/in equanimi pressione contemptus. obedientie quoqz in alienis parendo mandatis. ideo diuina dispensatione alcioni permittente consilio. dum herodes impius peruulum querit vt perdat. reuelationis oraculo in egiptuz transfertur vt peregrinus a pauper simulqz in cetaneis peruul ipsius causa occisis. occiditur et in quolibet trucidatur. Tandē herode defuncto iuxta diuinum imperiuz. reducitur in terram iuda. Ibiqz conuersatus a crescēs etate et grā. cohabitabat parentibus. et adeo erat subditus illis vt nūqz l' ad momentū secederet. nisi cū. xij. iā factus annoz/remansit in ihzlm. nō sine multo matris dolore quesitus. nec sine immenso gaudio reinuentus ¶ Noli ergo tu fugientes in egipto matrem a peruulum sine comitatu relinqre Noli cū dilecta querente dilectū donec inuenias ab inqsicione cessare O cum quanta copia fluerēt lacrime. si oculis pijs aspicēs tanz venerabilem dominaz gtissimāqz puellā. cum tam tenero et formoso puerulo peregrinaz. si etiā dulcem illam increpationem amātissime dei genitricis audiēs Fili qd fecisti nobis sic. tqz si diceret Desiderātissime fili quō tā dilecte et diligenti mri tātā potuisti materiaz prestare doloris

¶ Jhūs baptista celicus.

Cum aūt ad triesimū etatis sue ānū saluatoz puenisset. volēs operari salutē nostrā. cepit pius facere qz docē. et pmū inchoās a ianua sacramētoz a fundamento virtutū. baptizari voluit a iohāne vt exēpla monstraret pfecte iustice et vim regenerātiuā aqs oferret ocactu mundissime carnis sue ¶ Quē et tu fidelit comitare vt iā regenerat? in ipso/eiusqz scrutare secreta. vt sicut iordanē in voce patrē. in carne filiū. in colūba videas spūmsāctuz. et apto tibi iā trinitatis celo sursū ferarīs in deū

¶ Jhūs hoste tēptat?

Ductus fuit namqz ihūs i desertum a spū vt tēptaretur a diabolo. quatin? et hostilis pugne ppessione nos hūiles. et victozie faceret assecutione viriles. Dum quoqz et solitariam vitam assumpsit vt fideliū mētes ad pfectionis aggressionēz exigēt. et ad gtia pferēda firmarz

Eya nūc xpi discipule cuz pio mgro secreta solitudīs perqre. vt sotis? ferarū effcais/archam filētij/oracōis deuote/diuturni ieunij/trine oflictacōis cū callido hoste/imitatoz fias a pticeps/ a ī ōniuz tēptacōm discrimīe ad illū discas habē ī cursū. p eo qz ñ hēm? pōtificē q ñ possit opati īfirmitatib?

nostris tēptatū p ōnia per similitudinē absq; peccato

Ihesus signis mirificus

Ipse nēpe est q̄ facit mirabilia magna solus Dū elemēta cōmutat. Panes multiplicat/ maē calcat/ fluctusq; trāquillat Demones cōpescit ⁊ fugat. Leprosos mūdat ⁊ sanat. Mortuos suscitat/q̄ et cēcis visū. Surdis auditū Mutis eloquiū. Claudis gressū. Paralitics ⁊ aridis et sensū restauāt ⁊ motū Aut apud quē peccatrix cōscia clamat nūc more fidel' leprosi/ dñe/ si vis potes me mūdare Nūc more cēturionis/ dñe. puer meus iacet in domo paliticus et male torquet' Nūc more cananee. miserere mei fili dauid Nūc sanguiflue mulieris. si tetigero inq̄t fimbriā vestimenti eius salua ero Nūc instar Marie ⁊ marthe. Dñe. Ecce quē diligis infirmatur.

Ihesus trāsfiguratus

Ad confirmandū siquidez mentē hūanā p spem retributionis etne Assūpsit ihesus petrū iacobū ⁊ iohānē quib? et trinitatis sacmentū apperuit ⁊ ostendit/ ⁊ passionis obiectionē pdixit Et resurrectionis future gloriā in trāsfiguratione mōstrauit/ cōtestātib? sibi lege ⁊ prophetis In apparitōne moysi ⁊ helye Cōtestātib? etiā prē ⁊ spūscō ī voce ⁊ nube/ vt sit aīa xpō deuota et iā in veritate firmata/ ⁊ ad apicē virtutis erecta/ fideliē dicat cū petro/ bonū est nos hic esse. h̄ est in tue cōtēplationis pfruitione serena Immissoq; in eā celesti sapore et extasy audiat archana verba q̄ nō licet homini loqui.

Ihesus pastor sollicit?

Quanta fecit pissimi pastoris Ad perditas oues Sollicitudinis cura/ quātaq; clemētia/ ipse bon? pastor in pabola pastoris ⁊ ouis cēteisime pdite multaq; cura q̄site Ac tandem inuente ⁊ in humeris reportate cum gaudio/ pia methafora indicat Et sermone expsso declārat/ cū dicit/ bon? pastor animā suam dat p ouib? suis Et in eo vere illd pphetiā pfecte iplet' Sic pastor gregē suū pascit Nam pter h̄ labores sollicitudies ⁊ inedias passus inter phariseorū insidias ⁊ periculā multa/ euāgelizādo regnū dei ciuitates cauibat ⁊ castra/ noctes ducebat in oratione pnigiles Et tñ publicanis reddebat se affabilē. asserens pter male habētes se visse ī mūdū Ad penitētes q̄z patrnū ptēdebat affectū Apertum oēndens eis mie sinū. Testes eorū iuocā ⁊ adduco in mediū matheū zacheū et peccatricē illā ad pedes eius pstratā/ et mulierē in adulterio dēphensā Huc igit' pastorē pissim more mathei pfēsectae/ more zachei hospi suscipe more peccatris vnguēto punge/ pedesq; ipsi? ablue lacrimis. terge capill' ⁊ osculā mulcē Et tādē cū ipsa

muliẽ iudi° ipsi? exposita absolu
tionis sm̃az mẽ aris audiẽ Nemo
te ꝛdẽpnauit·n' ego te ꝛtẽpnabo
Vade⁊ noli ãplius peccare

Ihesus fletu rigatus·

PRo sũma siq̃dẽz pietatis
reserãda dulcedĩe/ fõs to
ti? mĩe bon? ihũs nõ mõ
p nobis miseris semel ꝗ pluries
fleuit Nã sup lazay p̃mo dehinc
sup ciuitatẽ· et tãdẽ in cruce ex ill'
p̃jssimis oculis ad õnẽ expiacõez
peccatoꝝ/ lacrimaꝝ manauẽ fluẽ
ta· Fleuit saluator vbertim/nunc
hũane infirmitatis deplorãdo mi
seriã·nũc cecĩ cordis caliginẽ·nũc
obdurate malitie p̃uitatem O
cor duꝝ vesanũ et ipiũ et tq̃ vera
p̃uatũ vita plangendũ· aut more
freneticĩ flẽte sup te sapĩa p̃ris in
tãtis miserijs letaris⁊ rides? Cõsi
dera lacrimãtẽ medicũ tuũ ⁊ luctũ
vnigeniti Fac tibi planctũ amaꝝ
deduc q̃i torrẽtẽ lacrimas p diez
et noctẽ Nõ des req̃em tibi·neqz
pupilla taceat oculi tui

Ihũs ppheta agnit?·

IHesus sane post lazarũ
suscitatũ/et p? effusũ ala
bastꝝ vngenti sup caput
ihũ·odore fame ei? iã resperso in
populo·p̃sciẽs ipse turbã sibi ob
uiã venturã· ꝛscẽdit asellu/vt ĩmẽ
applausus currentiũ ppkoꝝ cedẽti
um ramos et sternẽtiũ vestimẽta·
mꝝ p̃bere exẽplũ hũilitatis Nec
sue miserationis exẽplũ oblit?·cũ
turbe depromerẽt canticũ laudis
ipse lamentũ assũpsit sup exĩdiũ

ciũtatis Surge nẽ saluatoꝝ isãcĩ
la/vt tq̃ vna de filiabꝝ ihꝛlm ĩtue
aris regem salomonẽ in honore
quẽ sibi mr̃ synagoga in ecclesie
nascentis misteriũ reuerẽter exhi
buit·vt isidẽtẽ aselli tergo cĩli ter
reqz dñm velut cũ ramis palmaꝝ/
pietatis operibus/virtutũqz triũ
phis iugiter comiteris

Ihũs panis sacrat?

INter õnia mẽorialia xp̃i
p̃recipua recordacõe cõ
stat esse digmissimũ fina
le cõuiuiũ illud sacratissime cene·
In quo nõ solum agn? pascalis
ad edẽdũ ꝓponit·verũetiã agn?
ĩmaculatus qui tollit peccata mũ
di/ sb̃ spẽ panis omne habẽtis de
lectamentũ/et oĩs saporis suaui⁊
tatẽ se p̃bet in cibũ In quo q̃dẽ cõ
uiuio mira refulsit dulcedo bonita
tis·qñ cũ pauperibus ill' et iuda p
ditore/eadem mensa ⁊ scutella ce
nauit Miꝝ claruit hũilitatis exẽ
plũ· dũ pedes piscatoris et etiaꝝ
p̃ditoris sui rex glorie p̃ãnctus
lmtheo studiosissime lauit Mira
patuit munificẽtie largitas.cũ sacẽ
dotibꝝ illis p̃mis ⁊ p ꝛsequẽs toti
eccĩe et orbi terraꝝ corp? suũ sacẽ
tissimũ ⁊ sanguinez vey in cibũ de
dit ⁊ potũ·vt qd̃ erat futuꝝ ĩ p̃ri
mo sacrifitiũ deo placẽs et redẽp
cõis nr̃e ĩpretiabile p̃tiũ/eẽt via⁊
ticũ ⁊ sb̃stẽtamtũ Mir? tãdẽ emi
cuit dilectionis excessus/quando ĩ
finem diligens suos· Tam dulci
eos exhortacione confortauit in
bono·petꝝ spetialiter premonẽs

ad fidei robur Johāni efferrens pectꝰ ad recubitū iocundū a sacy

O q̃ mira sūt hec ōnia repleta dulcedine illi duntaxat aīe/ q̃ ad tā celebre vocata cōuiuiū/mentis curvit toto ardore. vt possit illud ꝓphetiū eructare. Quēadmodū desiderat cervꝰ ad fontes aquay ita desiderat aīa mea ad te deꝰ

Jhesus dolo venūdatus misterium passionis.

PAssionē dulcissimi ihesu xpi pie cōsideraverolenti ꝑmū occurrit pfidia proditoris Qui tante fuit fraudis veneno repletꝰ/vt suū tradēt dnm et mgrm. Tanta fuit flāma male cupiditatis succensꝰ vt dm argēto venundaret/et p̄cio ſissimū xpi sanguinē vilis mercedis p̄cio cōpensaēt Tante denicq; mgtitudinis vt illū q̃ ōnia sibi cōmiserat a ad honorē et dignitatē a culmen apostolice ptātis puexerat insequretur ad mortē Tāte duricie vt nec familiaritate cōuiuij. nec humanitate obsequij. nec suauitate colloquij. a concepta malicia potuit reuocari. O mira benignitas mgri in discipulū durū/ pij dm in seruū neqssimū. Certo bonū erat ei si natus nō fuisset homo ille. Sz q̃tus inexplicabil fuerit pditoris impietas / tū eā exsupat agni dei dulcissima mansuetudo/in exēplū data mortalibꝰ/vt iā nō dicat ab amico exaspata hūanitas Si inimicus meus maledixisset mi sustinuissem vtiqz. Qz ecce hō vnanimis. qui dux videbatur/et notus q̃ xpi panes edebat / et in illa sacra cena cū illo dulcꝰ capiebat cibos et magnificat sup eum supplantationē/et cū agnꝰ ille mitissimꝰ/os in quo non est inventꝰ dolus/ oi quidē habūdantis malicia/in ipa pditionis hora/suaui osculo applicare non rēnuit. vt omnia illi exhiberet/ que prauī cordis ptinaciam emollire potuissent.

Jhesus orans pstratus.

SCiens nāqz ibus omnia q̃ super eū erant ventura Sedm altissime dispositionis archanum / hymno dicto exijt in montē oliuay more solito oraturus ad patrē/tūc p̄apue iam mortis instante agone / cum dispsione ac desolatione oīm q̃s pus pastor tenero cōplexabatur affectu / fuit horribilis in natura xpi sensibili ymaginatio mortis/ vt diceret/pater si fieri potest trā scat a me calix iste. Quanta vero fuit in spū redēptoris p diūs causis anxietas/testes sunt gutte sudoris sanguinei ex toto corpore decurrentis in terrā. O Dominator domine ihesu vnde anime tue tam vehemens anxietas et etiam anxia supplicatio Nonne voluntariū ōmino ꝑmi sacrificij obtulisti. Sz hoc/vt verā in te credētes nrē mortalitatis naturā formarem ad fidem et in tribulationuz perpessione consimili erigeremur ad

spē·et vt maiores erga te amoris stimulos haberem? naturalē carnis infirmitatem huiusmodi exp̄sisti euidentibus signis quo doceremur q̄ vere dolores nostros p̄tuleris· et nō absq̄ doloris sensu degustaueris amaritudines passionū·

¶ Ihūs turba circūdat?·

Sane q̄ p̄mtus ad passionem fuerit spūs in ihesu/ ex hoc euidēter innotuit· q̄ venientibus vna cum prodito reuiris sanguinū et querentibus animam suam·cum facibus lanternis et armis per noctē vltro currit et seipm manifestauit ⁊ obtulit·⁊vt cognosceret humana presuptō michil se posse aduersus ipsū/nisi q̄tum ipse permitteret· ōi potētis virtutis suo verbo improbos satellites terre allisit· Sz nec tūc misericordiam suam in ira cōtinuit· nec pietatis dulcedinez fauus ille distillare cessauit Nā et mutilatā a discipulo aurē serui p̄terui man? sue contactu sanauit· et defensoris sui zeluz ab inuadēcūū lesione cōpescuit· Maledict? furor eorū quia pertinax·dū nec maiestatis miraculo· nec pietatis benefitio potuit refrenari

¶ Ihūs vinculis ligat?

Deniq̄ sine gemitu audiē quis possit·q̄lit in illa hora hoīcidas man?ī regez glie ūecerūt·truculēti lictores·et ī nocētes mitis ihū man? ostrigētes·ipsum agnum mansuetissimū michil obloquentem adinstar latronis contumeliose traxerūt ad victimam ¶ Quis tunc doloris aculeus discipulorum corda penetrauit·cum viderent dilectissimuz dominum ⁊ magistrum suū a suo condiscipulo proditū· ligatis p̄tergum manibus·quasi latronez vel malefactorem duci ad mortē· cum et ille impijssimus iudas peītencia ductus· tanta postmoduz fuit ex hoc amaritudine repletus· vt maluerit mori q̄ viuere· De tamen homini illi qui nec ad fontē mīe p̄ spē venie redijt· ꝗ ꝓpriij sceleris immanitate perterritus desperauit·

¶ Ihūs notis īcognit?·

Onprehenso dehinc pastore· dispersē sunt oues Capto magistro· discipuli fugerunt· Petrus tam tq̄ fidelior·secutus est a longe vsq̄ ad atriuz principis sacerdotum. vbi ad vocem ancille se cristum nosce cum iuramento negauit· tercioq̄ repecijt· donec gallo cantante respexit benignus magister predilectum discipulum respectu miserationis et gratie· quo commotus petr? ⁊ foras egress? fleuit amare O q̄squis es qui ad vocez impetentis ancille· carnis videlicet tue cristum pro te passum negasti peccat. vl' volūtate l' actu·reme morās passionez dulcissimi mgrī

foras cū petro egredē/ vt teipsuz amarissime defleas/ si qñ te respiciat qui petrū lacrimātē respexit Semineqz amaritationis. Compunctionis scz pro te Et cōpassionis ad xpm ieb̃riaberis abstinto/ vt expiatus cū petro a reatu sceleris repleatis cū ipso spū sancti tatis Et vere recōciliationis.

¶ Ihesus vultu velatus

Consilio siquidem malignoz pontificū p̃sentat?. Pontifex noster ihesus xp̃s a veritatē cōfessus se videlicz esse filiū dei/ quasi blasphem? ad iudicatus est morti Et in numero ppessus opprobria Namvultus ille venerabilis semib?/desiderabil' angelis/qui a omnes celos adimplet leticia/sputis inquinatus/ab impijs sacrilegis manib? cedit velo inderisione tegitur. Et dominus vniuse creatuē tamq̃ seruus contēptibilis colaphizatur Cum ille vultu splendidissimo a sermone submisso/vnū ex seruis pontificis dantez alapam sibi dulciter a benigne corripuit Si male inqt locutus sū testimoniū perhibe de malo Si aūt bene. quid me cedis Quere dulcis a pie ihesu que tā anima tibi deuota. hec videns et audiens possit se cōtinere a lacrimis/ et intime passionis occultaē doloē

¶ Ihesus pylato traditus

Horrenda prorsus/iudeorū impietas que tantis iniurijs saciari nō potuit quin potius ferali rabie fremens impio iudici tāq̃ rapido cani animā iusti gluciandā exposuit/ dulce vero ihesū ante pylatū pontifices pduxerūt/ postulātes iterim supplicio cōtā eis/eū q̃ nō noueāt ōmino pctm̃ Ipse vo q̃si agn? cōtondente/sic añ iudicē stabat mā suetus/et tacitus/cū fallaces a impij falsorū criminū mole obiecta tumultuosis clamationib? auctoremvite petūt ad mortē. Et virū ꝓximicidā/sediciosūqz latronē seruant advitā/lupū agno/mortem vite/ luci tenebras/ tā stulte p̃ferentes q̃ impie. ¶ Dulcis ihesu q̃s tā dur? erit vt clamores illos horribiles/tolle tolle crucifige cū sine gemitu a clamore spūs aure corporis valeat audire seu mēte tractare.

¶ Ihesus morte dāpnatus.

Quamuis nō ignoraēt pylatus iudaycā gentē adversus ihesū/ ñ iustice ꝗ invidie zelo cōmotā/a ideo cōpateretur/asseret qz nullā in eo mortis causā l' modicā iueniē Hūano tū timore deuict? repleuit animā suaz amaritudinib?/ īpijssimi regis a crudel' tyrāni. herodis videlz iudicio sb̃didit/quem a ludibrio habitū/et ad se remissum crudeli mādato. nudū ī cōspectu derisoz astaē p̃cepit/vt atrocissimis vlteribus/v̄gineā illā a candidissimā carnē flagellatoē troculēti diuellerent/plagas plagis. liuores liuoribus crudeliter infligentes/

Decurrit ille sanguis ꝑtōfissimꝰ
p illa sacra latera inocentis et sa-
cratissimi iuuenis nullo prsus in
eo repto reatu Et tu pdite ho
mo totiꝰ ꝛfusionis a contritionis
huius causa existens·quomō nō
in fletū erūpis fozas? Ecce inno
centissimus agnus vt te a senten
cia iuste dāpnationis eriperet·in
iusto ꝓpter te elegit iuditio con
dēpnari Ecce que non rapuit·pro
te soluit Et tu aia mea neq̄ a ipia
nec deuotionis exsoluiꝰ gratitudi
nem·nec ꝓpassionis rependis af
fectum·

Ihesus spretus ab ommibꝰ

Postq̄ aūt pylatus adiu
dicauerat ipiozū vota cō
pleri·nō suffecit militibꝰ
illis sacrilegis crucifigē saluato-
rem·misi prius a ipsi illusionibuꝰ
implessent animam suam Nā cō
gregata in pretozio vniuersa co-
horte exuētes eum vestibus suis
et tunica induentes coctinea· cla
midem illi circūdedere purpure-
am a corona spinea iposita capiti
eius· et arūdine in dextera manu
irrisozie genuflectebāt·a alapas
dabāt·a expuētes in eum· sacrū
illud caput percutiebant arundi
ne Attende nunc humani cozdiꝰ
superbia·que opprobria refugis
et ad honozes aspiras· Quis est
iste qui ingreditur habens yma
ginē quasi regis·a michilominuꝰ
serui·despectissimi· confusione re
pletus Ipse est rex tuus et deꝰ tu
us·qui quasi vir leprosus·et no-
uissimus vivorum estimatus est·
vt te ab eterna cōfusione eriperz
et a supbie peste sanaret De igitꝰ
semel hijs· et ve iterū qui post tā
clarum humilitatis speculum· su
perbia tolluntur in altuz. rursus
ostentui habentes filium dei·quē
tanto amplius ab hominibus ōi
constat honorificentia dignuz· q̄ꝝ
tomagis pro hominibꝰ indigna
sustinuit

Ihesus crucī clauatus·

Sciatis iam ipsis de ob-
probrijs māsuetissimi re
gis·rursū rex noster vesti
bus suis induitur· denuo exuen-
dus et baiulās sibi crucez·perdu
citur ad caluarie locuz·ibiqz totꝰ
exutus·vili dūtaxat circūtectꝰ ad
renes sudario/et super lignū cru
cis dire proiectꝰ/expansus/pro-
tensus/ a tractꝰ/a in pellisꝰ modū
hinc inde extēsus/clauoz aculeis
pforatur/manibꝰ sacris et pedi-
bus crucī affixis/a crudelissiē sau
ciatis/ vestes quoqz ipsiꝰ dantur
in predā diuidūtur in ptes. Tu-
nica in cōsutiliꝰ indiuisa p sozten
transeūte ad vnū Vide nūc aia
mea q̄modo ille q̄ est sup oia be-
nedictꝰ deus/a planta pedis vsqz
ad verticē totus in aquas passio-
nis demergitur/ vt te totā de illis
passionibus extrahet Intrauerūt
aque vsqz ad animā suam Coro-
natus etenim spinis / sub crucis
onere decōsum curuare iubet et
suaz portaē ignominiā et ad locū
deductuꝰ supplicij/veste nudatur

vt ex flagellorꝝ ictibus p dorsū·a latera carnis patefactꝰ liuoribꝰ atq; scissuris/videretur quasi leprosus Et deinde clauis trāsfossꝰ/appareret tibi dilectꝰ tuus ꝓpter te sanandā cōscissus vulnerē sup nullus Quis mihi det vt veniat petitio mea Et quod expeto tribuat michi deꝰ vt totus tam mente q̄ carne transfodiar crucisq; affigar patibulo cū dilecto·

Ihesus iunctꝰ latronibꝰ

AD augmentū cōfusionis ignominie/decoris/ac doloris· Innocens agnꝰ exportaꝝ in loco punitionis scelerato ꝝ In die solēni hoā meridiana in medio latronū sup crucem q̄si ad spectaculū eleuatus flentibus amicis a insultantibꝰ hostibꝰ Nā et qui preibant mouebāt capita sua/et q̄ astabant irrogabāt conuicia dicentes q̄ alios saluos fecisset· nūc seipsū nō potest saluare Sed abrisione hmōi latronū alter neq̄q̄ abstinuit Cū tā mitissimus agnꝰ a pro crucifigentibꝰ a irridentibꝰ pietatis dulcedine impellaret ad patrē/a confitenti ac suplicāti latroni liberalissima caritate reprōmitteret paradisū O verbū totiꝰ dulcoris et venie· pater ignosce illis· O verbū totiꝰ amoris et grēꝰ hodie mecū eris in paradiso Respira nūc in spem venie aīa quantumcunq; peccatrix si tū patiētis p te dm̄ dei tui vestigia sequi nō abhorres /q̄ in omnibus p̄ssuris suis Nec semel os suum aperuit vt aut querele aut excusatiōis aut ꝓmīationis aut maleditionis sermonem aduersus maledictos illos canes vel leuiter diceret quin potius Noue benedictionis verbum / quale a seculō nō ē auditū/sup inimicos suos effudit· Dic ergo cū mīta fiducia Miserē mei deꝰ miserere mei. qm̄ in te cōfidit anima mea·si forte more cōfitentis latronis audire mēaris in mortis articulo· Hodie mecum eris in paradiso

Ihūs felle et acto potatus

POstea sciēs ihesus quia cōsūmata sunt omnia·vt ꝓsūmaretur scriptura dixit Sitio Et acto so et felleo poculo sibi ꝓpinato cū spōgia. iohāne qui attestāte presens fuit/subintulit· Cōsūmatū ē·tq̄ si in gustu acti a fellis totiꝰ amarissime passionis cōsūmata plenitudo consisteret Nā quia p gustū ligni suauis et vetiti totiꝰ nostre perditionis causa extitit p̄uaricatoꝝ adā· oportunū fuit et congruū per viam contrariam salutis nostre inuenire remedium Cū etiaꝝ in singulis mēbris ipsiꝰ acutaꝝ passionū militantes sagitte crebrescerent quaꝝ indignatio ebibebat spūm eius/vt verificaret in medio nrō ꝓphetica illd Repleuit me amaritudine inebriauit me absintio· Et qd̄ seq̄tur cōpleret in dulcissima mrē sua virgine gloriosa Posuit me q̄si desolataꝝ tota die meore cōfectā Que lingua dicē vel

quis intellectus capere sufficit de
solationum tuarum pondus vir
go beata? Que pretermissis om
nibus presens existes/et pertiæps
per omnem modum effecta·bene
dictā illā a sanctissimā carnē quā
tā caste osculisti·tam dulciter alu
isti·et lacte potasti·tā crebro tuo
reclinasti sinu·et labia labijs im=
pressisti· carneo cōtēplata es vi=
su· nūc ictibus flagellor diuelli.
nūc spinar pforari aculeis·nunc
arūdie percuti·nūc palmis pug=
misq; cōcidi·nūc clauis perfodi·a
stipite crucis affixam atq; pēdē=
tem guiter laniari· nūc ōni ludi=
brio habitā/felleq; tādē et acto
potari Sed et dimissimā illā aiaz
oculis cōspexisti mētalibus/ōmis
amaritudīs felle repletā·nūc spū
fremētē·nūc pauentē·nūc tedē=
tez·nūc agonizantē·nūc anxiatā·
nūc turbatā· nunc omni tristitia et
dolore mestissimā·ptim ppt passi
onis corporis viuacissimū sensū·
ptī ppter diuini honoris p pec=
catū sbtracti feruentissimū zelum
ptim ppter effusū in miseros mi
serationis effectuz Et ptim ppter
cōpassionis ad te matrem infixū
in cordis intima teluz· cū te coraz
se positā et pijs ospicerer oculis/
et blādis alloqueretur sermonib?
Mulier inquiens/ecce filius tuus·
vt tuā osolarer inter āgustias ani
mā/quā passionis sue gladio am
pliusq; si ꝓpo patererī in corpore
sciebat eē trāsfixā a qsi mortuā
Ihesus sol morte pallidus

Demiq; cū agnus innocēs
q̄ et verus iustitie sol triū
horar spatio pepēdisset i
cruce. et eodē tpe sol iste visibilis
factori suo cōpatiens lucis sue ra
dios occultasset·iā oīb? cōsūmatis
fons ipse vite hora nona siccatur
dū de? a hō ihūs cū clamore vali
do a lacrimis ad miserationis ma
nifestandū affectū·et dimitatis de
clarādā potentiaz·spūm in man?
pris commendans·expirauit Tunc
velum templi scissum est a sūmo
vsq; deorsum. et terra mota est/et
petre scisse sunt/et monumēta ap
ta sūt Tunc ipse centurio deū ver
ipsū esse cognouit Tūc q̄ ad spec
taculū īsultare ceuerāt·reuerte=
bant pcutiētes pectora sua Tūc
formosus pre filijs hoīm caligā=
tibus oculis/ et pallentib? genis p
filijs hoīm deformis apparuit·fa
ct? holocaustū suauissimi odoris
in conspectu paterne glorie vt a=
uertēt ira suā a nobis Respice igi
tur domine sācte pater de sācta=
tio tuo·a de excelso celor hītaculo
Respice inquā in faciem xpī tui.
Respice hanc sacratissimā hostiā
quā tibi offert pontifex noster p
pctis nostris·et esto placabilis sup
nequicia populi tui· Considera
a tu homo redēpte quis a qualis
est ille qui pro te pendet in cruce
cui? mors vivificat mortuos a cu=
ius trāsitū/et celū luget a terra/et
lapides duri/ q̄si naturāli passio
ne scindūtur · O cor hūanū oīm
lapidū duricia durius Si ad tāti

cōmemorationē piaculi / nec terrore cōcuteris Nec compassione afficeis Nec ꝓpūctione scinderis Nec pietate molliris

Ihesus trāslanceatus

Porro vt de latē xpi dormiētis formaret ecclesia et scp̄tura ipleretur q̄ dt. Videbūt in quē trāsfixerūt. dīna est ordinatione indultū vt vn⁹ militū lancea latus sacy illud aperiendo pfoderet / q̄tin⁹ sanguinē cū aq̄ manāte. preciū effudētur nrē salutis / qd a fonte sc̄z cordis archano pfusū vim daret sacmētis ecclesie / ad vitā gratie cōferendā / esset qz iā in xpō viuentib⁹ poculū fōtis viui salientis in vitā eternā Ecce iā nūc lancea saulis pfidia ꝓpli·s·iudaici reprobati / casso vulnere in parietez dīna miseratione ꝓbata / foramē fecit in petra cauernā in materiā / tāq̄ in macēria tq̄ habitaculū colūbinū Surge igit amica xpi. Esto sicut colūba mīdificās in sūmo ore foraminis / ibi vt passer iuueniens domū vigilare nō cesses Ibi tāq̄ turtur casti amoris pullos absconde· Ibi os appone vt haurias aq̄s de fōtib⁹ saluatoris Hic em est fons egrediens de medio paradisi / q̄ in q̄tuor diuisus capita a in corda deuota diffusus fecundat et irrigat vniuersam terram

Ihesus cruore madid⁹.

Cruentat⁹ em xpus dnūs sanguine ꝓ o pmū sudore / dehinc spinay aculeis p⁹ clauis / et tandē lancea copiose effuso⁹ vt apud deū esset copiosa redēptio· Vestem pontificalē habuit rubricatā⁹ q̄tin⁹ vere rubrū appareret vestimētū ipsi⁹ / et vestimenta eius q̄si calcantiū in torculari. Et sic vo ioseph in veterē dimisso asternā / tunica ipsi⁹ itincta sanguine edi / ꝓpter similitudinē carnis pcti Approbationis notitia discernēda mitteret ad patrē Cognosce igit clemētissime pat Tunicam dilecti filij tui Joseph / quē invidia fraty· Sed m carnem tanq̄ fera pessima deuorauit a calculauit in furore vestimenta ipsi⁹ et oem decorē ipsi⁹ reliquijs cruoris inq̄nauit Nā et q̄nq̄z plagas lamētabiles in ea reliq̄t Hoc em est dñe vestimētū qd in manu meretricis egipcie videlicz synagoge inocens puer tu⁹ sponte dimisit / magis eligens spoliat⁹ a carnis palleo in carcerē mortis descendē q̄ adulterine plebis acq̄escendo voci tēporalit gloriari Nā et ꝓposito sibi gaudio crucem sustinuit ꝓfusione contēpta Sz et tu miseri cordissima dña aspice illā dilecti filij tui sactissimā vestē· de castissimis mēbris a visceribⁿ tui⁹ sancti spūs artificiositate cōtexta a vna ipō cōfigentib⁹ nobis ad te veniā postula / vt digni habeamur effugere ab ira ventura·

Ihesus intumulatus

Veniens tandē nobil centurio Joseph ab arimathia et accepta a pylato

liencia corpꝰ xpi cū nichodemo
deponēs de cruce cōdiuit aroma-
tibus/ et inuoluit in sindone/ et in
monumēto nouo qd in orto ꝓpm
quo in petra sibi excideraṭ/ cū ōmi
reuerentia sepeliuit Porro sepul-
to dñoꝝ ad custodiam sepulchri
militibꝰ deputatis·deuote ille mu
lieres q sancte q̄ fuerant obsecute
viuenti·vt iā mortuo pietate offi
ciosa famulatū ipendent·emerūt
aromata ad corpꝰ xpi sacrtissimū
pungendū Inē q̄s Maria mag-
dalena tanto cordis ferebat in me-
dio/tante pietatis afficiebat dul
cedine/tā validis trahebatur vin
culis caritatis/vt feminee infirmi
tatis oblita Nec tenebray caligi-
ne Nec pscuto y īmanitate retra
heretur a visitacōne sepulchri/q̄n
potius foris staris q rigans lacri
mis monumentū · Recedentibus
discipulis·nō recedebat/ ꝓ eo q
dño dilectionis igne succensa/et
tā inualescente vrgebat desiderio
et tā īpatiente vulnerabat amore
vt nichil ei saperet nisi flere posset
q illud ꝓphetiaū eructaēt veracit
fuerūt michi lacrime mee panes
die ac nocte/ dū dr michi vbi est
deꝰ tuus Deus meꝰ bone iheſu
cōcede michi q̄q̄ p oēm modum
īmerito q indigno/vt qui corpore
hijs interesse nō merui fide tamē
hec eadē mente ptractans/illum
ad te deū meuz ꝓ me crucifixū et
mortuū/cōpassionis affectū expe
riar/quē innocēs mater tua/et pe
nitens magdalena in ipsa passio

nis iheſu xpi horas senserūt

Iheſus triūphans mortuꝰ

Consūmato iā passionis
agone cum iam draco ille
cruentꝰ et rapidꝰ leo/esti
maret se de occiso agno victoriam
assecutū Refulgere cepit in aia des-
cendente ad inferos dīmitatis po
tentia/q̄ leo nr̄ fortissimꝰ de tribu
iuda cōsurgens in forte armatuz
predā ab ipso diripuit / portisqz
infernoy cōfractis q alligato ser-
pente/expolians principatus q po
tentes traduxit cōfidenē / palam
triūphans illos ī semetipso Tūc
extractus est leuiatā hamo ipsiꝰ
p xpm pforata maxilla/vt qui ni
hil iuris habebat in capite quod
inuasit/illud poderet qd hrē vide-
batur mi corpore Tūcverꝰ samson
moriens/ hostilē pstrauit exerci-
tū Tūc agnꝰ sine macula/in san-
guine testamēti sui de lacu in quo
nō erat aqua vinctos eduxit Tūc
habitātibꝰ ī regione vmbre mor-
tis lux orta est eis q diu noue lu-
cis expectata caritas radiauit·

Iheſus surgens beatus·

Mere sequidē quietis dm
in sepulchro/ illucēte ter
cio die q̄ in reuolutione
diey est octauus q pmꝰ/dei vtus
et dei sapientia/ipse mortis pstra
to actore/etiā ipsā mortē deuicit/
etermitatisqz aditū nobis aperuit
de diuina potētia sese suscitauit a
mortuis/vt notas nobis faceret
vias vite Tūc terremotꝰ factus
est magnus/et angelꝰ dm̄ in vesti

mēto albo a aspectu fulgureo descendit de celo/pijs apparēs blandus/impijsqz seuerus/ ꝓter qd̄ et ꝓteruos ꝓteruit milites/et cōfortauit pauidas muliēs Quib? et ipē dñs resurgens ꝑmū apparuit/quia hoc deuotionis inœnse merebat affectus. Deniqz visus est petro/et postea distipulis euntibus in emaus Deinde aplis omnibus absqz thoma. Postea etiā thome palpanduz se ꝑbuit/tunc ille fidelit exclamauit/ dñs meus et deus Sicqz per dies q̄dragintā multiformit apparens a comedēs cū eis. Et argumētis nos illuminauit ad fidē. a ꝑmissis nos erexit ad spem/vt sic tandē domis celit? datis nos accēderet ad amorē

Ihesus decor ꝑcipuus.

Sane flos ille pulchrim? de radice yesse/ q̄ in incarnationē florruit/ in passione deflorruit. Sic in resurrectione reflorruit/vt oim essz decor. Nam corpus illud gloriosissimū subtile agile et immortale/ tante claritatis superuestitum est gloria vt vere sit sole fulgentius/ extra modum ꝑferens pulchtudinē suscitādoꝝ corporꝝ humanorꝝ/de quib? ipse saluator ayt Tūc fulgebūt iusti sicut sol in regno patris. s. beatitudinis sempitne. Q̄ si iust? q̄libet fulgebit sicut sol? quāti putas esse fulgores ipsū solē iustice. Tanti inq̄ est/vt sic speciosior sole a supoēm stellarꝝ dispositionē luci cōparatus/decor ꝑcipuus nō imeritto iudicat. Felices illi oculi qui viderūt Sed a tuere btūs eris. si fuerint reliquie seminis tui/advidendū tā interius q̄ exterius/illā desideratissimā claritatē

Ihesus orbi ꝑlatus.

Apparens q̄z dñs in galilea discipul/oēm sibi potestatē tā celi q̄ tre asserrit/a prē collatā/ ꝓter qd̄ a discipulos misit i mūdū vniūsū ꝑdicare euāgeliū ōni creature Salutē ꝑmittendo credētib? Dāpnationē cōminādo īcreduli/cooperante dño et sequētib? signis/cōfirmāte sermonē vt in virtute nois ihesu xpi imparent ōnib? creaturis a morbis Vereqz cōstat et seculo toti/q̄ magni prīs ibs tāq̄ alter ioseph verusqz saluator viuit a dñat/nō solū i ēra egipti Sz in oī loco dñationis. regis etni/educt? quidē ad īperiū dei celi/de carcē mortis a infernoꝝ/ a attonsus mōrtalitatis coma cōmutauit vestē carnis. i. immortalitatis decorē tāq̄ a verus moyses de aquis mōrtalitatis assūptus/ pharaonis subneruauit imperiū tanto sublimat? honorē/vt in noie ipsi? oīne genu flectatur celestiuz terrestriū et infernoꝝ

Ihesus ductor exercitus.

Quadraginta ꝑ? resurrectionē dm̄ pactis dieb?/ñ sine magni designatione misterij / in ipso q̄dragesimo die cōuescens vna cū discipul? suis/benign? magister in montē oliueti conscendit/et inde videntib? illis

eleuatis manib⁹ ferebat⁹ in cælū.
Nubeq; interposita/q̄ ascendētes
recepit/hūanis seipsū aspectibus
occultauit. Sic ascendēs in altum
captiuam duxit captiuitatē. a cæli
apti iā porta/pandēs iter sequen
tib⁹/exules introduxit in regnū.
Conciues illos faciens angelorū
et domesticos dei/q̄tin⁹ ruinas in
stauraēt angelicas/et eēmi patris
cumularet honorē/et se triūpha
torē ostenderet/et dñm exercituū
esse probaret

Ihesus cælo leuatus.

Psallentib⁹ angel⁹/exultā
tibus scis/de⁹ et dñs an
gelorū a hoīm/sup cælos
cælorū ascendit/a sup pēnas ven
torū mira potētis agilitate volauit
Seditq; ad dexterā pris/tāto me
lior angelis effect⁹/quāto differē
tius p illis sortit⁹ est nomē Ibiq;
iugiter vultui benignissimi pris
apparet ad impellandā p nobis
Tale em deorabat/vt nobis esset pō
tifex sanctus innocēs ipollutus a ex
celsior cælis fact⁹ sanctis/q̄ in dextera
maiestatis assistens vultui patne
gloriei vt mulierū q̄ pro nobis p
tulit ostendēt cicatrices. Gratias
tibi referat dñe pater/omis lingua
sup inenarrabili dono effluentissi
me caritatis tue/q̄ vnico filio cor
dis tui nō pepercisti. Sed p nobis
omibus tradidisti in mortē. vt tātū
tāq̄ fidelē aduocatū coram te hab
remus in cælis.

Ihesus largitor spiritus.

Septē quoq; septimanis
dierū a resurrectione ex
aurtis Quinq̄gesimo die
cōgregatis in vnū discipul⁹ cū mu
lieribus et Maria matre ihesu/
fact⁹ est de cælo son⁹ tanq̄ adue
nientis spūs vehementis/q̄ a sup
cœntū viginti hoīm turbā descen
dit/et apparuit in linguis igneis
pro eo q̄ ori verbū/et intellectum
lucē/et affectui ministraret adorē
Repletiq; sūt omnes spūsancto
et cœperunt loqui varijs linguis/
prout spūssanctus dabat eloqui illis
Qui oēm eos veritatē docuit ad
oīm dilectionē accendit/a in omni
eos virtute firmauit. Nā ipsi⁹ ad
iuti gratia. illustrati doctrina. a cō
fortati potentia/cū pauci essent a
simplices/partim verbis ignitis/
partim perfectis exēplis/partim mirā
dis p̄digijs/p totuz mūdū scām
ecclesiā plantauerūt Et eiusdem
scispūs virtute purgata/illumiata
a perfecta ecclesia amabil⁹ facta est
spōso suo dño ihesu xpō/tāq̄ mira
bil⁹ speciosa a oīm virtute vaietate
circūdata sathane a angel⁹ ei⁹ ter
ribilis. vt castrorū acies ordinata

Ihesus laxans reatus

In hac siquidē scā eccia
p orbē vniūsū. spūscō mi
rabilit cooperante. mirifor
miter distincta. a vniformiter con
iūcta. vn⁹ p̄sidet pontifex xp̄s. tāq̄
ihearchia. q̄ miro ordine instar
ciuitatis superne. in ea dispensat
dignitatū officia/distribuēdo ca
risinatū dona Nam quosdā in eo

dedit apostolos/quosdā ꝓphetas aliosvo euāgelistas/aliosꝰ pastores et doctores/ad cōsūmacōnem sōcrū·et ad edificationē corporis xpi/q̄ etiā sēdm gratiā sanctispūs septiformē· Septē dedit sacmēta q̄si septē medicamēta morboꝝ/ p quoꝝ administracōnēa gratiam sanctificantē tribuit/a peccata dimittit/q̄ nūq̄ nisi in fidea vnitate eiusdez sancte matris ecclesie relaxantur ¶ Et qm̄ p ignē tribulationis pcta purgantur·ideo sicut caput ecclesie xpm exposuit deus fluctibꝰ passionū/sica corpꝰ eius scz ecclesiā suam vsqz.in finē seculi ad ꝓbationē a purgationē tribulari pmittit· Sic patriarche· Sic ꝓphete Sic apli Sic martires·confessores avgines Et qtqt placuerunt deo· p multas tribulacōnes trāsierūt fideles· Sica oia mēbra christi electa vsqz ad diem iudicij ptransibunt·

¶ Jhesus testis veridicus

Porro futuri iudicij tpe quo deus occulta cordiū iudicabit/precedet ignis ante facie iudicis Angeli cū tuba mittētur/et congregabūtur electi a q̄tuor ventis celi · Omnes q̄z in monumētis sunt dīne visionis resurgent Omīs q̄z astabūt añ illd iudiciale tribunal· Tūc illuminabūtur abscondita tenebray Tūc reuelabūtur cōsilia cordiū· Tūc libri pandēt cōscīay· Et ipse liber aperietur·qui dr liber vite·q̄ fiet vt simꝰ a in instāti·omnia secreta omnibꝰ tanta certitudinis claritate patescant·vt cū testimonio veritatis loquētis i christoa conscientie cuiusaumqz pariter contestantis . nulla prorsus inficiendi defendendi vel excusandi vel subterfugiendi pateat semita/quin recipiat vnusquisqz sēdm opera sua Magna igitur indicta est nobis necessitas pbitatis/dū oia agimꝰ in cōspectu iudicis cūcta cernētis

¶ Jhesus iudex iratus

Apparente siquidē ōnipotentis filij dei signo i nubibus/vtutibusqz celorū cōmotis/ sed ad orbis cōfragationē mūdialibꝰ ꝛcurrentibꝰ ignibꝰ Collocatis omnibꝰ iustis ad dextrā· Impijs ad sinistrā· Intantū iudex vniūsoꝝ reprobis iratꝰ videbitur/ vt dicant montibꝰ et petris/ cadite sup nos.et abscōdite nos a facie sedentis sup thronuz a ab ira agni Induet em̄ pro thorace iusticiā/a accipiet p galea iudiciū certū Sumet scutū inexpugnabile eqtatē· Acuet dirā irā in lanceā/a pugnabit cū illo orbis terrarū/contra insensatos/vt qui cōtra auctorem ōniū pcaciter pugnauerunt Iusto tunc dei iudicio ab ōnibꝰ expugnētur Tunc supius iudex apparebit iratus· Inferius horrendū chaosꝰ patens infernꝰ A dextris peccata accusantia·A sinistro infinita demonia. Peccatorz sic cōprehēsus/q̄ fugiet Certe latere erit īpossibile a apparere ītollerabile Si em̄ vix iustꝰ saluas

bitur/impius ⁊ peccator vbi pa-
rebūt. Nō ergo intres i iudiciū
cū seruo tuo domine ⁊c.

¶ Ihesus victor magnificus

Data sīma dāpnationis in
reprobos/ q flāmis exu-
rantur etīnis/ colligatisq;
ad modū fascis omnibo inimicis
ihesu xpi Omnipotēs deiv̄tus p-
petue illos exponēs tam carne q̄
spiritu voracitati flāmay/ vt nūq̄
deficiant/et tñ vrantur ⁊ sentiant
ineternū/ ⁊ fum? vermētoy ascen
det in seula seculoy Tūc bestia ⁊
pseudoꝓphete/ ⁊ q̄ acceperant ima
ginē eius in stagnū mittēt ignis
et sulphuris/ q̄ parat? est dyabo
lo ⁊ angeli? eius Tūc egrediētur
electi ad cōsideranda cadauera mor
tua/morte quidē nō natuē ꝗ pene
Tūc lauabūt iusti man? suas in
sāguine pctoy Tūc denīq; victo-
riosissi? agn? ponet īimicos suos
scabellū pedū suoy/ qñ ingrediē-
tes impij in īferiora tre · tradētur
in man? gladij ptes vulpiū erūt/
id est demonū qui ipso? suis frau
dulencijs seduxerūt

¶ Ihesus sponsus ornatus.

Denīq; mūdi facie īnoua
ta ī meli? /cū lux lune erit
sicut lux solis/ ⁊ lux solis
septemplr sicut lux septē diey/ ci-
uitas scā illa ihrlm q̄ de celo tāq̄
sponsa ornata descenderat · iā nūc
ꝓparata ad nupcias agni · gemīa
q̄z scola vestita in celestis curie tra
ducet palaciū · ⁊ in gloriosū illuz

thalamum introducta / tanto illi
agno celesti copulabit federe. vt
vn? fiant spūs sponsus et sponsa
vestietur q̄z xps omī pulcitudine
electoy tanq̄ tunica polimita · in
q̄ omni decore ornatus refulgeat
tanq̄ optus omni lapide pcioso ·
Tunc illud dulce resonabit epy
thalamiū/et p omnes vicos ihrlm
alleluya cantabitur Tūc vīgines
prudētes atq; parate intrabunt
cuz sponso ad nupcias / vt ianua
clausa in pacis pulcritudine se
deant in tabernaculis fiducie/ ⁊ in
requie opulenta

¶ Ihesus rex regis filius

Sane regnū dei eternum
estimari hz/ iuxt regnātis
celsitudinē gloriosū ⁊ no
bile/pro eo q̄ nō rex a regno/sed
a rege regnū trahit originē · Hic
autē est rex qui habz in vestimēto
et in femore suo scptū Rex regū ⁊
dñs dominantiū · cui? ptās etna/
q̄ nō auferet et · ideo regnū ipsi?
nō corrūpetur Cui ōmis trib? po
pulus ⁊ lingue seruient ineternū
et hic est rex vere pacificus cuius
vultū ⁊ celū desideāt ⁊ vniūsa tra
O q̄ gloriosū est hmōi excellen-
tissimi regis regnū / in quo cū ipo
regnant omīs sancti · Cui? lex est
veritas/pax caritas/vita etīnitas.
qd nec pluralitate regnantiū di
uiditur · Nec ptīcipatione minui
tur Nec numerositate cōfundit
Nec ineqlitate decordinat · Nec
circūscribitur loco Nec variatur
motibus · Nec tpe mēsuratur.

¶ Ihesus liber signatus.

AD gloriā regni pfectā nō solū reqritur ptās excellens/ vērū etiā sapiētia fulgens/ vt nō sēdm indeterminate volūtatis arbitriū/ disponātur gubernacula regni Sz sēdm fulgorē eternāe legū obiēce sapiētie indeēpte manancū Et hec quidē sapientia scpta est in xpō ihesu/ tāq̄ in libro vite: in q̄ de? pater omēs thesauros sapie a scie recōdidit. Ac p hūnigenit? dei filius verbū increatū/ ē sapie libera lux in mēte sūmi artificis/ viuētibus plena rationib? eternis/ vt verbū inspiratū in intellectib? angelicis atqz beatis. vt verbū increatū in mentibus rōnabilib? carni vnitis vt sic multiformis sapia dei ex ipsoa in ipso p totū regnū refulgeat tāq̄ a speculo decoris siue pulchitudinis oīm specieya luminū/ a tanq̄ in libro/ in quo sēdm pfunda dei misteria oia asscribuntur ¶ O si talē liby īuenire possem/ cui? origo etna/ cui? incorruptibil in essēcia/ cui? cognitio vita/ cui? scptura indelebilis/ cui? inspect? desiderabilis/ cui? doctrina facil/ cui? scia dulcis/ cui? pfunditas inscrutabilis. cui? verba inenarrabilia. et vnū tm verbū oia. vere q̄ habent īuenit liby Inueit sibi vitā a hauerit sibi salutē a deo

¶ Ihesus fontalis radius

IN hō siquidē regno etno data oia optima a dona perfecta a patre luminū in affluentia descendūt. a copia p illū qui est supessentialis radius ihesus xpōs Qui cū sit vn? omia potest. a in se pmanens oia innouat Est em emanatio quedā caritatis vtute omnipotētis dei clara pura et mūda Et ideo nichil inq̄natū in hūc fontalē radiū potest inurrē. ¶ Ad hūc fontē vite et luminis curre cum desiderio viuo q̄unqz es aia deo deuota a in cordis intima ad eū clama O ineffabilis decor dei excelsi et purissima lucis claritas Indeficēs vita. oēm vitā viuificās. Lux ōne lumē illuminās. et cōseruans in splendore tuo. et multiforma lumina fulgurantia ante thronū dīnitatis tue a pmeuo diluculo O eternūa inaccessibilea dulcea claya sapidū profluuiū fontis absconditi/ oculis oīm mortaliū/ cui? pfunditas sine fundo/ cui? altitudo sine termino/ cui? āplitudo incircūscriptibil Cui? puritas impturbabilis. Ex quo fonte fluui? pcedit letice: q̄ letificat cītatē dei/ et torrēs ignei vigoris/ torrens inq̄/ voluptatis diuine/ quo letabunda ebrietate potati celestes ille cōciuie hyno incessabili iubilāt. Hoc nos fōte sacratissimo refrigera/ hui? torrētis sitibūdas fauces gutti? desiderabilibus refocilla. a arencia nrā corda irriga/ vt in voce exultationis decantem? tibi cantica laudis Experientia teste pbantis: q̄mā apud te est fons vite/ et in lumīe tuo videbim? lumen.

¶ Ihesus finis aptatus

Omnē namq; omniū desiderioꝝ cōstat esse bītitudinē q̄ ē stat? bonoꝝ oīm cōgregatione pfectus. Ad quem statum nullus puenit nisi per vltimā resolutionem in eum qui est fons et origo bonoꝝ omnium tā naturaliū q̄ gratuitoꝝ/tam corporaliū q̄ spiritualiū/tam temporaliū q̄ eternorum. ⁊ hoc q̄ est de se ipso dicit Ego sum alpha ⁊ o/pn̄cipiū et finis quia fiunt per verbū dei eternaliter omnia p̄ducuntur sic per verbum carni vnitū reparantur p̄mouentur et finiuntur. Ac per hoc vere et proprie dict? est ihesus quia non est aliud nomen sub cēlo datum hominibus in quo quis possit obtinere salutem. In te igitur vt finem omniū credens et sperans et amās ex toto corde ex tota mente ex tota aīa ex ōni virtute feror desiderate ihesu quia tu solus sufficis/ tu solus saluas. tu solus bonus et suauis es te querentibus et diligentib? nomen tuū. ¶ Tu enim mi bone ihū ēdemptor es perditoꝝ spes exulum. fortitudo laborantium auxiliator oppressoꝝ viatorum dulce solatium triumphantiū pōpa ⁊ imperiale fastigium vl̄ corona/merces et letitia omniū ciuiuz supernorū. inclite ples sūmi dei et fructus sūlimis vteri virginal̄ vberimus quoq; fons gratiaruz omniū de cuius plenitudine nos omnes accipimus ¶ Oramus igitur clementissimū patrem per te vnigenitum eius p̄ nobis hominem factum crucifixum et glorificatuz vt de thesauris suis immittat in nos spiritū gratie septiformis qui super te in omni plenitudine requieuit spirituz inq̄ sapie quo fructuz ligni vite q̄d vere tu es videlz saporem viuiuicos degustemus Donū etiam intellectus q̄ mentis nostre contuitus illustretur Donū consilij quo post tuoꝝ vestigia gressuū rectarū semitarū itinerib? inoedam? Donū fortitudinis in quo impugnantiū hostium violentias eneruare possim? Donū scientie quo sacre doctrine tue replemur fulgorib? ad discretionem boni et mali. Donū pietatis quo induam? misericordie viscera Donū timoris quo recedentes ab omni malo eterne maiestatis tue reuerentiali pondere tremuillem? Hec ēm nos in illa sāc̄ oratione tua quā nos docuisti petere voluisti Hec nos nūc per crucem tuaz petim? obtinere ad laudez sanctissimi nominis tui. cui cū patre et spū sancto omnis sit honor ⁊ glia. grāꝝ actio/decus ⁊ īperiū p̄ infinita seculā seculoꝝ amē.

¶ Explicit tractat? sancti Bonauēture qui vocatur lignū vite ·:· ·:·

DEO GRATIAS ·:·

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

121a

Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

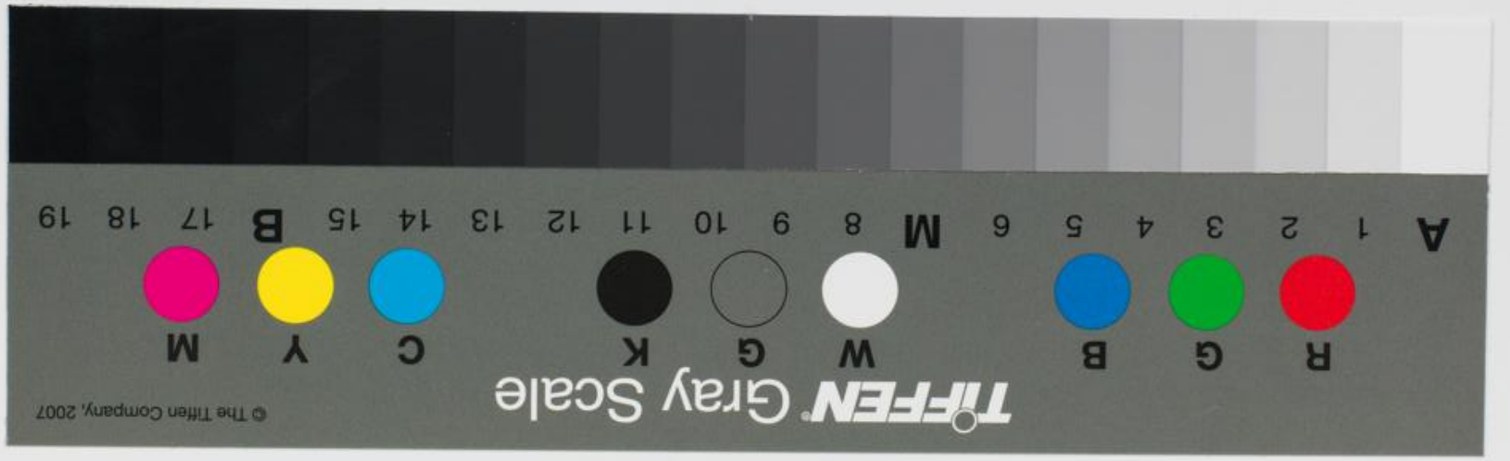
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
R G B W G K C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19